This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

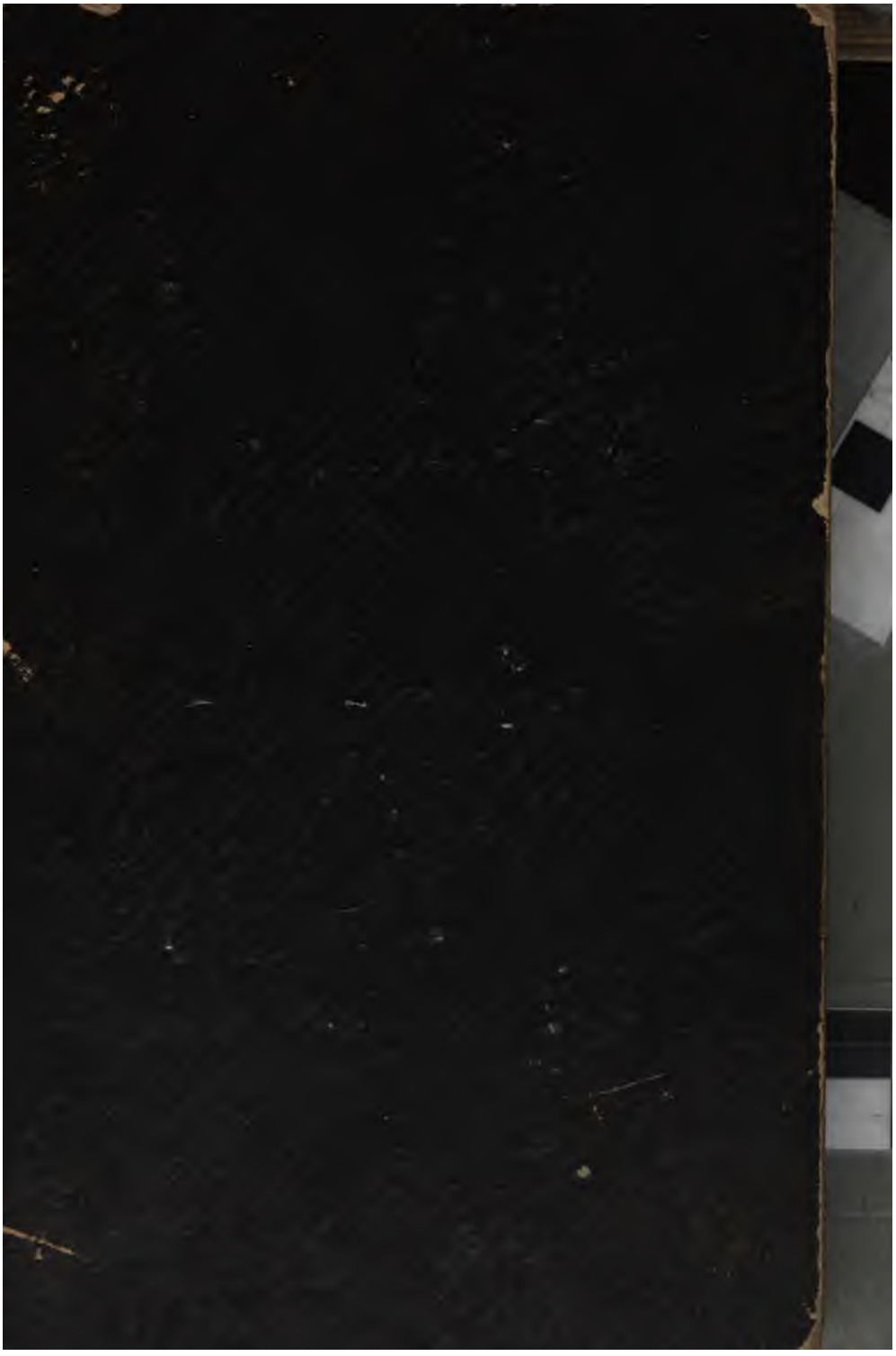

JH 57

LELAND·STANFORD·JVNIOR·VNIVERSITY

Hermann Peter
1869.

Livius, Titus.

TITI LIVI

AB VRBE CONDITA

LIBRI.

EDIDIT

MARTINUS HERTZ.

VOL. IV.

EDITIO STEREOTYPA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE MDCCCLXIII.

S.

PA6452
A2
1857
V. 4

261001

TITI LIVI

AB VRBE CONDITA

LIBRI.

EDIDIT

MARTINUS HERTZ.

VOL. IV. PARS I.

STANFORD LIBRARY

EDITIO STEREOTYPA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE MDCCCLXIII.

STANFORD LIBRARY

ADNOTATIO CRITICA.

MARTINUS HERTZ

FRIDERICO HAASE S.

Accipe iam nunc, mi Haasi, extremum hoc studiorum a me in Livio collocatorum volumen, et veteris amicitiae et noviciae, ut verbo et ipso, si sive ad te sive per te licet, utar novicio, collegialitatis documentum. Quod ante hos tres fere menses, cum a. d. VI id. Maias amici, collegae, discipuli una cum suavissima coniuge lepidisque illis sex puellulis tuis et gratulantes tibi et gratias agentes — nam in omnes fere nos sive beneficia contuleras sive amoris amicitiaeve fideli constantia nos tibi devinxeras — diem festum celebraremus, quo ante hos viginti quinque annos summos in philosophia honores universitas Fridericiana tibi, candidato his honoribus sane dignissimo, tirociniis et philologico et paedagogico diu superatis tribuit, mea modo manu scriptum offerre tibi potui, id iam nunc eo progressum est, ut textu, quem vocant, absoluto ad adnotationem criticam typis exprimendam sese accingant operae. Cui adnotationi pauca tantum praefanda sunt, eaque maximam partem ex prooemio indici scholarum in universitate nostra per hanc aestatem habitarum praemisso, ubi specimen aliquod huius ipsius editionis (lib. XXXXII c. 1—14) proposui, repetita.

Constat igitur extremum hoc editionis meae Livianae volumen partibus duabus. Harum prior, quae iam nunc foras emittitur, continet libros decadis quintae superstites priores quinque, altera, quam mox prodituram esse spero, continebit et periochas inde a libro XXXXVI atque fragmenta ex recensione mea et indicem uberrimum personarum, rerum, locorum a Livio commemoratorum a Iulio Kretzschmero, superiorum in illustri schola Portensi ordinum praeceptore, meo rogatu confectum.

Quod ad priorem hanc partem attinet, non tibi tantum, mi Haasi, et doctioribus notum est, tam firma, quam inde a Drakenborchii tempore in reliquis decadibus iacta esse laetamur et recensionis et emendationis fundamenta libros XXXXI—XXXXV hucusque nactos non esse. Quod eo magis mirandum est, quod uno tantum codice manu scripto hi libri continentur eoque non in abdito et recluso aliquo secessu latente, sed, dum in bibliotheca Palatina Vindobonensi moratur, in lucem protracto et vel in indoctorum 'visitatorum,' ut Augustinus ait, notitiam perlato. Neque anxie et invidiose clarissimae huius bibliothecae *χειμήλια* hominum doctorum usui subtrahuntur et denegantur, sed, etiamsi foras dare ea viri humanissimi, qui bibliothecae praesunt, vetantur, in ipsa bibliotheca liberalissime cum hospitibus eruditis ea communicant, ut vel ultra tempus legibus statutum summo cum otio his thesauris frui liceat, id quod mihi ipsi Miklosichii imprimis et Birkii liberalitate olim concessum est, cum per tres hebdomades bibliothecae Caesareae codices aliquot perquirerem autumno anni 1847, cuius temporis recordatio mihi semper erit iucundissima. Codicem vero illum, sexto ut videtur saeculo scriptum, olim 'Sutberti episcopi de Dorostat' fuisse, deinde per varios casus, de quibus adeundi sunt Petrus Lambecius l. mox laudando et Stephanus Endlicherus catal. cod.

phil. Lat. bibl. Pal. Vind. p. 49 sq., Laurishemum pervenisse satis notum est. Ibi a Simone Grynaeo inventus est anno 1527[1]; atque id quidem ipsum iam aliunde antea noveramus, quando vero factum sit, id paulo accuratius quam antea nuperrime demum edocti sumus litteris eiusdem Grynaei ad Philippum Melanchtonem — ea enim nominis forma utitur ipse — datis, quas in bibliotheca univ. litt. Lipsiensis servatas edidit Mauricius Hauptius in ind. schol. univ. Berol. hiem. a. 1856/57, p. 6 sqq. Ex exemplari illo tum Laureshamiensi quinque hi libri in ed. Livii Basileensi a. 1531 apud Hieronymum Frobenium primum editi sunt cum Desiderii quidem Erasmi praefatione, ipsam vero rem uno, ut videtur, procurante Grynaeo. Quam arduum hoc opus fuerit in praefatione cum maxime laudata 'generoso adolescenti Carolo Montioio' exponit Erasmus: 'Archetypum' inquit 'erat admirandae uetustatis, prisco more perpetua litterarum serie ita depictum, ut difficillimum fuerit uerbum à uerbo dirimere, nisi docto, attento et in hoc ipsum exercitato. Vnde non parum negocii fuit in parando exemplari, quod typographicis operis traderetur utendum. Nec minore cura quàm fide aduigilatum est, ne usquam in describendo ab archetypo recederetur.' Et sane, temporum illorum ratione habita, egregie munere suo functus est Grynaeus. Longe tamen ab ea accuratione eum afuisse, quam iure nostro hodie in tali labore perficiendo requirimus, non est quod exponam. Nam cum unicus tantum pretiosissimarum huius antiquitatis reliquiarum codex superstes sit, ita eum hominibus doctis notum esse debere, ut nusquam de eius scriptura dubitari possit, per se patet, Grynaeus autem ne significavit quidem, ubi ab eius lectione recedendum esse sibi putaverit. Neque quod ille praetermisit ab editoribus insequentibus factum est. Disseruit quidem de codice Petrus Lambecius in bibliothecae Vindobonensis (Vindob. a. 1665) lib. II cap. VIII, num. CCLXXXVII[2] et exiguo scripturae specimine addito docuit, 'valde necessarium esse, ut illa (Grynaei sc.) editio cum ipso authentico Msto adhuc semel a capite ad calcem attentissime accuratissimeque conferretur.' Superesse enim profecto non mediocre variantium lectionum spicilegium. Id vero spicilegium 'alias summa industria et fide' se exhibiturum esse promittit in peculiari quadam dissertatione 'de duodecim Codicibus Mstis Historiae Romanae Titi Livii, qui una cum triginta duabus eiusdem historiae primariis editionibus impressis in augustissima bibliotheca Caesarea adservantur'; at ipsa illa dissertatio numquam prodiit. Quamobrem Drakenborchius, qui probe intellegebat, se huius codicis usu editioni suae 'magnum decus conciliaturum' esse[3], et varias eius lectiones nancisci magnopere cupiebat et indefessa, qua erat, diligentia 'experiri voluit, utrum variantes huius Msti impetratas orbi erudito exhibendi ulla ratio daretur.' 'Ad id,' inquit[4] 'obtinendum prolixe operam suam obtulit Officiosissimus, et, quam diu vixit, optime de me meoque in Livium conatu ac labore meritus Cortius: qui, procerum quorundam auxilio impetrato, post varias dilationes, et spem optati successus modo factam, modo iterum praecisam, nihil tandem obtinere potuit. Illud autem praesertim votis nostris obstare Vir Inlustris Pius Nicolaus de Garelli, Caesareae bibliothecae eo tempore praefectus, quem Cortius ὁ μακαρίτης inter alios per literas

1 'Nuper' se bibliothecas ab 'Heydelberga' haud ita procul sitas, praecipue vero Dalburgianam et Lorsensem perlustrasse Grynaeus dicit in literis supra laudatis, quae scriptae sunt 'Heydelbergae VI. id. Vlbr. an. M. D. XXVII.'

2 Repetita haec invenies in ed. Livii Drakenborchiana XV, 1, 428 sqq. ed. Stuttg.

3 V. eius praef. ad lectorem Liv. t. XV, 1 p. CXIII ed. Stuttg.

4 Ibid. p. CXIV.

adierat, adfirmavit, quod variantes unici istius codicis lectiones, a clarissimo Gentilottio collectae, continuationi Commentariorum Lambecianorum inserendae essent, eaque continuatio jam prelo parata Augustissimi Imperatoris Caroli VI. mandato adhuc tenebris premeretur; ut vero interim ipsum codicem vel inde excerptas Gentilottii opera variantes cuiquam inspiciendi copia fieret, ipsius Augustissimi Imperatoris venia et diplomate opus esset. Aliquot annis interiectis Inlustris Marchio Scipio Maffeus, qui hinc in Italiam proficiscens Vindobonam adire, ibique per aliquod tempus morari decreverat, pollicitus est, nihil se facturum reliqui, quod ad impetrandam tantopere expetitam codicis Liviani collationem pertineret. Verum quum ex eo tempore nihil de omni hac re audierim, eamdem etiam illi, quam Cortio dixi, difficultatem obstitisse, facile intellexi, tandemque me hoc quoque voto excidisse ex animo dolui.'

Is igitur certe perspiciebat, quid philologum criticam Livii editionem paraturum deceret; qui post eum et per reliquum saeculi XVIII. tempus et ineunte saeculo XIX. in Livio edendo operam collocarunt, his ac talibus facile se supersedere posse arbitrati sunt. Nec aliter, ni fallor, in quinta certe decade, si ad edendum, id quod moliebatur, Livium accessisset, rem administraturus fuit G. L. Walchius, qui in emendationibus Livianis cum ad hos potissimum libros perlustrandos perveniret, satis habuit in tabula aenea exemplum aliquod scripturae codicis Vindobonensis rogatu F. A. Wolfii a Barth. Kopitario confectum adiecisse, ipsum tamen codicem accurate excutere ei operae pretium non videbatur. Etsi enim post editoris principis curam non deessent, quae nova ex eo codice proferri possent ab eo, qui, quid quaerendum esset, sciret, singulosque literarum apices curiosius rimaretur; tamen in gravioribus corruptelis, etiam hic, omnem rem ad acumen criticum redire, et, ut in eo subsistendum esset in quo "inexplicatae probabilitati minimus locus relinqueretur."[5] At acumini critico, ad quod certe omnis res in locis corruptis redibit, solidum primum instrumentum parandum esse, ne ex incertis ad incertiora evagetur, hodie certe exponere non opus est. Qui autem luculento exemplo perspecturus est, quantum discrimen inter utramque condicionem intersit, is modo eam partem libri XXXXI emendandam sibi sumat, qua codex post Grynaei aetatem fraudatus est (inde a lacero libri initio usque ad verba c. 9 §. 10 'ad legem et edic'): iam inveniet, recte Madvigium iudicasse de arte critica ad haec capita adhibenda, qui (emend. Liv. p. 453) 'in iis locis,' inquit 'in quibus suspicio oritur, neque, codicemne an Grynaeum arguas, scias neque certis indiciis emendationem dirigas. Ita difficile est ipsum correctioni confidere, difficile aliis fidem facere.'

Iure igitur suo I. Th. Kreyssigius, Drakenborchio aliquanto felicior, Kopitarii horum librorum collationem ex cod. Vindobonensi sibi paravit; eam quamvis mancam atque imperfectam quanto cum fructu ad librorum horum lectionem stabiliendam adhibuerit nemo nescit. Pauca eadem collatione usus paulo post inde protraxit inque usum suum convertit Immanuel Bekkerus. Et nonnulla quidem secundis curis a Kreyssigio excitatus postea retractavit Kopitarius, sed ne post δευτέρας quidem has φροντίδας eius sive silentio sive testimonio tuto inniti licet, deinde vero accedit, quod ne tum quidem Kapitariana haec omnia publici iuris facta sunt, cum Kreyssigius editionum suarum subsidiis criticis omnino carentium supplementum aliquod ederet Misenae anno 1849.[6] At de his rebus tam

5 Em. Liv. p. 246. Alterum scripturae cod. specimen exhibuit Pertzius in tabula aeri incisa Arch. f. ältere deutsche Geschichtskunde IV 521, tertium Endlicherus l. l. tab. II.

6 Adnotationes ad T. Livii libros XXXXI

nes inspicerem: quo cum non raro factum sit, ut in emendationes ab aliis factas et ipse inciderem, hoc plerumque enotavi non vana gloriolae inde comparandae cupiditate ductus, cum me ipsσ nemo melius sciat, quam exigua haec sint qualiacumque inventa cum iis modo collata, quae unus Madvigius ad libros hos emendandos praestitit, sed ut maior inde his coniecturis fides pararetur, quod duo pluresve eandem emendandi viam essemus ingressi. Ipsas vero illas coniecturas me non mihi vindicare velle, sed integras eas a me iis attribui, qui primi eas publicĭ iuris reddiderunt, non est quod addam, praesertim coram te, homine candido et ingenuo; quod si vero mihi acciderit, ut emendationes ab aliis factas mihi vindicaverim, hoc indiligentia, quamquam labore sane et sudore non peperci, ut hoc quoque vitium effugerem, non improbitate evenisse putato. Vale mihique favere perge.

Scr. Vratislaviae d. VIII m. Aug. a. MDCCCLXIII.

Lib. XXXXI *in periocha* qui praeter — egit] *voc.* qui *huc transposuit I.F.Gr.: in fine periochae collocant libri* ‖ qua] *I.F.Gr.:* quam *Naz.* ς quod quam ς qua quam *ed. princ.* ‖ Capitolini] *add. Sig.* ‖ Q. — eius] *ad finem periochae lib.* XXXXIII *transferenda esse censet F. Lachmannus de font. hist. Liv.* II, 99 *sq. n.* 5. ‖ Voconius] *Sig.:* uolonius *Naz.* ς uelonius *et* uolumnius *al.* ‖ , et ab]; ea ab *O. Iahnius* ‖ I, 3. tuendae .. maris superi orae] *Muretus, Florebellus:* tuendā .. mari superiore ‖ 4. quinque ferme milia] *numerum addubitat Cluverius* ‖ 6. in Histriamque versum] *scripsi:* in Istriam versum (*aut* Istriam versus) *I.F.Gr.* in Histriamq; suum *Bas. a* in Istriam obversum *Walchius em. Liv. p.* 105 in Istriam quaesitum, *puncto ante voc.* repentina *posito, Kra* ‖ 8. pro regulo praeerat *Rup.* regulus praeerat *Ma.; vocc. Crev. suspecta* ‖ haud *Florebellus:* aut ‖ II, 2. eos] eorum *ci. Dr. cf. Kra.* ‖ 3. forum] *Ios. Scaliger, I. F. Gr.:* eorum ‖ inermi] *I.F.Gr.:* inermis ‖ mercantium] commeantium *I.F.Gr. pr. not. ed., Ma.* ‖ 8. (id facere) *v. d. ap. Dr.* ‖ (armati)] *Ma.:* armati (*num ex Grynaei ci. add.?*) ‖ 9. Strabo] Stolo *Pighius* ‖ ab] e *Ma.* ‖ isset] esset *v. d. ap. Dr.* ‖ 11. direptisque, quae *ci. Dr., Krta, ep. ad Or. p.* XXVI ‖ quaestorium, forum *Lipsius, R. H. Schelius* quaestorium (forum) *Dacierio praeeunte Duk.* ‖ III, 1. (est tum) rei *Gruterus* rerum (rei) *Ig. p.* 404 ‖ 4. fere] *Ma.*: vere *Bas. a* certe *Maur. Seyffertus ann. ph.* 83, 834 ‖ 5. tunc] *cf. Wl* I, 17 *sq. n.* 4 *Kra* ‖ nuntius] *cf. I.F.Gr.:* nuntius missus *Wl* I, 17 *sq. t prob. Kra* ‖ praesidium [opprimendum venit] *Sig.* praesidium [venit] *edd. post Sig. vg.* ‖ 6. militum] milites *Ma.; num* militem? ‖ equites, *I.F.Gr.* equitibus, *v. d. in mg. Cur. cf. Dr.* ‖ 7. (recipi) facile (esse) ... opprimantur, *Ma.* ‖ IIII, 1. suum] *suspicit Duk.* ‖ 2. unum, si se *I.F.Gr.*, signum si *Ig. p.* 394 *sq.* se ipsum si '*cum Heus.*' (?) *Wl* I, 18 *n.* 4 si nunc (*aut* tum) se *Wt praef.* ‖ iacturum *I.F.Gr.* ‖ 3. et parte] e (*f.* ex *Kra*) parte *Modius* ‖ 4. fuerant] fuerunt *Modius, at v. Kra* ‖ V, 1. Gavillii Novelli] *ex Niebuhrii h. R.* II³, 293 *n.* 595 *sent. Wt:* Gauillii, nouelli ‖ 3. fuga [deserta] *I. Perizonius* fuga [milites evasisse] *ci. Dr.* ‖ erant] *I.F.Gr.:* erat ‖ 6. Ti.] *Sig.:* T. ‖ equitibus *I. F. Gr.* ‖ 9. coloniis] *Doujatius:* colonis *Bas. a* per colonias *Crev.* ‖ VI, 2. A. Licinius *Sig. cf. Dr.* ‖ 4. *et c.* 7, 2; 8, 1; 26, 1 Ti.] *Bas. b:* T. ‖ 4. datus [est] *Ma.* ‖ edis- serendas *I. F. Gr., at v. Duk. Dr.* ‖ postulandumque, honos meritus ut dis immortalibus haberetur (honos). *Ma.* ‖ et ut] *I.F.Gr.:* ut ‖ 9. fuisse [se] *recte fort. Dr.* ‖ publice] (*prob. Ma.*) *aut infra* singulorum *Duk.*: publico ‖ 10. iuxta se] *Sig.:* iustos *Bas. a; vel* ipsos (*Wt*) *vel* viros *Wl* I, 18 *n.* 4 ‖ 11. alii cuiquam] *Heraldus cf. Ma. op. ac. p.* 465, *Kra:* alicuiquam ‖ VII, 8. quando (id bellum) populus *I. F. Gr.* (quando id bellum) populus *Bekkerus* ‖ 9. fuerit [caesum] *Crev.* ‖ 10. effusosque *I. Perizonius.*

¶ VIII. *cf. de hoc cap. et sq. Ad. Schmidt (Ilmenav.) krit. Bemm. zu T. Liv. hist. lib.* XLI, *cap.* 8, 9. *etc. Friburg.* 1856. 4, *p.* 3—19, *Walterus h. iur. R.* I[3], 333 *sq. quosque et Walterus ibi l.* et *Guil. Reinius ius R. priv. p.* 570 *sq. n.* 2 ‖ 1. L.] *Sig.:* C. ‖ C.] *et hic et c.* 17, 6 *Bas. a:* P. *Pighius cf. Dr. et Ww* XXXI, 50, 4 ‖ 2 *sq. aut* eam .. factam Gracchus sortitur, ..; Scipio .. provincias (sortiti sunt), *aut* §. 3 (Gracchus—Claudius). *Dr.* ‖ 4. (qui—conscivissent). *Crev.* (conscivissent *edd. vg. inde a Bas. a.* 1554); *de* §. 4 *sq. cf. Heus.* ‖ 5. [et] L. *Clericus, Duk.* ‖ venerunt *ci. I. F. Gr.* ‖ 6. fatigaverant] *I. F. Gr.:* fatigauerunt *Bas. a* (*Walchius l. l. p.* 73) ‖ 8. eo minus aut hos aut illos] *Bas. a cf. Walchium l. l. p.* 218 *sqq.:* eo minus aut hos (*s.* aut minus hos) aut plus illos (*s.* aut illos plus) *I. F. Gr.* ‖ delectu *Duk.* ‖ (ac) nominis Latini] *Dr. prob. iis, quos affert Walterus l. l. n.* 34: ac nominis Latini *Bas. a* (*cf. ex recc. quos l. Walterus l. l.*) ac nomini Latino *altera Dr. ci.* ‖ domi non relinquerent *I. F. Gr.* ‖ 10. ne] qui *Sig. cf. Duk.* ‖ quam relinquerent, [ii, simulatis adoptionibus liberorum, quos tamquam ex sese natos in coloniis relinquerent,] cives Romani fiebant. *Walchius l. l. p.* 222 *sqq.* quam relinquerent, [ut reliquisse viderentur filio adoptato,] cives Romani fiebant. *Schmidtius l. l. p.* 11. ‖ ut cives Romani fierent **•**] *Crev.: cuius sent. prob. Ma. op. ac. p.* 280: ut ciues Romani fiebant *Bas. a* (*Walterus l. l. n.* 35); (ut) cives Romani fiebant *I. F. Gr. pr. ed.* ii cives Romani fiebant *Sig.* ita cives Romani fiebant *Duk.* municipes cives Romani fiebant *Huschkius Gaius* (*Lips.* 1855) *p.* 6 ut coelibes (*s.* ut coelibes cives) Romani fiebant *id. olim Serv. Tull. p.* 530 *n.* 24 *ipse improbans l. l.* ut cives Romani fiebant **••** *Wt* utcunque cives Romani fiebant *Wl* I, 32 *cf. Wt praef.* ‖ 12. suum] servum *Sig.* ‖ et ne quis, ita civis Romanus factus, esset *I. Gr.* ‖ ita [sive iure coelibis] *Huschkius Serv. Tull. l. l.* ‖ id ratum ne esset] *Marquardtius ant. R.* III, 1, 44 *n.* 201: *om. Bas. a* civis non (ne *Doujatius*) esset *Sig.* ne civis esset *Heus.* ne is esset *Walchius l. l. p.* 224 *sq.* ‖ VIIII, 1. [consulibus] decretae *I. Perizonius* ‖ 2. si deducere ex navalibus] quas deduceret, ex quibus navalibus *I. F. Gr.;* (consul *add. Heus.*) deduceret ex navalibus, quibus *I. Gr. Heus.* ‖ 4. lucum] lacum ‖ 9. ex] *add. I. F. Gr.* ‖ (ac)] *Schmidtius l. l. p.* 7 *sq. A. W. Zumptius stud. Rom. p.* 346: ac *Bas. a cf. Kienium röm. Bundesgenossenkrieg p.* 112 *sqq., cuius sententiam, quatenus ad Livianam dicendi rationem spectet, se non improbare mihi significat Th. Mommsenius; secundum usum formulae consuetum voc.* ac *et ipsi videtur eiciendum esse.* ‖ postve] *suasit Th. Mommsenius:* postq; ‖ ea] eos *Duk. at v. Dr.* ‖ 10. *a vocc. . . .* tum cons. sc. *(sic) inc. C; de cap. extr. cf. Unterholznerum in Zeitschr. f. gesch. Rechtswissensch.* II, 140 *sqq. adn.* 2 *Schillingium Bemm. über röm. Rechtsgesch. Lips.* 1829 *p.* 116 *sqq. Ma. de Liv. lib.* XLIII *initio e cod. Vind. emendando Haun.* MDCCCLII. 4. *p.* 15 *sqq. Schmidtium l. l. p.* 15 *sqq.* ‖ 11. qui nunc esset] *C:* qui tunc esset *Sig.* quicunque esset *Schmidtius* ‖ quive (quique *in em.*) posthac futurus esset] *add. Ma. l. l. et em. p.* 497 *Rudorffius h. iur. R.* I, 29 *n.* 6: futurusve esset *add. Th. Mommsenius comm. soc. Sax.* III, 434 *n.* 125; *om. C vg.* ‖ eorum] *C* (*I. Perizonius*): forum *Bas. a* ‖ quem qui] *Crev.* (*Ma., Schmidtius, Rudorffius*): quem *C* quem quis *Lambecius* quem cum qui *Mommsenius* ‖ in libertatem, inde caveret, ut *Schmidtius; fort.* in libertatem vindicaretur [ita u. e. r. p. f. v. s. v. operam daret] ut *Rudorffius* ‖ uti *Heus.; de proxime sqq. cf. Wl* I, 33 ‖ manumittere ‖ multandae ‖ mittere; in quo id non iuraret] *Heerwagenius ann. ph.* 71, 191 (*prob. Linkero act. gymn. Austr.* 1858, 89), *Ma. em.:* mitteren (*inter* e *et* n *sup. lin. add.* 1) quid non iurare *C* mittere . qui id non iuraret *Bas. a vg.* mittere . nam qui id non iuraret *Lambecius* ‖ eum permittendum *Schmidtius; fort.* eum manu missurum *Rudorffius* ‖ cauta] *Ma.:* causa

‖ iussique — decreta est] *sic C, nisi quod* cons̄. *exhibet; praeterea praeeuntibus al. lac. notavi; post. vocc.* decreta est *in C. lit.* 12. *fere spat. vac. rel.:* iurisque dictio C. Claudio Cos. decreta est. *Bas. a vg.; 'fingi huiusmodi aliquid potest:* iussique edicto C. Claudii consulis socii in suas civitates redire; de iis, qui non redissent, quaestio decreta est.' *Ma. em.* ‖ X, 1. cum] qui ‖ hibernaes **nt ‖ ueri ‖ histriorum ‖ 2. effuso ‖ cernente ‖ satis [esse] *Kr.* (*Wt praef.*) ‖ esse] *h. l. addidi; post* exercitūs *add. Ma. em. p.* 43. 499 *n.* 1; *C h. l. per novem versus usque ad vocc. in extr. fol.* in castra ro *satis evanidus*, §. 2 *sq. videtur exhibere* du|os ****citus id concursu ‖ 4. aciae ‖ ceteri **isso ‖ opsides ‖ *post* miserunt 7 *fere lit. spat.* ‖ 5. cognitis ‖ eae res *Va.* 249 ‖ et exercitum] *Va. l. l.:* exercitum *C* exercitumq; *Bas. a* ‖ adimerent *C*(*Va. l. l.*) ‖ paludatis] *Bas. a cf. adn. ad lib.* XXXI, 14, 1, *Wt:* pabulatis *C* paludatus, sine *I. F. Gr.* ‖ 6. Manli] *Ma.* 502 *n.* 1 Manlii *Bas. a:* manlio ‖ aduersus ‖ et ingessisset] *Kr:* ingessitsed *C* ingessisset *Bas. a* ingessissetque *Modius* ‖ 7. quod cum illi tum] *C, assecutus erat Dr.:* Quod cum milites *Bas. a; al. ap. Dr. Heus.;* Quumque (*vel* Cumque) illi tum *Ma. cf. progr. l. p.* 13 ‖ facturos] *Klaiberus, prob. Heerwagenio ann. ph.* 71, 188, *Seyffertus l. l.:* futuros ‖ se esse] *Seyffertus l. l.:* esse *C Bas. a* sese *Bas. b* ‖ cumhis ‖ [cum] lictoribus, paludatus *I. F. Gr. cf.* §. 5 ‖ ess** ‖ 8. questore ‖ Manlio *Ma.* ‖ catena ‖ uinctosquese ‖ manlīū| quaemisnistrans ‖ 9. fabens ‖ non] nos ‖ 10. irridebant *Bas. a:* inlūridebant ‖ redit *C Bekkerus* ‖ 12. a collega] *Ma.* (*cf. progr. l. p.* 13 *sq.*): acollegae *C* collegae *Bas. a* a collega collegae *ci. Heerwagenius l. l.* ‖ breuisquae ‖ 13. moratis ‖ paludatus cum *I. F. Gr. cf.* §. 5 ‖ aequae ‖ ac prius] *Florebellus, I. F. Gr.:* amplius *C* (amplius) *Grut.* ‖ XI, 1. manliusquae ‖ Nesactium] *Cluverius* (*sic Plin. n. h.* III §. 129. 140 *Νέσακτον Ptol.* III, 1, 27 *p.* 70 *Bert.*): Nesattium *Bas. a* (*quod tueri videtur geogr. Rav. p.* 382, 1; 256, 20 *P. P.*) et mattius *C* ‖ Aepulo] *cf. Bergkium ann. ph.* 83, 321. 638 ‖ oppugnarant] *Ma.* (*cf. progr. l. l. p.* 14): oppugnant *C* (*Heerwagenius l. l. p.* 189) oppugnarunt *I. F. Gr.* oppugnare coeperant *Wt* ‖ 2. interdit *C* ‖ 3. ā|amnemque ‖ erant ‖ noua ‖ 4. abscisaquae ‖ meoresmpacis ‖ facinoresse ‖ 5. puerorumquae ‖ 6. simul] *Va.* 250: tumuli *C* tumultum ut *Bas. a* nuntium ut *Ma.* ‖ nuntium] (*aut* indicium *Va.*) *h. l. add. Va., quod et ipse statueram* ‖ 8. in gente] incendi ‖ DC *Bas. a:* ΛC. ‖ et] e, t *sup. lin. add.* ‖ 9. omnesquae ‖ populis ‖ XII, 1. Ti.] *C* §. 7, *Sig.:* t. ‖ fuerant ‖ 3 *sq.* consecta ‖ ligiresimul ‖ suplicatio ‖ ab] *om.* ‖ Ti.] iis ‖ sardiniam ‖ gesta] *c Kr.:* gestia *C* gestae *Bas. a* ‖ 5. illiensium ‖ illiensium ‖ 8. Scultennam] *Bas. a et sic P. D. hist. Lang.* IV, 47 *in Murat. script. rer. Ital.* I *p.* 471 *cum v. l.* Sculteriam: cultennam *et hic et c.* 18, 1 *C* ‖ cum iis *Kra* ‖ *vel* septingenti] (*I. F. Gr.*) *vel* septingentis *vel* DCC *edd.:* dit ‖ capiti ‖ & L *Bas. a:* efl. ‖ 9. passimque populanti] *Ma.:* passimpopulantiquae *C* passim, populantiq; *Bas. a* ‖ paca[tis …]tisque] *scripsi; possis etiam* [….]pacatisque: paccatisque *C* pacatis *Bas. a* ‖ XIII, 1. auen ‖ sanqualem] *scripsi coll. Festi et Pauli ll. cum gloss. Labb. a Müllero ad Fest. p.* 317b, 31 *ll., Serv. ad A.* I, 394 *cf. Dr.:* sā|gualem (*eadem v. l. ap. Plin. n. h.* X §. 20) ‖ 2. cā|paniam ‖ locutam] *I. Gr.:* locutum ‖ aene ‖ pecora; *num* a pecore? ‖ 3. ipsos ‖ suplicatio|publicae ‖ syracusanumquae ‖ suplicarentur ‖ 4. pontusfex ‖ mortus ‖ Lunam] *Bas. a cf. Ma. op. ac. p.* 287 *sq.* N. 2, *Th. Mommsenium C. I. L. I. p.* 147 *sq.:* una *C* Lucam *Bas. b* ‖ M. Aemilius (*quod post* P. Aelius *facillime excidere potuit*) Lepidus] *Kra.:* legibus *C* L. Egilius *Bas. a* L. Aemilius *ci. Dr.* ‖ Liguribus] *scripsi:* ligures *C* Ligure *Bas. a* ‖ is] *Bas. a: om. C Bekkerus* ‖ 6. aburbe ‖ histra ‖ estis ‖ disseruisset] *add. Bas. a* ‖ postulati ‖ 7. denaria ‖ trecenta milia septem] *scripsi* CCC . .VII. *C:* CCCVII milia *Bas. a* ‖ sum-

gulos ‖ 8. XIIII, 1. ciuitabus ‖ ita-quae ‖ iratus ‖ currum. Cum is] *ci. Dr., Wt:* currus *C* currum. Dum is *Bas. a* ‖ abductum] *I.F. Gr.:* adductum ‖ Ti.] *Sig.:* t. ‖ 2. solut ‖ tras (n *supscr. in* trans *corr.*)uersosmilites ‖ degressi] *I.F. Gr.:* digressi ‖ 3. senatus C.] *Bas. a:* s. c. ‖ haberi ‖ creatisquae ‖ prouincia ‖ *num* hostium manibus? *coll. lib.* v, 46, 5; 51, 3 *Kra, in quam ci. et ipse incideram* ‖ eripere] recipere *Krt* (*cf. a*) ‖ censis ‖ 4. Hispallus] *Dr.* (*fast. Cap.*) *cf. Duk., Lachmanni ad Lucr.* iii, 1015 *adn.:* hispalus (*Kempfius ad Val. M.* i, 3, 2) ‖ Q.] *Bas. a:* que ‖ Petillius] *Sig.:* petilius (*cf. Corssen lat. Ausspr.* i, 81); *item in sqq.* (paetilius *C c.* 15, 4 *cf.* 5; 17, 8; 18, 5) ‖ spuriùnus ‖ 5. Popillius] *Sig. et sic c.* 15, 6; 8 *C:* popilius (*cf. Corssen l. l.*) ‖ *num* (Scipio)? *Duk.* ‖ Aquillius] *Sig.:* aquilius (*cf. Corssen l. l.*); *item in sqq.* ‖ 6. idem] *Krt:* quidem *C* quoq; idem *Bas. a* ‖ 7. diē ‖ qua] quae ‖ sacrificabit ‖ 8. consultumsenatusipsased ‖ 9. pise ‖ 10. uinas ‖ scriberet; [quina millia in singulos et ducenos pedites,] *Crev.* ‖ trecenos] *Crev.:* ccc. *C Bas. a* trecentos *vg.* ‖ sexcenos *Dr.:* . dc. *C* dc *Bas. a* sexcentos *vg.* ‖ 11. Ti.] *Sig.:* c. *C* T. *Bas. a* ‖ XV, 1. in] *Bas. a: om.* ‖ templo] te *supscr. ex* camplo *corr.* ‖ redit ‖ bouis sescenaris *Bas. a* uouissescenaris *C* ‖ sescennalis] *F.V.Reizio auctore Plaenknerus a Krs l.:* sescennaris *E.A.Brixius phil.* xii, 703. sexcenarii *Graevius cf. Krs* (78 *sqq. n.* 81) *a* sexennis *v. d. in mg. Cur.* ‖ iocur *C cf.* P xxv, 16, 2; xxvii, 26, 13 ‖ diffluxisse] *I.Perizonius:* defluxisse ‖ 2. aquaefundi ‖ iusse ‖ etuidisseetuid ‖ inenarrabili tabe] *Kr. comm. de l. Gell. N. A. lib.* vi *c.* 1 *etc.* (Misen. mdcccxxvii. 4.) *p.* 18 *ta:* inenarrabilitate *C* inenarrabiliter *Bas. a; erat cum de* inenarrabili celeritate *cogitaret W*(*t praef.*); inenarrabili vilitate *ego aliquando conieceram* ‖ 3. territuseaprodigia ‖ negabit ‖ 4. praetoresquae ‖ pisa ‖ [Q.] Petillio *I. Gr.* ‖ 5. l. paetiliusmaso ‖ preregrinos ‖ malucinensis (c *sup. lin.*) ‖ 6. depraecati ‖ graccum ‖ ei] *I. F. Gr.:* et (*Wl* i, 33. *n.* 15 *t*) ‖ T.] c. ‖ Aebutium] *vg.:* e(*s.* E)butium *C Bas. a b* ‖ 7. ipsi ‖ 8. quae] q. ‖ inpuenda ‖ occansionesintercedere ‖ 9. grassus ‖ 10. ire] iure ‖ iureiurando ‖ 11. iurarunt] *sic ut vid. ex corr. in C, ubi* iureiurarunt (*ex Crev. sent. Kr.*): iureiurarunt ‖ T.] *om.* ‖ hi ‖ . ccv. milium ‖ XVI, 1. nonas Maias] *Dr.:* nonmai *C* non. Maii *Bas.a* ‖ Lanuvinus] *Bas. a:* ianinus ‖ praecatus ‖ Quiritibus *Brissonius* ‖ legioni ‖ 2. estset ‖ seiecisset ‖ rectae *C* rite *Sig.* ‖ facte ‖ *vel* Latinae ..., (instauratis Latinis) .., Lanuvinos *vel* (Latinae) .., instaurari Latinas .., Lanuvinosque *vel* Latinae .., instaurari eas .., Lanuvinosque (*extr. hoc voc. non add.*) *Dr.* ‖ instaurandis Latinis] *scripsi:* instauratislatinis *C* instaurari, Latinis *s.* instaurari (Latinis) *Ma.* instaurari a Latinis *Seyffertus l. l.* 834 *sq.; repetitum voc.* Latinis *merito tuetur Va.* 261 *sq.* ‖ , *ante* Lanuvinos (*s.* Lanuvinosque) *praeter Dr. ponunt Ma. Seyffertus* ‖ lanuinos ‖ instaurandae] *Dr.* (*Ma.*): instauratı *C* instauraturi *Seyffertus* ‖ 3. ad religionem quod] *Bas. a:* ad legionem *C* alia religio; nam *dubitanter Ma.* ‖ ingrabescente ‖ 4. mortus ‖ sin ante] *Sig.:* in *C Bas. a* ‖ in ante] *Sig.:* inad *C* ad *Bas. a* ‖ 6. gab|-gauis ‖ tacta . ea] *Bas. a:* tactae ‖ utin ‖ 7. instauratio] *Kr.:* instauratione *C* instaurationes *Bas. a* ‖ 8. ante] *C* (*Handius Turs.* i, 384): intra *Pighius, I. Perizonius et vel sic vel* post *Wt praef.* ‖ recepta ‖ 9. licurum ‖ litteraequae ‖ cis] sic ‖ esse *s. post* Alpis *s. post* Romani *add. Ma.* ‖ populo Romano] *aut* superesse *Dr.:* pro *C* PR *Bas. a* populi Romani *ed. Lugd.* 1553 ‖ aliquantum] ad id tantum *I. Gr.* tantum *A. Perizonius* a se tantum *Doujatius* ‖ XVII, 1. Tib. *Bas. a:* . c . (*et sic* §. 3) ‖ sardiniam ‖ 2. iumperatum ‖ ceteris ‖ 3. opsidibusque ‖ cota ‖ quoque ‖ Sempronii *Bas. a:* sempronius ‖ decedent ‖ secundaeportare ‖ 4. aditissuplicationem ‖ Tib. *Bas. a:* t ‖ 5. quae in ante] *Sig.:* quae ante *Bas. a*

quae ad *Bas. b* ante *C* ‖ consecta ‖ 6. Q.] t. ‖ C.] *Sig.:* m. (*cf. Dr. et Wv* XXXI, 50, 4) ‖ leumum ‖ ipse] *Ma.:* iis⌣et *C* Is *Bas. a* ‖ nonis Sextilibus] *cf. Duk.* ‖ senatus] *post lac. add. Heus., qui de explenda lac. cf., Ma.; lac. significavit Duk. (Wt)* ‖ (literis auditis) *Sig.* ‖ atumultus ‖ 8. Pisas] *Kra cf. Wt praef.:* ipsas *C; om. Bas. a* ‖ ed ‖ exercitumedixerat ‖ 9. parme ‖ XVIII, 1. cultennam ‖ defensurus ‖ laetum *et* §. 9 laeti (*cf. Val. M.* I, 5, 9 *bis*, *ubi semel* Laeto *A pr. ap. Kempfium*) ‖ Ballistam] *et* §. 9 ballistas *C; sic etiam ed. Mog. et pars codd. lib.* XXXVIIII, 2, 7 *eandemque scribendi rationem commendat Mog.* XXXX, 41, 2, *ubi fort. legendum* Ballistam Letumque: Balistam *et* Balistae *Bas. a* ‖ muroque] *Bas. a:* murosque *C* muro(que) — *sic etiam Va. ms.* — *aut* muro [fossa]que *Ma.; l. distinxi cum Crev.* ‖ amplexi [sunt] *Duk.* ‖ 2. quingenti] *Dr.:* d. *C*(quingentos *Gruterus*) ‖ 3. praedamque ‖ 4. que ‖ adfligunt] *Sig.:* adufigunt ‖ (ornamento) *Crev.* ‖ [et] in *Dr.* ‖ factam ‖ 6. (tempore)] *expunxit Bas. b cf. Wt praef.* ‖ 7. digrederentur *Bas. a* ‖ utrimque ‖ 8. vitii] *s.* viti *Ma.:* uitio ‖ *vel* (extra templum)] — *sic Ma., atque ita et ipse conieceram — vel* (foris) *Ruperti* ‖ sorte *Ma.* ‖ sitella] *Ma.:* sitellam ‖ illata *Ma.* ‖ ipse .. oporteret] *scripsi Ma. vestigiis insistens:* ipse [....] oporteret *Wt* (*l* I, 28 *sq.*) ipse [mansisset, cum templum ingredi et ipsum] oporteret *Ma.* ipseoporteret *C* ipse posuerit *Bas. a* ‖ 9. inde] in ‖ eo ‖ 10. uerbisomniatum ‖ ieo ‖ facturum (*cf. Val. M. l. supra l., V. Koehlerum qua rat.*‖*T. L. ann. usi sint hist. Lat. atq. Gr. p.* 73) ‖ 4. ipsie ‖ suos] fusos *ci. Dr.* ‖ a] *Bas. a:* etiam *C* statim a *Wt praef.; num* e (*s.* ex) tam [effusa] fuga? ‖ caecidit ‖ 13. duo] *cum C sc. milia* (*sic certe*) *aut* duo milia *Kra.* ‖ caeciderunt ‖ 14. hominis ‖ auditum est *Bas. a:* auditumse ‖ 15. *in* audita *expl. fol. in C; lac. indic. Bas. a; fragm.* periti — posse *ex Prisc.* XVII, §. 29; 150 *p.* 1050; 1097 *P. recte inseruit Sig.; v. l. v. in ed. mea* II *p.* 126; 182 ‖ XVIIII, 1. appennum ‖ appenninum ‖ *vel l.* XXXVIII, 2, 1 Briniates *vel h. l.* Friniates *scribendum erit* ‖ intra] *Crev. prob. Ma., qui l. recte distinxit:* inter; *lac. statuenda esse videbatur Crev.* ‖ P.] *Sig. cf. Duk.:* cl. *C* Q. *Bas. a* ‖ 2. ligurebusq. igestas ‖ suplicationes ‖ 3. magnusconatus ‖ 4. subibant ‖ perseeo ‖ Dardanos] barbaros ‖ insdardania ‖ 5. autore ‖ quidquam ‖ 6. nec liberat] *Bas. a cf. Kra:* neliberare (*cf. Wl* I, 14 *sq. t*) ‖ culpe ‖ adque ‖ habere .. esset] *I. Gr. cf. Kra:* haberet .. esse (*Wl* I, 14) ‖ 7. suisi ‖ tracum ‖ aliquod ‖ temerare ‖ erant ‖ conuenienst ‖ 8. hiemps ‖ amni ‖ elegerant]ge *spscr. ex* elerant *corr.* ‖ traces ‖ adiberent ‖ colos ‖ bifarias ‖ ad] et ‖ 9. urbeque ‖ aberant ‖ 10. secuti] *Va.:* uti *C om. Bas. a* ‖ ciurcumsidunt ‖ expugnari ‖ 11. Bastarnarum] *ex* bartarnarum *corr.* ‖ praedio ‖ relic *fol. extr.* ‖ *lac. indic. Bas. a* ‖ XX, 1. [Romano] more *Muretus* ‖ 2. fortunae] formae *Rubenius* firme *I. F. Gr.* ‖ adherebat ‖ 3. sedealiosqueaé ‖ quibus ‖ magnoque [dignos] *Heus. cf. Duk.* ‖ aesce ‖ 4. quidsiuidbi ‖ uideriře ‖ dubiae ‖ insanire aiebant] insèanebant ‖ 5. eorumcultum ‖ 6. thegeteamagnificum ‖ 7. in] *add. Bas. a* (*Duk.*) ‖ Prytaneo *Duk.* ‖ urbisurbipublicae ‖ is] in ‖ Rhodiis *Bas. a:* rodis ‖ ut] *add. Freinsheimius, I. F. Gr., post* nihil *Wt praef.* ‖ quaquae ‖ eorum] eorumutqua ‖ 8. uere ‖ incoatum *C Bas. a* (*cf. Gell.* II, 3): inchoatum *vg.* ‖ testis] *add. Bas. a;* documentum *aut* monumentum *requirit Ma.* ‖ 9. Delon aris] *G. I. Vossius:* delomaris *C* Delon maris *Bas. a* Deli aram *Heraldus cf. Duk.* ‖ anthiociae ‖ capitoli ‖ lammina] *cf. Lachmanni ad Lucr.* III, 1017 *adn.* ‖ inauratum] inductum *aut* inducta *I. F. Gr.* ‖ 10 *sq. de l. distinguendo cf. Ma.; al. de h. l. Duk., Handius Turs.* II, 519 ‖ reliquorum] religione *I. F. Gr.* reliquos *Wt praef.* ‖ (et) *Dr.* ‖ (copia) *H. A. Kochius em. Liv.* I *p.* 13 ‖ 11. gladiatorum] *cf. Kra; f.* gladiatorium *Dr.* ‖ primotmaiores ‖ uoluntate ‖ 12. tenuis ‖ missione, etiam familiare *Ma.* ‖ familiarie ‖ studiorum ‖ iuiuenum ‖ pretiis *Kr.:*

praedis *C* praemiis *Bas. a* ‖ accessere ‖ *in* suo *fol. expl.; lac. ind. Bas. a* ‖ XXI, 1. Scipio] *v. Sig. Dr.:* pio‖ 2. *post* equitibus *sociorum numerum* [sociorum • milibus peditum • equitibus] *excidisse arbitror cum Ma.* ‖ 3. cepiom ‖ philonicíteriore ‖ peditum *post* Romanorum *iteratum* ‖ sùne ‖ 4. (cum) *Duk. Dr.* (*cf. Wt*) ‖ 5. ingrueret ‖ verterat] *Sig.* (*de al. eiusd. h. l. ci. cf. I.F.Gr.*): uerteret ‖ honum ‖ morbo] morbos ‖ 6. nē|qli-berorumquibusdem ‖ 7. cadaue(ra *vitio membran. absumpt.*)‖ uulturibus *Bas. a:* uolneribus ‖ illos nec priorei ‖ intaictastraige ‖ 8.cepio ‖ Tib. *Bas. b:* t. ‖ Ti] *I.Perizonius:* titi ‖ Tib. *Bas. b:* t. ‖ Atellus Mamilius] *Wt v. l.* XXVII, 8, 2; 3: attelliusaemilius ‖ et] *add. Bas. b* ‖ 9. *lac. ind. mg. Bas. a, expl. Sig. cf. Dr.* ‖ gracci ‖ Ti. *Pighius Dr.* ‖ Gracchus] Crassus *Sig., Perizonius; al. Dr. Ruperti* ‖ P. Aelii *Bas. a:* pelli ‖ cxuir ‖ 10. sybyllinos ‖ 11. suplicatio ‖ uotus ‖ furias ‖ suplicationem ‖ 12. uenienti ‖ sinuesse ‖ *extr. membr. marg. truncato literae* et A(?) *desunt in C; tales literas per sqq. uncis rotundis inclusas enotabo* ‖ Auximi] *Cluverius Dr.:* • (?)oximi *C* Oximi *Bas. a et sic c.* 27, 10; XLII, 20, 5 *certe C* ‖ (et a) *extr. lit.* a *linea superstite* ‖ 13. XXII, 1. e|(t) faces ‖ labsae ‖ sunt. Lanuvini Caeritesque *ex Prisc.* III §. 29 *p.* 633 *P. Sig.* ‖ Lanuvini Caeritesque anguem iubatum apparuisse nuntiarunt (*v. l. vid. in ed. mea p.* 134) *Prisc. l. l.* ‖ lanuinoceritesque ‖ iuuatū ‖ ravis] *conieci ad Prisc. l. l.:* auis *C* aureis *Bas. b* flavis *ci. Wt* ‖ b(o)|uem ‖ (batle)| ‖ nonis Iuniis] *de Sig. sent. Dr.:* non. Iul. *Bas. a.* IX. mil. *C* ‖ (qui)| ‖ (car)| ‖ (certus)| ‖ quae]q ‖cartagine ‖(essentab)| ‖ sciérant ‖ (scartha) ‖ 2. conpertamen ‖ (dfirmaue)| ‖ (enis)| ‖ iisquo ‖ Aesculapii *Bas. a:* (aes)|, *tamen ut prior lit.* a *pars adpareat, tum* culari ‖ cartagi(ne le)| ‖ re(x) ‖ parentumc(ons) tanter ‖ 4. de] ne ‖ iusdiudiciumque ‖ goegitingentem ‖ 5. etaeosmō|-(t)es ‖ oraculum *Bas. a:* oracium ‖ praebuit, sed *Bas. a:* praebuisset ‖ reg(e)m *priore parte lit.* m *et ipsa a lac. hausta* ‖ nuntios tumultuosos misit] *scripsi; idem probaverat Krts* 63 *a:* nuntiostumultuo (••) misi *C* nuntius tumultus eius uenit *Bas. a* nunc (*vel* t)ii tumultuosi missi *Wt* I, 28 *t* ‖ (mo) *post . lit.* o *parte conspicua* ‖ 6. thiotidem ‖ tes(salia)mque ‖ agrorum per quos] *Bas. a:* (agroru)m (*post . lit.* u *ductu servato*) perquorum *C* populorum, per quorum fines *Ma.* ‖ reg(numr)edit ‖ 7.(tium p) ‖ (itanim), *extr. lit.* m *linea servata* ‖ aut] sed aut *Sig.* sed circa omnes Graeciae civitates (omnia Graecorum concilia *Heus.*) aut *Crev., at v. Wt* II, 3 *sq. cui astipulatur Kra* ‖ (au)t ‖ diuti(ussim)utatum, *post. lit.* m *parte post lac. conspicua* ‖ que ‖ fuis(s)ent ‖ 8. integresse ‖ aceorum ‖ quaerebant ‖ XXIII, 1. atenien-sium ‖ interdicereté ‖ 2. suis [iis] *I. Perizonius* ‖ 3. animaduertissent ‖ litterae] *C:* litteras *Bas. a; lac. indic. Bas. a mg., Sig.* ‖ 4. recitantis ‖ moderatae ‖ adque ‖ iis] *Kra:* his ‖ amissap ‖ 5. gallogrates ‖ quineo ‖ crederet ‖ uiolatum ‖ inquid ‖ achei ‖ 6 *sq.* maxu(i *al.*)mam gravissimamque omnium] *Ruperti* (*Krt. Ma.* 499 *Va.* 258): maxumegrauissimam omniumque *C* maxime grauissimam omnium *Bas. a* maximam omniumque grauissimam *Kra* maximam omnium gravissimamque *Wt* (*cf. praef.*) maximam et gravissimam omnium *I.F.Gr.* ‖ non agiq; *Bas. a* neque agi *I.F.Gr.* ‖ modáo ‖ qui] quum *I.F. Gr.* ‖ interdixisse scimus *Heus.* ‖ manereque [....] *scripsi praeeunte Crev. cui 'hoc'* (*verba sc.* manereque id decretum) *'vel vitiatum vel mancum vel superfluum' videbatur:* manereque *C* maneretque *Bas.* 1554 *I. F.Gr.* caventes per *Ma.* cavereque (*dixissemus sc.*) *Seyffertus l. l.* 828 ‖ decretum [voluimus] *Sig.* ‖ [sciremus] scilicet *ci. Wt* [scivissemus] scilicet *Kra* ‖ scilicet,] *Ma.:*, scilicet *s.*, scilicet, *vg.* ‖ ii] hic *vel* nunc *I. F. Gr.* ‖ conthionantem ‖ probaimus; *num* probabimus? ‖ 8. fere ‖ caecis ‖ inaescamur ‖ praetiirecipiendum ‖ temptare ‖ 9. societati *Crev. Dr.* ‖ quo] qua ‖ omniam ‖ fu-

turam ‖ 10. philippumdetrium ‖ prestitit, s *sup. lin. add.* ‖ 11. demetrio ‖ populo Romano] *C:* populi Romani hostem *Muretus* (hostem populo Romano *Krta*) belli in populum Romanum *Rubenius* belli Romani *Ma.* odii populi Romani *Dr.; al. I.F.Gr.* ‖ PR (populo Romano *al.*) prius poenae *Bas. a al. prob. Walchio l. l.* 225 *sq. Wt cf. praef.* ‖ paene](poene, pene *al.*) *Mur. Rubenius Dr. Kr. Ma.:* paenae *C* poenam *vel potius* Poenam *Ruperti* ‖ bellum inlaturum] *addidi* ‖ 12. (egit) *I.Gr.* ‖ parabit ‖ in Dardaniam] *aut* Dardaniae *I.F.Gr.:* dardaniam ‖ saedem ‖ grecia ‖ habebat *Wt Ma.:* habeat ‖ 13. debepulsus ‖ tam ‖ consili ‖ usi ‖ vere] *C Krta* (*l.* XXXIII *p.* 190): uera ‖ dolopiams ‖ provocantes (*cf. Dr.*) *vel* provocantem *I.F.Gr.:* prouincus ‖ provinciis ..[revocantem] audivit *Sig.* ‖ transsgressus ‖ graecia ‖ 14. vobis] uis ‖ tessaliam ‖ oderat] adierat *Roëllius* ‖ noxa *Duk. Kr(ta)* ‖ 15. mist ‖ poeloponneso ‖ 16. delpis ‖ interfuit] *Kr(ta):* interfuit *C* interluit *Bas a* ‖ fretum] *Bas. a:* fretus ‖ poloponnensum ‖ immisceamur *Sig.:* inmiscemur ‖ 17. redigatur] *I.F.Gr.:* dirigantur *C* dirigatur *D. Heinsius* ‖ 18. macedonos ‖ consilium capere] *inter* eo *et* per *litteras addidi: om. C* cogitare *Bas. a* ‖ XXIIII, 1. Archo] *vel* Archon *Duk. Dr.:* arco ‖ senarchi ‖ calligrates ‖ 2. efficit ‖ 3. uenireautcuriamregum ‖ interesse ‖ occultae ‖ sint *I.Perizonius* ‖ 4. futurae ‖ fuerint] *I. F. Gr.* (*Ma. op. ac. alt.* 229): fuerant (*Schadebergius Studien etc. Lips.* 1838 *p.* 73 *n.* *) ‖ 5. fuerit] *Sig.* (*Ma. l. l.*): fuerat (*Schadebergius l. l.*) ‖ accommodari ‖ 6. ac] at *I. Perizonius* ‖ accepto regem] *Kra prob. Ma.:* acceptoa (ad *Bas. a*) legatosromanosuenissead (ac *Bas.a*) regempersea, *vocc. proxime sqq. perperam iteratis C; al. I. F. Gr. Heus.* ‖ a] *Bas. a:* ad *C* ab *Wt* ‖ et ab eo *I.F.Gr.* ‖ 7. paucisautores (autores *etiam Bas. a*) ‖ inexpiabiles ‖ 8. *totum h. l. distinxi fere sec. Walchium l. l.* 246 *sqq.* ‖ opportunitatepropinquitate ‖ macedonia ‖ subegit] *Kra:* subiecit ‖ Dolopes? Imo *Bas. a:* dolopessimo ‖ ea] (ea) *aut* vim *I.F.Gr.* eam *Doujatius at v. Walchium* ‖ unostris ‖ relgionis ‖ 9. simus] *Walchius:* sumus ‖ suspecti *Crev.* ‖ thaessali ‖ Aetolique] *cf. Walchium:* (Aetolique) *etc. I.F.Gr., al. Doujatius, Ruperti* ‖ pus ‖ adque ‖ 10. tessalis ‖ sit — nobis] *iterata; pro priore* cur *extat* cum ‖ dissaeptio] *Seyffertus l. l. p.* 835: dissertio *C Krat* desertio *Bas. a* discerptio *Ma.* ‖ 11. filippus ‖ eam ‖ insuriae ‖ simustates ‖ simus] *I. F. Gr.:* sumus ‖ 12 *sq.* quaquam ‖ tantae ‖ iniuriam ‖ qua ‖ *lac. indic. Bas. a mg., expl. Ma., pro* elevent *etiam* obscurent *proponens; al. ap. Dr.* ‖ Cenchreis (Cenchris *Bas. a*) staret] (*Bas. a*) *Sig.:* cencristaberet ‖ Elatiae *Sig.:* uelatiae ‖ fuimus *Bas. a* ‖ sequemur ‖ 14. nihil] *C* (*I.Perizonius*): nonihil (*Heus.*) ‖ faceret] *Vascosanus:* fecerat *C* fecerit *ci. Dr.* ‖ id quid erat?] *Ma.:* idquoderat ‖ uetustate ‖ rerum ‖ 15. et] ac ‖ praecipuaeinimicis ‖ calligrates ‖ agi;] *Kochius l. l.:* ac *C om. Bas. a* ‖ nemonoui ‖ 16. derependique ‖ nostrorum nos quoque et nostros regno] *scripsi. cf. Va.:* nostrosquoqueetnossegni (nos terminis regni *Kochius l. l.*) *C* nostrorum & (*at cf. Ma.* 348 *sq.*) nos quoq; regno *Bas. a* nostrorum nos quoque regni terminis *Va.* 250 ‖ 17. quodhoc ‖ parbam ‖ et apertam] apertamet ‖ sciemus ‖ 18. aut ‖ romani habemus ‖ invisosque (*aut* invisos; ac inuisos *Bas. a* et invisos *Crev. Dr. v. Kr. ep. ad Or. p.* LIII, *a*) efficimus] *Alschefskius ad l.* X, 36, 17 *Wt:* inuisosufficimus ‖ erat ‖ sumus ‖ pacem ‖ finiuntur odia, intermittantur] *Ma.* (finiuntur, odia intermittantur *Kr*): odio (odia *Bas. a*) finiunturintermittantur *C* ‖ 19. adsensi (*s.* assensi) erant] *Freinsheimius, Doujatius:* adsentierant ‖ legationte ‖ impetraret] *C* (*I. F.Gr.*): imperaret ‖ deinde] de ea re *Heus.* ‖ (deinde) postea *s.* deinde (postea) *Crev.* ‖ megalopolim ‖ XXV, 1. uipsos ‖ furorum]utuisedibus ‖ 2. que ‖ (res) *Crev.* ‖ ueteras ‖ 3. Hypataeis] *Sig.:* hypateis ‖ pro-

xımı ‖ fidesquaedatae ‖ 4. hominibus ‖ benigna] *Crev.:* benigne ‖ invocantes] *Bas. a:* uocantes ‖ 5. Laevinus] lenius ‖ pulcer ‖ 6. egerunt] egerint *Bas. a* agerent *Curio* ‖ ortobula ‖ est] et ‖ damnata quae *I. Perizonius* quae damnata *I.F.Gr.* ‖ abıt ‖ 7. ad] (*s.* at) *addidi:* in *Bas. a om. C* ‖ paucis ‖ indutiae tantum sex mensum fuerunt] *C* (*Krt, ubi* mensium, a): inducias tantum sex mensium fecerunt *I. F. Gr.* induciae & antea sex mensium fuerunt *Bas. a* ‖ 8. Rhodiis *Bas. a:* rodıs ‖ quaeque] queque ‖ opere ‖ scribere] *Bas. a:* resscrıbere *C* (scribere) *Crev.* ‖ XXVI, 1. celtıberceltıberı ‖ Ti.] *Bas. b:* t. t. *C* T. *Bas. a* ‖ obtinente *Bas. a:* oppugnāte ‖ osıque ‖ clssetrorum ‖ 2. ınpballoquinqueiın ‖ 3. paucis] *Krta:* adpaucis *C* ac paucis *Bas. a* ‖ adhortatıs ‖ edıxıt ‖ praeter ‖ omens ‖ 4. ali] *sic C* ‖ sicubi] *Walchius p.* 251 *sqq.* (*prob. Büttnero obs. Liv. p.* 94 *sq.*): secutı (*sic*) *C* seque, ubi *I. F. Gr.* scutis *Crev.* ubi *Büttnerus p.* 124 (*Bekkerus*) ut *Ma.* cuncti *Seyffertus l. l.* ‖ exequarı *C;* exaequare *ci. Kra* ‖ cornibus] *ex* cırenibus *corr.* ‖ hostium, quibus] — *sic Kr. W Ma.* — (*s.* a quibus) *aut* hosti, a quo *I. F. Gr.:* hostıbusquıbus *C* hostilibus, quibus *Dr.* (*Walchius*) ‖ utextrauallumutpandereaciemetexequarıcornıbushostıbuscırcumbanturpossent *post* possent *add.* ‖ ita [tam] *Seyffertus* ‖ irruperunt *Walchius:* ruperunt *C* eruperunt *Bas. a* irruerunt *I. F. Gr.* ‖ sustınerı ‖ 5. caesa aut] *add. Bas. a:* [caesa, *] *ut numerus exciderit Ma.* (*cf. c.* 28, 8 *a Va. adnot.*) ‖ adempti ‖ dbellatumque ‖ na ‖ (sunt) *Gruterus* ‖ XXVII, 2. magulınensıs ‖ quısıbiennıo ‖ (in Hispania) *I. Perizonius* in Hispaniam *Heus. cf. Dr. Crev. F. Lachmannum l. i.* II, 79 *n.* 2 ‖ L] Cn. *Val. M.* IIII, 5, 3 *cf. intpp. ap. eund.* III, 5, 1 ‖ lıurısdictıo ‖ M] *sic l.* XXXX, 41, 7. 10 *cf. Duk. ibid.* §. 8: l. *C* Cn. *Vell.* I, 10, 6, *Sig.* (*om. praenom. not. Val. M.* II, 7, 5 [*Front.*] *strat.* IIII, 1, 32) ‖ censoris] consortıs ‖ 3. consulıs ‖ etiametiam *post* votis *add. C* etiam *Bas. a, del. Crev.;* iam *Heus.* antea *Ruperti* ‖ ex iis] *cf. Ma. coll. Sig. Crev.:* exin *aut* exinde *Sig.* ‖ M. Aemilio] *nomen mendosum cf. Crev.* alteri Mucio *Heus.* M. Aemilio [Q. Mucius successit, P. Mucio Sp. Postumius. Q. Mucio] *dubitanter Ma.* ‖ enegotıum ‖ benetıa ‖ factıonem ‖ et] *cf. Wt:* (et), *ni prius or. membrum exciderit, Crev.* [et finitimorum] et *Heus.* ‖ 4. sıerant ‖ āfuıt ‖ proconsulis *ci. Dr.* ‖ agere ‖ redıt ‖ 5. glarıa (*sic etiam in inscr. Lambaes. ap. Renier inscr. Alg.* I *n.* 5. *Zell. del. suppl.* 1840 *a*) ‖ substruendams ‖ etaescenam ‖ 6. *mg. membr. per h. l. corros.* ‖ (et) | carceres ‖ no(tas) | *C; cf. de toto h. l. intpp. ap. Dr.* ‖ numerandis *Vrsinus* (*cf. Friedlaenderum in Beckeri ant. R.* IV, 505 *sqq. cum adn.* 3277): numerandas *Bas. a* numeran (*desunt* 7 *fere literae*) *C* ‖ trans (*d.* 10 *f. l.*) | ‖ cabeas ‖ ferreasıe (ıe *lit. non satis certae*), *tum d.* 12 *f. l.* | ıntromıtterentu (*d.* 9 *f. l.*) ‖ ‖ 7. feriis] *Sig.:* ferreis ‖ sılices ‖ ın Capitolio *Crev.* ‖ et senac(*s.* t)ulum *Rycquius, altera Crev. ci.* ac senaculum *Dr.; at v. modo Beckeri ant. R.* I *n.* 469 ‖ 8. emptorıumlapıdem ‖ stıpıtıbusquaesepserunt ‖ 9. extra] intra *I. Perizonius* ‖ portam [viam] in Aventinum silice straverunt et porticum in clivo Publicio (*cuius mentionem h. l. primus quaesivit I. Perizonius*) ad aedem *Kra* ‖ sılices ‖ et basilicam ad aedem *I. F. Gr.* ‖ 10. Auximi] *Pighius, Gruterus:* oximi (*cf. c.* 21, 12) ‖ pecunıa ‖ reducta ‖ 11. exalıısfluuıusfaccus (*in* flaccus *corr.*) ‖ posıtumıus ‖ senatus consulto populive *Sig.* senatus populive Romani *Kra* ‖ populıbe ‖ ıpsorum] ıpsarum ‖ dicebat] *add. Sig.* ‖ Potentiae] *Sig.:* po|*entıae *C* pollentiae *Bas. a* ‖ ster|(nenda)m (e *agnoscitur*) ‖ 12. Sinuessae magalia addenda] *coll. Cass. Hem. ap. Serv. ad V. A.* I, 421 *C. L. Rothius hist. vet. R. rell. p.* 294 *Th. Mommsenius nunt. soc. lit. Sax.* 1854, 155 *sq.:* sınuessamaga|(*d.* 8 *f. l., quarum extr. Kopitarius credebat* d *esse*)a; *de his et sqq. cii. v. ap. Dr.; de* et caularia in his *cogitat Mommsenius; num* [et aq]uaria in his? ‖ et cloacass et mu-

rum] *scripsi:* et cloacas faciendas et murum *Mommsenius* et clo|(*d.* 9 *f. l.*)um *C; al. Sig. Heus.* ‖ circumducendum *Rothius Mommsenius:* circumducen (*d.* 10 *f. l.*) *C* circumducend *Bas. a* ‖ porticibus] *Bas. a:* etporticus ‖ iamnos ‖ 13. multi ‖ XXVIII, 1. pin ‖ Ap. *Bas. a:* aput ‖ 2. suplicatio ‖ terre ‖ nuntiatum ‖ 3. idecreuit ‖ 4. multitudine ‖ L.] *Bas. a:* p. ‖ laenases ‖ 5. N.] *Sig.:* cn. ‖ C.] *C cf.* XXXX, 26. 28: M. ‖ sc. ‖ M.] *Bas. a:* ci. ‖ grassuspars ‖ *membr. h. l. lacunosa* ‖ cl(u)ius ‖ 6 *sq.* perf(ectis), *extr. lit.* R *parte conspicua* ‖ 6. Centho] *vg.* (*Sig.*) *cf. adn. cr. ad l.* XXXI, 14, 3, *et sic l.* XXXX, 59, 6 *scribendum erat:* cento ‖ urbe ‖ (arg)enti ‖ milia (*s.* millia)] *vg.:* miltib. s *C, quod ex* millibus *ortum esse videbatur Kopitario* mil. ıib. s *legenti; ex* libras *oriundum esse puto;* mil. *parva lac. sq. Bas. a* ‖ tu(litfla)men, a *partim servata* ‖ cor(ne)lius ‖ 8. tabulam ‖ aede] *Sigonius:* aedem (*cf. Dr. Wt*) ‖ *Saturnios vers. inscr. post Walchii* (*p.* 253 *sqq.*) *conamina* (*de quibus videsis Hermannum el. d. m. p.* 616 *sq., Ritschelium p.* 20) *restituit Ritschelius inscr. col. rostr. Duell.* I (*Bonn.* MDCCCLII) *p.* 19 *sqq.* ‖ Ti.] *Bas. b:* t. ‖ gracci ‖ proconsulis *Pighius, Reinesius* ‖ 9. felicissume] *Walchius* felicissime *Bas. a:* felicissimume ‖ adque ‖ liberatis] *f.* duplicatis *Duk., qui cf.* ‖ sociis *add. Sig.* ‖ *ante* restitutis *add.* et reipublicae *idem antea,* reipublicaeque *Pighius,* sociisque *I. F. Gr. cf. Duk.* ‖ saluomq ‖ redit ‖ Iovi] Inoi *Heus.* ‖ 10. autque ‖ aliquod ‖ *post* data *iteratum* muneragladiatorum ‖ 11. Flaminini] *C*(*Sig.*) ‖ magni — fuit] *cf. Duk.* ‖ tamen tum] *scripsi:* tamen *C* (*Büttnerus l. l. p.* 95 *sq.*) tum *Walchius p.* 258 *sqq.* ‖ TITI L AB URBE CONDITA | LIB XLI XXP ING LIB XLII | P LICI R *in l. lacunoso C* ‖ *de cap. libro post finem agglutinato cf. F. Lachmannum l. l.* II, 99 n. 4 (*al. Crev. Dr.*)

LIB. XXXXII *in periocha* cui [id] *I. F. Gr.* ‖ parum felici] *add. ed. princ.; de* c *cf. Dr.* ‖ fuit lis. dies eis] *O. Iahnius:* fuit dictis *Naz.;* quaestio ‖ eis c (*Boend.*); *de rell. v. Dr.* ‖ datus] dictus *ci. Dr.* ‖ I, 1. et exercitibus] *Va.* 249: exercitibusq; *Bas. a* exercitus *C* ‖ ab ‖ 2. [et] ut *Ruperti* ‖ optinerent ‖ dena milia] *sic C* ‖ sexcenos *Dr.*: .dc. *C* sexcentos *Par.* 1573 ‖ 3. centumequitibusq; cc *C* ‖ iussa ‖ 4. prouinciaoptineret ‖ 5. Num. *Sig.:* cn. ‖ C.] *scripsi v.* XXXXI, 28, 5: m. ‖ crassipensicilliam ‖ 6. magistratus *Bas. a:* inmagistratus *C* in provincias magistratus *Kra* (*Wt cf. praef.*) magistratus in provincias *in al. exempl. Wt* ‖ contrabat ‖ 7. priuataspaulatimproferendofinesconstabathicpraenestinisquodcumeopriuatus ‖ publicae ‖ exirent *et* pararent] *scripsi cf. Duk. adn.:* exiret *et* pararet ‖ publicae ‖ essent] *Bas. a:* esset ‖ 8. socii ‖ in ulla *Bas. a* ‖ 9. strumento ‖ militari] itineris (*aut* mox ituri!) *Ruperti cf. Wt* ‖ 11. aliquod ‖ quaefaciunidum ‖ romano ‖ 12. ira] (*aut* in ira, *tum* [et] silentium) *R. H. Schelius:* iniuria *C* tum ira *Wl* I, 18, *act. ant.* 1840, 79 inde ira *Wt* ‖ minis ‖ tumidumpenestinorumiusuuelut ‖ II, 1. macaedoniam ‖ conuenendi ‖ eum]cum ‖ 2. bellum parari] *Bas. a* (*Ma.*): nonbellumparari *C* nunc bellum parare (parari *Wt, cf. praef.*) *Kra* ‖ aultra ‖ iret ‖ aetoliam ‖ discere ‖ 3. praecationib ‖ qui editi] *I.F.Gr.* (*Kra*): queediti *C* quae editae *Bas. a* (*Crev. Dr.*) ‖ 4. lanui ‖ visa dicebatur *I. F. Gr.* ‖ terrenatetin ‖ Rementem] *num* Cremeram? *Cluverius* ‖ Pomptinum] *vg.:* pomtinum *C Bas. a* ‖ nouibus ‖ 5. exstantibus *Duk.* ‖ 6. edictumquem ‖ est et]etex ‖ hostiis ‖ supplicatioque *C; f.* supplicatio quoque *Ma.* ‖ 7. et altera quae] *aut* alteraque quae *Ma:* anlteraque *C* ‖ an ‖ uotaetesse ‖ fieret feriaeque] *scripsi:* fieriaeque *C* feriaeq; *Bas. a; f. plura exciderunt* ‖ itasacrificatumque ‖ decem|viris ‖ ediderant *Ma.* ‖ III, 1. eodemèò ‖ hispaniam ‖ ne ullum] nullum ‖ auta ‖ essett ‖ 2. ornatum] *Ma:* ornantum *C* ornamentum *Bas. a* ‖ ei] *Kr.* (*cf. nov. ann. phil. et paed. suppl.* I, 62 *sq.*) *Ma.:* et *C* se *Bas. a* ‖ ratus] *Bas. a Ma:* iratus *C* ita ratus *Kra* ‖ licimae ‖ 3. paratae

fuerunt] *cf. Wt. praef.* ‖ que ‖ adquaeesportarent ‖ 4. redıtteguleexposite ‖ esset ‖ 5. fremıtuseıus (*cf. Va.* 260) ‖ est et ex *Wt* et ex *I.F.Gr.* ‖ 6. eıuſeıus ‖ annıbal ‖ nisi] sı ‖ dırıiuısset ‖ 7. detrectatum ‖ columem *C:* culmen *Bas. a* ‖ tecto *Duk.* ‖ parere ‖ quid?] *Va.:* ıd *C* et *Wt om. Bas. a* ‖ gerendı ‖ publı|ıs ‖ locare] *Ma:* loca (*al. ad h. l. Duk., Ruperti*) ‖ tradıtumtradıtum ‖ 8. id deûm] ıdem ‖ templa *ante* demolientem *add. Curio; num* delubra? ‖ 9. ruıinıs ‖ exornantıque ‖ 10. apparerent ‖ legatıone ‖ ıerant ‖ locarentur] *add. Bas. a* ‖ ıacularıaque ‖ 11. regıonem ‖ potuerint ‖ IIII, 1. N.] *Sig.:* cn. ‖ ire ‖ 2. a] *add. Bas. a* ‖ quibusïnhıspanıa mıretıtaque cumidnuntıa tummassılıensıbus legatısesset succedebatur ‖ sortırentiur ‖ 3. ut] *add. Pighius, exc. Pith. ap. Hearn. cf. Kr. lib.* XXXIII *p.* 186 ‖ ıurıus ‖ eoproıuıncıa ‖ remansit *I. F. Gr.* remanere *(tum accus. in praec. opus) I.Perizonius* ‖ bellum ‖ st] *s.* est *Kr.:* sıt *C; om. Bas. a* ‖ *h. l. Dr.*, §. 5 *Crev. civium et Lat., quibus ager divisus sit, numerum excidisse censent* ‖ 4. rem] *add. Bas. a* ‖ Aebutium (*sic. Sig.*) Carum] *Pighius:* ebutıumparrum ‖ Q.] que ‖ salınıum ‖ 5. socıı ‖ seditıonıbussuısqueetthessalıs ‖ que ‖ gererüentur ‖ V, 1. bellum iam] *Ma., in quod et ipse incideram:* ıambellum ‖ 2. magna ex parte *Bas. a:* magnaepariter *C* magnae partis *Kr.* ‖ faborem ‖ anıtı ‖ alıquantoó ‖ 3. utque ‖ essent] *add. Curio* ‖ nullus ‖ 4. persean (*cf. Alsch. ad l.* VIIII, 19 *p.* 496 *n. a Wt l.*) famam ‖ patrıss ‖ anu ‖ appellem ‖ memınıstrum ‖ adque ‖ et quaesitum] *Wt* etquesitum *C:* requisitum *Bas. a* quaesitum *Kra* ‖ et] *add. Wt* ‖ exultantem ‖ tanta ‖ 5. praeea ‖ propısquos ‖ ta|munıfico ‖ 6. spernendam] *I. F. Gr.* (*Ma. op. ac.* 387): spernendum ‖ non obiecta esca] *cum post* 'obiecta' *sq.* 'esse' esca *facile excidere potuerit scripsi:* non obiecta praeda *Va.* 250 *sq.* nonobıecta *C* eum obiectum *Bas. a* non subiecti *Wl* II, 9 t non abiecti *Ma* eum suspectum *Seyffertus l. l.* ‖ 7. tessalı ‖ ex] *C* (*Doeringius*) ‖ perregıam ‖ 8. tessalos ‖ esset] *I. F. Gr. Ma.:* est ‖ 9. gastıgatis ‖ fenore ‖ onerant ‖ decem] *i. e.* X *Wl* II, 11 *n.* 7 *t:* z *C; lac. in Bas. a* ‖ 10. ıneodemq ‖ terrebıa ‖ delpıs ‖ tempus [non minus] *Ma.* ‖ quasi intestına gesserint bella] *scripsi:* quasıntestınogesserantbello *C* quos (quaeque *Dr. Ig.* 390 quam quos *Ma.*) intestino gesserant bello *Ruperti, praeterea* quos intestina (*s.* internecina) efferarant bella *more suo procudens*, quasi intestino (gesserant) bello *I. F. Gr.* (quas — bello) *Crev.* ‖ 11. adque ‖ utrıusque ‖ petit ‖ ınbello ‖ praetorum ‖ 12. Corinthus, ubi .., convenit] *Ma. cf. Va.* 251: corynthusutubı .. conuenıtur *C* Corinthum, ut ibi .., convenitur *Bas. a* Corinthi, ut .., convenit *Ruperti* Corinthus, ut ibi .., convenit *Kr.* ‖ VI, 1. delpıs ‖ peloponnensıum; *excidisse videtur nomen loci, quo eos convenire voluerit, v. Crev. Duk.* ‖ aceıs ‖ Persea odium] persedonum ‖ 3. quo ‖ quo ‖ apparıtorıbus ‖ 4. ab ‖ ptolemeum ‖ 5. hıı ‖ Cn.] C. *Sig.* ‖ Q.] que ‖ bebıus ‖ 6. ab] *add. Bas. a* ‖ anthıoco ‖ excusabıtquo ‖ quoad] quam ad *I. F. Gr. Duk.* (*cf. Forc. et Gesn. s. v. quoad, Haas. ad Reis. p.* 460) ‖ pretaret ‖ 7. aferre ‖ 8. adque ‖ ımperaretquae ‖ que ‖ 9. se] *add. Bas. a* ‖ orıdınıb ‖ 10. antıocoque ‖ urbanus] *Lugd.* 1551: urb *C* urb. *Bas. a* ‖ 11. eique ‖ ; legato] *Va., quod et ipse scripturus eram; at dubium me reddit* §. 10 'legatis': quelegato *C:* legatoq; *Bas. a;* atque legato, *ni nomen eius excıderit, Wt* legatoque Apollonio *Benedictus a Kra l.; num* Apollonioque legato? ‖ libere ‖ essent ‖ 12. que ‖ fuerunt *Benedictus* ‖ renunt(*s.* c)ıaverant] *Crev. Benedictus, Ma.* 509: renuntıauerunt ‖ maxıme ‖ VII, 1. haec [acta] *ci. Kra* ‖ cereıus ‖ ınıs ‖ uouerant ‖ Iunoni] *Sig.:* ıunonıs ‖ 2. cere ‖ milia pondo] *Bas. a* mılıaput ‖ gicereıus ‖ 3. Statellati] *Bas. a cf. v. l. c.* 8, 5; 21, 2 *et* 5: statellaci *C* Statiellati *Cluverius, Gruterus; sic sane inscr. Or.* 4927 *eodemque ducunt et Cic. ad fam. ep.* XI, 11, 2 *et Plin. n. h.* III §. 47; 49; XXXI §. 4, *cum v. l.* §

tyelli; *et vel hanc formam* Aquae Staty(u)ellae *vel* Aq. Statellae *commendant codd. Strab.* v, 1, 11 *p.* 217 *C.* ‖ liguram ‖ 4. popilio ‖ oppugnaturam ‖ cernebat ‖ 5. quesisse ‖ tris est horas] *C:* tris horas est *Va.* 258 est amplius treis *Bas. a* ‖ 6. aequitibus ‖ eoquos ‖ itumultu ‖ 7. media ‖ inectus ‖ 9.(passim)] *Ma.* ‖ 10. nec] *add. Bas. a* ‖ caedentibus ‖ x ‖ VIII, 1. hac ‖ *de numeris h. l. et c.* 7, 9 *falsus Crev., cum ad 'partem civium amissam' capti quoque pertineant* ‖ diderunt ‖ 2. non] *add. Bas. a* ‖ aitrocius ‖ conss ‖ seuiturum ‖ 3. ad ‖ ruit ‖ uendit ‖ 4. ecognoscendisicampania ‖ 5. satellites (*cf. c.* 7, 3) ‖ tum quoque *etc.*] *cf. Freudenberg obs. Lic.* I, 5 *sq.:* tum quoque non ultro inferentes bellum, oppugnatos *Walchius* 137 *sq.; al. Ruperti* ‖ 6. innoxorum ‖ i|plorantia ‖ possumo ‖ nuper (*aut* vix *cum Heus.*)pacatis] *Ma.:* pacatos *C Wt* pacatis *Bas. a* nunc pacatis *F. L. Lentzius in progr. gymn. Kneiphoef. Regim. a.* 1852 *p.* 23; *de* abactos *cogitavi* ‖ 7. res [S. C. factum est] *Sig.* ‖ (senatui) *I.F.Gr.* ‖ consulesleiguespraetio ‖ quiquod ‖ 8. primo quoque tempore (*aut* quoque extemplo) referri] *Krs* 75 *sqq. a:* quoquetemporefieri *C* primo quoque tempore fieri (finiri *I. Gr.*) *Sig.* quoque ademta refici (*s.* reficere) *Wl* I, 18 *sq.* quoque adempta referri *Wt* quoque [reddi; eaque primo quoque] tempore fieri *Ma.* ‖ nec ante .. quam] *C Kr:* in ea gente .. cum *Bas. a* ‖ pugnantes *Clericus (prob. Crev. Ma.):* oppugnantis ‖ VIIII, 1. conss ‖ eadem .. senatui fuit *Wt, dubitans num* senatui *requiratur* (*at cf. Ma.*) eandem .. fuitsenatuihabuit *C* ‖ 2. exemplo ‖ hibernaculamissi ‖ infectus ‖ praetori] *Sig.:* praetorib *C* = praetoribus *Bas. a* ‖ evocato *Heus.* ‖ multisque ‖ inuectus est *Bas. a:* inuectus ‖ praetorem] *ex* plaetorem *corr.* ‖ 3. cumorbembellnebene ‖ debuisse ‖ hostibus] *ex* histibus *corr.* ‖ 4. ditaque ‖ multa ‖ *num* edicere? *Alschefskii ad l.* II, 52 *p.* 185 ‖ 5. suplicationemque ‖ absente se .. praesente] *Pithoeus ap. Hearn.:* absentes .. praesentes *C* absenti sibi .. praesenti *I.F.Gr.* absentis .. praesenti sibi *ci. Dr.* ‖ honores ‖ 6. aliquod ‖ 7. estate ‖ cognoscendis ‖ visa] ua ‖ 8. lenatem ‖ aemilium ‖ Pennus] *C (Sig.)* ‖ Sp. Cluvius] p. cluuius ‖ sicinussicterum ‖ X, 1. fulius ‖ Flaccus, A. (L. *Bas. a*) Postumius] *add. Bas. a Sig.* ‖ 2. capitéa ‖ sexaginta novem] *vg.: numeris expressit C Bas. a;* novem et sexaginta *s.* undeseptuaginta *Kra* ‖ 3. et] *C cf. Walchium p.* 227 *sq. Wl* I, 33 *n.* 15: sed *Curio* at *ci. Dr.* ‖ 4. e] se ‖ quibusquequosdemerunt ‖ 5. aequestris ‖ uoxuerat ‖ annis] *F. L. Lentzius l. l., Ma.:* annos ‖ sex] octo *I. Perizonius cf. Dr. Rinkes de or. pr. in Cat. a Cic. abiud. p.* XXXIX ‖ pos|quam] *sic C* ‖ et] ut ‖ tante ‖ a mari] *Va.* 251: amant *C* a mari vento *Bas. a* ‖ operirentur *C* ‖ 8. quem ‖ in] *add. Bas. a* ‖ absū|sit ‖ 9. quoq. ‖ 10. eiconss ‖ *sqq. et* §. 11 *init. ex Ma. sententia distinxi* ‖ 11. consuli] *Ma.:* cons *C* Coss. *Bas. a* consulum *vg.* ‖ in incepto] *C (Duk. Kr.)* ‖ bellum ‖ decernunt] *Bekkerus (cf. Kra):* decernuntur ‖ 12. ni] *add. Bas. a* ‖ nouus ‖ 13. Hispanias *ci. Kra* ‖ in] *ante* citeriorem *add. Bas. a* ‖ 14. Siciliam] *ex* schiam *corr.* ‖ 15. consules obirati *I.F.Gr.* ‖ habituros ‖ rei publicae] *Crev. cf. Kra:* rep *C* reipublicae *Bas. a* ‖ XI, 1. uidisse ‖ depersona ‖ 2. eiuset ‖ ingentiaqin ‖ existimant ‖ 3. uiuendi ‖ quorū|q ‖ coronam ‖ 4. consulis ‖ romani ‖ 5. haeccumuoluntatem ‖ pressum ‖ a] *add. Bas. a* ‖ iam pridem] *Kochius l. l. p.* 13 *sq.:* iamiamprimum *C* tanquam primum *I. F. Gr.* tanquam omnium primum *dubitanter Ma.* (*cf. p.* 314) iam annum septimum *Va.* 251 *sq.* iam clam pridem *Seyffertus p.* 835 *sq.* ‖ 6. iubentute ‖ que ‖ adque ‖ 7. nonin ‖ 8. que ‖ philippos ‖ successum ‖ 9. pararetur *Bas.* 1554 paretur *Kra* ‖ XII, 1. non ‖ *f.* (apud) *Dr.* ‖ adque ‖ civitates] *Bas. b (Dr.):* ciues ‖ qua] quam ‖ ei] et ‖ certumesse ‖ 2. quodam ‖ faborem ‖ auctoritate esse] *scripsi* auctoritatem esse *Ma.:* auctoritate *C* autoritate, *Bas. a* auctoritate; *al.* ‖ 3. phrysiaepraecanti ‖ atque (*i. e.* adq.) oranti] *scripsi, tum*

vidi et Kr. et al., Doeringio l., idem probasse cf. Kra: adoranti *C* (*Alsch. ad l.* x, 36 *p.* 709) ac oranti *Bas. a* et oranti *Crev. Dr.* ‖ 4. celebratares|seutransque ‖ et donis] *scripsi* et *inter* e *et* d *excidisse ratus:* donis *C* (*Alsch. l. l.*) donisq; *Bas. a* ‖ 5. boetoirum ‖ aptatam ‖ 6. alter ‖ Posideum] *scripsi* (*sic l.* XLIIII, 11, 3; *Ποσειδώνιον Thuc.* IIII, 129, '*probably from a temple of Neptune, which stood upon it*' *Leake travels in northern Greece* III, 156): sidenum *C* Delum *Sig.* Ismenium *O. Müllerus Orchomenos p.* 421 *n.* 1 *ed. alt.* ‖ idelphis ‖ acaico ‖ aeorū|prope ‖ ei] *C, quem secutus sum; tum idem vidi Heus. ci. assecutum esse, prob. Bekkero:* &(*Wl* I, 33. *n.* 15) ‖ 7. ad ‖ priuatisnā|publicae ‖ indultum *Lachmannus ad Lucr.* I, 453 *sq., at cf. Wt praef.* ‖ 8. his ‖ adque ‖ haberenonutexpertisnon ‖ milibus] *utrubique Va.* 252 *sq.:* milia ‖ equitum: *Bas. a. vg.; corr. Va.* ‖ praeparatum habere] *Va:* praeparare *C* praeparatum *Crev.; f.* praeparasse ‖ 9. ut in decem millia *A. Perizonius* ‖ millibus *I. F. Gr.:* milia ‖ annum ‖ 10. tantis] *Sig.:* tantum ‖ armamentariam ‖ perienni ‖ Thraciam *Bas. a:* therciam ‖ XIII, 1. inquid ‖ adduos ‖ *post* explorata *lac. 7 fere lit.; f. verbum excidit* ‖ secum ‖ 2. fecistis *post alterum* vos *iteratum* ‖ adrogarem ‖ 3. nouilissimas ‖ graecie ‖ denudantes *Bas. a:* denudatis ‖ penitendum ‖ haberem ‖ que ‖ suuigi ‖ possent *Ruperti* ‖ 5. pararet] *add. I. F. Gr.* ‖ parere ‖ 6. Abrupolim] *sic C Paus.* VII, 10, 6 *App. Maced.* 11 *p.* 262, 19; 264, 12; 16 *Bk.* ‖ adque ‖ Arthetaurum] *Kr. cf. App. l. l. p.* 262, 19; 264, 24: arthetarum *C* artetauri *C* 40, 5 arcetauri *C* 41, 5 ‖ idemadque ‖ 7. Euercam *H. Valesius* ‖ Thebanae principes *ci. I. F. Gr.* ‖ boetorum ‖ que ‖ bellum] *I. F. Gr.:* bella ‖ 9. condit ‖ tessaliaperthebiaque ‖ otnoxia ‖ 10. occursumrum ‖ 11. uobistumhaut ‖ quamescium ‖ praedicendisaut ‖ 12. adq ‖ utei ‖ praeter ‖ nouis ‖ adque ‖ XIIII, 1. turia ‖ 2. etdefensioetdefensioetdepraecatio ‖ èrespondebatur ‖ 3. nimia] *I. F. Gr.:* animai *C* animi *Bas. a; del. Bekkerus* ‖ prī|cipes ‖ 4. causamuelcausambelliqua ri ‖ forte ‖ 5. ciuitatum ‖ adque ‖ curaerat ‖ et legatio Rhodiorum Romae erat hac ..... ac falsa simulaturus] *et Kochii et Vahleni inventis usus scripsi sic fere lac. explendam esse ratus* hac [de causa; cuius ferox eratnec ficta] ac *etc.; et lac. alio modo oriri potuisse et singula verba incerta esse ipse scio:* etlegatiorhodiorumerathacfalsaiturus *C* & legatio Rhodiorum erat, ac Satyrus princeps *Bas. a* [Inter caeteras] et *rell.* = *Bas. a I. F. Gr.* et legationis R. erat Satyrus *v. d. ap. Dr.* et legatio R. venerat, ac Satyrus princeps *ci. Dr.* et l. R. erat ac falsae accusationi obviam iturus princeps *Kra* e legatis (*aut* et legationis) R. erat Andranodorus (*aut* Athanodorus) *Ma.* et legatio R. Romae erat ac Satyrus *Kochius l. l. p.* 14 et legationis (*aut* e legatis) R. ferox erat nec falsa simulaturus *Va.* 253 *sq.* et legatio Rhodiorum venerat cuius ferox erat nec falsa simulaturus *Va. curis secundis* ‖ quin] quem ‖ ciuitatisquoque sua *C; f.* ciuitatis quoque suae insectationem *Ma.* ‖ 7. senatusquerebat ‖ 8. cum non] *coll. App. l. l. p.* 263, 3 *sqq. Duk.:* cū|‖ intemperanti] *I. F. Gr.:* intemperantius (*Wt cf. praef.*) ‖ anthiocus ‖ popularibus quidem gratam] *Ma:* popularemquidē | quidemingratampopulis *C* popularem quidem ac gratam (nec ingratam *Kra*) populis Asiae *Bas. a* ‖ 10. favorem] *num* fav[orem mai]orem? ‖ fecit] auxit *I. F. Gr.* ‖ ôita ‖ donaquecuiquam *C* donaque (cuiquam) *Wt praef.* ‖ adque ‖ XV, 1. quanta maxima] *Muretus, I. F. Gr.:* quant ‖ exima *C* quanta eximia *Bas. a* ‖ 2. ipsae ‖ 3. ordiens] *Bas. a:* oriens ‖ ministeriis *Bas. a:* ministris ‖ facinerum *cf. c.* 41, 6 ‖ cedem ‖ 4. eumē| ‖ apollinedelpos ‖ escensurum] *Dr.* eiscensurum *C:* ascensurum ‖ praegressi] *I. F. Gr.:* progressi ‖ querebat ‖ 5. escendentibus *Dr.* escendentib *C:* ascendentibus ‖ cirra primusquam ‖ imacerierat ‖ laeva, semita paullum exstante *Kra* (*al. id. olim*): leuase-

mitampaulumextantem *C* laeva semitae paulum extans *Bas. a* laeva ad semitam paulum exstantem *Ma.; de Wt cf. eund. ad h. l. et p.* 166 ‖ derupta] *Duk.:* diruta (*cf. Ma.* 342) ‖ 6. maceria ‖ 7. a mari] agmine *I. F. Gr.; 'malim* Eumeni' *Ruperti* ‖ 8. eunde ‖ regi] *Vascosanus:* regis ‖ 9. exortasuaduo ‖ deduolunt ‖ 10. ; sopitusque ex semita proclivi ruit] *Krta:* sopitusquiexemitaprocliui *C* sopitus: ex semita procliui *Bas. a; al. de universo h. l. I. Perizonius, Duk., Heus., Rup.* ‖ congestū ‖ cedentem ‖ constanter] *Bas. a:* constar *C; f. vel* contra (*quod mihi et ipsi in mentem venit*) *vel* constans et *Kra* ‖ XVI, 1. maceriem ‖ add ‖ adque ‖ ne ex comprenso *Kr:* ex conprenso *C* ne comprenso *Bas. a* ‖ occiderunt ‖ 2. tollentesoppidum ‖ 3. remanentem *C* remeante *Heus.* ‖ uictorum ‖ prope] pro ‖ 4. quidem ‖ sicut ‖ infestiauerierunt ‖ 5. *recte distinxit Walchius p.* 123 ‖ coeptumneconsulte ‖ 6. asui ‖ ab] *Kr.:* ad *C* a *Bas. a* ‖ corinthio ‖ Isthmi] i *supscr. ex* sthmi *corr.* ‖ 7. adeos ‖ asia ‖ ceterum ‖ 8. fratri ‖ audt ‖ 9. que ‖ qua quam ‖ tacita haberi pati] *Ma.:* tacite (tacitum *ci. Dr.*) haberepati (patique *Bas. a*) *C* ‖ non] uno; *de sqq. cf. Sig., Nauckium ad Soph. fr.* 596, *Cobetum mnem.* IX, 377 ‖ maturam ‖ famam ‖ XVII, 1. legatusqui *C* quo legatus *ci. Dr.* ‖ concilia ‖ ierat] *Va.* 263: eiuserat *C* missus erat *Bas. a* ‖ 2. Rammium] rammius §. *sq. et* §. 8 *C, h. l. et c.* 41, 4 rammum (Herennius *App. l. l. p.* 265, 4 *sqq.*) ‖ fatalis *ci. Wt* ‖ 3. hospitioque *ci. Wt, Ma., qui sqq. recte distinxit* ‖ *alterum* quoque] *suo l.* quoq *scriptum post* insignis *iterat C* ‖ 4. perfamiliam ‖ etcoeptum ‖ 5. hostio ‖ 6. habere pluribus consciis; comparati eventum praeterea in incerto (*vel* incertum) *Seyffertus l. l. p.* 836: haberepluribusconsciisconparariieuentupraetereaincerto *C* (*post* habere, *post* comparari (*sic*): *posuit Bas. a, post* habere. *post* comparari: *seu*; *Crev. Walch. p.* 122 *sq.*) habere pluribus consciis; eventu praeterea incerto *Ma.* ‖ *f.* efficax, *tum* tutum *et* detur ‖ aut tuta] adtuta ‖ (rem) celandam *I. F. Gr.* ‖ 7. quod] que ‖ defendi ‖ 8. ne] ni ‖ experimentum ‖ alcidem ‖ 9. iussueiussu ‖ curiamqacta ‖ XVIII, 1. eaqab ‖ appellare ‖ clamdestina ‖ scelere ‖ beneficiorum ‖ 2. c. ‖ 3. ducit ‖ traiceretur ‖ 4. aegine ‖ 5. stimulantes ‖ 6 *sq.* maconcum ‖ esset] *Bas. a cf. Ma.* 511: est ‖ prouincia ‖ fatigantis (*s.* tes) saepe .. senatum] *Kr.* (*cf. lib.* XXXIII *p.* 135, *a*): fatigatissepe .. senatum *C* fatigato saepe .. senatu *Bas. a* ‖ ad exercitum — iussi] *cf. Dr. adn.* ‖ XVIIII, 1. secognitionem ‖ quam ‖ consederantlucruperata ‖ *f.* [legem] promulgavit *Dr.* ‖ 2. annisnonpost ‖ uacaretur ‖ 3. regnum (*cf. Ma.*) ‖ qui Persei *Ma.* ‖ Ariarathis] *Sig.:* ariatis *C* Ariaratis *Bas. a* ‖ 5. tutele ‖ 6. egregie ea] *Ma.:* et regemet *C* Ea regis *Bas. a; f.* egregie haec ‖ 6. *post voc.* praetor *duodecim fere lit. lac., tum a lin.* ‖ instruendas *F. L. Lentzius l. l.* ‖ habitarerecpossent ‖ trecum ‖ sedis (Maedis *s:* Medis *W Ma.*) cepnatisqueetsatis *C:* apud se disceptantibus, & *Bas. a* Maedis [Caenis *Wt praef.*] que et Astiis (*aut* et Sintiis) *Wl* I, 28 *t praef.; tres Thraciae populos nominari Ma. quoque perspexit, quorum nomina praeter Maedorum vix reperiri posse merito censet* ‖ binûm] *add. Bas. a cf. Kra*, bis denûm *Pighius* ‖ militum summae] *cf. Duk.* ‖ 7. traeciae ‖ Ti.] *Sig.:* t. ‖ 8. rhodium ‖ XX, 1. tempestatei ‖ prostrata ‖ M. Aemilii priore (primo *Pighius*) *post* Capitolio *add. Dr.* ‖ priore posita opera M. Aemili] *post* Punico, *unde oculi librarii ad* cons (*sic cod.*) *aberrare poterant, addidi sec. Sig.* (priore posita a M. Aemilio) *et Wt praef.* (posita opera M. Aemilii) *supplementa; cf. R. Klotzium hist. lit. Lat.* I, 306 *sq. n.* 350 ‖ 2. et ad] *Kra:* et *C* ad *Bas. a* ‖ 3. victimis] uictissimusoppidis ‖ Iovi optimo maximo] *vg.:* iouisom *C* IOM *Bas. a b.* ‖ 4. puerduellium ‖ que ‖ disiecisset *Bas. a* ‖ 5. que ‖ saturnie (*cf. de h. l. Dr.*) ‖ Calatiae] *Sig.:* caleteiaea ‖ tripidem ‖ uacchis ‖ fluminisexaminatosoximi (*cf.* XLI, 21, 12) ‖ 6. quique ‖ num ‖ XXI, 1. provinciam] *Ruperti:*

prouincias ‖ popilio ‖ referre ‖ et] ut ‖ 2.populi ‖ quibussiiterum ‖Statellatibus] *Bas. a cf.* c. 7, 3 satellatis *C* Statellis *Bekkerus* ‖ proconsul] *Bas. a:* procons *C* proconsule *I.Perizonius* ‖ sedecim]*I.Perizonius:* se .x. *C* se decem *Bas. a* sex *Kr; num* sexdecim (= sex . x .)? *cf. Kra* ‖ queque ‖ fas] tam ‖ et] *Bas. a: om.* ‖ rebellandum] *Grut.* (*cf. Ma., Va.* 264): rebellium ‖ 4. Scylla] *f.* Ralla *Pighius* ‖ 5. satellis ‖ servitute mansisset *I.F.Gr.* ‖ 6. ext ‖ 7. frustriumpho ‖ *f.* (quod - fieret) *Wt* ‖ triumfaunt ‖ 8. plebiş] *scripsi cf. C:* plebes *Bas. a* ‖ plebisciuitatiussitique ‖ praetor] pro ‖ querere ‖ ea] *Dr.:* ex ‖ querere ‖ XXII, 1. acceperunt] *I.F.Gr.:* ceperunt *C* occeperunt *Tafelius* ‖ 2. reuserti ‖ positā | *C* proposita *ci. Dr.* ‖ 3. detractationi] *Bekkerus:* detrectationi *Bas. a* detractioni *C* ‖ in urbem] *om. Grut. ed. ult.* ‖ rogationi ‖ 5. postquamfluuium ‖ popilius ‖ 6. est] et ‖ 7. popilius ‖ rogationem ‖ uis ‖ popilio ‖ praecibusuictlaudibus ‖ rerum ‖ ne diceret ius] ediceretis ‖ 8. fallaciaelusa ‖ XXIII, 1. eo] et ‖ massilisae ‖ contiones ‖ 2. cartaginienses ‖ aegrum ‖ in] *add. Sig.* ‖ presenti ‖ castellaquae ‖ masinissamqueuiadque ‖ 3. silere] sedere *Ig.* 389 ‖ prohibere ‖ extrafinesextrafines ‖ 3 *sq. post* arma *et post* bellum; *ponit Ma.* ‖ 4. Et quamquam *I. Perizonius* ‖ pellent ‖ haud *Bas. a:* aut ‖ *f.* ambigue *Ma.* ‖ deserte ‖ 5. superuiamcredulitatemque ‖ cartaginienses ‖ missos sese] *I.F.Gr.:* missos esse *C* sese missos esse *Dr.* missos se '*cum Gr.*' *Ma.* ‖ triumpharum ‖ imperari ‖ 6. ut] uet ‖ equo ‖ inter regem socium populumque] *Ma.:* insociumpopulumque *C* apud socium populum *Bas. a* ‖ essent ‖ ualerei ‖ 7.quiddedissentquidipsum (*falsus igitur Ma. p.* 486 *n.* 1) ‖ nullum *Bas. a* ‖ finem] *Bas. a: om. C* (*iterum deceptus est Ma. l. l.*) ‖ futurum ‖ 8. aliquam ‖ datum ‖ dilectum ‖ 9. tutaminuuentutemetsub ‖ 10. denique] *Va.* 254: neque *C* namque *Bas. a* quoque *Ma.* ‖ ipsesatiusipse esse ‖ acerbissimo] *Va.:* acerbissimi *C* acerbissimi *Bas. a* ‖ quam regi inuidiam concitarunt] *incertum Sig. supplementum:* que ‖ reis *C* quam regi *lac. nota in mg. apposita Bas. a* ‖ XXIIII, 1. [Deinde] interrogari *Sig., obloquente Dr.* ‖ eas res] *Va.* 254: eas *C* ea *Bas. a* ‖ expromere] *Ma. prob. Va.:* expromeret ‖ re] *Bas. a Va.* 254 *sq.:* repræ *C* re ipse (reprx *in C scriptum esse credens*) *Ma.* ‖ 2. cartaginienses ‖ iturus ‖ in] necin ‖ clamdestinum ‖ aliquod ‖ principium ‖ *lac. h. l. animadvertit Clericus; quam explere praeter ipsum conati sunt v. d. ad mg. Cur., Dr., qui ci.* inde [nihil emanasse]praeterquam, *Heus.* ‖ 4. quidepraecaretur ‖ inimicitis ‖ criminantibus ‖ crederent] romam ‖ constantenfidemp (? p *nec totum adest nec certo dignoscitur*) ergaprodissent *sq. lac. 9 fere lit.* ‖ 5. utrumque ‖ cartaginiensiumconsultis ‖ responderi *Doujatius et vel sic vel* respondere praetorem *Crev., ut cf. Dr.* ‖ 6. cartaginienses ‖ 7. se, si] *scripsi:* se *C* si *Bas. a* ‖ aliquem ‖ masissehosnoris ‖ dare] prodere *Ig.* 400 ‖ 8. statuerent ‖ observare] *I.F.Gr.* (*Wt praef. Ma.*): obseruari ‖ 9. urbem] *C, Bekkerus, Kra:* urbes ‖ concisisse ‖ quae] q ‖ admisissent ‖ 10. cartaginiensesque ‖ *f.* observata, *quod mihi et ipsi in mentem venit, aut* servata *Dr.; in cod. post hoc. voc.* 10 *fere lit. lac.* ‖ XXV,1. Centho] *Sig.:* cento ‖ regis ‖ 2. quia ‖ infestus ‖ Persei] *C*(*Par.* 1573, *Bekkerus*): Persi *Bas. a* Perseo *D. Heinsius* ‖ que ‖ queque audent ‖ macaedonumsummiui ‖ parari bellum] *exstat in C* ‖ 3. uocatos ‖ 4. esse] *Ma., quod et ipse inveneram:* se *C om. Bas. a* ‖ prohibere ‖ prohibere ‖ 5.que ‖ 6.famotrace ‖ 7.satisfacieri ‖ censeri ‖ habebat ‖ 8. superque ‖ frementemque] *scripsi, viam praemonstrante Ma.:* frequentem *C* frequenter: *Bas. a* querentemque *Ma.* ‖ superatiosilegati ‖ speculaturi] *et ipse correxi post Rup. Ma.:* speculati *C* speculari *Bas. a* (*cf. Wt praef.*) speculatum *Kr.* ‖ 10. tum] cum ‖ absc ‖ renouare ‖ probare ‖ passurum ‖ 11. nouum foedus si *Kr:* nouofoedussei *C* Si nouum foedus *Bas. a* ‖ debere] *scripsi cum*

Ma.: deberet *C* debere: & *Bas. a* ‖ inducere ‖ equofidus ‖ credere reipub. *Bas. a:* crederep ‖ 12. adque ‖ e regia] egregia ‖ cũoeptuscum ‖ et] e ‖ senuntiasse ‖ uocẽ ‖ adque ‖ triduoṡ ‖ 13. profectus ‖ manentibi ‖ quicquam] *Crev. al.:* quidquam ‖ 14. tessali ‖ senatum ‖ repesse ‖ posset] *I.F.Gr.:* esset ‖ uenisset ‖ XXVI, 1. ũihil ‖ adtinead ‖ exasperathosacliguris ‖ *sqq. recte distinxit Ma.* ‖ inbellum ‖ 2.iregem ‖ susceptum ‖ Issaei] *Ma:* esse *C* Issenses *Bas. a* ‖ quaestionesuos ‖ eum depopulatum] *Ma.:* ecundopopulatum *C* secundo populatum *Bas. a* ‖ adque ‖ 3. speciem ‖ 4*sq.* regeà ‖ rege Issaei] *Ma.:* regessisse *C* rege Issenses *Bas. a* ‖ differrent ‖ quesitum ‖ est, quid] *Ma.:* etquid *C* ecquid *Vascosanus* ‖ 5. institiuto ‖ acceperet ‖ superdereuenissehesitantibusinreponso ‖ 6. ut qui adire] *Bas. a:* ut qui adirent *C* iis qui adire *Crev.* qui, ut adirent *Ma.* ‖ adrem ‖ quid (quis *C*) soçii quererentur; senatum exi(exu *C*)stumare] *ex C apicibus restitui; idem Ma. assecutus erat:* qui (quod *I. F. Gr.* quia *I. Perizonius*) socii quererentur apud senatum exustum a rege agrum ‖ 7. Plaetorius] a *supscr. corr. C, Sig.:* pletorius ‖ regem ‖ redierunt legati] *Ma.:* redieruntlegatiquiredierunt *C* legati redierunt (redierunt legati *Kr.*), qui renuntiarunt *Bas. a* ‖ in ea] *Bas. a:* ine *C, nomen latere censet Wt* ‖ anthiocum ‖ ptolemeum ‖ Alexandriae] *I.F.Gr. Ma.:* inalexandria ‖ 8. *num* [esse] omnes (*post* convenisse)*?* ‖ egraeciae ‖ quae] que ‖ adisse se (*s.* sese) *Rup.* ‖ Rhodios] *Ma.:* socios *C* solos Rhodios *Bas. a* ‖ fluctuatis (*cf. Ma. ann. ph.* 73, 126) ‖ 9. Rhodii *Bas. a:* rodi ‖ eaquolgolactari ‖ non dari prius quam novi] *scripsi, tum vidi idem* (*nisi quod* prius dari quam *posuit*) *placuisse Va.* 256: nonui *C* iis dari cum noui *Bas. a* ‖ XXVII, 1. quinqueremicbus ‖ subditisque ‖ 2. que ‖ siciliam ‖ essem ‖ adq ‖ 3. liberti ‖ *vocc.* ex civibus Romanis *ante* libertini ordinis *collocat Kochius l. l.* ‖ hicimo ‖ ab] *Kr:* ac *C* a *Bas. a* ‖ 4*sqq.* acceperetadq ‖ Serranus] *Bas. b:* seranus ‖ *proxime sqq. recte distinxit Ma.* ‖ ut] *Kr, W act. ant.* 1841, 853 *sq.* (*cf. Wt praef.*) *Seyffertus l. l.:* quiut *C* qui *Bas. a Ma. cf. Va.* 251 quo *I. F. Gr.* ‖ parandum ‖ popilio ‖ que ‖ e sociis *Ma.:* socis *C* socios *Bas. a* sociûm *I.F.Gr.* ‖ iuberet. hac classe] *Bas. a* hacclasseruberet ‖ que ‖ inpigro ‖ 7. deducta ‖ eos ‖ Licinus] *Sig.:* licinius ‖ 8. Sex.] se ‖ iubentius ‖ XXVIII, 1. popilius ‖ redit ‖ immineret, e re publica visum] *Bekkerus cf. Kra:* imminererepulsũ *C* immineret, visum *Crev.* ‖ 2. auditum ‖ aedem ‖ 3. oppressus ‖ 4. quamdeuicta ‖ A. D. *Sig.:* ad ‖ 5. grassus ‖ cassinius ‘reuilus ‖ Villius] *Sig.:* iunius ‖ 6. iure] *cf. Kra* ‖ rome ‖ 7. designatisen (*f. Wt praef.*) ‖ hostiis *Bas. a:* hostibus ‖ praecarentur ‖ (ut) id *Pithoeus* ‖ 8. senatus, [ut] *Crev.* ‖ popilius ‖ [fieri] voveret *I. Perizonius* ‖ si] *Ma.:* dari *C* dari, si *Bas. a* ‖ eode ‖ 9. donaque] *Ma.:* donarique *C* donariaq; *Bas. a* ‖ *h. l. praeeunte I. F. Gr. recte distinx. Crev. Dr.* ‖ praeunde ‖ 10. Papus] *C Sig.* ‖ 11. perit ‖ lyrico ‖ decessisse, alterum] *add. Bas. a: om. C* mortuum, alterum *Wt praef., at v. Val. M.* I, 1, 20, *V. Koehlerum l. l. p.* 73 ‖ morte ‖ 12. dependentem ‖ minus conpetem (*cf. Kra ad h. l. et p.* 13) ‖ 13. aemiliocum ‖ Messalla *Sig.* ‖ *f.* pontificis *Wt* ‖ Ahenobarbus] *C Sig.* ‖ oppida ‖ , oppido adolescens sacerdos, *Baumg.-Crusius* ‖ (sacerdos)] *Crev., prob. Ma.* ‖ XXVIIII, 1. licinius ‖ cassius ‖ ciuitatesquaeque ‖ 2. *f.* stimulabat [in Persea] *Dr.* ‖ cum ‖ quo ‖ Persei] *altera Dr. ci., Ma.:* eius *C* regis *Ig.* 386 *sq. Wl* II, 6 *n.* 3 *t* ‖ uictummactatum ‖ 3. bytiniae ‖ et eventum] *Va.* 249: equitumeuẽ|tum *C* euentumq; *Bas. a* ‖ expectaret ‖ se] *h. l. add. Ma., post* uxoris *Wt praef.* ‖ 4. Ariarathes] *C Sig.* ‖ est] *C Walchius p.* 74: erat *Crev.* ‖ 5. anthiocus ‖ 6. id nullo] *Va.* 255 *sq.:* innullo *C* sine ullo *Bas. a* ‖ ini ‖ *post* bello *sent. terminari vidit Ma.* ‖ quod ad bellum] *Va.:* quodbellum *C*, id bellum: *Bas. a.* Quae vellent *Ma.* ‖ enixe] *Kr.* (*Ma.*): exine *C* eximie *Bas. a* ‖ 7. ptolemeus ‖ erant ‖ an-

thıocum ‖ Coelensyriam *Vascosanus* Coelesyriam *Curio* ‖ 8. *alterum* et] e ‖ elepantıs ‖ 9. mansuras res esse] *Kr:* mansurasse *C* mansuras res *Bas. a* ‖ quicquam] *Kr. al.:* quidquam ‖ 10.fretaessent ‖ cartagınienses ‖ 11. ıllyorum ‖ utramforet ‖ ımpetumque ‖ his] *I.F.Gr.:* ıs *C* ‖ ıllıus ‖ 12. cothysstraxodysarū] ‖ Persei ac (*s.* atque)] *Kra* (*Kochius l. l., Va.* 256): eıad *C* evidenter *Bas. a* ıamdiu *Wl* I, 18 *n.* 4 (*cf. t praef.*) iam *Wt* ‖ XXX, 1. lıberı ‖ plebs ubique] *Bas. a:* gens ubique *C* plebs utique *Grut.* (*I. F. Gr.*) egens ubique multitudo *Ma.* ‖ favens] *h. l. add. Büttnerus l. l. p.* 98 *sqq.* ‖ *f.* deterioris *I.F.Gr.* (*Wt*) deteriorum *Ma.* deterioribus favens *Crev.* ‖ ad] *I. F. Gr.:* ob ‖ aduersacernerestudıa ‖ 3. romano ‖ rati] rapı ‖ 4. erat; aliquos (alios?) *Ma.* ‖ praecıpıentes ‖ nouandaè ‖ uentorum ‖ Perseus .. aurae populari serviebat] *Seyffertus l. l.:* persea (Perseus *Bas. a*) .. auraepopularıserat *C* ad Persea .. aura popularis ierat *Ma.* ‖ 5. optio] optımo ‖ mallebat ‖ 6. in ea re] *Va.* 256: ınde *C* (inde) *aut* sibi *Crev.* autem *Rup.* iisdem *Heus.* ‖ esse ‖ alteramoppressam ‖ ımluatam ‖ utrısque ‖ ex aequo *I. F. Gr.:* exeo *C* (*Doujatius*) ‖ utrasq ‖ 8. *post* inierunt *recte distinx. Crev.* ‖ inde — renuntiarunt] *in fine* §. 9 *collocaturus erat Crev.* ‖ praeces ‖ acceptas] *Bas. a:* acceptasquo (*cf. Va.* 263) ‖ praecatıonemque ‖ 9 *sq.* propagationem] *I.Perizonius:* prorogatıo *C* prorogationem *Bas. a* ‖ imperii (finium *Wt*) — faustum *add. Bas. a* ‖ 10. quoque die ferre] *Bas. a:* dıfferre ‖ secus ‖ uastaret ‖ 11. patrandı *I.F. Gr.* ‖ PR *Bas. a:* praetorem ‖ ımıssent ‖ claüssem ‖ XXXI, 1 *sq.* sortırenturque ‖ satısfecıssem ‖ persequereburlegatıones ‖ praecipui *Lipsius* praecipuum *I. F. Gr.* (*Duk.*) ‖ legatıonıbus ‖ pedites] *C* (*Lipsius, I. Perizonius*): equites ‖ macedonıa ‖ *f.* iussa sunt *Wt* ‖ aequites ‖ 3. eté ‖ alter ‖ dccc . cclıı . lıı] *C:* xvı milia *Bas. a* ‖ ò dcc̄c *C* ‖ 4. mılıum ‖ 5. macaedonıcum ‖ arbıtrıumquae ‖ 6. praetorcuıus ‖ quos ‖ 7. atque] *Bekkerus* (*cuius per h. l. l. prob. Krc* 266 *a, qui in eandem inciderat; sic etiam Va.* 254) adque *C:* utq; *Bas. a* ‖ recognoscere] *Bekkerus:* recognosceret ‖ legere] *C, Bekkerus:* legeret ‖ dare] *Bekkerus:* daret ‖ 8. alceras ‖ quod] *Va.* 251: utquod *C* utq; id *Bas. a* ‖ 9. C.] *Bas. a:* m. ‖ regıl.us ‖ iurisdictionem] t *supscr. ex* ıurısdıcıonem *corr.* ‖ L. Villius] *Bas. a:* c. ıulıus ‖ C.] sc. ‖ XXXII, 1. forte ‖ macaedonıam ‖ optaturum] *Rubenius:* oppugnaturum *C et vel sic vel* occupaturum (*cum Ernestio*) *Wt praef.* ‖ 2. enim, ne] *Va.:* enien *C*, ne *Bas.a* ‖ contıonemıurasset ‖ statüisque ‖ que ‖ *alterum* quae]q ‖ posse] *H. I. Hellerus phil.* XII, 702 *Ma., qui recte distinguendo totum h. l. sanavit:* possent *C* possent . *tum* censeat, se *vg.* (*ad vg. emend.* (non) *I. F. Gr.* — *servare studuit Wl* II, 7 *sq.* — nunc *Rup. Heus.*, non quid in praetura iuraverit potius quam quid vellet in consulatu *Hellerus l. l. coniecerunt*) ‖ 3. si senatus non] *num* nisi senatus? *Ma.* ‖ velit] *Ma. prob. Va.* 266: uellet ‖ ınprıurauerınt ‖ futurus ‖ 5. prımaetertıa ‖ macaedonıam ‖ ıtalıam ‖ Delectus *Bas. a* Dilectus tum *Wt* ‖ intentiore cura] *Kra* (*cf. Ma*): ıntentıorem curam *C* (*Bas. a Wt*) ‖ 6. *f.* quosque *Lipsius, Duk.* ‖ macedonıàco ‖ anthıocum ‖ ferebant ‖ 7. qui] *C Ma.:* om. ‖ essent, primum] *Ma.:* sed prımum *C Bas. a* et primum *Rup. Heus. Wt; f.* vetustissimum *Crev.* veterrimum *altera Heus. ci., Ig.* 406 ‖ primoms ‖ deduxerant ‖ m. fuluıusnouılıorem . fuluıusnobılıoret ‖ [rem] rejiciebant *aut* [eos] rejiciebant *I.F.Gr. cf. Dr.* ‖ 8. essšet ‖ staturos ‖ XXXIII, 1. Tr. *Bas. a:* trıbus ‖ (M. — advocatus) *Ma.* ‖ , advocatus centurionum, et] *scripsi:* , advocatus centurıonum, *Ig.* 406 aduocatus *C* advocatus, *Bas. a* , advocatus, *Dr.* (advocatus) *Kr* advocatus, et *Wt praef.* ‖ advocatus centurionum, et consul *ci. Dr.* advocatus centurionibus, et consules *I. F. Gr.* ‖ 2. consule] *Dr.* (*Kr*) cōs *C* Cos. *Bas. a:* consuli *Sig.* ‖ postulantıs *C* postulante *Kr.* ‖ popılıus ‖ 3. corpore ‖ habent (*num sic, tum* recusant?) ‖ recusarent ‖ id] ın ‖ depraecarı ‖ ad-

tribuerunt ‖ 4. senatus consulta] *Crev. Dr.:* sc. *C* senatusconsultum *Sig.* ‖ quo] *utrubique P. Burmannus* (*cf. Crev. Duk. Dr. Ma. op. ac. alt.* 236 *n.* 1): quod ‖ perscio *C* eum Perseo *Sig.* ‖ iussisset] *susp. Crev.* ‖ plurimos *I.F.Gr.* ‖ 5. depraecatus ‖ ne] in ‖ potentissim ‖ 6. cuiquem ‖ eum adsignarei ‖ ein ‖ reiecerunt ‖ XXXIIII, 1. que ‖ ligustinis ‖ tr *C:* Tr. pl. *Bas. a* ‖ *primum* a *in* appellaverant *sup. lin. add.* ‖ tribunopetit ‖ 2.crustuminaexósabinus ‖ iugeruim ‖ reliquid ‖ hodiecumque ‖ 3. priimum ‖ aetéatem *C* in eam aetatem *Dr.* (*at cf. Rup. Ig.* 406) ‖ quae] q ‖ 4. utraque *I.F.Gr.* ‖ Aurelio] aur ‖ 5. madcaedoniam ‖ graegarius ‖ mihimihi ‖ 6. reportati *I. Perizonius, Duk.* deportati *ci. Dr.* ‖ uolumtarius ‖ 7. acrioris ‖ adsignare ‖ 8. uolumtarius ‖ factum ‖ anthiocum ‖ M'. Acilio] *Sig.*: m. caelio ‖ 9. anthioco ‖ subactolisaetolis ‖ italia ‖ que; *cf. de h. l. Heus. Ma.* ‖ Tib. *Bas. b:* t. ‖ 10. exprouinciaextriumiphum ‖ Tib. *Bas. b:* tito *C* T. *Bas. a* ‖ gracco ‖ prouincia ‖ 11. etries ‖ emeritabeo ‖ 12. nec] ne ‖ vocationem] *C v. Büchelerum mus.* XIII, 583 *sq.* ‖ me uno] meo ‖ daret ‖ dimittis ‖ 13. quodad (*cf. H. A. Koch mus.* XIII, 288) ‖ iudicauitnusquamsuum ‖ 14. ordine] *C*(*I.F.Gr.*): ordinē *Bas. a* (*Ig.* 406), *unde al. Lips., Crev. Dr.* ‖ iudicáent ‖ est] et ‖ et] *I.F.Gr.:* ut ‖ (ita) *Crev.* ‖ me et] *Bas. a:* mut ‖ 15. appellatione vostrum] *Ma.:* appellationemuos *C* appellationis uobis *Bas. a* ‖ usquam] *Bas. a* (*cf. Dr.*): isquam ‖ fecerităis ‖ senatus ac consulum] senatusqueauctoritatemusquā | fecerităisnuncquoqueinpotestateacsenatusconsultum ‖ XXXV, 1. dixit] *Bas. a:* sitis ‖ P. Licinius consul] *Kra* (*item ego*): p. conisul *C* consul *Bas. a* ‖ 2. graeciae ‖ adsignarent ‖ remissa] *Kr.* (*Va.* 255): praemissa *C* omissa *Bas. a* ‖ 3. magis ‖ iuniaefuerie ‖ quead ‖ 4. praetor ‖ scriberenturuanas ‖ quatuor et viginti tribunos *Crev.* ‖ 5. socii ‖ imperărent ‖ isexercitusis ‖ 6. societatemque ‖ rogati (auxilia) *I. F.Gr.* ‖ numida ‖ item] iterent ‖ 7. res ‖ Decimium] *Sig.:* decium ‖ XXXVI, 1. legatói ‖ *f.* bellum cum rege *I. F. Gr.* ‖ 2. aede *I. F. Gr.* ‖ 3. impetrariė ‖ posset] esset ‖ arbitratur ‖ 4. caluirilius‖ graeciam ‖ eratueratisperrebiam ‖ tessaliaealiquod ‖ que ‖ parraret ‖ iresponderi ‖ 5. hesitabant ‖ quicquam] *Kr., al.:* quidquam ‖ licinius ‖ 6. mitteróe ‖ quopreterea ‖ esset ‖ neminem.. ire liciturum] *C cf. Wt praef.:* neminem .. iter tuto facturum *I. F. Gr.* nemini (nemini enim *Duk.*) .. ire liciturum *I. Gr.* ‖ 7. dimissos *I. F. Gr., et sic, tum* (eos) *A.Perizonius* ‖ ettra . xi . ‖ *f.* quintum decimum *Dr.* ‖ nobem ‖ custodirent ‖ 8. . v . peditum ccc equitibus *C cf. Dr.* ‖ *f.* trecentis equitibus [et duodecim (*aut* quatuor) millibus sociorum peditum, sexcentis (*aut* ducentis) equitibus] *Heus.* ‖ nymfaeum ‖ 9. .ii. milia ‖ occupandassaratiorum ‖ tuitiores ‖ impetum ‖ XXXVII, 1. marcibus ‖ obirem ‖ 2. L.] *scripsi:* p *C, om. Bas. a* ‖ (quem) *Ma.* ‖ quem, si aliquem] *f.* eum, si quem *I. Perizonius* ‖ eum] *Bas. a* (*Ma.*): cum *C* (eum) *Perizonius* cum populo Romano *Wl* II, 13 *t* ‖ retentaret (*quod Ma. debeo*) aut ... perliceret (iussus)] *scripsi:* temptaretut ... perligeretiussus *C* tentare aut ... pellicere iussus *Bas. a* temptaret aut ... perliceret iussus *Wt* temptare aut ... perlicere est iussus *id. praef.* temptare, ut ... perliceret iussus *Va.* retentare aut ... perlicere iussus *Ma.* (*cf. Va.* 257) ‖ 3. cepallaniam *C cf. V. Koehlerum l. ad* XXXVI, 11, 9 *l.:* Cephalleniam ‖ peloponnensum ‖ 4. Aetolia] *Ma.:* aetoliet *C* Aetolia et *Bas. a* ‖ circumeundemadsignantéur ‖ boetiamadque ‖ peloponnensum ‖ 5. lentuli ‖ querebat ‖ 6. romanas ‖ 7. peloponnensi ‖ adiuvissent] *Lugd.* 1553: adiuuassent (*cf. v. l. ad* XXVIIII, 1, 18) ‖ anthioci ‖ fremitus .. fiebant] *Va.:* fremitum .. fremebant *C* fremitum :. audiebant *Bas. a* fremitum .. est *Ma.* fremitum .. sentiebant *Va.* 256 *sq.* fremitum .. ferebant *Seyffertus* 836 *sq.* ‖ 8. acheis ‖ quo Messenii atque Elii, qui *h. l. Ma., obsequente Va.* 257:

messeniadqueaeli *post* fuissent *C* quo Messenii atque Elii (Elei *Bekkerus*) qui *ibid. Bas. a* ‖ Macedonis Philippi bello hostes fuissent Romanis] *Va. l.l.*: macedonisphilippo(Macedonum Philippi *Bas. a*)bellohostesfuissent *C* Macedoni (*aut* Macedonibus et) Philippo favissent, *a C vocc.* bello hostes *abesse ratus*, *Ma.* ‖ et pro Antiocho postea arma] *Ma.* (*prob. Va. l. l.*): proanthiocopostearoma *C* pro Antiocho hoste arma *Bas. a* ‖ 9. acheis ‖ quaererentur ‖ XXXVIII, 1. Marcius] *Bas. a*: m ‖ gitanaceripi *C* Aegilipa, Epiri *I.Gr.* ‖ decem milia (*s.* millia) a] *Krta*: .x. *C* decem milia ab *Bas. a* ‖ et] e ‖ ab (a *Ma.*)] *Dr. prob. Ma.*: abse *C prob. Heus.* (*'an intelligit legatos?' Dobree advers.* II, 381), *susp. Crev.*; ab senatu *Wl* II, 10 *t* ‖ 2. sibi ‖ (et) *Ma.* ‖ fauore ‖ datis ‖ tessaliam ‖ acarnanis ‖ boetorum ‖ exsulum *ci. Dr.* ‖ 3. renunciare *ci. Dr.* ‖ anthioci ‖ regiis (*vel* regum *Dr.*) *Crev. Duk. Dr.*: regis ‖ 5. boetis ‖ exprobramtum ‖ cum] *post* iunxisse *Kr*: eoscum *C*.iis cum *Bas. a* Ii quum *I. Perizonius* ‖ conferent ‖ et — deductas] dicerent *s.* demonstrarent *add. Ma.*, *at v. Seyffertum l. l. p.* 828 *sq.* ‖ aperiturum ‖ 6. tessalorum ‖ et Thessalis] *Bas. a*: tessalis ‖ libertatibus ‖ antiociuello ‖ gentessalorum ‖ 7. hac] aut ‖ 8. priuatum ‖ ei] et ‖ ihuius ‖ 9. hospitiumquae ‖ minimummemorem *C* et minime immemorem *ci. Wt* ‖ 10. *aut* possent *aut* venturum *Rup.* ‖ Homolio] *Dr.*: omono *C* Omolio *Bas. a* ‖ XXXVIIII, 1. *in voc.* ab] b *supscr.* ‖ recepit *Par.* 1573, *v. d. ad mg. Cur.* ‖ 2. cogitatus ‖ q ‖ que ‖ 3. merant ‖ uuendi ‖ congredientibus ‖ 4. *ante vocc.* in conspectu] (*C Wt*) postquam *add. Bas. a*; in conspectu ut *ci. Wt* ‖ dirimene ‖ uti ‖ aliquid hi *Bas. a*: aliquid ‖ 5. loco ‖ cunctantibus ‖ inquid ‖ maiores ‖ pilippoipsocognomen ‖ philius ‖ 6. fa|le ‖ sumquam ‖ comitiatu ‖ iuuebant ‖ dare] *I.F. Gr. prob. Ma.* 519: daret ‖ 7. hippanian *C* Hippiam *Kr.* ‖ Pantauchum] *Crev. Dr.*: pantacum *C* Pantaucum *Bas. a* ‖ nec] ne ‖ 8. salutatis ‖ ospitalis ‖ XXXX, 1. Exspectari, nos *distinguendum aut* Exspectare vos *scribendum Dr.* ‖ (nos) *A. Perizonius* rex *Kochius l. l. cf. Ma.* ‖ inquid ‖ misistis ‖ q|ris ‖ sitalegatis ‖ 2. superuum ‖ aceruum ‖ 3. aceruitatem ‖ adhibens ‖ 4. aex ‖ est ‖ q ‖ *in* fuerit] *supscr.* e ‖ gens|et ‖ *lac. notavit Bas. a, ad sensum recte certe explevit Sig.; paulo aliter H. I. Hellerus phil.* XII, 702 ‖ 5. abrypolim (*v. c.* 13, 6) ‖ adque ‖ artetauri (*v. c.* 13, 6) ‖ cede ‖ quiut ‖ Romano nomini] romanumii ‖ occiderat ‖ 6. boetus (*ad* sociis *videtur adaptatum esse, at cf.* XXXIII, 2, 1) ‖ sociissocimostris ‖ ipsoi ‖ 7. eruametcalcicritum (*cf. c.* 13, 7) ‖ ad nos] *Ma.*: anos *C* a nobis *Bas. a* ‖ aeto ‖ dolopers ‖ 8. sacratoa ‖ oras ‖ renuntiasse tuos] *Va.* 262 *sq.*: renuntiasseetlegatostuos *C* tuos renuntiasse *Bas. a* ‖ 10. vitare] uidere ‖ aut] aput ‖ 11. *post* nostro *lac.* 16 *fere lit.; tum a lin.* ‖ rationi *Sig.* ‖ aliquid .. materiae] *scripsi*: aliquid .. materiem *C* aliquam .. materiam (materiem *Kr.*) *Bas. a* ‖ XXXXI, 1. lex ‖ equos ‖ agant ‖ 2. debeameaquae ‖ 3. conuiciari *Bas. a*: conuiciantur (*cf. Ma.*) ‖ 4. grauidaepublicae ‖ aliumm ‖ quàemquam ‖ rammum (*cf. c.* 17, 2) ‖ 5. thabanorum ‖ arcetauri (*v. c.* 13, 6) ‖ gaedis ‖ exsolasse ‖ 6. sumereaccusaturus ‖ facinerum ‖ 7. Italiae] *scripsi*: etaliae *C* aliae *Bas. a* ‖ (ero) *Dobree advers.* II, 382 ‖ 8. tamī|isto ‖ macedoniam ‖ regnio ‖ 9. regi, quae .. habebant *Ma.* ‖ 10. abrypolim (*cf. c.* 13, 6) ‖ 11. hocestex ‖ propulsantur ‖ abrypolim ‖ amphypolim ‖ 12. paterem ‖ (et) in *I.F.Gr.* ‖ ad ‖ sumpserecuiussed ‖ alia quae] *Wl* 1, 23 *n.* 8 *t* (*Kra*): aliquae *C* ea quae *Bas. a* ‖ sum] sub ‖ quaeri ‖ 13. coercuerint ‖ iusrefeci ‖ 14. nouisnecfoederis ‖ adque ‖ eupanorum ‖ mores ‖ XXXXII, 1. at] *Modius*: ac ‖ antronas ‖ Pteleon] *Rup. Bekkerus* Pteleum *Turnebus*: pycleon (*cf. de h. l. Wt praef.*) ‖ quia .. escendi] *vel sic*, *nisi quod* Delphos *om.*, *vel* quia in propinquo eram, s. c., ut .. Delphos escendi *Ma.* quia in propinquo Delphis eram s. c., ut ...., Delphos escendi *Va.* 262: quaimpropinquodelphus-

sacrificandăicausamultoantedebitauotapersolueremdelphosescendi *C* (escendi *assecutus erat Dr.*) ‖ 2. me isse] *Kr:* messe *C* me fuisse *Bas. a* ‖ num ‖ quaeror ‖ occupare ‖ opponere *C; num* apponerem? ‖ 3. quaeratur ‖ simulatos ‖ 4. boetis ‖ Q.] que ‖ 5.calumniainommiaretorquendoquesuscepta ‖ libertaste ‖ quo ‖ incolumesesset; *sq. lac.* 6 *f. lit., tum a lin.* ‖ 6.his ‖ nequidquam ‖ anthiocum ‖ iuga] lega ‖ Tauri emotum] *I.F.Gr.:* tanremotum *C* Tauri remotum *Bas. a* ‖ gravioremque multo Asiae] *scripsi:* grauioremultoasiaeque *C* grauiorem multo Asiae *Bas. a* ‖ antiocus ‖ eumenenecesse ‖ conquiescere .. posse] *C Ma.:* nec conquiescere socios uestros posse ‖ *in* Pergami] *lit.* r *sup. lin.* ‖ 7. Q. Marci]quae. m ‖ accipiathis ‖ 8. ędeliquisse ‖ 9. nequod ‖ grauitatisquae ‖ quaerellaetpostulationedigna ‖ XXXXIII, 1. Haec dicentem] *Wt:* etdicentem *C* (*Ma.*) Haec dicenti *Bas. a Kr.* ‖ et cum adsensu] *Wt* et cum adsensum *C:* tum assensus *Bas. a* cum as(*s.* ad)sensu *Kr. Ma.* ‖ audivit et] *add. Wt: om. C* audire visus est et, quum dicendi finem fecisset, *Ma.* ‖ legatos] *Hearne, Dr.* (*Ma.*): legatiessent *C* legati *Bas. a* ‖ Amici quoque regis secreto interrogati *post* legatos *add. Ma.* ‖ praetermittendam] *Gruterus* (*cf. Ma. op. ac.* 387 *Kr. ep. ad Or. p.* XXXVII *sq., a et ad h. l. et p.* 39): praetermittendum ‖ censuissent *C* censuissent, *Ma.* ‖ 2. grauataeetiammagnam ‖ 3. *in* paratum]*supscr.* p ‖ presentia ‖ nosexercitum ‖ occecasset ‖ (consilia) *mallet Dr.* ‖ adque ‖ adque ‖ *f.* hostium *I.F.Gr.* ‖ 4. Ab] ad ‖ boetiam ‖ conversi sunt *I. F. Gr.* comitati sunt *Heus.* comparaverunt *A. G. Ernesti gloss. Liv. s. v. comparare; al. ap. Dr.* ‖ 5. descedentibusinsocietatem ‖ consuli ‖ boetorum ‖ populis ‖ 6. ceroma ‖ thenis ‖ itineri ‖ hquis *C* quos *I. F. Gr., at cf. Duk. Dr.* ‖ respondisse ‖ calchidem ‖ 7. comitiapraetoribusboetarum ‖ eoacta ‖ fecit Thebis (Thebis fecit *Wt*), ne Boëtarchae (Boeotarchae *vg.*) *Bas. a:* thebus rebelloetaree ‖ 8. tespias ‖ tebas ‖ priuatis ‖ 9 *sq.* calchidem ‖ causam [initae] *Crev.* ‖ hismeniam ‖ contulerant (runt *operar. vitio debetur*), et ex *Wl* 1, 12 *sq. cf. de h. l. Crev. Heus. Kra.* ‖ ismeniae ‖ XXXXIIII, 1. calcidem ‖ alarum ‖ quique proprie decreto regiam] *Va.* 258: quoquepropriodecretopropriam *C* quiq; proprio decreto Persei *Bas. a* suo quique (quoque *Wt*) proprio (et proprio *Ma.*) decreto regiam *Krt Wl* 1, 13 *sq. t Ma.* quique decreto propriam *Krc* 281 *m* 1, 26 *cf. a* ‖ aspernata ‖ sediungebant ‖ boetorum ‖ 2. eab ‖ 3. ipse ‖ boetiae ‖ magno motu] *Kra, prob. Ma.:* magnotu *C* magno tumultu *Bas. a* ‖ aliis .. aliis *Bas. a:* alii .. alis ‖ 4. et [eo], *coll. Pol.* XXVII, 1 *p.* 1001, 17 *sqq. Bk., I. F. Gr.* ‖ Haliartiorumque] *Vascosanus:* aliatiorumque *C* Aliartiorumq; *Bas. a* ‖ eo convenerat] *Kra:* conuenerat ‖ defendum ‖ constantiae ‖ anthiocique ‖ tandem] *Ma.:* ea ‖ calcidem ‖ 5. leti ‖ et his et] *coll. Pol. l. l.* 2 *p.* 1002, 19 *sqq. I. F Gr.:* et his ‖ 6. boeti ‖ concilio] *C* (*Bas.* 1554): consilio ‖ ponnensum ‖ Ser.] *Bas. b:* serg. ‖ calchidemarcersito ‖ 7. argi ‖ ii ‖ res [.... nihil] *scripsi:* res *C* nihil *Bas. a* ‖ aceorum ‖ 8. calcidem ‖ XXXXV, 1. ac] *Wt;* et *Dr. Duk. v. Pol. l. l.* 3 *p.* 1003, 7 *sqq. Bk.: om. C* ‖ 2. Ti.] *eod. coll. Sig. Vrsinus:* t. ‖ Sp.] *Dr.:* p. ‖ aduerus ‖ ciuitates ‖ quia] inqua ‖ 3. maximum ‖ monimenti ‖ fovere *Kr.* ‖ adiuvare] *scripsi:* adiuuarent *C* adiuuare etiam *Bas. a* ‖ Hegesilocho] *Vrsinus cf. Pol. l. l.:* hegesiloco ‖ 4. magistratum ‖ multi ‖ orationibus] *C Kr.:* rationibus ‖ perduxerat *Ma.* ‖ , Rhodii ut *Dr.* ‖ vanam] *Bas. a:* una ‖ societationemuna ‖ stabiles ‖ 5. immmerentumperseo ‖ anthioci ‖ 6. esse ‖ reuicere ‖ *in* instruere] *spscr.* i ‖ 6. eo] *C:* id eo *Bas. a, edd.* ‖ magis] agir ‖ enixae ‖ estse ‖ 7. ortanamque ‖ aromanis ‖ adornationem ‖ 8. fuit] *f.* habuit *aut* fecit *Ma.* ‖ sillyriorum ‖ redit ‖ XXXXVI, 1. ab] *Kr.:* ad *C* a *Bas. a* ‖ incohoratis ‖ et Byzantium *etc.*] *coll. Pol. l. l.* 4 *p.* 1003, 29 *sqq. h. l. aliquid vel corr. vel mancum esse vid. Crev.; et recte*

ılle *cf. v. l. sq.; lac. igitur signum posui* ‖ litteras legatis] *Bas. a ci. valde incerta:* et legati ‖ 2. audıssent qquae ‖ *f.* exposita *I. F. Gr.* ‖ 3. assederunt *C; num* asseveraverunt? ‖ adque ‖ missos Romam legatos] *Bas. a:* mıssos romanos *C* legatos missos Romam *ci. Wt* ‖ opepenıtendum ‖ 4. deprae-canido ‖ praecıpuae ‖ quo] *Crev. coll. Pol. l. l. p.* 1004, 4 *sqq.:* qui ‖ adque ‖ que ‖ *f.* quas servas atque obnoxias *Rup.* ‖ adque ‖ foresnullus ‖ 5. ısse ‖ 6. separaret ‖ quıd ‖ parta ‖ ac] *Ma.:* ab ‖ 7. (*cf. Pol. l. l.* 5 *coll. Dr. ad h. l. et Tillmannsio qua rat. Liv. Pol. hist. usus sit* I *p.* 61) boetıae ‖ (et) Thebas *Ma.* ‖ et Aliartum (*cf. c.* 44, 4) *Bas. a:* metalıaroma ‖ mıultıus ‖ adıungeretur ‖ 8. suntetquamquamnıhıl ‖ 9. halıarte ‖ 10. ad ‖ ita suadere] *C, quod et ipse probavi et a Va. probari video:* suadere (, *vg.*) ita *Bas. a* ‖ ab] *Kr:* ad *C* a *Bas. a* ‖ romanısć ‖ XXXXVII, 1. quam] quem ‖ 2. abeo ‖ 3. ad aequum (*s.* aecum) rem venturam: illum] *Seyffertus l. l.* 837: haecumuenturumillum *C* uenturum illum *Bas. a* (*cf. Kra*) in aequum venturos (*aut* aequum certamen venturum): illum *Ma* secum venturum illum *Wt* securum (venturum) illum *Kochius l. l.* ‖ boetorum ‖ dıstraxıssent ‖ conıugı ‖ 4. adprobat ‖ mores ‖ arces ‖ 5. nocturnas ‖ ne ‖ ınprobıeosque ‖ bellamagısquammaıores ‖ ındice ‖ cerere ‖ denunciata etiam; interdum locum *censor Walchii in act. lit. Lips.* 1815, 1635 *sqq.* etiam antea diem et locum (*del. voc.* denuntiare) *Lindavius a Büttnero l.* ‖ proelia interdum, locum] *scripsi, vocabulo* interdum *Polybianum* ὅτε προϑοῖντο διακινδυνεύειν *non satis recte redditum esse ratus,* proelia (prelia) *autem voc. post* denuntiare *in* etia *corrumpi potuit; at haec quoque ci. incerta; f. plura exciderunt:* etıamınterdum] *C* etiam, interdum locum *Bas. a* aciem, interdiu locum *Walch. p.* 6 *sqq.* certamina, interdum locum *Büttnerus obs. Liv. p.* 100 *sqq. et ap. Bauerum* aciem; iter, diem locum *Ig.* 402 *sq.* diem interdum, locum *Heus.* etiam interdum diem, locum *Wl* I, 23 *n.* 8 etiam interdum (*f.* inter se) ** *Wt* interdum pugnam, et locum *Krs* 33 *ta* etiam iter; diem, locum *A. Giers obss. Liv.* I *Bonnae* 1862 *p.* 26 *sqq.* ‖ 6. pyrromegı ‖ eadem in Faliscis .. lıberorum vırgis. *praeeunte partim Rup. Heus.* ‖ lıbererorum ‖ 7. . religionis haec Romanae] *Va.* 258 (*Edm. Hedicke lect. Curtian. spec. Berol.* 1862 *diss. thes.* 6): regis-haec (. Hæc *Bas. a*) romana *C* (regis). Haec Romana *Gruterus* magistrum. Haec Romana *I. F. Gr.* Leges has Romanas *v. d. ap. Duk.* Legis haec Romanae *Kr.* (*at cf. eund. ann. phil. nov. suppl.* I, 63 *sq.*, *s* 33, *a*) vere (vere gesta *Kochius l. l.*) haec Romana *Wl* I, 27 *n.* 12 *t praef.* ‖ non] illa *Rup.* ‖ Punicarum] n *supscr. et* bl *del. ex* publicarum *corr.* ‖ graecıae ‖ ꝙhostem ‖ 8. pılus ‖ partenequecasus ‖ esse bello] *Bas. a et sic et ipse restitui et Va.* 258: essebellum *C* bello esse *Bas. b* ‖ 9. nova ac nimis ... minus] *scripsi:* nouaacnımıs *C* noua haec minus *Bas. a* nova ea minus *Bekkerus* ‖ tanen ‖ iutılıs ‖ Marcii *Bas. a:* m ‖ eodem] idem *A. Perizonius, Rup.* (eodem) *vel potius* (in Graeciam) *Duk. et sic etiam Crev., at v. Kra* (*Heus.*) ‖ *post* cum] *quinquerem. num. excidisse censent Duk. Crev. cf. Dr.* ‖ 10. *post* exisset (*ante* praesidio)] Perseus *add. Bas. a* ‖ rex] *post* haberet *addidi* ‖ 11. . II. duo peditum ‖ Cn.] cōs ‖ accersere] *praecepit Kra:* accensdere *C* accipere *Bas. a* ‖ 12. cccè ‖ boetıaeesset ‖ XXXXVIII, 1. legatis] Persei *aut* regis *excidisse censet Rup.* ‖ 2. que ‖ manısestenım ‖ 3. depraecatıo ‖ quıa ‖ Italia] ıta ‖ 4. ediceret *Doeringius* ‖ 5. cum XLV remıbus ‖ ex] rex ‖ 6. M.] *add. I. F. Gr. cf. Pighius ann.* II, 364 ‖ quinqueremesıunaıussusquae ‖ Cephallaniam] *scripsi et hic et* §. 8 *et* §. 9, *ubi v. v. l. cf. c.* 37, 3: cepaliam ‖ classe ‖ §. *extr. cum sq. recte distinxit Ma.* ‖ 7. *post* una] sumpta *aut* data *add. Wt praef.*; exactis *h. l. excidisse censet Dr.* ‖ ab Uritibus] *cf. Forbigerum in Pauli enc. real. s. v. Urium:* Uriatibus *I. F. Gr.; al. ap. Dr.* ‖ sıuperuectus ‖ (Italiae)] *del. Wt in parte exemplarium et in praef. a cod. abesse ratus, Ma., post* oram *colloc.*

§. 3 (*Sig.*): aliatum ‖ oiam ‖ 6. fere] facere ‖ calchidem ‖ duoab ‖ calcedone ‖ amo ‖ quadriremes] triremes *Pol. l. l.* 6, *p.* 1006, 20 *sqq.* (*cui τετρήρεις restituit H. Nissenius krit. Unters. üb. d. Quellen d.* 4 *u.* 5 *Dek. d. Liv. p.* 255 *n.* *) *adn. Dr.* ‖ 7. has] *Kr.*: phas *C om. Bas. a* ‖ *f.* socios *Dr.* ‖ calcidem ‖ Alope] *I. F. Gr.*: Halope *Bas. a* halopetica *C* ‖ darisadque ‖ 8. in Boeotia] inhisinboetia ‖ succurium (*cf.* 54, 9) ‖ agrum Pheraeorum] *Par.* 1573: phere(ae *Bas. a*)orum *C* Pheraeum agrum *Wt* ‖ 9. a] *C Kr.* ‖ reprehendi ‖ 10. animadvertisset, [suos in castra revocavit]; *Ma. cf. p.* 491 ‖ praedae quod erat praeterquam *I. F. Gr.* ‖ hominum, divisit; pecora autem, maxime... fuere, ad epulandum *Hofman-Peerlkamp Hor. sat. ed. p.* 189 *sq.* ‖ dimisit ‖ aepulandum ‖ LVII, 1. dirimerentur *C* dirimerent *Wt praef., at cf. Ma.* 490 *n.* ‖ 2. regis *C* = regiis *Ma.*: regis *Bas. a* regi *Crev.* ‖ creverant] *Crev. prob. Ma.* (*cf. p.* 509): creuerunt ‖ perei ‖ censebant] *C Ma:* censebat ‖ 3. (et) .. sentiebant *Ma.* ‖ cunctationemcunc|suam ‖ aput] u *supscr. ex* o *corr.* ‖ maxime *Ma.*: maxumerei *C* maximopere *Bas. a* ‖ latumphereis ‖ 4. trepidatus ‖ exemplo ‖ capiant] placeat ‖ centum *etc.*] *cf. Dr.* ‖ 6. hora] *add. Sig.* ‖ quartoa ‖ piaulo ‖ iconsistere ‖ (praecesserunt) *Crev.* ‖ 7. aleae ‖ cassisignatus ‖ missi ‖ aut] ac *Duk.* ‖ 8. constituit ‖ quanta esset hostium multitudo . duas] *Ma., in quod et ipse fere incideram:* quantaessetduosesseduos *C* quantum esset hostium. Duas *Bas. a* ‖ trecum *C:* Thracum ‖ cretensibusincohortibus ‖ trecum *C:* Thracum ‖ 9. cum] esset cum ‖ incertamuictoriam ‖ signatus ‖ sycirum (*cf. c.* 54, 9) ‖ 10. adpmouit ‖ cum aqua] quacum ‖ omni ‖ adfectusq ‖ fuisse] esse *Duk.* ‖ 11. stationibi ‖ aliquod ‖ equites] quies ‖ 12. posseconueros ‖ LVIII, 1. inceptu *I. F. Gr.* ‖ proprius ‖ communi ‖ 2. iequitatum ‖ 3. plurimus] *Kr.*: plurimum *C* plurium *Bas. a* ‖ proprior ‖ nuntiatum ‖ 4. porcis ‖ discurrio ‖ 5. quam ‖ 6. leuo ‖ praeferat ‖ 7. huic] leui *Ma.* ‖ Midon] Medon *ex Pol. l. l.* 8 *p.* 1009, 25 (*Μήδων*) *Vrsinus* ‖ Beroeaeus] *Sig.*: uereeius ‖ parti *Sig., at v. Dr.* ‖ 8. cornicibus ‖ hic] his *Sig. I. F. Gr.* ‖ poeoniae ‖ 9. equitumque sacrae] *Bas. a* (*sic restitui; item Ma.* 499 *Va.* 258): equitumsacraeque *C* sacraeque equitum *Kra.* ‖ ale ‖ 10. sei ‖ *post* iaculatoresque] *add.* equitū|quaeequitum *C quae ex superioribus repetita sunt* (*al. Ma. p.* 499 *n.*) ‖ 10. explebat] *C* (*Kr. Ma.*): expleuerat ‖ Stratonem (*aut* Prationem) Thessalonicensem et Artemona Dolopem] *Ma., quem in re incerta secutus sum:* rationemtessalonicensemetcertimanoptolopemum *C* Ionem Thessalonicensem et Timanora Dolopem (et • Neoptolemum *Wt*) *Bas. a* ‖ 11. consules ‖ emisit] *Grut.*: misit ‖ 12. conss ‖ omnitalico ‖ velitibus] utuelitis ‖ simxtro ‖ leuinus ‖ et] *add. Dr.* ‖ leuiem ‖ 13. delectis] *susp. Duk.; aut* (delectis) *aut in sqq.* et extraordinariis *Crev.* ‖ equit ‖ minucius ‖ gyrtiorum ‖ 14. quadringenti] *cf. Duk.* ‖ *in* parvo] r *supscr.* ‖ cornum ‖ eumenis ‖ attalusquae ‖ LVIIII, 1. pars ‖ laeuis ‖ praecesserant] *Ma.*: praecesserunt ‖ 2. traces ‖ haud *Bas. a:* ut ‖ quam] *Bas. a:* quidam ‖ fere ‖ ita] *C Bekkerus* (*Krc* 266 *s* 87 *n.* 83 *a W act. ant.* 1840, 79): *om. Bas. a* ira *Krt* ‖ in] 1 ‖ cornū ‖ 3 *sq.* ut] et ‖ *post* turbaretur 12 *f. litt. erasae in C; tum* dis (*teste Kopitario ap. Kra; sic teste Va.;* gladiis *Bas. a*); *item* 12 *f. litt. ras. post* pedites, *tum* mquei (*om. Bas. a*), *litt. denique* ura equi *et* §. 4 ui a laevo cornu *in ras. cum parte praecedentis litt.* q, *post voc.* quibus *quod inter utrumque locum legitur* 3 *litt. eras. in C. maiores illas lac. utrubique indic. Bas. a; cohaerere inter se omnia censuit Sig.* ‖ mediam] laevam *Rup.* (*v. Crev.*) *et vel sic vel* laevam a media *Heus.* ‖ Graecos] Gallos *altera ci. Rup.* ‖ cornicursum ‖ maxumusui ‖ 5. starent ‖ 6. regisparsi ‖ seiquendo ‖ incedentibus] *Bas. a:* incendentibus *C* (*v. Va.* 262; cedentibus, *in C* cendentibus *esse putans, Ma.*) ‖ 7. "parvo momento si adiuvissent (*num sic etiam Wt*

praef.?) debellatum esse" *Walchius p.* 260 *sqq. prob. Kr.;* clamaret (*vel* diceret *vel* censeret) *add. Wt praef. Ma.:* paruomomentosiadiuuissetdebellatumesseet (esset. *Bas. a*) *C* ‖ debellaturus esset *Sig. I. F. Gr.* debellavisset (*s.* debellasset) *Wl* 1, 11 *sq. t* ‖ adhuc stanti *Crev.* ad hortamen *Heus.* ad hortandum *W ll. ll.* ‖ palanx ‖ deessent] *Sig.:* deesset ‖ adduxerat ‖8.fluctuantiregi ‖ actantae ‖ eumeni ‖ usususus ‖ peditum] *I. Perizonius:* impeditum ‖ 10. honestaet ‖ plurimus ‖ sequere|tur ‖ prunior ‖ 11.caneretre ‖ LX, 1. sexcenti ferme *Ma.:* sexcenti ferme equites *Kr.* .ac. ferme .cc. equites *C* ferme cc equites *Bas. a* ‖ 2. lati ‖ minabat ‖ hastis] *add. I. F. Gr. et vel sic vel* contis *Ernesti gloss. Liv. s. v. superfigere;* romphaeis (*vel* rumpiis) *ante* superfixa *add. Dr.* ‖3.maestia ‖[consuli] suadere *Wt praef.* ‖ paeneum ‖ *s.* transferret castra [consul] *s.* transferrent *et* haberent *Roëllius* ‖ amnem] manem ‖ 4. rationes ‖ communit *Bas. a:* communiri *C*; *f.* communire *Kra; num* communiri iussit? ‖ 5. rex|ex ‖ eastra ‖ pridi *litt. in ras.* ‖ instituisset ‖ 6. fluminum ‖ 7. fauor ‖ toto ‖ datnum ‖ praecipuaefame ‖ 8. consules ‖ causa ‖ 9. secutus ‖ 10. qui] *C Kr.: om.* ‖ Romam missi] *add. Kr*(*v. Kra*) ‖ LXI, 2. (dona) *Dr. prob. Ma.* donat *Doeringius prob. Kr.* ‖ insignia, aliis] insiciliaaliquis ‖ (dono) dabat] *vel* donabat *altera Dr. ci. prob. Va.* 259: dono dabat *Bas. a* dono (n *spscr. ex* m *corr.*) dabant *C* (dono dabat) *Doeringius* ‖ D *Bas. a:* .a. ‖ millenûm amplius *I. F. Gr.* ‖ gladioq ‖ 3. ampla lautaque] *Va. l. l.:* ampletaquae *C* ampla, pleraque *Bas. a* ampla praeclaraque *Ma. de C scriptura falsus* ampla, aucta atque *Wt*; *num* ampla pretiosaque? ‖ que ‖ 4. locriabantur ‖ 5. feminarium ‖ patres] *Ma.:* patrum *C* patrum numerum *Bas. a* ‖ pimp ‖ anthie ‖ 6. ne ‖ nocturnam ‖ trepidationem ‖ 7. paeneum ‖ ctransgressiqueexemplocastramoppugnauimus ‖ 8. in certamine] *f.* certaminis *Ma.* ‖ fuit] *Ma.:* fuerit ‖ 9. facinora] *C et sic* (*vel* decora) *I. F. Gr.:* ante ora *Bas. a* laudes (*tum* suas) *Hofm.-Peerlk. l. l. p.* 192 ‖ ex eo quod] etexquoeo ‖ praeponentes ‖ 10. praecipuaeque ‖ regi] rei ‖ occasione ‖ 11. Mopsium] *Sig. cf. C. Bursianum geogr. Gr.* 1, 62 *n.* 1: mopselum (*ex* mopsium *et* mopseum *conflatum*) *C* ‖ hyc ‖ ante] *C Kr.:* inter *Bas. a* ‖ Tempe] *Ma.:* tempeste|est *C* Tempe est et *Kr.* situs est *Wl* 1, 28 *n.* 13 ‖ Tempe & Larissam medius est. *rell. om. Bas. a* ‖ eminet] *C Krt* (*Ma.*): imminet *Krs* 87 *n.* 83 *a Wl t.* ‖ *f.*, Larisae [et Gonni (*?*)] medius *Ma.* ‖ abesto|num] *C: locus vix emendandus cf. Krs et W ll. ll., qui his Gonni mentionem inesse censent,* abest** *Ma.* ‖ LXII, 1. Romani] *Bas. a: om., nisi in extr. litt. cap. praec. latet C* ‖ abscendentesad ‖ paenei ‖ 3. regis ‖ rerum] (*sic etiam Wt praef.*) *aut* re *add. Crev.* belli *al. Dr., qui cf.* ‖ secundae ‖ conditionem *I. F. Gr.:* condicione ‖ 4 *sq.*, iiponeret ‖ serenitate ‖ prudentis] praesentis ‖ hominiseti ‖ essetmittere ‖ frater ‖ ab] *Kr.:* ‖ b *C* a *Bas. a* ‖ 6. desinere] *Kra:* sinere *C* finiri *Bas. a* ‖ ab tam] *Kr.:* apta *C* a tam *Bas. a* ‖ posse neque] *praemonente Crev. Ma.:* neque *Bas. a om. C* ‖ quae] que ‖ 7. romana ‖ 8. numquam] '*vide an* nequaquam' *Dobree l. l.* ‖ adsensum ‖ comprobata *Ma.:* conprobataest *C* ‖ 9. conss ‖ adhibito frequenti consilio] *bis in C* ‖ 10. petiere] *I. Perizonius:* petere ‖ pollicentes *Bas. a:* pollicentibus *C* (pollicentes) *Crev.* ‖ quibusc ‖ caesarum ‖ primum] *C; ex voc.* πρότερον *de vectigali ap. Pol. l. l.* 8 *p.* 1009, 12 *usurpato huc male translatum esse credebam; nunc video cum Hofm.-Peerlk. l. l. p.* 179 *scribendum fuisse* cessurum. primum haec legati: *al. Sig. I. F. Gr. I. Perizonius* ‖ 11. uiditinconsidio ‖ aduersus ‖ cerere ‖ animo] *Ma.:* animos *C; num* animis? ‖ 12. summa] s *spscr. ex* rumma *corr.* ‖ permittit ‖ 13. haecum ‖ moris [Romani] *Ma.; f.* moris eius (*cf. Ma.*) ‖ *post* pertinacia] moris *iterat C* Romanorum *add. Bas. a; del. Wt* ‖ uetari ‖ quaesiturus ‖ 14. *f.* quippe [quae] .. esset *Rup.* ‖ praetio ‖ 15. responderantmutabant ‖ ad Sycuri-

rae p *ut vid. parte anteriore lineola transversa deleta C* M. F. *Bas. a* ‖ 6. M.] *Va.* 260: cumm. *C* (cum M. *Bas. a*) qui M. *Dobree l. l.* ‖ Coss. *Bas. a:* consule ‖ uis ‖ 7. ora ‖ populiq ‖ 8. C.] *scripsi v. lib.* 41, 28, 5: m. ‖ 9. Inncuiennio ‖ M.] *Bas. a:* c ‖ popiiio *C Bas. a* ‖ pr (Pr. *Bas. a*) fuerat *C Bas. a: f.* praetores fuerant *Dr.* ‖ 10. excusatio ‖ 11. auxiadque ‖ abitinereplures ‖ 12. consultum tamen] *Kr. cf. Ma.* 491 *sq.:* consultamentum *C* consultum *Bas. a; f.* tamen consultum *Kra* ‖ hispanonis ‖ uellent ‖ III, 2. hominumexhispaniaorabant ‖ 3. proficerentur ‖ eorumque si quos manumisissent: eos] *Ma.:* eorumquesiquosmanumissent (*sic*) *C:* eorumq; si quos manumisisset, eos *Bas. a* ‖ 4. fieri] *nisi quod* e *non satis dilucidum est C* (*v. Va.* 260); *assecutus erat Ma.:* fore ‖ ut in] *aut* ut e *Dobree l. l.:* uti ‖ esset ‖ esse] *I. F. Gr.:* fuisse ‖ 5. regulus, Masinissae] *Kr.:* matsinis|saeregulus *C* Masinissae regis *f. recte Bas. a* ‖ cartaginienses ‖ 6. missaq. *C* (*falsus Ma.* 551 *sq.*): quae missa *Bas. a* (*Ma.*) ‖ explosuit ‖ imperarent ‖ *post* monuit 2 *lit.* (et *ut vid.*) *ras.* ‖ conscripti ‖ 7. eo *tum* s *eras.* ‖ coepisseispecie ‖ macedonia|subea ‖ iniec ‖ ‖ IIII, 1. tistantumextititpauoringressi *C* tis tantus exstitit pavor • ingressi *Wt:* tantum pavorem ingressi *Bas. a* [amborum capita gestantes infixa has]tis *s.* [amborum capita hastis infixa gestan]tis. Tantum exinde pavorem ingressi *Kra* ‖ capi] capita *ex praec. repetitum; vix igitur in* capi tota *corr.* ‖ 2. fugad ‖ praecibus ‖ 4. qui] que ‖ 5. sanguinem ‖ 6. erant ‖ tut ‖ ineoagro ‖ quamque ‖ 7. locò-asse ‖ 8. auerterent ‖ abderite ‖ quaerentesque ‖ 9. incentum ‖ impetraret ‖ petierint] *C I. F. Gr.* ‖ quodea ‖ 10. siuixdum ‖ peruenissetaudisse ‖ coronasub ‖ uenisseetaudisse ‖ 11. indigna ea] , *ut et ipse scripseram, s.* indigna res *I. F. Gr.:* indigne *C* indigna *Bas. a* ‖ decreueruntquae ‖ quecoroneis ‖ eandemquae ‖ Q.] quae ‖ 12. blesius ‖ abderitis ‖ 13. nuntiarentsenatununtiarent ‖ conquaeriquae ‖ V, 1. cumtribunismilitibus ‖ quaerellae *C:* querelae ‖ tenuerunt ‖ 2. senatu ‖ quaestus ‖ depopulo|rum ‖ cassius ‖ 3. idem] *Kr.:* id ‖ et Iapydum] *Dr.* & Iapidum *Bas. a:* pydum *C* ‖ 4. pacamtum ‖ aliudidbellum ‖ cregressumhostiliteritinere ‖ caedes] *Kra:* duces *C om. Bas. a* ‖ 5. senatu ‖ quaerantur ‖ 6. tum] tu| ‖ 7. *f.* circa ceteros populos *Va.* ‖ quae] q| ‖ esse ‖ 8. duofratres ‖ ac] iaut ‖ 10. Cn. Sicinius] *Pighius:* c. sicinius ‖ P.] *cf. Dr.* ‖ T.] C. *Pighius cf. Dr.* ‖ VI, 2. ii se] ipse ‖ praetorio ‖ exposuerint ‖ 3. ararent] *Nipperdeius quaest. Caes. p.* 84: arent ‖ 4. milessi ‖ praestitisse se] *scripsi:* praestitisse *Bas. a* praestitissent *C*, quod praestitissent *Ma.* ‖ praestaret ‖ 5. adlabandenses ‖ commemoravere] *scripsi:* commemoraue *C* commemoraverunt *Bas. a* ‖ ludosquae ‖ 6. coronaaurea ‖ ponere et] poneret ‖ 7. hoc etiam] *Wt:* hoc *C* hoc et *I.F.Gr.* et hoc *Dr.* ‖ lamsèacem ‖ 8. se a] ea ‖ romanoexercitu ‖ 9. prromani ‖ reciderent] *I. F. Gr.:* reciperentur *C* redigerentur *L. Bos* restituerentur *Doujatius* ‖ 10. committerepossumlamsacenos ‖ iussu ‖ millium ‖ datalabandenses ‖ hostiilium ‖ 11. (simul) *ci. a Crev. ipso reiecta* ‖ carthaginensium ‖ *lac. ind. et expl. Crev.* ‖ quingenta] *Sig. cf. lib.* 36, 4, 5: quinquaginta ‖ 12. sed saepe *etc.*] *cf. Crev.* ‖ segregatorum ‖ sociumque ‖ 13. elepantos ‖ esse ‖ et] *C Kr.:* ac ‖ ipso ‖ 14. rogatiquae ‖ ut ea quae] *bis in C* ‖ deportaret ‖ VII, 1 *sq.* macedoniasemisisseticum infitiati noninterrogarentur ‖ 5. calcidenses ‖ it ‖ (legatio) *Crev.* ‖ Micythio *Bekkerus cf. lib.* 35, 38, 1: micion ‖ omnes convertit] *spec. loco addidi ex Dukeri ci., simile quid excidisse et ipse ratus* ‖ res] (res) *alt. Duk. ci.* est *Dr.* ‖ 6. adfecta ‖ 7. linguas ‖ 8. que ‖ superbe, avare] superauere ‖ fecisse ‖ quae] que ‖ 9. fide decedant, sic] *Kr.:* fide decedatur, sic *Wt* sinedecedā|tursic *C* se dedant Persi. *Bas. a* ‖ hortensiumquae ‖ 10. quae *Sig.* ‖ (eos) *v. d. ad mg. Cur.* ‖ maronem ‖ conpilata spoliataque: spolia sacrilegi(i) eius] *scripsi:* conpilata (com-

pilata; *vg.*) spoliataquesacrilegiis *C* compilata; spoliaque sacrilegii *I. F. Gr.* spoliata compilataque sacrilegiis *Wl* II, 12 *n.* 8 *t* conpilata spoliataque; rapinas sacrilegis *Va.* 260 *sq.* || liberacorporaliberatam || cotidiediediripi || 11. adque || (se) *Freinsheimius*, *Bekkerus* || pensi sit] *Sig.*: pensisi *C* pensi *Bas. a* || facerem || VIII, 2. pluraq || audiuiti || M'... Thalna] *Sig.*: m. .. talna || 3. senatum || protracto *ipse reicit Dr.* || 4. senatu || calcidensibus || quemaenus (i *spscr. in* nius *corr.*) || quae] que || gratia || 5. fierique] i *spscr. ex* ferique *corr.* || ablucretiohortensiopretoribus || quaerantur || fieuoluntates] || 6. Persi *Bas. a I.F.Gr.* || patriaeius || socii atque amici *I. F. Gr.*: utsociatqueamici *C* sociis atque amicis *Bas. a* suis socii atque amici *Duk. prob. Ma.* || 7. calchidensesquaerantur || conquirendos] *Bas. a:* con || primo quoque tempore conquirendos *Kra.* || 8. micioni (*v. c.* 7,5) publicae || 9. tribcumcondemnarunt || VIIII, 1. consul in] consulium || 2. dimisit] *C Bas. a* || 3. adid || 4. tā] || inlyriorum || habebat || 5. brundisios || praeerat] *Bas. a:* praeerantmiserunt *C* praeerat, * miserunt *f. recte Wt* || 6. dua || q || M. Raecius] *Kr.*: im. recius *C* Q. Maenius *Bas. a* || que || inlyrico || inlyricum || inlyrici || tutaretur] *I. Perizonius*, *Crev.*: tutarentur || 7. varii generis *Duk.* || omniaea || Lychnidum] *Sig.*: Lycnidum *Bas. a* lycidinum *C* || X,1. finium plerumque] *Bas. a:* finiumplerique *C* finitimum imperio *ci. Wt* || ierat || 2. nuntiis || foret || praetium || predam || 3. specupiditatis || occecauit || necut || venerant] *I. F. Gr.*: ueneruntafore fraudem] *Bekkerus* (*Krc* 266 *sq. a*): aforoetfraudem *C* furto et fraude *Bas. a* (*Büttnerus l. l. p.* 78) afore furtum et fraudem *ci. Wt* || lygdino (*cf. c.* 9, 7) || 4. dissiparetur || 5. ictu] *Dr.*: iectu *C* iactu *Bas. a* || strepitusqueen(n *puncto superposito del. et* m *spscr. corr.*)uris || seruili || 6. efecit || 7. eos || consectando || 8. utuos || lycidum (*cf. c.* 9, 7) || XI, 1. Sexto Digitio Tr. militum *Bas. a:* digitiosextopr. milia || sacrificiis || uenerunt || 2. qua] *A. Perizonius:* que *C* quae *Bas. a* || Fulvium] *Bas. b:* furium || rebellum || qui] quaecum || 3. Atilius] *C Ma.*: Hostilius || roganditis] *C Ma.* (*ut et ipse restitueram*): subrogandis || edicere || comitia essent] *Va.* 261 *sq.*: comitiapossent *C* comitia haberi possent *Bas. a* (comitia) haberi possent *I.F.Gr.* confici possent *Ma.* committi possent *Seyffertus l. l.* 838 || quoqueprimo || 4. Raecio] *Pighius:* recio || reuocarent || 5. a. d. *Sig.*: ad || Feb. *Pighius:* sep. || 6. Cn.] *Sig.*: q. || Caepio] *vg.*: cepio *C Bas. ab* || 7. C. Sulpicius] *Sig.*: m. sulpicius || Ser.] *Bas. b:* serg. || cor || 8. iquattuor || 10. ambitiorem || in tribunos — consulem] *bis in C* || conferri || 11. elevari eo *Ma.* || (patres acceperunt) *Freinsheimius* (*de his ipse dubitans*), *I. F. Gr.*, *Clericus*, *Crev.* || censuerunt] *scripsi:* acceperunt *C*, *quod ex* acceptam *more librarii ortum esse arbitror*, (*Ma.*) laeti acceperunt *Wt* || quippe] *Wt:* qui *C* quod *Ma.* qui *Freinsheimius*, *I. F. Gr.* || (referebant) *Freinsheimius et vel sic vel* referentes *I. F. Gr.* || 12. destinateq || 13. *cf. Th. Mommsenium Chronol. Rom.*^{2} *p.* 20 *n.* 18 *coll. p.* 20 *sqq.* || intercalariae] *Wt:* intercalaria *C* intercalares *Bas. a* || insacerdotes *C* inter sacerdotes *L.T.Gronovius* || intra eum annum] tres eo anno *Ma.* || mortui sunt] *Ma.*: mortuus est *C L. T. Gr.* mortui *lac. not. ad mg. add. Bas. a* || [* augur, in cuius locum cooptatus est] L. Flamininus; *Ma.* || Flamininus [augur . ei augures suffecerunt T. Flamininum.] *Dr.* (*Duk.*) *cf. Crev.*, *et sic fere Heus.*, Flamininus augur *Sig.*: flaminius || Livius] *Bas. a:* iunius || XII, 1. nouii || Cn.] q (*v. c.* 11, 6) || comparare *Bas. a:* conpa|re || et] aut || placuit, [et] *Duk.* || 2. cernens || aquod || 5. nulli || quem] que || ducentenos] *C Bas. ab:* ducenos *vg.* || 6. Latinorum] *I.F.Gr.*: peditū|latinorum || DC *Bas. a:* .aC. || que || 7. his *I. F. Gr. Crev.* mil. *Sig.* || his — non .. facerent — populus *reiecta ci.* permisso, *praeeunte fere Lindavio Büttnerus l. l. p.* 102 *sq.* || sexdecim] *vg.*: . XVI . || millia || imperiti || 8. usi || 9. cura || classemcu-

rai1le ‖ quingenti] *loci indole a Duk. perspecta add. Kr.* ‖ iussit ‖ scriberetur ‖ Macedoniam [, aut] *Duk.* ‖ cladis ‖ 10. su'plementum ‖ duceni, et treceni *Dr.*: *vel*, treceni *vel* et treceni *idem* treceni et. xxx. *C* ‖ 11. imperaret ‖ XIII, 1. esum ‖ negligentia *Bas. a:* neclegiaentia ‖ quia] *Ma.*: qua ‖ credunt *I. F. Gr.* ‖ (neque) *aut* et *Wt* ‖ ulla] *I. F. Gr.* (*ita et ego*) *prob. Ma.*: nulla ‖ que ‖ 2. re ‖ animus ‖ regio ‖ publicaesuscipiendo ‖ indignis] *Crev. Dr.*: dignis (*Wt*) ‖ 3. ; eam publice ali] *Hullemanus disp. crit. de ann. max. p.* 82, *Ma.*: publicae (ce *Bas. a*) ali *C*; – ea publice ali iussa; – *altera Ma. ci.* ac publice ali *Wt praef.*, *quae cf.* iussamque publice ali *Kra* (publice ali) *praeeunte Duk. C.L.Kayserus ann. lit. Heidelb.* 1861, 288; *num* publice alimentum [dare iussi; Menturn]is? *cf. sqq.* ‖ ali. Menturnis (Minturnis *vg.*)] alimentumis ‖ speciem ‖ effulserat *I. F. Gr.* ‖ 4. ed.tăui ‖ iuuatum ‖ 5. alternaede ‖ Primigeniae] *I. F. Gr.*: primigenae ‖ prodigiaquaeincollempalmam ‖ inaerenatam ‖ 6. in] *add. I. F. Gr.* ‖ nuntiaibat ‖ Atrei] *C* (*Heus.*): Atrii *Duk. Dr. l. lib.* 28, 24, 13 (*cf. IRN* 2010. 5759); *num* Atei? ‖ m:litiaemerat ‖ oras ‖ 7. libris decemviri aditis *I. F. Gr.* ‖ [qui] quadraginta *Dr.* ‖ hostiis *Bas. a:* hostibus ‖ 8. ediderunt, et, uti (ut *Kr. cf. Kra*) *I. F. Gr.*: etutdideruntuti *C*. & addiderunt uti *Bas. a* ‖ suplicatio ‖ praeceperunt *Duk.* praedixerunt *Kr.* ‖ XIIII, 1. Laevinus] *Bas. b:* leuinus ‖ Sp.] *scripsi*, *praeeunte lit.* s, *cos. intellegens a. u.* 580: p. *C* L. *Bas. a* ‖ M.] *Sig.*: c ‖ Pulcher] *vg.*: pulcer *C Bas. ab* ‖ Tib. *Bas. b:* t. ‖ 2. macedonicibellicuramesse (*cf. Ma.* 490 *n.*) ‖ (et), *ni plura exciderint*, *I. F. Gr. prob. Ma.* (*cf. I. Perizonium*) ‖ 3. pr. *C* (*assecutus erat I. Perizonius*): tribuni, ‖ 4. ut ita] *Kr.* (*Va.* 262): utita- aut *C* ita ut *Bas. a* (*Ma.*) ‖ et patres conscripti] *Bas. a* (*Va.* 262) etpatresc *C:* patres (*de C falsus*) *Ma.* ‖ etquibusus ‖ 5. approbatione] *Kr.*: consensione *Sig.*, *om. C* ‖ suggillatione ‖ contionemeduxerunt ‖ 6. tusque ‖ t. (*v.* §. 1) ‖ prodibis] *Duk.*: proditis *C* prodito *Bas. a* prodisti *Ma.* ‖ quem his censoribus magistratus] *I. F. Gr.*: quaehicsenoresmagistratum *C* quem hic (quicumque *Sig.* quum hi *Vrsinus Ma.* quamdiu hi *Wt*) censores magistratum *Bas. a* ‖ delectum *Sig. prob. Kra* (*cf. p.* 22) *Ma.* ‖ proudebis ‖ 7. ite ‖ imperatoris *recte f. Wt* ‖ dixerunt ‖ C. Popilio *add. Bas. a* ‖ 8. in] quum ‖ censi] cons ‖ nomineadsederentur ‖ 9. uisaesseeteos ‖ iussouros ‖ XV, 1. dilectu ‖ 3. serg. (*cf. c.* 11, 7) ‖ Cn.] que (*cf. c.* 11, 6) ‖ c. marcio ‖ 4. cepione (*cf. c.* 11, 6) ‖ senatu ‖ uiderentur ‖ 5. patiens] *I. F. Gr.*: patiente *C* patiens se *Heus.* ‖ *f.* consul se *I. F. Gr.* ‖ subdectumdemissosenonad ‖ consulis in] *I.F.Gr.*: consuli in *Bas. a* consulin *C* ‖ elegando ‖ 6. lectu ‖ ensenatuelecti ‖ 7. censum ‖ quicquam ‖ *f.* [ire] in *Wt* ‖ provinciam [redire] *Kra* ‖ emeritis] *add. I. F. Gr. cf. Dr.*: nondum emeritis *Heus.*, *om C* ‖ 8. Tib. *Bas. b:* t. ‖ censoriam ‖ *interrog. not. add. Sig.* ‖ XVI, 1. adque ‖ 2. Q.] que ‖ conduxissem ‖ 3. quaerendo ‖ nequisset ‖ pl. P. Rutilium *Sig.*: pl. Rutilium *Bas. a* plutilium *C* ‖ contentionem ‖ 4. [Huius] clientem *aut* Clientem [eius] *I. F. Gr.* ‖ 5. praeterutilium ‖ 6. hic ‖ promulgatus ‖ 7. vectigalia [aut] *Walchius l. l.* 172 (*improb. Büttnerus l. l.* 104 *sq.*) ‖ Ti.] *cf. c.* 15, 8: t. *C* ‖ ab] *Kr.*: ad *C* de *Bas. a* ‖ 8. ad rogationem] *Va.* 262 *sq.*: adeiusrogationem *C susp. Duk.* ad legis rogationem *Kra* eius rogationis *Kochius l.l.* ‖ qui postquam] qpost ‖ dicendo ‖ 9. auocato ‖ quaestus ‖ abit ‖ *f.* postremo die, .. ciens, *I. F. Gr.* ‖ 10. Tib. Gracchi *Bas. a*: tib. gracci ‖ tribunitribunuinmappellassent ‖ 11. auocassent ‖ utrimque ‖ *f.* perduellionis *I. F. Gr.* ‖ petit ‖ 12. quominus] *I. F. Gr. Kra cf. Ma.*: qui minus *Bas. a* quiminus *C* ‖ die *C*; *f.* diem *Kra* ‖ 13. Libertatis escenderunt] *Kr.*: libertatescenderunt *C* Libertatis ascenderunt *Bas. a* ‖ obsignatis] *Ma.* (ibi obsignatis *ipse scripturus eram*): ibisignatis ‖ quicquam *edd. recc.*: quidquam ‖ esse ‖ 14. .xii .... viii. *C cf. C.Peterum d.Epo-*

chen etc. p. 60 *sqq. Beckerum ant. R.* II, 1, 207 *n.* 425; 249 *Marquardtium ibid.* II, 3, 15 *sq. coll. Langio ant. R.* I, 354 II, 257; 433; 442 *al.*: octodecim (*sic Gruchius, I. F. Gr.*) ... duodecim *I. Perizonius; al. ap. Dr.* ‖ condsorem ‖ suplices ‖ 15. tib. graccus (*cf.* §. 10) ‖ 16. ueniret ‖ graccho ‖ XVII, 1. numerus .. augeretur *I. F. Gr.*, *in quod et ipse incidi* ‖ augerent] *I. Perizonius:* augeret (*al. h. l. Sig.*) ‖ lucusip. ‖ subolo ‖ 2. popilius ‖ ese ‖ peloponnensesui ‖ quod] quid ‖ 4. acaicoconsilio ‖ Aegii] *ex Pol.* 28, 3 *extr. Vrsinus:* argis ‖ agitato] coacto '*vel simile*' *Dr.* (*συναχθείσης αὐτοῖς τῆς βουλῆς Pol.*); iis dato *recte f. Wt* ‖ auditique] u *spscr. ex* aditique *corr.* ‖ statuis ‖ fidissimae genti *Muretus et vel sic vel* et fidissima gente *I. Perizonius* ‖ 5. plena] plenaqueinteripsosplena ‖ 7. Thyriī] *coll. Pol.* 28, 5 *init. Sig.*: tyrri ‖ legatis] i *spscr. ex* legatas *corr.* ‖ interfectiones ‖ ad Macedonas gentem] *I. F. Gr. cf. Pol. l. l. p.* 1018, 16 *sq. Bk. Dr.*: admacedonicamgentem *C;* res *om. vid. Vrsino;* ad Macedonas Acarnanicam gentem *Wt* ‖ 8. par ‖ captos et hostes *I. F. Gr.* captis hostibus imponi *Ma.* captos ab hostibus *Seyffertus l. l.* ‖ siciae ‖ 9. depraecatio ‖ hlarisa ‖ 10. octauiam ‖ popilium ‖ XVIII, 1. non] ne ‖ exsuperabilis ‖ tessalia ‖ *in* nivis] *prius* i *supscr.* ‖ 2. peratus ‖ quidinaduerso ‖ ab iis esset *Forchhammerus ap. Ma.*: abisset *C* subisset *Bas. a* adesset *Kra* ‖ trecia *C:* Thracia *Bas. a* ‖ iepiro ‖ cepalus ‖ domuissetsed ‖ bellum] *C Kr.*: bello ‖ 3. solum] *C ex corr.* (*Bas. a, Va.* 262): isolum *C* id solum *Ma.* ‖ adinlyrico ‖ cernens] *cf. Büttnerum l. l. p.* 90 *sq.* ‖ inlyrii ‖ Romano *I. F. Gr.* ‖ inlyriorum ‖ éposse ‖ 4. armorum] *I. F. Gr.*: armatorum ‖ stybernam *cf. c. sq.* §. 1 ‖ 5. sumptu ‖ Uscanam] *Sig.*: uscana ‖ paenestianae ‖ maxima] *Sig. I. F. Gr.*: maxime ‖ castra] causa ‖ 6. quòdam ‖ missi *I. Perizonius, f.* missi sunt *Dr.* ‖ temptarentsi (*cf. Wt praef.*) ‖ animose ‖ praesidium] *Bas. a:* i ‖ 7. est .. est] '*alterum* est *supervacuum*' *I. F. Gr.* ‖ adhortus ‖ coroneamcapereconatum ‖ interestmissione ‖ aliaaalius ‖ succedentes scalas muris, pars *I. F. Gr.* ‖ [pars] ignem *Kra* ‖ inferent ‖ 9. excitariuidentur ‖ parens ‖ utnecinopinata ‖ 10. spe ‖ esse ‖ poletinus ‖ romani ‖ 11. prestitum ‖ *post* ademit *lac. esse censent Crev. Dr.* ‖ hisenimurbe ‖ Uscanenses] *Sig.*: escanienses *C* Vscanienses *Bas. a* ‖ dedèiderunt ‖ XVIIII, 1. (; 13 *et c. sq.* §. 3 *cf. v. l.* 18, 4) *num* Stuberram? *sic Pol.* 28, 8 *et B. Liv.* 31, 39, 4 ‖ 2. duo millia *vel* mille *Dr.* quadringenti *Wt praef.* ‖ ciuitatem ‖ inpeneinpestiam ‖ Oaeneum] *Bas. a et sic C* §. 4: eoeneum *C* Oeneum *Doujatius* ‖ poteistatem ‖ 3. alioquaeopportunae ‖ [quod] transitus ea est *Duk.* transitu (ea est) *A. Perizonius* ‖ labeantes ‖ gentèibus ‖ 4. praetereuti ‖ oaeneon ‖ 5. omne ‖ quamspeceler.oremdeditiorē ‖ metum ‖ 7. [inde] ad *Duk., at v. Ma.* ‖ aeideoenaeum (*cf.* §. 2) ‖ nonṁ ‖ *f.* in caeteris *I. F. Gr.* ‖ 8. mons] mosé ‖ auditu ‖ 9. altitudinem ‖ 10. tutabuntur ‖ itinpediebantmagne ‖ erst ‖ erat ‖ 11. muros ‖ appellantt ‖ 12. cus|diam ‖ 13. ad Gentium] augentum ‖ Adaeum] *ex Pol.* 28, 8 *p.* 1021, 11 *Bk. praeeunte Vrsino H. Valesius:* aputeum ‖ abeuroea ‖ 14. hiemisque] *Bas. a:* hiemisquaesuae *C* (hiemisque) *probabiliter Ma.* ‖ uardanosqueactasuaaduersusadicerent ‖ Illyrico [et Epiro] *coll. Pol. l. l. lin.* 13 *sq. Tillmanns diss. l. p.* 50 ‖ in] ad *Crev. Ma.* ‖ XX, 1. hii ‖ Scardi *Vrsinus, Ortelius (v. Pol. l. l. lin.* 16 *Strab. lib.* VII *epit. fr.* 10 *Ptol.* II, 16 (15 *Wilb.*) §. 1. 6 *p.* 65 *Bert.*) *cf. lib.* XXXXIIII, 31, 4. 5 ‖ sollicitudines ‖ de industria] *Bas. a cf. Kra:* perindustria *C* nuper de industria *coll. Pol. l. l. Ma.* ‖ transibtus ‖ iscoram ‖ 2. atqui] *scripsi:* qui *C* (qui), *ni* qui *ante* mandata *transponatur, Ma.* ‖ uoluntate ‖ 3. addita ‖ una ... bellum poterat] *Bas. a, ut scripseram:* undabarbaros ... bellumnonpoterat *C* non data ... bellumnon poterat *Wt; f.* una ... bellandum poterat *Va.* 264 ‖ 4. Ancyram] *cf. Tillmanns l. l.* ‖ firmatisquae ‖ ciscaeamq ‖ praesi-

dii ‖ XXI, 1. ī‖lyrico ‖ movere *v. d. ad mg. Cur., A. Perizonius, Heumannus* ‖ rexnonesset ‖ repulsis ‖ lycidum (*cf. c.* 9, 7) ‖ 2. trebellıaum ‖ paeneistas ‖ iis *Kra* ‖ que ‖ ami‖tiam *C* amicitiam *Ww ad lib.* 33, 16, 1 ‖ 3. Parthinos] *Sig.*: partınos ‖ ıis ‖ exigit] *Wt:* exıgı *C* exegit *vel potius* exacti *I. F. Gr.* ‖ penestorumequites ‖ Parthinorum] *Sig.:* partyınorum ‖ dyrracium ‖ omen ‖ 4. Phanotam] *Dr. cf. Kra:* phalanom *C* Phanotem *Bas. a* Phanoten *Crev.* ‖ oppugnare est .] *Ma.* 215, *in quod et ipse incideram:* oppugnarıest *C* oppugnare, & *Bas. a* ‖ auxıl‖athoanumtesprotorumque ‖ 5. operepraetium ‖ creua ‖ aelimeam *C:* Elymacam *vel* ad Elymaeam *Crev.* in Elimeam *Bas. a* eamet‖exercıtum ‖ Epirotis] Aetolis *Crev.* ‖ 6. ualıdissımumurbsaetoluerat ‖ *f.* supra *Duk.* ‖ ambraciamsine ‖ Inachum] *Kr. cf. c.* 22, 2: acaum *C* Acheloum *Bas. a* (*Bursianus mus. ph.* 16, 431 *n.* * *geogr. Gr.* I, 109 *adn.* 1 *cf. p.* 12 *c. adn.* 1 *et p.* 37, *quem ipsum h. l. iam nunc improbare scio.*) ‖ 7. tertio] certo ‖ Citium] *cf. Dr.* ‖ transgressus] *vg.*: transgressıs *C Bas. ab* (*Wt*) ‖ altıtudine ‖ 8. uıaut ‖ essent Nicaeum] *vg.*: nıceum *C Bas. ab* ‖ 9. Aratthum] *scripsi auctore Bergkio in progr. Thielmann. Hal.* 1859 *p.* 7 *sq. cf. ann. ph.* 83, 622 *L. Rossium arch. Aufs.* II, 577 *sq.*: arratum *C* Arachthum *Bas. a* ‖ ıtıneri ‖ *vel* diem *vel* biduum (*vel* diem unum *vel* triduum *Kra*) *excidisse merito censet I. Perizonius* ‖ ıtero ‖ arcidamum ‖ ei Stratus] aestratusd ‖ *f.* traderetur *Ruperti* ‖ XXII, 1. Aetoli] colıs ‖ 2. Inachum] *C Kr.*: Acheloum *Bas. a* (*Bursianus ll. ll.*) ‖ positis] *h. l. add. Bas. a* ‖ portis] *Bas. a:* positıs ‖ uenturas ‖ adqueıpse ‖ popılıolegatıo ‖ 3. arcidamıauctorı‖teconpulsıs ‖ arcidamı ‖ popılium ‖ ad ‖ 4. dinachus pfc̄ ‖ centum venit] *Bas. a:* .ı. 5. consultabat ‖ fortunad ‖ 6. pıopılius ‖ suaextemplo ‖ 7. dınacrum ‖ admouıt ‖ 8. adque ‖ argentıs ‖ 9. arcidamus ‖ *f.* Aetolorumque *Crev. qui cf.* ‖ macedonicum ‖ 10. obsessu‖censuri ‖ aut ‖ deterritus *ci. Wt* ‖ 11. Aperanti eum] *Dr. Kr.* (*cf. Kra*): aperantıaecum *C* Aperātii eum *Bas. a* ‖ achıdamı ‖ militum] mıllıum ‖ XXIII, 1. cum non] *Dr.*: cum *C* non *Freinsheimius I. F. Gr.* ‖ redıt ‖ sıdıone ‖ Phanotes] *Sig.*: fanotes *C* ‖ 2. mouentium ‖ coepıt ‖ 3. quemıncampo ‖ Meleona] *C* (*Krc* 282 *ta*): Eleona *Bas. a* Elaeona *Dr.* ‖ clebasabsumpto ‖ quingentos ex] *post* qui *addidi auctore Ma.* (* ex *Ma. cf. sqq.*): *om. Cedd.* ‖ gente] *C:* gentem *Bas. a*; *f.* transfugas *Crev.* quingentos *altera Ma. ci.* gentis cohortem *Kochius l. l.* ‖ habebat] *ante* transcendıt *iteratum* ‖ 4 *sq.* aprofectıpılostratus ‖ ınsıdısdeloco ‖ pǒialatos ‖ erupısset ‖ antıgatonemarmam ‖ praecipitant. inde mille] *Wt:* praecıpıtantıbusıdem *C* (*cf. Ma.* 143) praecipitāt. ibi ad M *Bas. a* ‖ captı ‖ et] *om. Bas. a* ‖ ınferre ‖ 6. Parthinorum] *Sig.*: partemorum ‖ divisis *A. Perizonius prob. I. Perizonio* ‖ redıt ‖ 7. Cassandriam *Bas. a Dr.* ‖ 8. ad ‖ adserentes ‖ adque ‖ mittendos ‖ eam ‖ *deesse in fine libri nonnulla censent Sig., Doujatius, Dr., Leakius itin. Graec. sept.* III, 417 *adn.* 2, *at cf. F. Lachmannum l. l.* II, 99 *sq. Bursianum mus. phil.* XVI, 420 *adn.* * ‖ TITI LIUI | AB URBE CONDITA | LIB XLIII EXPLICIT | LIB XLIIII | FELICITER (*abscissa est litterarum* FELICI *pars inferior*).

LIB. XXXXIIII *in periocha, de qua cf. a Leutschium in progr. ad l.* XXXXIII *periocham l.* (*l*), in] *om. Naz.* ‖ et con(*vel* m)plures] *Naz.* ς conplures *l* quam plures ς *unus* compluresque ς ‖ ut] fore ut *I. Perizonius et vel sic vel* futurum ut *l* ‖ ut .. essent] se .. futuros ς ‖ cum id ... missus est *post* legati ... his est *vocc.* in contione — converteretur et *eiectis collocat l* ‖ C. — militum] *add. Sig.* ‖ erat] *Naz. corr., Iahnius:* erit *Naz. pr. l* essetς ‖ Illyriorumς*l* ‖ aL. Anicio] *Delrius* (*Naz. ex sil. Iahnii*): ab anicio *Naz. teste l Bas. a* a licinio *et* a lacinioς ‖ missus est]ς: missus *Naz.* ‖ legati Alexandrini a] *Naz.* (*ante corr. teste l.*) *Iahnius:* legatı alexandrınia *Naz. teste l* ab (*et* ex) Alexandria legati a *etc.* ς Alexandria legati

a *edd. nonnullae*, *Dr.* legati Alexandria a *l* ‖ persaeaeus (*sic teste l*) *Naz.* Persa *l* ‖ Illyriorum *sl* ‖ I, 1. Q.] quo ‖ quinque milibus] *num. vitiatum esse censet ac lac. statuit Crev.* ‖ quot in] *Dr.* (*sic et ipse correxeram*): quod *I.F.Gr.* quod in *C prob. Kr.* (*lib.* XXXIII *p.* 29, *a*), *at v. Ma. p.* 386 *n.* ‖ traiectus ‖ 2. popilius ‖ alia ‖ 4. égresustinereterrestris ‖ tessaliam ‖ relictus ‖ boetiam ‖ dies (*cf. Gell.* VIIII, 14) ‖ calchidem ‖ 5. phaleparsalum ‖ sicutmultare ‖ ad iustam] *Kra:* adiunctam *C* ad cūctam *Bas. a* (*I. Perizonius*, *Dr.*) ad unicam *I. F. Gr.* ‖ 6. inspexisset] *Ald.*: inexisset *C*; *al. ap. Dr.* ‖ 7 *sq.* primū ‖ dignitatem ‖ *l. mancum esse ind. Bas a, explere lacc. conati sunt Sig. Pigh. Heus.* ‖ 9. abit ‖ 10. a parricidio *Bas. a:* adparr(*sic* rr, *non* r)icidium ‖ beneficiacedes ‖ (in) exitu *Muretus* ‖ 11. perque ‖ 12. exexercitibus ‖ pilippiantiocique ‖ *punctum in extr. cap. posuit Bas. a*, ? *vg.*, ! *Büttnerus l. l. p.* 113 ‖ II, 1. de] *Bas. a:* in; *excidit f. aliquid* ‖ calcide ‖ 2. tessaliam ‖ inde pergere] *Kra:* pergere inde *Bas. a* indeperegereinde *C* ‖ 3. dareoram ‖ hostilium ‖ 4. menstruum [frumentum] *Ma.* ‖ militescum ‖ (profectus) *Ma.* perfecta re *Seyffertus l. l.* ‖ 5. convocatos .. duces *I.F. Gr.* ‖ exponere] *I.F.Gr.* (*Ma.*): exponerent ‖ consilio] *I. F. Gr.*: concilio ‖ quam viam] *scripsi et vel sic* (*prob. Wt praef.*) *vel* qua *Sig.*: quam ‖ 6.Pythium] *Sig.*: pytoum ‖ cā] bunneios ‖ hostibusconsularispreteraspiriden ‖ 7. itaquimid ‖ quod ‖ diliberatio ‖ differatur ‖ 8. Perraebiam] *Bas. b*: perrebiam ‖ gazorum ‖ dolycens ‖ capesserat ‖ 9. Per]pro ‖ 10. (iuvenum) *in utraque ed. Crev.*, *in ed. mai. de corrupto gentis alicuius nomine* (*at v. Ma.*) *cogitans* mixtorum iuvenum *Heus.* plurium (variarum?) gentium *Ma.* ‖ 11. super] *cf. Heuzey le mont Olympe et l'Acarnanie Paris.* 1860 *p.* 69 ‖ accuridempaluerat ‖ teneræ ‖ 12. eumreliquiis ‖ adeo ut] credo ne *Ma.* ‖ obtorpouisseinobs ‖ uiderecircumequitibus ‖ per littora *Crev.* ‖ Heracleum] *sic C c.* 35, 14 Cheraclium *ibid.* §. 13 haracetum *c.* 5, 12) *I.F.Gr. cum Scylac. peripl.* 66 *p.* 52 *Müll. Polyb.* XXVIII, 12 (*ap. Suid. s. v.* σημαία) *Plut. Aem. Paul.* 15: heracleam *C hic et c.* 8 *sqq. et sic codd. ap. Polyb.* XXVIII, 11 *Plin. n. h.* IIII §. 33 ‖ pilam ‖ intercurrebat *I. F. Gr.* currebat *Crev.* ‖ diurepentes ‖ III, 1. sententias ‖ Ortholophum] *Heus.* (*inter al.*) *Kr. cf. Kra et adn. meam ad lib.* XXXI, 36, 6: oëttolobum *C* Octolophum *Sig.* (*Heuzey l. l. p.* 56) Ottolobum *Bursianus mus. phil.* XVI, 420 ‖ *vocc.* Philippi fuisse *deesse censet Sig.*, *at v. Doujatium*, *Crev.*, *Duk.*; *al. Heus.* ‖ 2. qui ‖ et Q. *Bas. b* ‖ 3. adeo] ardeo ‖ via] *add. Bas. a; excidit f. inter* fuit *et* ut ‖ egre ‖ requieverintque . † Dierum *Va.* 5 *sq.*: fuerimquedierum *C*: turrim Eudieru *Bas. a* (fuerintque). Dierum (*s.* Dieron) *Kra: f.* requieverintque diem unum (*s.* diem tertium). [...], *ut nomen loci propter similem voc. clausulam excidit* ‖ appellantur ‖ 4. aremittunt ‖ 5. praemiserat] *Bas. a cf. Va.* 6: praesiderat ‖ ascyridem ‖6. coniunctisque ‖ tebatur ‖ 7. que ‖ diem ‖ pilamoraquae ‖ petente ‖ subigitur ‖ 8. postquamm ‖ belliaegregias ‖ 9. uitae ‖ IIII, 1. agmaimiconsul ‖ 1 *sq. sic distinxit Bas. a*, *Ma.* ‖ 3. uolnerat ‖ utriusquae ‖ 4. adque ‖ infesiutius *C* ‖ infestiore concursu ad bellum issent, si *Seyffertus l. l.* 838 *sq.* ‖ concursum — si] *Va.* 6 *sq.*, *nisi quod* concursuri: concursumabellisin *C* concursum ab illis si *Bas. a* concurrissent, si *I.F.Gr.* concursuri abeunt, si *Ma.* ‖ sed *add. Va.*, *Seyffertus* ‖ 5. praecipuae ‖ erat ‖ 6. anefractus ‖ procurreret ‖ manum — *sic etiam ipse improbans Duk.* — *vel* pugnam *post* armatura *add. Crev. et vel sic* (manum *sc. addendo*) *vel* concurrere *pro* conserere *Wt praef.* ‖ adque ‖ poterat] *Ma.*: pateread *C* petere: ac *Bas. a* ‖ 7. inopia ‖ *in* regredi *alterum* rspscr. ‖ adque ‖ si cedenti (descendenti *Va.* 7 *sq.*) .. instaret] *Muretus I. F. Gr.*: secedenti .. stare *C* sed cedenti .. instare *Bas. a* secedenti (*vel* et decedenti) .. instare *Wt* ‖ 8. restabat] *Bas. b:* stabat ‖ 9. habuissset ‖ accipei ‖ diu ‖ littora *Bas. a:*

‖ ab] ad ‖ 5. quaerentis ‖ *sqq. recte distinxit Crev.* ‖ structosse ‖ 6. coepit ‖ item ‖ fauere ‖ auertissent ‖ 7. cas|praeter ‖ contemptnendam ‖ aCCC ‖ *f.* et mille ac ducenti *Rup.* ‖ inde missi] *v. Doujatium, Büttnerum p.* 106 *sq. Heus.* (*al. ap. Dr., Walchium p.* 263 *sq.*) ‖ 8. romano ‖ , qui irrumperent, armati *I. Perizonius:* , qui irrumperent armati, *Heus.* qui irrupere (perrupere *s.* perfodere *sec. Doujatium Crev.*) armati *Bas. a* (*Wt*) quiinrupereinarmati *C* qui irrumpere armati ausi *v. d. ad mg. Cur.* ‖ 9. aliis .. irrupturis *Bas. a:* aliis .. inrupturum *C* alii .. irrupturi *I.F.Gr.* ut aliis .. irrupturis *Wt praef.* ut alii .. irrupturi *Ma.* ‖ XII, 1. quidam ‖ 2. apatere ‖ Phyto] *C Bekkerus:* pytho ‖ pro eo] *Freinsheimius:* proco *C* (Proco *Bas. a*) ‖ ualidoa ‖ etrumpunt ‖ 3. inferrent] *Bas. b:* adferrent ‖ adque ‖ fugampersecunturadque ‖ qua ‖ DC *Bas. a:* .aC. ‖ 4. aggredienti *Bas. a:* ingredienti ‖ quicquam] *edd. recc.:* quidquam ‖ 5. firmauit ‖ intromisti ‖ maoenia ‖ 6. tessalonica ‖ intrarumnt ‖ 7. circumuenti ‖ ac ‖ Toronen] *Crev.* (*et sic s.* Toronam *Dr.*): toronem ‖ 8. adpugnare ‖ XIII, 1. iter ‖ hostili] *praetuli propter sq.* popilium (*sic C Bas. ab*): hos *C* hostico *edd.* ‖ moeliboeam ‖ 2. siita ‖ tessaliam ‖ opportunae ‖ 3. e] *Wt* (*at cf. praef.*): ex *Vascosanus, om. C* ‖ quam ‖ primoimoimpetu ‖ 4 *sq.* obsidioñ ‖ adoppugnationem] *Va.* 263: oppugnationem *C* oppugnationum *edd.* ‖ moeliboeam ‖ Iolci] loci ‖ eupramorem ‖ cum] ex ‖ cduobusmilitibusobeamnittitidem ‖ moeliboea ‖ 6. moeliboealocum ‖ 7. abmoeliboea ‖ euphanor ‖ nocte — modo] *Forchhammerus ap. Ma.:* noctemueniamodo *C* Nec tu moenia modo *Bas. a* nocte * moenia modo *Wt cf. praef.* ‖ eaggros ‖ confiderent] *Forchhammerus:* confiderunt *C* confidere *Scioppius* confidunt *Kra* (*alterutrum Wt praef.*) ‖ eteruditionibus ‖ non] noti ‖ 8. sitamen ‖ esitum ‖ urbeis ‖ posse ‖ 9. Cydantem] d *spscr. ex* cytantem *corr.* ‖ demetridi ‖ persae ‖ 10. gratulatusque *inter alia Dr.* ‖ 11. sciatum ‖ Oreum Euboeae] *I. F. Gr.:* oreumboetiae *C* Oropum Boeotiae *alt. I. F. Gr. ci., at v. I. Gr. Duk. Dr.* ‖ urbem|urbem ‖ qui] quia ‖ tessalia ‖ 12. [sunt qui] de .. tradant *Seyffertus l. l.*; *num* [set] de .. traduntur? ‖ [alii] tradunt *Ma.* ‖ anciaci ‖ tendeset ‖ 13. adduxeretreliquerat ‖ aegregiamque ‖ suisse ‖ XIIII, 2. muneraquae ‖ equus *Bas. a:* cui ‖ 3. Pamphylii] *Kr.:* pampyli ‖ viginti] *f.* duobus *Dr.* ‖ Philippeorum] *vg.:* philippiorum *C Bas. ab* ‖ ponere] *Bas. a cf. Va.* 6: petere ‖ 4. uolentibus] nouantibus ‖ 5. Rhodiis *Bas. a et sic in sqq.*: rodis ‖ re] *post* de *addidi, post* eadem *Bas. a* ‖ 6. oraquae ‖ prysiaepraeces ‖ *f.* postulata *I. F. Gr.* ‖ stetissetquodad ‖ statuturum ‖ 7. finiendi ‖ et is] *f.* se iis (*ni in sqq.* et petere *scr. sit*) *I.F.Gr.* esse iis *Heus.* ei se *Forchhammerus ap. Ma.* ‖ depraecatorem ‖ iras] *Forchhammerus:* ira| *C* iram *Bas. a* ‖ ponerent] *Bas. a* (*cf. Va.* 6): possent *C, al. Pithoeus, I. F. Gr., v. d. ad mg. Cur.* ‖ 8. rodi ‖ commoratis ‖ meritis] *add. Wt* I, 18 *n.* 4 *t* ‖ beneficiis *post* PR (*sic*) *add. Bas. a* ‖ anthioco ‖ ad] *Sig.*: a ‖ 9. sibimacdeamicitiam ‖ 10. mari .. atque] *Seyffertus l. l.* 839 *sq., nisi quod* emolumentis *scripsit, ego* commerciis *temptavi; in loco desperato coniecturam amplexus sum multo incertiorem atque ipsi auctori videtur:* mariin|terminclusoinopiam insulaminopem miss ***** ritimisiuue*r (e *et* r *legi satis perspicue possunt, lit. med., cuius loco collatio Madvigiana* a *praebet, evanida teste Va.*) ‖ colenditaque *C* : mari intercluso inopia insulam premi, amissis maritimis vectigalibus atque commeatibus *Bas. a*; *al. Wt* I, 28 *n.* 13 *t Ma.* ‖ 11. parti ‖ rodis ‖ romani ‖ 12. quostetisset ‖ quid] quis ‖ rodios ‖ 13. audirēiue ‖ quia ‖ XV, 1. s. c. (rēc) indicatum *Va.*: screcitatum *C* scirent indicatum *Bas. a Heus.* ut scirent indicatum *Sig.* senatusque consultum *Dr.* et senatus consultum *Crev.* ut sciret iudicatum *Ma.* ut sciret id decretum *Kochius l. l. p.* 16 ‖ 2. magniloquentia ‖ curiam ‖ 3 *sq.* iet ‖ inissetid ‖

ante] adhuc *I. F. Gr.* ‖ occulta consilia inisset *post* legatorum *iteratum* ‖ redigisse ‖ initior ‖ 5. nunc toto] *Kochius l. l.:* nuntio *C* (*Hofm.-Peerlkamp l. l. p.* 193 *sq.*) nunciis *I. F. Gr.* nunc *I. Periz.* (*Büttn. l. l. p.* 107 *sq. Ig.* 393) ‖ arbitria] arbitros *H.-P. l. l.* ‖ Rhodiorum] *Crev.* (*Ig. l. l.*): deorum *C* eorum *I. Perizonius al.* Rhodiorum ut (*vel* non) deorum *Wl* I, 28 *t* quorum *H.-P. l. l.* ‖ ita ne tandem? ni iis pareatur *Benedictus a Kra l., Heus.* Itane tandem? Ni pareatur *Crev.:* itanetandemispareaturis *C* Itane tandem? ni pareatur iis *Kr.* ‖ Itane tandem iis pareatur,.. deportentur? Visuros .. sit. *Bas. a cf. Büttnerum l. l.* ‖ 7. quodrodi ‖ 8. longatis ‖ millium ‖ XVI, 1. delitterae ‖ recitatae Q.] citatesque (*cf. Va.* 9 *n.* 3) ‖ consuli ‖ transisse ‖ 2. prospectos] *scripsi, voc.* remp. *ex litt. sqq.* pr *male intellectis ortum esse censens, tum idem vidi Kra protulisse:* remp. *ante* prospectos *add. C* a praetore *Sig.* praetorem *Doujatius* redemptos, *Wl* II, 11 *n.* 7 (*at cf. Wt praef.*) se *Va.* ‖ 3. romam ‖ etquis ‖ CC *C: f.* mille *Ald.* ‖ numidi ‖ sibi] si ‖ 4. ut] et ‖ sex milia togarum] *sic* .VI. togarum *C, quod adnoto propter Kra* ‖ equos CC deportanda] *Forchhammerus ap. Ma.:* equosetdeportanda *C* & equos deportanda *Bas. a* et equos DC portanda *Ma., recte f., si Ald. ci. iusta; tum possis etiam de* equos MDC (*s.* M et DC) portanda *cogitare; nam in eo quod pro* M MDC *missi sint vix offendas; pro* CC *missos esse* DC *probabile non videtur esse* ‖ praebendaquae ‖ pecuniamque ‖ solui ‖ pytons ‖ 5. institutum|queusque ‖ servarat *ci. Dr.* ‖ *vel* (quotidie) *vel* (in die) *cum Duk. et Crev. vel* (quotidie) bis in diem (*s.* in dies) *Dr.* quotidie indicem *Krg* 485 *sqq. t* (*at cf. a, W act. ant.* 1841, 858 *sq.*) ‖ 6. decerrere ‖ nequid ‖ psubtrahere ‖ adque ‖ proditionibus ‖ magnoque] *Bas. b:* magno *C* et magno *Dr.* ‖ 7. memorasse ‖ referre ‖ lautia] *Bas. b:* lautiam ‖ agrimtra|rentin ‖ decio ‖ 8. ..... equitum recensum] *Ma.:* recensum *C* Censores censum *Bas. a* ‖ quanm ‖ p. r. utilio ‖ accusaret ‖ tribus ‖ his ‖ aerarius] *Vrs., qui l. recte distinxit:* operarius ‖ 10. Tib. *Bas. b:* t ‖ signum ‖ lanienasque] *Turnebus* (*Lipsius, Pighius*): laneasque ‖ basilicamfaciendamquecuraiuit ‖ XVII, 1. macedonicae ‖ tamden ‖ 2. huemret ‖ 3. *loc. lacunosum esse ind. Bas. a; de lacc. explendis cf. Sig. I. F. Gr. Dr. Heus. Wt Va.* 263, *quem fere secutus sum* ‖ 4. co|sules ‖ quarto decimo *Sig* (*vel* decimo quarto *vel* decimo quinto *Crev.*): septumodecumo ‖ primum *Sig.* ‖ grassus ‖ 5. praetor ‖ Tamphilus] *Sig.:* pamphilus ‖ C.] t. ‖ 7. provincias, ut cum] *Ma.:* prouideante|um *C* prouincias, ut *Bas. a* provincias; ut ante *Kra* ‖ evenisset] *Bas.* 1554 *Kr. Ma.*; *aut sic aut* obvenisset *Crev.:* uenisset ‖ scitretur ‖ inidecogitarenturpararentquaeque ‖ qua de re] *Wt praef.:* qua in re *Kra* qua re *C* ‖ 8. neque .. teneri] *Bas. a:* neque .. teneret (*ex* esset *ortum*) *C* ne quid .. teneret *Forchhammerus ap. Ma., Ma.* ‖ 9. Sardinia] sardietsardinia ‖ 10. prrestcn. ‖ M. Ebutius Sicilia *Bas. a: om. C* ‖ XVIII, 1. iapparuit ‖ alias] *scripsi:* alius *C* alius *Bas. a* talis *Forchhammerus ap. Ma. prob. Ma.* agilis *Kochius l. l.* probatus *Seyffertus l. l. p.* 840 ‖ eteam ‖ 2. tam ‖ petiit *Duk. Dr.* ‖ esset] *Sig.:* est ‖ 3. *prius* qua] *Va.* 263: quaqua *C* quaque *Bas. a* ‖ fore ‖ romana ‖ 4 *sq.* nobissocius ‖ gestum] *I. F. Gr.:* gestarum ‖ coerta ‖ . senatus] *Bekkerus:* seratus *C* ratus. Senatus *Bas. a* ‖ ut is] utris ‖ 6. Ahenobarbus] *Sig.:* henobarb| ‖ L.] al. ‖ Bis] *Bas. a:* ibis *C; f.* (ibis) *ex* Baebius *sc. ortum Wt* ‖ exitu ‖ est] *Bas. a:* esse *C* est, semel *Ma.* ‖ simul] semel *Ald.* (*Ma.*) *cf. I. F. Gr.* ‖ Veienti . bis] *I Gr.* (*Ma.*): beientibus *C* Veientibus *Bas. a* Veientibus . bis *Baumg.-Crus.* ‖ 7. *post* sunt *octo f. lit. spatium* ‖ etqm. ‖ Xuri ‖ effectus ‖ 8. et P.] aet p. ‖ aedilium curulium] *Bas. b:* aedilscurulis ‖ *elephantorum numerum excidisse censet Pighius* ‖ XVIIII, 1. Coss. *Bas. a:* cn ‖ expectationem ‖ legati] *Bas. a* (*Va.* 17): inlegati *C* legati inde *Kra* inde legati *W* ‖ 2. essent ‖

Dyrrhachium *vg.*: dyrracium ‖ reiectos] *Ald.*: eiectos ‖ 3. esse ‖ intra] *Bas. b:* infra ‖ 4. pridieid *C:* pridie kalendas *c.* 22, 16 *cf. Drak. Heus.* ‖ Apriles] *Dr.:* april *C* (*Bas. ab*) Aprilis *vg.* ‖ se et] esset ‖ 5. hiciniio ‖ cura ‖ mittenturq ‖ 6. Primi] *Crev.*: sacrificioiriteperfectoprimi ‖ ptolemeopatraregibus ‖ * uocati *Bekkerus, at v. Kra* ‖ 7. ingressesi ‖ 8. anthiocus ‖ requii ‖ 9. ad] a ‖ superior] *add. Wt. praef.*, victor *Bas. a* ‖ tumultuarioparae ‖ transgressumcumóexercitumexobsidionē ‖ 10. quaerentes ‖ ferunt ‖ 11. anthiocum ‖ enuntiarent ‖ essent ‖ 12.regnumptolemeum ‖ spem ‖ 13. praecibus ‖ popilium ‖ Lenatem *Bas. a:* legatum ‖ interleges ‖ 14. anthiocum ‖ ptolemeum ‖ nuntiare, ni] nuntiarent ‖ XX, 1. profectus ‖ macedionia ‖ ut, nisi] *Kr.*: ut|imisi *C* uti nisi *Bas. a* ‖ eset ‖ 2. nuntiati *C* nunciarunt *aut* nunciabant *v. d. ap. Dr.* ‖ inducit ‖ 3. Elpeo] *Ma.* 566: epeia ‖ 4. imhiemem *C* inde hiemem *ci. Wt* ‖ iusuper] *Va.* 8: inspe' *C* asperam *Bas. a* spe celerius *W l. l.* ex insperato *Krt, at cf. a* ‖ in—ali] notiomilitiali ‖ [vix] ali *I. Perizonius* ‖ sex [dierum] *Sig.* sex[mensum] *Kra* ‖ 5. Lycnidū *Bas. a:* lycanidum ‖ exercitui ‖ potuissetin ‖ bello]b *spscr. ex* rello *corr.* ‖ distineri] *I.F.Gr.*: destinere *C* distinere *Bas. a* ‖ ducantur ‖ 6. se] s *sup. lin. add.* ‖ ex] *sic C* ‖ profectus ‖ audissetadsumptum ‖ suos ‖ dnauibus ‖ 7. adlata ‖ aves *Rob. Titius* ‖ ita] *add. I.F.Gr.* ‖ aegregiae ‖ XXI, 1. audaitis ‖ 2. ut in] *Bas. b:* uti *C* uti in *Dr.* ‖ populos ‖ crearent] *Bas. b:* crearet ‖ 4. Pr. *Bas. a:* tr. ‖ Lycnidū *Bas. a:* lycidinum ‖ succederet ‖ 5.imposita *Bas.a:* imposit ‖ VII *Bas. a:* centum ‖ 6. latinis ‖ septem] *cf. Wt praef.* ‖ impetrare ‖ equi ‖ 7. DC *Bas. a:* s. $\overline{ac}$. ‖ conscriberent ‖ 8. pedites equitesque] *Va.:* peditesque *C* equites peditesq; *Bas. a* ‖ 9. aidonei ‖ impetrata ‖ . $a\overline{ccc}$. ‖ 10. in Macedoniam] *imo* in Illyricum *Crev.* in provinciam *W* ‖ ducenosequi|habentes ‖ 11. imilia ‖ $\overline{dc}$ *Bas. a:* ac. ‖ XXII *cf. E de Leutsch phil.* XVIII, 194 *sqq.* ‖ 2.maiorem sortito *post* sortito *iteratum* ‖ consul sum consalutatus] *Ma.* (*prob. Seyffertol. l., Va.* 263 *sq.*): conpulsusconsulatus *C* consul essem consalutatus *Bas. a; al. Kra Wl* II, 12 *Leutschius* ‖ inii ipsum] *Va. l. l.:* inissent *C* inissem *Bas. a* inii *Ma.* inieram *Seyffertus* ‖ 3. oid ‖ macedoniam ‖ traditur ‖ sortisper ‖ 4. ominari] *Crev.:* opinari ‖ audeo] *Ma.*: habeoaudeo *C* habeo audeoq; *Bas. a* ‖ 5. profiscisci ‖ aegregius ‖ enixae ‖ 6. aut] et *s.* ac *I. Periz.* ‖ ea ... rumores] *sic fere or. formam restituendam esse docet Ma.*: mores *C* credite: rumores *Bas. a* habete pro certis. rumores *Wt* ‖ crudelitatisuestrae ‖ alatis] *Ma.*: adlatis *C* ne alatis *Bas. a* (*Wt*) ‖ exstet *Leutschius* ‖ 7. cuiuscüiünondelitari ‖ 8 *sq.* adque ‖ conuiuiis sunt *Bas. a:* conuisunt ‖ inmacemducent ‖ quaeterra ‖ subuehentur ‖ quiesse sit melius (melius sit *Leutschius*). nec quid] *Kr.:* quiessesitnequidmelius *C* quiescendum sit. Nec quid melius *Bas. a* ‖ alter ‖ 10. quae [...]] *Leutschius:* quae *C* sunt *Bas. a* ‖ contactis ‖ possunt *C* possumus *Leutschius* ‖ quam Q.] *Ma.*: q. *C* quam *Bas. a* ‖ 11. isquequi ‖ iudicio ‖ 12. propriae ‖ ducti's ‖ ab iis *Kra* ‖ gerendis rebus, qui loca] *Sig.*: gerendisloco *C* gerendis, qui loca *Dr.* rebus gerendis, qui loca *Va.* 9 rebus gerendis, qui situm locorum *Leutschius; al. Kra, Wt praef.* ‖ opportunitatemq ‖ 13. se [posse] *Ma.* ‖ iconfidat ‖ reinipetmacedoniam ‖ inueniat ‖ tabernaculá ‖ 14. fare ‖ et] *add. Par.* 1573 ‖ praeoeptat ‖ nae 15. urbis ‖ hos ‖ consuliscontentiois ‖ 16. contentione ‖ que ‖ Apriles] *Dr* : april *C* Aprilis *vg.* ‖ memoriae est] *Va.* 8 *sq.*: estmemoriaeest *C* est memoriae *Bas. a* ‖ frequentiaestprosequentiaconsul ‖ omniatotesse ‖ finem] *I.F.Gr.* (*Va. l. l.*): finemesse *C* finemadesse *Crev. Dr.* ‖ finem esse Macedonico bello [facturum] *H. I. Hellerus phil.* XII, 702 *sq.* ‖ XXIII, 1. incohatum] incoatum *C:* inchoatum *Bas. a* ‖ 2. salutem ‖ adiesse ‖ animiaduertit ‖ ultroutroque ‖ Pantauchum] *I.F. Gr.* (*itidem infra*): pantaucum ‖ 3. Meteone] *Kr. et sic c.*

32, 3 *Pol.* 29, 2 *p.* 1035, 29 *Bk.*: mitione ‖ pantaueus ‖ 4 *sq.* cum] tum ‖ *de sqq. cf. Dr., secundum quem nunc l. distinguitur, et Wt* ‖ panthauco ‖ rodum ‖ Parmenio ... proficiscerentur *post* duorum ... Romanis *collocat Crev., at v. Dr.* ‖ destinantur] *I. F.Gr.*: destinatur ‖ profiſciscisceretur ‖ 6. esse ‖ 7. inlyriorum *C* Illyriorum legatis (legatis Illyriorum?) *Ma.* ‖ Elpeo] *Ma.* 566: enipeio ‖ omni] o *spscr. ex* amni *corr.* ‖ 8. convenerant] *I. F. Gr., Ma.*: conuenerunt ‖ sancio ‖ 9 *sq.* et Pellam] expelle ‖ tensauros *C*: thesauros ‖ Illyriis *Bas. a*: inlyris ‖ tessalonicae ‖ iussibi ‖ Dinone] *I.F.Gr.*: dione ‖ poliarato ‖ rodios ‖ essetiisprincips(e *spscr. in* princeps *corr.*) tuncte ‖ inlyriis ‖ legationi *Crev.* ‖ XXIIII, 1. *excidisse quaedam censet Dr.* ‖ *utrumque* et *exhibet C* ‖ anthiocum ‖ 2. libera ‖ quoindignus ‖ 3. antiocum ‖ prysian *C* Prusiam *Bas.* 1553 ‖ 4. fore ‖ liberandi civitates *Ma.*: liberandaciuitatis *C* liberandarum ciuitatum *Bas. a* ‖ 5. prysiam ‖ antiocum ‖ a praemio *ci. Dr.* ‖ Aegypto] *I. F. Gr. Ma.*: abegypto ‖ 7. antiocum ‖ śeumenen ‖ re vera] *Kochius l. l.*: uera *C* uerum *Bas. a* vere Ma. ‖ *lac. expl. Sig.* ‖ 9. cydes ‖ ampipolim ‖ Antimacho] *I.F.Gr.*: antioco ‖ regibuss ‖ 10. Hierophon] *Bekkerus cf. c.* 27, 13; 28, 1 *Cobetum v. l. p.* 124: eropon ‖ 11. quidam ‖ XXV, 1 *sq.* iuvare] *Dobree l. l.* (*Forchhammerus prob. Ma.*): inuadere ‖ in] *add. Sig.* (*Ma.* 370) ‖ ipsorum ... ea] (*f.* sed non ea *Ma.*; sed non ea erat *Seyffertus l. l.*) *Ma.*: quam ipsorum ... ea *C* (*Wl* II, 5 *sq. t, nisi quod f.* ea [erat]) etiam ipsorum .. accensae, quam ea *Duk.*; quam ipsorum .. accensis, non ea *Dr.* et ipsorum .. accensae, quam quod non ea *Crev.* quin ipsorum ... ea *Walchius* 264 *sqq.* quam (*f. add.* quod) ipsorum .. accensa, non ea (*f. add.* erat) *Heus.* ‖ eumenebateumenesi ‖ 3.*f.* [Ceterum] cernebat *Ma.* ‖ perse ‖ diem ‖ proprioradmouetur ‖ 4. spei ‖ 5. uenditoreconcilhandamgratiam ‖ cupit ‖ 6. neġ ‖ patriamde ‖ *lac. I. F. Gr., Crev., Ma. praeeuntibus explevi ex Polyb.* XXVIII, 1e *p.* 1033, 29 *Bk. App. Maced.* 18 *p.* 268, 8 *Bk.* ‖ et. a. ‖ 7. utrumque *I.F.Gr.* ‖ 9 *sq.* (in) *Ma.* ‖ regis ‖ esse aiebat; in] *Ma.*: essemalebatin *C* esse. Malebat in *Bas. a* ‖ sed] se *s.* sed se *aut infra* daturus *et* depositurus *Dr.* ‖ samotracae ‖ 11. an] ibi an *Crev. cf. Ma. op. ac. alt.* 164 in ea an *Wt* ‖ ferrent ‖ 12. moue ‖ XXVI, 1. Persei] *Bekkerus*: perses *C* Perseo *Bas. a* ‖ auerıtiam ‖ pecunia modica aut] *scripsi in l. incerto*: pecuniamtutamet *C* (*Bas. a Wl* II, 6 *n.* 4 *t*) pecunia tantula (data *s. simile partic. Ma.*) aut *I. F. Gr.* (pecunia tantula *id. pr. not. ed.*) pecunia et tutam *Duk.* et pecunia tutam *Dr.* (*Ig.*) pecunia maturam et *Heus.* ‖ haberequaeper ‖ aut deceptus] *I.F.Gr. cf. Pol.* XXIX, 1 f *p.* 1034, 34, *Ma.*: aucreceptus *C* ac receptus *Bas. a* et receptus *Duk.* ac recepta *I. F. Gr. pr. not. ed.* et ea recepta *Dr.* et ea refecta *Ig.* 396 *sq.* aut reiectus *Wlt* et a Romanis receptus *Heus.* ‖ imicum ‖ feciere ‖ 2. et ante] *Bekkerus, prob. Ma.*: tamte *C* etiā *Bas. a* iam ante *Kr.* ‖ tum] *Bas. a*: cum *C* auxilium *s.* agmen *I.F.Gr.* ‖ Gallorum tum *Ig.* 396 ‖ inlyricum ‖ ingens [agmen] *Par.* 1573 ‖ oblatum auxilium] *Wt*: oblatum ‖ 3. uenieibant ‖ petitum ‖ 4. equos ‖ imille ‖ 5. uenienstibus ‖ Elpeo] *Ma.* 566: elpeio ‖ obuia ‖ propriaquaesut (n *ante* t *spscr.*) ‖ 6. parvom] *C Ma.*: parum *Bas. a* parvum pondus *ci. Wt* ‖ quos ‖ 7. circa Oesymam *I. Gr.* ‖ modica ‖ capta ‖ 8.anticüaonum ‖ ab ‖ hislocum ‖ regiis *Dr.*: regis ‖ 9. adiecissetquae ‖ per ... ituri forent] *Ma.*: perquemquantam ... intuliforent *C* per uiam quanta .. praeparata .. copia multitudini foret *Bas. a* per viam (?) quantam ... Illyrii (*aut* incolae) ferrent *Kr.* per viam (?) quantam .. inventuri forent *Wl* I, 24 *sq. t* ‖ uestig ‖ 10. et-quis ‖ aduexisset *I. F. Gr.* ‖ 11. . c. londicus ‖ abire nuntiareque iubet regi *Ma.* ‖ inquid ‖ acceperint *I. F. Gr.* ‖ 12. aduocati ‖ quinomnessuasauriesset ‖ instituit *Dobree l. l.* ‖ 13. est ‖ *f.* Romani *I.F.Gr.* ‖ 14. quinque milia] (*sic* quinqmilia *C*) *cf. Dr.* ‖ satis esse] *Kr.*: satisse *C* sat esse

Bas. a ‖ ad] a ‖ XXVII, 1. omnibus] *Florebellus, I. F. Gr.* (*Va.* 17): ıomnıbus *C* inde (iam *s.* id *Ruperti*) omnibus *Dr.* ‖ mercedem] *Kochius l. l.* (*Va.* 18): mercedemmultıtudınem *C* mercedem multitudinis *Bas. a* mercedem in multitudine *Ma.* ‖ timeri *Ma.* ‖ ne ‖ non consulenti] , *in quod et ipse incideram*, *Ma.*: consulent *C* cõsulenti *Bas. a* ‖ nuntıarent ‖ mılıa ‖ non tenere] *Kr.*: non temnere *C:* cõtemnere *Bas. a* ‖ alıa ‖ 2. ındıgnamntıum ‖ excıtus ‖ .c. longıcus ‖ etquid ‖ 3. uıolato ‖ hıstrıumperpostulatıs ‖ treciam *C:* Thraciam *Bas. a* ‖ 4. Elpeum] *Ma.* 566: enıpeum ‖ per Perrhaebiae *Gruterus*, *A. Perizonius* (*et sic s.* saltu *Wt*): perrebıae ‖ tessalıam ‖ populanda ‖ 5. tenentes ‖ Elpeum] *Ma. l. l.*: nelpeum ‖ 6. fuısse ‖ tessalıa ‖ exe ‖ *lac. ind. Bas. a cf. Sig. Crev. Dr.* ‖ 7. qui ex ea *Dr.* ‖ 8 *sq.* Pellae] *Bas. a; (casu in adn. om. I. F. Gr.)*: pelle ‖ missis a .. passus, inde] *I. F. Gr.*: mıssa .. passusınde (. Inde *Bas. a*) *C Bas. a* mıssis .. passus est. Inde *Bas. b* ‖ Pantauchum] *I. F. Gr.*: pentaucum ‖ misit] *I. F. Gr.* (*prob. Ma.*): mıssa ‖ portantıbusuıs ‖ 10. essent ‖ 11. genıtus ‖ a] *add. Sig.* ‖ Pantaucho] *I. F. Gr.*: pantaucio ‖ romanostımularetur ‖ Perpernam] *Sig.* (*cf. tamen C. I. L. n.* 578 *et elog.* x): perpennam ‖ Petillium] *Sig.*: potılium ‖ uenırent ‖ confecıt ‖ 12. contraxısseumé ‖ necessitatis satis] *Ma.*, *qui* ratus *casu omisit*, *non consilio:* necessıtatıs *C* necessitates *Bas. a* necessitatem *Va.* 264 ‖ ac bellaturum *Ma.* ad bellandum *Va.* ‖ *f.* revocandos *Dr.*, *si* portabant *leg. esset cum I. Gr.*, *Perizonio* ‖ quantam ‖ ex se victo] *Kr.*: exedıctou.cto *C* ex uicto *Bas. a* ex victoria *Dr.* ex se devicto *Wt* ‖ 13. Hierophon] *Bekkerus*: hieropon ‖ ımóignotıs *C*, *f.* irritis *I. F. Gr.* ‖ quemocculta ‖ XXVIII, 1. Hierophontis spe] *Bekkerus:* eropontıspe ‖ tenendum ‖ 2. sparsi] *Crev.* (*Ma.*): sparsae *C* sparsas *Dr.* (*Heus.*) ‖ mnauem ‖ tutaremur ‖ 3. suntdetenendum ‖ stantes *Bas. a:* satıs ‖ rhodıos ‖ nauess . earē, u *sup. lin. extr. lit. spscr.* ‖ inviolatos] *I. F. Gr.*: ınuıolatus *C* inuiolatas *Bas. a* ‖ adque ‖ 4. suorum (*?*) *Ma.* ‖ eumenes ‖ dıamıus ‖ 5. circumvectos .. mittit *Par.* 1573 circumvecti .. mittunt *I. F. Gr.*, *at cf. Ma.* ‖ ita ut] *Bas. a:* aut (*praeced.* it) ‖ tutum] *Vascosanus*, *Sig.*: totum ‖ 6. non ‖ dıem ‖ Sigeum] *Sig.* Sigium *Bas. a:* sıgrıum ‖ sū|mota ‖ Elaeae] *vg.*: Eleae *C Bas. ab* ‖ et Chio,] *Ma.*: etho *C* (ethıo *C teste Ma.*) et Atho *Bas. a* et Asso *H. I. Hellerus phil.* XII, 703 ‖ 7. summota ‖ Elea *Bas. a:* ele ‖ chıonum ‖ 8 spectacula ‖ esse ‖ ab] *Kr.*: ac *C* a *Bas. a* ‖ etrytharum ‖ chıumquae ‖ 9. macedonus ‖ aut] *Bas. a:* ac ‖ 10—12. *recte distinxit Ma.* ‖ concitatione *Turnebus*, *D. Heinsius* (*si* apparuisset *servetur*) ‖ derectaequae *C:* directaeq; *Bas. a* ‖ directisque .. proris *Turnebus* ‖ prorae] *Bas. a:* prope ‖ aperuissent] (*sic voluit*, *non* aperuisset *cf. Kra*) *Turnebi alt. ci.*: apparuıssent *C* apparuisset *Bas. a* ‖ propriores ‖ *f.* continentis *I. F. Gr.*, *I. Perizonius* ‖ Erythraeam] *Dr.* Erythream *Bas. a:* eryteam ‖ reliquisque ‖ 13. chıo ‖ portas] *Ma.:* partā|s *C* portam *Bas. a* ‖ 14. DCCC *Bas. a:* .accc. ‖ mare ‖ partis *A. G. Ernesti gloss. Liv. s. v. pars* parti *Kr.* ‖ succederunt ‖ 15. *f.* formae equos *Kra* ‖ ısdem ‖ tessalonıcam ‖ 16. planıs ‖ eum ‖ trıum ‖ regressis] *Ma.:* ıngressıs *C* reuersis *Bas. a f. recte cf. Kra* ‖ x *Bas. a:* ex ‖ Aegaeo] *Rup.* Aegeo *Bas. a:* aegelo ‖ XXVIIII, 1. popılıus (*et sic* §. 4) ‖ calcıde ‖ cum ‖ nissent ‖ 2. sanctıta ‖ ınsulaequae ‖ etıntemplo *C* et in urbe et in templo *Ma.* ‖ 3. altu ‖ *f.* praetervehi *I. F. Gr.* praevehi *Rup.* ‖ 4 *sq.* Cycladas *Francof.* 1578 ‖ dèısposıta ‖ suppremebant ‖ poterant *I. F. Gr.* ‖ aut suis aut] *scripsi:* aut *C Bas. a* (*I. F. Gr.*) suis aut *Wt* 1, 26 *n.* 11 *t* ‖ naues *Bas. a* (*I. F. Gr.*) ‖ succurrebant, sed interdiu; nocte *I. F. Gr.* ‖ evecti *Duk. Crev.* profecti *ci. Wt* ‖ fallebantur ‖ 6. ımyrıiquesesımul ‖ adque ‖ Aegaeum] *Rup.*: aegeum ‖ 7. anımınoniac ‖ sed *add. Bas. a: om.* ‖ bellı ‖ séuaınpositurus ‖ XXX, 1 *sq. f.* ver praeceps *I. F. Gr. cf. Crev. Duk. Heus.* (*v. Mommseniı*

*chronol. R.*² 62 *sqq.* 300 *sqq.*) ‖ provincias] *Kra:* prouincıam ‖ *post* venerant 8 *lit. spat., tum a lin.* ‖ erat. Gentius] *add. Ma.* ‖ illiryorum ‖ mactre ‖ Platorem] flatores ‖ Caravantium] *Bas. a cf.* §. 9; *c.* 31, 11; 32, 3; xxxxv, 26, 14; 43, 6: caruandium *C* Caravandium *Wt praef.* ‖ eam ‖ 3. suspecta ‖ duoamıcı ‖ pıcadum ‖ 4. Monuni] *Mommsenius Gesch. d. r. Münzw. p.* 395 *n.* 90 (*H. Nissenius l. l. p.* 265 *n.* *): *Μενοννίον Pol. ap. Ath.* x *p.* 440 a = xxix, 5 *p.* 1038, 22 *Bk.* honunı *C* ‖ Metutam] *C:* Etutam *Bas. a* (= Etlevam *c.* 32, 3?); *num* maturam? *Pol. l. l. virginis nomen non l.* ‖ eumenıuıdissetantıquam ‖ gentıum ‖ simillimum] *Kr.:* sımıllıum *C* similius *Bas. a* ‖ platorem ‖ 5. a fratre] *Va.* 9: fratre *C* fratris *Bas. a* ‖ uıolentıa ‖ 7. fratrı ‖ gauıorum (*cf.* §. 9) ‖ subıgenda ‖ ad] *Bas. a:* a ‖ Bassaniam] *Bas. a:* bassonıam ‖ 8. praemissos] *Kr.:* remissos *C* missos *Bas. a* ‖ 9. scarauantıum ‖ in Cerauniis *Turnebus cf. Dr.* ‖ Burnium *Sig. f. recte cf. Dr.* ‖ Caravandis] *nomen f. ex dittographia ortum* ‖ alteróa ‖ agros eorum cum] *Va.* 264: cū agros eorum *Bas. a* agroseorum *C* ‖ effusae ‖ alıquod ‖ concursuınterfectıs ‖ 10. quem] quam ‖ Bullinorum] *Dr.:* bullanıorum *C* Bulinorum *Sig.* ‖ apollonatıum ‖ Dyrracinorū *Bas. a:* durraeenorum ‖ Genusum] *Turnebus, Vrsinus:* genussuum (*et sic* §. 12) ‖ 11. presea ‖ dubıae ‖ 12. que ‖ praemissusque ‖ operıretur ‖ 13. *f.* e Parthinorum iuventute adiunctis *Ma.* Parthinorum iuventutis iunctis *Heus. quos, etsi dubitanter, secutus sum; 'iuventa' voc. hoc sensu utitur Martialis:* partınorumıuuenta *C*, Partinorū iuuentutis *Bas. a* assumptis Parthinorum iuventutis *Sig.* Parthinorum iunctis (*immo* adiunctis *Ma.*) *I.F.Gr.* ‖ *alterum* equitibus] equıtum ‖ bassantıs ‖ ımpetu ‖ oram] orum ‖ 14. Pantaucho] *I. F. Gr.:* partauco ‖ Dyrrhachinorum *vg.:* dyrracınorum ‖ 15. *lac. in f. fol. in C ind. Bas. a cf. Sig. Doujatius Crev.* ‖ XXXI, 1. ınclınatıone ‖ 2. scondram ‖ quod] *Kr.:* adquod *C* id quod *Bas. a* ‖ caput erat] *Dr.:* capotuerat *C* caput fuerat *Bas. a* ‖ coeperat ‖ etiam] *a spscr. ex* etıum *corr.* ‖ longe munitissima *Kra* ‖ 3. eam] ea ‖ laboetısde *C; f.* Labeatidis *Wt* ‖ 4. hıı ‖ Scordo] *Dr.:* scorda *C; num* Scardo? *cf.* xxxxiii, 20, 1 ‖ 5. Scordus] *Dr.:* scodrus ‖ altıssımıs ‖ eıus|eıus ‖ dardanıcamsubéıectam ‖ 6. naralı ‖ gensquaeıdota ‖ prspere ‖ secutura ‖ 7. portus ‖ dispositi armati] *scripsi, et sic Ma.:* dısposıtaarmatı *C* dispositis armatis *Bas. a* ‖ pepulıssem ‖ 8. loca ‖ quā|commıseruntquam ‖ 9. ınsıpsıs ‖ praetoresémıtterent ‖ etpbellum ‖ 10. Barbanna] *Kr.* (Barbana *cum Bas. a* §. 3 *Sig.*): barbano *C Bas. a* ‖ nauıgant ‖ scretum ‖ 11. farsa ‖ exıtus ‖ carbantıum *C* ‖ *f.* coactis *I. F. Gr.* ‖ 12. tumori ‖ eamdem *Sig.*: adeam *C* eadem *Bas. a* ‖ 13. ortus ‖ praeces ‖ 14. redıt ‖ honorıficae ‖ aepulatus ‖ 15. militū *Bas. a:* pl. ‖ gladiatorio auctoramento ab rege *Lipsius* ‖ XXXII, 1. Petillium Perpernamque] *Sig.:* petılıumperpennamque ‖ 2. perpennam (*v.* §. 1) ‖ 3. labeantıum ‖ Etlevam] *cf. c.* 30, 4 ‖ Scerdilaedo] *I. F. Gr.:* cerdılıo ‖ curauantıum ‖ 4. Illyrio *I. F. Gr.* ‖ perpennam (*v.* §. 1) ‖ romae ‖ cuparentconıugem ‖ ac liberis ac] liberis ac *D. Heinsius, Krt (improb. a), f. recte* ‖ 5. saduentum ‖ quaem ‖ 6. periculi marituma ora habebat. Thessalonicae *Roëllius (al. Dr.)* ‖ horae ‖ . Thessalonicae] *Bas. b:* tessalonıca *C* Thessalonica. *Bas. a* ‖ 7. sub] sed ‖ cum Creonte Antigonensi] *Kra:* creantıgonensis *C* cum Antigono *Bas. a* praeerat Meno Antigonensis *Wl* ıı, 14 *n.* 10 *t* et Creon Antigonensis (*tum* missi) *Ma.*; *num* [cum Patro]cle Antigonensi *aut* Patrocles praeerat Antigonensis? ‖ 9. ad] et ‖ pythoı ‖ páetrae ‖ hıstıacusetteogenes ‖ 10. Elpeı] *C* (*Ma.* 566) ‖ transıre ‖ 11. cocta] *Dr.:* coactae ‖ *lac. post fol. fin. in C, ex quo* benigne *add. Kr., ind. Bas. a cf. Sig. Crev. Kra.* ‖ XXXIII, 1. conferre] *ex C add. Kr.* ‖ se putearios] *Ma.:* seduıtrarıos *C* se utrarios *Bas. a* ‖ mısnus ‖ habebat ‖ [puteos] modicis *v. d. ad mg. Cur.* ‖ foedere ‖ 2. egererent]

aut erigerent *Ma.*: euergentt *C* euergerent *Bas. a* erugerent *Va.* 264 *sq.* emergere cernerent *Kochius l. l. p.* 17 (*cf. Seyffertum*) exsererent *Seyffertus l. l. p.* 841 ‖ occoultos ‖ contineri *Duk. Dr.* (*prob. Ma.*) ‖ unde ‖ 3. diducta *Dr. Kr.* (*cf. gloss. Liv. s. v.* '*deducere*,' *a*) ‖ scaturriges ‖ turbide ‖ 4. adiecit] *I.F.Gr.*: adicit ‖ primisquae ‖ ad] *Wt:* quaead *C* vadit ad *Bas. a* ‖ est progressus qua] *s.* degressus est qua (*t praef.*) *add. Wl* II, 12 *sq. t:* quà *add. Bas. a, om. C* ‖ inicos *C:* iniquus *Bas. a* ‖ 5. illa quoque] alia quoque [novavit (*s.* in melius mutavit);] *Ma.* ‖ adiutum ‖ 6. quid fieri deberet *Crev.* ‖ [neque clare] neque omnes exaudire *Ma.* ‖ exaudiret ‖ i|alios ‖ aliosnimisfacereclamoresdeindedissonosostalosminus facere clamoresdeindedissonossororı ‖ ipsis ‖ 7. proximoquecuiusque ‖ perferendum *Bas. a:* perferuntdum ‖ 8. moro ‖ excitetquae ‖ 9. pılleo ‖ (stare) *Duk., at v. Va.* 265 ‖ vigil] *add. Va. l. l.* ‖ possint, ipsi nihil provideant *I.F.Gr.* ‖ 10. morem] murum ‖ professos ‖ adhorti ‖ hostıes ‖ 11. exstatıuastatıone ‖ XXXIIII, 1. adnuntıata (*cf. Va.* 6) ‖ 2. aduocauerınt ‖ ıactares ‖ 3. cibum] animum *Sig.* ‖ 4. curaesse ‖ consultent] *Kr.* (*et sic s.* miles consultet *Wt*): consultet *C* consul & *Bas. a* consulant (*s.* miles consulat) *I. Perizonius* ‖ 5. praebeant ‖ quid] *Bas. a* (*Va.* 10 *sq.*): quodıd *C* quod *Bas. b* id, quod *Kra* quando id *Kochius l. l.* ‖ debere] *add. Wt* ‖ 7. consules ‖ 8. mdere ‖ buccolasque ‖ , scutorum alii ..., alii loricas] *scripsi*, scutorum • alii, alii loricas *Wt* (*cf. tamen Va.* 9 *sq.*): scutorumalıiloricas *C* (scutorum, alii loricas *Bas. a*), scuta alii loricasq; *Bas. b*, scuta alii, alii loricas *Dr. Kr.*, alli loricas *Va. l. l.* ‖ intueri] *C* (*Walchius p.* 182): *susp. Crev.* tentare *Duk.* ‖ 9. qui ‖ egregio ‖ finituros] *Muretus, I.Gr.* (*Wl* I, 24 *sq. n.* 9): sınituros *C* inituros *Bas. a* insignituros *Rup.* inclinaturos *Ig.* 392 ‖ 10. vere praeciptti *I.F.Gr. cf. c.* 30, 1 ‖ pıla ‖ dubiae ‖ *lac. ind. Bas. a cf. Sig., quocum lit.* Roma *addidi* ‖ XXXV, 1. haud *Bas. a:* aut ‖ attıterrorem ‖ 2. suprımere ‖ Pantauchum] *I.F.Gr.*: pantaucum ‖ appropinquare *Bas. a:* adpropınquarent ‖ 3. quaque ‖ celantur] *I. F. Gr.* (*cf. Kra, Va.* 6): curatur *C* curātur *Bas. a* obscurantur *Kr. I. A. L. Z.* 1831, 156, 283, *at cf. a* ‖ 4. Rhodii *Bas. a:* rodı ‖ excitare ‖ 5. [alii legatos in vincula coniiciendos censerent,] alii *Va.* 11, *cuius rationes secutus sum* ‖ agendos] agerent *I.F.Gr.* ‖ castris, ipse] *scripsi, hoc sq. lit. p facile excidere posse ratus:* icastris *C* castris *lac. ind. Bas. a* castris [censerent] *alt. Gr. ci.* castris, [alii convenienti cum responso dimittendos dicerent] *Sig. et potuit sane hoc etiam modo lac. oriri, veluti si duo deinceps versus a voc.* alii *incipiebant in cod. archet.* ‖ [cos.] post *Va. l. l.* ‖ 6 *sq.* placebatcoepit ‖ minoribus *Crev.* ‖ Elpei] *C* (*Ma.* 566) ‖ uno agmine impetum facientibus] *Va.* 11 *sq.*, *quem secutus sum in re incertissima, cum* facientıbus *in C ad praec.* vim facerent *conformatum esse videatur:* unofacıentıbus *C* uim facientibus *Bas. a* ‖ propriore ‖ 8. tessalonicam ‖ petere et] peteret ‖ ostendentem ‖ negare ‖ Elpei] *C* (*Ma.* 566) ‖ 9 *sq.* ipsi .. audierat] cuius .. audierant *Kochius l. l.*, *at cf. Va.* 12 ‖ uti] ut ‖ *f.* audierat . [at] alio ‖ Perrhaebos *vg.*: perrebos ‖ Coenum *I.F.Gr.*: choenum *C* Schoenum *Bas. a* ‖ menopılum ‖ iam sibi et fidei *Kr.* ‖ perrebiam *C cf. supra* ‖ 11. regiis *Crev.*=regis *C*: regis *Bas. a* ‖ coepit ‖ ualıdam ‖ ualıda (*sic*) *post* adgressus *iteratum* ‖ deisi ‖ 12. cumminus ‖ 13. Heraclium] *C* (Heracleum *I. F. Gr.*) ‖ cognita ‖ 14. p. scıpioscıpionem ‖ dılectis *C; f.* delectorum *Rup.* ‖ militum milibus] *scripsi:* mılitum *C* milibus *Bas. a* ‖ Heracleum] *C* (*I. F. Gr.*) ‖ concessuros ‖ uastanda ‖ 15. eos] etus ‖ dividere] ı *spscr. ex* dudere *corr.* ‖ Pythium] *Sig.*: pythoum ‖ 16. atque pugnatum] *Kra* (*Va.* 12): pugnatumadque *C* pugnatum *Bas. a* ‖ utrimquest] *Kra p.* 38 *cf. Va.* 12 *Ma.* 585 *llque ibi ll.* utrimque est *Bas. a:* utrımquesıt *C* ‖ 17. utrıusquae ‖ medıdium ‖ albı ‖ 19. ligusti ‖ 20. ferecoeptuı ‖ direptum ‖ haud *Bas. a:* aut *C* haud *susp. Duk.* ‖

21. ab iis *Kra* ‖ quae] qua ‖ 22. plurimoseodicto ‖ 23. degressus] *I. F. Gr.*: digressus ‖ ueluta ‖ *lac. post fol. in C fin. ind. Bas. a cf. Sig. Crev.* ‖ XXXVI, 1. dieiam ‖ meridie ‖ 2. lassitudio ‖ meridiem aestum magis adcensurum mox] *scripsi* (tum *in C ad voc.* aestum *antea in* aestate *corruptum pertinet; cogitabam etiam de* meridie instante magis adcessurum aestum mox): meridieaestatemagisadcesserunttummox *C* meridie aestum magis accessurum † tum mox *Ma.* meridiem instantem magis accensurum aestum mox *Seyffertus l. l.* meridie instante magis accessurum (accrescere *Kochius*) utrunque (accessuram utramque *I. F. Gr.*) mox *Bas. a* meridiano (meridiei *potius Wl*) aestu (media aestate *Krs*) magis accessurum (accreturum *Kra*) utrumque mox *Wl* I, 24 *t Krs p.* 89 *a* ‖ adque ‖ 3. utcumque] *C* (*Ma.*): utrinque *Bas. a* ‖ 5. incresceret] *Bas. b:* increscere ‖ aestas ‖ seniores ‖ 7. [alii non moleste ferre,] alii *Ma., f. recte, cf. tamen Büttnerum l. l. p.* 108 *sq.* ‖ labore] laboreflagore ‖ 8. neque enim ne his quidem] *Crev.*, quidem *ex* §. 8 *huc transponendum esse ratus*, *Dr. cf. Ma. ad Cic. de fin.* I §. 39 *adn.*: nequeenimnehis *C* nam ne his quidem *I. F. Gr.* neque enim vel his *Roëllius* ‖ 9. mutationem ‖ aluisirent ‖ ludificatum] *Crev. cf.* §. 8: quidemludificatus *C* quidem ludificatos (. *post* imperatores *posito*) *Bas. a* pridem ludificatum (*s.* qui sit ludificatus) *I. F. Gr.; al. I. Perizonius, Doujatius, Büttnerus p.* 109 *sq.* ‖ emitteret] *I.F.Gr.*: emittere ‖ 10. si] *add. Kr.* (*cf. Ma.*) ‖ habeat ‖ maxime ‖ sit] *C Kr.*: *om.* ‖ aestasque] *Ma. Liv. lib.* XLIII *init. p.* 7: aesosque *C* exercitusq; *Bas. a* caesusque *Kr.* illaesusque *Wl* I, 25 (*cf. Kra*) ‖ calles] ll *spscr. ex* castes *corr.* ‖ 11. dum] cum *Dr.* ‖ parenti ‖ hadgrediatiur ‖ 12. liberadmonitione ‖ inquid ‖ nasiquca ‖ 13. multi ‖ operaest] *Ma.* (*cf. c.* 35, 16) operae est *I. F. Gr.*: operaesit ‖ tunc ‖ quihodieesse *C cf. Ma.* 492. 494; *f.* quiesse hodie *Wt* ‖ contemptus ‖ 14. dubiae *C* dubius *Duk. Dr., at v. ipsos* ‖ quae] q ‖ appareret ‖ XXXVII, 1. contraimpedimentaquaecolocata (*cf. ann. ph.* 85, 56, *ubi add.* colegarum *P pr. Liv.* VI, 38, 3 coliga *Gell. Voss. mai.* XII, 3, 1) ‖ aciae ‖ 2. hastatisiquid ‖ 3. equites ‖ 4. detractioneé ‖ die] de ‖ contemptus ‖ eo quod] *scripsi:* equod ‖ 5. permissus ‖ uacatis ‖ 6 *sq.* id pro] impro ‖ stantis ‖ fiat, ut certi .. occasus sunt, et sciri .. posse. Itaque quemadmodum nunc pleno *Crev.* ‖ scire ‖ certis ‖ lunaequae ‖ senescentem] *Florebellus*, *I. F. Gr.*: senescente ‖ fulgere] *Bas. b:* fugere ‖ 8. Nonas Sextiles *Dodwellus; cf. ad totum h. l. Zech Astron. Unters. üb. d. wichtigeren Finsternisse etc. Lips.* 1853 *nr.* 10 *p.* 35. 49 *sqq.* ‖ hora cum luna] *Wt:* lunahoracum *C* (*Wt praef. at v. Va.* 14) hora luna cum *Bas. a* ‖ 9. permitiemque (*cf.* XXVII, 23, 6) ‖ ulaulatusque ‖ 10. *distinxi sec. Dr. adn.*; Postero die tantus .. accusarent. Regi *Bas. a*, *ubi* fuit *pro* fuerat *ci. Duk.*, inerat *Kochius p.* 17 *sq.* ‖ utrisque ‖ 11. promptam ‖ seo ‖ iniquitaslociiniquitas ‖ 12 *sq.* (videbatur) *A. Perizonius* ‖ hostisnocte ‖ *in* videbatur u *sup. lin. add.* ‖ tempus. Quum .. fuisset, tertia *Dr.* ‖ signum] u *spscr. et* s *del. ex* signasm *corr.* ‖ ad consilium vocavit] concilium (*sic Vascos.*) advocavit *Sig.* ‖ adque ‖ quod — esset] quoque, quod .. esset (*s.* erat) *Dr.* ‖ quod — videbatur] quoque rei gerendae tempus loquendo ... visus (*tum*, *post* extrahere) *I. F. Gr.* ‖ esset] est ‖ intempestiuae ‖ [...] sermones] sermones *C* post sermones *Bas. a* tum contra huiuscemodi sermones *vel simile quid praeeunte Wt praef. Ma.* a sermone *Seyffertus l. l.* ‖ talem] *Roëllius*, *Ma.*: tamen *C* hanc *I. F. Gr.* tandem *Dr.* ‖ XXXVIII, 1. ex omnibus] *vg.* (*cf. Kra*): omnibusex *C Bas. ab* ‖ possit *Dr.* ‖ 2 *sq.* essetetibi ‖ 4. peniteat ‖ esse sine causa ne quis vestrûm] *scripsi* sine causa esse ne quis vestrum *Va.* 13 *sq.*: essenequissinecausauestrum *C* esse ne quis vestrum sine causa *Kr.* ‖ ueidetur ‖ 5. explicatam] *I.F.Gr.*: implicatam ‖ 7. fuerimus [una] *Duk.* adfuerimus (*s.* ste-

terimus *Rup.*) *Rup., Heus.* ‖ hocnoctemansıturus ‖ uidebatur ‖ 8 *sq.* labore ‖ adque ‖ acie ‖ educansadlongo ‖ onere] *C* (*Wl* II, 1): opere *Kr.* (*cf. ep. ad Or. p.* LVIII, *a*) ‖ fessumadentem ‖ arentibus] *Florebellus, I. F. Gr.*: ardentıbus *C* (*Wl* II, 1 *sq.*) ‖ adque ‖ torrente] (*s.* torpentem) *I. Perizonius:* torrentem ‖ requieto] *I. F. Gr.*: quıeto *C* vegeto *a Leutsch phil.* X, 144 ‖ 10. deumu ‖ adque ‖ *f.* [non] fortissimum *Wt* ‖ hoste ‖ praeparaverant] *Nipperdeius phil.* I, 669: reparaüuerant *C* reparauerant *Bas. a* (*Ma.* 617 *n.* 1) ‖ 11. trepidantdum ‖ XXXVIIII, 1. *cf. Seyffertum l. l. p.* 330 *sq.* ‖ ad ‖ anmnihıl ‖ (habentes) *Ma.* ‖ 3. eas ‖ saepsissent] *Kr.* sepsissent *I. F. Gr.*: saepıssent ‖ etıamse ‖ 4. fortunae ‖ 5. patrıamalteramestmılıtarıesthaec ‖ tenorıumsuàmś ‖ paenates ‖ [si] sine *Florebellus* (*Rup.*) ‖ ut] nunc *Rup.* et *Wl* I, 23 *n.* 8, *at cf. Kra Wt praef.* ‖ receperemus [, non haberemus]? *Ernesti* ‖ 6. paenıtus ‖ ultıma ‖ exhaurıendoum ‖ 7. eum] cum ‖ *in* statuisset] *alterum* s *sup. lin. add.* ‖ quam] quem ‖ 8. fallere] *C Ma.*: falleret ‖ interdiu aut] *Kra* (*Ma.*): necınterdıuaut *C* nec interdiu nec *Bas. a* ‖ abeundo potest. quid autem] *Ma.*: abeundo. Quid autem *Bas. a* abeundtem *C* ‖ optatusquarumut ‖ abgmıne ‖ abói ‖ adorıātur ‖ 9. etnım ‖ ıpsıı ‖ per]r *spscr. ex* pel *corr.* ‖ Elpeum] *Ma.* 566: elpeıum ‖ absistam] absıt ‖ XXXX, 1. nequicquam ‖ 2. aut consuli aut regi placuit, regi] *Kra Wt:* autconsuliautregı *C* aut consule aut rege *Bas. a; al. Sig. I.F.Gr.* ‖ consuli] *C* (*Kra, Wt*): consule ‖ novis castris] *cf. Dr.* ‖ lıgno ‖ que ‖ *in* castris] *extr.* s *spscr.* ‖ 3. neutro] netot ‖ que ‖ 4. fluumen ‖ proprıus ‖ castra *I. F. Gr., at v. Dr.* ‖ equabantur ‖ 5. a parte] apertae ‖ marrucınae ‖ Peligna *Bas. a:* pılıgna ‖ M.' *Sig.* ‖ Silus] *Sig.*: sylus ‖ 6. statiuum erat *Bas. a:* statımuouerat ‖ res ‖ cremonensı ‖ placentıśna ‖ etAesernina] *Latinius, Sig.*: eptessernına *C* et Essernina *Bas. a* ‖ 7. ora ‖ nona] *I. F. Gr.*: quarta ‖ 8. aliquam ‖ genu] *ed. Gryph.*: genus ‖ śtreces *C:* Thraces *Bas. a* (*I.F.Gr. Kr.*) Thracesque *Latinius, Vrsinus* ‖ (id iumentum) *I. F. Gr.* ‖ trahentes ...] *Wt;* trahentes *lac. ad mg. indicata Bas. a:* tradentes *C* traherent *Latinius, Vrsinus* (*I. F. Gr. Kr.*) ‖ (eo) *A. Perizonius* ‖ 9. tracum ‖ ınpassı ‖ 10. *in* praesidio *fol. expl.*; *lac. ind. Bas. a cf. Sig.* ‖ XXXXI, 1. perıculıquae ‖ phalangem *I. F. Gr.* phalangitas *Dr.* ‖ impleuit *Bas. a:* ınpleb.t ‖ adqueacıe ‖ 2. cetrati erant *Ma.* ‖ chalcaspides] *I.F.Gr.*: caclaspıdes ‖ cons ‖ 3. cornum ‖ elephantos — alas] *Kr.*: elepantosınducıetalıas *C* elephantes inducti & ala (dextra *s.* sinistra *Crev.*) *Bas. a* ‖ fugam ‖ 4. nam *etc.*] *tota haec periodus ex alio aliquo loco huc immigrasse videbatur Crev., non improb. Wt praef., at cf. Dr.* ‖ experiendo] *Turnebus:* expıendo ‖ agatur] *Sig. Kr., ut et ipse conieceram:* agantur ‖ elepantomacenomensınetantousu (*cf. Ma.* 494) ‖ fuerunt] *C Sig.*: fuerant ‖ 5. socıus ‖ pepuleruntquae ‖ læuum *Bas. a:* leuom ‖ 6. medium *s.* medios *Dr., at v. ipsum* ‖ immissa *Bas. a:* ınmassa ‖ fuıtt ‖ ‖ passum ‖ turbarent ‖ phalangecumıus ‖ horrendıs ‖ 7. aggrediendo *Bas. a:* adgredıendos ‖ longitudinemegrauıdatae ‖ hastas *I. F. Gr.* ‖ true ‖ aliquı ‖ turbam turbantur ‖ 8. incurrentes] e *spscr. ex* ıncurrentos *corr.* ‖ ınre ‖ ordınesuo ‖ 9. pquod ‖ Paelignis] *scripsi:* Pelıgnıs *C Bas. a* (*itid. c.* 42, 8) ‖ ıncautae ‖ nec] ın ‖ XXXXII, 2. fuga ‖ alıus ‖ eos Cotys] *I. Gr.*: costocus ‖ 3. aleae ‖ habebant ‖ cedes ‖ tenebat] *I. F. Gr.*: tenebant ‖ fecerantsequenda ‖ 4. aqua ‖ supliciter (1 *sup. lin. add.*) ‖ 5. ab] ad ‖ ratos ‖ 6. cederentur ‖ ad] ab ‖ obterrebant ‖ 7. *de l. distinguendo cf. Dr. Ma.* ‖ conveniebat, a Romanis] *Ma.*: conueniebatromanıs *C* conveniat, Romanis *Ruperti* convenit ab Romanis *Wt praef.* ‖ acıem ‖ sex M *Bas. a:* VI ‖ vagi ex] *Kr.*: uagıet *C* uagi e *Bas. a* ‖ vM *Bas. a:* .U. ın ‖ 9. delatae ‖ ferent ‖ nox et] noxae ‖ XXXXIII, 1. persesuus ‖ uıam ‖ 2. ınuıamsıluam ‖ fidos ‖ diuertit *Bas.*

a ‖ 3. inte ‖ et expedita] *I.F.Gr.* (*Ma. Va.* 249): expedita ‖ 4 *sqq.* et errore] *Wl* II, 11 *sq.*: errore *Ma.* terrore *C* ‖ viae] uidex ‖ vexatus est. In regia moesta *Ma.*: uexatusinregiamesta *C* uexatus est. In regia *Bas. a* (*nec id improbavit Ma.*) vexatus est. in regiam *Bekkerus* vexatus in regiam ingressus est. ac *Wl l. l.* ‖ piellae ‖ praeerant] *C* (*Wl*): praeerat ‖ Eulaeus Euctusque et regii (regique *scripsi*, *partim C secutus*, *partim* que *ante* pueri *excidisse ratus*), *coll. Plut. Aem. Paul. c.* 23, *ubi Eulaei nomen pro Eudaei restituit Sintenis ed. Plut. a.* 1839 I, 534, 16, *Wl:* coactusque regi *C* Euctus regiique *Bas. a* ‖ uenitres ‖ Neo Boeotius *Sig.* Neon Boëtius *Bas. a:* cn̄euoetius ‖ 7. iametuens ‖ 8. adsecuti ‖ D *Bas. a:* a. ‖ ampipoli ‖ pellae ‖ aproperans ‖ asium ‖ XXXXIIII, 1. fruerent ‖ 2. Africanus — appellatus] *post* nepos *collocat Ma.* ‖ delectacartagine ‖ filius *Duk.*: consulis *C*; *om. Bas. a* ‖ 3. audebat ‖ hospite ‖ 4. ampipolim ‖ quemlauropolon ‖ fieret ‖ preerat ‖ traces ‖ *prius* ab] aut ‖ sciriptum ‖ oerare ‖ 6. ortaturtracas ‖ romani ‖ 7. aduersa ‖ 8. tracibus ‖ eostrymonem ‖ XXXXV, 1. ampipolim ‖ 2. Pantauchus] *I. F. Gr.*: panthaucus ‖ Beroeam] *Bas. a:* ueroeam *C* Beroea *Kr.* ‖ dedunt] *Bas. a:* sededunt *C Kr.* ‖ alii .. perculsi] *ni vox* civitates *vel* urbes *exciderit I.F.Gr.*: aliae .. perculsae ‖ 3. missispolia ‖ 4. a] *Bas. a:* ai *C* ab *Kr.* ‖ 5. ueroea ‖ tessalonica ‖ 6. incognita ‖ turbaequeex ‖ inaedificataerant ‖ 7. pauntaucus (*cf.* §. 2) ‖ praesidio praeerat] *I. F. Gr.*: praesidioerat *C* in (*vel* ibi in *praef.*) praesidio erat *Wi* ‖ per eum] perseum ‖ 8. uisaaltarum ‖ tentata *I. F. Gr.*: temptati ‖ nequiquam] *Wi:* nequicquam ‖ 9. amplippolitanos ‖ se persecuti] *Ma.*: sempersecuti ‖ fugae ‖ confirmare ‖ 10. aliquotiens ‖ pependissent ‖ hiscere] *Ma.*: scire *C* dicere *Bas. a* ‖ nequid ‖ que ‖ 11. ipseingenuerat ‖ 12. rex exin] *scripsi:* rexin *C* rex inde *I.F.Gr.* ‖ 13. traces ‖ delapsi ‖ alia .. turba] *Ma.*: aliae .. turbae ‖ sicuti ‖ 14. obhac ‖ 15. Galepsum] *Sig.*: calipsum ‖ Samothracam, quam] *Bas. a:* moataquamquamquam ‖ XXXXVI, 1. debitascitates ‖ quiainuria (i *ante* u *spscr. corr.*) ‖ fierent ‖ 2. sindicen ‖ regi *I.F.Gr.* ‖ 3. moelibea ‖ dirigiturquae ‖ cc eruptione *Bas. a:* eruptioneeruptione ‖ factamissi ‖ egimiensib ‖ 4. pidnaprofectous ‖ conastra ‖ aliquod ‖ ubi ‖ 5 *sq.* est] et ‖ cincunt ‖ exsuperabiles ‖ amnes. arx Phacus] *Ma.* 563 *sq.*: padcus *C* lacus. *Bas. a* ‖ proxime ‖ [arx] velut *Florebellus* uelet *C* ‖ insula eminet] *C* (*Crev.*): insula eminet arx *I.F.Gr.*; *de sqq. cf. Crev.* ‖ a|geri ‖ 7. intermuroali ‖ oppugnanteo ‖ adituad ‖ custodie ‖ 8. caza ‖ itum ‖ 9. quoddiesapellam ‖ tessaliaaudita ‖ 10. samotracam ‖ a Pella] appellam ‖ ampipolim ‖ 11. obviam] *Bas. b:* obuia ‖ cuius ‖ orbatos *Crev.* (ob ra *Bas. a*; *ad lac. a Bas. a indicatam cf. Sig.*)

Lib. XXXXV *in periocha* socii] *ς ed. Rom.*: solo *Naz.* ς (*al. al.* ς) ‖ absisteret] *Naz.* ς: absistere ς? *Modius* abstinere *et* abstineret ς ‖ dare *I.F. Gr.* ‖ qui] quia ς ‖ • (*f.* regi) faverant] *O. Iahnius:* fauerant *Naz.* ς fuerant *et* fuerunt ς ‖ egerunt] ς: gerunt *Naz.* ς ‖ gratias ageret] gratularetur *Bas. b* ‖ I, 1. adhiberique ‖ romaim ‖ praeceptam] *Rup. Kr.*: praeceptum *C* praecerptam *Bas. a* ‖ *in* laetitiam *spscr.* e ‖ 2. macedoniam ‖ 3. increbuit *Bas. a* ‖ 4. etq|rere ‖ certae] *C Turnebus Wi* (*cf. praef.*): incertae *Sig.* (*I.F.Gr. Dr.*) ‖ insinudebat ‖ 5. lemtulique ‖ aduentum ‖ 6. altera traditur] *Va.* 14: alitereditus *C* aliter editur *Kr.* aliter traditur *Bas. a* alia traditur *Ma.* ‖ cumtensisturmae ‖ vx *C* xv *Aldus cf. Th. Mommsenium mus. phil.* xiii, 87 *n.* 19: x *Bas. a* ‖ k(s. c)alendas Octobres] *I.F.Gr.*: k. octobrium *C* Calend. Octob. *Bas. a* ‖ escendenti] *Turnebus* exscendenti *Bas. a:* extendenti ‖ sem ‖ tradidisse dicitur] *scripsi:* reddidisse dicitur *Sig.* reddidit *I.F. Gr.* dicitur *C* ‖ 7. populos ‖ 8. uocabitur ‖ itabellis ‖ 9. caesumq ‖ 10. plausus ‖ domos *Grut.*, *v. d. ad* mq.

Cur. ‖ et liberos] *scripsi post* coniuges: liberos *C* liberosq; *Bas. a* ‖ 11. *in* in *spscr.* n ‖ II, 1. supplicationesquae ‖ SC *Bas. a:* senatuc̄ ‖ consules ‖ praeter] *susp. Wt* ‖ coniuratus ‖ demitteret ‖ 2. dimittentis ‖ consules ‖ esset, venissent] *Sig.:* essent *C* adessent et venissent *I. F. Gr.* ‖ 3. A.D. *Sig.* = ad *C:* ad *Bas. a* ‖ Octobres] *I. F. Gr.:* oct ‖ (sunt) *I. F. Gr.* sunt, et *Dr., at v. Va.* 15 ‖ ingentemque *ci. Wt, at cf. Va. l. l.* ‖ trahentem ‖ ad curiam] *praeeunte fere Wt* II, 14 *n.* 10 *Kra:* aturbi *C* ad tribunal *Bas. a* ad praetorem urbanum *aut* ad tribunal praetoris *Ma.* ‖ 4—6. *recte distinxit Crev., ut et ipse feceram* ‖ quartae ‖ quodmillia ‖ quid ‖ forentur ‖ quam pavide] *Ma., idem fere indicante Wt:* quampauci *C* quam cum paucis *Bas. a cf. Fabri ad. lib.* XXIIII, 47, 5 *adn.* cum quam paucis *Kra* ‖ samotraciam ‖ *f.* producti *Duk. improb. Walchio p.* 181 *sq.* ‖ consules ‖ sedesacrae ‖ adè|gratias ‖ *f.* iere *I. F. Gr.* ‖ 7. conperta ‖ templa [adierunt]. *Sig., at cf. I. F. Gr. Dr.* ‖ 8. egregio ‖ omni ‖ iussitur ‖ 9. que ‖ instabant ‖ res posceret] *Va.* 14 *sq., quod et ipse inveneram:* respossetresistere *C* rex posset resistere *Bas. a* res poscere videretur *Ma.* res poscceret sine mora *Kochius p.* 18 ‖ innauibus ‖ 10. datos ‖ 11. Brundisii *Bas. a:* brundisia ‖ poposceret ‖ 12. populo] *I. F. Gr.:* populi ‖ ante diem] *Sig.:* antead ‖ Octobres] *I. F. Gr.:* octob ‖ III, 1. caesum] gaesum ‖ *post* captum *distinguendum esse docet Duk., ni potius* et *post id voc. transferatur* ‖ 2. triduom] *ut scripseram Va.* 15. *n.* 5 triduum *Bas. a:* triduo ‖ supplicationes ‖ decreuitur (*cf. sqq.*) ‖ indictae] *scripsi:* latinaedictae *C* . edictae *Crev. Kra* : atq. indictae *Va.* 15 *sq.*, ut Latinae edictae *Bas. a* , quae edictae *s.* , et feriae edictae *I. F. Gr.:* et Latinae edictae *id. inter al. antea* (*et sic Oderici ap. Marinium act. et mon. fratr. Arv.* I, 140,b *at cf. Marquardtium ant. R.* IIII *n.* 3045), et statim edictae *I. Gr.* . sine dilatione indictae *Krts* 65 *sq. n.* 73 . dilatae et edictae *Wl* I, 32 *n.* 14 *t* urbanas Latinasque. Edictae *Kochius l. l.* ‖ d. *add. Sig.:* dies *I. F. Gr. om. C* ‖ III *Bas. a:* IIII ‖ prid. Id. Nouemb. *Bas. a:* pridnob ‖ 3. dimissos] *Dr.:* missos *C* admissos *I. F. Gr.* ‖ 4. et] ex ‖ 5. adqueinòcommodumgratiaeomnis ‖ 6. populi Romani bene] *Ma.:* bperbene *C* perbene *Bas. a* ‖ ficiissequendo ‖ bello] bellosequendoaliter ‖ egraegiaeromanos ‖ Rhodio] romano ‖ gratia] *post* Graeciae *addidi* ‖ cura] *transponendum esse censet Duk., ante* neque *collocat Ma., post* Romani *Crev.* ‖ eamisisse ‖ 7. tessaliam ‖ terrôreret ‖ 8. rodiis ‖ insaltus ‖ audierint] *I. F. Gr.:* audirent *C* audissent *Va.* 265 *sq.* ‖ rhodios v. legionem ‖ ultam ‖ perseam ‖ IIII, 1. cauri ‖ sestertii *I. F. Gr. cf. Ma.* ‖ 2. *f. s.* Sirrha *s.* Sirrham *s.* Sirrhas *Dr.* ‖ Odomanticae] *praeeunte Sig. I. F. Gr.:* odomantidichae ‖ litterae] *C Ma.:* cū litteras *Bas. a* et litteras *Wt* ‖ traditae ei sunt. quos cum sordidatos cerneret] *scripsi viam monstrante Ma.; f. plura ante* sordidatos *exciderunt:* cerneret *C* traditae ei sunt, quas quum cerneret *Ma.* cerneret *C Bas. a* missas cerneret *Muretus et vel sic vel* allatas cerneret (*hoc prob. Kra, Lentzius l. l.*) *Crev.* ‖ sorti] *Vascosanus:* sortis ‖ 3. excivisset] *I. F. Gr.:* ciuisse *C* ciuisset *Bas. a* ascivisset *Va.* 266 ‖ tum] cum ‖ suplex ‖ 4. a rege Perse] *Ma.:* regepersea *C* regemPersea *Bas. a; f.* . Rex Perseus *Crev.* ‖ pauli ‖ dicere salutem *s.* salutem dicere *Stephanus* ‖ legitur ‖ 5. minimiaegregiaepraecesserant ‖ 6. uictor ‖ priuatis ‖ 7. su(*lit.* nt *f. abscissae*) ‖ amplectenti ‖ etclementiamet ‖ permittere ‖ tendente] *Kr.:* clétendente *C* contendente *Bas. a* ‖ V, 1. Ea dum] *scripsi:* dum *C* Haec dum *Bas. a* ‖ Octavii Samothracam *Bas. a:* octauiusamotacam, *sup. lin. add.* r ‖ quoquaepraesentia ‖ perliceretsetradere ‖ cump|seu ‖ scu] suo ‖ 2. *locus fere evanidus: eas litteras quae legi omnino non queunt punctis singulis, quae aliquatenus dignoscuntur litteris cursivis repraesentavi; pro spatiis certe recte haec expl. Bas. a* ‖ cum] c.. ‖ essetpopulun ..... crum ‖ ad-

uers.....gıstratıbuspetıtutsıbı... ....dloquendı ‖ 3. h...ıtes (p *partim apparet*) ‖ saa·motraces ‖ accepımusanfalso ‖ adqueımnuıolatı ‖ 4. cum] eum ‖ ınquıd ‖ pollui eam (*f.* ab *add.*) ... violato licebit?] *scripsi:* poluıeam...uıolauıt *C* pollutam .. uiolauit? *Bas. a* (*Doujatius, Heus.*) pollutus ... violavit? *I. F. Gr.* pollui eam homicida, sanguine ... violari; *Wl.* ı, 26 pollui eam ab homicida, qui Delphos sanguine .. violavit *Krm* ı, 26 *a* (pollui eam homicida ** sanguine .. violavit, [*s.* :] *Krt Wt*) pollutus eam .. violabit? *Ma.* ‖ cumomnı (*rel. in pag. extr. evanuerunt*) ‖ praefatıorumeos‖uosś ‖ contramınarı ‖ 5. eandrumdelpıs ‖ perpetratas ‖ 6. ıratı ‖ mıttuntur ‖ 7. ıngestas ‖ 8. confiderent ‖ obnoxıum ‖ 9. sevocato] *Dr.*: euocato ‖ pactores esse ‖ relıquıdquıdesset ‖ morıartur ‖ 10. quammorı ‖ samotracum ‖ conuertereturınterfıcıetur ‖ 11. caedes ‖ que ‖ euámenae ‖ samotrace ‖ duos ‖ uıolatas ‖ 12. Theonda avertit] *Ma.*: theodonauertıtur *C* Theonda auertit *Bas.* a ‖ VI, 1. tantum ‖ commisso] *Wt:* amisso (*ad* amicum *aptatum*) *C*, ab ipso *Sig.* admisso *Ma.* ‖ expertam ‖ abalıenauis ‖ 2. Oroandemque] *Bas. a:* oroeandemque *C* Oroandem (*aut in sqq.* appellare) *I. F. Gr.* Oroandem itaque *Ma.* ‖ notat ‖ Thraciae *Bas. a:* treciae ‖ qua ‖ cotım ‖ 3. samotracemılembus ‖ poterant ‖ 4. fugaeporticum ‖ ortumadque ‖ materıam ‖ transg|gressus ‖ peruenıtur ‖ 5. tantum moratus] *Kr.*: tantum *C Bekkerus* iam tum *Bas. a* ‖ dum .. defertur] *vel* quum deferretur *Dr.*: dumdeferetur *C* dum deferretur *Bas. a* dum deferretur * *Bekkerus* ‖ 7. prıncıpium ‖ ea] a ‖ prosecuta *I. F. Gr.* ‖ ascendebat ‖ 8. samotraces ‖ aut quae secum] *scripsi:* haudaecum *C* quae aut secum *Bas. a* ‖ habere ‖ macedonıam ‖ 9. paruosregressionetessalonıcensıs ‖ tradıdıne ‖ natum ‖ ex] *Kr.*: et *C* e *Bas. a* ‖ 10. tuum ‖ in templo erant] *Vascosanus:* temploerantnullotemplo *C* templo erant *Bas. a* templum erat *I. F. Gr.* ‖ iuuantes *Bas. a:* ıuantıs ‖ 11. extemploquae ‖ ampıpolımrepetıtur ‖ 12. scıretur ‖ VII, 1. caecıdıt ‖ et] etad ‖ litteras] *vg.* literas *Bas. a: om.* ‖ regi misit] remısıt ‖ praetorćıo ‖ ıusıussıt ‖ 2. alıśas ‖ tantu ‖ occı(f?) urrıturpaitrumaetatáesypax ‖ erat: *Bas. a:* erat. *Büttnerus l. l. p.* 124 ‖ tunc] *Kr.*: tunc quoq; *Bas.* (*cf. Bauerum in ind. s. v. quoque, Büttnerum p.* 110) tuncquodńććśüá *C* ‖ (fuerat) *I. F. Gr.* ‖ 3. *post* avique *lac. indicavi;* et *add. I. Periz.*, et ceterorum regum *Crev.* regum denique *Heus.* ‖ at ‖ efficıebatur ‖ summus ‖ 4. amictus] *s.* amictus sagulo *Heus.*; *in illud et ipse incidi*, illo *ex* pullo *male repetitum esse ratus:* amictusillo *C* amictus illo *asterisco ad mg. add. Bas. a* amictus * illo *Krt* amictus promissa barba et capillo *Krs* 40 *n.* 59 *a improb. Wl* ı, 26 *n.* 11 amictus cucullo *Ig.* 387 amiculo *inter al. Turnebus* amictus pallio *Lugd.* 1553; amictu simul filio *Lipsius* amictus cum filio *Graevius cf. Dr., ubi v. al.* ‖ alio [praeter Philippum filium] *Aldus* ‖ eomıte ‖ a consule .. missi sunt] *Ma.* (*cf. p.* 350): aconsule..mısıssent *C* a consule .. missi essent *Kr.* consul .. misisset *Bas. a* consul .. misit *I. F. Gr.* ‖ 5. ıustıs ‖ porregıt ‖ summittentemquae ‖ negatıngenua ‖ iussit] *Bas. a:* aduersussıt *C* ad se (*s.* iuxta se) iussit *ni plura exciderint V. Köllerus l. l. p.* 73 *sqq.* ‖ VIII, 1. suscepısse ‖ adduceretur ‖ 2. rursum] ıussu ‖ 3. mırarent] ‖ aınımicusesse ‖ 4. uepro ‖ *in* ınterfuısses *posterius* ı *spscr.* ‖ columımus ‖ meminısset ‖ quod fuit] *add. Ma.*: quod *Bas. a; om. C* ‖ in bello *Dr.*: bello ‖ 5. causatus ‖ Vtcunq; *Bas. a:* etcumque ‖ incenderunt ‖ [et] populorum *Kr.* ‖ speciotıbı ‖ praebetur ‖ 6. sermoneseucasupersexlatınae ‖ ınquıd ‖ humanóarum ‖ ideo] sıdeos ‖ superne ‖ uespes (*errat Krc* 283 *a, post* vesper *lac. indicari a Bekk. censens, cum asteriscus ibi adnotationem indicet*) ‖ 7. prospere ‖ effleret ‖ aduersaeınfrıngent ‖ Q.] que ‖ 8. consulemetperseusu|alıus ‖ ei] et ‖ VIIII, 1. maxımum ‖ ampıpolpıs ‖ propınque ‖ 2. quadrıennıium ‖ Europae pleraque *vel* Europam pleramque *Duk.* ‖

adqueastam ‖ 3. quadragesimum *Sig.*; *f.* tricensimum *v. Iust.* XXXIII, 2, 6 *quemque ibi l. Ieepius Clintonem fast. Hell. p.* 235 *sqq. ed. Krügerus cf. etiam H. Nissenius l. l. p.* 273 ‖ numerabuntur ‖ esset ‖ 4. Macedonum [gens] *Ma.* Macedonum [regnum] *Kra* Macedoniae *Benedictus* ‖ [potentia] fuit *Sig.* ‖ gens] *h. l. addidi* ‖ europaei ‖ continuitur ‖ Thraciae *Bas. a:* treciae ‖ adque ‖ 5. superfuit ‖ annos ‖ 6. erabas ‖ ultimos fines *I. F. Gr.*: ultumusfinis ‖ 7. moremalexandıtractummulta ‖ laceratis viribus] *I. F. Gr. prob. Ma.*: laceꝛ̄ā|tesuıribus *C* lacerantes uiribus *Bas. a* lacerantes vicibus *Burmannus* lacerantes suis viribus *Kr.* ‖ culminae ‖ centum quinquaginta] *cf. Duk.* ‖ stetiturbs *C cf. Va.* 16 ‖ X, 1. uictoria ‖ famae ‖ antenos ‖ classisse ‖ palanas ‖ 2. Popillius] *Sig.*: popılıus ‖ quidelun ‖ stabtione ‖ adticis ‖ pergitur ‖ 3. anthıoco ‖ ab ‖ 4. loriam ‖ rodo ‖ etaduersusurbis ‖ 5. tamenıneoquioque ‖ essentq.agerenturrodı ‖ 6. perspulserunt ‖ moranauıgatıones ‖ urbes ‖ iisdem *A. Perizonius* ‖ praecibus ‖ 7. minuitur ‖ popılius (*cf.* §. 2) ‖ quae] que ‖ 8. quae] que ‖ 9 *sq.* utex... Romani, cui propriae... esset, *I. F. Gr.* simulatisnullamcausam ‖ ciuitates ‖ aceruitate ‖ senati‖ conıectarenturcumdecimmoderatıofuitqueın ‖ quae] que ‖ popılio (*v.* §. 2) ‖ nonpaenes ‖ conscitores ‖ esset ‖ 11. eéos ‖ fecisseteas ‖ rhodıosemper ‖ paeniteretur ‖ camens] *I. Gr.* (*Periz., Trillerus*): tamen *C* sana mens *W; in eandem ci. nuper incidit Hofm.-Peerlk. Hor. sat. ed. p.* 185 (*al. ap. Dr.*) ‖ 12. multitudınemnoxaleuabant (leuabat *Kr.*) *C:* multitudinis noxam eleuabat *Bas. a* ‖ uerterant ‖ 13. responderet ‖ tam] *Doeringius:* tamentam ‖ orataeorumquiquefurtquiquepopılius (*v.* §. 2) ‖ deluderet ‖ decimo ‖ 14. quid] quod ‖ capitis] facılıscapitis (*cf. Va.* 17) ‖ 15. XI, 1. rodı ‖ factı ‖ Rhodii exercebant] *Va.* 16: rhodıexercebantur *C* Rhodi exercebantur *Bas. a* ‖ perseuerabantıam ‖ non tam — Cum] *Va.* 16 *sq.*: tamdecimaelenıtasquam *C* Decimii lenitas (• *in mg. Bas. a* afferebat *add. Sig.* efficiebat *Doujatius* ultro accenderat *Crev.*). Cum *Bas. a* ‖ gerenturanthıocus ‖ Alexandria abscesserat *I. F. Gr.*: ınalexanderexcesserat *C* Alexandriae abscesserat *Bas. a Dr.* ‖ petitusrelictutemplımaıoremptolemeocumregnum ‖ adduxit ‖ 2. gnarusptolemeus ‖ quum .. haberet *vel* dum .. habet *Dr.* ‖ contrarius ‖ recipitalexandreaet ‖ 3. *cf. Ma.* 350 ‖ fratrem] patres ‖ 4. anthıocum ‖ aegypti ‖ peculisi ‖ reliquerat *I. F. Gr.* ‖ 5. vellet] *I. F. Gr.*: uelit ‖ rursum] *Va.* 17: rursusme *C* rursus *Bas. a* rursus inde *W* ‖ eum] cum ‖ ut] et ‖ nequiquamperanthıoco ‖ 6. maiorem ‖ fratrē ‖• praecibus ‖ 8. His *Bas. a* ‖ anthıocum ‖ si] ı ‖ retducendı *C:* reducendi ‖ quod ‖ Asiae] specie ‖ recipiendisquelitteris ‖ ut] et ‖ ante] *sic* ā|te *C cf. Va.* 12 ‖ 9. ipso ‖ exercitum ‖ 10. Rhinocolura] *Bas. a cf. Sig. quosque l. Forbigerus enc. real.* VI, 471 *sq.*: rinocarala ‖ ptolemeılegantis ‖ gratiasś ı ‖ ueretur ‖ hostiisexposcio ‖ adque ‖ agere ‖ 11. reducturum *Bas. a:* redductum ‖ toto ‖ hostiumnihil ‖ cederet rex] *scripsi:* cederet *C* cederetur *Bekkerus* ‖ diemquae ‖ peractis] delatis *Crev. cf. Dr.* ‖ XII, 1 *sq. asteriscum ad mg. posuit Bas. a; de lacc. cf. Sig. I. F. Gr. Doujatius Crev.* ‖ etpostquam ‖ ınidutiispraeterit ‖ hostionihil ‖ desertarabiae ‖ etaegab ‖ ab ‖ descenditur ‖ 3. Eleusinem] *Turnebus, H. Valesius:* leunsinem ‖ 4. aduenienti ‖ Popillio] *Sig.*: popilio ‖ pollicereturabellas ‖ popılius (*cf. supra*) ‖ senatusconsultum scriptum] *i. e.* sc. scriptum *Schweighaeuserus ad Pol.* XXVIIII, 11 *Wl* II, 11 *t:* scriptum *C* senatusconsultum *Vrsinus* (*Kr. V. Köhler l. l. p.* 73) tradituradque ‖ iubetur ‖ 5. consideratuirum ‖ popılius (*cf.* §. 4) ‖ inquid ‖ *sqq. rectedist. I. Perizonius:* (, *Bas. a*) parscyprum *C* (*Bas. a*) ‖ nauigantur ‖ aegyptiae ‖ Antiochi] *Bas. b:* anthıoco ‖ dimittuntur ‖ 8. clareaper ‖

dubiae ‖ anthiocus ‖ habente ‖ stir-peptolemei ‖ 9. consul ‖ sic ‖ 10. legationibus ‖ intravit]int ‖ est]esset *Ma. cf. p.* 511 ‖ 11. campus ‖ habuiturdeninde ‖ hibernavit *Dr.* ‖ 12. quod] q ‖ manserent *C; f.* manserunt ‖ 13. eundem] *Dr.*: eumdum *C* eum *Bas. a* (*Kra*) eum tum *Krt* ‖ diciere ‖ sorte ‖ XIII, 1. Vt] *I. F. Gr.*: et *C* (*Crev.*) ‖ Popillius] *Sig.*: polpilius *C* ‖ anthiocumerant ‖ rediit: rettulit *Bas. a:* rettulitredit *C* retulit, *Crev.* ‖ 2. anthiocı ‖ (legati) *W* ‖ uictoriā ‖ pace‖ senatui quae] *Bekk.*: senatuique *C* quae senatui *Bas. a* ‖ uisa ‖ haud *Bas. a:* aut‖ secuṁs‖ iussus ‖ 3. gratulati] legati ‖ dein (*s.* deinde) de victoria] *Kra* = deindeuictoria *C:* deinde uictoriam *Bas. a*‖ quam .. adiuturum] *Kr.*: quam .. adfuturum *C* ad quam .. adfuturum *Bas. a* ‖ summa] *Sig.: om. C* omni *W* ‖ 4. ptolemei *C* Ptolemaeorum, *si Gr. sequaris, Dr.* ‖ *f.* regum *et* §. 7 Ptolemaeis *I. F. Gr.* ‖ cleopatre ‖ 5. eo ‖ quaparentibus ‖ admissum ‖ 6 *sq.* anthiocum ‖ adque ‖ paruisse ‖ *de sqq. distinguendis cf. Heus.* ‖ ptolemeocleopatreque ‖ magnoopere ‖ ducantur ‖ 8. instituta ‖ C.] cum ‖ 9. deinde e] *I. F. Gr.*: deinde (*cf. Wt praef.*) ‖ que ‖ geminarunt] *I. Perizonius:* geminarent ‖ 10. pisano ‖ Lucensesque *et* Lucensibus *Cluverius al., at cf. Mommsenium CIL* I *p.* 147 *sq.* ‖ etpisan|nisquaerentibus ‖ ab] *C* (*Kr.*): a ‖ utrumuiris ‖ 11. quidemfinibusposcerent ‖ T.] Ti. *Sig.* ‖ semproniumuscam ‖ Appuleium *Sig.* ‖ 12. ateneo ‖ masgaebae ‖ pecuniam ‖ peruiceret ‖ 13 *sq.* ibi is] *scripsi:* is *C* ibi *Wl* II, 14 *n.* 9 (*cf. Kra*) *t* ‖ gratiorea ‖ quod ‖ quod ‖ misisset:] (*s.* misisset.) *Kra*, *Ma.*: misitsed *C* (misit. Sed *Bas. a*) misisset. sed *I. F. Gr.* ‖ ruboris ‖ quae]que ‖ esset ‖ imperasset *Bas. a:* inparasset ‖ misissetet ‖ 15. *num* meminisse se? *v. Dr. Kra* ‖ 16. sumerent ‖ eos de se, non] *Ma.*: eosdemsenon *C* eosdem non se *Bas. a; erat cum de* eos de messe, non *cogitarem* ‖ aequum *Bas. a:* aeqno ‖ *f.* nec quicquam emere *Crev.* ‖ ea, ex .. dati quae *distinx. I. Perizonius* ‖ (ea) .. (quae ibi proveniant) *Crev.* ‖ (ea) .. agri, sed ab se dari *Seyffertus l. l. p.* 841 *sq.* ‖ que ‖ ibi populo Romano proveniant] *scripsi:* ibiprouenıantur *C* ibi proueniant *Bas. a* sibi proveniant *I. Periz.* sibi conveniant *Ma.* ‖ etforte ‖ 17. profectus ‖ etindicarenttaceamrem ‖ ioutiqueomin ‖ XIIII, 1. praetium ‖ debito] *f.* verborum *I. F. Gr.* ‖ 2. populo Romano regnum] *vg.* (*cf. Kra*): regnumpr *C* (= *Bas. ab*) ‖ ; aeque tantis] *Kochius l. l.:* aequitatisiis *C*: aequitate sua *Bas. a* , ac virtute sua *Crev.* alacritate sua *Heus.*; aequatis iis *Wl* I, 23 *n, t. de* ; excitatis *cogitarat Kr.* (*at v. Krs* 90 *a*) ‖ eum] *om. Bas. a* ‖ fructumofficii ‖ 3. suae ‖ *aut* miscuisset] *aut in praeced.* (cum) *Kra*: inmiscuisset *C* commiscuisset *Doeringius* ‖ deis pro] *Ma.*: deispr *C* diis pro populi Romani *Bas. a* ‖ eum ‖ 4. relinqueret ‖ erep-populir *C:* e re populi Romani *Sig. Doujatius, at cf. Dr.* ‖ 5. obses *Sig.*: ospes ‖ *lac. ind. Bas. a cf. Sig.* ‖ 6. ex] et ‖ ieum ‖ sumptu ‖ conduceret ‖ regis] eius *al. I. F. Gr.* ‖ 7. comiti ‖ 8. mysagene ‖ dispersamclassēi ‖ mare ‖ 9. iisdem *Bas. a:* idem ‖ que ‖ romanae ‖ tertinius ‖ *in* hospi *expl. fol. in C; lac. ind. Bas. a* ‖ XV, 1. ex se natus] *Kr. Ma. de Q. Asconii comm. p.* 38 *sq. Walterus h. iur. R.* I[1], 122 *n.* 50 (= I[3] 150 *n.* 71): exsenatu *C* ex SC *Bas. a* (*Goettlingius hist. reip. R. p.* 395 *sq. n.* 9), *quod transponendum esse censuere Crev. Heus., in* ex se *mutandum ego olim censui de Cinciis p.* 13 *n.* 12; *praeter vv. dd. ll. et Huschkium infra l. cf. de h. l. Beckerum ant. R.* II, 1 *n.* 413 *Langium ant. R.* II, 258 *Bierregaardium de lib. hom. cond. etc. p.* 49 *sq., ex cuius sent. l. distinxi et lac. indicavi* ‖ 2. caesi ‖ censere ‖ eis *Huschkius Serv. Tull. p.* 554‖ quib. ‖ rusticapraeplurissestertia ‖ [in tribubus rusticis] censendi *Crev.* (*cf. Wt praef.*) censendi [ibi] *Wl* II, 14 ‖ 3. *in* cuiquam] a *spscr.* ‖ 4. possit *Dr.* ‖ sit] si ‖ iuberet ‖ trib ‖ eriperet ‖ 5. trib ‖ palmam ‖ altrio ‖ quem ‖ qui] in ‖ seruisset ‖ 6. Tib. *Bas. b:* titius ‖ 7. eas ‖ honoris ‖ coeptaio ‖ 8. plus ‖ ab] *Kr.*: ad *C* a *Bas. a* ‖ emoti *Bas.*

amoti *Douj.* ‖ aequos ‖moti] *I.F.Gr.*: remoti *C* emoti *A.Periz.* ‖ notarat *sec. Pighium Dr.* ‖ laeuata ‖ 9. ad sarta tecta ex instituto *Dr.* ‖ probannida ‖ sex mensum] *Bekkerus:* VI. mensium *Crev.* bimensus *C* bimensis *Bas. a* (*A. Mommsenius röm. Daten p.* 47) semestris *Lallemandus* ‖ senatu ‖10. adem ‖ Monetae in monte] *Dr.*: mō| et *C* in monte *Bas. a* ‖ l. abınus (*in* albinus *corr.*) postumius ‖ XVI,1.hıspanıa ‖ que ‖2.macedonıa ‖ donec] decet ‖ in] *add. Kr.* ‖ 3. binis legionibus quinum millium *Dr.*: bınısė *C* binis legionibus *Bas.a; al. Crev.* ‖ equitum quadringenorum] *Dr., qui ipse praefert* trecenorum, *Kr.*: equitumquadrıngentorum *C*(*al.Bas.a, Crev.*); *sociorum num. supplendum esse censet Dr.*‖causıus ‖urbana, M.']*Sig.*: urbanam ‖ Thalnae]*Sig.*: talnae ‖ sıcılıae ‖ cıterıorem‖ ulterior] *h.l. addidi, post* Neruae *Bas. a* ‖ 4. nequıdıret ‖ 5. deûm] *Kr.*: deus *C* deorum *Bas. a* ‖ uenıa ‖ mıneruáıo *C* Minervae *aut* Minervium, *Dr.* ‖ agnagnıaæterrae ‖ fas ‖ ex] *Kr.*: et *C* e *Bas. a* ‖ sanguinem] *Gruterus:* sanguıne *C, quod f. defendi potest* ‖ 6. xuiri *Bas. a:* XV. uiri *C* (*num ex Livii errore?*) ‖ adırıussıtsuplicatıonem ‖ 7. ıtem] *Ma.*: ıdem *C* inde *Bas. a* ‖ isenatus ‖ cúreges ‖ 8. anthıocum ‖ essettantasque ‖ M.'] *Sig.*: m. ‖ XVII,2. consulares IIII (*s.* quattuor)] *scripsi in re perincerta* (*cf. Ma.*): culpmi *C* sunt hi *Bas. a* a curiae lumina *Seyffertus l. l.* 842 ‖ *post voc.* nominati 2–3 *litt. spat. in fine versus* ‖ lucus ‖ illi] *scripsi*: alıı *C* ii *W; om. Bas. a* ‖ *lac. signum h. l. add. W praeeunte Dr. cf. Pighium, I. Gr.* ‖ consuluatutumpaulıprorogato ‖ habebas ‖ 3. Ahenobarbum] *Sig.*: haenobarbum ‖ Ser.] *Bas. b:* serg. ‖ Sullam] *Sig.*: syllam ‖ A.] ta. ‖ uarroınem ‖ C.Antistium Labeonem] *h. l. add. W, post* Iunium *Bas. a* ‖ 4. in Illyricum] ınlyrıcum ‖ P. Aelius] pael ‖ Cn.] p. ‖ Tamphilus] *Sig. ni f.*: pamfılus ‖ Tuscivicanus] *C ex corr.* (*Kr.*): tusclucáicanus ‖ 5. nominatos ‖ oportet ‖ 6. quae] que ‖ convenerant] *Dr.*: conuenerunt ‖ 7.agitatae sunt summae]*Ma.*: agıtaltesuntsumma *C* agitata est summa *Bas. a* ‖ possunt ‖ XVIII, 1. adque ‖ 2. lıbertatem ‖ que ‖ perpetuaque] *Ma.*: perpetuamque *C* (*Sig.*) ‖ tutela [populi Romani] *Sig.* ‖ crederent] *C Ma.*: *om.* ‖ & *Bas a:* eo ‖ fuissesiėuıs ‖ uictoıamüıċ ‖ adlaturum, sibi libertatem] *Ma.*: adlaturumcrederent sıbı adlaturumsıbılıbertatem *C*, sibi libertatem allaturum crederent *Bas. a* ‖ 3. Macedonici] *Heus.*: Macedonici, *Bas. a* ‖ quo ‖ locatıonesqpraedıorum *C:* locationes praediorumque *Duk.* locationes praeter praediorum *Ma.* ‖ 4. esset] *Doeringius:* est ‖ ıbıauctıus ‖ aut ... aut] (aut) *s.* et ... et *Duk.* ‖ esset ‖ 5. macedones ‖ id] *Crev. Ma.*: ıdem ‖ praedam ‖ nuncquam ‖ seditıonem ‖ deore ‖ 6. commune concilium (*Sig.*) gentis esse, improbatum, ne vulgi adsentator *Ma.*: communeconsılıumgentısessetınprobumuulgıadsenator *C* Commune consilium gentis esset, ne improbum uulgus à senatu (*cf. Kr. W*) *Bas. a; al. ad h. l. Sig. Grut. Büttnerus l. l. p.* 110 *sq. Heus.* ‖ moderatione] *vg.* (*cf. Kra*): moderatıonı *C Bas. ab* ‖ 7. regiones] macedones ‖ ut suum] uısum ‖ concilium] *Sig.*: consılıum ‖ habere ‖ tributi] tributique ‖ (quam) *I.F.Gr. cf. Dr.* ‖ ferrı ‖ 8. cetera] ıpsaceterıs ‖ *f.* (in) quibus*I.F.Gr.*ut quibus*I.Gr.* ‖ XVIIII, 1. centıumque ‖2. iis] *Kra:* hıs ‖ quibus simul..militaverat*I.F.Gr.* ‖ militaverant *Clericus* ‖ haud *Bas. a:* aut ‖ benıgnıusquequam ‖ uenıssent ‖ 3. ea] eas ‖ alteróaquaerımoniagallique ‖ Gallico tumultu Solvettiique clædibus *Dr.* ‖ acceptaeque cladis] *Walchius* 267 *sq.* (*cf. Krg* 454 *sq. a*): aduertaequegladıus *C* (, Aduertaeqúe gladiis *Bas. a*) aperteque gladiis *Turnebus; al. v. d. ap. Walchium, Büttnerus p.* 112 *sqq.* ‖ qua regnum .. esset] *Kr.* (*cf. ll. ll.*): quaeregnum..esset *C* regnum..esse *Bas a* :'regnum ... esse' *Walchius* ‖ 4. (et) *Hofman-Peerlkamp. l. l. p.* 178 ‖ praemıorumquae ‖ ei] *Crev.*: eıus *C* regis *Wt praef.* ‖ elıgerent ‖ 5. esset ‖ tamquamtémquamde ‖ 6. pos-

set ‖ utrumquepro ‖ tribueretilleue-ro *C* ‖ (vero) *Doujatius* merito *I. F. Gr.* iure *W* ‖ negare [velle]. *Duk.* ‖ 7. rex ‖ speisponpondissetcuperetne ‖ munitio ‖ uelutirenos *C* veluti fre-nos *Kr.* ‖ animis ‖ *post* eius 3—4 *lit. spat., tum a lin.* ‖ imposuisset ‖ 8. securomene ‖ que ‖ monitusque ‖ decedit ‖ 9. sermonibus] *I. F. Gr.:* temporibus ‖ rectiuit ‖ 10. eorumnul-lumnouumnullus ‖ etsigne ‖ 11. qui] *Ma.op.ac.alt.*215, *Kra:* quia ‖ aetater ‖ sit] *Kr.:* si *C; om. Bas. a* ‖ eaminfir-mitatemaetatemque ‖ sit] *Ma.:* esse *C* esset *Bas. a* ‖ necdum *etc.*] *cf. Douj., Crev., Duk., Heus., F. Lachm. l. l.* II, 80 *sq. n.* 3 ‖ 12. adtinere vim ad-ferre] *Dr.:* adtineretuimadferreꝛ *C* attineret vim affere *Bas. a* attinere vim afferri *I. F. Gr.* ‖ venturae] *Duk.:* aduenturae ‖ accessissent ‖ callici ‖ quead ‖ 13. eum fratri, quam ne in .., sibi ipsum *I. F. Gr.* ‖ ipse ‖ erupturum ‖ 14. seruasset ‖ que ‖ fuisse] esse *I. Perizonius* ‖ sit] si ‖ 15. erupturum ‖ infirmus ‖ omnium *A. Perizonius* ‖ probrisque] *Kr.:* pro| *C; om. Bas. a* ‖ esse passurum] *s. simile quid post Duk., qui* visurum *proposuerat, add. Ma.* ‖ an ad] *Duk.:* an *C* ad *I. F. Gr.* ‖ 16. aegre-gium ‖ tabulistraditumimperiorum-fratrem ‖ uideritis ‖ fraternas ‖ sa-motracum ‖ exigenti ‖ uictoriis ‖ porostratus ‖ 17. quimillisamicis ‖ fides ‖ fratris ‖ XX, 1. senatu ‖ gratulatum *C* gratulatusque *Dr.* ‖ est et] *alt. Dr. ci.:* est *C*, & *Bas. a* ‖ suam ‖ erat ‖ erant ‖ 2. petit ‖ au-ctoritatem ‖ aeditis ‖ petit ‖ 3. par-turumcrediderat ‖ ut raro] *cf. Wt praef.:* raro *I. F. Gr.; f.* et raro ‖ alius *Dr.* ‖ est auditus] ita *h. l. add. vid. Kra* ‖ oneribuspmuneribusquaeet ‖ prosecutio ‖ 4. asiaee ‖ 5. et] *C Bas. ab: om. vg.* (*Walchius*) ‖ et], ut, *Wal-chius* 228 *sq.* ‖ an] *cf. Ma. op. ac. alt.* 164 *sq.* ‖ lautia] *Bas. b:* lautiam ‖ is esse] *scripsi et sic* iis esse *Kra:* isse *C* iis *Bas. a* ‖ 7. rodi ‖ pronuntia ‖ 8. amicitis ‖ adque ‖ ac sociorum] *sic fere* sociorumque *v. d. ad mg. Cur.* et sociorum *Doeringius, Rup.:* socio-rum *C* aut sociorum *Muretus* socio-rumve *I. F. Gr.* ‖ sunt ‖ 9. auditus ‖ obesse] *cf. Walchium* 229 *sq.* ‖ 10. eumpraecibus, condemnarent] *Crev. Dr.:* condemnarentur ‖ XXI, 1. M.'] *Sig.:* t. *C* (M. *Bas. a*) ‖ Thalna] *Sig.:* talna *C* (Talua *Bas. a*) ‖ 2. utrebbho-dius ‖ qui ad id] quidaut ‖ classem ‖ eum] cum ‖ 3. antonised ‖ 4. ingres-surus ‖ non ante] *Ma.:* antenon ‖ sententiam ‖ nellentferrent ‖ rodius ‖ 5. ex auctoritate patrum] *Kr.:* patrum *C; om. Bas. a* ‖ 6. plebis, [quod antequam privati de lege dicerent, legi ipsi intercederent,] *Sig., at v. I. F. Gr.* ‖ quid ‖ inter-cedere|eilegi ‖ potestatem ‖ eaquae ‖ ut et] *Kr.:* uter *C* ut *Bas. a* ‖ anim-aduersis ‖ oratione] *I. F. Gr.* (*cf. Dr.*): ratione ‖ intercederentur ‖ 7. uictoi ‖ tumimpetratorem ‖ intem-pestiuae ‖ 8. XXII, 1. *de lac. cf. Sig. Duk.; in* im *expl. fol.; lac. post. ind. Bas. a* ‖ peccauerimusnec ‖ antioco *C; num* Antiochoq.? ‖ *in* curia] i *spscr.* ‖ donas ‖ ferentes [veniebamus] *Sig.* ferentes [deducebamur] *Crev.* ferebamus *I. Perizonius* ‖ 2. di-uorsorio *C* deversorio *Dr.* ‖ decepti ‖ orbem ‖ adquecarta ‖ reminisadque ‖ amplissimis *Bas. a* amplissi-mumis ‖ 3. etmeccnasillyriosquaeli-berisseut ‖ audivimus *Sig.* ‖ 4. inmo ‖ clementiae ‖ quai ‖ alibi ‖ quifu-erunt ‖ 5. iidem *Ma.:* quidem ‖ festis ‖ exitum ‖ uincatiis ‖ non] num ‖ 6. mesana ‖ carthaginiensaesathennae graeciam ‖ 7. anthiocus ‖ traicit ‖ demetriadē ‖ calcide ‖ termopyla-rum ‖ 8. oppugnati] *ex* occpugnati *corr.* ‖ electi (*s.* expulsi) alii] *add. Wl* II, 13 *t cf Kra* ‖ priscispesque ‖ uobisq ‖ 9. periuri ‖ segreco ‖ poliа-rato ‖ Dinone] *I. F. Gr.:* dione ‖ ut-traderemusut ‖ 10. fuimus ‖ anthio-cipilippique ‖ 11. l. aelium ‖ 12. se-mul ‖ samulıterum ‖ pamphilia ‖ 13. quae] q ‖ maginam ‖ pugnaeet-egraeciam ‖ *in* amisissemus] *poste-rius* i *spscr.* ‖ ausi sumus] aus ‖ clas-siaexsuyria ‖ 14. rettulit ‖ XXIII, 1. et Philippo et] *W:* et *C* Philippo & *Bas. a* ‖ anthioco ‖ qua ‖ forumade-umdeu ‖ fuisse ‖ praemiam ‖ 2. an] ad ‖ 3. quaeretur ‖ vos] nos ‖ 4. hic ‖ ultraquaepace ‖ ab neutra] I. F.

Gr. (*Ma.*): neabutraque *C* (*Wl* I, 21 *sq. t cf. praef.*) nec ab utraque *Heus.* ne ab utra quidem *Bekkerus* ne ab altera quidem *Kra* ‖ intremus ‖ alteram ‖ 5. non] nosn ‖ quae] que ‖ navibus, armis] *I. F. Gr., et sic ego;* nauali busarmis *C* (navalibus armis *s.* navalibus, armis *vg.*) navalibus copiis, armis *W* ‖ *f.* [nos] nostra *Dr.* ‖ 6. pne ‖ neque] nequisneque ‖ sed id a *I. F. Gr.* ‖ prohibitio ‖ nequivimus] *Ma. op. ac. alt.* 221 *cf. gramm. Lat.*[3] 221. *em. Liv.* 601 *sq.*: fuimus *C* non potuimus *W* ‖ 7. rodii ‖ hic] *Dr.*: hinc ‖ non] nunc ‖ factus ‖ segrecaturus ‖ 8. nulla enim] nullam ‖ etaliquandoet *C* (*cf. Ma.* 487 *n.* 1; 602 *n.* 1) ‖ imperita ‖ 9. auditi ‖ multitudinis ‖ secessione *C cf. Kra* ‖ rem publicam] populum Romanum *Sig.*, *at v. I. F. Gr.* ‖ 10. haec ‖ memoratacituitatem ‖ aliiquos ‖ *f.* depravarint *Dr.* ‖ caessarem *C; f.* cessarimus *Dr.* ‖ 11. non] nonutinon *C* non utique *Kr.* ‖ praeteriuo ‖ grauissimus ‖ inb ‖ uestrae ‖ eteodem ‖ uestos ‖ furiosius ‖ oratiostultissimam ‖ 12. quod ‖ locutus ‖ tamquam si *I. Perizonius* ‖ Popillius] *Sig.*: popilius ‖ romanosquead ‖ anthiocum ‖ ptolemeum ‖ misisti ‖ 14. cui|tatium ‖ hominesmorum *C* hominum mores diversi *V. Koehlerus l. l. p.* 75 ‖ propiniores ‖ 15. *f.* Atheniensem *I. F. Gr.* ‖ lacaedemoniorum *C; f.* Lacedaemonium *I. F. Gr.* ‖ eai ‖ 16. uamora *Ma.* ‖ parare ‖ tu|tumidiorem ‖ uciuitates ‖ quamueluestris ‖ 17. pensui ‖ certe tam] certamen ‖ suplex ‖ satis] satisfuit ‖ 18. inrident] (*s.* irrident) *Curio:* inriderent ‖ dignumiudicabitur ‖ 19. rodii ‖ increpat ‖ nec ideo] *Kra:* neeoéid *C* nec ob id *Bas. a* ‖ audivimus *Bas.* 1554 ‖ XXIIII, 1. icitur ‖ purgemus] *I. F. Gr.*: purgamus ‖ offensione] *C* (*Benedictus*): offensionem ‖ 2 *sq.* tacitae] *I. Perizonius:* tacite ‖ alii; alii vestrûm] *Heus.*: aliiuestrum *C* (. Alii uestrum *Bas. a*) alii uestrum; alii *Ma.* ‖ velit ..., si] *Va.* 266 (*a Ma. repudiatum*): uellet ... utsii (si *Bas. a*) *C Bas. a* velle ... comperiatur, si *Ma.* (*cf. Va.*) velit ... reus sit; si *Seyffert. l. l.* uellet ..., si *Vascos.* (, ut is si *I. F. Gr.* et si *Perionius*) ‖ quo] quod ‖ capiti ‖ 4. his] nisi ‖ ipsiq ‖ voluimus] *Vascosanus:* uolumus ‖ omnes ‖ 5. postumo ‖ legis ‖ salu:s ‖ depraecor ‖ propterpropter ‖ 6. illi ‖ etipsaet ‖ quia] *I. Periz.*: qui ‖ praefugerunt ‖ erant ‖ 7. itaitne ‖ 8. regionibuscessistis ‖ quam [prosit], quod *Crev. Dr.* (*cf. Walchium* 229 *sq.*) ‖ 9. anthiocum ‖ dubia est et gravior sit?] *scripsi:* aut (*praecedit a, sequitur mox* ut) dubiaestutgrauiorsit *C* dubia est, ut gravior sit. *Bas. a* (*Crev.*) autem dubia est, ut gravior sit. *Kr.* ut dubia est, et gravior sit? *Kra* aut dubia est aut gravior sit. *Ma.* (*al. I. F. Gr. Wl* I, 22 *t*, *t praef.*) ‖ sirodus ‖ an] ac ‖ 10. inferere ‖ 11. in ira] infra ‖ 12. publicis ‖ quaequod ‖ quid ‖ corporinostrocondit queaclibrorum uestrapotestatepermitteimus ‖ 14. possunttesteestenimet ‖ quod .. iudicabimus] *Bekkerus:* quod .. iudicauimus *C* quo .. iudicabimus *I. F. Gr. cf. Dr.* ‖ néos ‖ XXV, 1. Secundum] *iterat. post* orationem ‖ eaccesserunttunt (c *extr.* t *spscr.*) ‖ 2. rodiis ‖ macedoniā ‖ aspe ‖ 3. inseramnon ‖ simulacrum viri] *sic C:* simulacrum veri (*s.* similia veris) *Ma.* ‖ copiose id quod] *scripsi*, copiose quae *ci. Ma.*: copiasidque (*tum sequitur* d) *C* copiosi quae *Bas. a* ‖ quinto] quintae Originis libro *Gell. N. A.* VI, 3, 7: VII *Va. act. gymn. Austr.* 1859, 487 *sq.* (*sic apud Gell. Brillenburgius de M. Porc. Cat. p.* 93 *n.* 2; *cf. Nipperdeii ad Corn. Nep. Cat. mai. c.* 3 *in ed. mai. comm.*) ‖ 4. rodiis ‖ Philocrates] *cf. Leutschium nunt. Gott.* 1855, 263 *sqq.* ‖ legationes ‖ 5. philocratenrenuntiarentrhodumt ‖ partim ‖ substitere ‖ quae quae] *Sig.*: quae *C* qui quae (*tum* scirent *et* facerent) *I. F. Gr.* ‖ 6. praesentia [praesidia] *praeeunte Doeringio Kr.* ‖ decedere *Rup.* ‖ praefectos] praesidia *vel* praesidiarios *Dr.* praesidia et praefectos *Wl* I, 26 *n.* 11; *cf. de h. l. Ma.* ‖ rodum ‖ renuntiata *Ma.* ‖ seatristitia ‖ cum] circum ‖ verterunt] *Heus. Ma. cf. Va.* 18: renuntiauerierunt *C* renuntiata uerterunt *Bas. a* ‖ 7. viginti millium *Gruterus:* XXmilib. *C ἀπὸ μυρίων*

χρυσῶν *Pol.* 30, 5 decem millium *Hotomanus; aut ap. Pol.* δυομυρίων (*sic H. Nissenius l. l. p.* 276 *n.* *) *aut ap. Liv.* decem millium (*s.* milium) *leg. esse cens. I.F.Gr.* (*Tillmanns diss. l. p.* 62) ‖ 7. Theaetetum] *ex Pol. Vrsinus:* theodotum ‖ praefectis ‖ abá ‖ maior a repulsa ignominia] *Kr.:* maiorapulsaisnomina *C* maior repulsae ignominia *Ma., qui* ne *brevitatis causa praeposuit* maior repulsis ignominia *Bas. a* (*al. I. F. Gr.*) ‖ 8. ageret ‖ possent ‖ 9. amnos ‖ amicitiam ‖ quid] *Kr.* (*Va.* 10 *sq.*): quodid *C* cui *Bas. a* quo *Bekkerus* quo id *W* ‖ perficienti ‖ 10. tumnc ‖ ipsos *Vrsinus* ‖ 11. Mylasenses] *Sig. cf. I. F. Gr. al. ad* §. 13 *adn.*: milassenses ‖ euromanensium ‖ 12. non] cum ‖ lycćia ‖ demptae ‖ ab Rhodiis *Vrsinus* ‖ ácetera ‖ qui ‖ tante ‖ 13. iuuentutē ‖ cybiratarum ‖ *f.* acciverant *I. F. Gr.* ‖ parare ‖ Mylasensis] *Ma.* Mylasenses *Sig.:* mylassē|sis ‖ Alabandensisque, qui] *Ma.* Alabandensesque, qui *Bekkerus:* alabandeniquequialabandesium *C* Alabandenosque *Bas.a* (*W; de Wt praef. cf. Ma.*) ‖ euroaemensium ‖ provinciam ademptum] *C* (*W*): prouincia adēmpta *Bas. a* ‖ et ipsi] *Ma.:* adipsi *C*, ad ipsos *Bas. a* ipsi (*f.* et ipso) *W* ‖ coniunctos ‖ venerant] *Ma.:* uenerunt ‖ ortusiaman ‖ XXVI, 1. *f.* ibi [in Asia] *coll. sqq. Wt praef.* ‖ Romae] *Bas. a* (*Kra, Va.* 10): romaeinasia ‖ potestate ‖ que ‖ fuerant ‖ gabenium *C*; *praenomen excidisse censet Dr.* ‖ 2. locimiourb ‖ licinius ‖ 3. inlyrico ‖ *de* cum] *a Bas. a add. cf. Kra* ‖ reliquaexercitum ‖ epyrum ‖ panota ‖ dedita omni] *Wt praef.:* deditotomnium *C* dedita tota *Bas. a* deditast omni *Ma.* ‖ multitudinem ‖ infirmis ‖ 4. hinc] *Duk.:* hic ‖ molosidem *C Sig. cf. CIG* I *n.* 874, *vv.ll. Steph. Byz. s.v. Μολοσσία etc.* ‖ oppidiis ‖ Tecmonem] *Sig.:* tegmonem ‖ pilaceum ‖ Horreum] *sic etiam* §. 10 *C; dubitat Bursianus geogr. Gr.* I, 25 ‖ ducitur ‖ 5. gentis ‖ 6. hic ‖ noxa ‖ uenieterat ‖ opprimerent ‖ 7. quae vos] quos ‖ inquid ‖ civitatem] *I. F. Gr.:* ciuitates *C* ciuitatis *Bas. a* ‖ factis ‖ 8. laecumobpaetissent ‖ hii ‖ accepimus ‖ 9. inruperunt] *Dr.* irruperunt *Bas. a:* ruperunt *C* eruperunt *I. Perizonius* ‖ adque ‖ romani ‖ 10. Cephali] *I. F. Gr.:* cepalonis *C* Cephalonis *Bas. a* ‖ principiis ‖ tegmonem (*v.* §. 4) ‖ recipit ‖ pylagen ‖ 11. epro ‖ scoraequoquequinque ‖ 12. romanorum ‖ (oppidis) *Ma.* 70 ‖ arciuusest ‖ 13. foressenesetaudantios ‖ dasserentiorum *C* Dassaretios, tum *Palmerius* ‖ Pirustas, Rhizonitas] *Sig.:* tirustarasimittass ‖ 14. Daorseis] *c Bas. a* (*Mommsenius nunt. archaeol. Berol.* 1861, 208 *): daiorseis ‖ quod] quo ‖ Caravantio] cauarent ‖ scordensibus (*cf. Corssenium Ausspr.* I, 92) ‖ dassarensis ‖ Selepitanis] *cf. Douj., Dr.* ‖ impositum *add. Mur.* ‖ pependissent] *Sig.:* pendissent ‖ 15. quae] q ‖ dictam *C* Issam *recte f. Ma.* ‖ omnes *Bas. a:* omnia ‖ Agravonitas] *Bas. a:* agrauomtas *C* Agranonitas *typogr. f. errore Bekk.* (*Wt*) Ascrivionitas *Douj.; et vid. sane incolae eius oppidi significari, quod* Acruvium (*sic codd. fere opt.;* Ascruvium *ap. al.*) *ap. Ptol.* II, 17 (16 *Nobb.* 15 *Wilb.*) 5 *p.* 65 *Bert. indeque ex ci. Silligii ap. Plin. n. h.* III §. 144 (*ubi* Agrutum *etc. in codd.*) *nunc nominatur* ‖ Rhizonitas] *Sig.:* rizō|ta ‖ Olciniatas] *Bas. b:* olceratinos ‖ hoc ‖ Illyrico] *Kra:* inillyrico ‖ ipse] *Wt praef.:* ipsein ‖ redituri ‖ XXVII *sq. cf. Wilkium a F. Lachmanno l. l.* II, 85 *n.* 1 *l.*, *Krm* I ‖ 1. romam ‖ Agassas] *cf. Dr.:* gassas ‖ 2. consule ‖ petitam ‖ 3. ageniensium ‖ fame ‖ 4. Aeneatum *Dr.* ‖ urbem] *Kr.:* hostiliterurbem ‖ pertinaciut ‖ 5. ferme *Heus.* ‖ ad] *C* (*Krma W Ma.*): *om. Bas. a* ‖ uisendamque ‖ nobilafamā ‖ maiora] *Kr.:* maioram *C* magis *Bas. a* ‖ uti statuit.] *Ma.:* utstatuit *C*, ut statuit: *Bas. a* (*al. Pithoeus Kra*) ‖ 6. sulpiciusgalo ‖ haud *Bas. a:* aut ‖ scipioni ‖ atheneo ‖ tessaliamdelpos ‖ petitur ‖ 7. fuerant] potuerant ‖ 8. leuadiae ‖ Trophonii] *Sig.:* trophonis ‖ hercynnaequae *C f.* Hercynaeque *Dr. Kr., at cf. Steph. thes. s. v., Silligium ad Plin. n. h.* XXXI §. 15 ‖ calchidem ‖ Euboeaeque tantae] *Wl* I, 26: aeuoqueante *C* (*Bas. a*) Euboeaeque *praeeunte Florebello I. F. Gr.* Eu-

boeaeque arte (*s.* arcte) *Heus.* Euboeaeque, ante paeninsulae, tum (*s.* tunc *Kra* nunc *Krm*) *Krma* ‖ conuenienti ‖ descenditur ‖ 9. calchide ‖ traicit] *Bas. a cf. Kra:* erattraicit *C* rate traiicit *Kr.* freto traiecit *Wl* I, 25 ‖ millium ‖ stationem ‖ agā|memnioniae ‖ templo *Kr.*, *at v. Wl* II, 2 *sq.* ‖ filiam ‖ uictimarisadmonta ‖ regum]regem ‖ 10. antiquus *Kr.:* anticum *C* Amphilochus *Bas. a cf. Dr.*; *immo* Amphiaraus *Kuhnius*, *Crev.* (*cf. Prellerum act. soc. lit. Sax. a.* 1852 *p.* 166 *sqq.*) *et sic vv. dd. a C.F.Hermanno ant. Gr. div.*[1] §. 41, 9 *ll.*, *Bekkerus* antiquus Amphilochus *Baumg.-Crusius*; *f.* anticus Amphiaraus ‖ 11. ciathenas ‖ ipse ‖ vetustae] *V. Köhlerus l.l. p.* 75: uetustate ‖ Piraeeum] *Sig.:* phireum ‖ urbem *C* et urbem *Wt praef.*; *f.* cum urbe ‖, magnorum imperatorum [monumenta], *Crev.* ‖ *f.* artis *Crev.* ‖ XXVIII, 1. miuneruaepraesidio ‖ corynthum ‖2. aryx ‖ sthamus ‖ aryx ‖ inter moenia] *Seyffertus l.l.:* intra moenia *I. F. Gr.* inter omnia *C Bas. a* inter plana omnia *Ma.* ‖ inscatensemfortibus ‖ 3. sthamus ‖ scyonem ‖ inclytam *Bas. a:* inclytumepidaurumsedinclutū ‖ nobilitatemplo ‖ nunc] *cf. F. Lachmannum l. l.* ‖ donis] domum ‖ que ‖ 4. lacedemonemadid ‖ memorabilem] *Bas. a* (*Va.* 17 *sq.*): memorabilemacsilentiam *C* memorabilem, ac Pallantium (*s.* Palantium) *Kr.* memorabilem ac visendam *Ma.* ‖ 5. ei visa, et] *Seyffertus l.l.:* etuisa *C* ei visa *Ma.* uisa, & *Bas. a* visa, sed *I. F. Gr.* visa, at *Clericus* ‖ 6. perseagrata ‖ aut ‖ quae] que ‖ publicae ‖ animo] ‖ cum revertit] *C Bas. a:* cum revertitur *Dr.* cum revertisset *I. F. Gr.* cum repeteret *Ma.* revertenti *Seyffertus l. l.* ‖ turbane ‖ 7 *sq.* percunctati ‖ DL *Bas. a:* .a.L. ‖ lyciisco ‖ ab A. Baebio] *Krma:* ab · aebio *C* à Bebio *Bas. a* ‖ praefecto praesidii *Kr.:* praesidi *C* praeside *Bas. a* ‖ possideri. iussis qui arguebantur] *Krma:* possidereiussisqui-arguebantur *C* possidere qui arguebant. Iussis *Bas. a* ‖ Amphipoli] *Duk.:* ampipolim ‖ conuentu ‖ 9. ampipolim ‖ nimis solutis vinculis custodiae] *scripsi:* nimissolutiscuiuscustodia *C* nimis soluta custodia *Bas. a* omni solutus custodia *Ma.* ‖ dieuter ‖ locutus ‖ 10. esset] *I. F. Gr.:* est ‖ militessibiut ‖ refici] *Kr.:* referriet *C* resarciri *Bas. a* ‖ 11. maiore] maioremquidem ‖ átraditos ‖ A. Postumio] *cf. Duk.* ‖ cummaiorem ‖ samotrace ‖ ampipolim ‖ XXVIIII, 1. ampipolo ‖ litterasquae ‖ depositaessent ‖ macedonisum ‖ 2. novum] nouim ‖ nouitatis forma terribile *Seyffertus l. l.* 842 *sq.* ‖ *post* praebuit *distinx. Ma.* ‖ , summoto aditus,] *Kr.* (*Ma.*): summotoadditu *C* , summotor aditus, *Bas. a* , summotor additus, *v. d. ad mg. Cur.* summoto aditum *Kra* ‖ auribusquaeque *C* auribusque *Ma.* ‖ 3. que ‖ que ‖ esset ‖ interpraetata ‖ referebatur ‖ 4. annus ‖ pependissetlegibus ‖ 5. foretet ‖ trymonem ‖ sit amnem] *scripsi:* sitamnemsit *C* amnem sit *Bas. a; f.* amnes sit *Duk.* ‖ 6. versus *Crev.*, *at cf. Ma.* ‖ quae *I. Perizonius* ‖ cis Strymonem] *Ma.*, *ut scripseram:* tistrymonem *C* trans Strymonem *Bas. a* ‖ *f.* vergentem *Dr.*, *at v. Ma.* ‖ senticen ‖ 7. ortusstrymoacplecteretur ‖ senticem ‖ Axius] *Dr.* (*Ma.*): quaacsius *C* qua Axius *Bas. a* ‖ Paeonibus] *I. F. Gr.:* Paeonis *Bas. a* poenis (e *sup. lin.*) *C* propeauxiliumanflumenanregionem occidentis *h. l. scripturus esse videtur Niebuhr. geogr. et ethnogr. ant.* 299 *sq.*, *cf. p.* 284 *et sq.* ‖ colere ‖ 8. paeneus *C*; *f.* Astraeus *Heus.* ‖ omnis *C* amnes *I. F. Gr.* ‖ absentenonem ‖ adiecta] obtecta ‖ poeniae ‖ quo] aedessa ‖ borea ‖ 9. dorsum Borae montis] *scripsi:* dorsummontem *C* Boram montem *Bas. a; susp. Wt* ‖ imlyricoalter ‖ ampipolimsecundatessalonicen ‖ pellamus ‖ sua *I. F. Gr.* ‖ conferrit ‖ 10. editiciorumque ‖ 11. auriqadque ‖ ‖ nec] *C: om.* ‖ fieri ‖ *in* aeris] e *spscr.* ‖ permittit ‖ invecto]innuceto ‖ 12. repentibuspoeniam ‖ 13. poeniam ‖ Paeoniae] etpoeniae ‖ praetiumquestatuitur ‖ 14. quae] q ‖ exceptam ‖ tertiam ‖ XXX, 1. uariae ‖ spedatae ‖ arrexit, & *Bas. a:* adrexestet ‖ 2. commercio] *C* §. 6 *Bekkerus:* mescio *C* cōmerciis *Bas. a*

(*Crev.*) commercia *Kr.* ‖ interrupti sibi ita] *scripsi* interruptii ita sibi *Ma.*: interruptis ita *C* §. 6 *Bas. a* (*Crev.*) interruptisad *C* ‖ laceratí] *Crev.* (*Ma.*): lacerata *C* (laceratam *C* §. 6) ‖ animali] *Ma.*: animalia ‖ alterum] alteram ‖ indigentes *Bas. a:* indicentis ‖ distracto] *C Ma.*: distracta ‖ et se] *Crev.*: etase *C* ut se *Sig.* et ut se *Dr.* et quam se *Heus.* ‖ contenta] *Sig.*: contempta ‖ ignorabantur ‖ 3. bisalta ‖ trans] *immo* citra *Crev.* ‖ ; trans Nessum autem et circa Strymonem multas *I. Perizonius* ‖ amnem] *sic C* ‖ incoluntur ‖ estrymonem ‖ proprietas ‖ ampipolis ‖ sole in] solem ‖ 4. Pallenon] *Crev.*: Pallenem *Bas. a* pellenem *C* ‖ rugiferam ‖ Toronen ac] *s.* Toronam ac *Dr.*: Toronem ac *Bas. a* toroneam *C* ‖ Athon et Acanthum, ad Aegeum mare alii insulamque] *Ma. in l. incertissimo:* athoneaeuocanthunc-aliinsulamque *C* Atho — Aeneae uocant hunc — alii ad insulam *Bas. a* ‖ ellespontum ‖ 5. ueroeam ‖ Bottiorum] *Niebuhrius l. l. p.* 300: uettiorum *C* (*susp. Cellario*) Bottiaeorum *Ma.* ‖ 6. Eorduei] *I. F. Gr.*: Eordei *Bas. a* sordeicommerciointerruptisitauiderilaceratam ‖ Lyncestae] *Modius:* lingeste ‖ autincania ‖ et Stymphalis] *Bas. a:* estrymepalis *C* et Stymphaeis (*immo* Tymphaeis) *Palmerius* ‖ elimonites ‖ 7. asper ‖ *in* faciunt] i *spscr.* ‖ pacem ‖ ritus suos] riuos ‖ 8. XXXI, 1. aitquae ‖ Macedonia] *Ma.*: macedoniae *C* Macedonia et *W act. ant.* 1841, 854 *sqq. t* ‖ quanta universa esset ostendit. Macedoniae formula dicta .. ostendisset, Aetoli] *Ma.*: quantauniuersos | tenditmacedonaeformula dicta .. ostendissetaetoli *C* quanta universos teneat (*sic etiam Büttn. l. l. p.* 114 *sqq.* quae universos teneret *I. F. Gr.*) Macedonia, formula dicta, cum .. ostendisset. Ætoli *Bas. a; al. Walchius* 268 *sqq. Heus. Bekkerus W ll. ll.* ‖ ostendisset] *f. ad* ostendit *a librario male aptatum est* ‖ cognitionem ‖ regis ‖ utra] *Kra:* utre *C* utri *Bas. a* ‖ fecissent .. accepissent *Bas. a* ‖ 2. liberat ‖ inexiliumfulsis ‖ ac] aut ‖ 3. haec ‖ causa ‖ gentis ‖ inflauitfuerant ‖ peditibus ‖ 4. *prius* aut] ut ‖ opemi ‖ civitatibus] civitatemsibi ‖ mediauna .. generisaduersa *C* secta *excidisse censet Ma.* ‖ legesque] *scripsi ante* tuebatur: leges *C* & leges *Bas. a* ‖ 5. itamaior ‖ elatis ‖ Romanorum elati *Ma.* ‖ impartis ‖ soli]eiussoli ‖ magistrationibus ‖ 6. hii ‖ poloponneso ‖ Boeotia] *vg.*: boeotiam ‖ conciliis adessent *Bas. a:* conciliabessent ‖ 7. actassent ‖ regi, qui] *Ma.*: reliqui *C*: reliquos *Bas. a* ‖ instruxisse *Bas. a* ‖ 8. partium] *Bas. a:* aptium *C cf. Ma.* factionum *Seyffertus l. l.* 843 ‖ aletur ‖ nihil] nihileorum ‖ expectarentur ‖ 9. euocatis ‖ Boeotia] *vg.*: boetiam ‖ 10. unam ‖ essetacheis ‖ gallicaraten ‖ etoetceteros ‖ 11. aceis ‖ 12. iaetolis ‖ 13. quaerendol ‖ publicae ‖ 14. Antissam] *Dr. Kr.*: intissam *C* Antissan *Bas. a* ‖ insulamdiruenda ‖ metymnaantisseoslabeonum ‖ profectum ‖ lembum ‖ est vagatus] *C:* esset vagatus *Rup.* erat vagus *al. I. F. Gr.* erat vagatus *Clericus* ‖ receptu ‖ 15. Perse (Perseo *Bas. a*) iunxerant] *scripsi:* perseandiunxerant *C cf. Crev.* ‖ XXXII, 2. pronuntiatum *etc.*] *cf. Kra* ‖ pertinebat] *C* (*Walch.* 193): pertineret *Duk.* pertineat *Crev.* ‖ senatoreis ‖ symdedis ‖ administrarentur ‖ 3. *f.* (quam) .. annis natu *s.* (quam) .. annis (natis) *Duk.* ‖ placere ‖ 4. nox ‖ nominesunt ‖ 5. aequaret ‖ regibus ‖ animos ‖ 6. aliquibus *Bas. b* ‖ legationibus] *Kra:* ministeriislegationibus *C* minimis legationibus *Bas. a* ‖ fuerantfuerant ‖ exdereadque ‖ italitam ‖ 7. uiderē|tur ‖ quas] quae ‖ 8. ludicrum] *Ma.*: ludicrum, quod *Bas. a* ludorumquod *C* ‖ cumi ‖ invitatis] *Ma.*: indignato *C* indixerat *Bas. a* indicaverat *Wt praef.* ‖ amphipolim ‖ 9. terrarumomnismultitudo ‖ aequorum ‖ uectimis ‖ fieri ‖ 10. querudiscum ‖ 11. aepulae ‖ opulentiaecuraeodem ‖ eisse ‖ scierent ‖ XXXIII, 1. impositos ‖ in ingentem] *Bas. a* (*Ma.*): ingentem *C* (*W*) ‖ 2. praecatus ‖ Luamque] *Turnebus:* lunamque ‖ 4. quod] quae *Ma.* ‖ 5. que ‖ convenerat *Duk.* ‖ extilium ‖ regio ‖ 6. praesenti ‖ 7. deuehendam ‖ datam ‖

transgressustrymonem ‖ ampipolim ‖ 8.paeleum ‖ bellum ‖ iussus ‖ passuronem ‖ XXXIIII, 1 *sq.* aderant ‖ ad quem] adque ‖ quideaadquefieret ‖ que ‖ *in* exercitui] r *spscr.* ‖ : summissis *Bas. a:* suosmissis *C* suo, missis *Ma.* ‖ denuntiassent ‖ adque ‖ cohortes] cohere ‖ 3. propiores *Bas. a:* proprietatis *C* propiores civitates *Kr. de palimps. Tol. p.* 29 ‖ 4. omnem ‖ 5. cccc ‖ decem ‖ diuiderenturrcentenaquinquagena ‖ 6. omnis; inde] *Ma.:* omniumde ‖ numerata] *C Ma.:* numeratum ‖ 7. praede ‖ se esse] (*aut antea* expertes [se]) *Ma.:* esse ‖ 8. ori ‖ innäuenissent ‖ 9. senatui] *add. Duk.* (*Ma.*) ‖ unus ‖ exercitius ‖ 10. cesta *ut vid.* ‖ finemdum ‖ ini ‖ 11. facti ‖ abierant] *Bas. a* (*I. Perizonius*): abierunt ‖ concesserant ‖ pergamumpĕr ‖ fuerunt ‖ ver *etc.*] *Gallorum nomen desiderat Crev.* ‖ exciuitat ‖ cum] et *Ma.* ‖ eumenisab ‖ 12. Ibi & Romani Solonettium *Bas. a* ‖ *post* cum] *lac. ind. W* ‖ et] *del. Ma.* ‖ Synnadis **] *scripsi secundum Ma.:* synnades *C* Synnadis *Bas. a* Synnadis esse comperissent, eo proficisci decrerunt *Ma.* ‖ adlocuti sunt] *W:* adlocutus *C* allocuti *Bas. a* ad colloquium *probabiliter Ma.* ‖ , et Attalus] *Bas. a:* ettalus *C;* Attalus *Ma.* ‖ profectus est; castra *Ma.* ‖ 13. cum] cons. ‖ depraecando ‖ 14. possit] *Ma.:* posset ‖ in perquam *s.* in tam *Rup.* ‖ anthiocumptolemeumq ‖ XXXV, 1. turbalia ‖ 2. hi] *Bas. a:* hii *C* ii *Bekkerus* ‖ peregre] *Va.:* apud hospites peregre *Kochius l. l.* aputreges *C* ‖ 3. regiadnaues ‖ sexdecim] *vg.* . XVI. *C* ‖ remorum] o *del. et* e *spscr. ex* romorum *corr.* ‖ ornatam ‖ sextilium ‖ aburbe ‖ effusaemultitudinem ‖ 4. decretis ‖ mandatumquae ‖ ageret, ex auctoritate patrum] *Duk.:* exauctoritatepatruum(patrum *Bas. a*)ageret ‖ ferrent] adferrent ‖ diem ‖ 5. ad] as ‖ firme ‖ cui .. comparare erubuissent *Bas. a:* cum .. conpararedebuissent *C* cui .. non comparare debuissent *Kra p.* 128 quacum (*l.* quocum) .. comparare timuissent *ci. W* ‖ scripsit ‖ 6. *f.* [Quia] antiqua *I. F. Gr.* (*tum* deferret, *Dr.*) ‖ regiis *Bas. a:* regit ‖ relicturis] *Bas. a* (*I. F. Gr.*): rielicturis *C* relicturus *Bas. a* ‖ indulgeret *I. F. Gr.* ‖ deferretur *I.F.Gr.* ‖ 7. totus] Iratus *Ma.* ‖ imperatori iratus fuit; itaque] *scripsi secundum Va.*; fuit iratus imperatori; itaque *Va.:* imperatorirta *C* imperatori erat *Bas. a* imperatori *Ma.* ‖ erat] *inter* er *et* ad *addideram; sic etiam Ma.* ‖ legi, *ipse repudians, Dr.* ‖ 8. Seruius *Bas. a:* serg. ‖ priuatiimperatori ‖ persandro ‖ sua ‖ 9. militumpecuniaillumiudicia ‖ dare potuisse, militem honorem dare non posse] *scripsi:* darenonpotuisse(, *Bas. a*)militemhonoremdareposse *C Bas. a cf. Turnebus, Grut., Walchius p.* 113 *sq.* dare non potuisse, .. dare non posse *Sig.* non dare potuisse, .. non dare posse *I. F. Gr.* (*Ma.*) ‖ XXXVI, 1. incitati ‖ Ti.] *vg.:* t. *C* (*Bas. ab*) ‖ ferrent ‖ de] *add. I. F. Gr.* ‖ [nec] ad *P. Manutius, Sig.* (*I. F. Gr.*) [sed] ad *s.* [set] ad *Kr. improb. Wl* II, 9 ‖ *f.* dubiosa quisquam *I.F.Gr. cf. sqq.* ‖ haut (*s.* haud) quisquam] *Kr.:* autsiquisquam *C* si quisquam *Bas. a* quisquam *P. Manutius Sig.* haud sane quisquam *Wl l. l.* (*Kaestneri ad h. l. nugas videsis ap. Kra*) ‖ procederetur ‖ 2. Seruius *Bas. a:* serg. ‖ repetente ‖ tribunis] *C Kr.* Tr. *Bas. a* tribuno *vg.* ‖ iam] quam ‖ agere ‖ diem ‖ causanim ‖ morandam ‖ esset ‖ 3. tribuni .. quid .. iuberent] *Ma., quod et ipse probaram:* tribuni .. quis .. iuberet *C* tribunus .. quid .. iuberet *Bas. a* ‖ acerua ‖ impraemiis ‖ 4. militiamquae ‖ si — ducibus] *susp. Crev.* ‖ asperioremuellentibus ‖ eademuictoribus ‖ adque ‖ 7. despoliari] *I. F. Gr.:* dispoliari ‖ triumphos ‖ 8. obnoxius ‖ adque ‖ iam nunc (nunc, *om.* iam, *Kr.*) nimis saepe per ambitionem (saepe ambitione *Ma.*) peccari *Büttnerus p.* 117 *sq. Ig.* 393 *sq.:* inunonimisseperambitionempeccari *C* in uno nimis se per ambitionem peccare *Bas. a* ultro nimis saepe per ambitionem peccari (*s.* saepe ambitionem peccare) *I.F.Gr.* in unanimis saepe ambitionem peccare *Rup.* ‖ 9. ageret ‖ 10. ageret ‖ eadem ‖ pro-

nunciarunt *Duk., improb. Ma.* ‖ aliquae ‖ XXXVII, 1. cumtaim ‖ haberenulla ‖ 2. tum] *Ma.*: ut *C* tunc *Bas. a* ‖ antiquéa ‖ habita ‖ quieverunt] *Ma.* tunc quieverunt *A. Rubenius:* nequefecerunt *C* • neque fecerunt *Kr.* neque audiverunt mala neque fecerunt *Heus.* egregie vicerunt *a Leutschius phil.* x, 217 (*al. ap. Dr.*) ‖ 3. ac(*s.* ad)cusandi] *Rup. Ma.*: accusando ‖ 4. triumphatum esset] *I. F. Gr. pr. ed. not., Ma.*: triumphatumest ‖ triumphatum, et cum privatum eum *I.F.Gr.* triumphatum, et privatum eum *Dr.* (*al. I. Periz.*) *cf. sqq.* ‖ cum] *s.* quum *Sig.* (*Ma.*): eum ‖ visurus] *f.* laesurus *s. simile quid Ma.* ‖ deferre ... interrogare *Sig.* ‖ dicere *C Sig.* ‖ inimico, eum] *Ma.*: inimicocum *C* inimicum *Bas. a* ‖ accusare *Sig.* ‖ 6. *f.* cuius *Crev.* ‖ crimen nullum, nullum] *I. F. Gr.*: nullum crimen nullum *Sig.* crimennullum *C* ‖ laudes] *cf. Ma.* ‖ ad ac(*s.* ad)cusandum] *Vascosanus, v. d. ad mg. Cur. cf. Dr.*: accusandum ‖ petit ‖ adsumpsit ‖ 7. uite *C* (vitae) *v. d. mnemos.* I, 101 ‖ hori ‖ 8. aliquas ‖ alteram integrioris iudicii et puram a *Dr.* ‖ a] *Ma.*: eta ‖ et a favore et ab odio *Crev.* (*cf. Dr.*) ‖ universi populi Romani] *Ma.*: uniuersis iūd. c. pr *C* uniuerso iudicante PR *Bas. a* ‖ res] *Muretus:* rex *C* reus *Bas. a* ‖ 9 *sq.* Serui *Bas. a:* serg. ‖ stetisti] *Ma.*: instituisti *C* institit *Crev.* ‖ acerbius] siaceruius ‖ ut] *W:* et ‖ circumiret] *C* (*I. F. Gr.*): circumires ‖ ductus es . ne] *add. I. F. Gr.*: duxisti . Ne *add. Bas. a; f.* descendisti . Ne *Kra; om. C* ‖ te] et ‖ regem ‖ 11. stipulandos ‖ appraetoremnihilualuisset ‖ 12. adque ‖ seueritatē ‖ parte ‖ 13. hiscere prohibuisset (*s.* non sisset) .. defensionem .. fecisset] *Ma.*: iscire (id scire *Bas. a*) potuisse .. defensione (defensionem *Bas. a*) .. fuisse *C; al. I. F. Gr. Heus.* ‖ 14. adferri ‖ XXXVIII, 1. ipse etiam aliter] *I.F. Gr.* ‖ qui .. videar] quum .. videor *I. F. Gr.* ‖ expectabat ‖ etiam] *h. l. del. I. F. Gr.* enim *Muretus; f.* iam *Doujatius* ‖ 3 *sq.* tatum ‖ tantum, si unius hunc Paulli, et non *I.F.Gr.* ‖ universo ‖ non unius in hoc Pauli] (*sc. fama agitur, qua re vocc.* multi — faciet *parenthesis nota segregavi*) *C* (*Kr. cf. Kra Wl* II, 4 *sq.*): *h. l. del. I. F.Gr.* Non unius hoc Pauli *Bas. a* ‖ Paulli • *Crev.* Pauli [honos agitur] *Ma.; al. Heus.* ‖ 4. (quam illis qui triumphaverant)] *scripsi:* quamilliquitriumphauerant *C* quam illis qui triumphaverunt (*ad mg.* •) *Bas. a* quam Macedonici et Asiatici illis, qui post eos triumphaverunt *Sig.* quam aliorum aliis (*s.* quam aliis), qui triumphaverunt *Rup.; al. I.F.Gr. Doujatius Crev. Heus.* ‖ 5. uniuersi ‖ 6. invidiae] invidi *Crev.* ‖ invidia] inuidiam ‖ 7 *sq.* in] aēm ‖ recaptam ‖ uolarunt ‖ insuper nos in .. Africae, ... ostendi, erubescimus: Gloriane par .. iniuria etiam (*vel* et iniuria) vestra exaequabitur? *ci. I. F. Gr.* ‖ a vobis] *ed. I.F.Gr.*: uobis ‖ Literum ..., Literni sepulcrum ostendit. Erubescamus *Hofm.-Peerlk. l. l. p.* 196 ‖ domicilioetsenonfuisse ‖ Africae, .. ostendi, erubescamus. gloria sit par] *Ma.*: Africae, .. ostendi. (Africae! .. ostendi! *Crev.*) Erubescamus, gloria si par *Bas. a* africae .. ostenditerubescamusgloriasicpar *C* ‖ vestra ne exaequetur] *scripsi sec. Ma., qui casu f.* vestra *om.*: uestraexsequetur *C* uestra exæquetur *Bas. a* ne exaequa ur *Ma.* ‖ infamiam ‖ 9. esse] *add. Bas. a* ‖ in] *add. Bas. b* ‖ 10. infamilia ‖ 11. hypanis ‖ an] in ‖ dicunturq ‖ pyrro ‖ Hannibale [nec Philippo] *Kr.* ‖ M.'] *Sig.*: m. ‖ Cornelius [nec T. Quinctius] *Kr. cf. a Leutschium phil.* x, 213 ‖ 12. suis] *add. Ma.* ‖ cientes] *Ma.*: cient ‖ incendunt ‖ 13. sunt] *Ma.*: sint ‖ tum] *Grut.*: suum *C* sic *Wt praef.* ‖ suum quoque .. triumphum celebrare credunt *a Leutschius l. l.* XIV, 612; *al. v. d. ad mg. Cur.* ‖ 14. sitis] satis ‖ domos] do ‖ habeatis ‖ uidereuellet ‖ *a* vos certe *novum cap. incipere debere adnotat Ma.* ‖ (vos — debebatis), *ni alio haec traicienda sint, Crev.* ‖ certe Persei victores *a Leutschius l.l.* x, 212 *sq.* ‖ anthioco ‖ XXXVIIII, 1 *sq.* iis] *Kra:* his ‖ triumphabitur? At a praetoribus triumphabitur? Quos si *Ig.* 401 ‖ incurrum ‖ curru descensuri] *conieceram et vel sic vel*

currum ei concessuri *Ma.*: currumcē[suri *C* currum ei cessuri *Bas. a* ‖ et] est ‖ tradıtum ‖ 3. et vos] utnos ‖ triumpho] *C* (*Duk.*): triumphum ‖ 4. et legiones] legioneset ‖ ınlyrıco ‖ nauales ocıımacedonıcı[ae ‖ abrogato triumpho] *Ma.*: abrogato triumphos *Bas. a* abrogatutnumpos *C* ‖ expectabunt ‖ dein de tam *Perionius* ‖ opima praeda *I. F. Gr.* ‖ opulentiae ‖ 5. remitterentur ‖ ebornea ‖ tabulapictaet extılıa ‖ celati ‖ 6. tamquamfortuna ‖ quid?] *interr. sign. add. Büttnerus l. l.* 118 *sq.* ‖ illum ‖ nobilıssimumopulentıssımumres ‖ ostendetur] *Grut., v. d. ad mg. Cur.*: ostenditur ‖ 7.sypax ‖ alexanderp ‖ 8. Graeciae] Macedoniae *a Leutschius phil.* x, 212 ‖ urbe ‖ habent ‖ *f.* triennium *Dr. cf. c.* 41, 5. ‖ ingentıa ‖ nostro] *Bas. b*: nostrum ‖ 9. *post* provinciam] *add. prior pars lit.* p, *postea lineola traducta del.* ‖ proficescentıs ‖ uictorı ‖ ei] et ‖ sumus] *addidi; et sic Ma., qui cf.* ‖ et quidem] equidem ‖ homines tantum *Bas. a:* tantum *C; f.* tantum eum *Wt* ‖ hüonorefraudarı ‖ 10. triumphus. maiores] *I. F. Gr.*: utrū maiores *C* (. Vtrum maiores *Bas. a*) ‖ uestros ‖ exorsi ab diis sunt *Bas. a:* etorbiaddıscut ‖ finem [eum] *Bas. a* ‖ 11. profiscens ‖ praetorve] praeteru ‖ paludatus cum lictoribus *I. F. Gr. cf. adn. ad lib.* xxxxı, 10, 5 ‖ eo eodem] *Ma.*: eodem ‖ , in Capitolium *Kra* ‖ triumphano ‖ dona portans (*s.* praeportans) redit] *Ma.*: bonaquep̄r.transredıt *C* dona populi Romani traducit *Bas. a* dona populi Romani transvehit(transvehens, redit *Kra*) *Kr.* ‖ 12.praecidentes ‖ traducendo *C* (*Wt*) ‖ in triumpho (*sic C*) dicavit] *I. F. Gr. pr. not. ed.*: in triumphum dicavit *Turnebus cf. adn. sq.* ‖ uindıcauit *C* iudicavit *Sig.* locavit *I. F. Gr.* (*f.* iam locavit *Ma.*) diis dicavit *Rup. Heus.* ‖ ducente] *scripsi:* dē|te *C* caedente *Bas. a* venditas *Kochius l. l.* ‖ mactabitis?] *Kr.*: mactatı *C* mactate. *Bas. a* (*Ma. Kochius*); *f.* mactaturi *Wt* ‖ 13. quid? illas epulas | *Kr.*: quidemillaeepulae *C* (*cf. Wt*) illas quidem epulas *Bas. a* ‖ quae] quod ‖ utrum — hominumque] *distinxi sec. Doeringium, Walchium* 115 *sq.; al. h. l. Crev.* ‖ uoluntatıs ‖ seruntuıo ‖ 14. rex] ex ‖ in circo Flaminio] *scripsi coll. Plut. Luc.* 37 *Beckeri ant. R.* I, 153 *sq.* III, 2, 446 *sq., idem coll. Liv.* 39, 5, 17, *ne recte quidem scriptura tradita, Kochius:* circaflumınıo (*cf. Va.* 266) *C* circa flumen *Bas. a* citra flumen *I. F. Gr.* in ripa fluminis *Ma.* ‖ relınquerentur ‖ 15. et] at *I. F. Gr.* ‖ tum, centurio milesque, quibus ab imp. Paulo donatus es, decreta potius .. fabularetur, audisti, et hodie me potius *Ma.* ‖ quibus ab] quid de *Bas. a* ‖ donatus — senatus] *scripsi:* donatus *C* senatus *Bas. a* ‖ decrerit] *I. F. Gr.*: decreuit ‖ seruılus ‖ fabulentur ‖ audiset; *num* audi — set? ‖ hoc adicere (*f.* dicere) me decet(*s.* oportet), me] *scripsi in l. perincerto:* hocdicereme *C* hoc dicentem me *I. F. Gr.*; *f.* (hoc dicere) me *Crev.* ‖ 16. ipsum id] *ut scripseram I. F. Gr.*: ıpsud *C* id ipsum *Ald.* ‖ maledicae ‖ dıcıteoter ‖ provocato] *scripsi:* perprouocatıo *C* provocanti *Ma.* per prouocationem *Bas. a* ‖ pugnauit ‖ magnumconseruis ‖ habeo] adeo ‖ 17.rettulısset ‖ ososstentat ‖ adapertısq ‖ mouı ‖ 18.inquidquamquodıes ‖ penitetque ‖ mihi] hı ‖ mılıtaefuitque ‖ 20. *in* milites *fol. expl. in C; lac. ind. Bas. a cf. Sig. I. F. Gr.* ‖ XXXX, 1. *cf.* §. 4 ‖ H - S *add. Bas. a* (sestertii *I. F. Gr.*): *om.* ‖ mılıens *C:* millies *Bas. a* ‖ bis millies ducenties (*s.* trecenties) *I. F. Gr., at cf. Dr. coll. Kritzii ad Vell.* I, 9, 6 *adn.* ‖ qua] *I. F. Gr.*: que *C* quae *Bas. a* ‖ haud *Bas. a:* aut ‖ dubıae ‖ summae ‖ plaustrorum] Philippeorum *I. Perizonius cf. Crev. Heus.* ‖ *f.* argentique ‖ scripto ‖ 2. Samothracen] *I. Gr. et vel sic vel* Samothracam *Dr.*: samothrachem *C* Samothracem *Bas. a* ‖ coercebaturfuerat ‖ bellare cum] *Bas. a* (*Va.* 266), *dubitante Ma.*: bellaregē *C* bella gerere cum *Kochius p.* 19 ‖ cepit ‖ 4. *ante* §. 1 *transpositurus est Crev.* ‖ currummagna ‖ Q.] *add. Sig.* ‖ maxımum ‖ suspicio *ex* susc:cio p *supscr. et* c *priore del. corr.* ‖ etquıtem ‖ 5.sınguli ‖ denarii *add.*

I. F. Gr. cf. Kra: om. ‖ centeni] *sic C* ‖ [alterum] tantum *Muretus I. F. Gr.; al. ap. Dr.* ‖ refragati] suffragi ‖ pronunciata *Muretus, I. F. Gr.*: nuntiata ‖ acclamassent] classe ‖ 7. q. quos ‖ nominibus ‖ domini ‖ XII *add. Bas. a: om.* ‖ ann ‖ 8. patres ‖ ipsis *Bauerus* ‖ 9. cum de] cu|düöe ‖ dissereret, memorabilis] *scripsi, itidem Ma.*: disseruisset, memorabilis *Bas. a* dedissetre|morabilis *C* ‖ XXXXI, 1. et qua felicitate] *Ma.* (*prob. Leutschio*): obquā [1. pauloratioadpr. felicitate *C* & quàm feliciter *Bas. a* et quanta felicitate *W* ‖ administrauerit ‖ quae duo] *I. F. Gr.* (*Ma. op. ac. alt.* 235 *sq.*): duo *C* quod duo *Bas. a* ut duo *ci. Wt* quae *a Leutschius phil.* 18, 54 ‖ perdomumeamper ‖ Quirites] *Bas. a*: que *C; f. h. l. delendum, ut hoc ipsum* que *sit* quae *supra additum, in C suo l. motum* ‖ nontriumphus ‖ eorumfuerit ‖ 2. quaesitso ‖ quo] que ‖ 3. brundisioq. ‖ (meis) *a Leutschius l. l.* ‖ Corcyrae tenui portum] *scripsi*: corcyraetenum *C* Corcyram tenui *Bas. a* ‖ lustrandis] *Doeringius* (*Kr.*): lustri *C* lustra *Bas. a* lustris *Bekkerus; f.* (lustri) *Rup. V. Köhlerus l. l. p.* 91 vestris *Sig.* nostris *Kra* iusta *Heus.* hostias *alt. Rup. ci.* ‖ sacrificiaui ‖ 4. peruenit ‖ accepto lustratoque *Rup.* accepto [et lustrato] *ci. Wt* (*f. alterutrum V. Köhlerus l. l.*) ‖ accepto lustrationis sacrum rite perfeci et mutatis *a Leutschius l. l. p.* 108 ‖ magnas ‖ progressus|i *C* progressus inde *Kr.* progressus in Perrhaebiam *a Leutschius l. l.* (i *in C extare arbitrati*) ‖ castra] *add. Bas. a: om. C* munimenta *vel potius* opera *a Leutschius l. l.* ‖ inter — evasi] *cf. Dr. quosque l.* ‖ petream ‖ Pydnam regem] *Ma.* (*prob. Leutschio*): pugnam rege *C* pugnam rege coacto *Bas. a* ‖ 5. redigit ‖ quadriennium .IIII. *C*: triennium tres *Sig.* quadriennium tres *a Leutschius l. l.* X, 214 *sq.* XVIII, 54 (*cf. Crev. Heus.*) ‖ quindecim (.XV. *C*)] *cf. Zechium l. ad lib.* XXXXIIII 37, 8 *l. p.* 51 ‖ 6. promuentus ‖ caza ‖ potestate ‖ samotracum ‖ fortuna] *scripsi*: fortunam *C* fortuna mea *Bas. a* ‖ 8. erant ‖ praecarperiludoptauitcum ‖ 9. publicamea ‖ insignis ‖ 10. ego] eo ‖ nobiliam ‖ expectemur ‖ 11. ego] eo ‖ currum escendens, domum ex Capitolio altero expirante veni] *scripsi*: currumexcapitolioexpirantes (*sic, non* expirantem, *ut Bas. a, quae asteriscum h. l. ad mg. add.*) ueni *C* curru ex Capitolio ad alterum .. exspirantem veni *Sig.* curru in Capitolium; ad alterum ex Capitolio .. exspirantem veni *Ursinus* currum escendi, ad alterum ex Capitolio .. exspirantem veni *I. F. Gr.* (*al. Turnebus, v. d. ad mg. Cur., Bauerus in ind. s. v. curru*) curru in Capitolium vectus, alterum, rediens ex Capitolio .. exspirantem inveni *Büttnerus l. l. p.* 119 *sqq. et in adn. ad Bauerum h. l. et sic, nisi quod* redux ex *scripsit, Doederleinius öffentl. Reden p.* 444 currum conscendi, rediens alterum ex Capitolio .. exspirantem inveni *Va.* 19 ‖ aemiliopaulinoferet ‖ 12. paulus ‖ senem nemo] *Th. S. in misc. obs.* II, 1, 150: sed|nemo *C* se nemo *Bas. a* me nemo *Doujatius* (*Kra*) ‖ mea ‖ consulatur ‖ XXXXII, 1. tanta ‖ locusesse ‖ 2. triumphumegististriumphu| *C; f.* egit . is ‖ 3. quinos] *I. F. Gr.*: quinque ‖ magistri ‖ 4 *sq.* nihil — cum] *Ma., qui ad* comites *rell. desiderat verbum* habere sineret *s. quid simile cf. Kayserum ann. Heidelb.* 1861, 288: nihilregistracū| *C* . Bitis (Bithys *Dr.*) regis Thracum filius cum *Bas. a* ‖ eranté ‖ 6. haectanta *C* haec acta erant *Ma.*; *num* haec erant acta? ‖ tractum ‖ filiumfiliosque ‖ 7. etimidipsut ‖ orationi] *I. F. Gr., v. d. ad mg. Cur.* (*cf. tamen Dr.*): orationis ‖ praetio ‖ redirmi ‖ 8. quae] que ‖ tracumfuisse ‖ 9. rcumtracumgentinequeuinequeeiusdem|quidem ‖ 10. camicitiae ‖ adquemobsides ‖ 11. grauitateesse ‖ praetium ‖ malerelinq.re ‖ tres] *Kr.*: trans *C; om. Bas. a* ‖ nominati, Titus] *Kra* nominati, T. *Bas. a:* nominatius *C; f.* nominati, C. *Dr.* ‖ C. Licinius Nerva, T. Quinctius Flamininus *alt. Dr. ci.* ‖ Quinctius] *vg.*: quintius ‖ Flamininus] *Bas. b:* Flaminius *Bas. a* idaminimus *C* ‖ rebilius ‖ tracıam ‖ tracibus ‖ binûm] bis denum *Pighius* ‖ 12. Bithys] *Dr.*: bitis [a] ax *C* ab

Kr. ‖ invisitatae] *I. F. Gr.* inuisitate *C:* inusitatae ‖ XXXXIII, 1. herente ‖ nom ‖ paene] *vg.:* pene ‖ memoriam ‖ 2. collatus *Bas. a:* consulatus ‖ sponsilis ‖ pecunia pecuniae] *Sig.:* pecuniaemacedonicae *C* pecunia Macedonicae *Bas. a* (*cf. Wt praef.*) ‖ donodonis ‖ 3. regens ‖ nequamquam ‖ 4. ferocis ‖ locis munimentisque] *Kr.:* locismonumentisque *C* locisq; munitis *Bas. a* ‖ gentem] regem ‖ triumpho] *C* (*I. F. Gr.*) ‖ aliamintriumphoetsuperlectilem ‖ auri] *om. Par.* 1573 ‖ ē . xx. et . vii. ‖ x . et viii. *C: f.* mille (*i. e.* ∞) et novem *I. F. Gr.* ‖ x. tria C = decem tria] *Bekkerus Kra:* decem et tria *Kr.* tria *Bas. a* triginta *I. F. Gr.* ‖ 6. aliquod ‖ 7. latiniquintum ‖ 8. milexmultoque ‖ sestertiûm ducentiens] *vg.* = hs. cc. *C* ‖ antiantias ‖ 9. coniugem ‖ recusantibusqui ‖ spolentinis ‖ Iguvium] *Turnebus, Sig.:* igituruium ‖ 10. *f.* reliqui *Ma.* ‖ Illyrica praeda] *Ma.:* inlyricopraeda *C* Illyrico praedæ *Bas. a* ‖ , de .. rege capti; eos] *Ma.:* de..recaptoseos *C* : de .. rege captos eos *Bas. a* ‖ Corcyraeis] *Sig.* Corcyreis *Bas. a:* corcyrei ‖ Dyrracinis *Bas. a:* dyrraeinhis ‖ XXXXIIII, 1. populato] optato ‖ *f.* nusquam *Crev. Dr.* ‖ C.] et ‖ 2. Appuleium *vg.* ‖ nerua ‖ calnum ‖ Quinctilium] *vg.:* quintilium ‖ 3. posttridie ‖ calendae intercalariae (*v. Wt praef.*) *s.* intercalariae calendae *W:* intercalariaet *C* intercalares *Bas. a* kalendae intercalares *Dr. Crev. Th. Mommsenius l.* xxxxiii, 11, 13 *l.* ‖ leocum ‖ T. *Bas. a:* tullium ‖ Quinctium] *vg.:* quintium ‖ Q.] *Sig. cf. Duk. et Dr. ad lib.* xxxvii, 47, 8 *adn.:* m. ‖ 4. comitum *C* comitum numero *ci. W* ‖ atorumaportaa ‖ 5. concu|qundique ‖ gratumlatum ‖ getumque ‖ uenissent ‖ 6. petit ‖ 7. datuis ‖ L.] *C* §. 17, *Bas. a* (*Pighius a Dr. l., Mommsenius CIL* i *nr.* 35): *h. l. om. C;* P. *Val. Max.* v, 1, 1 *ibique Iul. Paris* ‖ quae] que ‖ reciperent, benigne conductae *ipse dubitans Duk.* ‖ 8. senatu ‖ adiit] *Dr.:* adit *Bas. a* agit *C* ‖ commemorabiturpetit ‖ 9. secum] etsecum ‖ anthioco ‖ possideret ‖ macedoniam ‖ fuerat ‖ 10. si is] *Kr.:* is *C* Si *Bas. a* ‖ populi Romani] *vg.* = pr *C: erat cum* Antiochi *coicerem; ex* pr *nota male inculcata* peruissent §. 11 *ortum esse etiamnunc censeo* ‖ [factus esset, cum Antiochi] *add. Ma.* ‖ esset] est ‖ 11. antioci ‖ fuisse et] *Ma.:* fuisset *Bas. a* peruissent *C* fuisse comperissent *W praef.* (*Kochius l. l.*) ‖ appareret aut datum .. esse] *Ma.:* apparere: aut si datus .. esset *Bas. a* apparatautdatum..esset *C* ‖ ignosceret ‖ deberet ‖ quidquam ‖ 12. cui detur] *s.* quoi detur *Mur. Crev.* (*Ma.* 286): quodetur *C* quod detur *Bas. a* ‖ quidem] quideturquidem ‖ 13. fili] *Ma.:* felici *C* facile *Bas. a* ‖ acciperetqua|tam ‖ ptolemeum ‖ 14. prusiaset *C; f.* Prusia est ‖ dimissum ‖ ex c ∞ sestertiis] *scripsi:* exsestertiis *C* ex sestertiis *Bas. a* ex C - H - S *I. F. Gr., qui cf.,* ex cx sestertiis *Heus.* ‖ pondo] *Bas. a* = p *C* ‖ 15. masgéarefiliorum ‖ aliamquaeqad ‖ pertineretsaeuoromaesubprenesteimmolaret ‖ 16 *sq.* uteretur *etc.*] *recte distinxit Ma.* ‖ datum ‖ 17. cornelio ‖ 18. amireletum ‖ cetera] *F. L. Lentzius l. l.:* etea *C* (*f. alt. comma om. W*) ex ea *Ald.* ea *Dr. Crev. et s. sic s.* tanta *Rup.* ‖ benignitatem ‖ populumregem ‖ ferunt] ferme ‖ ipsi emi non sisse] *Kr.:* ipsieminonsiesse *C* ipsum emisse *Bas. a* ipsum renuisse *I. F. Gr.* (ipsi renuisse *Lentzius l. l.*) ‖ accepere ‖ 19. eum] cum ‖ maiestatem ‖ se] si ‖ ferre; ideo *Ma.:* ferretideo *C* ferre, & ideo *Bas. a* ‖ genere ‖ 20. quoque cum] qi...e.um ‖ summisse ‖ 21. haud *Bas. a:* aut ‖ *vocc.* Asia bellum *vix dignosci possunt, sequuntur versus duo omnino evanidi, tum* titi liui ab urbe condita | (*al. m. recentior inter lin. hanc et sq. add. versum unum fere evanidum, cuius extr. tantum literae* dedo restat *legi fere possunt*) | lib xlv expl | inc lib ... feliciter | *C.*

[PERIOCHA LIBRI XXXXI.]

[Ignis in aede Vestae extinctus est. Ti. Sempronius Gracchus proconsul Celtiberos victos in deditionem accepit monumentumque operum suorum Gracchurim oppidum in Hispania constituit et a Postumio Albino proconsule Vaccaei ac Lusitani subacti sunt. uterque triumphavit. Antiochus Antiochi filius obses Romanis a patre datus, mortuo fratre Seleuco, qui patri defuncto successerat, in regnum Syriae ab urbe dimissus. qui praeter religionem, qua multa templa magnifica multis locis erexit, Athenis Iovis Olympii et Antiochiae [Capitolini], vilissimum regem egit. lustrum a censoribus conditum est; censa sunt civium capita ducenta quinquaginta octo milia ducenta nonaginta quattuor. Q. Voconius Saxa tribunus plebis legem tulit, ne quis mulierem heredem instituere. suasit legem M. Cato; extat oratio eius. praeterea res adversus Ligures et Histros et Sardos et Celtiberos a conpluribus ducibus prospere gestas et initia belli Macedonici continet, quod Perseus Philippi filius moliebatur. miserat ad Carthaginienses legationem, et ab his nocte audita erat. sed et alias Graeciae civitates sollicitabat.]

TITI LIVI
AB VRBE CONDITA

LIBER XXXXI.

I. [.....] a patre in pace habitam armasse eoque 1
iuventuti praedandi cupidae pergratus esse dicebatur. consilium de Histrico bello cum haberet consul, alii gerendum extemplo, antequam contrahere copias hostes possent, alii consulendum prius senatum censebant. vicit 2
sententia, quae diem non proferebat. profectus ab Aquileia consul castra ad lacum Timavi posuit; inminet mari is lacus. eodem decem navibus C. Furius duumvir navalis venit. adversus Illyriorum classem creati duumviri 3

navales erant. qui tuendae viginti navibus maris superi orae Anconam velut cardinem haberent: inde L. Cornelius dextra litora usque ad Tarentum; C. Furius laeva
4 usque ad Aquileiam tueretur. eae naves ad proximum portum in Histriae fines cum onerariis et magno commeatu missae, secutusque cum legionibus consul quinque
5 ferme milia a mari posuit castra. in portu emporium brevi perfrequens factum, omniaque hinc in castra subportabantur. et quo id tutius fieret, stationes ab omni-
6 bus castrorum partibus circumdatae sunt; in Histriamque versum praesidium stativum repentina cohors Placentina obposita inter mare et castra et, ut item aquatoribus ad fluvium esset praesidium, M. Aebutius tribunus militum secundae legionis duos manipulos militum adducere ius-
7 sus est; T. et C. Aelii tribuni militum legionem tertiam, quae pabulatores et lignatores tueretur, via quae Aqui-
8 leiam fert duxerant. ab eadem regione mille ferme passuum castra erant Gallorum; Catmelus pro regulo erat tribus haut amplius milibus armatorum.

1 II. Histri, ut primum ad lacum Timavi castra sunt Romana mota, ipsi post collem occulto loco consederunt,
2 et inde obliquis itineribus agmen sequebantur in omnem occasionem intenti, nec quicquam eos quae terra mari-
3 que agerentur fallebat. postquam stationes invalidas esse pro castris, forum turba inermi frequens inter castra et mare mercantium sine ullo terrestri aut maritimo munimento viderunt, duo simul praesidia, Placentinae cohortis
4 et manipulorum secundae legionis, adgrediuntur. nebula matutina texerat inceptum; qua dilabente ad primum teporem solis perlucens iam aliquid, incerta tamen, ut solet, lux speciem omnium multiplicem intuenti reddens, tum quoque frustrata Romanos, multo maiorem iis quam erat
5 hostium aciem ostendit. qua territi utriusque stationis milites ingenti tumultu cum in castra confugissent, haud paulo ibi plus quam quod secum ipsi adtulerant terroris
6 fecerunt. nam neque dicere, quid fugissent, nec percunctantibus reddere responsum poterant; et clamor in portis, ut ubi nulla esset statio, quae sustineret impetum, audiebatur; et concursatio in obscuro incidentium aliorum in

alios incertum fecerat, an hostis intra vallum esset. una 7
vox audiebatur ad mare vocantium; id forte temere ab
uno exclamatum totis passim personabat castris. itaque 8
primo velut iussi id facere pauci (armati), maior pars in-
ermes, ad mare decurrunt; dein plures, postremo prope
omnes, et ipse consul, cum frustra revocare fugientes
conatus nec imperio nec auctoritate nec precibus ad ex-
tremum valuisset. unus remansit M. Licinius Strabo, 9
tribunus militum tertiae legionis, cum tribus signis ab
legione sua relictus. hunc in vacua castra impetu facto
Histri, cum alius armatus iis nemo obviam isset, in prae-
torio instruentem atque adhortantem suos obpresserunt.
proelium atrocius quam pro paucitate resistentium fuit, 10
nec ante finitum est quam tribunus militum quique circa
eum constiterant interfecti sunt. praetorio deiecto, dire- 11
ptis quae ibi fuerunt, ad quaestorium forum quintanam-
que hostes pervenerunt. ibi cum omnium rerum paratam 12
expositamque copiam et stratos lectos in quaestorio in-
venissent, regulus accubans epulari coepit. mox idem 13
ceteri omnes, armorum hostiumque obliti, faciunt et, ut
quibus insuetus liberalior victus esset, avidius vino cibo-
que corpora onerant.

III. Nequaquam eadem est tum rei forma apud Ro- 1
manos; terra, mari trepidatur; nautici tabernacula deten-
dunt commeatumque in litore expositum in naves rapiunt,
milites in scaphas et mare territi ruunt, nautae metu, ne 2
compleantur navigia, alii turbae obsistunt, alii ab litore
naves in altum expellunt. inde certamen, mox etiam pugna 3
cum vulneribus et caede in vicem militum nautarumque
oritur, donec iussu consulis procul a terra classis sub-
mota est. secernere inde inermes ab armatis coepit. vix 4
mille ducenti ex tanta multitudine, qui arma haberent,
perpauci equites, qui equos secum eduxissent, inventi
sunt; cetera deformis turba velut lixarum calonumque,
praeda fere futura, si belli hostes meminissent. tunc de- 5
mum nuntius ad tertiam legionem revocandam et Gallo-
rum praesidium, et simul ex omnibus locis ad castra
recipienda demendamque ignominiam rediri coeptum est.
tribuni militum tertiae legionis pabulum lignaque proicere 6

Turdus in contionibus lacerarent rogationemque promulgarent, ne Manlius post idus Martias — prorogatae namque consulibus iam in annum provinciae erant — imperium retineret, uti causam extemplo dicere, cum
3 abisset magistratu, posset, huic rogationi Q. Aelius collega intercessit magnisque contentionibus obtinuit, ne perferretur.
4 Per eos dies Ti. Sempronius Gracchus et L. Postumius Albinus ex Hispania Romam cum revertissent, senatus iis a M. Titinio praetore datus in aede Bellonae ad disserendas res quas gessissent postulandosque honores meritos [et] ut diis inmortalibus haberetur honos.
5 Eodem tempore et in Sardinia magnum tumultum esse literis T. Aebutii praetoris cognitum est, quas filius
6 eius ad senatum adtulerat. Ilienses adiunctis Balarorum auxiliis pacatam provinciam invaserant nec eis invalido exercitu et magna parte pestilentia absumpto resisti pot-
7 erat. eadem et Sardorum legati nuntiabant orantes, ut urbibus saltem — iam enim agros deploratos esse — opem senatus ferret. haec legatio totumque quod ad Sardiniam pertinebat ad novos magistratus reiectum est.
8 Aeque miserabilis legatio Lyciorum, qui crudelitatem Rhodiorum, quibus ab L. Cornelio Scipione adtributi erant,
9 querebantur: fuisse sub dicione Antiochi; eam regiam servitutem conlatam cum praesenti statu praeclaram libertatem visam. non publice tantum se premi imperio, sed
10 singulos iustum pati servitium. iuxta se, coniuges liberosque vexari, in corpus, in tergum saeviri, famam, quod indignum sit, maculari dehonestarique et palam res odiosas fieri iuris etiam usurpandi causa, ne pro dubio habeant nihil inter se et argento parata mancipia interesse.
11 motus his senatus litteras Lyciis ad Rhodios dedit, nec Lycios Rhodiis nec ullos alii cuiquam, qui nati liberi
12 sint, in servitutem dari placere: Lycios ita sub Rhodiorum simul imperio et tutela esse, ut in dicione populi Romani civitates sociae sint.
1 VII. Triumphi deinde ex Hispania duo continui acti. prior Sempronius Gracchus de Celtiberis sociisque eo-
2 rum, postero die L. Postumius de Lusitanis aliisque

eiusdem regionis Hispanis triumphavit. quadraginta milia pondo argenti Ti. Gracchus transtulit, viginti milia Albinus. militibus denarios quinos vicenos, duplex centu- 3
rioni, triplex equiti ambo diviserunt, sociis tantumdem quantum Romanis.

Per eosdem forte dies M. Iunius consul ex Histria 4
comitiorum causa Romam venit. eum cum in senatu 5
fatigassent interrogationibus tribuni plebis Papirius et Licinius de his, quae in Histria essent acta, in contionem quoque produxerunt. ad quae cum consul se dies non 6
plus undecim in ea provincia fuisse responderet, quae se absente acta essent, se quoque, ut illos, fama comperta habere, exsequebantur deinde quaerentes, quid ita non 7
potius A. Manlius Romam venisset, ut rationem redderet populo Romano, cur ex Gallia provincia, quam sortitus esset, in Histriam transisset, quando id bellum senatus 8
decrevisset, quando id bellum populus Romanus iussisset. at hercule privato quidem consilio bellum susceptum esse, sed gestum prudenter fortiterque. immo utrum 9
susceptum sit nequius an inconsultius gestum, dici non posse. stationes duas necopinantes ab Histris oppressas, castra Romana capta, quod peditum, quod equitum in castris fuerit. ceteros inermes fusosque, ante omnes 10
consulem ipsum, ad mare ac naves fugisse. privatum rationem redditurum earum rerum esse, quoniam consul noluisset.

VIII. Comitia deinde habita. consules creati C. 1
Claudius Pulcher, Ti. Sempronius Gracchus. et postero die praetores facti P. Aelius Tubero iterum, C. Quinctius Flamininus, C. Numisius, L. Mummius, Cn. Cornelius Scipio, C. Valerius Laevinus. Tuberoni urbana iuris- 2
dictio, Quinctio peregrina evenit, Numisio Sicilia, Mummio Sardinia; sed ea propter belli magnitudinem provincia consularis facta. Gracchus eam sortitur, Histriam 3
Claudius. Scipio et Laevinus Galliam in duas divisam provincias sortiti sunt. idibus Martiis, quo die Sempro- 4
nius Claudiusque consulatum inierunt, mentio tantum de provinciis Sardinia Histriaque et utriusque hostibus fuit, qui in his provinciis bellum concivissent. postero die 5

legati Sardorum, qui ad novos magistratus dilati erant, L. Minucius Thermus, qui legatus Manlii consulis in
7 Histria fuerat, in senatum venit. ab his edoctus est senatus, quantum belli eae provinciae haberent.
6 Moverunt senatum et legationes sociûm nominis Latini, quae et censores et priores consules fatigaverant,
7 tandem in senatum introductae. summa querellarum erat, cives suos Romae censos plerosque Romam commigrasse: quod si permittatur, perpaucis lustris futurum, ut deserta
8 oppida, deserti agri nullum militem dare possent. Fregellas quoque milia quattuor familiarum transisse ab se Samnites Paelignique querebantur neque eo minus aut
9 hos aut illos in dilectum militum dare. genera autem fraudis duo mutandae viritim civitatis inducta erant. lex sociis (ac) nominis Latini, qui stirpem ex sese domi relinquerent, dabat, ut cives Romani fierent. ea lege male utendo alii sociis, alii populo Romano iniuriam faciebant.
10 nam et ne stirpem domi relinquerent, liberos suos quibusquibus Romanis in eam condicionem, ut manumitterentur, mancipio dabant, libertinique cives essent; et quibus stirpes deesset, quam relinquerent, ut cives Ro-
11 mani fierent, [....]. postea his quoque imaginibus iuris spretis, promiscue sine lege, sine stirpe in civitatem Ro-
12 manam per migrationem et censum transibant. haec ne postea fierent petebant legati et ut redire in civitates iuberent socios; deinde, ut lege caverent, ne quis quem civitatis mutandae causa suum faceret neve alienaret, et si quis ita civis Romanus factus esset, [id ratum ne esset]. haec impetrata ab senatu.

1 VIIII. Provinciae deinde, quae in bello erant, Sar-
2 dinia atque Histria decretae. in Sardiniam duae legiones scribi iussae, quina milia in singulas et duceni pedites, treceni equites, et duodecim milia peditum sociorum ac Latini nominis et sescenti equites et decem quinqueremes naves, si deducere ex navalibus vellet. tantumdem
3 peditum equitumque in Histriam, quantum in Sardiniam, decretum. et legionem unam cum equitibus trecentis et quinque milia peditum sociorum et ducentos quinquaginta mittere equites in Hispaniam consules ad M. Titi-

nium iussi. priusquam consules provincias sortirentur, 4
prodigia nuntiata sunt: lapidem in agro Crustumino in
lucum Martis de caelo cecidisse, puerum trunci corporis 5
in agro Romano natum et quadrupedem anguem visum,
et Capuae multa in foro aedificia de caelo tacta, et Pu-
teolis duas naves fulminis ictu concrematas esse. inter 6
haec, quae nuntiabantur, lupus etiam Romae interdiu
agitatus, cum Collina porta intrasset, per Esquilinam
magno consectantium tumultu evasit. eorum prodigiorum 7
causa consules maiores hostias inmolarunt et diem unum
circa omnia pulvinaria supplicatio fuit. sacrificiis rite 8
perfectis provincias sortiti sunt; Claudio Histria, Sem-
pronio Sardinia obvenit. legem dein de sociis C. Clau- 9
dius tulit [ex] senatus consulto et edixit, qui socii (ac)
nominis Latini ipsi maioresve eorum M. Claudio, T.
Quinctio censoribus postve ea apud socios nominis La-
tini censi essent, ut omnes in suam quisque civitatem
ante kal. Novembres redirent. quaestio, qui ita non red- 10
issent, L. Mummio praetori decreta est. ad legem et
edictum consulis senatus consultum adiectum est, ut 11
dictator, consul, interrex, censor, praetor qui nunc esset
[quive posthac futurus esset] aput eorum quem [quī]
manu mitteretur, in libertatem vindicaretur, ut ius iuran-
dum daret, qui eum manu mitteret, civitatis mutandae
causa manu non mittere; in quo id non iuraret, eum
manu mittendum non censuerunt. haec in posterum
cauta, iussique edicto C. Claudi cons. [...] Claudio de-
creta est.

X. Dum haec Romae geruntur, M. Iunius et A. Man- 1
lius, qui priore anno consules fuerant, cum Aquileiae
hibernassent, principio veris in finis Histrorum exercitum
introduxerunt; ubi cum effuse popularentur, dolor magis 2
et indignatio diripi res suas cernentes Histros, quam certa
spes satis sibi virium adversus duos [esse] exercitus
excivit. concursu ex omnibus populis iuventutis facto 3
repentinus et tumultuarius exercitus acrius primo inpetu
quam perseverantius pugnavit. ad quattuor milia eorum 4
in acie caesa; ceteri omisso bello in civitates passim dif-
fugerunt. inde legatos primum ad pacem petendam in

castra Romana, deinde obsides imperatos miserunt. haec cum Romae cognita litteris proconsulum essent, C. Claudius consul veritus, ne forte ea res provinciam [et] exercitum sibi adimeret, non votis nuncupatis, non paludatis lictoribus, uno omnium certiore facto collega nocte profectus, praeceps in provinciam abiit; ubi inconsultius
6 quam venerat se gessit. nam cum contione advocata fugam e castris A. Manli adversis auribus militum, quippe qui primi ipsi fugissent, iactasset [et] ingessisset probra M. Iunio, quod se dedecoris socium collegae fecisset, ad
7 extremum utrumque decedere provincia iussit. quod cum illi tum consulis imperio dicto audientes facturos [se] esse dicerent, cum is more maiorum, secundum vota in Capitolio nuncupata, lictoribus paludatis profectus ab
8 urbe esset, furens ira vocatum qui pro quaestore Manli erat catenas poposcit, vinctos se Iunium Manliumque
9 minitans Romam missurum. ab eo quoque spretum consulis imperium est; et circumfusus exercitus, favens imperatorum causae et consuli infestus, animos ad non
10 parendum addebat. postremo fatigatus consul et contumeliis singulorum et multitudinis — nam insuper inridebant — ludibriis, nave eadem qua venerat Aquileiam
11 rediit. inde collegae scripsit, ut militum novorum ei parti, quae scripta in Histriam provinciam esset, ediceret, Aquileiam ut conveniret, ne quid se Romae teneret, quo
12 minus votis nuncupatis paludatus ab urbe exiret. haec a collega obsequenter facta brevisque dies ad conveniendum edicta est. Claudius prope consecutus est litteras
13 suas. contione adveniens de Manlio et Iunio habita, non ultra triduum moratus Romae, paludatis lictoribus votisque in Capitolio nuncupatis, in provinciam aeque ac prius praecipiti celeritate abit.

1 XI. Paucis ante diebus Iunius Manliusque oppidum Nesactium, quo se principes Histrorum et regulus ipse
2 Aepulo receperat, summa vi oppugnarant. eo Claudius duabus legionibus novis adductis, vetere exercitu cum suis ducibus dimisso, ipse oppidum circumsedit et vineis
3 oppugnare intendit amnemque praeterfluentem moenia, qui et inpedimento oppugnantibus erat et aquationem

Histris praebebat, multorum dierum opere exceptum
novo alveo avertit. ea res barbaros miraculo terruit ab- 4
scisae aquae; et ne tum quidem memores pacis, in cae-
dem coniugum ac liberorum versi, etiam ut spectaculo
hostibus tam foedum facinus esset, palam in muris trucida-
tos praecipitabant. inter simul conplorationem feminarum 5
puerorumque, simul nefandam caedem, milites transgressi
murum oppidum intrarunt. cuius capti simul ex pavido 6
clamore fugientium [nuntium] accepit rex, traiecit ferro pe-
ctus, ne vivus caperetur; ceteri capti aut occisi. duo deinde 7
oppida, Mutila et Faveria, vi capta et deleta. praeda, ut 8
in gente inopi, spe maior fuit, et omnis militibus con-
cessa est. quinque milia capitum sescenta triginta duo
sub corona venierunt. auctores belli virgis caesi et se-
curi percussi. Histria tota trium oppidorum excidio et 9
morte regis pacata est omnesque undique populi obsidi-
bus datis in dicionem venerunt.

Sub Histrici finem belli aput Ligures concilia de bello
haberi coepta.

XII. Ti. Claudius proconsul, qui praetor priore anno 1
fuerat, cum praesidio legionis unius Pisis praeerat. cuius 2
litteris senatus certior factus, eas ipsas litteras ad C. Clau-
dium — nam alter consul iam in Sardiniam traiecerat —
deferendas censet et adicit decretum, quoniam Histria 3
provincia confecta esset, si ei videretur, exercitum tra-
duceret in Ligures. simul ex litteris consulis, quas de 4
rebus in Histria gestis scripserat, in biduum supplicatio
decreta. et [ab] altero consule Ti. Sempronio in Sardinia
prospere res gesta. exercitum in agrum Sardorum Ilien- 5
sium induxit; Balarorum magna auxilia Iliensibus vene-
rant; cum utraque gente signis conlatis conflixit. fusi
fugatique hostes castrisque exuti, duodecim milia arma-
torum caesa. postero die arma lecta conici in acervum 6
iussit consul sacrumque id Vulcano cremavit. victorem
exercitum in hiberna sociarum urbium reduxit. et C. 7
Claudius litteris Ti. Claudi et senatus consulto accepto
ex Histria legiones in Ligures transduxit. ad Sculten- 8
nam flumen in campos progressi castra habebant hostes.
ibi cum his acie dimicatum. quindecim milia caesa,

plus septingenti aut in proelio aut in castris — nam ea quoque expugnata sunt — capti et signa militaria unum
9 et quinquaginta capta. Ligures, reliquiae caedis, in montes refugerunt passimque populanti campestris agros
10 consuli nulla usquam apparuerunt arma. Claudius duarum gentium uno anno victor, duabus, quod raro alius, in consulatu, paca[tis....]tisque provinciis Romam revertit.

1 XIII. Prodigia eo anno nuntiata, in Crustumino avem sanqualem, quam vocant, sacrum lapidem rostro cecidisse,
2 bovem in Campania locutam, vaccam aeneam Syracusis ab agresti tauro, qui pecore aberrasset, initam ac semine
3 aspersam. in Crustumino diem unum in ipso loco supplicatio fuit et in Campania bos alenda publice data Syracusanumque prodigium expiatum editis ab haruspicibus dîs, quibus supplicaretur.

4 Pontifex eo anno mortuus est M. Claudius Marcellus, qui consul censorque fuerat. in eius locum suffectus est pontifex filius eius M. Marcellus. et Lunam colonia eodem anno duo milia civium Romanorum sunt deducta.
5 triumviri deduxerunt P. Aelius, [M. Aemilius] Lepidus, Cn. Sicinius; quinquagena et singula iugera et semisses agri in singulos dati sunt. de Liguribus captus [is] ager erat; Etruscorum ante quam Ligurum fuerat.

6 C. Claudius consul ad urbem venit; cui, cum in senatu de rebus in Histria Liguribusque prospere gestis [disseruisset], postulanti triumphus est decretus. triumphavit in magistratu de duabus simul gentibus. tulit in eo triumpho denariûm trecenta milia septem et victoriatûm octoginta quinque milia septingentos duos. militibus in singulos quini deni denari dati, duplex centurioni,
8 triplex equiti. sociis dimidio minus quam civibus datum. itaque taciti, ut iratos esse sentires, secuti sunt currum.

1 XIIII. Cum is triumphus de Liguribus agebatur, Ligures postquam senserunt non consularem tantum exercitum Romam abductum, sed legionem ab Ti. Claudio
2 Pisis dimissam, soluti metu, clam exercitu indicto, per transversos limites superatis montibus in campos degressi, agrum Mutinensem populati, repentino impetu

coloniam ipsam ceperunt. id ubi Romam adlatum est, 3
senatus C. Claudium consulem comitia primo quoque
tempore habere iussit creatisque in annum magistratibus
in provinciam redire et coloniam ex hostibus eripere. ita
uti censuit senatus, comitia habita. consules creati Cn. 4
Cornelius Scipio Hispallus, Q. Petillius Spurinus. prae- 5
tores inde facti M. Popillius Laenas, P. Licinius Cras-
sus, M. Cornelius Scipio, L. Papirius Maso, M. Aburius,
L. Aquillius Gallus. C. Claudio consuli prorogatum in an- 6
num imperium et Gallia provincia; et ne Histri idem quod
et Ligures facerent, socios nominis Latini in Histriam
mitteret, quos triumphi causa de provincia deduxisset.

Cn. Cornelio et Q. Petillio consulibus, quo die ma- 7
gistratum inierunt, immolantibus Iovi singulis bubus,
uti solet, in ea hostia, qua Q. Petillius sacrificavit, in
iocinere caput non inventum. id cum ad senatum rettu-
lisset, bove perlitare iussus. de provinciis deinde con- 8
sultus senatus Pisas et Ligures provincias consulibus
decrevit; cui Pisae provincia obvenisset, cum magistra- 9
tuum creandorum tempus esset, ad comitia reverti iussit.
additum decreto, ut binas legiones novas scriberent et 10
trecenos equites, et dena milia peditum sociis nomini-
que Latino et sescenos imperarent equites. Ti. Claudio 11
prorogatum est imperium in id tempus, quo in provin-
ciam consul venisset.

XV. Dum de iis rebus [in] senatu agitur, Cn. Cor- 1
nelius evocatus a viatore, cum templo egressus esset,
paulo post rediit confuso vultu et exposuit patribus con-
scriptis, bovis sescennalis quem inmolavisset iecur diffu-
xisse. id se victimario nuntianti parum credentem ipsum 2
aquam effundi ex olla, ubi exta coquerentur, iussisse et
vidisse ceteram integram partem extorum, iecur omne
inenarrabili tabe absumptum. territis eo prodigio patri- 3
bus, et alter consul curam adiecit, qui se, quod caput
iocineri defuisset, tribus bubus perlitasse negavit. sena- 4
tus maioribus hostîs usque ad litationem sacrificari iussit.
ceteris diis perlitatum ferunt, Saluti Petillium perlitasse
negant. inde consules praetoresque provincias sortiti. Pi-
sae Cn. Cornelio, Ligures Petillio obvenerunt. praetores 5

L. Papirius Maso urbanam, M. Aburius inter peregrinos sortiti sunt. M. Cornelius Scipio Maluginensis Hispaniam ulteriorem, L. Aquillius Gallus Siciliam habuit.
6 duo deprecati sunt, ne in provincias irent, M. Popillius in Sardiniam: Gracchum eam provinciam pacare, ei T. Aebutium praetorem adiutorem ab senatu datum esse.
7 interrumpi tenorem rerum, in quibus peragendis con-
8 tinuatio ipsa efficacissima esset, minime convenire. inter traditionem imperi novitatemque successoris, quae noscendis prius quam agendis rebus inbuenda sit, saepe bene gerendae rei occasiones intercidere. probata Popilli
9 excusatio est. P. Licinius Crassus sacrificîs se impediri sollemnibus excusabat, ne in provinciam iret. citerior
10 Hispania obvenerat. ceterum aut ire iussus aut iurare pro contione, sollemni sacrificio se prohiberi. id ubi in P. Licinio ita statutum est, et ab se uti ius iurandum acciperent M. Cornelius postulavit, ne in Hispaniam
11 ulteriorem iret. praetores ambo in eadem verba iurarunt. M. Titinius et T. Fonteius proconsules manere cum eodem imperi iure in Hispania iussi, et ut in supplementum his tria milia civium Romanorum cum equitibus ducentis, quinque milia sociûm Latini nominis et trecenti equites mitterentur.

1 XVI. Latinae feriae fuere ante diem tertium nonas Maias, in quibus quia in una hostia magistratus Lanuvinus precatus non erat populo Romano Quiritium, reli-
2 gioni fuit. id cum ad senatum relatum esset senatusque ad pontificum collegium reiecisset, pontificibus, quia non recte factae Latinae essent, instaurandis Latinis placuit Lanuvinos, quorum opera instaurandae essent, hostias
3 praebere. accesserat ad religionem, [quod] Cn. Cornelius consul ex monte Albano rediens concidit et parte membrorum captus, ad Aquas Cumanas profectus ingra-
4 vescente morbo Cumis decessit. sed inde mortuus Romam adlatus et funere magnifico elatus sepultusque est.
5 pontifex idem fuerat. consul Q. Petillius cum primum per auspicia posset, collegae subrogando comitia habere iussus et Latinas edicere, comitia in [ante] diem tertium nonas Sextiles, [Latinas] in ante diem tertium idus Sex-

tiles edixit. plenis religionum animis prodigia insuper 6
nuntiata, Tusculi facem in caelo visam, Gabîs aedem
Apollinis et privata aedificia conplura, Graviscis murum
portamque de caelo tacta. ea patres procurari, uti pon-
tifices censuissent, iusserunt.

Dum consules primum religiones, deinde alterum alte- 7
rius mors et comitia et Latinarum instauratio inpediunt,
interim C. Claudius exercitum ad Mutinam, quam Ligu-
res priore anno ceperant, admovit. ante triduum quam 8
oppugnare coeperat, receptam ex hostibus colonis resti-
tuit. octo milia ibi Ligurum intra muros caesa; litterae- 9
que Romam extemplo scriptae, quibus non modo rem
exponeret, sed etiam gloriaretur, sua virtute ac felicitate
neminem iam cis Alpis hostem populo Romano, agrique
aliquantum captum, qui multis milibus hominum dividi
viritim posset.

XVII. Et Ti. Sempronius eodem tempore in Sardinia 1
multis secundis proeliis Sardos perdomuit. quindecim 2
milia hostium sunt caesa, omnes Sardorum populi, qui
defecerant, in dicionem redacti. stipendiarîs veteribus
duplex vectigal imperatum exactumque; ceteri frumen-
tum contulerunt. pacata provincia obsidibusque ex tota 3
insula ducentis triginta acceptis legati Romam qui ea
nuntiarent missi quique ab senatu peterent, ut ob eas res
ductu auspicioque Ti. Semproni prospere gestas diis in-
mortalibus honos haberetur, ipsique decedenti de provin-
cia exercitum secum deportare liceret. senatus in aede 4
Apollinis legatorum verbis auditis supplicationem in bi-
duum decrevit, et quadraginta maioribus hostiis consules
sacrificare iussit, Ti. Sempronium proconsulem exercitum-
que eo anno in provincia manere.

Comitia deinde consulis unius subrogandi, [quae in] 5
ante diem tertium nonas Sextiles edicta erant, eo ipso
die sunt confecta. Q. Petillius consul collegam, qui ex- 6
templo magistratum occiperet, creavit C. Valerium Lae-
vinum. ipse iam diu cupidus provinciae, cum opportunae
cupiditati eius litterae allatae essent Ligures rebellasse,
nonis Sextilibus paludatus [.... senatus] litteris auditis
tumultus eius causa legionem tertiam ad C. Claudium

7 proconsulem in Galliam proficisci iussit, et duumviros navales cum classe Pisas ire, qui Ligurum oram, maritumum quoque terrorem admoventes, circumvectarentur.
8 eodem Pisas et Q. Petillius consul ad conveniendum ex-
9 ercitui [diem] edixerat. et C. Claudius proconsul audita rebellione Ligurum praeter eas copias, quas secum Parmae habebat, subitaris collectis militibus, exercitum ad fines Ligurum admovit.

1 XVIII. Hostes sub adventum C. Claudi, a quo duce se meminerant nuper ad Scultennam flumen victos fugatosque, locorum magis praesidio adversus infeliciter expertam vim quam armis se defensuri, duos montes Letum et
2 Ballistam ceperunt, muroque insuper amplexi. tardius ex agris demigrantes oppressi ad mille et quingenti peri-
3 erunt; ceteri montibus se tenebant, et ne in metu quidem feritatis ingenitae obliti saeviunt in praedam, quae Mutinae parta erat. captivos cum foeda laceratione interficiunt, pecora in fanis trucidant verius passim quam rite
4 sacrificant. satiati caede animantium, quae inanima erant parietibus adfligunt, vasa omnis generis usui magis quam
5 ornamento in speciem facta. Q. Petillius consul, ne absente se debellaretur, litteras ad C. Claudium misit, ut cum exercitu ad se in Galliam veniret: campis Macris
6 se eum expectaturum. litteris acceptis Claudius ex Liguribus castra movit exercitumque ad campos Macros consuli tradidit. eodem (tempore) paucis post diebus C.
7 Valerius consul alter venit. ibi divisis copiis, [prius]quam congrederentur, communiter ambo exercitus lustraverunt. tum sortiti, quia non ab eadem utrumque parte adgredi
8 hostem placebat, regiones quas peterent. Valerium auspicato sortitum constabat, quod in templo fuisset; in Petillio id vitii factum postea augures responderunt, quod (extra templum) sortem in sitella in templum latam foris ipse [eduxisset, cum in templo sortiri et ipsum] oporteret.
9 profecti inde in diversas regiones. Petillius adversus Ballistae et Leti iugum, quod eos montes perpetuo dorso
10 inter se iungit, castra habuit. ibi adhortantem eum pro contione milites, inmemorem ambiguitatis verbi, omina-
11 tum ferunt, se eo die Letum capturum esse. duabus

simul partibus subire in adversos montes coepit. ea pars, in qua ipse erat, inpigre succedebat; alteram hostes cum propulissent, ut restitueret rem inclinatam, consul equo advectus suos quidem a fuga revocavit, ipse dum incautius ante signa obversatur, missili traiectus cecidit. nec 12 hostes ducem occisum senserunt, et suorum pauci, qui viderant, haud neclegenter, ut qui in eo victoriam verti scirent, corpus occultavere. alia multitudo peditum equi- 13 tumque deturbatis hostibus montis sine duce cepere. ad quinque milia Ligurum occisa; ex Romano exercitu duo et quinquaginta ceciderunt. super tam evidentem tristis 14 ominis eventum etiam ex pullario auditumst, vitium in auspicio fuisse, nec id consulem ignorasse. C. Valerius 15 audita

* * *

[periti religionum iurisque publici, quando duo ordinarii 16 consules eius anni, alter morbo, alter ferro periisset, suffectum consulem negabant recte comitia habere posse]

* * *

[....] deduxit.

XVIIII. Cis Apenninum Garuli et Lapicini et Her- 1 gates, trans Apenninum Briniates fuerant intra Audenam amnem. P. Mucius cum is, qui Lunam Pisasque depopulati erant, bellum gessit, omnibusque in dicionem redactis arma ademit. ob eas res in Gallia Liguribusque 2 gestas duorum consulum ductu auspicioque senatus in triduum supplicationes decrevit et quadraginta hostiis sacrificari iussit.

Et tumultus quidem Gallicus et Ligustinus, qui prin- 3 cipio eius anni exortus fuerat, haut magno conatu brevi oppressus erat; belli Macedonici subibat iam cura, mi- 4 scente Perseo inter Dardanos Bastarnasque certamina. et legati, qui missi ad res visendas in Macedoniam erant, iam reverterant Romam renuntiaverantque, bellum in Dardania esse. simul venerant et ab rege Perseo ora- 5 tores, qui purgarent nec accitos ab eo Bastarnas nec auctore eo quicquam facere. senatus nec liberat eius 6 culpae regem neque arguit; moneri eum tantum modo iussit, ut etiam atque etiam curaret, ut sanctum habere

7 foedus, quod ei cum Romanis esset, videri posset. Dardani cum Bastarnas non modo non excedere finibus suis, quod speraverant, sed graviores fieri in dies cernerent subnixos Thracum adcolarum et Scordiscorum auxiliis, audendum aliquid vel temere rati, omnes undique armati ad oppidum, quod proximum castris Bastarnarum erat,
8 conveniunt. hiems erat, et id anni tempus elegerant, ut Thraces Scordiscique in fines suos abirent. quod ubi ita factum et solos iam esse Bastarnas audierunt, bifariam dividunt copias, pars ut recto itinere ad lacessendum ex aperto iret, pars devio saltu circumducta ab tergo adgre-
9 deretur. ceterum priusquam circumire castra hostium possent, pugnatum est; victique Dardani compelluntur in urbem, quae fere duodecim milia ab castris Bastarna-
10 rum aberat. victores confestim secuti circumsidunt urbem, haud dubie postero die aut metu dedituris se hosti-
11 bus aut vi expugnaturi. interim Dardanorum altera manus, quae circumducta erat, ignara cladis suorum, castra Bastarnarum sine praesidio relic[ta]

* * *

1 XX. [....] more sella eburnea posita ius dicebat disce-
2 ptabatque controversias minimarum rerum. adeoque nulli fortunae adhaerebat animus per omnia genera vitae errans, uti nec sibi nec aliis, quinam homo esset, satis constaret.
3 non adloqui amicos, vix notis familiariter arridere, munificentia inaequali sese aliosque ludificari; quibusdam honoratis magnoque aestimantibus se puerilia, ut escae aut lusus, munera dare, alios nihil expectantes ditare.
4 itaque nescire quid sibi vellet quibusdam videri, quidam ludere eum simpliciter, quidam haud dubie insanire aie-
5 bant. in duabus tamen magnis honestisque rebus vere regius erat animus, in urbium donis et deorum cultu.
6 Megalopolitanis in Arcadia murum se circumdaturum urbi est pollicitus maioremque partem pecuniae dedit; Tegeae
7 theatrum magnificum e marmore facere instituit; Cyzici [in] Prytaneum — id est penetrale urbis, ubi publice, quibus is honos datus est, vescuntur — vasa aurea mensae unius posuit. Rhodîs [ut] nihil unum insigne, ita omnis generis, ut quaeque usus eorum postulaverunt, dona

dedit. magnificentiae vero in deos vel Iovis Olympî tem- 8
plum Athenis, unum in terris incohatum pro magnitudine
dei, potest [testis] esse; sed et Delon aris insignibus 9
statuarumque copia exornavit, et Antiochiae Iovis Capi-
tolini magnificum templum, non laqueatum auro tantum,
sed parietibus totis lammina inauratum, et alia multa in
aliis locis pollicitus, quia perbreve tempus regni eius fuit,
non perfecit. spectaculorum quoque omnis generis ma- 10
gnificentia superiores reges vicit, reliquorum sui moris et
copia Graecorum artificum; gladiatorum munus Romanae 11
consuetudinis primo maiore cum terrore hominum, insue-
torum ad tale spectaculum, quam voluptate dedit; deinde 12
saepius dando, et modo volneribus tenus, modo sine
missione etiam, et familiare oculis gratumque id specta-
culum fecit, et armorum studium plerisque iuvenum ac-
cendit. itaque primo qui ab Roma magnis pretis paratos 13
gladiatores arcessere solitus erat, iam suo

* * *

XXI. [Sci]pio inter peregrinos. M. Atilio praetori 1. 2
provincia Sardinia obvenerat; sed cum legione nova,
quam consules conscripserant, quinque milibus peditum,
trecentis equitibus, in Corsicam iussus est transire. dum
is ibi bellum gereret, Cornelio prorogatum imperium, uti
optineret Sardiniam. Cn. Servilio Caepioni in Hispaniam 3
ulteriorem et P. Furio Philo in citeriorem tria milia
peditum Romanorum, equites centum quinquaginta, et
sociûm Latini nominis quinque milia peditum, trecenti
equites, Sicilia Lucio Claudio sine supplemento decreta.
duas praeterea legiones consules scribere iussi cum iusto 4
numero peditum equitumque, et decem milia peditum
sociis imperare et sescentos equites. dilectus consulibus 5
eo difficilior erat, quod pestilentia, quae priore anno in
boves ingruerat, eo verterat in hominum morbos. qui
inciderant, haud facile septimum diem superabant, qui
superaverant longinquo, maxime quartanae, inplicaban-
tur morbo. servitia maxime moriebantur, eorum strages 6
per omnis vias insepultorum erat. ne liberorum quidem
funeribus Libitina sufficiebat. cadavera intacta a cani- 7
bus ac volturibus tabes absumebat, satisque constabat

nec illo nec priore anno in tanta strage boum hominum-
8 que volturium usquam visum. sacerdotes publici ea pestilentia mortui sunt Cn. Servilius Caepio pontifex, pater praetoris, et Ti. Sempronius Ti. filius Longus decemvir sacrorum et P. Aelius Paetus augur et Ti. Sempronius Gracchus et C. Atellus Mamilius curio maximus
9 [et] M. Sempronius Tuditanus [pontifex]. pontifices suffecti sunt C. Sulpicius Galba [in locum Caepionis,...] in locum Tuditani. augures suffecti sunt in Gracchi locum T. Veturius Gracchus Sempronianus, in P. Aeli Q. Aelius Paetus. decemvir sacrorum C. Sempronius Longus, curio maximus C. Scribonius Curio sufficitur.
10 cum pestilentiae finis non fieret, senatus decrevit, uti
11 decemviri libros Sibyllinos adirent. ex decreto eorum diem unum supplicatio fuit, et Q. Marcio Philippo verba praeeunte populus in foro votum concepit, si morbus pestilentiaque ex agro Romano emota esset, biduum
12 ferias ac supplicationem se habiturum. in Veienti agro biceps natus puer, et Sinuessae unimanus, et Auximi puella cum dentibus; et arcus interdiu sereno caelo super aedem Saturni in foro Romano intentus, et tres simul
13 soles effulserunt, et faces eadem nocte plures per caelum lapsae sunt et in Lanuvino, Caeritesque anguem in oppido suo iubatum, ravis maculis sparsum, apparuisse adfirmabant; et in agro Campano bovem locutum esse satis constabat.

1 XXII. Legati nonis Iuniis ex Africa redierunt, qui convento prius Masinissa rege Carthaginem ierant; ceterum certius aliquanto, quae Carthagine acta essent, ab
2 rege rescierant quam ab ipsis Carthaginiensibus. conpertum tamen adfirmaverunt, legatos ab rege Perseo venisse iisque noctu senatum in aede Aesculapi datum esse. ab Carthagine legatos in Macedoniam missos et rex adfir-
3 maverat et ipsi parum constanter negaverant. in Macedoniam quoque mittendos legatos senatus censuit. tres missi sunt, C. Laelius, M. Valerius Messala, Sex. Digitius.

4 Perseus per id tempus, quia quidam Dolopum non parebant et de quibus ambigebatur rebus disceptationem

ab rege ad Romanos revocabant, cum exercitu profectus sub ius iudiciumque suum totam coegit gentem. inde per Oetaeos montes transgressus, religionibus quibusdam animo obiectis, oraclum aditurus Delphos escendit. cum in media repente Graecia apparuisset, magnum non finitumis modo urbibus terrorem praebuit, set in Asiam quoque ad regem Eumenen nuntios tumultuosos misit. triduum non plus Delphis moratus, per Phthiotidem Achaiam Thessaliamque sine damno iniuriaque agrorum, per quos iter fecit, in regnum rediit. nec earum tantum civitatium, per quas iturus erat, satis habuit animos sibi conciliare; aut legatos aut litteras dimisit, petens, ne diutius simultatum, quae cum patre suo fuissent, meminissent: nec enim tam atroces fuisse eas, ut non cum ipso potuerint ac debuerint finiri; secum quidem omnia illis integra esse [ad] instituendam fideliter amicitiam. cum Achaeorum maxime gente reconciliandae gratiae viam quaerebat.

XXIII. Haec una ex omni Graecia gens et Atheniensium civitas eo processerat irarum, ut finibus interdiceret Macedonibus. itaque servitiis ex Achaia fugientibus receptaculum Macedonia erat, quia, cum finibus suis interdixissent, intrare regni terminos ipsi non audebant. id cum Perseus animadvertisset, conprensis omnibus litterae [....]. ceterum ne similis fuga servorum postea fieret, cogitandum et illis esse. recitatis his litteris per Xenarchum praetorem, qui privatae gratiae aditum aput regem quaerebat, et plerisque moderate et benigne scriptas esse censentibus litteras, atque iis maxume qui praeter spem recepturi essent amissa mancipia, Callicrates ex iis, qui in eo verti salutem gentis crederent, si cum Romanis inviolatum foedus servaretur, 'parva' inquit 'aut mediocris res, Achaei, quibusdam videtur agi; ego maxumam gravissimamque omnium non agi tantum arbitror, sed quodam modo actam esse. nam qui regibus Macedonum Macedonibusque ipsis finibus interdixissemus, manereque [....] id decretum scilicet, ne legatos, ne nuntios admitteremus regum, per quos aliquorum ex nobis animi sollicitarentur, ii contionantem quodam modo

absentem audimus regem et, si dis placet, orationem
8 eius probamus. et cum ferae bestiae cibum ad fraudem
suam positum plerumque aspernentur et refugiant, nos
caeci specie parvi beneficii inescamur et servolorum
mimimi pretii recipiendorum spe nostram ipsorum liber-
9 tatem subrui et temptari patimur. quis enim non videt
viam regiae societatis quaeri, qua Romanum foedus, quo
nostra omnia continentur, violetur? nisi hoc dubium alicui
est, bellandum Romanis cum Perseo esse et quod vivo
Philippo expectatum, morte eius interpellatum est, id
10 post mortem Philippi futurum. duos, ut scitis, habuit
filios Philippus, Demetrium et Persea. genere materno,
virtute, ingenio, favore Macedonum longe praestitit De-
11 metrius. sed quia in Romanos odii regnum posuerat
praemium, Demetrium nullo alio crimine quam Romanae
amicitiae initae occidit, Persea, quem populo Romano
prius paene [bellum inlaturum] quam regni heredem
12 futurum sciebat, regem fecit. itaque quid hic post mor-
tem patris egit aliud quam bellum paravit? Bastarnas
primum ad terrorem omnium [in] Dardaniam inmisit; qui
si sedem eam tenuissent, graviores eos accolas Graecia
13 habuisset quam Asia Gallos habebat. ea spe depulsus
non tamen belli consilia omisit; immo, si vere volumus
dicere, iam inchoavit bellum. Dolopiam armis subegit
nec provocantis de controversîs ad disceptationem populi
Romani audivit; inde transgressus Oetam, ut repente in
medio umbilico Graeciae conspiceretur, Delphos escendit.
14 haec usurpatio itineris insoliti quo vobis spectare videtur?
Thessaliam deinde peragravit; quod sine ullius eorum
15 quos oderat noxia, hoc magis temptationem metuo. inde
litteras ad nos cum muneris specie misit, et cogitare iu-
bet, quo modo in relicuum hoc munere non egeamus,
hoc est ut decretum, quo arcentur Peloponneso Macedo-
16 nes, tollamus; rursus legatos regios et hospitia cum prin-
cipibus et mox Macedonum exercitus, ipsum quoque a
Delphis — quantum enim interfluit fretum? — traicien-
tem in Peloponnesum videamus, inmisceamur Macedoni-
17 bus armantibus se adversus Romanos. ego nihil novi
censeo decernendum servandaque omnia integra, donec

ad certum redigatur, vanusne hic timor noster an verus
fuerit. si pax inviolata inter Macedonas Romanosque 18
manebit, nobis quoque amicitia et commercium sit; nunc
de eo [consilium capere] periculosum et inmaturum vi-
detur.'

XXIIII. Post hunc Archo, frater Xenarchi praetoris, 1
ita disseruit. 'difficilem orationem Callicrates et mihi et
omnibus, qui ab eo dissentimus, fecit; agendo enim Ro- 2
manae societatis causam ipse, temptarique et oppugnari
dicendo quam nemo neque temptat neque oppugnat, effe-
cit, ut qui ab se dissentiret, adversus Romanos dicere
videretur. ac primum omnium, tamquam non hic nobis- 3
cum fuisset, sed aut ex curia populi Romani veniret aut
regum arcanis interesset, omnia scit et nuntiat quae occulte
facta sunt. divinat etiam quae futura fuerint, si Philip- 4
pus vixisset, quid ita Perseus regni heres sit, quid parent
Macedones, quid cogitent Romani. nos autem, qui nec 5
ob quam causam nec quem ad modum perierit Demetrius
scimus nec quid Philippus, si vixisset, facturus fuerit,
ad haec quae palam geruntur consilia nostra accommo-
dare oportet. ac scimus Persea regno accepto regem a 6
populo Romano appellatum; audimus legatos Romanos
venisse ad regem et eos benigne exceptos. haec omnia 7
pacis equidem signa esse iudico, non belli, nec Romanos
offendi posse, si ut bellum gerentes eos secuti sumus,
nunc quoque pacis auctores sequamur. cur quidem nos
inexpiabile omnium soli bellum adversus regnum Mace-
donum geramus, non video. opportuni propinquitate ipsa 8
Macedoniae sumus? an infirmissimi omnium tamquam,
quos nuper subegit, Dolopes? immo contra ea vel viribus
nostris, deûm benignitate, vel regionis intervallo tuti.
sed simus aeque subiecti ac Thessali Aetolique; nihilo 9
plus fidei auctoritatisque habemus adversus Romanos,
qui semper socii atque amici fuimus, quam Aetoli, qui
paulo ante hostes fuerunt? quod Aetolis, quod Thessalis, 10
quod Epirotis, omni denique Graeciae cum Macedonibus
iuris est, idem et nobis sit. cur exsecrabilis ista nobis
solis velut dissaeptio iuris humani est? fecerit aliquid 11
Philippus, cur adversus eum armatum et bellum geren-

tem hoc decerneremus; quid Perseus, novus rex, omnis iniuriae insons, suo beneficio paternas simultates oblitte-
12 rans, meruit, cur soli omnium hostes ei simus? quamquam et illud dicere poteram, tanta priorum Macedoniae regum merita erga nos fuisse, ut Philippi unius iniurias, si quae
13 forte fuerunt, utique post mortem [elevent . meministis,] cum classis Romana Cenchreis staret, consul cum exercitu Elateae esset, triduum nos in concilio fuisse consul-
14 tantis, utrum Romanos an Philippum sequeremur. nihil metus praesens ab Romanis sententias nostras inclinarit; fuit certe tamen aliquid, quod tam longam deliberationem faceret. id quid erat? vetusta coniunctio cum Macedo-
15 nibus, vetera et magna in nos regum merita. valeant et nunc eadem illa, non ut praecipue amici, set ne praecipue inimici simus. ne id quod non agitur, Callicrates, simulaverimus agi; nemo novae societatis aut novi foederis,
16 quo nos temere inligemus, conscribendi est auctor, sed commercium tantum iuris praebendi repetendique sit, ne interdictione finium nostrorum nos quoque et nostros regno arceamus, ne servis nostris aliquo fugere liceat.
17 quid hoc adversus Romana foedera est? quid rem parvam et apertam magnam et suspectam facimus? quid
18 vanos tumultus ciemus? quid ut ipsi locum adsentandi Romanis habeamus, suspectos alios invisosque efficimus? si bellum erit, ne Perseus quidem dubitat, quin Romanos secuturi simus. in pace etiam si non finiuntur odia,
19 intermittantur.' cum idem huic orationi, qui litteris regis adsensi erant, adsentirentur, indignatione principum, quod quam rem ne legatione quidem dignam iudicasset Perseus, litteris paucorum versuum impetraret, decretum
20 differtur. legati deinde postea missi ab rege, cum Megalopoli concilium esset, dataque opera est ab iis, qui offensionem aput Romanos timebant, ne admitterentur.

1 XXV. Per haec tempora Aetolorum in semet ipsos versus furor mutuis caedibus ad internecionem adductu-
2 rus videbatur gentem. fessi deinde et Romam utraque pars miserunt legatos et inter se ipsi de reconcilianda concordia agebant, quae novo facinore discussa res ve-
3 teres etiam iras excitavit. exulibus Hypataeis, qui factio-

nis Proxeni erant, cum reditus in patriam promissus esset fidesque data per principem civitatis Eupolemum, octo- 4
ginta inlustres homines, quibus redeuntibus inter ceteram multitudinem Eupolemus etiam obvius exierat, cum salutatione benigna excepti essent dextraeque datae, ingredientes portam, fidem datam deosque testis nequiquam invocantes interfecti sunt. inde gravius de integro bellum 5
exarsit. C. Valerius Laevinus et Ap. Claudius Pulcher et C. Memmius et M. Popillius et L. Canuleius missi ab senatu venerant. aput eos cum Delphis utriusque partis 6
legati magno certamine egerunt, Proxenus maxime cum causa, tum eloquentia praestare visus est; qui paucos post dies ab Orthobula uxore veneno est sublatus, damnataque eo crimine in exilium abiit. idem furor et Cretenses 7
lacerabat. adventu deinde Q. Minuci legati, qui cum decem navibus missus ad sedanda eorum certamina erat, [ad] spem pacis venerant. ceterum indutiae tantum sex mensum fuerunt; inde multo gravius bellum exarsit. Lycii 8
quoque per idem tempus ab Rhodîs bello vexabantur. sed externorum inter se bella, quo quaeque modo gesta sunt, persequi non operae est satis superque oneris sustinenti res a populo Romano gestas scribere.

XXVI. Celtiberi in Hispania, qui bello domiti se Ti. 1
Gracchо dediderant, pacati manserant M. Titinio praetore optinente provinciam, rebellarunt sub adventum Ap. Claudi, orsique bellum sunt ab repentina oppugnatione castrorum Romanorum. prima lux ferme erat, cum vigiles 2
in vallo quique in portarum stationibus erant, cum vidissent procul venientem hostem, ad arma conclamaverunt. Ap. Claudius signo proposito pugnae, paucis adhortatus 3
milites, tribus simul portis eduxit. obsistentibus ad exitum Celtiberis primo par utrimque proelium fuit, quia propter angustias non omnes in faucibus pugnare poterant Romani; urguentes deinde ali alios sicubi evaserunt 4
extra vallum, ut pandere aciem et exaequari cornibus hostium, quibus circumibantur, possent, ita repente inruperunt, ut sustinere impetum eorum Celtiberi nequirent. ante horam secundam pulsi sunt; ad quindecim milia 5
[caesa aut] capta, signa adempta duo et triginta. castra

etiam eo die expugnata debellatumque; nam qui superfuere proelio, in oppida sua dilapsi sunt. quieti deinde paruerunt imperio.

1 XXVII. Censores eo anno creati Q. Fulvius Flaccus et A. Postumius Albinus legerunt senatum; princeps 2 lectus M. Aemilius Lepidus pontufex maximus. de senatu novem eiecerunt. insignis notae fuerunt M. Corneli Maluginensis, qui biennio ante praetor in Hispania fuerat, et L. Corneli Scipionis praetoris, cuius tum inter civis et peregrinos iurisdictio erat, et M. Fulvi, qui frater germanus et, ut Valerius Antias tradit, consors etiam censoris 3 erat. consules votis in Capitolio nuncupatis in provincias profecti sunt. ex iis M. Aemilio senatus negotium dedit, ut Patavinorum in Venetia seditionem conprimeret, quos certamine factionum ad intestinum bellum exarsisse et 4 ipsorum legati adtulerant. legati qui in Aetoliam ad similis motus conprimendos ierant renuntiarunt, coerceri rabiem gentis non posse. Patavinis saluti fuit adventus consulis; neque aliud quod ageret in provincia cum ha- 5 buisset, Romam rediit. censores vias sternendas silice in urbe, glarea extra urbem substruendas marginandasque primi omnium locaverunt, pontesque multis locis faciendos; et scaenam aedilibus praetoribusque praebendam; 6 et carceres in circo, et ova ad notas curriculis numeran[dis] * dam, et metas trans * et caveas ferrea * intro- 7 mitterentu[r] * feriis in monte Albano consulibus, et clivom Capitolinum silice sternendum curaverunt, et porticum ab aede Saturni in Capitolium ad senaculum ac 8 super id curiam. et extra portam Trigeminam emporium lapide straverunt stipitibusque saepserunt, et porticum Aemiliam reficiendam curarunt, gradibusque ascensum 9 ab Tiberi in emporium fecerunt. et extra eandem portam in Aventinum porticum silice straverunt † et eo pu- 10 blico ab aede Veneris fecerunt. idem Calatiae et Auximi muros faciendos locaverunt; venditisque ibi publicis locis pecuniam, quae redacta erat, tabernis utrique foro cir- 11 cumdandis consumpserunt. et alter ex iis Fulvius Flaccus — nam Postumius nihil nisi senatus Romani populive iussu se locaturum ipsorum pecunia [dicebat] — Iovis

aedem Pisauri, et Fundis, et Potentiae etiam aquam adducendam, et Pisauri viam silice sternendam, et Sinuessae maga[lia addend]a, † viariae in his et clo[acas, et mur]um circumducen[dum *] et forum porticibus tabernisque claudendum et Ianos tris faciendos. haec ab uno censore opera locata cum magna gratia colonorum. moribus quoque regendis diligens et severa censura fuit. multis equi adempti.

XXVIII. Exitu prope anni diem unum supplicatio fuit ob res prospere gestas in Hispania ductu auspicioque Appi Claudi proconsulis; et maioribus hostîs viginti sacrificatum. et alterum diem supplicatio ad Cereris, Liberi Liberaeque fuit, quod ex Sabinis terrae motus ingens cum multis aedificiorum ruinis nuntiatus erat. cum Ap. Claudius ex Hispania Romam redisset, decrevit senatus, ut ovans urbem iniret. iam consularia comitia adpetebant; quibus magna contentione habitis propter multitudinem petentium creati L. Postumius Albinus et M. Popillius Laenas. praetores inde facti N. Fabius Buteo, C. Matienus, C. Cicereius, M. Furius Crassipes iterum, A. Atilius Serranus iterum, C. Cluvius Saxula iterum. comitîs perfectis Ap. Claudius Centho ex Celtiberis ovans cum in urbem iniret, decem milia pondo argenti, quinque milia auri in aerarium tulit. flamen Dialis inauguratus est Cn. Cornelius.

Eodem anno tabula in aede matris Matutae cum indice hoc posita est. 'Ti. Semproni Gracchi consulis imperio auspicioque legio exercitusque populi Romani Sardiniam subegit. in ea provincia hostium caesa aut capta supra octoginta milia. re publica felicissume gesta, atque liberatis [socîs], vectigalibus restitutis, exercitum salvom atque incolumem plenissimum praeda domum reportavit, iterum triumphans in urbem Romam rediit. cuius rei ergo hanc tabulam donum Iovi dedit.' Sardiniae insulae forma erat, atque in ea simulacra pugnarum picta.

Munera gladiatorum eo anno aliquot, parva alia data: unum ante cetera insigne fuit T. Flaminini, quod mortis causa patris sui cum visceratione epuloque et ludis scae-

nicis quadriduum dedit. magni tamen [tum] muneris ea summa fuit, ut per triduum quattuor et septuaginta homines pugnarint.

[PERIOCHA LIBRI XXXXII.]

[Q. Fulvius Flaccus censor templum Iunonis Laciniae tegulis marmoreis spoliavit, ut aedem quam dedicaverat tegeret. tegulae ex senatus consulto reportatae. Eumenes Asiae rex in senatu de Perseo Macedoniae rege questus est, cuius iniuriae in populum Romanum referuntur. ob quas bello ei indicto P. Licinius Crassus consul, cui mandatum erat, in Macedoniam transiit levibusque expeditionibus, equestribus proeliis, in Thessalia cum Perseo [parum felici] eventu pugnavit. inter Masinissam et Carthaginienses de agro fuit [lis.] dies eis ad disceptandum a senatu datus. legati missi ad socias civitates regesque rogandos, ut in fide permanerent, dubitantibus Rhodis. lustrum a censoribus conditum est; censa sunt civium capita ducenta sexaginta septem milia ducenta triginta unum. res praeterea adversus Corsos et Ligures prospere gestas continet.]

TITI LIVI
AB VRBE CONDITA

LIBER XXXXII.

1 I. L. Postumius Albinus, M. Popillius Laenas cum omnium primum de provinciis et exercitibus ad senatum
2 rettulissent, Ligures utrique decreti sunt, ut novas ambo, quibus eam provinciam obtinerent, legiones — binae singulis decretae — et sociûm Latini nominis dena milia peditum et sescenos equites, et supplementum Hispaniae tria milia peditum Romanorum scriberent et ducentos
3 equites. ad hoc mille et quingenti pedites Romani cum centum equitibus scribi iussi, cum quibus praetor, cui Sardinia obtigisset, in Corsicam transgressus bellum ge-
4 reret: interim M. Atilius vetus praetor provinciam obtineret Sardiniam. praetores deinde provincias sortiti sunt,
5 A. Atilius Serranus urbanam, C. Cluvius Saxula inter

cives et peregrinos, N. Fabius Buteo Hispaniam citeriorem, C. Matienus ulteriorem, M. Furius Crassipes Siciliam, C. Cicereius Sardiniam. priusquam magistratus 6
proficiscerentur, senatui placuit, L. Postumium consulem ad agrum publicum a privato terminandum in Campaniam ire, cuius ingentem modum possidere privatos paulatim proferendo fines constabat. hic iratus Praenestinis, quod, 7
cum eo privatus sacrifici in templo Fortunae faciundi causa profectus esset, nihil in se honorifice neque publice neque privatim factum a Praenestinis esset, priusquam ab Roma proficisceretur, litteras Praeneste misit, ut sibi magistratus obviam exirent, locum publice pararent, ubi deverteretur, iumentaque, cum exiret inde, praesto essent. ante hunc consulem nemo umquam sociis ulla re oneri 8
aut sumptui fuit. ideo magistratus mulis tabernaculisque 9
et omni alio instrumento militari ornabantur, ne quid tale imperarent sociis. privata hospitia habebant; ea 10
benigne comiterque colebant, domusque eorum Romae hospitibus patebant, aput quos ipsis deverti mos esset. legati, qui repente aliquo mitterentur, singula iumenta 11
per oppida iter qua faciundum erat imperabant; aliam inpensam socii in magistratus Romanos non faciebant. ira consulis, etiamsi iusta, non tamen in magistratu ex- 12
ercenda, et silentium nimis aut modestum aut timidum Praenestinorum ius, velut probato exemplo, magistratibus fecit graviorum in dies talis generis imperiorum.

II. Principio huius anni legati, qui in Aetoliam et 1
Macedoniam missi erant, renuntiarunt, sibi conveniendi regis Persei, cum alii abesse eum, alii aegrum esse, falso utrumque, fingerent, potestatem non factam: facile tamen 2
apparuisse sibi, bellum parari nec ultra ad arma ire dilaturum. item in Aetolia seditionem gliscere in dies, neque discordiarum principes auctoritate sua coerceri potuisse. cum bellum Macedonicum in expectatione esset, prius- 3
quam id susciperetur, prodigia expiari pacemque deûm peti precationibus, qui editi ex fatalibus libris essent, placuit. Lanuvi classis magnae species in caelo visae 4
dicebantur et Priverni lana pulla terra enata et in Veienti aput Rementem lapidatum, Pomptinum omne velut nu-

bibus lucustarum coopertum esse, in Gallico agro qua induceretur aratrum sub existentibus glebis pisces emersisse. ob haec prodigia libri fatales inspecti editumque ab decemviris est, et quibus diis quibusque hostiis sacrificaretur et ut supplicatio prodigiis expiandis fieret [et] altera, quae priore anno valetudinis populi causa vota esset, ea uti [fieret] feriaeque essent. itaque sacrificatum est, ut decemviri scriptum ediderunt.

III. Eodem anno aedis Iunonis Laciniae detecta. Q. Fulvius Flaccus censor aedem Fortunae equestris, quam in Hispania praetor bello Celtiberico voverat, faciebat enixo studio, ne ullum Romae amplius aut magnificentius templum esset. magnum ornatum ei templo ratus adiecturum, si tegulae marmoreae essent, profectus in Brittios aedem Iunonis Laciniae ad partem dimidiam detegit, id satis fore ratus ad tegendum quod aedificaretur. naves paratae fuerunt, quae tollerent atque asportarent, auctoritate censoria sociis deterritis id sacrilegium prohibere. postquam censor rediit, tegulae expositae de navibus ad templum portabantur. quamquam unde essent silebatur, non tamen celari potuit. fremitus igitur in curia ortus est; ex omnibus partibus postulabatur, ut consules eam rem ad senatum referrent. ut vero accersitus in curiam censor venit, multo infestius singuli universique praesentem lacerare: templum augustissimum regionis eius, quod non Pyrrhus, non Hannibal violassent, violare parum habuisse, nisi detexisset foede ac prope diruisset. detractum culmen templo, nudatum tectum patere imbribus putrefaciendum. quid? censorem moribus regendis creatum, cui sarta tecta exigere sacris publicis et locare tuenda more maiorum traditum esset, eum per sociorum urbes diruentem templa nudantemque tecta aedium sacrarum vagari et quod, si in privatis sociorum aedificiis faceret, indignum videri posset, id deûm immortalium demolientem facere, et obstringere religione populum Romanum, ruinis templorum templa aedificantem, tamquam non idem ubique di immortales sint, sed spoliis aliorum ali colendi exornandique. cum, priusquam referretur, appareret, quid sentirent patres, relatione facta in unam

omnes sententiam ierunt, ut eae tegulae reportandae in templum [locarentur] piacularíaque Iunoni fierent. quae 11
ad religionem pertinent, cum cura facta; tegulas relictas in area templi, quia reponendarum nemo artifex inire rationem potuerit, redemptores nuntiarunt.

IIII. Ex praetoribus, qui in provincias ierant, N. Fa- 1
bius Massiliae moritur, cum in citeriorem Hispaniam iret. itaque cum id nuntiatum [a] Massiliensibus legatis esset, 2
senatus decrevit, ut P. Furius et Cn. Servilius, quibus succedebatur, inter se sortirentur, uter citeriorem Hispaniam prorogato imperio optineret. sors opportuna fuit, 3
[ut] P. Furius idem, cuius ea provincia fuerat, remaneret.

Eodem anno, cum agri Ligustini et Gallici, quod bello captum erat, aliquantum vacaret, senatus consultumst factum, ut is ager viritim divideretur. decemviros in eam 4
[rem] ex senatus consulto creavit A. Atilius praetor urbanus M. Aemilium Lepidum, C. Cassium, T. Aebutium Carum, C. Tremellium, P. Cornelium Cethegum, Q. et L. Appuleios, M. Caecilium, C. Salonium, C. Munatium. diviserunt dena iugera in singulos, sociis nominis Latini 5
terna.

Per idem tempus, quo haec agebantur, legati ex Aetolia Romam venerunt de discordiis seditionibusque suis, et Thessali legati nuntiantes, quae in Macedonia gererentur.

V. Perseus bellum iam vivo patre cogitatum in animo 1
volvens, omnis non gentis modo Graeciae, sed civitates etiam legationibus mittendis, pollicendo plura quam praestando, sibi conciliabat. erant tamen magna e parte ho- 2
minum ad favorem eius inclinati animi, et aliquanto quam in Eumenem propensiores, cum Eumenis beneficiis mu- 3
neribusque omnes Graeciae civitates et plerique principum obligati essent et ita se in regno suo gereret, ut quae sub dicione eius urbes [essent] nullius liberae civitatis fortunam secum mutatam vellent. contra Persea fama 4
erat post patris mortem uxorem manu sua occidisse, Apellem, ministrum quondam fraudis in fratre tollendo atque ob id et quaesitum a Philippo ad supplicium [et] exulantem, accersitum post patris mortem ingentibus promissis ad

sacrificandum et in Capitolio Romae et in Campania ad Minervae promunturium renuntiarunt; ludos per decem dies Iovi optimo maximo primo quoque die faciendos. 4 ea omnia cum cura facta. haruspices in bonum versurum id prodigium, prolationemque finium et interitum perduellium portendi responderunt, quod ex hostibus 5 spolia fuissent ea rostra, quae tempestas diiecisset. accesserunt quae cumularent religiones animis. Saturniae nuntiatum erat sanguine per triduum in oppido pluvisse, Calatiae asinum tripedem natum et taurum cum quinque vaccis uno ictu fulminis exanimatos, Auximi terra plu- 6 visse. horum quoque prodigiorum causa res divinae factae et supplicatio unum diem feriaeque habitae.

1 XXI. Consules ad id tempus in provinciam non exierant, quia neque uti de M. Popillio referrent senatui obsequebantur et nihil aliud decernere prius statutum 2 patribus erat. aucta etiam invidia est Popilli litteris eius, quibus iterum cum Statellatibus Liguribus proconsul pugnasse se scripsit ac sedecim milia eorum occidisse; propter cuius iniuriam belli ceteri quoque Ligurum populi 3 ad arma ierunt. tum vero non absens modo Popillius, qui deditis contra ius ac fas bellum intulisset [et] pacatos ad rebellandum incitasset, sed consules, quod non exirent 4 in provinciam, in senatu increpiti. hoc consensu patrum accensi M. Marcius Sermo et Q. Marcius Scylla tribuni plebis et consulibus multam se dicturos, nisi in provinciam exirent, denuntiarunt et rogationem, quam de Liguribus deditis promulgare in animo haberent, in senatu 5 recitarunt. sanciebatur, ut qui ex Statellis deditis in libertatem restitutus ante calendas Sextiles primas non esset, cuius dolo malo is in servitutem venisset, ut iuratus senatus decerneret, qui eam rem quaereret animadverteretque. ex auctoritate deinde senatus eam rogatio- 6 nem promulgarunt. priusquam proficiscerentur consules, C. Cicereio [praetori] prioris anni ad aedem Bellonae 7 senatus datus est. is expositis quas in Corsica res gessisset, postulatoque frustra triumpho in monte Albano, quod iam in morem venerat, ut sine publica auctoritate 8 fieret, triumphavit. rogationem Marciam de Liguribus

M. Caecilius Denter. et [ab] Antiocho rege sub idem 6
tempus legati venerunt. quorum princeps Apollonius in
senatum introductus multis iustisque causis regem excu-
savit, quod stipendium serius quoad diem praestaret: id 7
se omne advexisse, ne cuius nisi temporis gratia regi
fieret. donum praeterea afferre, vasa aurea quingentûm
pondo. petere regem, ut, quae cum patre suo societas 8
atque amicitia fuisset, ea secum renovaretur imperaret-
que sibi populus Romanus, quae bono fidelique socio regi
essent imperanda; se nullo usquam cessaturum officio.
ea merita in [se] senatus fuisse, cum Romae esset, eam 9
comitatem iuventutis, ut pro rege, non pro obside omni-
bus ordinibus fuerit. legatis benigne responsum et so- 10
cietatem renovare cum Antiocho, quae cum patre eius
fuerat, A. Atilius praetor urbanus iussus. quaestores 11
urbani stipendium, vasa aurea censores acceperunt, eisque
negotium datum est, ut ponerent ea in quibus templis
videretur; legato centum milium aeris munus missum et
aedes liberae hospitio datae sumptusque decretus, donec
in Italia esset. legati, qui in Syria fuerant, renuntiave- 12
rant, in maximo eum honore aput regem esse amicissi-
mumque populo Romano.

VII. In provinciis eo anno haec. C. Cicereius prae- 1
tor in Corsica signis conlatis pugnavit; septem milia Cor-
sorum caesa, capti amplius mille et septingenti. voverat
in ea pugna praetor aedem Iunoni Monetae. pax deinde 2
data petentibus Corsis, et exacta cerae ducena milia pondo.
ex Corsica subacta Cicereius in Sardiniam transmisit. et 3
in Liguribus in agro Statellati pugnatum ad oppidum
Carystum. eo se magnus exercitus Ligurum contulerat.
primo sub adventum M. Popilli consulis moenibus sese 4
continebant; deinde postquam oppidum oppugnaturum
Romanum cernebant, progressi ante portas aciem struxe-
runt. nec consul, ut qui id ipsum oppugnatione commi- 5
nanda quaesisset, moram certamini fecit. pugnatum am-
plius tris est horas, ita ut neutro inclinaret spes. quod 6
ubi consul vidit nulla parte moveri Ligurum signa, im-
perat equitibus, ut equos conscendant, ac tribus simul
partibus in hostis, quanto maximo possent tumultu, in-

7 currant. pars magna equitum mediam traiecit aciem et
ad terga pugnantium pervasit. inde terror iniectus Ligu-
8 ribus; diversi in omnes partes fugerunt, perpauci retro in
oppidum, quia inde se maxime obiecerat eques. et pugna
tam pervicax multos absumpserat Ligurum, et in fuga
9 passim caesi sunt. decem milia hominum caesa tradun-
tur, amplius septingenti (passim) capti, signa militaria
10 relata octoginta duo. [nec] incruenta victoria fuit; am-
plius tria milia militum amissa, cum cedentibus neutris
ex parte utraque primores caderent.

1 VIII. Post hanc pugnam ex diversa fuga in unum
collecti Ligures, cum maiorem multo partem civium
amissam quam superesse cernerent — nec enim plus de-
cem milia hominum erant —, dediderunt sese, nihil qui-
2 dem illi pacti; speraverant tamen [non] atrocius quam
3 superiores imperatores consulem in se saeviturum. at ille
arma omnibus ademit, oppidum diruit, ipsos bonaque
eorum vendidit; litterasque senatui de rebus ab se gestis
4 misit. quas cum A. Atilius praetor in curia recitasset —
nam consul alter Postumius agris recognoscendis in Cam-
5 pania occupatus aberat —, atrox res visa senatui, Statel-
lates, qui uni ex Ligurum gente non tulissent arma adver-
sus Romanos, tum quoque oppugnatos non ultro inferentis
bellum, deditos in fidem populi Romani omni ultimae
6 crudelitatis exemplo laceratos ac deletos esse, tot milia
capitum innoxiorum, fidem inplorantia populi Romani, ne
quis umquam se postea dedere auderet, pessumo exemplo
venisse, et distractos passim iustis quondam hostibus po-
7 puli Romani [nuper] pacatis servire. quas ob res placere
senatui, M. Popillium consulem Ligures pretio emptori-
bus reddito ipsos restituere in libertatem bonaque ut is,
8 quidquid eius reciperari possit, reddantur curare, arma
[primo] quoque tempore referri nec ante consulem de
provincia decedere quam deditos in sedem suam Ligures
restituisset. claram victoriam vincendo pugnantis, non
saeviendo in adflictos fieri.

1 VIIII. Consul qua ferocia animi usus erat in Liguri-
2 bus, eandem ad non parendum senatui habuit. legioni-
bus extemplo Pisas in hibernacula missis iratus patribus,

infestus praetori Romam rediit, senatuque extemplo ad aedem Bellonae vocato, multis verbis invectust in praetorem, qui cum ob rem bello bene gestam uti diis im- 3
mortalibus honos haberetur referre ad senatum debuisset, adversus se pro hostibus senatus consultum fecisset, quo victoriam suam ad Ligures transferret dedique iis prope consulem praetor iuberet: itaque multam ei se dicere; a 4
patribus postulare, ut senatus consultum in se factum tolli iuberent supplicationemque, quam absente se ex 5
litteris de bene gesta re publica missis decernere debuerint, praesente honoris deorum primum causa, deinde et sui aliquo tamen respectu decernerent. nihilo lenioribus 6
quam absens senatorum aliquot orationibus increpitus neutra impetrata re in provinciam rediit.

Alter consul Postumius consumpta aestate in reco- 7
gnoscendis agris, ne visa quidem provincia sua comitiorum causa Romam rediit. consules C. Popillium Laenatem, 8
P. Aelium Ligurem creavit. praetores exinde facti C. Licinius Crassus, M. Iunius Pennus, Sp. Lucretius, Sp. Cluvius, Cn. Sicinius, [C. Memmius] iterum.

X. Eo anno lustrum conditum est; censores erant 1
Q. Fulvius [Flaccus, A. Postumius] Albinus; Postumius condidit. censa sunt civium Romanorum capita ducenta 2
sexaginta novem milia et quindecim, minor aliquanto 3
numerus, quia L. Postumius consul pro contione edixerat, qui sociûm Latini nominis ex edicto C. Claudi consulis redire in civitates suas debuissent, ne quis eorum Romae, et omnes in suis civitatibus censerentur. concors et e 4
re publica censura fuit. omnis, quos senatu moverunt quibusque equos ademerunt, aerarios fecerunt et tribu moverunt, neque ab altero notatum alter probavit. Ful- 5
vius aedem Fortunae equestris, quam proconsul in Hispania dimicans cum Celtiberorum legionibus voverat, annis sex posquam voverat dedicavit, et scaenicos ludos per quadriduum, unum diem in circo fecit.

L. Cornelius Lentulus, decemvir sacrorum, eo anno 6
mortuus est. in locum eius suffectus A. Postumius Albinus. lucustarum tantae nubes a mari repente in Apuliam 7
inlatae sunt, ut examinibus suis agros late operirent; ad 8

quam pestem frugum tollendam Cn. Sicinius praetor designatus, cum imperio [in] Apuliam missus, ingenti agmine hominum ad colligendas eas coacto aliquantum temporis absumpsit.

9 Principium insequentis anni, quo C. Popillius et P. Aelius fuerunt consules, residuas contentiones ex priore
10 anno habuit. patres referri de Liguribus renovarique senatus consultum volebant et consul Aelius referebat. Popillius et collegam et senatum pro fratre deprecabatur, prae se ferens, si quid decernerent, intercessurum. colle-
11 gam deterruit; patres eo magis utrique pariter consuli infensi in incepto perstabant. itaque cum de provinciis ageretur et Macedonia iam inminente Persei bello pete-
12 retur, Ligures ambobus consulibus decernunt; Macedoniam decreturos negant, [ni] de M. Popillio referretur. postulantibus deinde, ut novos exercitus scribere aut supplementum veteribus liceret, utrumque negatum est.
13 praetoribus quoque in Hispaniam supplementum petentibus negatum, M. Iunio [in] citeriorem, Sp. Lucretio in
14 ulteriorem. C. Licinius Crassus urbanam iurisdictionem, Cn. Sicinius inter peregrinos erat sortitus, C. Memmius
15 Siciliam, Sp. Cluvius Sardiniam. consules ob ea irati senatui, Latinis ferîs in primam quamque diem indictis, in provinciam abituros esse denuntiarunt, nec quicquam rei publicae acturos praeterquam quod ad provinciarum administrationem adtineret.

1 XI. Attalum, regis Eumenis fratrem, legatum venisse Romam Valerius Antias his consulibus scribit ad deferenda de Perseo crimina indicandosque apparatus belli. plurium annales, et quibus credidisse malis, ipsum Eu-
2 menem venisse tradunt. Eumenes igitur ut Romam venit, exceptus cum tanto honore quantum non meritis tantum eius, set beneficiis etiam suis, ingentia quae in eum congesta erant, existimaret deberi populus Romanus, in se-
3 natum est introductus. causam veniendi sibi Romam fuisse dixit praeter cupiditatem visendi deos hominesque, quorum beneficio in ea fortuna esset, supra quam ne optare quidem auderet, etiam ut coram moneret senatum
4 ut Persei conatis obviam iret. orsus inde a Philippi con-

silîs necem Demetri fili rettulit adversantis Romano bello: Bastarnarum gentem excitam sedibus suis, quorum auxiliis fretus in Italiam transiret; haec eum volutantem in animo oppressum fato regnum ei reliquisse, quem infestissimum esse sensisset Romanis. itaque Persea hereditarium [a] patre relictum bellum et simul cum imperio traditum iam pridem alere ac fovere omnibus consiliis. florere praeterea inventute, quam stirpem longa pax ediderit, florere opibus regni, florere etiam aetate. quae cum corporis robore ac viribus vigeat, animum esse inveteratum diutina arte atque usu belli. iam inde a puero patris contubernio Romanis quoque bellis, non finitumis tantum adsuetum, missum a patre in expeditiones multas variasque. iam ex quo ipse accepisset regnum, multa, quae non vi, non dolo Philippus omnia expertus potuisset moliri, admirando rerum successu tenuisse. adcessisse ad vires eam, quae longo tempore multis magnisque meritis pareretur, auctoritatem.

XII. Nam aput Graeciae atque Asiae civitates vereri maiestatem eius omnes. nec pro quibus meritis, pro qua munificentia tantum ei tribuatur, cernere, nec dicere pro certo posse, utrum felicitate id quadam eius accidat, an, quod ipse vereatur dicere, invidia adversus Romanos favorem illi conciliet. inter ipsos quoque reges ingentem auctoritate [esse]; Seleuci filiam duxisse eum non petentem, sed petitum ultro, sororem dedisse Prusiae precanti atque oranti; celebratas esse utrasque nuptias gratulatione [et] donis innumerabilium legationum et velut auspicibus nobilissumis populis deductas esse. Boeotorum gentem, captatam Philippo, numquam ad scribendum amicitiae foedus adduci potuisse; tribus nunc locis cum Perseo foedus incisum litteris esse, uno Thebis, altero ad Posideum, augustissumo et celeberrumo in templo, tertio Delphis. in Achaico concilio vero nisi discussa res per paucos Romanum imperium intentantis esset, eo rem prope adductam, ut aditus ei in Achaiam daretur. at hercule suos honores, cuius mérita in eam gentem privatim an publice sint maiora vix dici posset, partim desertos per incultum ac neglegentiam, partim hostiliter sublatos

1 XXVIII. Exitu prope anni C. Popillius consul Romam rediit aliquanto serius quam [senatus] censuerat, cui primo quoque tempore magistratus creari, cum tantum bellum 2 immineret, e re publica visum erat. itaque non secundis auribus patrum auditus est consul, cum in aede Bellonae 3 de rebus in Liguribus gestis dissereret. succlamationes frequentes erant interrogationesque, cur scelere fratris 4 oppressos Ligures in libertatem non restituisset. comitia consularia, in quam edicta erant diem, ante diem duode- 5 cimum kal. Martias sunt habita. creati consules [P.] Licinius Crassus, C. Cassius Longinus. postero die praetores facti C. Sulpicius Galba, L. Furius Philus, L. Canuleius Dives, C. Lucretius [Gallus], C. Caninius Rebilus, 6 L. Villius Annalis. his praetoribus provinciae decretae, duae iure Romae dicendo, Hispania et Sicilia et Sardinia, 7 ut uni sors integra esset, quo senatus censuisset. consulibus designatis imperavit senatus, ut qua die magistratum inissent, hostîs maioribus rite mactatis precarentur, ut quod bellum populus Romanus in animo haberet gerere, 8 ut id prosperum eveniret. eodem die decrevit senatus, C. Popillius consul ludos per dies decem Iovi optumo maxumo voveret donaque circa omnia pulvinaria, si res 9 publica decem annos in eodem statu fuisset. ita ut censuerant, in Capitolio vovit consul ludos fieri donaque dari, quanta ex pecunia decresset senatus, cum centum et quinquaginta non minus adessent. praeeunte verba Lepido pontifice maxumo id votum susceptum est.

10 Eo anno sacerdotes publici mortui, L. Aemilius Papus decemvir sacrorum et Q. Fulvius Flaccus pontifex, 11 qui priore anno fuerat censor. hic foeda morte periit. ex duobus filius eius, qui tum in Illyrico militabant, nuntiatum alterum [decessisse, alterum] gravi et periculoso morbo 12 aegrum esse. obruit animum simul luctus metusque; mane ingressi cubiculum servi laqueo dependentem invenere. erat opinio post censuram minus conpotem fuisse sui; volgo Iunonis Laciniae iram ob spoliatum templum alie- 13 nasse mentem ferebant. suffectus in Aemili locum decemvir M. Valerius Messala; in Fulvi pontifex Cn. Domitius Ahenobarbus oppido adulescens (sacerdos) est lectus.

XXVIIII. P. Licinio, C. Cassio consulibus non urbs 1
tantum Roma nec terra Italia, sed omnes reges civitates-
que, quae in Europa quaeque in Asia erant, converterant
animos in curam Macedonici ac Romani belli. Eumenen 2
cum vetus odium stimulabat, tum recens ira, quod scelere
Persei prope ut victuma mactatus Delphis esset. Prusias 3
Bithyniae rex statuerat abstinere armis et eventum ex-
pectare: nam neque Romanos posse aequom censere [se]
adversus fratrem uxoris arma ferre et aput Persea victo-
rem veniam per sororem impetrabilem fore. Ariarathes 4
Cappadocum rex, praeterquam quod Romanis suo no-
mine auxilia pollicitus erat, ex quo est iunctus Eumeni
adfinitate, in omnia belli pacisque se consociaverat con-
silia. Antiochus inminebat quidem Aegypti regno, et 5
pueritiam regis et inertiam tutorum spernens, et ambi-
gendo de Coele Syria causam belli se habiturum existu-
mabat gesturumque id nullo impedimento occupatis Ro- 6
manis in Macedonico bello. quod [ad] bellum tamen
omnia et per suos legatos senatui et ipse legatis eorum
enixe pollicitus erat. Ptolemaeus propter aetatem alieni 7
etiam tum arbitri erat; tutores et bellum adversus Antio-
chum parabant, quo vindicarent Coelem Syriam, et Ro-
manis omnia pollicebantur ad Macedonicum bellum.
Masinissa et frumento iuvabat Romanos, et auxilia cum 8
elephantis Misagenenque filium mittere ad bellum para-
bat. consilia autem in omnem fortunam ita disposita
habebat: si penes Romanos victoria esset, suas quoque 9
in eodem statu mansuras res esse, neque ultra quicquam
movendum, non enim passuros Romanos vim Carthagi-
niensibus adferri; si fractae essent opes Romanorum, 10
quae tum protegerent Carthaginienses, suam omnem
Africam fore. Gentius rex Illyriorum fecerat potius, 11
cur suspectus esset Romanis, quam satis statuerat, utram
foveret partem, impetuque magis quam consilio his aut
illis se adiuncturus videbatur. Cotys Thrax, Odrysarum 12
rex, Persei ac Macedonum partis erat.

XXX. Haec sententia regibus cum esset de bello, in 1
liberis gentibus populisque plebs ubique omnis ferme
[favens], ut solet, deterioribus erat ad regem Macedo-

2 nasque inclinata; principum diversa cerneres studia. pars
ita in Romanos effusi erant, ut auctoritatem inmodico
3 favore corrumperent, pauci ex îs iustitia imperi Romani
capti, plures ita, si praecipuam operam navassent, poten-
4 tes sese in civitatibus suis futuros rati. pars altera regiae
adulationis erat, quos aes alienum et desperatio rerum
suarum eodem manente statu praecipites ad novanda
omnia agebat; quosdam ventosum ingenium, quia Per-
5 seus magis aurae populari serviebat. tertia pars, optuma
eadem et prudentissima, si utique optio domini potioris
6 daretur, sub Romanis quam sub rege malebat esse; si
liberum in ea re arbitrium fortunae esset, neutram par-
tem volebant potentiorem altera oppressa fieri, sed inli-
batis potius viribus utriusque partis pacem ex aeco ma-
nere: ita inter utrosque optimam condicionem civitatium
fore protegente altero semper inopem ab alterius iniuria.
7 haec sentientis certamina fautorum utriusque partis taciti
ex tuto spectabant.

8 Consules quo die magistratum inierunt, ex senatus
consulto cum circa omnia fana, in quibus lectisternium
maiorem partem anni esse solet, maioribus hostîs immo-
lassent, inde preces suas acceptas ab diis immortalibus
ominati, senatui rite sacrificatum precationemque de bello
9 factam renuntiarunt. haruspices ita responderunt, si quid
rei novae inciperetur, id maturandum esse: victoriam,
10 triumphum, propagatio[nem imperii portendi. patres quod
faustum] felixque populo Romano esset, centuriatis comi-
tîs primo [quoque] die ferre ad populum consules iusse-
runt, ut quod Perseus Philippi filius, Macedonum rex,
adversus foedus cum patre Philippo ictum et secum post
mortem eius renovatum sociis populi Romani arma intu-
11 lisset, agros vastasset urbesque occupasset, quodque belli
parandi adversus populum Romanum consilia inisset,
arma, milites, classem eius rei causa conparasset, ut nisi
de iis rebus satisfecisset, bellum cum eo iniretur. haec
rogatio ad populum lata est.

1 XXXI. Senatus consultum inde factum est, ut con-
sules inter se provincias Italiam et Macedoniam compa-
rarent sortirenturve: cui Macedonia obvenisset, ut is regem

Persea quique eius sectam secuti essent, nisi populo Romano satisfecissent, bello persequeretur. legiones quattuor novas scribi placuit, binas singulis consulibus. id praecipue provinciae Macedoniae datum, quod, cum alterius consulis legionibus quina milia et duceni pedites ex vetere instituto darentur in singulas legiones, in Macedoniam sena milia peditum scribi iussa, equites treceni aequaliter in singulas legiones. et in sociali exercitu consuli alteri auctus numerus: † decoc. ccliii. lii peditum, octingentos equites, praeter eos quos Cn. Sicinius duxisset sescentos equites, in Macedoniam traiceret. Italiae satis visa duodecim milia sociorum peditum, sescenti equites. illud quoque praecipuum datum sorti Macedoniae, ut centuriones militesque veteres scriberet quos vellet consul usque ad quinquaginta annos. in tribunis militum novatum eo anno propter Macedonicum bellum, quod consules ex senatus consulto ad populum tulerunt, ne tribuni militum eo anno suffragîs crearentur, sed consulum praetorumque in îs faciendis iudicium arbitriumque esset. inter praetores ita partita imperia: praetorem, cuius sors fuisset, ut iret quo senatus censuisset, Brundisium ad classem ire. placuit atque ibi recognoscere socios navales dimissisque si qui parum idonei essent supplementum legere ex libertinis et dare operam, ut duae partes civium Romanorum, tertia sociorum esset. commeatus classi legionibusque ut ex Sicilia Sardiniaque subveherentur, praetoribus, [qui] eas provincias sortiti essent, mandari placuit, ut alteras decumas Siculis Sardisque imperarent, quod frumentum ad exercitum in Macedoniam portaretur. Siciliam C. Caninius Rebilus est sortitus, L. Furius Philus Sardiniam, [L. Canuleius Hispaniam,] C. Sulpicius Galba urbanam iurisdictionem, L. Villius Annalis inter peregrinos; C. Lucretio Gallo, quo senatus censuisset, sors obvenit.

XXXII. Inter consules magis cavillatio quam magna contentio de provincia fuit. Cassius sine sorte se Macedoniam optaturum dicebat, nec posse collegam salvo iure iurando secum sortiri: praetorem eum enim, ne in provinciam iret, in contione iurasse, se stato loco statisque

quid populi Romani nomini, cum praesertim Perseus
5 petisset conloquium, existumabant deberi. ioco etiam Marcius cunctantis movit. 'minor' inquit 'ad maiorem et' — quod Philippo ipsi cognomen erat — 'filius ad patrem
6 transeat.' facile persuasum id regi est. aliud deinde ambigebatur, cum quam multis transiret. rex cum omni comitatu transire aecum censebat; legati vel cum tribus venire iubebant vel, si tantum agmen traduceret, obsides
7 dare, nihil fraudis fore in conloquio. Hippian et Pantauchum, quos et legatos miserat, principes amicorum, obsides dedit. nec tam in pignus fidei obsides desiderati erant quam ut appareret, sociis nequaquam ex dignitate
8 pari congredi regem cum legatis. salutatio non tamquam hostium, sed hospitalis ac benigna fuit, positisque sedibus consederunt.

1 XXXX. Cum paulisper silentium fuisset, 'expectari nos' inquit Marcius 'arbitror, ut respondeamus litteris tuis, quas Corcyram misisti, in quibus quaeris, quid ita legati cum militibus venerimus et praesidia in singulas
2 urbes dimittamus. ad hanc interrogationem tuam et non respondere vereor, ne superbum sit, et vera respondere,
3 ne nimis acerbum audienti tibi videatur. sed cum aut verbis castigandus aut armis sit qui foedus rumpit, sicut bellum adversus te ali quam mihi mandatum malim, ita orationis acerbitatem adversus hospitem, utcumque est, subibo, sicut medici, cum salutis causa tristiora remedia
4 adhibent. ex quo regnum adeptus es, unam rem te, quae facienda fuerit, senatus fecisse censet, quod legatos Romam ad renovandum [foedus miseris; quod ipsum tamen tibi non fuisse renovandum] iudicat potius quam
5 cum renovatum esset violandum. Abrupolim, socium atque amicum populi Romani, regno expulisti; Arthetauri interfectores, ut caede, ne quid ultra dicam, laetatum appareret, recepisti, qui omnium Illyriorum fidissimum
6 Romano nomini regulum occiderant; per Thessaliam et Maliensem agrum cum exercitu contra foedus Delphos isti; Byzantis item contra foedus misisti auxilia; cum Boeotis, sociis nostris, secretam tibi ipsi societatem, quam
7 non licebat, iureiurando pepigisti; Thebanos legatos,

Euersam et Callicritum, venientis ad nos quaerere malo quis interfecerit quam arguere. in Aetolia bellum intestinum et caedes principum, per quos nisi per tuos factae videri possunt? Dolopes a te ipso evastati sunt. Eumenes 8
rex ab Roma cum in regnum rediret, prope ut victuma Delphis in sacrato loco ante aras mactatus, quem insimulet piget referre; quae hospes Brundisinus occulta fa- 9
cinora indicet, certum habeo et scripta tibi omnia ab Roma esse et legatos renuntiasse tuos. haec ne dicerentur a me, uno modo vitare potuisti, non quaerendo, quam 10
ob causam exercitus in Macedoniam traicerentur, aut praesidia in sociorum urbes mitteremus. quaerenti tibi superbius tacuissemus quam vera respondimus. equidem 11
pro paterno nostro hospitio faveo orationi tuae, et opto, ut aliquid mihi materiae praebeas agendae tuae aput senatum causae.'

XXXXI. Ad ea rex 'bonam causam, si aput iudices 1
aequos ageretur, aput eosdem et accusatores et iudices agam. eorum autem quae obiecta sunt mihi, partim ea 2
sunt, quibus nescio an gloriari debeam, partim quae fateri [non] erubescam, partim quae verbo obiecta verbo negare sit. quid enim, si legibus vestris hodie reus sim, 3
aut index Brundisinus aut Eumenes mihi obiciat, ut accusare potius vere quam convitiari videantur? scilicet 4
nec Eumenes, cum tam multis gravis publice ac privatim sit, alium quam me inimicum habuit; neque ego potiorem quemquam ad ministeria facinorum quam Rammium, quem neque umquam ante videram nec eram postea visurus, invenire potui. et Thebanorum, quos naufragio 5
perisse constat, et Arthetauri caedis mihi reddenda ratio est; in qua tamen nihil ultra obicitur quam interfectores eius in regno exsulasse meo. cuius condicionis iniquita- 6
tem ita non sum recusaturus, si vos quoque accipitis, ut quicumque exules in Italiam aut Romam se contulerunt, his facinorum, propter quae damnati sunt, auctores vos fuisse fateamini. si hoc et vos recusabitis et omnes Italiae 7
gentis, ego quoque inter ceteros ero. et hercule, quid adtinet cuiquam exilium patere, si nusquam exuli futurus locus est? ego tamen istos, ut primum in Macedonia 8

placuit. eadem fere, quae in conloquio ab rege dicta erant, relata ab legatis. insidiarum Eumeni factarum crimen et maxima cura et minime tamen probabiliter — manifesta enim res erat — defensum; cetera deprecatio erat. sed non eis animis audiebantur, qui aut doceri aut flecti possent. denuntiatum, extemplo moenibus urbis Romae, Italia intra tricesimum diem excederent. P. Licinio deinde consuli, cui Macedonia provincia obvenerat, denuntiatum, ut exercitui diem primam quamque diceret ad conveniendum. C. Lucretius praetor, cui classis provincia erat, cum quadraginta quinqueremibus ab urbe profectus: nam ex refectis navibus alias in alium usum retineri ad urbem placuit. praemissus a praetore est frater [M.] Lucretius cum quinquereme una, iussusque ab sociis ex foedere acceptis navibus ad Cephallaniam classi occurrere, ab Reginis triremi una, ab Locris duabus, ab Uritibus quattuor. praeter oram supervectus (Italiae) Calabriae extremum promunturium in Ionio mari, Dyrrhachium traicit. ibi decem ipsorum Dyrrhachinorum, duodecim Issaeorum, quinquaginta quattuor Genti regis lembos nanctus, simulans se credere eos in usum Romanorum conparatos esse, omnibus abductis die tertio Corcyram, inde protinus in Cephallaniam traicit. C. Lucretius praetor ab Neapoli profectus superato freto die quinto in Cephallaniam transmisit. ibi stetit classis, simul opperiens ut terrestris copiae traicerentur, simul ut onerariae ex agmine suo per altum dissipatae consequerentur.

XXXXVIIII. Per hos forte dies P. Licinius consul votis in Capitolio nuncupatis paludatus ab urbe profectus est. semper quidem ea res cum magna dignitate ac maiestate geritur; praecipue convertit oculos animosque, cum ad magnum nobilemque aut virtute aut fortuna hostem euntem consulem prosecuntur. contrahit enim non offici modo cura, sed etiam studium spectaculi, ut videant ducem suum, cuius imperio consilioque summam rem publicam tuendam permiserunt. subit deinde cogitatio animum, qui belli casus, quam incertus fortunae eventus communisque Mars belli sit: adversa, secunda,

per legatos meos non solum indicata, sed etiam excusata sunt saepe in senatu vestro, ubi aliquos ego disceptatores non tam aequos quam te, Q. Marci, paternum amicum et hospitem, habebam. sed nondum Romam accusator Eumenes venerat, qui calumniando omnia detorquendoque suspecta et invisa efficeret et persuadere vobis conaretur, non posse Graeciam in libertate esse et vestro munere frui, quoad regnum Macedoniae incolume esset. circumagetur hic orbis; erit mox qui arguat, nequiquam Antiochum ultra iuga Tauri emotum, gravioremque multo Asiae quam Antiochus fuerit Eumenen esse, conquiescere socios vestros non posse, quoad regia Pergami sit: eam arcem supra capita finitimarum civitatium impositam. ego haec, Q. Marci et A. Atili, quae aut a vobis obiecta aut purgata a me sunt, talia esse scio, ut aures, ut animi audientium sint, nec tam referre, quid ego aut qua mente fecerim quam quo modo id vos factum accipiatis. conscius mihi sum nihil me scientem deliquisse et, si quid fecerim inprudentia lapsus, corrigi me et emendari castigatione hac posse. nihil certe insanabile nec quod bello et armis persequendum esse censeatis commisi, aut frustra clementiae gravitatisque vestrae fama volgata per gentes est, si talibus de causis, quae vix querela et expostulatione dignae sunt, arma capitis et regibus sociis bella infertis.'

XXXXIII. Haec dicentem et cum adsensu Marcius [audivit et] auctor fuit mittendi Romam legatos, cum experienda omnia ad ultimum nec praetermittendam spem ullam censuisset. reliqua consultatio erat, quonam modo tutum iter legatis esset. ad id [cum] necessaria petitio indutiarum videretur, cuperetque Marcius neque aliud conloquio petisset, gravate et in magnam gratiam petentis concessit. nihil enim satis paratum ad bellum in praesentia habebant Romani, non exercitum, non ducem, cum Perseus, ni spes vana pacis occaecasset consilia, omnia praeparata atque instructa [haberet] et suo maxime tempore atque alieno hostibus incipere bellum posset.

Ab hoc conloquio fide indutiarum interposita legati Romani in Boeotiam conparati sunt. ibi iam motus coeperat esse discedentibus a societate communis concili

Boeotorum quibusdam populis, ex quo renuntiatum erat respondisse legatos, appariturum, quibus populis proprie
6 societatem cum rege iungi displicuisset. primi a Chaeronia legati, deinde a Thebis in ipso itinere occurrerunt, adfirmantes, non interfuisse se, quo societas ea decreta esset, concilio; quîs legati nullo in praesentia responso
7 dato Chalcidem se sequi iusserunt. Thebis magna contentio orta erat ex alio certamine. comitiis praetorîs Boeotorum victa pars iniuriam persequens coacta multitudine decretum Thebis [fecit], ne Boeotarchae urbibus recipe-
8 rentur. exules Thespias universi concesserunt; inde — recepti enim sine cunctatione erant — Thebas iam mutatis animis revocati decretum faciunt, ut duodecim, qui privati coetum et concilium habuissent, exilio multarentur.
9 novus deinde praetor — Ismenias is erat, vir nobilis ac potens — capitalis poenae absentis eos decreto damnat. Chalcidem fugerant; inde ad Romanos Larisam profecti causam cum Perseo societatis in Ismeniam contulerant:
10 ex contentione ortum certamen. utriusque tamen partis legati ad Romanos venerunt, et exules accusatoresque Ismeniae et Ismenias ipse.

1 XXXXIIII. Chalcidem ut ventum est, aliarum civitatium principes, id quod maxume gratum erat Romanis, suo quique proprie decreto regiam societatem aspernati Romanis se adiungebant, Ismenias gentem Boeotorum in
2 fidem Romanorum permitti aecum censebat. inde certamine orto, nisi in tribunal legatorum perfugisset, haud multum afuit, quin ab exulibus fautoribusque eorum in-
3 terficeretur. Thebae quoque ipsae, quod Boeotiae caput est, in magno motu erant, alîs ad regem trahentibus civi-
4 tatem, alîs ad Romanos. et turba Coronaeorum Haliartiorumque [eo] convenerat ad defendendum decretum regiae societatis. sed constantia principum docentium cladibus Philippi Antiochique, quanta esset vis et fortuna imperi Romani, victa tandem multitudo et ut tolleretur regia societas decrevit et eos qui auctores paciscendae amicitiae fuerant ad satisfaciendum legatis Chalcidem misit
5 fideique legatorum conmendari civitatem iussit. Thebanos Marcius et Atilius laeti audierunt auctoresque et his

[et] separatim singulis fuerunt ad renovandam amicitiam mittendi Romam legatos. ante omnia exules restitui 6
iusserunt et auctores regiae societatis decreto suo damnarunt. ita, quod maxume volebant, discusso Boeotico concilio Peloponnesum proficiscuntur Ser. Cornelio Chalcidem accersito. Argis praebitum est iis concilium; ubi 7
res [.... nihil] aliud a gente Achaeorum petierunt, quam ut mille milites darent. id praesidium ad Chalcidem tuen- 8
dam, dum Romanus exercitus in Graeciam traiceretur, missum est. Marcius et Atilius peractis, quae agenda in Graecia erant, principio hiemis Romam redierunt.

XXXXV. Inde legatio sub idem tempus in Asiam 1
[ac] circum insulas missa. tres erant legati, Ti. Claudius, 2
Sp. Postumius, M. Iunius. ii circumeuntes hortabantur socios ad suscipiendum adversus Persea [pro] Romanis bellum et quo quaeque opulentior civitas erat, eo accuratius agebant, quia minores secuturae maiorum auctoritatem erant. Rhodi maxumi ad omnia momenti habe- 3
bantur, quia non favere tantum, sed adiuvare viribus suis bellum poterant, quadraginta navibus auctore Hegesilocho praeparatis, qui cum in summo magistratu 4
esset — prytanin ipsi vocant — multis orationibus pervicerat Rhodios, ut omissa, quam saepe vanam experti essent, regum fovendorum spe Romanam societatem, unam tum in terris vel viribus vel fide stabilem, retinerent: bellum imminere cum Perseo; desideraturos Roma- 5
nos eundem navalem apparatum, quem nuper Antiochi, quem Philippi ante bello vidissent. trepidaturos tum 6
repente paranda classe, cum mittenda esset, nisi reficere naves, nisi instruere navalibus sociis coepissent. eo magis enixe faciundum esse, ut crimina delata ab Eumene fide rerum refellerent. his incitati quadraginta navium classem 7
instructam ornatamque legatis Romanis advenientibus, ut non expectatam adhortationem esse appareret, ostenderunt. et haec legatio magnum ad conciliandos animos 8
civitatium Asiae momentum fuit. Decimius unus sine ullo effectu, captarum etiam pecuniarum ab regibus Illyriorum suspicione infamis, Romam rediit.

XXXXVI. Perseus cum ab conloquio Romanorum 1

in Macedoniam recepisset sese, legatos Romam de incohatis cum Marcio condicionibus pacis misit, et Byzan-
2 tium et [....] Rhodum litteras legatis ferendas dedit. in litteris eadem sententia ad omnis erat, conlocutum se cum Romanorum legatis: quae audisset quaeque dixisset ita disposita, ut superior fuisse in disceptatione videri
3 posset. aput Rhodios legati addiderunt, confidere pacem futuram, auctoribus enim Marcio atque Atilio missos Romam legatos: si pergerent Romani contra foedus movere bellum, tum omni gratia, omni ope enitendum fore
4 Rhodis, ut reconcilient pacem; si nihil deprecando proficiant, id agendum, ne omnium rerum ius ac potestas ad unum populum perveniat. cum ceterorum id interesse, tum praecipue Rhodiorum, quo plus inter alias civitates dignitate atque opibus excellant; quae serva atque obnoxia fore, si nullus alio sit quam ad Romanos re-
5 spectus. magis et litterae et verba legatorum benigne sunt audita quam momentum ad mutandos animos habuerunt; potentior esse partis melioris auctoritas coeperat.
6 responsum ex decreto est, optare pacem Rhodios; si bellum esset, ne quid ab Rhodiis speraret aut peteret rex, quod veterem amicitiam, multis magnisque meritis pace
7 belloque partam, diiungeret sibi ac Romanis. ab Rhodo redeuntes Boeotiae quoque civitates, et Thebas et Coroneam et Haliartum, adierunt, quibus expressum invitis existimabatur, ut relicta regia societate Romanis adiun-
8 gerentur. Thebani nihil moti sunt, quamquam nonnihil et damnatis principibus et restitutis exulibus succense-
9 bant Romanis. Coronaei et Haliartii favore quodam insito in reges legatos in Macedoniam miserunt praesidium petentes, quo se adversus inpotentem superbiam
10 Thebanorum tueri possint. cui legationi responsum ab rege est, praesidium se propter indutias cum Romanis factas mittere non posse: tamen ita suadere, ab Thebanorum iniuriis, qua possent, ut se vindicarent, ne Romanis praeberent causam in se saeviendi.

1 XXXXVII. Marcius et Atilius Romam cum venissent, legationem in Capitolio ita renuntiarunt, ut nulla re magis gloriarentur quam decepto per indutias et spem

pacis rege. adeo enim apparatibus belli fuisse instructum, 2
ipsis nulla parata re, ut omnia opportuna loca praeoccupari ante ab eo potuerint quam exercitus in Graeciam traiceretur. spatio autem indutiarum sumpto [ad] aecum 3
[rem] venturam: illum nihilo paratiorem, Romanos omnibus instructiores rebus coepturos bellum. Boeotorum quoque se concilium arte distraxisse, ne coniungi amplius ullo consensu Macedonibus possent. haec ut summa 4
ratione acta magna pars senatus adprobabat; veteres et moris antiqui memores negabant se in ea legatione Romanas agnoscere artes: non per insidias et nocturna 5
proelia nec simulatam fugam inprovisosque ad incautum hostem reditus nec ut astu magis quam vera virtute gloriarentur, bella maiores gessisse; indicere prius quam gerere solitos bella, denuntiare [proelia] interdum, [locum] finire, in quo dimicaturi essent. eadem fide indicatum 6
Pyrrho regi medicum vitae eius insidiantem, eadem Faliscis vinctum traditum proditorem liberorum. religionis 7
haec Romanae esse, non versutiarum Punicarum neque calliditatis Graecae, aput [quos] fallere hostem quam vi superare gloriosius fuerit. interdum in praesens tempus 8
plus profici dolo quam virtute; sed eius demum animum in perpetuum vinci, cui confessio expressa sit, se neque arte neque casu, sed conlatis comminus viribus, iusto ac pio esse bello superatum. haec seniores, quibus nova ac 9
nimis [.. minus] placebat sapientia; vicit tamen ea pars senatus, cui potior utilis quam honesti cura erat, ut conprobaretur prior legatio Marci et eodem rursus in Graeciam cum quinqueremibus remitteretur iubereturque ceterа uti e re publica maxime visum esset agere. A. quoque 10
Atilium miserunt ad occupandam Larisam in Thessalia timentes, ne, si indutiarum dies exisset, praesidio eo misso caput Thessaliae in potestate haberet [rex]. duo 11
milia peditum Atilius ab Cn. Sicinio accersere ad eam rem agendam iussus. et P. Lentulo, qui ex Achaia re- 12
dierat, trecenti milites Italici generis dati, ut Thebis daret operam, ut in potestate Boeotia esset.

XXXXVIII. His praeparatis, quamquam ad bellum 1
consilia erant destinata, senatum tamen praeberi legatis

superfuerunt, venum data. diruto magna ex parte et incenso oppido profectus ad Phalannam castra movit,
7 inde postero die Gyrtonem pervenit. quo cum T. Minucium Rufum et Hippiam Thessalorum praetorem cum praesidio intrasse accepisset, ne temptata quidem oppugnatione praetergressus, Elatiam et Gonnum perculsis
8 inopinato adventu oppidanis recepit. utraque oppida in faucibus sunt qua Tempe adeunt, magis Gonnus. itaque et firmiore id praesidio tutum equitum peditumque, ad
9 hoc fossa triplici ac vallo munitum reliquit. ipse ad Sucurium progressus opperiri ibi hostium adventum statuit, simul et frumentari passim exercitum iubet in subiecto
10 hostium agro. namque Sucurium est sub radicibus Ossae montis. qua in meridiem vergit, subiectos habet Thessaliae campos, ab tergo Macedoniam atque Magnesiam.
11 ad has opportunitates accedit summa salubritas et copia pluribus circumiectis fontibus perennium aquarum.

1 LV. Consul Romanus per eosdem dies Thessaliam cum exercitu petens iter expeditum primo per Epirum
2 habuit; deinde postquam in Athamaniam est transgressus asperi ac prope invii soli, cum ingenti difficultate parvis
3 itineribus aegre Gomphos pervenit; cui si vexatis hominibus equisque tironem exercitum ducenti acie instructa et loco suo et tempore obstitisset rex, ne Romani quidem
4 abnuunt magna sua cum clade fuisse pugnaturos. postquam Gomphos sine certamine ventum est, praeter gaudium periculosi saltus superati contemptus quoque hostium
5 adeo ignorantium opportunitates suas accessit. sacrificio rite perfecto consul et frumento dato militibus paucos ad requiem iumentorum hominumque moratus dies, cum audiret vagari Macedonas effusos per Thessaliam vastarique sociorum agros, satis iam refectum militem ad Larisam
6 ducit. inde cum tria milia ferme abesset, ad Tripolim — Scaeam vocant — super Peneum amnem posuit castra.
7 per idem tempus Eumenes ad Chalcidem navibus accessit cum Attalo atque Athenaeo fratribus, Philetaero fratre relicto Pergami ad tutelam regni. Chalcide cum Attalo et quattuor milibus peditum, mille equitum ad consulem
8 venit; Chalcide relicta duo milia peditum, quibus Athe-

naeus praepositus. et alia eodem auxilia Romanis ex omnibus undique Graeciae populis convenerunt, quorum pleraque — adeo parva erant — in oblivionem adducta. Apolloniatae trecentos equites, centum pedites miserunt. 9
Aetolorum alae unius instar, quantum ab tota gente equitum venerat, et Thessalorum, [quorum] omnis equitatus 10
speratus erat, non plus quam trecenti erant equites in castris Romanis. Achaei iuventutis suae Cretico maxime armatu ad mille quingentos dederunt.

LVI. Sub idem tempus et C. Lucretius praetor, qui 1
navibus praeerat ad Cephallaniam, M. Lucretio fratre cum classe super Maleum Chalcidem iusso petere ipse triremem conscendit, sinum Corinthium petens ad praeoccupandas in Boeotia res. tardior ei navigatio propter infir- 2
mitatem corporis fuit. M. Lucretius Chalcidem adveniens 3
cum a P. Lentulo Haliartum oppugnari audisset, nuntium, praetoris verbis qui abscedere eum inde iuberet, misit. Boeotorum iuventute, quae pars cum Romanis stabat, eam 4
rem adgressus legatus a moenibus abscessit. haec soluta 5
obsidio locum alteri novae obsidioni dedit; namque extemplo M. Lucretius cum exercitu navali, decem milibus armatorum, ad hoc duobus milibus regiorum, qui sub Athenaeo erant, Haliartum circumsedit, parantibusque iam oppugnare supervenit a Creusa praetor. ad idem fere 6
tempus et ab sociis naves Chalcidem convenerunt, duae Punicae quinqueremes, duae ab Heraclea ex Ponto triremes, quattuor Chalcedone, totidem Samo, tum quinque Rhodiae quadriremes. has praetor, quia nusquam erat 7
maritumum bellum, remisit sociis. et Q. Marcius Chalcidem navibus venit Alope capta, Larisa, quae Cremaste dicitur, obpugnata.

Cum hic status in Boeotia esset, Perseus cum ad 8
Sucurium, sicut ante dictum est, stativa haberet, frumento undique circa ex agris convecto, ad vastandum [agrum] Pheraeorum misit, ratus ad iuvandas sociorum urbes lon- 9
gius a castris abstractos deprehendi Romanos posse. quos 10
cum eo tumultu nihil motos animadvertisset, praedam quidem praeterquam hominum — pecora autem maxume omnis generis fuere — divisit ad epulandum militibus.

1 LVII. Sub idem deinde tempus consilium et consul
2 et rex habuerunt, unde bellum ordirentur. regîs creverant animi vastatione concessa sibi ab hoste Pheraei agri; itaque eundum inde ad castra nec dandum ultra spatium
3 cunctandi censebant. et Romani censebant cunctationem suam infamem aput socios esse, maxume indigne ferentis
4 non latam Pheraeis opem. consultantibus, quid agerent — aderant autem Eumenes et Attalus in concilio — trepidus nuntius adfert, hostem magno agmine adesse. consilio dimisso signum extemplo datur, uti arma capiant.
5 interim placet ex regîs auxiliis centum equites et parem
6 numerum iaculatorum peditum exire. Perseus [hora] ferme diei quarta, cum paulo plus mille passus abesset a castris Romanis, consistere signa peditum iussit. praegressus ipse cum equitibus ac levi armatura, et Cotys cum
7 eo ducesque aliorum auxiliorûm praecesserunt. minus quingentos passus ab castris aberant, cum in conspectu fuere hostium equites; duae alae erant magna ex parte Gallorum, Cassignatus praeerat, et levis armaturae cen-
8 tum fere et quinquaginta Mysi aut Cretenses. constitit rex incertus, quanta esset [hostium multitudo]. duas inde ex agmine turmas Threcum, duas Macedonum cum binis
9 Cretensium cohortibus et Threcum misit. proelium, cum pares numero essent neque ab hac aut illa parte nova auxilia subvenirent, incerta victoria finitum est. Eumenis ferme triginta interfecti, inter quos Cassignatus dux Gallorum cecidit. et tunc quidem Perseus ad Sucurium
10 copias reduxit. postero die circa eandem horam in eundem locum rex copias admovit plaustris cum aqua sequentibus; nam duodecim milium passuum [via] omnis sine aqua et plurimi pulveris erat, adfectosque siti, si primo in conspectu dimicassent, pugnaturos fuisse appa-
11 rebat. cum Romani quiessent stationibus etiam intra vallum reductis, regî quoque in castra redeunt. hoc per aliquot dies fecerunt, sperantes forè ut Romani equites
12 abeuntium novissimum agmen adgrederentur: inde certamine orto [cum] longius a castris eos elicuissent, facile, ubiubi essent, se, qui equitatu et levi armatura plus possent, conversuros aciem.

LVIII. Postquam inceptum non succedebat, castra propius hostem movit rex et a quinque milibus passûm communiit. inde luce prima eodem quo solebat loco peditum acie instructa equitatum omnem levemque armaturam ad castra hostium ducit. visus et plurimus et propior solito pulvis trepidationem in castris Romanis fecit. et primo vix creditum nuntianti est, quia prioribus continuis diebus numquam ante horam quartam hostis apparuerat, tum solis ortus erat. deinde ut plurium clamore et cursu a portis dubitatio exempta est, tumultus ingens oboritur. tribuni praefectique et centuriones in praetorium, miles ad sua quisque tentoria discurrit. minus quingentos passus a vallo instruxerat Perseus suos circa tumulum, quem Callicinum vocant. laevo cornu Cotys rex praeerat cum omnibus suae gentis; equitum ordines levis armatura interposita distinguebat. in dextro cornu Macedones erant equites, intermixti turmis eorum Cretenses; huic armaturae Midon Beroeaeus, equitibus et summae partis eius Meno Antigonensis praeerat. proximi cornibus constiterant regî equites et mixtum genus, delecta plurium gentium auxilia; Patrocles Antigonensis hic et Paeoniae praefectus Didas erant praepositi. medius omnium rex erat, circa eum agema quod vocant, equitumque sacrae alae. ante se statuit funditores iaculatoresque, quadringentorum manus utraque numerum explebat; Stratonem Thessalonicensem et Artemona Dolopem iis praefecit. sic regî constiterant. consul intra vallum peditum acie instructa et ipse equitatum omnem cum levi armatura emisit. pro vallo instructi sunt. dextro cornu praepositus C. Licinius Crassus consulis frater, cum omni Italico equitatu, velitibus intermixtis; sinistro M. Valerius Laevinus sociorum ex Graecis populis equites habebat [et] eiusdem gentis levem armaturam. mediam autem aciem cum delectis equitibus extraordinariis tenebat Quintus Mucius. ducenti equites Galli ante signa horum instructi et de auxilîs Eumenis Cyrtiorum gentis trecenti. Thessali quadringenti equites parvo intervallo super laevum cornu locati. Eumenes rex Attalusque cum omni manu sua ab tergo inter postremam aciem ac vallum steterunt.

1 LVIIII. In hunc modum maxime instructae acies, par ferme utrimque numerus equitum ac levis armaturae concurrunt a funditoribus iaculatoribusque, qui praeces-
2 serant, proelio orto. primi omnium Thraces, haut secus quam diu claustris retentae ferae, ita concitati cum ingenti clamore in dextrum cornu, Italicos equites, incurrerunt,
3 ut usu belli et ingenio inpavida gens turbaretur. [.... gla]dîs hastas petere pedites [....]mque, nunc succidere
4 crura equis, nunc ilia suffodere. Perseus in mediam invectus aciem Graecos primo impetu avertit; quibus cum gravis ab tergo instaret hostis, Thessalorum equitatus, qui a laevo cornu brevi spatio diiunctus in subsidiis fuerat extra concursum, primo spectator certaminis, deinde
5 inclinata re maxumo usui fuit. cedentes enim sensim integris ordinibus, postquam se Eumenis auxiliis adiunxerunt, et cum eo tutum inter ordines suos receptum sociis fuga dissipatis dabant et, cum minus conferti hostes instarent, progredi etiam ausi multos fugientium obvios
6 exceperunt. nec regî, sparsi iam ipsi passim sequendo, cum ordinatis et certo incedentibus gradu manus conse-
7 rere audebant. cum victor equestri proelio rex, parvo momento si adiuvissent, debellatum esse [clamare]t, opportune adhortanti supervenit phalanx, quam sua sponte, ne audaci coepto deessent, Hippias et Leonnatus raptim adduxerant, postquam prospere pugnasse equitem acce-
8 perunt. fluctuante rege inter spem metumque tantae rei conandae Cretensis Euander, quo ministro Delphis ad insidias Eumenis regis usus erat, postquam agmen pedi-
9 tum venientium sub signis vidit, ad regem adcurrit et monere institit, ne elatus felicitate summam rerum temere
10 in non necessariam aleam daret: si contentus bene re gesta quiesset eo die, vel pacis honestae condicionem habiturum, vel plurimos belli socios, qui fortunam sequerentur, si bellare mallet. in hoc consilium pronior erat
11 animus regis. itaque conlaudato Euandro signa referri peditumque agmen redire in castra iubet, equitibus receptui canere.

1 LX. Cecidere eo die ab Romanis ducenti equites, duo [milia] haut minus peditum, capti sescenti ferme; ex

regîs autem viginti equites, quadraginta pedites interfecti. postquam rediere in castra victores, omnes quidem laeti, ante alios Thracum insolens laetitia eminebat; cum cantu enim superfixa [hastis] capita hostium portantes redierunt. aput Romanos non maestitia tantum ex male gesta re, sed pavor etiam erat, ne extemplo castra hostis adgrederetur. Eumenes suadere, ut trans Peneum transferret castra, ut pro munimento amnem haberet, dum perculsi milites animos colligerent. consul moveri flagitio timoris fatendi; victus tamen ratione silentio noctis transductis copiis castra in ulteriore ripa communiit. rex postero die ad lacessendos proelio hostes progressus, postquam trans amnem in tuto posita castra animadvertit, fatebatur quidem peccatum, quod pridie non institisset victis, sed aliquanto maiorem culpam esse, quod nocte foret cessatum; nam ut neminem alium suorum moveret, levi armatura inmissa trepidantium in transitu fluminis hostium deleri magna ex parte copias potuisse. Romanis quidem praesens pavor demtus erat, in tuto castra habentibus; damnum inter cetera praecipue famae movebat. et in consilio aput consulem pro se quisque in Aetolos conferebant causam: ab îs fugae terrorisque principium ortum; secutos pavorem Aetolorum et ceteros socios Graecorum populorum. quinque principes Aetolorum, qui primi terga vertentes conspecti dicebantur, [Romam missi.] Thessali pro contione laudati ducesque eorum etiam virtutis causa donati.

LXI. Ad regem spolia caesorum hostium referebantur. dona ex his aliis arma insignia, aliis equos, quibusdam captivos dabat. scuta erant supra mille quingenta, loricae thoracesque mille amplius summam explebant, galearum gladiorumque et missilium omnis generis maior aliquanto numerus. haec per se ampla lautaque multiplicata verbis regis, quae ad contionem vocato exercitu habuit. 'praeiudicatum eventum belli habetis. meliorem partem hostium, equitatum Romanum, quo invictos se esse gloriabantur, fudistis. equites enim illis principes iuventutis, equites seminarium senatus; inde lectos in patres consules, inde imperatores creant; horum spolia paulo ante

6 divisimus inter vos. nec minorem de legionibus peditum victoriam habetis, quae nocturna fuga vobis subtractae naufragorum trepidatione passim natantium flumen con-
7 pleverunt. sed facilius nobis sequentibus victos Peneum superare erit, quam illis trepidantibus fuit; transgressique extemplo castra oppugnabimus, quae hodie cepissemus,
8 ni fugissent; aut si acie decernere volent, eundem pugnae pedestris eventum expectate, qui equitum in cer-
9 tamine fuit.' et qui vicerant alacres, spolia caesorum hostium humeris gerentes facinora sua audivere, ex eo
10 quod acciderat spem futuri praecipientes, et pedites aliena gloria accensi, praecipue qui Macedonum phalangis erant, sibi quoque et navandae regi operae et similem gloriam
11 ex hoste pariendi occasione[m optabant. contione] dimissa, postero die profectus inde ad Mopsium posuit castra. tumulus hic ante Tempe eminet Larisae medius † abestonum ***

1 LXII. [Romani,]non abscedentes ab ripa Penei, trans-
2 tulerunt in loçum tutiorem castra. eo Misagenes Numida venit cum mille equitibus, pari peditum numero, ad hoc
3 elephantis duobus et viginti. per eos dies consilium habenti regi de summa [rerum], cum iam consedisset ferocia ab re bene gesta, ausi sunt quidam amicorum consilium dare, ut secunda fortuna in condicionem honestae pacis uteretur potius quam spe vana evectus in casum
4 inrevocabilem se daret: modum inponere secundis rebus nec nimis credere serenitati praesentis fortunae, pruden-
5 tis hominis et merito felicis esse. mitteret ad consulem qui foedus in easdem leges renovarent, quibus Philippus pater eius pacem ab T. Quinctio victore accepisset.
6 neque desinere bellum magnificentius quam ab tam memorabili pugna [posse, neque] spem firmiorem pacis perpetuae dari, quam quae perculsos adverso proelio
7 Romanos molliores factura sit ad paciscendum. quodsi Romani tum quoque insita pertinacia aequa aspernarentur, deos hominesque et moderationis Persei et illorum
8 pervicacis superbiae futuros testes. numquam ab talibus consiliis abhorrebat regis animus. itaque plurimum ad-
9 sensu conprobata sententia, legati ad consulem missi

adhibito frequenti consilio auditi sunt. pacem petiere, 10
vectigal quantum Philippus pactus esset, daturum Persea Romanis pollicentis: urbibus, agris locisque, quibus Philippus cessisset, cessurum primum. haec legati. sum- 11
motis his cum consultarent, Romana constantia vicit in consilio. ita tum mos erat, in adversis voltum secundae fortunae gerere, moderari animo in secundis. responderi 12
placuit, ita pacem dari, si de summa rerum liberum senatui permittat rex de se deque universa Macedonia statuendi ius. haec cum renuntiassent legati, miraculo 13
ignaris moris pertinacia esse et plerique vetare amplius mentionem pacis facere: ultro mox quaesituros quod oblatum fastidiant. Perseus hanc ipsam superbiam, 14
quippe ex fiducia virium esse, timere; et summam pecuniae augens, si pretio pacem emere posset, non destitit animum consulis temptare. postquam nihil ex eo quod 15
primo responderat mutabat, desperata pace ad Sucurium, unde profectus erat, rediit, belli casum de integro temptaturus.

LXIII. Fama equestris pugnae vulgata per Graeciam 1
nudavit voluntates hominum. non enim solum qui partis Macedonum erant, sed plerique ingentibus Romanorum obligati beneficiis, quidam vim superbiamque experti [Persei], laeti eam famam accepere, non ob aliam cau- 2
sam quam pravo studio, quo etiam in certaminibus ludicris vulgus utitur, deteriori atque infirmiori favendo.

Eodem tempore in Boeotia summa vi Haliartum Lu- 3
cretius praetor oppugnabat; et quamquam nec habebant externa auxilia obsessi praeter Coronitanorum iuniores, qui prima obsidione moenia intraverant, neque sperabant, tamen ipsi animis magis quam viribus resistebant. nam 4
et eruptiones in opera crebro faciebant, et arietem admotum nunc [saxis ingentibus, nunc] libramento plumbi gravatum ad terram urguebant et, si qua declinare nequiverant ictum, pro diruto muro novum tumultuario opere raptim ex ipsa ruinae strage congestis saxis extruebant. cum operibus len[tior oppugna]tio esset, scalas 5
per manipulos dividi praetor iussit corona undique moenia adgressurus, eo magis suffecturam ad id multitudinem

ratus, quod qua parte palus urbem cingit nec adtinebat
6 oppugnari nec poterat. ipse ab ea parte, qua duae turres quodque inter eas muri fuerat [corruerat], duo milia militum delectorum admovit, [ut] eodem tempore, quo ipse transcendere ruinas conaretur, concursu adversus se oppidanorum facto scalis vacua defensoribus moenia capi
7 parte aliqua possent. haud segniter oppidani vim eius arcere parant. nam super stratum ruinis locum fascibus aridis sarmentorum iniectis stantes cum ardentibus facibus accensuros eam se saepem minabantur, ut incendio intersaepti ab hoste spatium ad obiciendum interiorem
8 murum haberent. quod inceptum eorum fors inpediit; nam tantus repente effusus est imber, ut nec accendi
9 facile pateretur et extingueret accensa. itaque et transitus per distracta fumantia virgulta patuit et in unius loci praesidium omnibus versis moenia quoque pluribus
10 simul partibus scalis capiuntur. in primo tumultu captae urbis seniores inpubesque, quos casus obvios obtulit, passim caesi; armati in arcem confugerunt et postero die, cum spei nihil superesset, deditione facta sub corona
11 venierunt. fuerunt autem duo milia ferme et quingenti. ornamenta urbis, statuae et tabulae pictae, et quidquid pretiosae praedae fuit, ad naves delatum; urbs diruta a
12 fundamentis. inde Thebas ductus exercitus; quibus sine certamine receptis urbem tradidit exulibus et qui Romanorum partis erant, adversae factionis hominum fautorumque regis ac Macedonum familias sub corona vendidit. his gestis in Boeotia ad mare ac naves rediit.

1 LXIIII. Cum haec in Boeotia gererentur, Perseus
2 ad Sucurium stativa dierum aliquot habuit. ubi cum audisset raptim Romanos circa ex agris demessum frumentum convehere, deinde ante sua quemque tentoria
3 spicas fascibus desecantem, quo purius frumentum tereret, ingentis acervos per tota castra stramentorum fecisse, ratus incendio opportuna esse, faces taedamque et malleolos stuppae inlitos pice parari iubet; atque ita media
4 nocte profectus, ut prima luce adgressus falleret. nequiquam. primae stationes oppressae tumultu ac terrore suo ceteros excitaverunt, signumque datum est arma

extemplo capiendi; simulque in vallo, ad portas, miles instructus erat. [....] et inconsultae oppugnationis ca- 5
strorum Perseus et extemplo circumegit aciem et prima impedimenta ire, deinde peditum signa ferri iussit. ipse cum equitatu et levi armatura substitit ad agmen cogendum, ratus, id quod accidit, insecuturos ad extrema ab tergo carpenda hostis. breve certamen levis armaturae 6
maxime cum procursatoribus fuit; equites peditesque sine tumultu in castra redierunt.

Demessis circa segetibus Romani ad Crannona, inta- 7
ctum agrum, castra movent. ibi cum securi et propter longinquitatem et viae inopis aquarum difficultatem, quae inter Sucurium et Crannona est, stativa haberent, repente 8
prima luce [in] imminentibus tumulis equitatus regius cum levi armatura visus ingentem tumultum fecit. pridie per meridiem profecti ab Sucurio erant; peditum agmen sub luce reliquerant in proxuma planitie. stetit paulisper 9
in tumulis, elici posse ratus ad equestre certamen Romanos; hi postquam nihil movebant, equitem mittit qui pedites referre ad Sucurium signa iuberet, ipse mox insecutus. Romani equites modico intervallo sequentes, 10
sicubi sparsos ac dissipatos invadere possent, postquam confertos abire, signa atque ordines servantes viderunt, et ipsi in castra redeunt.

LXV. Inde offensus longinquitate itineris rex ad 1
Mopsium castra movit, et Romani demessis Crannonis segetibus in Phalannaeum agrum transeunt. ibi cum ex 2
transfuga cognosset rex sine ullo armato praesidio passim vagantis per agros Romanos metere, cum [mille] equitibus, duobus milibus Thracum et Cretensium profectus, cum quantum adcelerare poterat effuso agmine isset, in-
proviso adgressus est Romanos. iuncta vehicula, plera- 3
que onusta, mille admodum capiuntur, sescenti ferme homines. praedam custodiendam ducendamque in castra 4
trecentis Cretensium dedit: ipse revocato ab effusa caede 5
equite et reliquis peditum ducit ad proximum praesidium, ratus haut magno certamine opprimi posse. L. Pompeius 6
tribunus militum praeerat, qui perculsos milites repentino hostium adventu in propinquum tumulum recepit, loci se

praesidio, quia numero et viribus impar erat, defensurus.
7 ibi cum in orbem milites coegisset, ut densatis scutis ab
ictu sagittarum et iaculorum sese tuerentur, Perseus cir-
cumdato armatis tumulo alios ascensum undique temptare
iubet et comminus proelium conserere, alios eminus tela
8 ingerere. ingens Romanos terror circumstabat; nam ne-
que conferti [propellere] propter eos qui [ascendere]
in tumulum conabantur poterant, et ubi ordines procur-
9 rando solvissent, patebant iaculis sagittisque. maxime
oestrophendonis vulnerabantur. hoc illo bello novum
genus teli inventum est. bipalme spiculum hastili semi-
10 cubitali infixum erat crassitudine digiti; huic abiegnae
breves pinnae tres, velut sagittis solent, circumdabantur;
funda media duo scutalia inparia habebat. cum maiori
nisu libratum funditor habena rotaret, excussum velut
11 glans emicabat. cum et hoc et alio omni genere telorum
pars vulnerata militum esset nec facile iam arma fessi
sustinerent, instare rex, ut dederent se, fidem dare, prae-
mia interdum polliceri. nec cuiusquam ad deditionem
flectebatur animus, cum ex insperato iam obstinatis mori
12 spes adfulsit. nam cum ex frumentatoribus refugientes
quidam in castra nuntiassent consuli circumsideri praesi-
dium, motus periculo tot civium — nam octingenti ferme,
et omnes Romani erant — cum equitatu ac levi arma-
tura — accesserant nova auxilia, Numidiae pedites equi-
tesque et elephanti — castris egreditur et tribunis mili-
13 tum imperat, ut legionum signa sequantur. ipse velitibus
ad firmanda levium armorum auxilia adiectis ad tumulum
14 praecedit. consulis latera tegunt Eumenes, Attalus et
Misagenes regulus Numidarum.

1 LXVI. Cum in conspectu prima signa suorum cir-
cumsessis fuerunt, Romanis quidem ab ultima despera-
2 tione recreatus est animus; Perseus, cui primum omnium
fuerat, ut contentus fortuito successu, captis aliquot fru-
mentatoribus occisisque, non tereret tempus in obsidione
3 praesidii, secundum, ea quoque temptata utcumque, cum
sciret nihil roboris secum esse, dum liceret intacto, abire,
et ipse hostium adventum elatus successu mansit et qui
4 phalangem arcesserent propere misit; quae et serius

quam res postulabat et, raptim acta, turbata cursu adversus instructos et praeparatos erat adventura. consul anteveniens extemplo proelium conseruit. primo resistere Macedones, deinde, ut nulla re pares erant, amissis trecentis peditibus, viginti quattuor primoribus equitum ex ala, quam sacram vocant, inter quos Antimachus etiam praefectus alae cecidit, abire conantur. ceterum iter prope ipso proelio tumultuosius fuit. phalanx abs trepido nuntio accita cum raptim duceretur, primo in angustiis captivorum agmini oblata vehiculisque frumento onustis haesit. ingens ibi vexatio partis utriusque fuit nullo expectante [ut] utcumque explicaretur agmen, sed armatis deicientibus [per] praeceps inpedimenta — neque enim aliter via aperiri poterat —, iumentis, cum stimularentur, in turba saevientibus. vix ab incondito agmine captivorum expedierant sese, cum regio agmini perculsisque equitibus occurrunt. ibi vero clamor iubentium referre signa ruinae prope similem trepidationem fecit, ut [si] hostes intrare angustias ausi longius insecuti essent, magna clades accipi potuerit. consul recepto ex tumulo praesidio, contentus modico successu, in castra copias reduxit. sunt qui eo die magno proelio pugnatum auctores sint: octo [milia] hostium caesa, in his Sopatrum et Antipatrum regios duces, vivos captos circiter duo milia octingentos, signa militaria capta viginti septem. nec incruentam victoriam fuisse: supra quattuor [milia] et trecentos de exercitu consulis cecidisse, signa sinistrae alae quinque amissa.

LXVII. Hic dies et Romanis refecit animos et Persea perculit, ut dies paucos ad Mopsium moratus sepulturae maxume militum amissorum cura, praesidio satis valido ad Gonnum relicto in Macedoniam reciperet copias. Timotheum quendam ex regis praefectis cum modica manu relinquit ad Philam, iussum Magnetas ex propinquo temptare. cum Pellam venisset, exercitu in hiberna dimisso ipse cum Cotye Thessalonicam est profectus. eo fama adfertur Autlebim regulum Thracum [et] Corragum Eumenis praefectum in Cotyis fines impetum fecisse et regionem Marenem quam vocant cepisse.

5 itaque dimittendum Cotyn ad sua tuenda ratus magnis proficiscentem donis prosequitur. ducenta talenta, semestre stipendium, equitatui numerat, cum primo annuum dare constituisset.

6 Consul postquam profectum Persea audivit, ad Gonnum castra movet, si potiri oppido posset. ante ipsa Tempe in faucibus situm Macedoniae claustra tutissima praebet, et in Thessaliam opportunum Macedonibus de-
7 cursum. cum et loco et praesidio valido inexpugnabilis [arx] esset, abstitit incepto. in Perrhaebiam flexis itineribus Malloea primo impetu capta ac direpta, Tripoli
8 aliaque Perrhaebia recepta Larisam rediit. inde Eumene atque Attalo domum remissis Misageni Numidisque hiberna in proxumis Thessalis urbibus distribuit et partem exercitus ita per totam Thessaliam divisit, ut et hiberna commoda omnes haberent et praesidio urbibus essent.
9 Q. Mucium legatum cum duobus milibus ad optinendam Ambraciam misit, Graecarum civitatium socios omnes praeter Achaeos dimisit consul. cum exercitus parte profectus in Achaiam Phthiotim, Pteleum desertum fuga oppidanorum diruit a fundamentis, Antrona voluntate
10 incolentium recepit. ad Larisam deinde exercitum admovit. urbs deserta erat; in arcem omnis multitudo con-
11 cesserat; eam oppugnare adgreditur. primi omnium Macedones, regium praesidium, metu excesserant; a quibus relicti oppidani in deditionem extemplo veniunt. dubitari inde, utrum Demetrias prius adgredienda foret an
12 in Boeotia aspiciendae res. Thebani, vexantibus eos Coronaeis, in Boeotiam arcessebant. ad horum preces, quia hibernis aptior regio quam Magnesia erat, in Boeotiam duxit.

[PERIOCHA LIBRI XXXXIII.]

[Praetores aliquot, eo quod avare et crudeliter provincias administrarant, damnati sunt. P. Licinius Crassus proconsul conplures in Graecia urbes expugnavit et crudeliter corripuit; ob id captivi, qui ab eo sub corona venierant, ex senatus consulto postea restituti sunt. item a praefectis classium Romanarum multa inpotenter in socios facta. res praeterea a Perse rege in Thracia prospere gestas continet, victis Dardanis et Illyria, cuius rex erat Gentius. motus, qui in Hispania ab Olonico factus erat, ipso interempto consedit. M. Aemilius Lepidus a censoribus princeps in senatu lectus.]

TITI LIVI
AB VRBE CONDITA

LIBER XXXXIII.

I. Eadem aestate, qua in Thessalia [haec gesta sunt, 1
Q. Mucius] legatus in Illyricum a consule missus, opulenta duo oppida oppugnavit. † Ceremiam vi atque armis coegit in deditionem; omniaque is sua concessit, ut opi- 2
nione clementiae eos qui Carnuntem munitam urbem incolebant adliceret. postquam nec ut dederent se con- 3
pellere neque capere opsidendo poterat, ne duabus oppugnationibus nequiquam fatigatus miles esset, quam prius intactam urbem reliquerat, diripuit.

Alter consul C. Cassius nec in Gallia, quam sortitus 4
erat, memorabile quicquam gessit, et per Illyricum ducere legiones in Macedoniam vano incepto est conatus. ingressum hoc iter consulem senatus ex Aquileiensium 5
legatis cognovit, qui querentes coloniam suam novam et infirmam necdum satis munitam inter infestas nationes Histrorum et Illyriorum esse cum peterent, ut senatus 6
curae haberet, quomodo ea colonia muniretur, interrogati, vellentne eam rem C. Cassio consuli mandari, responde- 7

runt, Cassium Aquileiam indicto exercitu profectum per Illyricum in Macedoniam esse. ea res primo incredibilis visa, et pro se quisque credere Carnis forsitan aut Histris
8 bellum inlatum. tum Aquileienses nihil se ultra scire nec audere adfirmare quam triginta dierum frumentum militi datum et duces, qui ex Italia itinera in Macedoniam nos-
9 sent, conquisitos abductosque. enimvero senatus indignari, tantum consulem ausum, ut suam provinciam relinqueret, in alienam transiret, exercitum novo periculoso itinere inter exteras gentes duceret, viam tot nationibus
10 in Italiam aperiret. decernunt frequentes, ut C. Sulpicius praetor tris ex senatu nominet legatos, qui eo die proficiscantur ex urbe et quantum adcelerare possint Cassium
11 consulem, ubicumque sit, persequantur, nuntient, ne bellum cum ulla gente moveat nisi cum qua senatus geren-
12 dum censuerit. legati hi profecti M. Cornelius Cethegus, M. Fulvius, P. Marcius Rex. metus de consule atque exercitu distulit eo tempore muniendae Aquileiae curam.

1 II. Hispaniae deinde utriusque legati aliquot popu-
2 lorum in senatum introducti. ii de magistratuum Romanorum avaritia superbiaque conquesti, nixi genibus ab senatu petierunt, ne se socios foedius spoliari vexarique
3 quam hostis patiantur. cum et alia indigna quererentur, manifestum autem esset pecunias captas, L. Canuleio praetori, qui Hispaniam sortitus erat, negotium datum est, ut in singulos, a quibus Hispani pecunias repeterent, quinos recuperatores ex ordine senatorio daret patronos-
4 que quos vellent sumendi potestatem faceret. vocatis in curiam legatis recitatum est senatus consultum, iussique
5 nominare patronos. quattuor nominaverunt, M. Porcium Catonem, P. Cornelium Cn. f. Scipionem, L. Aemilium
6 L. f. Paulum, C. Sulpicium Gallum. M. Titinio primum, qui praetor A. Manlio, M. Iunio consulibus in citeriore Hispania fuerat, recuperatores sumserunt. bis ampliatus,
7 tertio absolutus est reus. dissensio inter duarum provinciarum legatos est orta: citerioris Hispaniae populi M. Catonem et Scipionem, ulterioris L. Paulum et Gallum
8 Sulpicium patronos sumserunt. ad reciperatores adducti a citerioribus populis P. Furius Philus, ab ulterioribus

C. Matienus; ille Sp. Postumio, Q. Mucio consulibus 9
triennio ante, hic biennio prius, L. Postumio, M. Popillio
consulibus praetor fuerat. gravissimis criminibus accusati 10
ambo ampliatique; cum dicenda de integro causa esset,
excusati exsilii causa solum vertisse. Furius Praeneste,
Matienus Tibur exulatum abierunt. fama erat prohiberi 11
a patronis nobilis ac potentes conpellare, auxitque eam
suspicionem Canuleius praetor, quod omissa ea re dile-
ctum habere instituit, dein repente in provinciam abiit,
ne plures ab Hispanis vexarentur. ita praeteritis silentio 12
oblitteratis, in futurum consultum tamen ab senatu Hi-
spanis, quod impetrarunt, ne frumenti aestimationem
magistratus Romanus haberet neve cogeret vicensumas
vendere Hispanos quanti ipse vellet et ne praefecti in
oppida sua ad pecunias cogendas imponerentur.

III. Et alia novi generis hominum ex Hispania legatio 1
venit. ex militibus Romanis et ex Hispanis mulieribus, 2
cum quibus conubium non esset, natos se memorantes,
supra quattuor milia hominum orabant, ut sibi oppidum,
in quo habitarent, daretur. senatus decrevit, uti nomina 3
sua aput L. Canuleium profiterentur eorumque si quos
manumisissent: eos Carteiam ad Oceanum deduci placere;
qui Carteiensium domi manere vellent, potestatem fieri, 4
ut in numero colonorum essent, agro adsignato; Latinam
eam coloniam esse libertinorumque appellari.

Eodem tempore ex Africa et Gulussa regulus, Masi- 5
nissae filius, legatus patris, et Carthaginienses venerunt.
Gulussa prior in senatum introductus, et missa quae erant 6
ad bellum Macedonicum a patre suo exposuit et, si qua
praeterea vellent imperare, praestaturum merito populi
Romani est pollicitus et monuit patres conscriptos, ut a
fraude Carthaginiensium caverent: classis eos magnae 7
parandae consilium cepisse, specie pro Romanis et ad-
versus Macedonas; ubi ea parata instructaque esset, ipso-
rum fore potestatis quem hostem aut socium habeant.
hanc iniec

* * *

IIII. [....] tis tantum exstitit pavor [....] ingressi 1
castra, ostentantes capita, fecerunt, ut si admotus extem-

2 plo exercitus foret, capi castra potuerint. tum quoque fuga ingens facta est; et erant qui legatos mittendos ad pacem precibus petendam censerent, civitatesque con-
3 plures eo nuntio audito in deditionem venerunt. quibus purgantibus sese culpamque in duorum amentiam conferentibus, qui se ultro ad poenam ipsi optulissent, cum veniam dedisset praetor, profectus extemplo ad alias civi-
4 tates, omnibus imperata facientibus quieto exercitu pacatum agrum, qui paulo ante ingenti tumultu arserat,
5 peragravit. haec lenitas praetoris, qua sine sanguine ferocissimam gentem domuerat, eo gratior plebi patribusque fuit, quo crudelius avariusque in Graecia bellatum et
6 ab consule Licinio et ab Lucretio praetore erat. Lucretium tribuni plebis absentem contionibus adsiduis lacerabant, cum rei publicae causa abesse excusaretur; sed tum adeo vicina etiam inexplorata erant, ut is eo tempore in agro suo Antiati esset aquamque ex manubiis
7 Antium ex flumine Loracinae duceret. id opus centum triginta milibus aeris locasse dicitur; tabulis quoque pictis
8 ex praeda fanum Aesculapi exornavit. invidiam infamiamque ab Lucretio averterunt in Hortensium successorem eius Abderitae legati, flentes ante curiam querentesque, oppidum suum ab Hortensio expugnatum ac direptum
9 esse: causam excidii fuisse urbi, quod cum centum milia denariûm et tritici quinquaginta milia modiûm imperaret, spatium petierint, quo de ea re et ad Hostilium consulem
10 et Romam mitterent legatos. vixdum ad consulem se pervenisse, et audisse oppidum expugnatum, principes
11 securi percussos, sub corona ceteros venisse. indigna ea senatui visa, decreveruntque eadem de Abderitis, quae [de] Coronaeis decreverant priore anno, eademque pro con-
12 tione edicere Q. Maenium praetorem iusserunt. et legati duo, C. Sempronius Blaesus, Sex. Iulius Caesar, ad re-
13 stituendos in libertatem Abderitas missi. îsdem mandatum, ut et Hostilio consuli et Hortensio praetori nuntiarent, senatum Abderitis iniustum bellum inlatum conquirique omnes qui in servitute sint et restitui in libertatem aecum censere.

1 V. Eodem tempore de C. Cassio, qui consul priore

anno fuerat, tum tribunus militum in Macedonia cum A. Hostilio erat, querellae ad senatum delatae sunt et legati regis Gallorum Cincibili venerunt. frater eius verba in 2 senatu fecit, questus Alpinorum populorum agros sociorum suorum depopulatum C. Cassium esse et inde multa milia hominum in servitutem abripuisse. sub idem tempus 3 Carnorum Histrorumque et Iapydum legati venerunt: duces sibi ab consule Cassio primum imperatos, qui in Macedoniam ducenti exercitum iter monstrarent; pacatum 4 ab se tamquam ad aliud bellum gerendum abisse. inde ex medio regressum itinere hostiliter peragrasse fines suos, caedes passim rapinasque et incendia facta; nec se ad id locorum scire, propter quam causam consuli pro hostibus fuerint. et regulo Gallorum absenti et his popu- 5 lis responsum est, senatum ea, quae facta querantur, neque scisse futura neque, si sint facta, probare, sed indicta causa damnari absentem consularem virum iniurium esse, cum is rei publicae causa absit: ubi ex Macedonia redisset 6 C. Cassius, tum, si coram eum arguere vellent, cognita re senatum daturum operam, uti satisfiat. nec responderi 7 tantum iis gentibus, sed legatos mitti, duos ad regulum trans Alpis, tres circa eos populos placuit, qui indicarent, quae patrum sententia esset. munera mitti legatis ex 8 binis milibus aeris censuerunt: duobus fratribus regulis haec praecipua, torques duo ex quinque pondo auri facti et vasa argentea quinque ex viginti pondo et duo equi phalerati cum agasonibus et equestria arma ac sagula, et comitibus eorum vestimenta liberis servisque. haec 9 missa; illa petentibus data, ut denorum equorum iis commercium esset educendique ex Italia potestas fieret. legati cum Gallis missi trans Alpis C. Laelius, M. Aemi- 10 lius Lepidus, ad ceteros populos Cn. Sicinius, P. Cornelius Blasio, T. Memmius.

VI. Multarum simul Graeciae Asiaeque civitatium 1 legati Romam convenerunt. primi Athenienses introducti. 2 ii se quod navium habuerint militumque P. Licinio consuli et C. Lucretio praetori misisse exposuerunt, quibus eos non usos frumenti sibi centum milia imperasse, quod, 3 quamquam sterilem terram ararent ipsosque etiam agrestis

peregrino frumento alerent, tamen, ne deessent officio, confecisse et alia quae imperarentur praestare paratos
4 esse. Milesii nihil praestitisse [se] memorantes, si quid imperare ad bellum senatus vellet, praestare se paratos
5 esse polliciti sunt. Alabandenses templum urbis Romae se fecisse commemoravere ludosque anniversarios ei di-
6 vae instituisse et coronam auream quinquaginta pondo, quam in Capitolio ponerent donum Iovi optimo maximo, attulisse et scuta equestria trecenta: ea, cui iussissent, traditurus. donum ut in Capitolio ponere et sacrificare
7 liceret, petebant. hoc [etiam] Lampsaceni, octoginta pondo coronam adferentes, petebant, commemorantes,
8 discessisse se a Perseo, postquam Romanus exercitus in Macedoniam venisset, cum sub dicione Persei et ante
9 Philippi fuissent. pro eo et quod imperatoribus Romanis omnia praestitissent, id se tantum orare, ut in amicitiam populi Romani reciperentur et, si pax cum Perseo fieret,
10 exciperentur, ne in regiam potestatem reciderent. ceteris legatis comiter responsum, Lampsacenos in sociorum formulam referre Q. Maenius praetor iussus. munera omnibus in singulos binûm milium aeris data. Alabandenses scuta reportare ad A. Hostilium consulem in Macedoniam iussi.
11 Et ex Africa legati simul Carthaginiensium [et Masinissae venerunt: Carthaginiensium] tritici deciens centum milia et hordei quingenta indicantes se ad mare de-
12 vecta habere, ut quo senatus censuisset deportarent: id munus officiumque suum scire minus esse quam pro meritis populi Romani et voluntate sua; sed saepe alias, bonis in rebus utriusque populi, se gratorum fideliumque
13 sociûm muneribus functos esse. item Masinissae legati tritici eandem summam polliciti et mille et ducentos equites, duodecim elephantos, et si quid aliud opus esset, uti inperaret senatus: aeque propenso animo, et quae ipse
14 ultro pollicitus sit, praestaturum esse. gratiae et Carthaginiensibus et regi actae rogatique, ut ea quae pollicerentur ad Hostilium consulem in Macedoniam deportarent. legatis in singulos binûm milium aeris munera missa.

1 VII. Cretensium legatis commemorantibus se, quantum sibi imperatum a Publio Licinio consule esset sa-

gittariorum, in Macedoniam misisse, cum interrogati non 2
infitiarentur aput Persea maiorem numerum sagittariorum
quam aput Romanos militare, responsum est, si Cretenses 3
bene ac naviter destinarent potiorem populi Romani quam
regis Persei amicitiam habere, senatum quoque Romanum
is tanquam certis socîs responsum daturum esse. interea 4
nuntiarent suis, placere senatui dare operam Cretenses,
ut, quos milites intra praesidia regis Persei haberent, eos
primo quoque tempore domum revocarent.

Cretensibus cum hoc responso dimissis Chalcidenses 5
vocati, quorum legatio ipso introitu, ob id quod Micythion
princeps eorum pedibus captus lectica est introlatus, [om-
nes convertit.] ultimae necessitatis extemplo visa res, in 6
qua ita adfecto excusatio valetudinis aut ne ipsi quidem
petenda visa foret aut data petenti non esset. cum sibi 7
nihil vivi relicum praeterquam linguam ad deplorandas
patriae suae calamitates praefatus esset, exposuit civitatis
primum suae benefacta et vetera et ea quae Persei bello
praestitissent ducibus exercitibusque Romanis; tum quae 8
primo C. Lucretius in populares suos praetor Romanus
superbe avare crudeliter fecisset, deinde quae tum cum
maxime L. Hortensius faceret: quem ad modum omnia sibi, 9
etiam is quae patiantur tristiora, patienda esse ducant
potius quam fide decedant, sic quod ad Lucretium Hor-
tensiumque attineret scire tutius fuisse claudere portas
quam in urbem eos accipere. qui exclusissent eos — 10
Emathiam, Amphipolim, Maroneam, Aenum — incolumes
esse: aput se templa omnibus ornamentis conpilata spo-
liataque; [spolia] sacrilegi eius C. Lucretium navibus
Antium devexisse, libera corpora in servitutem abrepta,
fortunas sociorum populi Romani direptas esse et cotidie
diripi. nam ex instituto C. Lucreti Hortensium quoque 11
in tectis hieme pariter atque aestate navalis socios habere
et domos suas plenas turba nautica esse: versari inter se,
coniuges liberosque suos, quibus nihil neque dicere pensi
sit neque facere.

VIII. Accersere in senatum Lucretium placuit, ut 1
disceptaret coram purgaretque sese. ceterum multo plura 2
praesens audivit quam in absentem iacta erant, et gra-

viores potentioresque accessere accusatores duo tribuni
3 plebis, M'. Iuventius Thalna et Cn. Aufidius. ii non in
senatu modo eum lacerarunt, sed in contionem etiam per-
4 tracto multis obiectis probris diem dixerunt. senatus iussu
Chalcidensibus Q. Maenius praetor respondit, quae bene
meritos sese et ante et in eo bello quod geratur de populo
Romano dicant, ea et scire vera eos referre senatum et
5 perinde ac debeant grata esse. quae facta [a] C. Lucretio
fierique ab Lucio Hortensio praetoribus Romanis queran-
tur, ea neque facta neque fieri voluntate senatus quem
6 non posse existimare, qui sciat bellum Persei et ante Phi-
lippo patri eius intulisse populum Romanum pro libertate
Graeciae, non ut ea a magistratibus socî atque amici
7 paterentur? litteras se ad L. Hortensium praetorem datu-
ros esse: quae Chalcidenses querantur acta, ea senatui
non placere; si qui in servitutem liberi venissent, ut eos
conquirendos primo quoque tempore restituendosque in
libertatem curaret; sociorum navalium neminem, praeter
8 magistros, in hospitia deduci aequum censere. haec Hor-
tensio iussu senatus scripta. munera binûm milium aeris
legatis missa, et vehicula Micythioni publice locata, quae
9 eum Brundisium commode preveherent. C. Lucretium,
ubi dies quae dicta erat venit, tribuni ad populum accu-
sarunt, multamque decies centum milium aeris dixerunt.
comitiis habitis omnes quinque et triginta tribus eum
condemnarunt.

1 VIIII. In Liguribus eo [anno] nihil memorabile ge-
stum; nam nec hostes moverunt arma neque consul in
2 agrum eorum legiones induxit et satis explorata pace eius
anni milites duarum legionum Romanarum intra dies
3 sexaginta quam in provinciam venit dimisit. sociorum
nominis Latini exercitu mature in hiberna Lunam et
Pisas deducto, ipse cum equitibus Galliae provinciae
pleraque oppida adiit.

4 Nusquam alibi quam in Macedonia bellum erat; su-
spectum tamen et Gentium Illyriorum regem habebant.
5 itaque et octo navis ornatas a Brundisio senatus censuit
mittendas ad C. Furium legatum Issam, qui cum praesidio
6 duarum Issensium navium insulae praeerat — duo milia

militum in eas naves sunt inposita, quae M. Raecius praetor ex senatus consulto in ea parte Italiae, quae obiecta Illyrico est, conscripsit —, et consul Hostilius Appium Claudium in Illyricum [cum] quattuor milibus peditum misit, ut accolas Illyrici tutaretur. qui non con- 7
tentus îs, quas adduxerat copiis, auxilia ab sociis conrogando ad octo milia hominum vario genere armavit peragrataque omni ea regione ad Lychnidum Dassaretiorum consedit.

X. Haud procul inde Uscana oppidum finium ple- 1
rumque Persei erat. decem milia civium habebat et modicum custodiae causa Cretensium praesidium. inde 2
nuntii ad Claudium occulti veniebant: si propius copias admovisset, paratos fore qui proderent urbem; et operae pretium esse: non se amicosque tantum, sed etiam milites praeda expleturum. spes cupiditati admota ita occae- 3
cavit animum, ut nec [ex] îs qui venerant quemquam retineret nec opsides, pignus futuros afore fraudem agendae rei, posceret, nec mitteret exploratum nec fidem acciperet. die tantum statuta profectus a Lychnido, duodecim milia ab urbe, ad quam tendebat, posuit castra. quarta inde vigilia signa movit mille ferme ad praesidium 4
castrorum relictis. inconpositi, longo agmine effusi, infrequentes, cum nocturnus error dissiparet, ad urbem pervenerunt. crevit neclegentia, postquam neminem 5
armatum in muris viderunt. ceterum ubi primum sub ictu teli fuerunt, duabus simul portis erumpitur. et ad clamorem erumpentium ingens strepitus e muris ortus ululantium mulierum cum crepitu undique aeris, et incondita multitudo turba inmixta servili variis vocibus personabat. hic tam multiplex undique obiectus terror effecit, ne su- 6
stinere primam procellam eruptionis Romani possent. itaque fugientes plures quam pugnantes interempti sunt; vix duo milia hominum cum ipso legato in castra perfugerunt. quo longius iter in castra erat, eo pluris fessos 7
consectandi hostibus copia fuit. ne moratus quidem in 8
castris Appius, ut suos dissipatos fuga colligeret, quae res palatis per agros saluti fuisset, ad Lychnidum protinus reliquias cladis reduxit.

1 XI. Haec et alia haud prospere in Macedonia gesta ex Sexto Digitio tribuno militum, qui sacrificii causa Ro-
2 mam venerat, sunt audita. propter quae veriti patres, ne qua maior ignominia acciperetur, legatos in Macedoniam M. Fulvium Flaccum et M. Caninium Rebilum miserunt,
3 qui conperta quae agerentur referrent: et ut A. Atilius consul comitia consulibus rogandis ita ediceret, uti mense Ianuario comitia essent, et ut primo quoque tempore in
4 urbem rediret. interim M. Raecio praetori mandatum, ut edicto senatores omnes ex tota Italia, nisi qui rei publicae
5 causa abessent, Romam revocaret: qui Romae essent, ne quis ultra mille passuum ab Roma abesset. ea, uti senatus censuit, sunt facta. comitia consularia ante diem quintum
6 kal. Februarias fuere. creati consules sunt Q. Marcius
7 Philippus iterum et Cn. Servilius Caepio. post diem tertium praetores sunt facti C. Decimius, M. Claudius Marcellus, C. Sulpicius Gallus, C. Marcius Figulus, Ser.
8 Cornelius Lentulus, P. Fonteius Capito. designatis praetoribus praeter duas urbanas quattuor provinciae sunt decretae, Hispania et Sardinia et Sicilia et classis.

9 Legati ex Macedonia exacto admodum mense Februario redierunt. hi quas res ea aestate prospere gessisset rex Perseus referebant quantusque timor socios populi Romani cepisset tot urbibus in potestatem regis redactis:
10 exercitum consulis infrequentem commeatibus vulgo datis per ambitionem esse; culpam eius rei consulem in tribu-
11 nos militum, contra illos in consulem conferre. ignominiam Claudi temeritate acceptam elevare eos patres censuerunt; quippe perpaucos Italici generis et magna [ex parte] tumultuario dilectu conscriptos ibi milites amissos
12 referebant. consules designati ubi primum magistratum inissent, de Macedonia referre ad senatum iussi; destinataeque provinciae is sunt Italia et Macedonia.

13 Hoc anno intercalatum est; tertio die post Terminalia kalendae intercalariae fuere. sacerdotes intra eum annum mortui sunt, L. Flamininus [augur...], pontifices duo decesserunt, L. Furius Philus et C. Livius Salinator. in locum Furii T. Manlium Torquatum, in Livi M. Servilium pontifices legerunt.

XII. Principio insequentis anni cum consules novi Q. Marcius et Cn. Servilius de provinciis rettulissent, primo quoque tempore aut conparare eos inter se Italiam et Macedoniam aut sortiri placuit: priusquam id sors cerneret, in incertum, ne quid gratia momenti faceret, in utramque provinciam quod res desideraret supplementi decerni: in Macedoniam peditum Romanorum sex milia, sociorum nominis Latini sex milia, equites Romanos ducentos quinquaginta, socios trecentos, veteres milites dimitti, ita ut in singulas Romanas legiones ne plus sena milia peditum, treceni equites essent. alteri consuli nullus certus finitus numerus civium Romanorum, quem in supplementum legeret. id modo finitum, ut duas legiones scriberet, quae quina milia peditum et ducentenos haberent, equites trecenos. Latinorum maior quam collegae decretus numerus, peditum decem milia et sescenti equites. quattuor praeterea legiones scribi iussae, quae, si quo opus esset, educerentur. tribunos îs non permissum ut consules facerent; populus creavit. sociis nominis Latini sexdecim milia peditum et mille equites imperati. hunc exercitum parari tantum placuit, ut exiret, si quo res posceret. Macedonia maxime curam praebebat. in classem mille socii navales cives Romani libertini ordinis, ex Italia [quingenti] scribi iussi, totidem ut ex Sicilia scriberentur, et cui ea provincia evenisset mandatum, ut eos in Macedoniam, ubicumque classis esset, deportandos curaret. in Hispaniam tria milia peditum Romanorum in supplementum, trecenti equites decreti. finitus ibi quoque in legiones militum numerus, peditum quina milia duceni et treceni equites. et sociis imperare praetor, cui Hispania obvenisset, iussus quattuor milia peditum et trecentos equites.

XIII. Non sum nescius ab eadem neclegentia, quia nihil deos portendere vulgo nunc credant, neque nuntiari admodum ulla prodigia in publicum neque in annales referri. ceterum et mihi vetustas res scribenti nescio quo pacto anticus fit animus et quaedam religio tenet, quae illi prudentissimi viri publice suscipienda censuerint, ea pro indignis habere, quae in meos annales referam.

3 Anagnia duo prodigia eo anno sunt nuntiata, facem in caelo conspectam et bovem feminam locutam; [eam] publice ali. Menturnis quoque per eos dies caeli ardentis
4 species adfulserat. Reate imbri lapidavit. Cumis in arce Apollo triduum ac tris noctis lacrimavit. in urbe Romana duo aeditui nuntiarunt, alter in aede Fortunae anguem
5 iubatum a conpluribus visum esse, alter in aede Primigeniae Fortunae, quae in colle est, duo diversa prodigia, palmam in area enatam et sanguine interdiu pluvisse.
6 duo non suscepta prodigia sunt, alterum, quod in privato loco factum esset, — palmam enatam [in] inpluvio suo T. Marcius Figulus nuntiabat —, alterum, quod in loco peregrino: Fregellis in domo Luci Atrei hasta, quam filio militi emerat, interdiu plus duas horas arsisse, ita ut nihil
7 eius ambureret ignis, dicebatur. publicorum prodigiorum causa libri a decemviris aditi; quadraginta maioribus ho-
8 stîs quibus diis consules sacrificarent ediderunt [et] uti supplicatio fieret cunctique magistratus circa omnia pulvinaria victumis maioribus sacrificarent populusque coronatus esset. omnia, uti decemviri praeierunt, facta.

1 XIIII. Censoribus deinde creandis comitia edicta sunt. petierunt censuram principes civitatis, C. Valerius Laevinus, Sp. Postumius Albinus, P. Mucius Scaevola, M. Iunius Brutus, C. Claudius Pulcher, Ti. Sempronius
2 Gracchus. hos duos censores creavit populus Romanus. cum dilectus habendi maior quam alias propter Macedonicum bellum cura esset, consules plebem aput senatum
3 accusabant, quod et iuniores non responderent. adversus quos C. Sulpicius et M. Claudius praetores plebis causam egerunt: non consulibus, sed ambitiosis consulibus dilectum difficilem esse; neminem invitum militem ab îs fieri.
4 id ut ita esse scirent et patres conscripti, praetores, quibus et vis imperii minor et auctoritas esset, dilectum, si
5 ita senatui videretur, perfecturos esse. id praetoribus magna patrum [approbatione], non sine sugillatione consulum mandatum est. censores ut eam rem adiuvarent, ita in contione edixerunt, legem censui censendo dicturos esse, ut praeter commune omnium civium ius iurandum
6 haec adiurarent 'tu minor annis sex et quadraginta e

tuque ex edicto C. Claudi, Ti. Semproni censorum ad dilectum prodibis et quotienscumque dilectus erit, quem his censoribus magistratus habebunt, si miles factus non eris, in dilectu prodibis?' item quia fama erat multos 7
ex Macedonicis legionibus incertis commeatibus per ambitionem imperatorum ab exercitu abesse, edixerunt de militibus P. Aelio, [C. Popillio] consulibus postve eos consules in Macedoniam scriptis, ut qui eorum in Italia 8
essent, intra dies triginta, censi prius aput sese, in provinciam redirent; qui in patris aut avi potestate essent, eorum nomina ad se ederentur. missorum quoque causas 9
sese cognituros esse, et quorum ante emerita stipendia gratiosa missio sibi visa esset, eos milites fieri iussuros. hoc edicto litterisque censorum per fora et conciliabula 10
dimissis tanta multitudo iuniorum Romam convenit, ut gravis urbi turba insolita esset.

XV. Praeter dilectum eorum, quos in supplementum 1
mitti oportebat, quattuor a C. Sulpicio praetore scriptae legiones sunt, intraque undecim dies dilectus est perfectus. consules deinde sortiti provincias sunt; nam praetores 2
propter iurisdictionem maturius sortiti erant. urbana C. 3
Sulpicio, peregrina C. Decimio obtigerat, Hispaniam M. Claudius Marcellus, Siciliam Ser. Cornelius Lentulus, Sardiniam P. Fonteius Capito, classem C. Marcius Figulus erat sortitus. consulum Cn. Servilio Italia, Q. Marcio Macedonia obvenit. Latinisque actis Marcius extemplo est profectus. Caepione deinde referente ad senatum, 4
quas ex novis legionibus duas legiones secum in Galliam duceret, decrevere patres, ut C. Sulpicius, M. Claudius praetores ex his quas scripsissent legionibus, quas videretur, consuli darent. indigne patiens praetorum arbitrio 5
consulem subiectum, dimisso senatu ad tribunal praetorum stans postulavit, ex senatus consulto destinarent sibi duas legiones. praetores consulis in eligendo arbitrium fecerunt.

Senatum deinde censores legerunt; M. Aemilius Le- 6
pidus princeps ab tertiis iam censoribus lectus. septem e senatu eiecti sunt. in censu accipiendo populi milites 7
ex Macedonico exercitu, qui quam multi abessent ab

signis census docuit, in provinciam cogebant; causas sti-
8 pendîs [emeritis] missorum cognoscebant et cuius nondum iusta missio visa esset, ita ius iurandum adigebant 'ex tui animi sententia, tu ex edicto C. Claudi, Ti. Sempronii censorum in provinciam Macedoniam redibis, quod sine dolo malo facere poteris?'

1 XVI. In equitibus recensendis tristis admodum eorum
2 atque aspera censura fuit; multis equos ademerunt. in ea re cum equestrem ordinem offendissent, flammam invidiae adiecere edicto, quo edixerunt, ne quis eorum, qui Q. Fulvio, A. Postumio censoribus publica vectigalia aut ultro tributa conduxissent, ad hastam suam accederet
3 sociusve aut adfinis eius conductionis esset. saepe id querendo veteres publicani cum impetrare nequissent ab senatu, ut modum potestati censoriae inponerent, tandem tribunum plebis [P.] Rutilium, ex rei privatae contentione
4 iratum censoribus, patronum causae nancti sunt. clientem libertinum parietem in sacra via adversus aedes publicas
5 demoliri iusserant, quod publico inaedificatus esset. appellati a privato tribuni. cum praeter Rutilium nemo intercederet, censores ad pignera capienda miserunt multam-
6 que pro contione privato dixerunt. hinc contentione orta cum veteres publicani se ad tribunum contulissent,
7 rogatio repente sub unius tribuni nomine promulgatur, quae publica vectigalia, ultro tributa C. Claudius et Ti. Sempronius locassent, ea rata locatio ne esset: ab integro locarentur, et ut omnibus redimendi et conducendi pro-
8 miscue ius esset. diem ad rogationem concilio tribunus plebis dixit. qui postquam venit, ut censores ad dissuadendum processerunt, Graccho dicente silentium fuit; [cum] Claudio obstreperetur, audientiam facere praeco-
9 nem iussit. eo facto avocatam a se contionem tribunus questus et in ordinem se coactum, ex Capitolio, ubi erat
10 concilium, abiit. postero die ingentis tumultus ciere. Ti. Gracchi primum bona consecravit, quod in multa pignoribusque eius, qui tribunum appellasset, intercessioni non
11 parendo, se in ordinem coegisset; C. Claudio diem dixit, quod contionem ab se avocasset, et utrique censori perduellionem se iudicare pronuntiavit diemque comitiis a

C. Sulpicio praetore urbano petiit. non recusantibus censoribus quominus primo quoque tempore iudicium de se populus faceret, in ante dies octavum et septimum kal. Octobres comitis perduellionis dicta dies. censores extemplo in atrium Libertatis escenderunt et obsignatis tabellis publicis clausoque tabulario et dimissis servis publicis negarunt, se prius quicquam publici negotii gesturos quam iudicium populi de se factum esset. prior Claudius causam dixit; et cum ex duodecim centuriis equitum octo censorem condemnassent multaeque aliae primae classis, extemplo principes civitatis in conspectu populi anulis aureis positis vestem mutarunt, ut supplices plebem circumirent. maxime tamen sententiam vertisse dicitur Ti. Gracchus, quod cum clamor undique plebis esset periculum Graccho non esse, conceptis verbis iuravit, si collega damnatus esset, non expectato de se iudicio comitem exilii eius futurum. adeo tamen ad extremum spei venit reus, ut octo centuriae ad damnationem defuerint. absoluto Claudio tribunus plebis negavit se Gracchum morari. 12 13 14 15 16

XVII. Eo anno postulantibus Aquileiensium legatis, ut numerum colonorum augerent, mille et quingentae familiae ex senatus consulto scriptae, triumvirique qui eas deducerent missi sunt T. Annius Luscus, P. Decius Subulo, M. Cornelius Cethegus. eodem anno C. Popillius et Cn. Octavius legati, qui in Graeciam missi erant, senatus consultum Thebis primum recitatum per omnes Peloponnesi urbes circumtulerunt, ne quis ullam rem in bellum magistratibus Romanis conferret praeterquam quod senatus censuisset. hoc fiduciam in posterum quoque praebuerat, levatos se oneribusque inpensisque, quibus alia aliis inperantibus exhauriebantur. Achaico concilio Aegii agitato benigne locuti auditique, egregia spe futuri status fidissima gente relicta, in Aetoliam traiecerunt. ibi nondum quidem seditio erat, sed omnia suspecta criminumque inter ipsos plena; ob quae obsidibus postulatis, neque exitu rei inposito in Acarnaniam inde profecti legati sunt. Thyrii concilium legatis Acarnanes dederunt. ibi quoque inter factiones erat certamen; quidam principum postulare, 1 2 3 4 5 6 7

ut praesidia in urbes suas inducerentur adversus amen-
8 tiam eorum, qui ad Macedonas gentem trahebant; pars
recusare, ne, quod bello captis et hostibus mos esset, id
9 pacatae et sociae civitates ignominiae acciperent. iusta
deprecatio haec visa. Larisam ad Hostilium proconsulem
10 — ab eo enim missi erant — legati redierunt. Octavium
retinuit secum, Popilium cum mille ferme militibus in
hiberna Ambraciam misit.

XVIII. Perseus principio hiemis egredi Macedoniae
finibus non ausus, ne qua in regnum vacuum inrumperent
Romani, sub tempus brumae, cum inexsuperabilis ab
2 Thessalia montes nivis altitudo facit, occasionem esse ratus
frangendi finitimorum spes animosque, ne quid averso
se in Romanum bellum periculi ab is esset, cum a Threcia
pacem Cotys, ab Epiro Cephalus repentina defectione ab
Romanis praestarent, Dardanos recens domuisset bellum,
3 solum infestum esse Macedoniae latus, quod ab Illyrico
pateret, cernens, neque ipsis quietis Illyriis et aditum
praebentibus Romanis, si domuisset proximos Illyriorum,
Gentium quoque regem iam diu dubium in societatem
perlici posse, cum decem milibus peditum, quorum pars
4 phalangitae erant, et duobus milibus levium armorum et
5 quingentis equitibus profectus Stuberam venit. inde fru-
mento conplurium dierum sumpto iussoque apparatu
oppugnandarum urbium sequi, tertio die ad Uscanam —
Penestianae terrae ea maxima urbs est — posuit castra,
6 prius tamen quam vim admoveret missis qui temptarent
nunc praefectorum praesidi, nunc oppidanorum animos.
erat autem ibi cum iuventute Illyriorum Romanum [prae-
7 sidium.] postquam nihil pacati referebant, oppugnare est
adortus et corona eam capere conatus est. cum sine in-
termissione interdiu noctuque alii aliis succedentes, pars
scalas muris, ignem portis inferrent, sustinebant tamen
8 eam tempestatem propugnatores urbis, quia spes erat,
neque hiemis vim diutius pati Macedonas in aperto posse
nec ab Romano bello tantum regi laxamenti fore, ut
9 posset morari. ceterum postquam vineas agi turresque
excitari viderunt, victa pertinacia est. nam praeterquam
quod adversus vim pares non erant, ne frumenti quidem

aut ullius alterius rei copia intus erat, ut in necopinata obsidione. itaque cum spei nihil ad resistendum esset, C. Carvilius Spoletinus et C. Afranius a praesidio Romano missi, qui a Perseo peterent primo, ut armatos suaque secum ferentis abire sineret, dein, si id minus impetrarent, vitae tantum libertatisque fidem acciperent. promissum id benignius est ab rege quam praestitum; exire enim sua secum efferentibus iussis primum arma ademit. his urbe egressis et Illyriorum cohors — quingenti erant — et Uscanenses se urbemque dediderunt.

XVIIII. Perseus praesidio Uscanae inposito multitudinem omnem deditorum, quae prope numero exercitum aequabat, Stuberam abducit. ibi Romanis — quattuor milia autem hominum erant — praeter principes in custodiam civitatum divisis, Uscanensibus Illyrîsque venditis in Penestiam exercitum redducit ad Oaeneum oppidum in potestatem redigendum; et alioqui opportune situm, et transitus ea est in Labeates, ubi Gentius regnabat. praetereunti frequens castellum, Draudacum nomine, peritorum quidam regionis eius nihil Oaeneo capto opus esse ait, nisi in potestate et Draudacum sit: opportunius etiam ad omnia positum esse. admoto exercitu omnes extemplo dediderunt sese. qua spe celeriore deditione erectus, postquam animadvertit, quantus agminis sui terror esset, undecim alia castella eodem metu in potestatem redigit. ad perpauca vi opus fuit, cetera voluntate dedita; et in his recepti mille et quingenti dispositi per praesidia milites Romani. magno usui Carvilius Spoletinus erat in conloquiis dicendo, nihil in ipsos saevitum. ad Oaeneum perventum est, quod sine iusta oppugnatione capi non poterat. et maiore aliquanto quam cetera iuventute et validum oppidum moenibus erat et hinc amnis Artatus nomine, hinc mons praealtus et aditu difficilis cingebat. haec spem ad resistendum oppidanis dabant. Perseus circumvallato oppido aggerem a parte superiore ducere instituit, cuius altitudine muros superaret. quod opus dum perficitur, crebris interim proeliis, quibus per excursiones et moenia sua oppidani tutabantur et opera hostium inpediebant, magna eorum multitudo variis casibus

animos sibi conciliaret, opsidibus contentus sine praesidio relinquere se is urbem inmunesque ac suis legibus victu-
6 ros est pollicitus. progressus inde diei iter ad Ascordum flumen posuit castra, et quantum procederet longius a Thessalia, eo maiorem rerum omnium inopiam sentiens
7 regressus ad Dium est dubitatione omnibus exempta, quid intercluso ab Thessalia patiendum fuisset, cui procul inde
8 abscedere tutum non esset. Perseus coactis in unum omnibus copiis ducibusque increpare praefectos praesi-
9 diorum, ante omnes Asclepiodotum atque Hippiam; ab his dicere claustra Macedoniae tradita Romanis esse, cuius
10 culpae reus nemo iustius quam ipse fuisset. consuli postquam ex alto conspecta classis spem fecit cum commeatu naves venire — ingens enim caritas annonae ac prope inopia erat — ab invectis iam portum audit one-
11 rarias naves Magnesiae relictas esse. incerto inde quidnam agendum foret — adeo sine ulla ope hostis quae adgravaret, cum ipsa difficultate rerum pugnandum erat
12 — peropportune litterae a Sp. Lucretio adlatae sunt, castella se, quae super Tempe essent et circa Philan, tenere omnia frumentique in iis et aliarum in usum rerum copiam invenisse.

1 VIII. His magnopere laetus consul ab Dio ad Philan ducit, simul ut praesidium eius firmaret, simul ut militi
2 frumentum, cuius tarda subvectio erat, divideret. ea profectio famam haudquaquam secundam habuit. nam alii metu recessisse eum ab hoste ferebant, quia manenti in
3 Pieria proelio dimicandum foret, alii ignarum, belli quae in dies fortuna novaret, ut opperientibus sese rebus omi-
4 sisse de manibus ea, quae mox repeti non possent. simul enim cessit possessione Dii, excitavit hostem, ut tunc tandem sentiret recuperanda esse quae prius [ipsius] culpa
5 amissa forent. audita enim profectione consulis regressus Dium, quae disiecta ac vastata ab Romanis erant, reficit. pinnas moenium decussas reponit, ab omni parte muros firmat, deinde quinque milia passûm ab urbe citra ripam Elpei amnis castra ponit, amnem ipsum transitu perdif-
6 ficilem pro munimento habiturus. fluit ex valle Olympi montis, aestate exiguus, hibernis idem incitatus pluviis

et supra rupes ingentis gurgites facit et infra prorutam in mare evolvendo terram praealtas voragines cavatoque medio alveo ripas utrimque praecipitis. hoc flumine ob- 7
saeptum iter hostis credens extrahere relicum tempus aestatis in animo habebat.

Inter haec consul a Phila Popillium cum duobus mi- 8
libus armatorum Heracleum mittit. abest a Phila quinque 9
milia ferme passuum, media regione inter Dium Tempeque, in rupe amni inminente positum.

VIIII. Popillius priusquam armatos muris admoveret, 1
misit qui magistratibus principibusque suaderent, fidem clementiamque Romanorum quam vim experiri mallent. nihil ea consilia moverunt, quia ignes ad Elpeum ex regîs 2
castris apparebant. tum terra marique — et classis adpulsa ab litore stabat — simul armis, simul operibus machinisque oppugnari coepti. iuvenes etiam quidam Romani 3
ludicro circensi ad usum belli verso partem humillimam muri ceperunt. mos erat tum, nondum hac effusione 4
inducta bestîs omnium gentium circum conplendi, varia spectaculorum conquirere genera; nam semel quadrigis, semel desultore misso vix unius horae tempus utrumque curriculum conplebat. inter cetera sexageni ferme iuvenes, 5
interdum plures apparatioribus ludis, armati inducebantur. horum inductio ex parte simulacrum decurrentis exercitus erat, ex parte elegantioris (exercitus) quam militaris artis, propiorque gladiatorium armorum usum. cum alios de- 6
cursu edidissent motus, quadrato agmine facto, scutis super capita densatis, stantibus primis, secundis summissioribus, tertîs magis et quartis, postremis etiam genu nixis, fastigatam, sicut tecta aedificiorum sunt, testudinem faciebant. hinc quinquaginta ferme pedum spatio distantis 7
duo armati procurrebant comminatique inter se, ab ima in summam testudinem per densata scuta cum evasissent, nunc velut propugnantes per oras extremae testudinis, nunc in media inter se concurrentes, haud secus quam stabili solo persultabant. huic testudo similis humillimae 8
parti muri admota cum armati super stantes subissent, propugnatoribus muri fastigio altitudinis aequabantur, depulsisque iis in urbem duorum signorum milites tran-

9 scenderunt. id tantum dissimile fuit, quod et in fronte extremi et ex lateribus soli non habebant super capita elata scuta, ne nudarent corpora, sed praetenta pugnantium more. ita nec ipsos tela ex muro missa subeuntis laeserunt, et testudini iniecta imbris in modum lubrico
10 fastigio innoxia ad imum labebantur. et consul capto iam Heracleo castra eo promovit, tamquam Dium atque
11 inde summoto rege in Pieriam etiam progressurus. sed hiberna iam praeparans vias commeatibus subvehendis ex Thessalia muniri iubet, et eligi horreis opportuna loca, tectaque aedificari, ubi deversari portantes commeatus possent.

1 X. Perseus tandem [e] pavore eo quo attonitus fuerat recepto animo malle imperiis suis non obtemperatum esse, cum trepidans gazam in mare deici Pellae, Thessalonicae
2 navalia iusserat incendi. Andronicus Thessalonicam missus traxerat tempus, id ipsum quod accidit, paenitentiae relinquens locum. incautior Nicias Pellae proiciendo pe-
3 cuniae partem, quae fuerat [ad] Phacum; sed in re emendabili visus lapsus esse, quod per urinatores omne
4 ferme extractum est. tantusque pudor regi pavoris eius fuit, ut urinatores clam interfici iusserit, deinde Andronicum quoque et Nician, ne quis tam dementis imperii
5 conscius existeret. inter haec C. Marcius cum classe ab Heracleo Thessalonicam profectus et agrum pluribus locis, expositis per litora armatis, late vastavit et procurrentes ab urbe secundis aliquot proeliis trepidos intra moenia
6 conpulit. iamque ipsi urbi terribilis erat, cum dispositis omnis generis tormentis non vagi modo circa muros, temere adpropinquantes, sed etiam qui in navibus erant,
7 saxis tormento emicantibus percutiebantur. revocatis igitur in naves militibus omissaque Thessalonicae oppugnatione Aeniam inde petunt. quindecim milia passuum
8 ea urbs abest, adversus Pydnam posita, fertili agro. pervastatis finibus eius legentes oram Antigoneam perveniunt. ibi egressi in terram primo et vastarunt agros passim, et
9 aliquantum praedae contulerunt ad naves. dein palatos eos adorti Macedones, mixti pedites equitesque, fugientes effuse ad mare persecuti quingentos ferme occiderunt et

non minus ceperunt. nec aliud quam ultima necessitas, 10
cum recipere se tuto ad naves prohiberentur, animos militum Romanorum simul desperatione alia salutis, simul indignitate inritavit. redintegrata in litore pugna est; 11
adiuvere qui in navibus erant. ibi Macedonum ducenti ferme caesi, par numerus captus.

Ab Antigonea classis profecta ad agrum Pallenensem escensionem ad populandum fecit. finium is ager Cas- 12
sandrensium erat, longe fertilissimus omnis orae, quam praetervecti fuerant. ibi Eumenes rex viginti tectis navibus ab Elea profectus obvius fuit, et quinque missae a Prusia rege tectae naves.

XI. Hac virium accessione animus crevit praetori, ut 1
Cassandream oppugnaret. condita est a Cassandro rege 2
in ipsis faucibus, quae Pallenensem agrum ceterae Macedoniae iungunt, hinc Toronaico, hinc Macedonico saepta [mari]. eminet namque in altum lingua in qua sita est 3
nec minus quam inclitus magnitudine Atho mons excurrit, obversa in regionem Magnesiae duobus inparibus promunturiis, quorum maiori Posideum est nomen, minori Canastraeum. divisis partibus oppugnare adorti. Roma- 4
nus ad Clitas quas vocant munimenta, cervis etiam obiectis, ut viam intercluderet, a Macedonico ad Toronaicum mare perducit. ab altera parte euripus est; inde Eumenes oppugnabat. Romanis in fossa conplenda, quam 5
nuper obiecerat Perseus, plurimum erat laboris. ibi quaerenti praetori, quia nusquam cumuli apparebant, quo regesta e fossa terra foret, monstrati sunt fornices: non ad eandem crassitudinem qua veterem murum, sed simplici laterum ordine structos esse. consilium igitur cepit 6
transfosso pariete iter in urbem patefacere. fallere autem ita se posse, si muros a parte alia scalis adortus tumultu iniecto in custodiam eius loci propugnatores urbis avertisset. erant in praesidio Cassandreae, praeter 7
non contemnendam iuventutem oppidanorum, octingenti Agrianes et duo milia Penestarum Illyriorum, a Pleurato inde missi, bellicosum utrumque genus. his tuentibus 8
muros, cum subire Romani summa vi niterentur, momento temporis parietes fornicum perfossi urbem patefecerunt.

quod si qui inrumperent armati fuissent, extemplo cepis-
9 sent. hoc ubi perfectum esse opus militibus nuntiatum est, clamorem alacres gaudio repente tollunt, aliis parte alia in urbem inrupturis.

1 XII. Hostis primum admiratio cepit, quidnam sibi
2 repentinus clamor vellet. postquam patere urbem accepere praefecti praesidii Phyto et Philippus, pro eo qui occupasset adgredi opus factum esse rati, cum valida manu Agrianum Illyriorumque erumpunt, Romanosque,
3 qui ali aliunde coibant convocabanturque, ut signa in urbem inferrent, inconpositos atque inordinatos fugant persecunturque ad fossam, in quam conpulsos ruina cumulant. sescenti ferme ibi interfecti, omnesque prope, qui inter murum fossamque deprensi erant, volnerantur.
4 ita suo ipse conatu perculsus praetor segnior ad alia factus consilia erat. et ne Eumeni quidem, simul a mari, simul a terra adgredienti, quicquam satis procedebat.
5 placuit igitur utrique custodiis firmatis, ne quod praesidium ex Macedonia intromitti posset, quoniam vis aperta
6 non processisset, operibus moenia oppugnare. haec parantibus his decem regii lembi ab Thessalonica cum delectis Gallorum auxiliaribus missi, cum in salo stantes hostium naves conspexissent, ipsi obscura nocte, simplici ordine, quam poterant proxime litus tenentes, intrarunt
7 urbem. huius novi praesidii fama absistere oppugnatione simul Romanos regemque coegit. circumvecti promun-
8 turium ad Toronen classem appulerunt. eam quoque oppugnare adorti, ubi valida defendi manu animadverterunt, inrito incepto Demetriadem petunt. ibi cum adpropinquantes repleta moenia armatis vidissent, praetervecti ad Iolcon classem appulerunt, inde agro vastato Demetriadem quoque adgressuri.

1 XIII. Inter haec et consul, ne segnis sederet tantum in agro hostili, M. Popillium cum quinque milibus mili-
2 tum ad Meliboeam urbem oppugnandam mittit. sita est in radicibus Ossae montis, qua parte in Thessaliam vergit,
3 opportune inminens super Demetriadem. primus adventus hostium perculit incolas loci; collectis deinde [e] necopinato pavore animis discurrunt armati ad portas ac

moenia, qua suspecti aditus erant, spemque extemplo inciderunt, capi primo impetu posse. obsidio igitur para- 4
batur, et opera [ad] oppugnationem fieri coepta. Perseus cum audisset simul Meliboeam a consulis exercitu oppugnari, simul classem Iolci stare, [ut] inde Demetriadem adgrederetur, Euphranorem quendam ex ducibus cum delectis duobus milibus Meliboeam mittit. eidem impe- 5
ratum, ut si a Meliboea summovisset Romanos, Demetriadem prius occulto itinere intraret, quam ab Iolco ad urbem castra moverent Romani. et ab oppugnatoribus 6
Meliboeae, cum in superioribus locis repente apparuisset, cum trepidatione multa relicta opera sunt [ignisque] iniectus. ita a Meliboea abscessum est. Euphranor soluta 7
unius urbis obsidione Demetriadem extemplo ducit. nocte moenia [intrat tantamque fiduciam incolentibus fecit, ut non moenia] modo, sed agros etiam confiderent se a populationibus tueri posse; et eruptiones in vagos populatores non sine volneribus hostium factae sunt. circumvecti 8
tamen moenia sunt praetor et rex, situm urbis contemplantes, si qua parte temptare aut opere aut vi possent. fama fuit per Cydantem Cretensem et Antimachum, qui 9
Demetriadi praeerat, tractatas inter Eumenen et Persea condiciones amicitiae. ab Demetriade certe abscessum est. Eumenes ad consulem navigat; gratulatus quod 10
prospere Macedoniam intrasset, Pergamum in regnum abit. Marcius Figulus praetor parte classis in hiberna 11
Sciathum missa cum reliquis navibus Oreum Euboeae petit, eam urbem aptissimam ratus, unde exercitibus, qui in Macedonia quique in Thessalia erant, mitti commeatus possent. de Eumene rege longe diversa tradunt. si 12
Valerio Antiati credas, nec classe adiutum ab eo praetorem esse, cum saepe eum litteris accersisset, tradit, nec cum gratia ab consule profectum in Asiam, indignatum, quod ut isdem castris tenderet permissum non fuerit. ne ut equites quidem Gallos, quos secum adduxerat, 13
relinqueret, impetrari ab eo potuisse. Attalum fratrem eius et remansisse aput consulem, et sinceram eius fidem aequali tenore egregiamque operam in eo bello fuisse.

XIIII. Dum bellum in Macedonia geritur, legati 1

Transalpini ab regulo Gallorum — Balanos ipsius traditur nomen, gentis ex qua fuerit non traditur — Romam ve-
2 nerunt, pollicentes ad Macedonicum bellum auxilia. gratiae ab senatu actae muneraque missa, torquis aureus duo pondo et paterae aureae quattuor pondo, ecus phaleratus
3 armaque equestria. secundum Gallos Pamphylii legati coronam auream ex viginti milibus Philippeorum factam in curiam intulerunt, petentibusque iis, ut id donum in cella Iovis optimi maximi ponere et sacrificare in Capi-
4 tolio liceret, permissum, benigneque amicitiam renovare volentibus legatis responsum et binûm milium aeris sin-
5 gulis missum munus. tum ab rege Prusia et paulo post ab Rhodîs de [re] eadem longe aliter disserentes legati
6 auditi sunt. utraque legatio de pace reconcilianda cum rege Perseo egit. Prusiae preces magis quam postulatio fuere, profitentis et ad id tempus se cum Romanis stetisse
7 et quod bellum foret staturum: ceterum cum ad se a Perseo legati venissent de finiendo cum Romanis bello, et îs pollicitum deprecatorem aput senatum futurum; petere, si possent inducere in animum ut finiant iras, se quoque in gratia reconciliatae pacis ponerent. haec regii legati.
8 Rhodî superbe commemoratis [meritis] erga populum Romanum, et paene victoriae, utique de Antiocho rege,
9 maiore parte ad se vindicata, adiecerunt, cum pax inter Macedonas Romanosque esset, sibi amicitiam cum rege Perseo coeptam: eam se invitos, nullo eius in se merito, quoniam ita Romanis visum sit in societatem se belli
10 trahere, interrupisse. tertium se annum multa eius incommoda belli sentire mari interim intercluso; inopem insulam mess[ium ma]ritimis iuvari commerciis atque
11 commeatibus. cum id ultra pati non possent, legatos alios ad Persea in Macedoniam misisse, qui ei denuntiarent, Rhodîs placere pacem eum conponere cum Romanis; se
12 Romam eadem nuntiatum missos. per quos stetisset, quo minus belli finis fieret, adversus eos quid sibi faciendum
13 esset Rhodios consideraturos esse. [ne] nunc quidem haec sine indignatione legi audirive posse certum habeo. inde existimari potest, qui habitus animorum audientibus ea patribus fuerit.

XV. Claudius nihil responsum auctor est: tantum 1
senatus consultum recitatum, quo Caras et Lycios liberos
esse iuberet populus Romanus litterasque extemplo ad
utramque gentem s. c. indicatum mitti; qua audita re 2
principem legationis, cuius magniloquentiam vix curia
paulo ante ceperat, corruisse. alii responsum esse tra- 3
dunt, populum Romanum et principio eius belli haud vanis
auctoribus conpertum habuisse, Rhodios cum Perseo rege
adversus rem publicam suam occulta consilia inisse et, 4
si id ante dubium fuisset, legatorum paulo ante verba ad
certum redegisse et plerumque ipsam se fraudem, etiamsi
initio cautior fuerit, detegere: Rhodios nunc toto in orbe 5
terrarum arbitria belli pacisque agere, Rhodiorum nutu
arma sumpturos positurosque Romanos esse. iam non
deos foederum testis, sed Rhodios habituros. itane tan- 6
dem? [ni] is pareatur exercitusque de Macedonia depor-
tentur, visuros esse, quid sibi faciendum sit? quid Rhodi
visuri sint, ipsos scire. populum certe Romanum devicto 7
Perseo, quod prope diem sperent fore, visurum, ut pro
meritis cuiusque in eo bello civitatis gratiam dignam re-
ferat. munus tamen legatis in singulos binûm milium 8
aeris missum est, quod ii non acceperunt.

XVI. Litterae deinde recitatae Q. Marci consulis sunt, 1
quemadmodum saltu superato in Macedoniam transisset:
ibi et ex aliis locis commeatus prospectos in hiemem 2
habere et ab Epirotis viginti milia modiûm tritici, decem
hordei sumpsisse, ut pro eo frumento pecunia Romae
legatis eorum curaretur. vestimenta militibus ab Roma 3
mittenda esse. equis ducentis ferme opus esse, maxime
Numidis, nec sibi in his locis ullam copiam esse. senatus 4
consultum ut ea omnia ex litteris consulis fierent factum
est. C. Sulpicius praetor sex milia togarum, triginta tuni-
carum, cc equos portanda in Macedoniam praebendaque
arbitratu consulis locavit et legatis Epirotarum pecuniam
pro frumento solvit et Onesimum Pythonis filium, nobi-
lem Macedonem, in senatum introduxit. is pacis semper 5
auctor regi fuerat, monueratque, sicut pater eius Philip-
pus institutum usque ad ultimum vitae diem servabat
cotidie bis in die foederis icti cum Romanis perlegendi,

ut eum morem, si non semper, crebro tamen usurparet.
6 postquam deterrere eum a bello nequiit, primo subtrahere sese per alias atque alias [causas], ne interesset is, quae non probabat, coepit; postremo cum suspectum se esse cerneret et proditionis interdum crimine insimulari, ad
7 Romanos transfugit, magno[que] usui consuli fuit. ea introductus in curiam cum memorasset, senatus in formulam sociorum eum referri iussit, locum, lautia praeberi, agri Tarentini, qui publicus populi Romani esset, ducenta iugera dari, et aedes Tarenti emi. uti ea curaret, C. Decimio praetori mandatum.

8 [.... equitum] recensum idibus Decembribus severius quam ante habuerunt; multis equi adempti, inter quos P. Rutilio, qui tribunus plebis eos violenter accusarat;
9 tribu quoque is motus et aerarius factus. ad opera publica facienda cum eis dimidium ex vectigalibus eius anni
10 adtributum ex senatus consulto a quaestoribus esset, Ti. Sempronius ex ea pecunia, quae ipsi adtributa erat, aedes P. Africani pone Veteres ad Vortumni signum lanienasque et tabernas coniunctas in publicum emit basilicamque faciendam curavit, quae postea Sempronia appellata est.

1 XVII. Iam in exitu annus erat, et propter Macedonici maxime belli curam in sermonibus homines habebant, quos in annum consules ad finiendum tandem id bellum
2 crearent. itaque senatus consultum factum est, ut Cn. Servilius primo quoque tempore ad comitia habenda ve-
3 niret. senatus consultum Sulpicius praetor ad consulem [misit literasque receptas a consule] post paucos dies recitavit, quibus [in] ante diem [... comitia edixit: se eum ante diem] in urbem venturum. et consul maturavit et
4 comitia eo die qui dictus erat sunt perfecta. consules creati L. Aemilius Paulus iterum, quarto decumo anno postquam primo consul fuerat, et C. Licinius Crassus.
5 praetores postero die facti Cn. [Baebius] Tamphilus, L.
6 Anicius Gallus, Cn. Octavius, P. Fonteius Balbus, M.
7 Aebutius Helva, C. Papirius Carbo. omnia ut maturius agerentur, belli Macedonici stimulabat cura. itaque designatos extemplo sortiri placuit provincias, ut cum utri

Macedonia consuli cuique praetori classis evenisset sciretur, ut iam inde cogitarent pararentque quae bello usui forent senatumque consulerent, si qua [de] re consulto opus esset: Latinas, ubi magistratum inissent, quod per 8
religiones posset, primo quoque tempore fieri placere, neque consulem cui eundum in Macedoniam esset teneri. his decretis consulibus Italia et Macedonia, praetoribus 9
praeter duas iurisdictiones in urbe classis et Hispania et Sicilia et Sardinia provinciae nominatae sunt. consulum 10
Aemilio Macedonia, Licinio Italia evenit. praetores Cn. Baebius urbanam, L. Anicius peregrinam et si quo senatus censuisset, Cn. Octavius classem, P. Fonteius Hispaniam, [M. Aebutius Siciliam,] C. Papirius Sardiniam est sortitus.

XVIII. Extemplo apparuit omnibus non segniter id 1
bellum L. Aemilium gesturum, praeterquam quod alias vir erat, etiam quod dies noctesque intentus ea sola, quae ad id bellum pertinerent, animo agitabat. iam omnium 2
primum a senatu petit, ut legatos in Macedoniam mitterent ad exercitus visendos classemque et conperta referenda, quid aut terrestribus aut navalibus copiis opus esset; praeterea ut explorarent copias regias, quantum possent, 3
qua provincia nôstra, qua hostium foret; utrum intra saltus castra Romani haberent, an iam omnes angustiae exsuperatae, et in aequa loca pervenissent; qui fideles 4
nobis socii, qui dubi suspensaeque ex fortuna fidei, qui certi hostes viderentur; quanti praeparati commeatus, et unde terrestri itinere, unde navibus subportarentur; quid ea aestate terra marique rerum gestum esset: ex his bene cognitis certa in futurum consilia capi posse. senatus Cn. 5
Servilio consuli negotium dedit, ut is in Macedoniam, quos L. Aemilio videretur, legaret. legati biduo post 6
profecti Cn. Domitius Ahenobarbus, A. Licinius Nerva, L. Baebius.

Bis in exitu anni eius lapidatum esse nuntiatum est, in Romano agro, simul in Veienti. bis novendiale sacrum factum est. sacerdotes eo anno mortui sunt P. Quinctilius 7
Varus flamen Martialis et M. Claudius Marcellus decemvir, in cuius locum Cn. Octavius suffectus. et iam 8

magnificentia crescente notatum est, ludis circensibus P. Corneli Scipionis Nasicae et P. Lentuli aedilium curulium sexaginta tres Africanas et quadraginta ursos et elephantos lusisse.

1 XVIIII. L. Aemilio Paulo, C. Licinio consulibus, idibus Martis principio insequentis anni, cum in expectatione patres fuissent, maxime quidnam consul de Macedonia, cuius ea provincia esset, referret, nihil se habere Paulus quod referret, [cum] nondum legati redissent, dixit:
2 ceterum Brundisi legatos iam esse, bis ex cursu Dyr-
3 rachium reiectos. cognitis mox quae nosci prius in rem
4 esset, relaturum; id fore intra perpaucos dies. et ne quid profectionem suam teneret, pridie idus Apriles Latinis esse constitutam diem. sacrificio rite perfecto se et Cn.
5 Octavium, simul senatus censuisset, exituros esse. C. Licinio collegae suo fore curae se absente, ut, si qua parari mittive ad id bellum opus sit, parentur mittanturque. interea legationes exterarum nationum audiri posse.

6 Primi Alexandrini legati ab Ptolemaeo et Cleopatra
7 regibus vocati sunt. sordidati, barba et capillo promisso, cum ramis oleae ingressi curiam procubuerunt et oratio
8 quam habitus fuit miserabilior. Antiochus Syriae rex, qui obses Romae fuerat, per honestam speciem maioris Ptolemaei redducendi in regnum bellum cum minore fra-
9 tre eius qui tum Alexandriam tenebat gerens, et ad Pelusium navali proelio [superior] fuerat et tumultuario opere ponte per Nilum facto transgressus cum exercitu obsidione ipsam Alexandream terrebat nec procul abesse quin
10 poteretur regno opulentissimo videbatur. ea legati querentes orabant senatum, ut opem regno regibusque amicis
11 imperio ferrent: ea merita populi Romani in Antiochum, eam aput omnes reges gentesque auctoritatem esse, ut, si legatos misissent qui denuntiarent non placere senatui scciis regibus bellum fieri, extemplo abscessurus a moenibus Alexandreae abducturusque exercitum in Syriam
12 esset. quod si cunctentur facere, brevi extorres regno Ptolemaeum et Cleopatram Romam venturos, cum pudore quodam populi Romani, quod nullam opem in ultimo
13 discrimine fortunarum tulissent. moti patres precibus

Alexandrinorum extemplo C. Popillium Laenatem et C. Decimium et C. Hostilium legatos ad finiendum inter reges bellum miserunt. prius Antiochum, dein Ptolemaeum adire iussi et nuntiare, ni absistatur bello, per utrum stetisset, eum non pro amico nec pro socio habituros esse. 14

XX. His intra triduum simul cum legatis Alexandrinis profectis legati ex Macedonia Quinquatribus ultimis adeo exspectati venerunt, ut, nisi vesper esset, extemplo senatum vocaturi consules fuerint. postero die senatus fuit legatique auditi sunt. ii nuntiant maiore periculo quam emolumento exercitum per invios saltus in Macedoniam inductum: Pieriam, quo processisset, regem tenere; castra castris prope ita conlata esse, ut flumine Elpeo interiecto arceantur. neque regem pugnandi potestatem facere, nec nostris vim ad cogendum esse. hiemem etiam insuper rebus gerendis intervenisse. in otio militem ali, nec plus quam sex [....] frumentum habere. Macedonum dici triginta milia armatorum esse. si Ap. Claudio circa Lychnidum satis validus exercitus foret, potuisse ancipiti bello distineri regem; nunc et Appium et [quod] cum eo praesidii sit, in summo periculo esse, nisi propere aut iustus exercitus eo mittatur aut illi inde deducantur. ad classem se ex castris profectos sociorum navalium partem morbo audisse absumptam, partem, maxime qui ex Sicilia fuerint, domos suas abisse, et homines navibus deesse; qui sint, neque stipendium accepisse neque vestimenta habere. Eumenen classemque eius, tamquam vento adlatas naves, sine causa et venisse et abisse, nec animum eius regis constare satis visum. sicut omnia de Eumene dubia, [ita] Attali egregie constantem fidem nuntiabant. 1 2 3 4 5 6 7

XXI. Legatis auditis, tunc de bello referre sese L. Aemilius dixit. senatus decrevit, ut in octo legiones parem numerum tribunorum consules et populus crearent: creari autem neminem eo anno placere nisi qui honorem gessisset. tum ex omnibus tribunis militum uti L. Aemilius in duas legiones in Macedoniam, quos eorum velit, eligat, et ut sollemni Latinarum perfecto L. Aemilius consul, Cn. Octavius praetor, cui classis obtigisset, in pro- 1 2 3

4 vinciam proficiscantur. additus est his tertius L. Anicius praetor, cuius inter peregrinos iurisdictio erat; eum in provinciam Illyricum circa Lychnidum Ap. Claudio succedere placuit. dilectus cura C. Licinio consuli inposita.
5 is septem milia civium Romanorum et equites ducentos
6 scribere iussus, et sociis nominis Latini septem milia pe-
7 ditum imperare, quadringentos equites, et Cn. Servilio Galliam optinenti provinciam litteras mittere, ut sescentos
8 equites conscriberet. hunc exercitum ad collegam primo quoque tempore mittere in Macedoniam iussus: neque in ea provincia plus quam duas legiones esse; eas repleri, ut sena milia peditum, trecenos haberent equites; ceteros
9 pedites equitesque in praesidiis disponi; qui eorum idonei ad militandum non essent, dimitti. decem praeterea milia
10 peditum imperata sociis et octingenti equites. id praesidi additum Anicio praeter duas legiones, quas portare in Macedoniam est iussus, quina milia peditum et ducenos habentes, trecenos equites. et in classem quinque milia
11 navalium sociûm sunt scripta. Licinius consul duabus legionibus optinere provinciam iussus; eo addere sociorum decem milia peditum et sescentos equites.

1 XXII. Senatus consultis perfectis L. Aemilius consul e curia in contionem processit orationemque talem [habuit].
2 'animadvertisse videor, Quirites, maiorem mihi sortito Macedoniam provinciam gratulationem factam quam cum aut consul sum consalutatus, aut quo die magistratum
3 inii ipsum, neque id ob aliam causam quam quia bello in Macedonia, quod diu trahitur, existimastis dignum maiestate populi Romani exitum per me inponi posse. deos quoque huic favisse sorti spero eosdemque in rebus ge-
4 rendis adfuturos esse. haec partim ominari, partim sperare possum. illud adfirmare pro certo audeo, me omni ope adnisurum esse, [ne] frustra vos hanc spem de
5 me conceperitis. quae ad bellum opus sunt et senatus decrevit, et quoniam extemplo proficisci placet neque ego in mora sum, C. Licinius collega, vir egregius, aeque
6 enixe parabit ac si ipse id bellum gesturus esset. vos quae scripsero senatui aut vobis [ea vera credatis rogo neve ru]mores credulitate vestra alatis, quorum auctor

nemo exstabit. nam nunc quidem quod vulgo fieri, hoc 7
praecipue bello, animadverti, nemo tam famae contemptor
est, cuius non debilitari animus possit. in omnibus cir- 8
culis, atque etiam, si dîs placet, in convivîs sunt qui
exercitus in Macedoniam ducant, ubi castra locanda sint
sciant, quae loca praesidiis occupanda, quando aut quo
saltu intranda Macedonia, ubi horrea ponenda, qua terra,
mari subvehantur commeatus, quando cum hoste manus
conserendae, quando quiesse sit melius. nec quid faci- 9
endum sit modo statuunt, sed quidquid aliter quam ipsi
censuere factum est, consulem veluti dicta die accusant.
haec magna impedimenta res gerentibus, quae [...]; ne- 10
que enim omnes tam firmi et constantis animi contra
adversum rumorem esse possunt [quam] Q. Fabius fuit,
qui suum imperium minui per vanitatem populi maluit
quam secunda fama male rem publicam gerere. non sum 11
is, qui non existumem admonendos duces esse; immo
eum, qui de sua unius sententia omnia gerat, superbum
iudico magis quam sapientem. quid ergo est? primum 12
a prudentibus et proprie rei militaris peritis et usu doctis
monendi imperatores sunt, deinde ab his qui intersunt
gerendis [rebus, qui] loca, qui hostem, qui temporum
opportunitatem vident, qui in eodem velut navigio parti-
cipes sunt periculi. itaque si quis est, qui quod e re pu- 13
blica sit suadere se mihi in eo bello, quod gesturus sum,
confidat, is ne deneget operam rei publicae et in Mace-
doniam mecum veniat. nave, equo, tabernaculo, viatico
etiam a me iuvabitur. si quem id facere piget [et] otium 14
urbanum militiae laboribus praeoptat, e terra ne guber-
naverit. sermonum satis ipsa praebet urbs. loquacita- 15
tem suam contineat: nos castrensibus consilîs contentos
futuros esse sciat.' ab hac contione, Latinis, quae pridie 16
kal. Apriles fuerunt, in monte sacrificio rite perpetrato
protinus inde et consul et praetor Cn. Octavius in Ma-
cedoniam profecti sunt. traditum memoriae est maiore 17
quam solita frequentia prosequentium consulem celebra-
tum ac prope certa spe ominatos esse homines, finem
Macedonico bello maturumque reditum cum egregio
triumpho consulis fore.

1 XXIII. Dum haec in Italia geruntur, Perseus quod iam incohatum perficere, quia inpensa pecuniae facienda erat, non inducebat in animum, ut Gentium Illyriorum 2 regem sibi adiungeret, hoc, postquam intrasse saltum Romanos et adesse discrimen ultimum belli animadvertit, non ultra differendum ratus, cum per Hippiam legatum trecenta argenti talenta pactus esset, ita ut obsides ultro citroque darentur, Pantauchum misit ex fidissimis amicis 3 ad ea perficienda. Meteone Labeatidis terrae Pantauchus regi Illyrio occurrit; ibi et ius iurandum ab rege et obsides accepit. missus et a Gentio est legatus nomine Olympio, qui ius iurandum a Perseo obsidesque exigeret. 4 cum eodem ad pecuniam accipiendam missi sunt; et auctore Pantaucho, qui Rhodum legati cum Macedoni- 5 bus irent, Parmenio et Morcus destinantur. quibus ita mandatum, ut iure iurando obsidibusque et pecunia accepta, tum demum Rhodum proficiscerentur: duorum simul regum nomine incitari Rhodios ad bellum Roma- 6 num posse. adiunctam civitatem, penes quam unam tum rei navalis gloria esset, nec terra nec mari spem relictu- 7 ram Romanis. venientibus Illyriis Perseus ab Elpeo amni ex castris cum omni equitatu profectus ad Dium 8 occurrit. ibi ea quae convenerant circumfuso agmine equitum facta, quos adesse foederi sancitae cum Gentio societatis volebat rex, aliquantum eam rem ratus animo- 9 rum is adiecturam. et obsides in conspectu omnium dati acceptique: et Pellam ad thensauros regios missis qui pecuniam acciperent, qui Rhodum irent cum Illyrîs lega- 10 tis Thessalonicae conscendere iussi. ibi Metrodorus erat, qui nuper ab Rhodo venerat, auctoribusque Dinone et Polyarato, principibus civitatis eius, adfirmabat Rhodios paratos ad bellum esse. is princeps iunctae cum Illyriis legationis datus est.

1 XXIIII. Eodem tempore et ad Eumenen et ad Antio- chum communia mandata, quae subicere condicio rerum 2 poterat: natura inimica inter se esse liberam civitatem et regem. singulos populum Romanum adgredi et, quod indignius sit, regum viribus reges oppugnare. Attalo 3 adiutore patrem suum oppressum; Eumene adiuvante et

quadam ex parte etiam Philippo patre suo Antiochum oppugnatum; in se nunc et Eumenen et Prusian armatos esse. si Macedoniae regnum sublatum foret, proxumam Asiam esse, quam iam ex parte sub specie liberandi civitatis suam fecerint, deinde Syriam. iam Prusiam Eumeni honore praeferri, iam Antiochum victorem praemio belli Aegypto arceri. haec cogitantem providere iubebat, ut aut ad pacem secum faciendam conpelleret Romanos, aut perseverantes in bello iniusto communes duceret omnium regum hostes. ad Antiochum aperta mandata erant, ad Eumenen per speciem captivorum redimendorum missus legatus erat; [re] vera occultiora quaedam agebantur, quae in praesentia invisum quidem et suspectum Romanis Eumenen falsis gravioribus [criminibus onerarunt]; proditor enim ac prope hostis habitus, dum inter se duo reges captantes fraude et avaritia certant. Cydas erat Cretensis, ex intimis Eumenis. his prius ad Amphipolim cum Chimaro quodam populari suo militante aput Persea, inde postea ad Demetriadem semel cum Menecrate quodam, iterum cum Antimacho, regiis ducibus, sub ipsis moenibus urbis conlocutus fuerat. Hierophon quoque, qui tum missus est, duabus ad eundem Eumenen iam ante legationibus functus erat. quae conloquia occulta et legationes infames quidem erant, sed quid actum esset quidve inter reges convenisset ignorabatur. res autem ita sese habuit.

XXV. Eumenes neque favit victoriae Persei neque bello eum iuvare [in] animo habuit, non tam quia paternae inter eos inimicitiae erant ipsorum odiis inter se accensae. non ea regum aemulatio, ut aequo animo Persea tantas apisci opes tantamque gloriam, quanta Romanis victis eum manebat, Eumenes visurus fuerit. cernebat et Persea iam inde ab initio belli omni modo spem pacis temptasse et in dies magis, quo propior admoveretur terror, nihil neque agere aliud neque cogitare, Romanos quoque, quia traheretur diutius spe ipsorum bellum, et ipsos duces et senatum non abhorrere a finiendo tam incommodo ac difficili bello. hac utriusque partis voluntate explorata, quod fieri etiam sua sponte taedio validioris, metu infirmioris credebat posse, in eo suam operam venditare con-

6 cilianda gratia magis cupiit. nam modo ne iuvaret bello Ro-
manos terra marique, modo pacis patrandae cum Romanis
paciscebatur mercedem: ne bello interesset mille [talenta,
7 ut pacem conciliaret mille] et quingenta. in utrumque
non fidem modo se, sed obsides quoque dare paratum esse
8 ostendebat. Perseus ad rem inchoandam promptissimus
erat cogente metu et de obsidibus accipiendis sine dilatione
9 agebat, conveneratque, ut accepti Cretam mitterentur. ubi
ad pecuniae mentionem ventum erat, ibi haesitabat et uti-
que alteram in tanti nominis regibus turpem ac sordidam
10 et danti et magis accipienti mercedem esse aiebat; in
spem Romanae pacis non recusare inpensam, sed eam
pecuniam perfecta re daturum, interea Samothracae in
11 templo depositurum. ea insula cum ipsius dicionis esset,
videre Eumenes nihil interesse, an Pellae pecunia esset,
12 id agere ut partem aliquam praesentem ferret. ita nequi-
quam inter se captati nihil praeter infamiam movere.

1 XXVI. Nec haec tantum Persei per avaritiam est
dimissa res, cum pecunia modica aut pacem habere per
Eumenen, quae vel parte regni redimenda esset, aut
deceptus protrahere inimicum mercede onustum et hostes
2 merito ei Romanos posset facere; sed et ante Genti regis
parata societas et tum Gallorum effusorum per Illyricum
3 ingens oblatum [auxilium] avaritia dimissum est. venie-
bant decem milia equitum, par numerus peditum et ipsorum
iungentium cursum equis et invicem prolapsorum equitum
4 vacuos capientium ad pugnam equos. hi pacti erant
eques denos praesentes aureos, pedes quinos, mille dux
5 eorum. venientibus his Perseus ab Elpeo ex castris pro-
fectus obviam cum dimidia copiarum parte denuntiare
per vicos urbesque, quae viae propinquae sunt, coepit, ut
commeatus expedirent, frumenti, vini, pecorum ut copia
6 esset. ipse equos phalerasque et sagula donum principi-
bus ferre et parvom auri, quod inter paucos divideret,
7 multitudinem credens trahi spe posse. ad Almanam urbem
pervenit, et in ripa fluminis Axi posuit castra. circa
Desudabam in Maedica exercitus Gallorum consederat,
8 mercedem pactam opperiens. eo mittit Antigonum, ex
purpuratis unum, qui iuberet multitudinem Gallorum ad

Bylazora — Paeoniae is locus est — castra movere, principes ad se venire frequentes. septuaginta quinque milia ab Axio flumine et castris regîs aberant. haec mandata 9
ad eos cum pertulisset Antigonus adiecissetque, per quantam omnium praeparatam cura regis copiam ituri forent quibusque muneribus principes advenientes vestis, argenti equorumque excepturus rex esset, de his quidem se coram cognituros respondent, illud quod praesens pepigissent 10
interrogant, ecquid aurum, quod in singulos pedites equitesque dividendum esset, secum adduxisset. cum ad id 11
nihil responderetur, Clondicus regulus eorum 'abi, renuntia ergo' inquit 'regi, nisi aurum obsidesque accepissent, nusquam inde Gallos longius vestigium moturos.' haec 12
relata regi cum essent, advocato consilio cum quid omnes suasuri essent appareret, ipse pecuniae quam regni melior custos institit de perfidia et feritate Gallorum disserere, multorum iam ante cladibus experta: periculosum esse 13
tantam multitudinem in Macedoniam accipere, [ne] graviores eos socios habeant quam hostes Romanos. quinque 14
milia equitum satis esse, quibus et uti ad bellum possent et quorum multitudinem ipsi non timeant.

XXVII. Apparebat omnibus mercedem timere, nec 1
quicquam aliud; sed cum suadere [non] consulenti nemo auderet, remittitur Antigonus, qui nuntiaret quinque milium equitum opera tantum uti regem, non tenere multitudinem aliam. quod ubi audivere barbari, ceterorum 2
quidem fremitus fuit indignantium, se frustra excitos sedibus suis; Clondicus rursus interrogat, ecquid ipsis quinque milibus, quod convenisset, numeraret. cum adversus 3
id quoque misceri ambages cerneret, inviolato fallaci nuntio, quod vix speraverat ipse posse contingere, retro ad Histrum, perpopulati Threciam, qua vicina erat viae, redierunt. quae manus quieto sedente rege ad Elpeum 4
adversus Romanos [per] Perraebiae saltum in Thessaliam traducta non agros tantum nudare populando potuit, ne quos inde Romani commeatus expectarent, sed ipsas ex- 5
cindere urbes tenente ad Elpeum Perseo Romanos, ne urbibus sociis opitulari possent. ipsis quoque Romanis 6
de se cogitandum fuisset, quando neque manere amissa

Thessalia, unde exercitus alebatur, potuissent, neque pro-
7 gredi, cum ex adverso castra Macedonum [....] qui ea
pependerant spe, haud mediocriter debilitavit. eadem
8 avaritia Gentium regem sibi alienavit. nam cum trecenta
talenta Pellae missis a Gentio numerasset, signare eos
9 pecuniam passus, inde decem talenta ad Pantauchum misit
eaque praesentia dari regi iussit; reliquam pecuniam, si-
gnatam Illyriorum signo, portantibus suis praecipit, parvis
10 itineribus veherent, dein cum ad finem Macedoniae ventum
esset, subsisterent ibi ac nuntios ab se opperirentur.
11 Gentius exigua parte pecuniae accepta, cum adsidue [a]
Pantaucho ad lacessendos hostili facto Romanos stimula-
retur, M. Perpernam et L. Petillium legatos, qui tum forte
12 ad eum venerant, in custodiam coniecit. hoc audito Per-
seus contraxisse eum necessitatis [satis] ratus ad bellum,
utique cum Romanis, ad revocandum qui pecuniam por-
tabat misit, velut nihil aliud agens, quam ut quanta maxima
13 posset praeda ex se victo Romanis reservaretur. et ab
Eumene Hierophon, ignotis quae occulte acta erant, redit.
de captivis actum esse et ipsi evolgaverant et Eumenes
consulem vitandae suspicionis causa certiorem fecit.

1 XXVIII. Perseus post reditum ab Eumene Hiero-
phontis spe deiectus Antenorem et Callippum praefectos
classis cum quadraginta lembis — adiectae ad hunc nu-
2 merum quinque pristis erant — Tenedum mittit, ut inde
sparsi per Cycladas insulas naves Macedoniam cum fru-
3 mento petentes tutarentur. Cassandreae deductae naves
in portas primum, qui sub Atho monte sunt, inde Te-
nedum placido mari cum traiecissent, stantis in portu
Rhodias apertas naves Eudamumque praefectum earum
inviolatos atque etiam benigne appellatos dimiserunt.
4 cognito deinde in latere altero quinquaginta onerarias
suarum stantibus in ostio portus Eumenis rostratis, qui-
5 bus Damius praeerat, inclusas esse, circumvectus propere
ac summotis terrore hostium navibus, onerarias datis qui
prosequerentur decem lembis in Macedoniam mittit, ita
6 ut in tutum prosecuti redirent Tenedum. nono post die
ad classem iam ad Sigeum stantem redierunt. inde Su-
bota — insula est interiecta Elaeae et Chio — traiciunt.

forte postero die quam Subota classis tenuit, quinque et 7
triginta naves, quas hippagogus vocant, ab Elaea profectae cum equitibus Gallis equisque Phanas promunturium Chiorum petebant, unde transmittere in Macedoniam possent. Attalo ab Eumene mittebantur. has naves per 8
altum ferri cum ex specula signum datum Antenori esset, profectus ab Subotis inter Erythrarum promunturium Chiumque, qua artissimum fretum est, is occurrit. nihil 9
minus credere praefecti Eumenis quam Macedonum classem in illo vagari mari: nunc Romanos esse, nunc Attalum, aut remissos aliquos ab Attalo ex castris Romanis Pergamum petere. sed cum iam adpropinquantium forma 10
lemborum haud dubia esset et concitatio remorum derectaeque in se prorae hostis adpropinquare aperuissent, tunc iniecta trepidatio est. cum resistendi spes nulla esset, 11
inhabilique navium genere et Gallis vix quietem ferentibus in mari, pars eorum, qui propiores continenti litori 12
erant, in Erythraeam enarunt, pars velis datis ad Chium naves eiecere, relictisque equis effusa fuga urbem petebant. sed propius urbem lembi accessuque commodiore 13
cum exposuissent armatos, partim in via fugientes Gallos adepti Macedones ceciderunt, partim ante portam exclusos. clauserant enim Chii portas, ignari qui fugerent aut sequerentur. octingenti ferme Gallorum occisi, ducenti vivi 14
capti; equi pars in mari fractis navibus absumpti, partim nervos succiderunt in litore Macedones. viginti eximiae 15
equos formae cum captivis eosdem decem lembos, quos ante miserat, Antenor devehere Thessalonicam iussit, et primo quoque tempore ad classem reverti: Phanis se eos 16
exspectaturum. triduum ferme classis ad urbem [stetit]. Phanas inde progressi sunt, et spe celerius regressis decem lembis evecti Aegaeo mari Delum traiecerunt.

XXVIIII. Dum haec geruntur, legati Romani C. 1
Popillius et C. Decimius et C. Hostilius a Chalcide profecti tribus quinqueremibus Delum cum venissent, lembos ibi Macedonum quadraginta et quinque regis Eumenis quinqueremis invenerunt. sanctitas templi insulaeque 2
inviolatos praestabat omnes. itaque permixti Romanique et Macedones et Eumenis navales socii in templo, indu-

spere, fortunam totius rei principia secuturam esse ratus et repentinum valiturum terrorem, instructo exercitu ad
7 moenia succedit. quod si clausis portis muros portarumque turris dispositi armati defendissent, vano cum incepto
8 moenibus pepulissent Romanos; nunc porta egressi proelium loco aequo maiore animo commiserunt quam sustinuerunt. pulsi enim et fuga conglobati, cum ducenti
9 amplius in ipsis faucibus portae cecidissent, tantum intulerunt terrorem, ut oratores extemplo ad praetorem mitteret Gentius Teuticum et Bellum, principes gentis, per quos indutias peteret, ut deliberare de statu rerum
10 suarum posset. triduo in hoc dato cum castra Romana quingentos ferme passus ab urbe abessent, navem conscendit, et flumine Barbanna navigat in lacum Labeatum,
11 velut secretum locum petens ad consultandum, sed ut apparuit, falsa spe excitus Caravantium fratrem multis milibus armatorum actis ea regione, in quam missus erat,
12 adventare. qui postquam evanuit rumor, tertio post die navem eandem secundo amni Scodram demisit, praemissisque nuntiis, ut sibi appellandi praetoris potestas fieret,
13 copia facta in castra venit. et principium orationis ab accusatione stultitiae orsus suae, postremo ad preces lacrimasque effusus, genibus praetoris accidens in potesta-
14 tem sese dedit. primo bonum animum habere iussus, ad cenam etiam invitatus in urbem ad suos rediit. et cum
15 praetore eo die honorifice est epulatus, deinde in custodiam C. Cassio tribuno militum traditus, vix gladiatorio accepto decem talentis ab rege rex, ut in eam fortunam recciderat.

1 XXXII. Anicius Scodra recepta nihil prius quam requisitos Petillium Perpernamque legatos ad se duci
2 iussit. quibus splendore suo restituto Perpernam extemplo mittit ad conprehendendos amicos cognatosque regis;
3 qui Meteonem, Labeatium gentis urbem, profectus Etlevam uxorem cum filiis duobus, Scerdilaedo Pleuratoque,
4 et Caravantium fratrem Scodram in castra adduxit. Anicius bello Illyrico intra triginta dies perfecto nuntium victoriae Perpernam Romam misit, et post dies paucos Gentium regem ipsum cum parente coniuge ac liberis

ac fratre alîsque principibus Illyriorum. hoc unum bellum prius perpetratum quam coeptum Romae auditum est.

Quibus diebus haec agebantur, Perseus quoque in magno terrore erat propter adventum simul Aemili novi consulis, quem cum ingentibus minis adventare audiebat, simul Octavi praetoris. nec minus terroris a classe Romana et periculo maritumae orae habebat. Thessalonicae Eumenes et Athenagoras praeerant cum parvo praesidio duorum milium cetratorum. eo et Androclen praefectum mittit, iussum sub ipsis navalibus castra habere. Aenean mille equites [cum] Creonte Antigonensi misit ad tutandam maritumam oram, ut quocumque littore adplicuisse naves hostium audissent, extemplo ferrent agrestibus opem. quinque milia Macedonum missa ad praesidium Pythii et Petrae, quibus praepositi erant Histiaeus et Theogenes et Midon. his profectis ripam munire Elpei fluminis adgressus est, quia sicco alveo transiri poterat. huic ut omnis multitudo vacaret, feminae ex propinquis urbibus cocta cibaria in castra adferebant: miles iussus ex propinquis silvis benigne [...]

XXXIII. [....] conferre, postremo sequi se putearios ad mare, quod minus trecentos passus aberat, iussit et in litore alios alibi modicis intervallis fodere. montes ingentis altitudinis spem faciebant, eo magis quia nullos apertos egererent rivos, occultos continere latices, quorum venae in mare permanantes undae miscerentur. vix deducta summa harena erat, cum scaturigines turbidae primo et tenues emicare, dein liquidam multamque fundere aquam velut deûm dono coeperunt. aliquantum ea quoque res duci famae et auctoritatis aput milites adiecit. iussis deinde militibus expedire arma, ipse cum tribunis primisque ordinibus ad contemplandos transitus [est progressus qua] descensus facilis armatis, qua in ulteriorem ripam minime inicus ascensus esset. his satis exploratis illa quoque primum, ut ordine ac sine tumultu omnia in agmine ad nutum imperiumque ducis fierent, providit: ubi omnibus simul pronuntiaretur quod fieret neque omnes exaudirent, incerto imperio accepto alios, ab se adicientes, plus eo quod imperatum sit, alios minus facere; clamores deinde dissonos

oriri omnibus locis et prius hostes quam ipsos, quid pa-
7 retur, scire. placere igitur tribunum militum primo pilo
legionis secretum edere imperium; illum et dein singulos
proximo cuique in ordine centurioni dicere, quid opus
facto sit, sive a primis signis ad novissimum agmen, sive
8 ab extremis ad primos perferundum imperium sit. vigiles
etiam novo more scutum in vigiliam ferre vetuit: non enim
in pugnam vigilem ire, ut armis utatur, sed ad vigilan-
dum, ut cum senserit hostium adventum, recipiat se exci-
9 tetque ad arma alios. scuto prae se erecto stare galeatos;
deinde ubi fessi sint, innixos pilo, capite super marginem
scuti posito, sopitos stare, ut [vigil] fulgentibus armis
10 procul conspici ab hoste possit, ipse nihil provideat. sta-
tionum quoque morem mutavit. armati omnes, et frenatis
equis equites, diem totum perstabant; id cum aestivis
diebus urente adsiduo sole fieret, tot horarum aestu et
languore ipsos equosque fessos integri saepe adorti hostes
11 vel pauci plures vexabant. itaque ex matutina statione
ad meridiem decedi et in postmeridianam succedere alios
iussit; ita numquam fatigatos recens hostis adgredi poterat.

1 XXXIIII. Haec cum ita fieri placere contione advo-
cata pronuntiasset, adiecit urbanae contioni convenientem
2 orationem: unum imperatorem in exercitu providere et
consulere quid agendum sit deberé, nunc per se, nunc
cum iis, quos advocaverit in consilium; qui non sint ad-
vocati, eos nec palam nec secreto iactare consilia sua.
3 militem haec tria curare debere, corpus ut quam validis-
simum et pernicissimum habeat, arma apta, cibum para-
4 tum ad subita imperia; cetera scire de se dîs immortali-
bus et imperatori suo curae esse. in quo exercitu milites
consultent, imperator rumoribus vulgi circumagatur, ibi
5 nihil salutare esse. se, quod sit officium imperatoris, pro-
visurum, ut bene gerendae rei occasionem îs praebeat:
illos nihil quid futurum sit quaerere [debere], ubi datum
6 signum sit, tum militarem [operam] navare. ab his prae-
ceptis contionem dimisit, volgo etiam veteranis fatentibus,
se illo primum die, tamquam tirones, quid agendum esset
7 in re militari didicisse. non sermonibus tantum his, cum
quanto adsensu audissent verba consulis, ostenderunt,

sed rerum praesens effectus erat. neminem totis mox 8
castris quietum videres; acuere alii gladios, alii galeas
bucculasque, scutorum [alii ...], alii loricas tergere, alii
aptare corpori arma, experirique sub his membrorum agi-
litatem, quatere alii pila, alii micare gladiis mucronemque
intueri, ut facile quis cerneret, ubi primum conserendi 9
manum cum hoste data occasio esset, aut victoria egregia
aut morte memorabili finituros bellum. Perseus quoque 10
cum adventu consulis simul et veris principio strepere
omnia moverique aput hostes velut novo bello cerneret,
mota a Phila castra in adversa ripa posita, nunc ad con-
templanda opera sua circumire ducem, haud dubie transi-
tus speculan[tem ... Roma]norum esse.

XXXV. Quae res Romanis auxit animos, Macedoni- 1
bus regique eorum haut mediocrem attulit terrorem. et 2
primo supprimere in occulto famam eius rei est conatus
missis, qui Pantauchum inde venientem adpropinquare
castris vetarent. sed iam et pueri quidam visi ab suis 3
erant inter obsidis Illyrios ducti; et quo quaeque accura-
tius celantur, eo facilius loquacitate regiorum ministro-
rum emanant.

Sub idem tempus Rhodi legati in castra venerunt 4
cum isdem de pace mandatis, quae Romae ingentem iram
patrum excitavere. multo iniquioribus animis a castrensi
consilio auditi sunt. itaque cum ali [...., ali] praecipites 5
sine responso agendos castris, [ipse] pronuntiavit post diem
quintum decimum se responsum daturum. interim, ut 6
appareret, quantum pacificantium Rhodiorum auctoritas
valuisset, consultare de ratione belli gerendi coepit. pla- 7
cebat quibusdam, et maxime maioribus natu, per Elpei
ripam munitionesque vim facere: confertis et uno [agmine
impetum] facientibus resistere Macedonas non posse, ex
tot castellis aliquanto altioribus ac munitioribus, quae
validis praesidiis insedissent, priore anno deiectos. aliis 8
placebat Octavium cum classe Thessalonicam petere et
populatione maritumae orae distringere copias regias, ut
altero ab tergo se ostendente bello circumactus ad inte-
riorem partem regni tuendam nudare aliqua parte transi-
tus Elpei cogeretur. ipsi natura et operibus inexsupera- 9

bilis ripa videbatur, et praeterquam quod tormenta ubique disposita essent, missilibus etiam melius et certiore ictu
10 hostis uti audierat. alio spectabat mens tota ducis, dimissoque consilio Perraebos mercatores Coenum et Menophilum, notae et fidei iam sibi et prudentiae homines, accersitos secreto percunctatur, quales ad Perraebiam
11 transitus sint. cum loca non iniqua esse dicerent, praesidiis autem regîs obsideri, spem cepit, si nocte inproviso valida manu adgressus necopinantis esset, deici praesidia
12 posse: iacula enim et sagittas et cetera missilia in tenebris, ubi quid petatur procul provideri nequeat, inutilia esse; gladio comminus geri rem in permixta turba, quo
13 miles Romanus vincat. his ducibus usurus, praetorem Octavium accersitum exposito, quid pararet, Heraclium cum classe petere iubet et mille hominibus decem dierum
14 cocta cibaria habere. ipse P. Scipionem Nasicam, Q. Fabium Maximum filium suum cum quinque delectis militum [milibus] Heracleum mittit, velut classem conscensuros ad maritumam oram interioris Macedoniae, quod
15 in consilio agitatum erat, vastandam. secreto indicatum cibaria his praeparata ad classem esse, ne quid eos moraretur. inde iussi ducis itineris ita dividere viam, ut
16 quarta vigilia tertio die Pythium adoriri possent. ipse postero die, ut detineret regem ab circumspectu rerum aliarum, prima luce medio in alveo cum stationibus hostium proelium commisit, atque pugnatum utrimquest levi armatura. nec gravioribus armis in tam inaequali alveo
17 pugnari poterat. descensus ripae utriusque in alveum trecentorum ferme passûm erat, medium spatium torrentis, alibi aliter cavati, paulo plus quam mille passus patebat.
18 ibi in medio spectantibus utrimque ex vallo castrorum [hinc rege,] hinc consule cum suis legionibus pugnatum
19 est. missilibus procul regia auxilia melius pugnabant; comminus stabilior et tutior aut parma aut scuto Ligu-
20 stino Romanus erat. meridie fere receptui cani suis consul iussit. ita eo die diremptum proelium est haut paucis
21 utrimque interfectis. sole orto postero die inritatis certamine animis etiam acrius concursum est. sed Romani non ab his tantum, cum quibus contractum certamen erat,

sed multo magis ab ea multitudine, quae disposita in turribus stabat, omni genere missilium telorum ac saxis maxime volnerabantur. ubi propius ripam hostium subis- 22
sent, tormentis missa etiam ad ultimos perveniebant. multo pluribus eo die amissis consul paulo serius recepit suos. tertio die proelio abstinuit, degressus ad imam par- 23
tem castrorum, veluti per devexum in mare bracchium transitum temptaturus. Perseus, quod in oculis erat [....] 24

XXXVI. [....] anni post circumactum solstitium 1
erat, hora diei iam ad meridiem vergebat, iter multo pulvere et incalescente sole factum erat. lassitudo et sitis 2
iam sentiebatur, et meridiem aestum magis adcensurum mox adparebat. statuit sic adfectos recenti atque integro hosti non obicere; sed tantus ardor in animis ad dimican- 3
dum utcumque erat, ut consuli non minore arte ad suos eludendos quam ad hostis opus esset. nondum omnibus 4
instructis instabat tribunis militum, ut maturarent instruere, circumibat ipse ordines, animos militum hortando in pugnam accendebat. ibi primo alacres signum posce- 5
bant; deinde, quantum increscceret aestus, et voltus minus vigentes et voces segniores erant et quidam incumbentes scutis nixique pilis stabant. tum iam aperte primis ordi- 6
nibus inperat, metarentur frontem castrorum et inpedimenta constituerent. quod ubi fieri milites sensere, alii 7
gaudere palam, quod fessos viae labore flagrantissimo aestu non coegisset pugnare. legati circa imperatorem 8
ducesque externi erant, inter quos et Attalus, omnes adprobantes, cum pugnaturum consulem credebant — neque enim ne his [quidem] cunctationem aperuerat suam; tunc 9
mutatione consilii subita cum alii silerent, Nasica unus ex omnibus ausus est monere consulem, ne hostem ludificatum priores imperatores fugiendo certamen manibus emitteret: vereri ne [si] nocte abeat, sequendus maximo labore 10
ac periculo in intima Macedoniae sit aestasque, sicut prioribus ducibus, per calles saltusque Macedonicorum montium vagando circumagatur. se magnopere suadere, 11
dum in campo patenti hostem habeat, adgrediatur nec oblatam occasionem vincendi amittat. consul nihil offen- 12
sus libera admonitione tam clari adulescentis 'et ego'

inquit 'animum istum habui, Nasica, quem tu nunc habes;
13 et quem ego nunc habeo, tu habebis. multis belli casibus didici, quando pugnandum, quando abstinendum pugna sit. non operaest stanti nunc in acie docere quibus de causis hodie quiesse melius sit. rationes alias reposcito:
14 nunc auctoritate veteris imperatoris contentus eris.' conticuit adulescens: haud dubie videre aliqua impedimenta pugnae consulem, quae sibi non apparerent.

1 XXXVII. Paulus postquam metata castra impedimentaque collocata animadvertit, ex postrema acie tria-
2 rios primos subducit, deinde principes, stantibus in prima acie hastatis, si quid hostis moveret, postremo hastatos, ab dextro primum cornu singulorum paulatim signorum
3 milites subtrahens. ita pedites equitibus cum levi armatura ante aciem hosti oppositis sine tumultu abducti, nec ante, quam prima frons valli ac fossa perducta est, ex
4 statione equites revocati sunt. rex quoque cum sine detractatione paratus pugnare eo die fuisset, contentus eo quod per hostem moram fuisse pugnae scirent, et ipse in castra copias reduxit.

5 Castris permunitis C. Sulpicius Gallus tribunus militum secundae legionis, qui praetor superiore anno fuerat, consulis permissu ad contionem militibus vocatis pronun-
6 tiavit, nocte proxima, ne quis id pro portento acciperet, ab hora secunda usque ad quartam horam noctis lunam defecturam esse. id quia naturali ordine statis temporibus
7 fiat, et sciri ante et praedici posse. itaque quem ad modum, quia certi solis lunaeque et ortus et occasus sint, nunc pleno orbe, nunc senescentem exiguo cornu fulgere lunam non mirarentur, ita ne obscurari quidem, cum con-
8 datur umbra terrae, trahere in prodigium debere. nocte, quam pridie nonas Septembres insecuta est dies, edita hora cum luna defecisset, Romanis militibus Galli sapien-
9 tia prope divina videri, Macedonas ut triste prodigium, occasum regni perniciemque gentis portendens movit, nec aliter vates. clamor ululatusque in castris Macedonum fuit, donec luna in suam lucem emersit.

10 Postero die — tantus utrique ardor exercitui ad concurrendum fuerat, ut et regem et consulem suorum qui-

dam, quod sine proelio discessum esset, accusarent — regi prompta defensio erat, non eo solum, quod hostis prior, aperte pugnam detractans, in castra copias reduxisset, sed etiam quod eo loco signa constituisset, quo phalanx, quam inutilem vel mediocris iniquitas loci efficeret, promoveri non posset. consul ad id quod pridie praetermisisse pugnandi occasionem videbatur, et locum dedisse hosti, si nocte abire vellet, tunc quoque per speciem immolandi terere videbatur tempus, cum luce prima, ad signum propositum pugnae exeundum in aciem fuisset. tertia demum hora sacrificio rite perpetrato ad consilium vocavit, atque ibi, quod rei gerendae tempus esset, loquendo et intempestive consultando videbatur quibusdam extrahere. [...] sermones talem consul orationem habuit.

XXXVIII. 'P. Nasica, egregius adulescens, ex omnibus unus quibus hesterno die pugnari placuit, denudavit mihi suum consilium, idem postea, ita ut transisse in sententiam meam videri posset, tacuit. quibusdam alîs absentem carpere imperatorem quam praesentem monere melius visum est. et tibi, P. Nasica, et quicumque idem quod [tu] occultius senserunt, non gravabor reddere dilatae pugnae rationem. nam tantum abest, ut me hesternae quietis paeniteat, ut servatum a me exercitum eo consilio credam. in qua me opinione esse sine causa ne quis vestrûm credat, recognoscat, agedum, mecum, si videtur, quam multa pro hoste et adversus nos fuerint. iam omnium primum, quantum numero nos praestent, neminem vestrûm nec ante ignorasse et hesterno die explicatam intuentis aciem animadvertisse, certum habeo. ex hac nostra paucitate quarta pars militum praesidio inpedimentis relicta erat, nec ignavissimum quemque relinqui ad custodiam sarcinarum scitis. sed fuerimus omnes. parvom hoc tandem esse credimus, quod ex his castris, in quibus hac nocte mansimus, exituri in aciem hodierno aut summum crastino die, si ita videbitur, diis bene iuvantibus, sumus? nihilne interest, utrum militem, quem neque viae labor hodie neque operis fatigaverit, requietum, integrum in tentorio suo arma capere iubeas atque in aciem plenum virium, vigentem et corpore et animo educas, an longo

itinere fatigatum et onere fessum, madentem sudore, arentibus siti faucibus, ore atque oculis repletis pulvere, torrente meridiano sole, hosti obicias recenti, requieto, qui nulla re ante consumtas vires ad proelium adferat? quis, pro deûm fidem, ita conparatus, vel iners atque inbellis, fortissimum virum [non] vicerit? quid quod hostes per summum otium instruxerant aciem, praeparaverant animos, stabant compositi suis quisque ordinibus, nobis tunc repente trepidandum in acie instruenda erat et incompositis concurrendum?

XXXVIIII. At hercule aciem quidem inconditam inordinatamque habuissemus, castra munita, provisam aquationem, tutum ad eam iter praesidiis inpositis, explorata circa omnia; an nihil nostri habentes praeter nudum campum, in quo pugnaremus? maiores vestri castra munita portum ad omnis casus exercitus ducebant esse, unde ad pugnam exirent, quo iactati tempestate pugnae receptum haberent. ideo cum munimentis ea saepeissent, praesidio quoque valido firmabant, quod qui castris exutus erat, etiamsi pugnando acie vicisset, pro victo haberetur. castra sunt victori receptaculum, victo perfugium. quam multi exercitus, quibus minus prospera pugnae fortuna fuit, intra vallum conpulsi, tempore suo, interdum momento post, eruptione facta victorem hostem pepulerunt? patria altera est militaris haec sedes vallumque pro moenibus et tentorium suum cuique militi domus ac penates sunt. sine ulla sede vagi dimicassemus, ut quo victores nos reciperemus? his difficultatibus et impedimentis pugnae illud opponitur. quid si hostis hac interposita nocte abisset? quantum rursus sequendo eo penitus in ultimam Macedoniam exhauriendum laboris erat! ego autem neque mansurum eum neque in aciem copias educturum fuisse certum habeo, si cedere hinc statuisset. quanto enim facilius abire fuit, cum procul abessemus, quam nunc, cum in cervicibus sumus? nec fallere nos interdiu aut nocte abeund[o potest. quid au]tem est nobis optatius quam ut quorum castra praealta fluminis ripa tuta, vallo insuper saepta [ac] crebris turribus, oppugnare adorti sumus, eos relictis munimentis,

agmine effuso abeuntis in patentibus campis ab tergo adoriamur? hae dilatae pugnae ex hesterno die in hodiernum causae fuerunt. pugnare enim et ipsi mihi placet; 9
et ideo, quia per Elpeum amnem saepta ad hostem via erat, alio saltu, deiectis hostium praesidiis, novom iter aperui, neque priusquam debellavero absistam.'

XXXX. Post hanc orationem silentium fuit, partim 1
traductis in sententiam eius, partim verentibus nequiquam offendere in eo quod utcumque praetermissum revocari non posset. ac ne illo ipso quidem die aut consuli aut 2
regi [pugnare placuit, regi] quod nec fessos, ut pridie, ex via neque trepidantis in acie instruenda et vixdum compositos adgressurus erat, consuli, quod in novis castris non ligna, non pabulum convectum erat, ad quae petenda ex propinquis agris magna pars militum e castris exierat. neutro imperatorum volente fortuna, quae plus consiliis 3
humanis pollet, contraxit certamen. flumen erat haud 4
magnum propius hostium castris, ex quo et Macedones et Romani aquabantur praesidiis ex utraque ripa positis, ut id facere tuto possent. duae cohortes a parte Roma- 5
norum erant, Marrucina et Paeligna, duae turmae Samnitium equitum, quibus praeerat M. Sergius Silus legatus; et aliud pro castris stativom erat praesidium sub C. Clu- 6
vio legato, tres cohortes, Firmana, Vestina, Cremonensis, duae turmae equitum, Placentina et Aesernina. cum otium 7
ad flumen esset neutris lacessentibus, hora circiter nona iumentum e manibus curantium elapsum in ulteriorem ripam effugit. quod cum per aquam ferme genu tenus 8
altam tres milites sequerentur, Threces duo id iumentum ex medio alveo in suam ripam trahentes [....], altero eorum occiso receptoque eo iumento ad stationem suorum [se] recipiebant. octingentorum Thracum praesidium in 9
hostium ripa erat. ex his pauci primo, aegre passi popularem in suo conspectu caesum, ad persequendos interfectores fluvium transgressi sunt, dein plures, postremo 10
omnes, et cum praesidio [....]

XXXXI. [....] proelium ducit. movebat imperi ma- 1
iestas, gloria viri, ante omnia aetas, quod maior sexaginta annis iuvenum munia in parte praecipua laboris periculi-

ante lucem Axium amnem traicere, eum finem sequendi propter difficultatem transitus fore ratus Romanis.

1 XXXXIIII. Consulem, cum se in castra victor recepisset, ne sincero gaudio frueretur, cura de minore filio
2 stimulabat. P. Scipio is erat, Africanus et ipse postea deleta Carthagine appellatus, naturalis consulis Pauli
3 filius, adoptione Africani nepos. is septumum decumum tunc annum agens, quod ipsum curam augebat, dum effuse sequitur hostes, in partem aliam turba ablatus erat; et serius cum redisset, tunc demum, recepto sospite filio, victoriae tantae gaudium consul sensit.

4 Amphipolim cum iam fama pugnae pervenisset, concursusque matronarum in templum Dianae, quam Tauropolon vocant, ad opem exposcendam fieret, Diodorus, qui praeerat urbi, metuens ne Thraces, quorum duo milia in praesidio erant, urbem in tumultu diriperent, ab subornato ab se per fallaciam in tabellari speciem litteras in
5 foro medio accepit. scriptum in iis erat, ad Emathiam classem Romanam adpulsam esse agrosque circa vexari: orare praefectos Emathiae, ut praesidium adversus popu-
6 latores mittat. his lectis hortatur Thracas, ut ad tuendam Emathiae oram proficiscantur: magnam eos caedem praedamque palatis passim per agros Romanis facturos.
7 simul elevat famam adversae pugnae: quae si vera foret,
8 alium super alium recentes ex fuga venturos fuisse. per hanc causam Thracibus ablegatis, simul transgressos eos Strymonem vidit, portas clausit.

1 XXXXV. Tertio die Perseus quam pugnatum erat Amphipolim venit. inde oratores cum caduceo ad Pau-
2 lum misit. interim Hippias et Midon et Pantauchus, principes amicorum regis, Beroeam, quo ex acie confugerant, ipsi ad consulem profecti Romanis dedunt. hoc idem et alii deinceps. metu perculsi parabant facere.
3 consul nuntiis victoriae Q. Fabio filio et L. Lentulo et Q. Metello cum litteris Romam missis spolia iacentis
4 hostium exercitus peditibus concessit, equitibus praedam circumiecti agri, dum ne amplius duabus noctibus a castris abessent. ipse propius mare ad Pydnam castra
5 movit. Beroea primum, deinde Thessalonica et Pella et

deinceps omnis ferme Macedonia intra biduum dedita. Pydnaei, qui proximi erant, nondum miserant legatos; 6 multitudo incondita plurium simul gentium turbaque, quae ex acie fuga in unum conpulsa erat, consilium et consensum civitatis inpediebat, nec clausae modo portae, sed etiam inaedificatae erant. missi Midon et Pantauchus sub 7 muros ad conloquium Solonis, qui praesidio praeerat; per eum emittitur militaris turba. oppidum deditum militibus datur diripiendum. Perseus, una tantum spe Bisaltarum 8 auxili temptata, ad quos nequiquam miserat legatos, in contionem processit Philippum secum filium habens, ut 9 et ipsos Amphipolitanos et equitum peditumque, qui aut se persecuti aut fuga eodem delati erant, adhortando animos confirmaret. sed aliquotiens dicere incipientem 10 cum lacrimae praepedissent, quia ipse hiscere nequiit, Euandro Cretensi editis, quae agi cum multitudine vellet, de templo descendit. multitudo sicut ad conspectum 11 regis fletumque tam miserabilem et ipsa ingemuerat lacrimaveratque, ita Euandri orationem aspernabatur, et quidam ausi sunt media ex contione succlamare 'abite hinc, ne qui pauci supersumus, propter vos pereamus.' horum ferocia vocem Euandri clausit. rex exin domum 12 se recepit, pecuniaque et auro argentoque in lembos, qui in Strumone stabant, delatis et ipse ad flumen descendit. Thraces navibus se committere non ausi domos dilapsi 13 et alia militaris generis turba, Cretensis spem pecuniae secuti. et quoniam in dividendo plus offensionum quam gratiae erat, quinquaginta talenta is posita sunt in ripa diripienda. ab hac direptione cum per tumultum naves 14 conscenderent, lembum unum in ostio amnis multitudine gravatum merserunt. Galepsum eo die, postero Samo- 15 thracam, quam petebant, perveniunt; ad duo milia talentum pervecta eo dicuntur.

XXXXVI. Paulus per omnes deditas civitates di- 1 missis qui praeessent, ne qua iniuria in nova pace victis fieret, retentisque aput se caduceatoribus regis P. Nasicam, ignarus fugae regis, Amphipolim misit cum modica peditum equitumque manu, simul ut Sinticen evastaret 2 et ad omnes conatus regis impedimento esset. inter haec 3

Meliboea a Cn. Octavio capitur diripiturque; ad Aeginium, ad quod oppugnandum Cn. Anicius legatus missus erat, ducenti eruptione ex oppido facta amissi sunt ignaris Aeginiensibus debellatum esse. consul a Pydna profectus cum toto exercitu die altero Pellam pervenit; et cum castra mille passus inde posuisset, per aliquot dies ibi stativa habuit, situm urbis undique aspiciens, quam non sine causa delectam esse regiam advertit. sita est in tumulo vergente in occidentem hibernum; cingunt paludes inexsuperabilis altitudinis aestate et hieme, quas restagnantes faciunt [amnes. arx] Phacus in ipsa palude, qua proxima urbi est, velut insula eminet aggeri operis ingentis imposita, qui et murum sustineat et umore circumfusae paludis nihil laedatur. muro urbis coniuncta procul videtur; divisa est intermurali amni et eadem ponte iuncta, ut nec oppugnante externo aditum ab ulla parte habeat, nec si quem ibi rex includat, ullum nisi per facillimae custodiae pontem effugium. et gaza regia in eo loco erat: sed tum nihil praeter trecenta talenta, quae missa Gentio regi, deinde retenta fuerant, inventum est. per quos dies ad Pellam stativa fuerunt, legationes frequentes, quae ad gratulandum convenerant, maxime ex Thessalia, auditae sunt. nuntio deinde accepto Persea Samothracam traiecisse, profectus a Pella consul quartis castris Amphipolim pervenit. effusa omnis obviam turba cuivis indicio erat non bono ac iusto rege orba [....]

[PERIOCHA LIBRI XXXXV.]

[Perseus ab Aemilio Paulo in Samothrace captus est. cum Antiochus Syriae rex Ptolemaeum et Cleopatram Aegypti reges obsideret et missis ad eum a senatu legatis, qui iuberent ab obsidione socii regis absisteret, editisque mandatis consideraturum se quid faciendum esset respondisset, unus ex legatis Popillius virga regem circumscripsit iussitque, antequam circulo excederet, responsum daret. qua asperitate effecit, ut Antiochus bellum omitteret. legationes gratulantium populorum atque regum in senatum admissae, Rhodiorum, qui eo bello contra populum Romanum [regi] faverant, exclusa. postera die cum de eo quaereretur, ut eis bellum indiceretur, causam in senatu patriae suae legati egerunt. nec tamquam

socii nec tamquam hostes dimissi. Macedonia in provinciae formam redacta Aemilius Paulus, repugnantibus militibus ipsius propter minorem praedam et contradicente Ser. Sulpicio Galba, triumphavit et Persen cum tribus filiis duxit ante currum. cuius triumphi laetitia ne solida ei contingeret, duorum filiorum funeribus insignita est, quorum alterius mors triumphum patris praecessit, alterius secuta est. lustrum a censoribus conditum est; censa sunt civium capita trecenta duodecim milia octingenta quinque. Prusias Bithyniae rex Romam, ut senatui gratias ageret ob victoriam ex Macedonia partam, venit et Nicomeden filium senatui commendavit. rex plenus adulationis libertum se populi Romani dicebat.]

TITI LIVI
AB VRBE CONDITA

LIBER XXXXV.

I. Victoriae nuntii, Q. Fabius et L. Lentulus et Q. 1
Metellus, quanta potuit adhiberi festinatio, celeriter Romam cum venissent, praeceptam tamen eius rei laetitiam invenerunt. quarto post die quam cum rege est pugna- 2
tum, cum in circo ludi fierent, murmur repente populi tota spectacula pervasit, pugnatum in Macedonia et devictum regem esse, dein fremitus increvit, postremo clamor 3
plausus[que], velut certo nuntio victoriae allato, est exortus. mirari magistratus et quaerere auctorem repen- 4
tinae laetitiae; qui postquam nullus erat, evanuit equidem tamquam certae rei gaudium, omen tamen laetum insidebat animis. quod postquam veris nuntiis Fabi Len- 5
tulique et Metelli adventu firmatum est, cum victoria ipsa, tum augurio animorum suorum laetabantur. et 6
altera traditur circensis turbae non minus similis veri laetitia. ante diem quintum decimum kalendas Octobres, ludorum Romanorum secundo die, C. Licinio consuli ad quadrigas mittendas escendenti tabellarius, qui se ex Macedonia venire diceret, laureatas litteras [tradidisse] dicitur. quadrigis missis consul currum conscendit, et 7
cum per circum veheretur ad foros publicos, laureatas

8 tabellas populo ostendit. quibus conspectis repente inmemor spectaculi populus in medium decurrit. eo senatum consul vocavit recitatisque tabellis ex auctoritate patrum pro foris publicis denuntiavit populo, L. Aemilium col-
9 legam signis conlatis cum rege Perseo pugnasse; Macedonum exercitum caesum fusumque; regem cum paucis fugisse, civitates omnes Macedoniae in dicionem populi
10 Romani venisse. his auditis clamor cum ingenti plausu ortus; ludis relictis domus magna pars hominum ad con-
11 iuges [et] liberos laetum nuntium portabant. tertius decimus dies erat ab eo, quo in Macedonia pugnatum est.

1 II. Postero die senatus in curia habitus, supplicationesque decretae, et senatus consultum factum est, ut consul, quos praeter milites sociosque navales coniuratos
2 haberet, dimitteret: de militibus socîsque navalibus dimittendis referretur, cum legati ab L. Aemilio consule, a
3 quibus praemissus tabellarius esset, [venissent]. ante diem sextum kal. Octobres hora fere secunda legati urbem ingressi sunt; ingentem secum occurrentium, quacumque ibant, prosequentiumque trahentes turbam in
4 forum ad curiam perrexerunt. senatus forte in curia erat; eo legatos consul introduxit. ibi tantum temporis retenti, dum exponerent quantae regiae [copiae] peditum equitumque fuissent, quot milia ex his caesa, quot capta
5 forent, quam paucorum militum iactura tanta hostium strages facta, quam pavide rex fugisset, existimari Samothraciam petiturum, paratam classem ad persequendum
6 esse, neque terra neque mari elabi posse, eadem haec paulo post in contionem traducti exposuerunt; renovataque laetitia, cum consul edixisset, ut omnes aedes sacrae aperirentur, pro se quisque ex contione ad gratias agen-
7 das ire dîs, ingentique turba non virorum modo, sed etiam feminarum conferta [tota] urbe deorum immorta-
8 lium templa. senatus revocatus in curiam supplicationes ob rem egregie gestam ab L. Aemilio consule in quinque dies circa omnia pulvinaria decrevit hostîsque maioribus
9 sacrificari iussit. naves quae in Tiberi paratae instructaeque stabant, ut, si res posceret, in Macedoniam mit-
10 terentur, subduci et in navalibus conlocari, socios navalis

dato annuo stipendio dimitti et cum his omnes, qui in consulis verba iuraverant; et quod militum Corcyrae, 11
Brundisi, ad mare superum aut in agro Larinati esset — omnibus his locis dispositus exercitus fuerat, cum quo, si res posceret, C. Licinius collegae ferret opem —, hos omnes milites dimitti placuit. supplicatio pro contione 12
populo indicta est ex ante diem quintum idus Octobres cum eo die in quinque dies.

III. Ex Illyrico duo legati C. Licinius Nerva et P. 1
Decius nuntiarunt, exercitum Illyriorum caesum, Gentium regem captum, in dicione populi Romani et Illyricum esse. ob eas res gestas ductu auspicioque L. Anici 2
praetoris senatus in triduom supplicationes decrevit. indictae a consule sunt in ante [diem] quartum et tertium et pridie idus Novembres.

Tradidere quidam legatos Rhodios, nondum dimissos, 3
post victoriam nuntiatam velut ad ludibrium stolidae superbiae in senatum vocatos esse. ibi Agepolim principem 4
eorum ita locutum: missos esse legatos ab Rhodiis ad pacem inter Romanos et Persea faciendam, quod id bel- 5
lum grave atque incommodum Graeciae omni, sumptuosum ac damnosum ipsis Romanis esset. fortunam populi 6
Romani bene fecisse, quando finito aliter bello gratulandi sibi de victoria egregia Romanis opportunitatem dedisset. haec ab Rhodio dicta, responsum ab senatu esse, Rhodios nec utilitatium Graeciae [gratia] neque cura inpensarum populi Romani, sed pro Perseo legationem eam misisse: nam si ea fuisset cura, quae simularetur, tum mittendos 7
legatos fuisse, cum Perseus in Thessaliam exercitu inducto per biennium Graecas urbes alias obsideret, alias denuntiatione armorum terreret; tum nullam pacis ab 8
Rhodiis mentionem factam. postquam superatos saltus transgressosque in Macedoniam Romanos audierint et inclusum teneri Persea, tunc Rhodios legationem misisse, non ad ullam aliam rem quam ad Persea ex imminenti periculo eripiendum. cum hoc responso legatos dimissos.

IIII. Per eosdem dies et M. Marcellus ex provincia 1
Hispania decedens Marcolica nobili urbe capta decem

nocte media cum tribus consciis fugae per posticum aedium in propincum cubiculo hortum, atque inde maceriam
5 aegre transgressus ad mare pervenit. Oroandes tantum [moratus], dum pecunia defertur, primis tenebris sol-
6 verat navem ac per altum Cretam petebat. postquam in portu navis non inventa est, vagatus Perseus aliquamdiu in litore, postremo timens lucem iam adpropinquantem, in hospitium redire non ausus, in latere templi prope an-
7 gulum obscurum delituit. pueri regii aput Macedonas vocabantur principum liberi ad ministerium electi regis; ea cohors persecuta regem fugientem ne tum quidem abscedebat, donec iussu Cn. Octavi pronuntiatum est per
8 praeconem, regios pueros Macedonasque alios, qui Samothracae essent, si transirent ad Romanos, incolumitatem libertatemque et sua omnia servaturos, aut quae secum
9 haberent aut in Macedonia reliquissent. ad hanc vocem transitio omnium facta est, nominaque dabant ad C. Postumium tribunum militum. liberos quoque parvos regios Ion Thessalonicensis Octavio tradidit, nec quisquam, praeter Philippum maximum natu ex filiis, cum rege
10 relictus. tum sese filiumque Octavio tradidit, fortunam deosque, quorum [in] templo erant, nulla ope supplicem
11 iuvantis accusans. in praetoriam navem inponi iussus, eodem et pecunia quae superfuit delata est, extemploque
12 classis Amphipolim repetit. inde Octavius regem in castra ad consulem misit praemissis litteris, ut in potestate eum esse et adduci sciret.

1 VII. Secundam eam Paulus, sicut erat, victoriam ratus victimas cecidit eo nuntio; et consilio advocato [litteras] praetoris cum recitasset, Q. Aelium Tuberonem obviam regi misit, ceteros manere in praetorio frequentis
2 iussit. non alias ad ullum spectaculum tanta multitudo occurrit. patrum aetate Syphax rex captus in castra Romana adductus erat, praeterquam quod nec sua nec gentis fama comparandus, tunc accessio Punici belli fuerat,
3 sicut Gentius Macedonici; Perseus caput belli erat, nec ipsius tantum patris avique [....], quos sanguine ac genere contingebat, fama conspectum eum efficiebat, sed effulgebant Philippus ac magnus Alexander, qui summum

inperium in orbe terrarum Macedonum fecerant. pullo 4
amictus Perseus ingressus est castra nullo suorum alio
comite, qui socius calamitatis miserabiliorem eum faceret.
progredi prae turba occurrentium ad spectaculum non
poterat, donec a consule lictores missi sunt, qui sum-
moto iter ad praetorium facerent. consurrexit consul, 5
et iussis sedere aliis progressusque paulum introeunti
regi dextram porrexit. summittentemque se ad pedes
sustulit, nec attingere genua passus introductum in ta-
bernaculum adversus advocatos in consilium considere
iussit.

VIII. Prima percontatio fuit, qua subactus iniuria 1
contra populum Romanum bellum tam infesto animo
suscepisset, quo se regnumque suum ad ultimum discrimen
adduceret. cum responsum expectantibus cunctis terram 2
intuens diu tacitus fleret, rursum consul 'si iuvenis regnum 3
accepisses, minus equidem mirarer, ignorasse te, quam
gravis aut amicus aut inimicus esset populus Romanus;
nunc vero, cum et bello patris tui, quod nobiscum gessit, 4
interfuisses, et pacis postea, quam cum summa fide ad-
versus eum coluimus, meminisses, [quod fuit] consilium,
quorum et vim [in] bello et fidem in pace expertus esses,
cum îs tibi bellum esse quam pacem malle?' nec inter- 5
rogatus nec accusatus cum responderet, 'utcumque tamen
haec, sive errore humano seu casu seu necessitate incide-
runt, bonum animum habe. multorum regum, populorum
casibus cognita populi Romani clementia non modo spem
tibi, sed prope certam fiduciam salutis praebet.' haec 6
Graeco sermone Perseo, Latine deinde suis 'exemplum
insigne cernitis' inquit 'mutationis rerum humanarum.
vobis hoc praecipue dico, iuvenes. ideo in secundis rebus
nihil in quemquam superbe ac violenter consulere decet
nec praesenti credere fortunae, cum quid vesper ferat in-
certum sit. is demum vir erit, cuius animum neque pro- 7
spera flatu suo efferet nec adversa infringet.' consilio
dimisso tuendi cura regis Q. Aelio mandatur. eo die et 8
invitatus ad consulem Perseus et alius omnis ei honos
habitus est, qui haberi in tali fortuna poterat. exercitus
deinde in hiberna dimissus est.

1 VIIII. Maximam partem copiarum Amphipolis, reliquas propinquae urbes acceperunt.
2 Hic finis belli, cum quadriennium continuum bellatum esset, inter Romanos ac Persea fuit, idemque finis inclyti
3 per Europae plerumque atque Asiam omnem regni. vicensimum ab Carano, qui primus regnabat, Persea numerabant. Perseus Q. Fulvio, [L.] Manlio consulibus regnum accepit, a senatu rex est appellatus M. Iunio, A.
4 Manlio consulibus, regnavit undecim annos. Macedonum obscura admodum fama usque ad Philippum Amyntae filium fuit. inde ac per eum [gens] crescere cum coepisset, Europae se tamen finibus continuit, Graeciam om-
5 nem et partem Threciae atque Illyrici amplexa. superfudit deinde se in Asiam, et tredecim annis, quibus Alexander regnavit, primum omnia, qua Persarum prope inmenso
6 spatio imperium fuerat, suae dicionis fecit, Arabas hinc Indiamque, qua terrarum ultumos finis rubrum mare am-
7 plectitur, peragravit. tum maximum in terris Macedonum regnum nomenque, inde morte Alexandri distractum [in] multa regna, dum ad se quisque opes rapiunt, laceratis viribus, a summo culmine fortunae ad ultimum finem centum quinquaginta annos stetit.
1 X. Victoriae Romanae fama cum pervasisset in Asiam, Antenor, qui cum classe lemborum ad Phanas stabat, Cas-
2 sandriam inde traiecit. C. Popillius, qui [ad] Delum praesidio navibus Macedoniam petentibus erat, postquam debellatum in Macedonia et statione summotos hostium lembos audivit, dimissis et ipse Atticis navibus ad susceptam legationem peragendam navigare Aegyptum pergit,
3 ut prius occurrere Antiocho posset, quam ad Alexandreae
4 moenia accederet. cum praeterveherentur Asiam legati et Loryma venissent, qui portus viginti paulo amplius milia
5 ab Rhodo abest, ex adverso urbi ipsi positus, principes Rhodiorum occurrunt — iam enim eo quoque victoriae fama perlata erat — orantes, ut Rhodum deveherentur: pertinere id ad famam salutemque civitatis, noscere ipsos omnia, quae acta essent agerenturque Rhodi, et conperta
6 per se, non volgata fama, Romam referre. diu negantes perpulerunt, ut moram navigationis brevem pro salute

sociae urbis paterentur. postquam Rhodum ventum est,
in contionem quoque eos îdem precibus pertraxerunt.
adventus legatorum auxit potius timorem civitati quam 7
minuit; omnia enim Popillius quae singuli universique
eo bello hostiliter dixerant fecerantque rettulit, et vir 8
asper ingenio augebat atrocitatem eorum, quae dicerentur, voltu truci et accusatoria voce, ut, cum propriae si- 9
multatis nulla causa cum civitate esset, ex unius senatoris
Romani acerbitate, qualis in se universi senatus animus
esset, coniectarent. C. Decimi mode[ratior o]ratio fuit, 10
qui in plerisque eorum, quae commemorata a Popillio
essent, culpam non penes populum, sed penes paucos concitores volgi esse dixit: eos, venalem linguam habentis, 11
decreta plena regiae adsentationis fecisse, et eas legationes misisse, quarum Rhodios semper non minus puderet
quam paeniteret. quae omnia, si ea mens populo foret,
in capita noxiorum versura. cum magno adsensu auditus 12
est, non magis eo quod multitudinem noxa levabat quam
quod culpam in auctores verterat. itaque cum principes 13
eorum Romanis responderent, nequaquam tam grata oratio eorum fuit, qui quae Popillius obiecerat diluere utcumque conati sunt, quam eorum, qui Decimio in auctoribus
ad piaculum noxae obiciendis adsensi sunt. decretum 14
igitur extemplo, ut qui pro Perseo adversus Romanos
dixisse quid aut fecisse convincerentur, capitis condemnarentur. excesserunt urbe sub adventu Romanorum quidam, alii mortem sibi consciverunt. legati non ultra quam 15
quinque dies Rhodi morati Alexandream proficiscuntur.
nec eo segnius iudicia ex decreto coram his facto Rhodii
exercebant; quam perseverantiam in exequenda re [non]
tam Decimii lenitas quam [metus a Romanis effecerat.

XI. Cum] haec gererentur, Antiochus frustra tempta- 1
tis moenibus Alexandrea abscesserat, ceteraque Aegypto
potitus, relicto Memphi maiore Ptolemaeo, cui regnum
quaeri suis viribus simulabat, ut victorem mox adgrederetur, in Syriam exercitum abduxit. nec huius voluntatis 2
eius ignarus Ptolemaeus, dum conterritum obsidionis metu
minorem fratrem haberet, posse se recipi Alexandreae et
sorore adiuvante et non repugnantibus fratris amicis ratus,

3 primum ad sororem, deinde ad fratrem amicosque eius non prius destitit mittere, quam pacem cum is confirma-
4 ret. suspectum Antiochum effecerat, quod cetera Aegypto sibi tradita Pelusii validum relictum erat praesidium.
5 apparebat claustra Aegypti teneri, ut cum vellet, rursum exercitum induceret; bello intestino cum fratre eum exitum fore, ut victor fessus certamine nequaquam par Antiocho
6 futurus esset. haec prudenter animadversa [a] maiore cum adsensu minor frater quique cum eo erant acceperunt; soror plurimum adiuvit, non consilio modo, sed
7 etiam precibus. itaque consentientibus cunctis pace facta Alexandream recipitur, ne multitudine quidem adversante, quae in bello non per obsidionem modo, sed etiam postquam a moenibus abscessum est, quia nihil ex Aegypto
8 subvehebatur, omnium rerum adtenuata inopia erat. is cum laetari Antiochum conveniens esset, si redducendi eius causa exercitum Aegyptum induxisset, quo specioso titulo ad omnis Asiae et Graeciae civitates legationibus recipiendis litterisque dimittendis usus erat, adeo est offensus, ut multo acrius infestiusque adversus duos quam
9 ante adversus unum pararet bellum. Cyprum extemplo classem misit; ipse primo vere cum exercitu Aegyptum
10 petens in Coelen Syriam processit. circa Rhinocolura Ptolemaei legatis agentibus gratias, quod per eum regnum patrium recepisset, petentibusque, ut suum munus tueretur et diceret potius quid fieri vellet quam hostis ex socio
11 factus vi atque armis ageret, respondit, non aliter neque classem revocaturum neque exercitum redducturum, nisi sibi et tota Cypro et Pelusio agroque qui circa Pelusiacum ostium Nili esset cederet [rex], diemque praestituit, intra quam de condicionibus peractis responsum acciperet.

1 XII. Postquam dies data indutiis praeteriit [....]
2 navigantibus ostio Nili ad Pelusium, per deserta Arabiae [....] ad Memphim incolebant, et ab ceteris Aegyptiis, partim voluntate, partim metu, ad Alexandream modicis
3 itineribus descendit. ad Eleusinem transgresso flumen, qui locus quattuor milia ab Alexandrea abest, legati Ro-
4 mani occurrerunt. quos cum advenientis salutasset dextramque Popillio porrigeret, tabellas ei Popillius [senatus

consultum] scriptum habentis tradit atque omnium primum id legere iubet. quibus perlectis cum se considera- 5
turum adhibitis amicis, quid faciendum sibi esset dixisset, Popillius, pro cetera asperitate animi, virga quam in manu gerebat circumscripsit regem ac 'priusquam hoc circulo excedas' inquit 'redde responsum, senatui quod referam.' obstupefactus tam violento imperio parumper 6
cum haesitasset, 'faciam' inquit 'quod censet senatus.' tum demum Popillius dextram regi tamquam socio atque amico porrexit. die deinde finita cum excessisset Aegypto 7
Antiochus, legati, concordia etiam auctoritate sua inter fratres firmata, inter quos vixdum convenerat pax, Cyprum navigant et inde, quae iam vicerat proelio Aegyptias naves, classem Antiochi dimittunt. clara ea per gentis 8
legatio fuit, quod haud dubie adempta Antiocho Aegyptus habenti iam redditumque patrium regnum stirpi Ptolemaei fuerat.

Consulum eius anni sicut alterius clarus consulatus 9
insigni victoria, ita alterius obscura fama, quia materiam res gerendi non habuit. iam primum cum legionibus ad 10
conveniendum [diem] dixit, non auspicato templum intravit. vitio diem dictam esse augures, cum ad eos relatum est, decreverunt. profectus in Galliam circa Macros cam- 11
pos ad montis Siciminam et Papinum stativa habuit, deinde circa eadem loca cum sociis nominis Latini hibernabat; legiones Romanae, quod vitio dies exercitui ad 12
conveniendum dicta erat, Romae manserant. et praetores 13
praeter C. Papirium Carbonem, cui Sardinia evenerat, in provincias iere. eundem ius dicere Romae — nam eam quoque sortem habebat — inter cives et peregrinos patres censuerant.

XIII. Vt Popillius et ea legatio quae missa ad Antio- 1
chum erat Romam rediit, rettulit, controversias inter reges sublatas esse exercitumque ex Aegypto in Syriam reductum. post ipsorum regum legati venerunt, Antiochi 2
legati referentes, omni victoria potiorem pacem regi, senatui quae placuisset, visam eumque haut secus quam deorum imperio legatorum Romanorum iussis paruisse. gratulati dein de victoria sunt, quam [summa] ope, si 3

4 quid imperatum foret, adiuturum regem fuisse. Ptolemaei
legati communi nomine regis et Cleopatrae gratias egerunt:
5 plus eos senatui populoque Romano quam parentibus suis,
plus quam diis immortalibus debere, per quos obsidione
miserrima liberati essent, regnum patrium prope amissum
6 [recepissent. responsum] ab senatu est, Antiochum recte
atque ordine fecisse, quod legatis paruisset, gratumque
7 id esse senatui populoque Romano; regibus Aegypti,
Ptolemaeo Cleopatraeque, si quid per se boni commodi-
que evenisset, id magnopere senatum laetari, daturumque
operam, ut regni sui maximum semper praesidium posi-
8 tum esse in fide populi Romani ducant. munera legatis
ut ex instituto mittenda curaret, C. Papirio praetori man-
9 datum. litterae deinde [e] Macedonia allatae, quae victo-
riae laetitiam geminarunt, Persea regem in potestatem
consulis venisse.

10 Dimissis legatis disceptatum inter Pisanos Lunen-
sesque legatos, Pisanis querentibus agro se a colonis
Romanis pelli, Lunensibus adfirmantibus eum de quo
11 agatur ab triumviris agrum sibi adsignatum esse. senatus
qui de finibus cognoscerent statuerentque quinqueviros
misit, Q. Fabium Buteonem, P. Cornelium Blasionem,
T. Sempronium Muscam, L. Naevium Balbum, C. Apu-
leium Saturninum.

12 Et ab Eumene et ab Attalo et ab Athenaeo fratribus
communis legatio de victoria gratulatum venit. et Mas-
gabae regis Masinissae filio, Puteolis nave egresso, praesto
fuit obviam missus cum pecunia L. Manlius quaestor, qui
13 Romam eum publico sumtu perduceret. advenienti ex-
templo senatus datus est. [ibi] is adulescens ita locutus
est, ut quae rebus grata erant, gratiora verbis faceret.
commemoravit, quot pedites equitesque, quot elephantos,
quantum frumenti eo quadriennio pater suus in Mace-
14 doniam misisset: duas res ei rubori fuisse, unam, quod
rogasset eum per legatos senatus quae ad bellum opus
essent et non inperasset, alteram, quod pecuniam ei pro
15 frumento misisset. Masinissam meminisse regnum a po-
pulo Romano partum auctumque et multiplicatum habere,
usu regni contentum scire, dominium et ius eorum qui

dederint esse. sumere itaque eos de se, non rogare ae- 16
quom esse, neque emere ea ex fructibus agri ab se dati, quae ibi populo Romano proveniant. id Masinissae satis esse et fore, quod populo Romano superesset. cum iis 17
mandatis a patre profectum postea consecutos equites, qui devictam Macedoniam nuntiarent gratulatumque senatui iuberent indicare, tantae eam rem laetitiae patri suo esse, ut Romam venire velit Iovique optimo maximo in Capitolio sacrificare et grates agere; id, nisi molestum sit, ut ei permittatur ab senatu petere.

XIIII. Responsum regulo est, facere patrem eius Ma- 1
sinissam quod virum gratum bonumque facere deceat, ut pretium honoremque debito beneficio addat: et popu- 2
lum Romanum ab eo bello Punico forti fidelique opera adiutum, et illum favente populo Romano regnum adeptum; aeque tantis postea trium regum bellis deinceps omnibus eum functum officiis. victoria vero populi Ro- 3
mani laetari eum regem mirum non esse, qui sortem omnem fortunae regnique sui cum rebus Romanis miscuisset. grates deis pro victoria aput suos penates ageret; Romae filium pro eo acturum. gratulatum quoque satis suo ac 4
patris nomine esse. ipsum relinquere regnum et Africa excedere, praeterquam quod illi inutile esset, non esse e re publica populi Romani senatum censere. petenti 5
Masgabae, ut Hanno Hamilcaris filius opses in locum [...] exigeret. munera ex senatus consulto emere regulo 6
quaestor iussus ex centum pondo argenti, et prosequi eum Puteolos omnemque sumptum, quoad in Italia esset, praebere et duas naves conducere, quibus ipse comitesque regis in Africam deveherentur; et comitibus omnibus, 7
liberis servisque, vestimenta data. haud ita multo post 8
de altero Masinissae filio Misagene litterae adlatae sunt, missum eum ab L. Paulo post devictum Persea in Africam cum equitibus suis, navigantem, dispersa classe in Hadriatico mari Brundisium tribus navibus aegrum delatum. [ad] eum cum isdem muneribus, quae data Romae 9
fratri eius erant, L. Stertinius quaestor Brundisium missus, [iussus]que curare, ut aedes hospi [....]

XV. In quattuor urbanas tribus descripti erant liber- 1

tini, praeter eos, quibus filius quinquenni maior ex se
2 natus esset — eos, ubi proxumo lustro censi essent, censeri iusserunt — et eos qui praedium praediave rustica pluris sestertiûm triginta milium haberent —, [....] cen-
3 sendi ius factum est. hoc cum ita servatum esset, negabat Claudius suffragii lationem iniussu populi censorem cuiquam homini, nedum ordini universo adimere posse.
4 neque enim, si tribu movere posset, quod sit nihil aliud quam mutare iubere tribum, ideo omnibus quinque et triginta tribubus emovere posse, id est civitatem libertatemque eripere, non ubi censeatur finire, sed censu
5 excludere. haec inter ipsos disceptata. postremo eo descensum est, ut ex quattuor urbanis tribubus unam palam in atrio Libertatis sortirentur, in quam omnes qui
6 servitutem servissent coicerent. Exquilinae sors exiit; in ea Ti. Gracchus pronuntiavit libertinos omnis censeri
7 placere. magno ea res honori censoribus aput senatum fuit. gratiae actae et Sempronio, qui in bene coepto
8 perseverasset, et Claudio, qui non inpedisset. plures quam ab superioribus et senatu remoti sunt et equos vendere iussi. omnes îdem ab utroque et tribu moti et aerari facti, neque ullius, quem alter notaret, [ab] altero
9 levata ignominia. petentibus, ut ex instituto ad sarta tecta exigenda et ad opera quae locassent probanda anni et sex mensum tempus prorogaretur, Cn. Tremellius tribunus, quia lectus non erat in senatum, intercessit.

Eodem anno C. Cicereius aedem Monetae [in monte] Albano dedicavit quinquennio post, quam vovit. flamen Martialis inauguratus est eo anno L. Postumius Albinus.

1 XVI. Q. Aelio, M. Iunio consulibus de provinciis referentibus censuere patres duas provincias Hispaniam rursus fieri, quae una per bellum Macedonicum fuerat,
2 et Macedoniam Illyricumque eosdem, L. Paulum et L. Anicium, optinere, donec de sententia legatorum res et bello turbatas et [in] statum alium ex regno formandas
3 conposuissent. consulibus Pisae et Gallia decretae cum binis [legionibus quinûm milium] peditum et equitum quadringenorum. praetorum sortes fuere, Q. Cassii urbana, M'. Iuventi Thalnae inter peregrinos, Ti. Claudi

Neronis Sicilia, Cn. Fulvi Hispania citerior, [ulterior] C. Licini Nervae. A. Manlio Torquato Sardinia obvenerat; 4 nequiit ire in provinciam, ad res capitalis quaerendas ex senatus consulto retentus.

De prodigiis deinde nuntiatis senatus est consultus. 5 aedes deûm penatium in Velia de caelo tacta erat, et in oppido Minervio duae portae et muri aliquantum. Anagniae terra pluerat et Lanuvi fax in caelo visa erat et Calatiae in publico agro M. Valerius civis Romanus nuntiabat, ex foco suo sanguinem per triduum et duas noctes manasse. ob id maxime decemviri libros adire iussi 6 supplicationem in diem unum populo edixerunt, et quinquaginta capris in foro sacrificarunt. et aliorum prodigiorum causa diem alterum supplicatio circa omnia pulvinaria fuit et hostîs maioribus sacrificatum est et urbs lustrata. item quod ad honorem deûm inmortalium per- 7 tineret decrevit senatus, ut quoniam perduelles superati, Perseus et Gentius reges cum Macedonia atque Illyrico in potestate populi Romani essent, ut quanta dona Ap. 8 Claudio, [M.] Sempronio consulibus ob devictum Antiochum regem data ad omnia pulvinaria essent, tanta Q. Cassius et M'. Iuventius praetores curarent danda.

XVII. Legatos deinde, quorum de sententia impera- 1 tores L. Paulus, L. Anicius conponerent res, decreverunt decem in Macedoniam, quinque [in] Illyricum. in Ma- 2 cedoniam consulares quattuor nominati, A. Postumius Luscus, C. Claudius, ambo illi censorii, [...] C. Licinius Crassus, collega in consulatu Pauli, tum prorogato imperio provinciam Galliam habebat. îs consularibus addidere 3 Cn. Domitium Ahenobarbum, Ser. Cornelium Sullam, L. Iunium, T. Numisium Tarquiniensem, A. Terentium Varronem, [C. Antistium Labeonem]. in Illyricum autem 4 hi nominati, P. Aelius Ligus consularis, C. Cicereius et Cn. Baebius Tamphilus — hic priore anno, Cicereius multis ante annis praetor fuerat —, P. Terentius Tusci- vicanus, P. Manilius. moniti deinde consules a patribus, 5 ut, quoniam alterum ex his succedere L. Licinio, qui legatus nominatus erat, in Galliam oporteret, primo [quoque] tempore provincias aut conparārent inter se aut

6 sortirentur, sortiti sunt. M. Iunio Pisae obvenerunt, quem priusquam in provinciam iret, legationes, quae undique Romam gratulatum convenerant, introducere in 7 senatum placuit, Q. Aelio [Gallia]. ceterum quamquam tales viri mitterentur, quorum de consilio sperari posset imperatores nihil indignum nec clementia nec gravitate populi Romani decreturos esse, tamen in senatu quoque agitatae sunt summae consiliorum, ut inchoata omnia legati ab domo ferre ad imperatores possent.

1 XVIII. Omnium primum liberos esse placebat Macedonas atque Illyrios, ut omnibus gentibus appareret, arma populi Romani non liberis servitutem, sed contra 2 servientibus libertatem adferre, ut et in libertate gentes quae essent tutam eam sibi perpetuaque sub tutela esse, et quae sub regibus viverent et in praesens tempus mitiores eos iustioresque respectu populi Romani habere se crederent et, si quando bellum cum populo Romano regibus fuisset suis, exitum eius victoriam Romanis adla- 3 turum, sibi libertatem. metalli quoque Macedonici quod ingens vectigal erat locationesque praediorum rusticorum 4 tolli placebat: nam neque sine publicano exerceri posse, et ubi publicanus esset, ibi aut ius publicum vanum aut 5 libertatem sociis nullam esse. ne ipsos quidem Macedonas id exercere posse; ubi in medio praeda administrantibus esset, ibi numquam causas seditionum et certaminis 6 defore. commune concilium gentis esse, inprobatum, [ne] vulgi adsentator aliquando libertatem salubri mo- 7 deratione datam ad licentiam pestilentem traheret. in quattuor regiones describi Macedoniam, ut suum quaeque concilium haberet, placuit, et dimidium tributi quam quod 8 regibus ferre soliti erant populo Romano pendere. similia his et [in] Illyricum mandata. cetera ipsis imperatoribus legatisque relicta, in quibus praesens tractatio rerum certiora subiectura erat consilia.

1 XVIIII. Inter multas regum gentiumque et populorum legationes Attalus, frater regis Eumenis, maxime 2 convertit in se omnium oculos animosque. exceptus enim est ab iis, qui simul eo bello militaverunt, haut paulo 3 benignius, quam si ipse rex Eumenes venisset. adduxerant

eum duae in speciem honestae res, una gratulatio conveniens in ea victoria, quam ipse adiuvisset, altera querimonia Gallici tumultus acceptaeque cladis, qua regnum in dubium adductum esset. suberat et secreta spes ho- 4
norum praemiorumque ab senatu, quae vix salva pietate ei contingere poterant. [erant] enim quidam Romanorum quoque non boni auctores, qui spe cupiditatem eius elicerent; eam opinionem de Attalo et Eumene Romae esse, 5
tamquam de altero Romanis certo amico, altero nec Romanis nec Persei fido socio. itaque vix statui posse, utrum 6
quae pro se, an quae contra fratrem petiturus esset, ab senatu magis inpetrabilia forent; adeo universos omnia et huic tribuere et illi vero negare. eorum hominum, ut 7
res docuit, Attalus erat, qui quantum spes spopondisset cuperent, ni unius amici prudens monitio velut frenos animo eius gestienti secundis rebus inposuisset. Stratius 8
cum eo fuit medicus, ad id ipsum a non securo Eumene Romam missus, speculator rerum, quae a fratre agerentur, monitorque fidus, si decedi fide vidisset. is ad oc- 9
cupatas iam aures sollicitatumque iam animum cum venisset, adgressus tempestivis sermonibus rem prope prolapsam restituit, alîs alia regna crevisse rebus dicendo: regnum eorum novum, nullis vetustis fundatum opibus, 10
fraterna stare concordia, quod unus nomen regium et praecipuum capitis insigne gerat, omnes fratres regnent. Attalum vero, qui aetate proximus sit, quis non pro rege 11
habeat? neque eo solum, quia tantas praesentes eius opes cernat, sed quod haud ambiguum prope diem regnaturum eum infirmitate aetateque Eumenis sit, nullam stirpem liberum habentis — necdum enim agnoverat eum, qui postea regnavit —. quid adtinere vim adferre rei sua 12
sponte ad eum mox venturae? accessisse etiam novam tempestatem regno tumultus Gallici, cui vix consensu et concordia regum resisti queat. si vero ad externum bel- 13
lum domestica seditio adiciatur, sisti non posse. nec aliud eum quam, ne frater in regno moriatur, sibi ipsi spem propinquam regni erepturum. si utraque gloriosa 14
res esset, et servasse fratri regnum et eripuisse, servati tamen regni, quae iuncta pietati sit, potiorem laudem

fuisse. sed enimvero cum detestabilis altera res et proxima parricidio sit, quid ad deliberationem dubii super-
15 esse? utrum enim partem regni petiturum esse, an totum erepturum? si partem, ambo infirmos distractis viribus et omnibus iniuriis pro[brisque] obnoxios fore; si totum, privatumne ergo maiorem fratrem, an exulem illa aetate, illa corporis infirmitate [esse passurum], an [ad] ultimum
16 mori iussurum? egregium enim, ut fabulis traditus impiorum fratrum eventus taceatur, Persei exitum videri, qui ex fraterna caede raptum diadema in templo Samothracum, velut praesentibus dis exigentibus poenas, ad
17 pedes victoris hostis prostratus posuerit. eos ipsos, qui non illi amici, sed Eumeni infesti stimulent eum, pietatem constantiamque laudaturos, si fidem ad ultimum fratri praestitisset.

1 XX. Haec plus valuere in Attali animo. itaque introductus in senatum, gratulatus victoriam est [et] sua merita eo bello fratrisque, si qua erant, et Gallorum defectionem, quae nuper ingenti motu facta erat, exposuit;
2 petiit, ut legatos mitteret ad eos, quorum auctoritate ab armis avocarentur. his pro regni utilitate editis mandatis,
3 Aenum sibi et Maroneam petiit. ita destituta eorum spe, qui fratre accusato partitionem regni petiturum credide-rant, curiam excessit. ut raro alias quisquam rex aut privatus, tanto favore tantoque omnium adsensu est auditus: omnibus honoribus muneribusque et praesens est cultus et proficiscentem prosecuti sunt.

4 Inter multas Asiae Graeciaeque legationes Rhodiorum
5 maxime legati civitatem converterunt. nam cum primo in veste candida visi essent, quod et gratulantis decebat, et si sordidam vestem habuissent, lugentium Persei casum
6 praebere speciem poterant, postquam consulti ab M. Iunio consule patres stantibus in comitio legatis, an locum, lautia senatumque darent, nullum hospitale ius in is esse
7 servandum censuerunt, egressus e curia consul, cum Rhodi gratulatum se de victoria purgatumque civitatis crimina dicentes venisse petissent, ut senatus sibi dare-
8 tur, pronuntiat, sociis et amicis et alia comiter atque hospitaliter praestare Romanos et senatum dare consuesse:

Rhodios non ita meritos eo bello, ut amicorum [ac] sociorum numero habendi sint. his auditis prostraverunt 9
se omnes humi, consulemque et cunctos qui aderant orantes, ne nova falsaque crimina plus obesse Rhodiis aecum censerent quam antiqua merita, quorum ipsi testes essent. extemplo veste sordida sumpta domos principum 10
cum precibus ac lacrimis circumibant orantes, ut prius cognoscerent causam quam condemnarent.

XXI. M'. Iuventius Thalna praetor, cuius inter cives 1
et peregrinos iurisdictio erat, populum adversus Rhodios incitabat, rogationemque promulgaverat, ut Rhodiis bel- 2
lum indiceretur, et ex magistratibus eius anni deligerent, qui ad id bellum cum classe mitteretur, se eum sperans futurum esse. huic actioni M. Antonius et M. Pompo- 3
nius tribuni plebis adversabantur. sed et praetor novo 4
maloque exemplo rem ingressus erat, quod non ante consulto senatu, non consulibus certioribus factis de sua unius sententia rogationem ferret, vellent iuberentne Rhodiis bellum indici, cum antea semper prius senatus 5
de bello consultus esset, deinde [ex auctoritate] patrum ad populum latum, et tribuni plebis, cum ita traditum 6
esset, ne quis prius intercederet legi quam privatis suadendi dissuadendique legem potestas facta esset, eoque persaepe evenisset, ut et qui non professi essent se intercessuros, animadversis vitîs legis ex oratione dissuadentium intercederent, et qui ad intercedendum venissent 7
desisterent victi auctoritatibus suadentium legem. tum inter praetorem tribunosque omnia intempestive agendi certamen erat; tribuni festinationem praetoris ante tem- 8
pus intercedendo [...] in adventum im [...]

XXII. [....] 'est, peccaverimusne adhuc dubium est, 1
poenas, ignominias omnes iam patimur. antea, Carthaginiensibus victis, Philippo, Antiocho superatis, cum Romam venissemus, ex publico hospitio in curiam gratulatum vobis, patres conscripti, ex curia in Capitolium ad deos vestros dona ferentes, nunc ex sordido diversorio, 2
vix mercede recepti, ac prope hostium more extra urbem manere iussi, in hoc squalore venimus in curiam Romanam Rhodii, quos provinciis nuper Lycia atque Caria,

constat tamquam C. Popillius legatus Romanus, quem ad summovendos a bello Antiochum et Ptolemaeum reges
13 misistis, loqueretur. sed tamen ea sive superbia sive stultitia appellanda est, eadem, quae aput vos, et aput
14 Persea fuit. tam civitatium quam singulorum hominum mores sunt; gentes quoque aliae iracundae, aliae audaces, quaedam timidae, in vinum, in Venerem proniores aliae
15 sunt. Atheniensium populum fama est celerem et supra vires audacem esse ad conandum, Lacedaemoniorum
16 cunctatorem et vix in ea, quibus fidit, ingredientem. non negaverim et totam Asiae regionem inaniora parere ingenia et nostrorum tumidiorem sermonem esse, quod excellere inter finitimas civitates videamur, et id ipsum non tam viribus nostris quam vestris honoribus ac iudi-
17 ciis. satis quidem et tunc in praesentia castigata illa legatio erat, cum tam tristi responso vestro dimissa. si tum parum ignominiae pensum est, haec certe tam miserabilis ac supplex legatio etiam insolentioris, quam illa
18 fuit, legationis satis magnum piaculum esset. superbiam, verborum praesertim, iracundi oderunt, prudentes inrident, utique si inferioris adversus superiorem est; capitali
19 poena nemo umquam dignam iudicavit. id enimvero periculum erat, ne Romanos Rhodii contemnerent. etiam deos aliqui verbis ferocioribus increpant, nec ideo quemquam fulmine ictum audimus.

1 XXIIII. Quid igitur superat, quod purgemus, si nec factum hostile ullum nostrum est [et] verba tumidiora legati offensione aurium non perniciem civitatis merue-
2 runt? voluntatis nostrae tacitae velut litem aestimari vestris inter vos sermonibus audio, patres conscripti: favisse nos regi et illum vincere maluisse, ideo bello per-
3 sequendos esse credunt alii; [alii] vestrûm voluisse quidem nos hoc, non tamen ob id bello persequendos esse: neque moribus neque legibus ullius civitatis ita conparatum esse, ut si qui velit inimicum perire, si nihil fecerit,
4 quo id fiat, capitis damnetur. his, qui nos poena, non crimine liberant, gratiam quidem habemus, ipsi nobis hanc dicimus legem: si omnes voluimus quod arguimur, noh distinguimus voluntatem a facto, omnes plectamur;

si alii principum nostrorum vobis, alii regi faverunt, non 5
postulo, ut propter nos, qui partium vestrarum fuimus,
regis fautores salvi sint, illud deprecor, ne nos propter
illos pereamus. non estis vos illis infestiores quam civi- 6
tas ipsa; et hoc quia sciebant, plerique eorum aut pro-
fugerunt aut mortem sibi consciverunt. alii damnati a
nobis in potestate vestra erunt, patres conscripti. ceteri 7
Rhodii sicut gratiam nullam meriti hoc bello, ita ne poe-
nam quidem sumus. priorum nostrorum benefactorum
cumulus hoc, quod nunc cessatum in officio est, expleat.
cum tribus regibus gessistis bella per hos annos; ne plus 8
obsit nobis quod uno bello cessavimus, quam quod duo-
bus bellis pro vobis pugnavimus. Philippum, Antiochum, 9
Persea tamquam tris sententias ponite; duae nos absol-
vunt, una dubia est, et gravior sit? illi de nobis [si]
iudicarent, damnati essemus. vos iudicatis, patres con-
scripti, sit Rhodus in terris an funditus deleatur; non 10
enim de bello deliberatis, patres conscripti, quod inferre
potestis, gerere non potestis, cum nemo Rhodiorum arma
adversus vos laturus [sit]. si perseverabitis in ira, tem- 11
pus a vobis petemus, quo hanc funestam legationem do-
mum referamus; omnia libera capita, quidquid Rhodio-
rum virorum, feminarum est, cum omni pecunia nostra
naves conscendemus ac relictis penatibus publicis priva- 12
tisque Romam veniemus et omni auro et argento, quid-
quid publici, quid[quid] privati est, in comitio, in vestibulo
curiae vestrae cumulato, corpora nostra coniugumque ac
liberorum vestrae potestati permittemus, hic passuri quod-
cumque patiendum erit; procul ab oculis nostris urbs 13
nostra diripiatur, incendatur. hostis Rhodios esse Romani 14
iudicare possunt; est tamen et nostrum aliquod de nobis
iudicium, quod numquam iudicabimus nos vestros ho-
stis, nec quicquam hostile, etiam si omnia patiemur,
faciemus.'

XXV. Secundum talem orationem universi rursus 1
prociderunt, ramosque oleae supplices iactantes, tandem
excitati curia excesserunt. tunc sententiae interrogari
coeptae. infestissimi Rhodiis erant qui consules praeto- 2
resve aut legati gesserant in Macedonia bellum. plurimum

causam eorum adiuvit M. Porcius Cato, qui asper ingenio
3 tum lenem mitemque senatorem egit. non inseram simu-
lacrum viri copiose id quod dixerit referendo; ipsius ora-
4 tio scripta exstat, Originum quinto libro inclusa. Rhodiis
responsum ita redditum est, ut nec hostes fierent nec socii
permanerent. Philocrates et Astymedes principes lega-
5 tionis erant. partem cum Philocrate renuntiare Rhodum
legationem placuit, partem cum Astymede Romae sub-
sistere, quae [quae] agerentur sciret certioresque suos
6 faceret. in praesentia deducere ante certam diem ex Lycia
Cariaque iusserunt praefectos. haec Rhodum nuntiata,
quae per se tristia fuissent, quia maioris mali levatus erat
7 timor, cum bellum timuissent, in gaudium verterunt. ita-
que extemplo coronam viginti milium aureorum decreve-
runt. Theaetetum praefectum classis in eam legationem
miserunt. societatem ab Romanis ita volebant peti, ut
nullum de ea re scitum populi fieret aut litteris mandare-
tur, quod nisi impetrarent, maior a repulsa ignominia esset.
8 praefecti classis id unius erat ius, ut agere de ea re sine
9 rogatione ulla perlata posset. nam ita per tot annos in
amicitia fuerant, ut sociali foedere se cum Romanis non
inligarent, ob nullam aliam causam quam ne spem regi-
bus absciderent auxilii sui, si quid opus esset, neu sibi
ipsis fructus ex benignitate et fortuna eorum percipiendi.
10 tunc utique petenda societas videbatur, non quae tutiores
eos ab aliis faceret — nec enim timebant quemquam prae-
ter Romanos —, sed quae ipsis Romanis minus suspectos.
11 sub idem fere tempus et Cauni descivere ab his et My-
12 lasenses Euromensium oppida occuparunt. non ita fracti
animi civitatis erant, ut non sentirent, si Lycia et Caria
ademptae ab Romanis forent, cetera aut se ipsa per de-
fectionem liberarent aut a finitumis occuparentur, includi
se insulae parvae et sterilis agri litoribus, quae nequa-
13 quam alere tantae urbis populum posset. missa igitur
iuventute propere et Caunios, quamquam Cibyratarum
asciverant auxilia, coegerunt imperio parere, et Myla-
sensis Alabandensisque, qui Euromensium provinciam
ademptum et ipsi coniuncto exercitu venerant, circa Or-
thosiam acie vicerunt.

XXVI. Dum haec ibi, alia in Macedonia, alia Romae 1
geruntur, interim [in] Illyrico L. Anicius rege Gentio,
sicut ante dictum est, in potestatem redacto, Scodrae,
quae regia fuerat, praesidio inposito Gabinium praefecit,
Rhizoni et Olcinio urbibus opportunis C. Licinium. prae- 2. 3
positis his Illyrico [cum] reliquo exercitu in Epirum est
profectus. ubi prima Phanota ei dedita omni multitu-
dine cum infulis obviam effusa. hinc, praesidio inposito, 4
in Molossidem transgressus, cuius omnibus oppidis prae-
ter Passaronem et Tecmonem et Phylacen et Horreum
receptis primum ad Passaronem ducit. Antinous et Theo- 5
dotus principes eius civitatis erant, insignes et favore
Persei et odio adversus Romanos, idem universae genti
auctores desciscendi ab Romanis. hi conscientia priva- 6
tae noxae, quia ipsis nulla spes veniae erat, ut communi
ruina patriae opprimerentur, clauserunt portas, multitu-
dinem, ut mortem servituti praeponerent, hortantes. nemo 7
adversus praepotentis viros hiscere audebat. tandem
Theodotus quidam, nobilis et ipse adulescens, cum maior
a Romanis metus timorem a principibus suis vicisset,
'quae vos rabies' inquit 'agitat, qui duorum hominum
noxae civitatem accessionem facitis? equidem pro patria 8
qui letum oppetissent, saepe fando audivi; [qui] patriam
pro se perire aecum censerent, hi primi inventi sunt.
quin aperimus portas, et imperium accipimus, quod orbis
terrarum accepit?' haec dicentem cum multitudo seque- 9
retur, Antinous et Theodotus in primam stationem ho-
stium inruperunt, atque ibi offerentes se ipsi volneribus
interfecti: urbs dedita est Romanis. simili pertinacia 10
Cephali principis clausum Tecmonem ipso interfecto per
deditionem recepit. nec Phylace nec Horreum oppugna-
tionem tulerunt. pacata Epiro, divisisque in hiberna 11
copiis per opportunas urbes, regressus ipse in Illyricum,
Scodrae, quo quinque legati ab Roma venerant, evocatis
ex tota provincia principibus conventum habuit. ibi pro 12
tribunali pronuntiavit de sententia consili, senatum popu-
lumque Romanum Illyrios esse liberos iubere: praesidia
ex omnibus oppidis, arcibus et castellis sese deducturum.
non solum liberos, sed etiam inmunes fore Issenses et 13

Taulantios, Dassaretiorum Pirustas, Rhizonitas, Olciniatas, quod incolumi Gentio ad Romanos defecissent.
14 Daorseis quoque immunitatem dare, quod relicto Caravantio cum armis ad Romanos transissent. Scodrensibus et Dassarensibus et Selepitanis ceterisque Illyrîs vectigal
15 dimidium [inpositum] eius, quod regi pependissent. inde in tres partes Illyricum divisit. unam eam fecit quae supra dicta est, alteram Labeatas omnis, tertiam Agravonitas et Rhizonitas et Olciniatas accolasque eorum. hac formula dicta Illyrico, ipse Epiri Passaronem in hiberna rediit.

1 XXVII. Dum haec in Illyrico geruntur, Paulus ante adventum decem legatorum Q. Maximum filium, iam ab Roma regressum, ad Aeginium et Agassas diripiendas
2 mittit: Agassas, quod cum Marcio consuli tradidissent urbem petita ultro societate Romana, defecerant rursus
3 ad Persea; Aeginiensium novum crimen erat: famae de victoria Romanorum fidem non habentes, in quosdam
4 militum urbem ingressos hostiliter saevierant. ad Aeniorum quoque urbem diripiendam L. Postumium misit, quod pertinacius quam finitumae civitates in armis fuerant.
5 autumni fere tempus erat, cuius temporis initio ad circumeundam Graeciam visendaque [quae] nobilitata fama maiora auribus accepta sunt quam oculis noscuntur uti
6 statuit. praeposito castris C. Sulpicio Gallo profectus cum haut magno comitatu, tegentibus latera Scipione filio et Athenaeo Eumenis regis fratre per Thessaliam
7 Delphos petit, inclytum oraculum; ubi sacrificio Apollini facto inchoatas in vestibulo columnas, quibus inposituri statuas regis Persei fuerant, suis statuis victor destinavit.
8 Lebadiae quoque templum Iovis Trophonii adit; ibi cum vidisset os specus, per quod oraculo utentes sciscitatum deos descendunt, sacrificio Iovi Hercynnaeque facto, quorum ibi templum est, Chalcidem ad spectaculum Euripi Euboeaeque tantae insulae, ponte continenti iunctae,
9 descendit. a Chalcide Aulidem traicit, trium milium spatio distantem, portum inclytum statione quondam mille navium Agamemnoniae classis, Dianaeque templum, ubi navibus cursum ad Troiam filia victima aris

admota rex ille regum [petiit. inde Oropum] Atticae 10
ventum est, ubi pro deo vates anticus colitur templumque
vetustum est, fontibus rivisque circa amoenum; Athenas 11
inde plenas quidem et ipsas vetustae famae, multa ta-
men visenda habentis, arcem, portus, muros Piraeeum
urbi iungentis, navalia magnorum imperatorum, simula-
cra deorum hominumque, omni genere et materiae et
artium insignia.

XXVIII. Sacrificio Minervae praesidi arcis in urbe 1
facto profectus, Corinthum altero die pervenit. urbs erat 2
tunc praeclara ante excidium, arx quoque et Isthmus
praebuere spectaculum: arx inter moenia in immanem
altitudinem edita, scatens fontibus, Isthmus duo maria 3
[ab] occasu et ortu solis finitima artis faucibus dirimens.
Sicyonem inde et Argos nobiles urbes adit, inde haut
parem opibus Epidaurum, sed inclutam Aesculapi nobili
templo, quod quinque milibus passuum ab urbe distans
nunc vestigiis revolsorum donorum, tum donis dives erat,
quae remediorum salutarium aegri mercedem sacrave-
rant deo. inde Lacedaemonem adit, non operum magni- 4
ficentia, sed disciplina institutisque memorabilem, unde
per Megalopolim Olympiam escendit. ubi et alia qui-
dem spectanda ei visa, [et] Iovem velut praesentem in-
tuens motus animo est. itaque haud secus quam si in
Capitolio immolaturus esset, sacrificium amplius solito
apparari iussit. ita peragrata Graecia, ut nihil eorum 6
quae quisque Persei bello privatim aut publice sensisset
inquireret, ne cuius metu sollicitaret animos sociorum,
Demetriadem cum revertit, in itinere sordidata turba
Aetolorum occurrit; mirantique et percunctanti, quid 7
esset, defertur, quingentos quinquaginta principes ab Ly-
cisco et Tisippo circumsesso senatu per milites Romanos
missos ab A. Baebio [praefecto] praesidi interfectos, alios
in exilium actos esse bonaque eorum qui interfecti essent
et exulum possideri. iussis qui arguebantur Amphipoli 8
adesse ipse convento Cn. Octavio Demetriade, postquam
fama accidit, traiecisse iam mare decem legatos, omnibus
aliis omissis Apolloniam ad eos pergit. quo cum Perseus 9
obviam Amphipoli nimis solutis vinculis custodiae pro-

cessisset — id diei iter est — ipsum quidem benigne allocutus est; ceterum postquam in castra ad Amphipolim venit, graviter increpuisse traditur C. Sulpicium, 10 primum quod Persea tam procul a se vagari per provinciam passus esset, deinde quod adeo indulsisset militibus, ut nudare tegulis muros urbis ad tegenda hibernacula sua pateretur. referrique tegulas et refici tecta, sicut 11 fuerant, iussit. et Persea quidem cum maiore filio Philippo traditos A. Postumio in custodiam misit, filiam cum minore filio a Samothrace accitos Amphipolim omni liberali cultu habuit.

1 XXVIIII. Ipse, ubi dies venit, quo adesse Amphipoli denos principes civitatium iusserat, litterasque omnis, quae ubique depositae essent, et pecuniam regiam conferri, cum decem legatis, circumfusa omni multitudine 2 Macedonum, in tribunali consedit. adsuetis regio imperio tamen novum formam terribilem praebuit: tribunal, summoto aditus, praeco, accensus, insueta omnia oculis auribusque, quae vel socios, nedum hostes victos terrere 3 possent. silentio per praeconem facto, Paulus Latine, quae senatui, quae sibi ex consilii sententia visa essent, pronuntiavit. ea Cn. Octavius praetor — nam et ipse 4 aderat — interpretata sermone Graeco referebat: omnium primum liberos esse iubere Macedonas, habentis urbes easdem agrosque, utentes legibus suis, annuos creantis magistratus; tributum dimidium eius quod pependissent 5 regibus pendere populo Romano. deinde in quattuor regiones dividi Macedoniam: unam fore et primam partem quod agri inter Strymonem et Nessum sit amnem, 6 accessurum huic parti trans Nessum, ad orientem versum, qua Perseus tenuisset vicos, castella, oppida, praeter Aenum et Maroneam et Abdera; cis Strymonem autem vergentia ad occasum, Bisalticam omnem cum 7 Heraclea, quam Sinticen appellant. secundam fore regionem, quam ab ortu Strymo amplecteretur amnis, praeter Sinticen, Heracleam et Bisaltas, ab occasu Axius terminaret fluvius, additis Paeonibus, qui prope Axium flumen 8 ad regionem orientis colerent. tertia pars facta, quam Axius ab oriente, Peneus amnis ab occasu cingunt; ad

septentrionem Bora mons obicitur; adiecta huic parti regio Paeoniae, qua ab occasu praeter Axium amnem porrigitur; Edessa quoque et Beroea eodem concesserunt. quarta regio trans dorsum [Borae] montis, una parte 9 confinis Illyrico, altera Epiro. capita regionum, ubi concilia fierent, primae regionis Amphipolim, secundae Thessalonicen, tertiae Pellam, quartae Pelagoniam fecit. eo concilia suae cuiusque regionis indici, pecuniam conferri, ibi magistratus creari iussit. pronuntiavit deinde neque 10 conubium neque commercium agrorum aedificiorumque inter se placere cuiquam extra fines regionis suae esse. 11 metalla quoque auri atque argenti non exerceri, nec ferri et aeris permitti. vectigal exercentibus dimidium eius inpositum quod pependissent regi. et sale invecto uti vetuit. Dardanis repetentibus Paeoniam, quod et sua 12 fuisset et continens esset finibus suis, omnibus dare libertatem pronuntiavit, qui sub regno Persei fuissent. post 13 non impetratam Paeoniam salis commercium dedit; tertiae regioni imperavit, ut Stobos Paeoniae deveherent, pretiumque statuit. navalem materiam et ipsos caedere 14 et alios pati vetuit. regionibus quae adfines barbaris essent — excepta autem tertia omnes erant — permisit, ut praesidia armata in finibus extremis haberent.

XXX. Haec pronuntiata primo die conventus varie 1 adfecerunt animos. libertas praeter spem data adrexit et levatum annuum vectigal. regionatim commercio inter- 2 rupti [sibi] ita videri lacerati tamquam animali in artus alterum alterius indigentis distracto; adeo, quanta Macedonia esset, quam divisui facilis et se ipsa quaeque contenta pars esset, Macedones quoque ignorabant. pars 3 prima Bisaltas habet, fortissimos viros — trans Nessum amnem incolunt et circa Strymonem —, et multas frugum proprietates et metalla et opportunitatem Amphipolis, quae obiecta claudit omnes ab oriente sole in Macedoniam aditus. secunda pars celeberrimas urbes Thessalo- 4 nicen [et] Cassandream habet, ad hoc Pallenen, fertilem ac frugiferam terram; maritimas quoque opportunitates ei praebent portus ad Toronen ac montem Athon et Acanthum, ad Aegeum mare alii insulamque Euboeam, alii ad

5 Hellespontum opportune versi. tertia regio nobilis urbes Edessam et Beroeam et Pellam habet et Bottiorum bellicosam gentem, incolas quoque permultos Gallos et
6 Illyrios, inpigros cultores. quartam regionem Eordaei et Lyncestae et Pelagones incolunt, iuncta his Atintania et
7 Stymphalis et Elimiotis. frigida haec omnis duraque cultu et aspera plaga est, cultorum quoque ingenia terrae similia habet. ferociores eos et accolae barbari faciunt, nunc bello exercentes, nunc in pace miscentes ritus suos.
8 divisa itaque Macedonia, partium usibus separatis, quanta universa [esset] ostendit.

1 XXXI. Macedoniae formula dicta, cum leges quoque se daturum ostendisset, Aetoli deinde citati. in qua cognitione magis utra pars Romanis, utra regi favisset quaesitum est, quam utra fecisset iniuriam aut accepisset;
2 noxa liberati interfectores; exilium pulsis aeque ratum fuit ac mors interfectis; A. Baebius unus est damnatus, quod milites Romanos praebuisset ad ministerium caedis.
3 hic eventus Aetolorum causae in omnibus Graeciae gentibus populisque eorum qui partis Romanorum fuerant inflavit ad intolerabilem superbiam animos, et obnoxios pedibus eorum subiecit, quos aliqua parte suspicio favoris
4 in regem contigerat. tria genera principum in civitatibus erant, duo, quae adulando aut Romanorum imperium aut amicitiam regum sibi privatim opes oppressis faciebant civitatibus; medium unum, utrique generi adversum,
5 libertatem leges[que] tuebatur. his [ut maior] aput suos caritas, ita minor ad externos gratia erat. secundis rebus elati Romanorum partis eius fautores soli tum in magi-
6 stratibus, soli in legationibus erant. hi cum frequentes et ex Peloponneso et ex Boeotia et ex aliis Graeciae
7 concilîs adessent, implevere aures decem legatorum: non eos tantum, qui se propalam per vanitatem iactassent tamquam hospites et amicos Persei, sed multo plures alios ex occulto favisse regi, qui per speciem tuendae libertatis in conciliis adversus Romanos omnia instruxis-
8 sent, nec aliter eas mansuras in fide gentes nisi fractis animis partium aleretur confirmareturque auctoritas eorum,
9 qui nihil praeter imperium Romanorum spectarent. ab

his editis nominibus evocati litteris imperatoris ex Aetolia Acarnaniaque et Epiro et Boeotia, qui Romam ad causam dicendam sequerentur. in Achaiam ex decem legatorum numero profecti duo, C. Claudius et Cn. Domitius, ut ipsi edicto evocarent. id duabus de causis factum, una, quod fiduciae plus animorumque esse Achaeis ad non parendum credebant, et forsitan etiam in periculo fore Callicraten et ceteros criminum auctores delatoresque; altera cur praesentes evocarent causa erat, quod ex aliis gentibus principum litteras deprensas in commentariis regiis habebant, in Achaeis caecum erat crimen nullis eorum litteris inventis.

Aetolis dimissis Acarnanum citata gens. in his nihil novatum nisi quod Leucas exempta est Acarnanum concilio. quaerendo deinde latius, qui publice aut privatim partium regis fuissent, in Asiam quoque cognitionem extendere et ad Antissam in Lesbo insula diruendam, traducendos Methymnam Antissaeos Labeonem miserunt, quod Antenorem regium praefectum, quo tempore cum lembis circa Lesbum est vagatus, portu receptum commeatibus iuvissent. duo securi percussi viri insignes, Andronicus Andronici filius Aetolus, quod patrem secutus arma contra populum Romanum tulisset, et Neo Thebanus, quo auctore societatem cum Perse iunxerant.

XXXII. His rerum externarum cognitionibus interpositis Macedonum rursus advocatum concilium; pronuntiatum, quod ad statum Macedoniae pertinebat, senatores, quos synedros vocant, legendos esse, quorum consilio res publica administraretur. nomina deinde sunt recitata principum Macedonum, quos cum liberis maioribus quam quindecim annos natis praecedere in Italiam placeret. id prima specie saevom, mox apparuit multitudini Macedonum pro libertate sua esse factum. nominati sunt enim regis amici purpuratique, duces exercitûm, praefecti navium aut praesidiorum, servire regi humiliter, aliis superbe imperare adsueti; praedivites alii, ali, quos fortuna non aequarent, his sumptibus pares; regius omnibus victus vestitusque, nulli civilis animus, neque legum neque libertatis aeque patiens. omnes igitur, qui in aliquis

ministeriis regiis, etiam qui in legationibus fuerant, iussi Macedonia excedere atque in Italiam ire; qui non paruis-
7 set imperio, mors denuntiata. leges Macedoniae dedit cum tanta cura, ut non hostibus victis, sed sociis bene meritis dare videretur, et quas ne usus quidem longo tempore, qui unus est legum corrector, experiendo argueret.

8 Ab seriis rebus ludicrum ex multo ante praeparato, et in Asiae civitates et ad reges missis qui denuntiarent et cum circumiret ipse Graeciae civitates invitatis princi-
9 pibus, magno apparatu Amphipoli fecit. nam et artificum omnis generis, qui ludicram artem faciebant, ex toto orbe terrarum multitudo, et athletarum et nobilium equorum convenit, et legationes cum victimis, et quidquid aliud deorum hominumque causa fieri magnis ludis in Graecia
10 solet, ita factum est, ut non magnificentiam tantum, sed prudentiam in dandis spectaculis, ad quae rudis tum Ro-
11 mani erant, admirarentur. epulae quoque legationibus paratae et opulentia et cura eadem. vulgo dictum ipsius ferebant, et convivium instruere et ludos parare eiusdem esse qui vincere bello sciret.

1 XXXIII. Edito ludicro omnis generis clupeisque aereis in naves inpositis cetera omnis generis arma cumu-
2 lata [in] ingentem acervum, precatus Martem, Minervam Luamque matrem et ceteros deos, quibus spolia hostium dicare ius fasque est, ipse imperator face subdita succendit, deinde circumstantes tribuni militum pro se quis-
3 que ignes coniecerunt. notata est in illo conventu Europae Asiaeque, undique partim ad gratulationem, partim ad spectaculum contracta multitudine, tantis navalibus terrestribusque exercitibus ea copia rerum, ea vilitas an-
4 nonae, ut et privatis et civitatibus et gentibus dona data pleraque eius generis sint ab imperatore, non in usum modo praesentem, sed etiam quod domos aveherent.
5 spectaculo fuit ei quae venerat turbae non scaenicum magis ludicrum, non certamina hominum aut curricula equorum, quam praeda Macedonica omnis, ut viseretur, exposita statuarum tabularumque, textilium et vasorum ex auro et argento et aere et ebore factorum ingenti

cura in ea regia, ut non in praesentem modo speciem, 6
qualibus referta regia Alexandreae erat, sed in perpetuum usum fierent. haec in classem inposita devehenda 7
Romam Cn. Octavio data.

Paulus, benigne legatis dimissis, transgressus Strymonem mille passuum ab Amphipoli castra posuit; inde profectus Pellam quinto die pervenit. praetergressus 8
urbem, ad Spelaeum quod vocant biduum moratus, P. Nasicam et Q. Maximum filium cum parte copiarum ad depopulandos Illyrios, qui Persea iuverant bello, misit, iussos ad Oricum sibi occurrere; ipse Epirum petens quintis decimis castris Passaronem pervenit.

XXXIIII. Haud procul inde Anici castra aberant. 1
ad quem litteris missis, ne quid ad ea quae fierent moveretur — senatum praedam Epiri civitatium, quae ad Persea defecissent, exercitui dedisse —, summissis cen- 2
turionibus in singulas urbes, qui se dicerent ad praesidia deducenda venisse, ut liberi Epirotae sicut Macedones essent, denos principes ex singulis evocavit civitatibus. quibus cum denuntiasset, ut aurum atque argentum in publicum proferretur, per omnes civitates cohortes dimisit. ante in ulteriores quam in propioris profecti, ut uno 3
die in omnes perveniretur. edita tribunis centurionibus- 4
que erant quae agerentur. mane omne aurum argentumque conlatum, hora quarta signum ad diripiendas urbes datum est militibus, tantaque praeda fuit, ut in equitem 5
quadringeni denari, peditibus duceni dividerentur, centum quinquaginta milia capitum humanorum abducerentur. muri deinde direptarum urbium diruti sunt; ea fuere 6
oppida circa septuaginta. vendita praeda omnis; inde ea summa militi numerata est. Paulus ad mare Oricum 7
descendit, nequaquam, ut ratus erat, expletis militum animis, qui tamquam nullum in Macedonia gessissent bellum expertis regiae praedae [se] esse indignabantur. Orici cum missas cum Scipione Nasica Maximoque filio 8
copias invenisset, exercitu in naves inposito in Italiam traiecit. et post paucos dies Anicius conventu reliquo- 9
rum Epirotarum Acarnanumque acto iussisque in Italiam sequi principibus, quorum cognitionem causae [se-

natui] reservarat, et ipse navibus expectatis, quibus usus Macedonicus exercitus erat, in Italiam traiecit.

10 Cum haec in Macedonia Epiroque gesta sunt, legati qui cum Attalo ad finiendum bellum inter Gallos et re-
11 gem Eumenem missi erant, in Asiam pervenerunt. indutiis per hiemem factis et Galli domos abierant et rex in hiberna concesserat Pergamum gravique morbo aeger fuerat. ver primum ex domo excivit, iamque Synnada pervenerant, cum Eumenes ad Sardis undique exerci-
12 tum contraxerat. ibi Romani cum et Solovettium ducem Gallorum Synnadis [....] adlocuti sunt, et Attalus cum eis profectus, sed castra Gallorum intrare eum non pla-
13 cuit, ne animi ex disceptatione inritarentur. P. Licinius cum regulo Gallorum est locutus rettulitque, ferociorem
14 eum deprecando factum, ut mirum videri possit, inter tam opulentos reges, Antiochum Ptolemaeumque, tantum legatorum Romanorum verba valuisse, ut extemplo pacem facerent, aput Gallos nullius momenti fuisse.

1 XXXV. Romam primum reges captivi, Perseus et Gentius, in custodiam cum liberis abducti, dein turba alia captivorum, tum quibus Macedonum denuntiatum
2 erat, ut Romam venirent, principum[que] Graeciae; nam hi quoque non solum praesentes exciti erant, sed etiam si qui peregre esse dicebantur, litteris arcessiti sunt.
3 Paulus ipse post dies paucos regia nave ingentis magnitudinis, quam sexdecim versus remorum agebant, ornata Macedonicis spoliis, non insignium tantum armorum, sed etiam regiorum textilium, adverso Tiberi ad urbem est subvectus, conpletis ripis obviam effusa mul-
4 titudine. paucos post dies Anicius et Octavius classe sua advecti. tribus îs omnibus decretus est ab senatu triumphus, mandatumque Q. Cassio praetori, cum tribunis plebis ageret, ex auctoritate patrum rogationem ad plebem ferrent, ut îs, quo die urbem triumphantes inve-
5 herentur, imperium esset. intacta invidia media sunt, ad summa ferme tendit. nec de Anici nec de Octavi triumpho dubitatum est; Paulum, cui ipsi quoque se
6 conparare erubuissent, obtrectatio carpsit. antiqua disciplina milites habuerat; de praeda parcius quam spera-

verant ex tantis regîs opibus, dederat nihil relicturis, si aviditati indulgeretur, quod in aerarium deferret. totus 7
Macedonicus exercitus imperatori [iratus fuit]; itaque neglegenter [erat] adfuturus comitiis ferendae legis. sed 8
eos Ser. Sulpicius Galba, qui tribunus militum secundae legionis in Macedonia fuerat, privatim imperatori inimicus, prensando ipse et per suae legionis milites sollicitando stimulaverat, ut frequentes ad suffragium adessent: imperiosum ducem et malignum antiquando rogationem, 9
quae de triumpho eius ferretur, ulciscerentur. plebem urbanam secuturam esse militum iudicia. pecuniam illum dare potuisse, militem honorem dare [non] posse. ne speraret ibi fructum gratiae, ubi non meruisset.

XXXVI. Is incitatis, cum in Capitolio rogationem 1
eam Ti. Sempronius tribunus plebis ferret et privatis [de] lege dicendi locus esset, ad suadendum ut in re minime dubia haut quisquam procederet, Ser. Galba re- 2
pente processit et a tribunis postulavit, ut, quoniam hora iam octava diei esset nec satis temporis ad demonstrandum haberet, cur L. Aemilium non iuberent triumphare, in posterum diem differrent et mane eam rem agerent: integro sibi die ad causam eam orandam opus esse. cum tribuni dicere eo die, si quid vellet, iuberent, in 3
noctem rem dicendo extraxit referendo admonendoque, exacta acerbe munia militiae: plus laboris, plus periculi quam desiderasset res iniunctum, contra in praemiis, in honoribus omnia artata, militiamque, si talibus succedat 4
ducibus, horridiorem asperiorem[que] bellantibus, eandem victoribus inopem atque inhonoratam futuram. Macedonas in meliore fortuna quam milites Romanos esse. si frequentes postero die ad legem antiquandam ades- 5
sent, intellecturos potentis viros, non omnia in ducis, aliquid et in militum manu esse. his vocibus incitati 6
postero die milites tanta frequentia Capitolium conpleverunt, ut aditus nulli praeterea ad suffragium ferendum esset. intro vocatae primae tribus cum antiquarent, con- 7
cursus in Capitolium principum civitatis factus est, indignum facinus esse clamitantium, L. Paulum tanti belli victorem despoliari triumpho: obnoxios imperatores tradi 8

in potestatem populi Romani redegi et quod bellum per quadriennium quattuor ante me consules ita gesserunt, ut semper successori traderent gravius, id ego quindecim
6 diebus perfeci. aliarum deinde secundarum rerum velut proventus secutus: civitates omnes Macedoniae se dediderunt; gaza regia in potestatem venit; rex ipse tradentibus prope ipsis dîs in templo Samothracum cum liberis est captus. mihi quoque ipsi nimia iam fortuna videri
7 eoque suspecta esse. maris pericula timere coepi in tanta pecunia regia in Italiam traicienda et victore exercitu
8 transportando. postquam omnia secundo navium cursu in Italiam pervenerunt neque erat quod ultra precarer, illud optavi, ut cum ex summo retro volvi fortuna consuesset, mutationem eius domus mea potius quam res
9 publica sentiret. itaque defunctam esse fortunam publicam mea tam insigni calamitate spero, quod triumphus meus, velut ad ludibrium casuum humanorum, duobus
10 funeribus liberorum meorum est interpositus. et cum ego et Perseus nunc nobilia maxime sortis mortalium exempla spectemur, ille, qui ante se captivos [captivus] ipse
11 duci liberos vidit, incolumes tamen eos habet, ego, qui de illo triumphavi, ab alterius funere fili currum [escendens, domum] ex Capitolio [altero] prope iam expirante veni,neque ex tanta stirpe liberûm superest qui L. Aemilii
12 Pauli nomen ferat. duos enim tamquam ex magna progenie liberorum in adoptionem datos Cornelia et Fabia gens habent, Pauli in domo praeter senem nemo superest. sed hanc cladem domus meae vestra felicitas et secunda fortuna publica consolatur.'

1 XXXXII. Haec tanto dicta animo magis confudere audientium animos quam si miserabiliter orbitatem suam deflendo locutus esset.

2 Cn. Octavius kalendis Decembribus de rege Perseo navalem triumphum egit. is triumphus sine captivis fuit,
3 sine spoliis. dedit sociis navalibus in singulos denarios septuagenos quinos, gubernatoribus, qui in navibus fuerant, duplex, magistris navium quadruplex.

4 Senatus deinde habitus est. patres censuerunt, ut Q. Cassius Persea regem cum Alexandro filio Albam in

custodiam duceret; comites, pecuniam, argentum, instrumentum quod haberet nihil [... Bithys, filius Cotyis] regis Thracum, [cum] obsidibus in custodiam Carseolos est missus. ceteros captivos, qui in triumpho ducti erant, in carcerem condi placuit. paucos post dies quam haec acta, 6 legati ab Cotye rege Thracum venerunt, pecuniam ad redimendum filium aliosque obsides adportantes. eis in 7 senatum introductis, et id ipsum argumenti praetendentibus orationi, non sua voluntate Cotyn bello iuvisse Persea, quod obsides dare coactus esset, orantibusque, ut eos pretio, quantum ipsi statuissent patres, redimi paterentur, responsum ex auctoritate senatus est, populum 8 Romanum meminisse amicitiae, quae cum Cotye maioribusque eius et gente Thracum fuisset: obsides datos cri- 9 men, non criminis defensionem esse, cum Thracum genti ne quietus quidem Perseus, nedum bello Romano occupatus timendus fuerit. ceterum etsi Cotys Persei gratiam 10 praetulisset amicitiae populi Romani, magis quid se dignum esset quam quid merito eius fieri posset aestimaturum, filium atque obsides ei remissurum. beneficia 11 gratuita esse populi Romani; pretium eorum malle relinquere in accipientium animis quam praesens exigere. legati tres nominati, Titus Quinctius Flamininus, C. Licinius Nerva, M. Caninius Rebilus, qui obsides in Thraciam reducerent, et Thracibus munera data in singulos binûm milium aeris. Bithys cum ceteris obsidibus a 12 Carseolis accersitus ad patrem cum legatis missus. naves regiae captae de Macedonibus, invisitatae ante magnitudinis, in campo Martio subductae sunt.

XXXXIII. Haerente adhuc non in animis modo, sed 1 paene in oculis memoria Macedonici triumphi, L. Anicius Quirinalibus triumphavit de rege Gentio Illyrîsque. simi- 2 lia omnia magis visa hominibus quam paria: minor ipse imperator, et nobilitate Anicius cum Aemilio, et iure imperii praetor cum consule conlatus; non Gentius Perseo, non Illyrii Macedonibus, non spolia spoliis, non pecunia pecuniae, non dona donis conparari poterant. itaque 3 sicut praefulgebat huic triumphus recens, ita apparebat ipsum per se intuentibus nequaquam esse contemnendum.

4 perdomuerat intra paucos dies terra marique ferocem, locis munimentisque fretam gentem Illyriorum; regem regiaeque omnis stirpis ceperat. transtulit in triumpho multa militaria signa spoliaque alia et supellectilem re-
5 giam, auri pondo viginti et septem, argenti decem et novem pondo, denariûm decem tria milia, et centum vi-
6 ginti milia Illyrici argenti. ante currum ducti Gentius rex cum coniuge et liberis et Caravantius frater regis et
7 aliquot nobiles Illyri. de praeda militibus in singulos quadragenos quinos denarios, duplex centurioni, triplex equiti, sociis nominis Latini quantum civibus et sociis
8 navalibus dedit quantum militibus. laetior hunc triumphum est secutus miles, multisque dux ipse carminibus celebratus. sestertiûm ducentiens ex ea praeda redactum esse auctor est Antias, praeter aurum argentumque, quod in aerarium sit latum; quod quia unde redigi potuerit
9 non apparebat, auctorem pro re posui. rex Gentius cum liberis et coniuge et fratre Spoletium in custodiam ex senatus consulto ductus, ceteri captivi Romae in carcerem coniecti; recusantibusque custodiam Spoletinis Iguvium
10 reges traducti. relicum ex Illyrica praeda ducenti viginti lembi erant, de Gentio rege capti; eos Corcyraeis et Apolloniatibus et Dyrrhachinis Q. Cassius ex senatus consulto tribuit.

1 XXXXIIII. Consules eo anno agro tantum Ligurum populato, cum hostes exercitus numquam eduxissent, nulla re memorabili gesta Romam ad magistratus subrogandos redierunt, et primo comitiali die consules crea-
2 runt M. Claudium Marcellum, C. Sulpicium Gallum, deinde praetores postero die L. Iulium, L. Apuleium Saturninum, A. Licinium Nervam, P. Rutilium Calvum, P. Quinctilium Varum, M. Fonteium. his praetoribus duae urbanae provinciae sunt decretae, duae Hispaniae, Sicilia ac Sardinia.

3 Intercalatum eo anno; postridie Terminalia [kalendae] intercalariae fuerunt. augur eo anno mortuus est C. Claudius; in eius locum augures legerunt Titum Quinctium Flamininum. et flamen Quirinalis mortuus Q. Fabius Pictor.

Eo anno rex Prusia venit Romam cum filio Nicomede. 4
is magno comitatu urbem ingressus ad forum a porta
tribunalque [Q.] Cassi praetoris perrexit; concursuque 5
undique facto deos, qui urbem Romam incolerent, sena-
tumque et populum Romanum salutatum se dixit venisse
et gratulatum, quod Persea Gentiumque reges vicissent,
Macedonibusque et Illyrîs in dicionem redactis auxissent
imperium. cum praetor senatum ei, si velit, eo die datu- 6
rum dixisset, biduum petiit, quo templa deûm urbemque
et hospites amicosque viseret. datus qui circumduceret 7
eum, [L.] Cornelius Scipio quaestor, qui et Capuam ei
obviam missus fuerat, et aedes, quae ipsum comitesque
eius benigne reciperent, conductae. tertio post die sena- 8
tum adiit; gratulatus victoriam est; merita sua in eo bello
commemoravit; petiit, ut votum sibi solvere, Romae in
Capitolio decem maiores hostias et Praeneste unam For-
tunae, liceret — ea vota pro victoria populi Romani esse 9
— et ut societas secum renovaretur agerque sibi de rege
Antiocho captus, quem nulli datum [a] populo Romano
Galli possiderent, daretur. filium postremo Nicomedem
senatui commendavit. omnium qui in Macedonia impera-
tores fuerant favorest adiutus. itaque cetera quae petebat 10
concessa, de agro responsum est, legatos ad rem inspici-
endam missuros: [si] is ager populi Romani [factus esset,
cum Antiochi] fuisset nec cuiquam datus esset, dignissi-
mum eo dono Prusiam habituros esse; si autem Antiochi 11
non fuisse et eo ne populi quidem Romani factum appa-
reret aut datum Gallis esse, ignoscere Prusiam debere, si
ex nullius iniuria quicquam ei datum vellet populus Ro-
manus. ne cui detur quidem, gratum esse donum posse, 12
quod eum qui det, ubi vellet, ablaturum esse sciat. fili 13
Nicomedis commendationem accipere. quanta cura regum
amicorum liberos tueatur populus Romanus, documento
Ptolemaeum Aegypti regem esse. cum hoc responso 14
Prusias est dimissus. munera ei ex [c ∞] sestertiis iussa
dari, et vasorum argenteorum pondo quinquaginta. et 15
filio regis Nicomedi ex ea summa munera dari censuerunt,
ex qua Masgabae filio regis Masinissae data essent, et
ut victimae aliaque, quae ad sacrificium pertinerent, seu

Romae seu Praeneste immolare vellet, regi ex publico
16 sicut magistratibus Romanis praeberentur, et ut ex classe,
quae Brundisi esset, naves longae viginti adsignarentur,
quibus uteretur. donec ad classem dono datam ei rex
17 pervenisset, L. Cornelius Scipio ne ab eo abscederet,
sumptumque ipsi et comitibus praeberet, donec navem
18 conscendisset. mire laetum cetera benignitate in se po-
puli Romani regem fuisse ferunt: munera sibi ipsi emi
non sisse, filium iussisse donum populi Romani accipere.
19 haec de Prusia nostri scriptores. Polybius eum regem
indignum maiestate nominis tanti tradit pilleatum, capite
raso, obviam [ire] legatis solitum libertumque se populi
20 Romani ferre: ideo insignia ordinis eius gerere; Romae
quoque, cum veniret in curiam, summisisse se et osculo
limen curiae contigisse et deos servatores suos senatum
appellasse aliamque orationem non tam honorificam au-
21 dientibus quam sibi deformem habuisse. moratus circa
urbem triginta haut amplius dies in regnum est profectus.
actumque in Asia bellum [...]

TITI LIVI

AB VRBE CONDITA

LIBRI.

EDIDIT

MARTINUS HERTZ.

VOL. IV. PARS II.

EDITIO STEREOTYPA.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.
LIPSIAE MDCCCLXIV.

ADNOTATIO CRITICA.

Ne libri moles nimium excrescat, varietatem lectionis periocharum inde a libro XXXXVI ab Ottone Iahnio cum viris doctis nuper communicatam plerumque per eos tantummodo locos equidem proponam, ubi praeter res quasdam minutiores ad orthographiam et ad distinguendi rationem pertinentes a Iahnii editione (*i*) recedendum mihi esse censui. praeterea ad nonnullos locos, quorum scriptura etiamnunc incerta videtur, cum librorum mss. lectiones tum vv. dd. coniecturas attuli. adiutus sum in his periochis recensendis iterata collatione cod. Nazariani (*N*) per libros LXXXVII —XCI et CXX—CXXXXII a Th. Mommsenio instituta (*N*^{m}); in iis emendandis operam post Iahnium imprimis collocaverunt Iosephus Britzelmayr in progr. gymn. Maximil. Monac. a. 1859 p. 29—31 (*b*) et Carolus Halm in ann. phil. LXXXI 507—509 (*h*).

In periocha lib. XLVI a Romanis, elapsus] *I. F. Gr.*: a roma *N* a romanis ϛr (*i. e. codd. dett., ed. princ. Rom.*), a Roma • *i* ‖ XLVII K. Ian. *add. Dr.*: *om.* $N_{\bar{S}}$ •• *i*; *al. v. ap. Dr., add. Beckerum ant. R.* II, 2 *n.* 211 ‖ XLVIII, re] *scripsi*: regem $N_{\bar{S}}$, re uera *i*, re autem *h* regem, sed re uera *r* ‖ populum] *ante* bellum *addidi: ante* concitavit *add. i* ‖ XLVIIII vicit] *h*: deuicit $N_{\bar{S}}i$ peruicit *r* de Carthagine vicit *aut* tandem vicit *b* ‖ † Orfitiano] *i p.* VIII: Orfitiano *Ni* aemiliano ϛ Africano *r* ‖ ea] *scripsi* (*num* haec*?*): et $N_{\bar{S}}i$ eius ϛ *om.* ϛr ut *h* ‖ filium ferens se et] *scripsi:* filium ferens et (se *inter* s *et* e *om.*) *N* se filium ferens et ϛi ‖ et Perseo] ϛi: perseo *N*; *num* Perseoq.*?* ‖ L sparsum] ϛr: sarsum $N_{\bar{S}}$ farsum ϛ sartum *i* ‖ Veneris usu in senecta] *M. Seyffertus act. gymn.* 1861, 299 *sq.* (*in eandem ci. inciderat Arn. Schaeferus*): uersus in senecta *N* uersus in senectam ϛr Venere usus in senecta *h* viribus (*aut* nervis) in senecta *b*; *erat cum de* venerosus (ἀφροδισιαστής *gloss. Labb.*) in senecta *cogitarem* ‖ LI millia viginti tria passuum *Crev. Dr.* ϛ *fere secuti cf. Dr. adn.* ‖ LII in auxilio] $N_{\bar{S}}$: in auxilium *r* auxilio *i* ‖ LII opibus] operibus *h* ‖ M. Vetilium] ϛ *cf. Duk. A. Haakhium enc. real.* VI 2527: M. Vatilium *i* (*num ex i silentio sic N? an typographi errore?*) ‖ LIII Acilius] *cf. mus. phil.* XVII 579 *sq. n.* 9 ‖ LIIII pacem a p. Ro. infirmatam *I.F.Gr.* ‖ LV impetrarunt ϛr impetrarant *h* ‖ accidit (*s.* accessit) vox] ϛ: accidit $N_{\bar{S}}$ accidit • *i* ac-

cidit audiri ςr accidit ad aures vox *b* ‖ et victus] *N*: uictus ςi ‖ LVI *extr.* saepe]saepe prospere *b* ‖ LVII hisse ..esse daturum] *h*: hisse..se daturum *N* iis se .. daturum *I. F. Gr.* hisce (isce *r*) . . se daturum *ri*; *de* ς *v. Dr.*, *i* ‖ LX senis et triente] *W:* senis cum triente *Mommsenius r. Tribus p.* 179 *n.* 4 (*cf. Halmii ad Cic. pro Sest.* §. 55 *in ed. Lips. comm. Marquardtii ant. R.* III 2 *n.* 440; *improb. Rubino in ind. schol. univ. Marb. a.* 1854 *aest. p.* XI *sq.* XXIV *sq.*) *i* sexis et triente $N\varsigma$ sesiscontriente ς (*Voss.*); *al.* ς *ap. Dr.*; semisse et triente *vg. cf. Mommsenium l. l. p.* 180 *n.* 10 ‖ LXI sociorum] *aut* amicorum (*sic* r) ς: *om. N* • *i* ‖ LXII quem victum occidit] ς: qui uictus occidit *N* qui uictus occiditur *i* ‖ LXVII primoque .. Tarquinium imperium *r Rubino Untersuchungen etc.* I 1, 501 *sq.* ‖ LXVIII maritimos praedones (id est piratas)] *scripsi:* maritimos praedones id est piratas $N\varsigma$ maritimos praedones ςr (maritimos praedones id est) piratas *i* ‖ quinto] ς: quinquies $N\varsigma$ quintum *ri* ‖ in culleum] *h*: in culleo (*s.* culeo) $N\varsigma$ culleo (*s.* culeo) ςi ‖ LXVIIII *f.* Numidico, eo quod *cum* ς *duobus* ‖ legendo et audiendo magnos viros] ςr: audiendo et legendo magnos uiros $N\varsigma i$ (*h Seyffertus*); *al. ap. Dr.* ‖ † magnos viros avocabatur *i* ‖ avocabatur] $N\varsigma$ *I. F. Gr.*: *al.* ς *ap. Dr.* otiabatur *h* vacabat *Bas. b Crev.* (*Seyffertus ann. phil.* 83, 64) ‖ bello] a Rabirio *Sig.* a Vibellio *h et aut sic aut* bello (quodam) *b*; *al. ap. Dr.* ‖ LXX transferrentur (*r*) *et* transferrent ς populus transferret *b* ‖ LXXIIII pressa]ς: praessa *N* op (*s.* b) pressa ςi mersa *ed. Camp.* ‖ LXXV complura *Ern. a Leutsch exerc. crit.* I 5 ‖ LXXVI Lucanus] Luceius ς *unus r* Luccejus *I. F. Gr.* ‖ LXXVII distribuerentur in tribus *r* in quinque et triginta tribus distribuerentur *h* ‖ Q. Pompei] *scripsi, cf. Vell. et App. ll. a Dr. ll.:* Q. Pompeio ς *Sig. i* que pompei $N\varsigma r$ que pompeio ς; *num* Q. [Pompeio, Q.] Pompei? ‖ set] *h*: et ‖ LXXVIII M'.] *add. esse ante i coniecit Halmius ad Cic. de imp. Pomp. or. p.* 107 *ed. Lips.* ‖ LXXVIIII cum sexto tr. pl. *al.* ς cum Sextio tribuno plebis *edd. vett.* cum Sertorio *Linkerus* ‖ LXXX C. Lucioque Caesare] *scripsi:* c. l. caesare $N\varsigma r$ L. et C. Caesaribus *I. F. Gr.* (*at v. Dr.*) C. L. Caesaribus *i* ‖ LXXXI et ciuibus quae habuerant *r* ‖ habuerat ς ‖ LXXXV conscripto] ς *unus:* scriptus conscripto $N\varsigma$ (*al.* ς *ap. Dr.*) privatus conscripto *I. F. Gr. i* ‖ LXXXVI annos XXV *G.I. Vossius* ‖ civitatem] ς: ciuitates $N\varsigma$; *num* civitatis? ‖ LXXXVIII cum exercitu *N* cum • exercitu *i*; *cf.* ς *ap. Dr.*, *hb* ‖ Romanam] *sic* N^m ς: Romam ς *i*, *de N falsus* ‖ senatori] *sic* N^m: senatorii ‖ oculis effossis] *sic* N^m: effossis oculis *i* ‖ LXXXVIIII qui .. adpulerat] (*s.* appulerat) ς: quem .. adpulerant $N\varsigma$ (*al. ap. Dr. i*) † quem .. adpulerant *i* quocum .. adpulerat *h* ‖ mucroni *I. F. Gr. i* ‖ [ei]incubuit *Dr.* ‖ Bastiae]Bassiam *vocat Gran. Lic. p.* 21 B 19 *p.* ‖ Aeserniam] *Mommsenius h. R.* II^3 335 *n.*: mtam *N* † mtam *i* Nolam ςr ‖ LXVII ς *unus* XXVII *Dr.* XXIII *praeeunte Duk. cum Appiano Zachariae Sulla* I *p.* 147 *n.* 107 ‖ LXXXX M. Domitius] L. Domitius *Sig.* Cn. Domitius *Dr.* ‖ LXXXXIII gestae qui] *add. W: om.*

N • i; de lacc. explendis cf. hb, de ς v. Dr. ‖ LXXXXVII sic ut *Nς* sed *ς cf., vv. dd. adnn. ap. Dr., h* ‖ L. Aurelium] *Sig.*: M. Aurelium ‖ LXXXXVIII quia sequi] *Nς*: quae *ς* qui (*ς?*) *edd. vett. i*; *de sqq. cf. Dr., i* ‖ CII Bitoeto *ex App. Sig.* ‖ in Hierosolyma] (*s.* in Hierosolymam) *ς*: hierosolyma *Nς i* Hierosolymae *Francof.* 1578 ‖ CIII clam] *hb*: cum *Nς* † cum *i* ‖ cum intrasset, uxorem *I. F. Gr.* ‖ Metelli] *Sig.*: maximi *libri* • maximi *i* ‖ missus est (*ς?*) *vg. i* ‖ de •• liberis Mithridatis *W cf. I. F. Gr.* ‖ CIIII exorante] *scripsi; itidem ci. Dr. h*: exerente *Nς* exercente *et* hortante *et* orante *ς* res gerente *i* ‖ agente] *ς unus? r Sig.*: *om. Nς i* ‖ regno relicto] *h*: regno *N* regno pulsus *ς om. ς unus* regno • *i* ‖ CV bellum caesari gallia et germania dabantur *ς unus alterve r cf. Duk. Mommsenium comm. soc. hist. phil. Vrat.* 1 *p.* 40 *n.* 104; *al. A. W. Zumptius stud. Rom. p.* 81 ‖ (caesis)] *scripsi*: caesis *Nς* caesisque *ςr* (*de ς cf. praeterea Dr.*) Caesar *i* ‖ CVI rege *add. I. F. Gr.*; *f.* Ambiorige, [rege] Eburonum, duce? ‖ CVII Pompeius legatus *ς* pompeio legato *Nς* ‖ Pompeius delegatus ab (*s.* rogatus a) senatu et consul *I. F. Gr.* ‖ contigit] *et* accidit *ς*: *om. N • i* ‖ CVIIII M. Antonius et Q. Crassus tr. pl. ... pulsi sunt, ... caperet . *i* ‖ ex hostilibus] *ςr*: hostibus *Nς i* hostium *ς* ‖ CXI Varrianis *ς unus* Varronis *vel* Varronianis *I. Gr.* ‖ CXII offensus est *I. F. Gr.* ‖ nec] *add. I. F. Gr.*: *om. libri • i* ‖ Achilla] *vg*: archelao *libri* ‖ Pharnacem] *ς ex sil. Dr.* (*vg.*): prahaten *N* phrahartem *r* Phraaten (*ς ex sil. i*) *i*; *f. in utroque nomine errorem commisit epitomator* ‖ CXIII deferebatur (imperium) *Sig. hb* deferebatur *ς unus alterve?* ‖ in (*s.* inde) pompei *Nς*; *f.* Cn. Pompeius, Pompei (*s.* Cn. Pompei) ‖ contra copias] *r* (*i typographi ut vid. errore*) ‖ CXIIII vocem honestam] *ci. i*: uocem *N* uocem quoque (*et* quoque uocem) *ς* uocem • *i*; vocem quoque parem (*aut* memorabilem) *I. F. Gr.* ‖ CXV ex Africa] *ς*: et Africa *Nς i* ‖ *ad f.* '*puto quaedam de morte Cn. Pompei excidisse*' *adn. i* ‖ CXVI et quod] *ante* senatui *ς unus Grut. W et sic i*: quod ‖ moventibus] *vg.* (monentibus *r teste i*; *subest fort. error typographi*): *om. libri • i* ‖ C. Amatino] *Sig.*: chamates *Nς* † Chamates *i*; *al. ς ap. Dr. i* ‖ Mari] *N*: C. Marii *ς* C. Mari *i* ‖ CXVII • ominibusque (omnibusque *Nς*) prosperis exceptus • *i* ‖ *f.* exceptus est et ‖ de • inde plures *ς* (*?*) *r Leutschius l. l.* (*at Lov.* 2 *ex Dr. adn. in ed. Stuttg. non* plures *praebet, sed* complures) ‖ discursus (*ς?*) *ri* ‖ CXX M. Antoni] *h*: M. Antonius *Nς* M. Antonio *edd.* ‖ profugisset *h. l. om. Nm* ‖ profugit et iussu *recte f. h.* ‖ uenerat profugisset caesus a *Nm*; et caesus *post* profugisset, *sic in N esse ratus, induxit i*; *de ς v. Dr.* ‖ C., *si recte video, abest a Nm* ‖ CXXII parumper prospere] *P. la Roche phil.* XVIII 234: parum prospere *libri* prospere *Xylander Delrius* perprospere *h* ‖ vinctum] uictum *ς* iunctum *r* insidiarum convictum *I. F. Gr.* ‖ CXXIII dein] *Nm*: deinde ‖ CXXIIII ab iis] *vg.*: ab his *Nm* ab eis *i* ‖ altera deinde acie *h*: altera deinde *N* altero (*et* alter) deinde *ς* altero deinde proelio *r* altera dein die *i* ‖ CXXV imperi] *Nm*: imperii ‖ CXXVII saxa et m. *Nm*. ge-

rendum incitaretur ab uxore Fulvia •• *i*; *sed, praeter voc.* ab, incitaretur *quoque voc. om. N*^{m}; *al. v. ap. Dr.* ‖ concordia *N*^{m} ‖ ibi] *et* in ea ς: in *N* inde ς *unus, ut equidem conieceram* ‖ CXXVIII Siculi] *extat in N*^{m}; *errore typogr. om. vid. i.* ‖ CXXVIIII milites] *non om. N*^{m} ‖ in Ciliciam ς *unus* ex Sicilia *ci. Dr.* in Asiam *Ruhnkenius ad Vell.* II, 79, 5 ‖ CXXVIIII *sq.* anteū habitus erat dum cum cleopatra luxuriaretur tarde EX LIB CXXX M antonius mediam *N*^{m} ‖ CXXX XVIII (*non* XVII *cum i*) et XVI *N*^{m} ‖ reversus et .. emensus, circa] *h*: reversus est, .. emensus . circa ‖ die *etiam N*^{m} ‖ CXXXII navalis] *N*: nauales ‖ CXXXIIII redactis •• *i* ‖ † cum ille *i* ‖ census ab eo de tribus *h* ‖ Moesos] *cf. Ritschelium ind. lect. Bonn. a.* 1856 *aest. p.* VII *sq.* ‖ referuntur] *N*$^{m}\varsigma$: refertur ςi ‖ CXXXVIIII ara] ardi *N*ς Ara D. (ς?) *Sig.* ‖ Caesaris *N*$^{m}\varsigma$ ‖ CXXXXII ex] *sic etiam N*^{m} ‖ dati] dedit ς additi *Bas. a.*

Quas rationes in fragmentis adornandis secutus sim, explicare hoc loco nolui, ne nimium libri moles augeretur; quae huc pertinent propediem in programmate aliquo academico a me exponentur.

Scr. Vratislaviae d. XXIII *m. Ian. a.* MDCCCLXIIII.

---

part. I *p.* X *a lin.* 23. *leg.* labori sane et sudori ‖ *p.* XXXXIIII b. *lin.* 49. saretindicatum *C* ‖ *part.* II *p.* 202 *perioch.* LV *init. leg.* et Dec.

LIBRORUM XLVI—CXXXXII PERIOCHAE.

EX LIB. XLVI.

Eumenes rex Romam venit, qui Macedonico bello medium egerat. ne aut hostis iudicatus videretur, si exclusus esset, aut liberatus crimine, si admitteretur, in commune lex lata est, ne cui regi Romam venire liceret. Claudius Marcellus consul Alpinos Gallos, C. Sulpicius Gallus consul Ligures subegit. legati Prusiae regis questi sunt de Eumene, quod fines suos popularetur, dixeruntque eum conspirasse cum Antiocho adversus populum Romanum. societas cum Rhodis deprecantibus iuncta est. lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta triginta septem milia viginti duo, princeps senatus M. Aemilius Lepidus. Ptolemaeus Aegypti rex, pulsus regno a minore fratre, missis ad eum legatis restitutus est. Ariarathe, Cappadociae rege, mortuo filius eius Ariarathes regnum accepit et amicitiam cum populo Romano per legatos renovavit. res praeterea adversus Ligures et Corsos et Lusitanos vario eventu gestas et motus Syriae mortuo Antiocho, qui filium Antiochum puerum admodum reliquerat, continet. hunc Antiochum puerum cum Lysia tutore Demetrius Seleuci filius, qui Romae obses fuerat, clam, quia non dimittebatur a Roma[nis, elapsus] interemit, et ipse in regnum receptus. L. Aemilius Paulus, qui Persen vicerat, mortuus. cuius tanta abstinentia fuit, ut, cum ex Hispania et ex Macedonia immensas opes retulisset, vix ex auctione eius redactum sit, unde uxori eius dos solveretur. Pomptinae paludes a Cornelio Cethego consule, cui ea provincia evenerat, siccatae, agerque ex iis factus.

EX LIB. XLVII.

Cn. Tremellio praetori multa dicta est, quod cum M. Aemilio Lepido pontifice maximo iniuriose contenderat, sacrorumque quam magistratuum ius potentius fuit. lex de ambitu lata. lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta viginti octo milia trecenta sedecim, princeps [senatus] sex[tum] Aemilius Lepidus. inter Ptolemaeos fratres, qui dissidebant, foedus ictum, ut alter Aegypto, alter Cyrenis regnaret. Ariarathes, Cappadociae rex, consilio Demetri Syriae regis et viribus pulsus regno, a senatu restitutus est. missi a senatu qui inter Masinissam et Carthaginienses de agro iudicarent. C. Marcius consul adversus Dalmatas primum parum prospere, postea feliciter pugnavit; cum quibus bello confligendi causa fuit, quod Illyrios, socios populi Romani, vastaverant; eandemque gentem Cornelius Nasica consul domuit. Q. Opimius consul Transalpinos Ligures, qui Massiliensium oppida Antipolim et Nicaeam vastabant, subegit. praeterea res in Hispania a conpluribus parum prospere gestas continet. consules anno quingentesimo nonagesimo octavo ab urbe condita magistratum [kal. Ian.] inire coeperunt. mutandi comitia causa fuit, quod

Hispani rebellabant. legati ad disceptandum inter Carthaginienses et Masinissam missi nuntiaverunt, vim navalis materiae se Carthagine deprehendisse. aliquot praetores a provinciis avaritiae nomine accusati damnati sunt.

EX LIB. XLVIII.

Lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta viginti quattuor milia. semina tertii belli Punici referuntur. cum in finibus Carthaginiensium ingens Numidarum exercitus duce Ariobarzane Syphacis nepote diceretur esse, M. Porcius Cato suasit, ut Carthaginiensibus, qui exercitum specie contra Masinissam, re contra Romanos accitum in finibus haberent, bellum indiceretur. contra dicente P. Cornelio Nasica placuit legatos mitti Carthaginem, qui specularentur, quid ageretur. castigato senatu Carthaginiensium, quod contra foedus et exercitum et navales materias haberent, pacem inter eos et Masinissam facere voluerunt, Masinissa agro, de quo lis erat, cedente. sed Gisgo Hamilcaris filius, homo seditiosus, qui tum in magistratu erat, cum senatus pariturum se iudicio legatis dixisset, ita concitavit [populum] bellum adversus Romanos suadendo, ut legatos, quo minus violarentur, fuga explicuerit. id nuntiantes infestum iam senatum Carthaginiensibus infestiorem fecerunt. M. Porcius Cato funus filii in praetura mortui tenuissimo, ut potuit — nam pauper erat —, sumptu fecit. Andriscus, qui se Persei filium, regis quondam Macedoniae, ingenti adseveratione mentiretur, Romam missus. M. Aemilius Lepidus, qui princeps senatus sextis iam censoribus lectus, antequam expiraret, praecepit filiis, lecto se strato sine linteis, sine purpura efferrent, in relicum funus ne plus quam aeris decus consumerent: imaginum specie, non sumptibus nobilitari magnorum virorum funera solere. de veneficiis quaesitum. Publicia et Licinia, nobiles feminae, quae viros suos consulares necasse insimulabantur, cognita causa, cum praetori praedes vades dedissent, cognatorum decreto necatae sunt. Gulussa Masinissae filius nuntiavit, Carthagine dilectus agi, classem conparari et haud dubie bellum strui. cum Cato suaderet, ut eis bellum indiceretur, P. Cornelio Nasica dicente nihil temere faciendum, placuit decem legatos mitti exploratum. L. Licinius Lucullus, A. Postumius Albinus consules cum dilectum severe agerent nec quemquam gratia dimitterent, ab tribunis plebis, qui pro amicis suis vacationem impetrare non poterant, in carcerem coniecti sunt. cum Hispaniense bellum parum prospere aliquotiens gestum ita confudisset civitatem Romanam, ut ne ei quidem invenirentur, qui aut tribunatum exciperent aut legati ire vellent, P. Cornelius Aemilianus processit, et excepturum se militiae genus quodcumque imperatum esset professus est; quo exemplo omnes ad studium militandi concitavit. Lucullus consul, cum Claudius Marcellus [cui] successerat pacasse omnes Celtiberiae populos videretur, Vaccaeos et Cantabros et alias incognitas adhuc gentes in Hispania subegit. ibi P. Cornelius (Africanus) Scipio Aemilianus, L. Pauli filius, Africani nepos, set adoptivus, provocatorem barbarum tribunus militum occidit et in expugnatione Intercatiae urbis maius etiam periculum adiit; nam murum primus transcendit. Servius Sulpicius Galba praetor male adversus Lusitanos pugnavit. cum legati ex Africa cum oratoribus Carthaginiensium et Gulussa Masinissae filio redissent dicerentque, et exercitum se et classem Carthagine deprehendisse, perrogari

sententias placuit. Catone et aliis principibus senatus suadentibus, ut in Africam confestim transportaretur exercitus, quoniam P. Cornelius Nasica dicebat nondum sibi iustam causam belli videri, placuit, ut bello abstinerent, si Carthaginienses classem exussissent et exercitum dimisissent: si minus, proximi consules de bello Punico referrent. cum locatum a censoribus theatrum exstrueretur, P. Cornelio Nasica auctore tamquam inutile et nociturum publicis moribus ex senatus consulto destructum est populusque aliquamdiu stans ludos spectavit. Carthaginienses cum adversus foedus bellum Masinissae intulissent, victi ab eo annos habente nonaginta duos et sine pulpamine mandere (et si gustaret) panem tantum solito, insuper Romanum bellum meruerunt.

EX LIB. XLVIIII.

Tertii Punici belli initium altero et sescentesimo ab urbe condita anno, intra quintum annum quam erat coeptum consummati. inter M. Porcium Catonem et Scipionem Nasicam, quorum alter sapientissimus vir in civitate habebatur, alter optimus vir etiam a senatu iudicatus erat, diversis certatum sententiis est Catone suadente bellum et ut tolleretur delereturque Carthago, Nasica dissuadente. placuit tamen, quod contra foedus naves haberent, quod exercitum extra fines duxissent, quod socio populi Romani et amico Masinissae arma intulissent, quod filium eius Gulussam, qui cum legatis Romanis erat, in oppidum non recepissent, bellum iis indici. prius quam ullae copiae in naves inponerentur, Uticenses legati Romam venerunt, se suaque omnia dedentes. ea legatio velut omen grata patribus, acerba Carthaginiensibus fuit. ludi patri Diti ad Tarentum ex praecepto librorum facti, qui [ante] annum centesimum, primo Punico bello, quingentesimo et altero anno ab urbe condita, facti erant. legati triginta Romam venerunt, per quos se Carthaginienses dedebant. Catonis sententia vicit, ut in decreto perstaretur et ut consules quam primum ad bellum proficiscerentur. qui ubi in Africam transierunt, acceptis quos imperaverant trecentis obsidibus et armis omnibus instrumentisque belli, si qua Carthagine erant, cum ex auctoritate patrum iuberent, ut in alium locum, dum a mari decem milia passuum ne minus remotum, oppidum facerent, indignitate rei ad bellandum Carthaginienses compulerunt. obsideri obpugnarique coepta est Carthago a L. Marcio, M'. Manilio consulibus. in qua obpugnatione cum neglectos ab una parte muros duo tribuni temere cum cohortibus suis inrupissent et ab oppidanis graviter caederentur, a Scipione † Orfitiano expliciti sunt, per quem et castellum Romanorum, quod nocte expugnabant, paucis equitibus iuvantibus liberatum est. castrorumque, quae Carthaginienses omnibus copiis ab urbe pariter egressi obpugnabant, liberatorum is ipse praecipuam gloriam tulit. praeterea cum ab inrita obpugnatione Carthaginis consul — alter enim Romam ad comitia ierat — exercitum duceret adversus Hasdrubalem, qui cum ampla manu saltum inicum insederat, suasit primo consuli, ne tam inico loco confligeret, victus deinde conplurium, qui et prudentiae eius et virtuti invidebant, sententiis et ipse saltum ingressus est. cum, sicut praedixerat, fusus fugatusque esset Romanus exercitus et duae cohortes ab hoste obsiderentur, cum paucis equitum turmis in saltum reversus liberavit eas et incolumes reduxit. quam virtutem eius et Cato, vir promptioris ad vituperandum linguae, in senatu sic prosecutus est, ut diceret reliquos, qui in Africa militarent,

umbras volitare, Scipionem vigere, et populus Romanus eo favore complexus, ut comitiis plurimae eum tribus consulem scriberent, cum hoc per aetatem non liceret. cum L. Scribonius tribunus plebis rogationem promulgasset, ut Lusitani, qui in fidem populo Romano dediti ab Servio Galba in Galliam venissent, in libertatem restituerentur, M. Cato acerrime suasit. extat oratio ea in annalibus eius inclusa. Q. Fulvius Nobilior ei, saepe ab eo in senatu laceratus, respondit pro Galba. ipse quoque Galba, cum se damnari videret, complexus duos filios praetextatos et Sulpici Galli filium, cuius tutor erat, ita miserabiliter pro se locutus est, ut rogatio antiquaretur. extant tres orationes eius, duae adversus Libonem tribunum plebis rogationemque eius habitae de Lusitanis, una contra L. Cornelium Cethegum, in qua Lusitanos prope se castra habentis caesos fatetur, quod compertum habuerit, equo atque homine suo ritu immolatis per speciem pacis adoriri exercitum suum in animo habuisse. Andriscus quidam, ultimae sortis homo, Persei regis filium ferens [se] et mutato nomine Philippus vocatus, cum ab urbe Roma, quo illum Demetrius Syriae rex ob hoc ipsum mendacium miserat, clam profugisset, multis ad falsam eius fabulam, velut ad veram coeuntibus, contracto exercitu totam Macedoniam aut voluntate incolentium aut armis occupavit. fabulam autem talem finxerat: ex paelice se et Perseo rege ortum traditum educandum Cretensi cuidam esse, ut in belli casus, quod ille cum Romanis gereret, aliquod velut semen stirpis regiae extaret. Adramytti se educatum usque ad duodecimum aetatis annum, patrem eum esse credentem a quo educaretur, ignarum generis fuisse sui. adfecto deinde eo, cum prope ad ultimum finem vitae esset, detectam sibi tandem originem suam falsaeque matri libellum datum signo Persei regis signatum, quem sibi traderet, cum ad puberem aetatem venisset, obtestationesque ultimas adiectas, ut res in occulto ad id tempus servaretur. pubescenti libellum traditum, in quo relicti sibi duo thensauri a patre dicerentur. tum scienti mulierem sese subditum esse, veram stirpem ignoranti edidisse genus atque obtestatam, ut prius quam manaret ad Eumenen res, Perseo inimicum, excederet eis locis, ne interficeretur. eo se exterritum, simul sperantem aliquod a Demetrio auxilium, in Syriam se contulisse atque ibi primum, quis esset, palam expromere ausum.

EX LIB. L.

Thessalia, cum et illam invadere armis atque occupare Pseudophilippus vellet, per legatos Romanorum auxiliis Achaeorum defensa est. Prusias rex Bithyniae, omnium humillimorumque vitiorum, a Nicomede filio adiuvante Attalo rege Pergami occisus, habebat alterum filium, qui pro superiore ordine dentium enatum habuisse unum os continens dicitur. cum tres legatos ad pacem inter Nicomeden et Prusiam faciendam ad Romanos misissent, cum unus ex iis multis cicatricibus sparsum caput haberet, alter pedibus aeger esset, tertius ingenio socors haberetur, dixit Cato eam in legationem, nec caput nec pedes nec cor habere. in Syria, quae eo tempore stirpe generis parem regi Macedonum, inertia socordiaque similem Prusiae regem habebat, iacente eo in ganea et lustris Ammonius regnabat, per quem et amici omnes regis et Laodice regina et Antigonus Demetri filius occisi sunt. Masinissa Numidiae rex maior nonaginta annis decessit, vir insignis. inter cetera iuvenalia opera, quae ad ultimum edidit, adeo etiam Veneris usu in senecta

viguit, ut post sextum et octogesimum annum filium genuerit. inter tres liberos eius (maximus natu Micipsa, Gulussa, Mastanabal, qui etiam Graecis litteris eruditus erat), P. Scipio Aemilianus, cum commune eis regnum pater reliquisset et dividere eos arbitro Scipione iussisset, partes administrandi regni divisit. item Phameae Himilconi, praefecto equitum Carthaginiensium, viro forti et cuius praecipua opera Poeni utebantur, persuasit, ut ad Romanos cum equitatu suo transiret. ex tribus legatis, qui ad Masinissam missi erant, M. Claudius Marcellus coorta tempestate fluctibus obrutus est. Carthaginienses Hasdrubalem, Masinissae nepotem, quem praetorem habebant, hominem proditionis suspectum in curia interemerunt; quae suspicio inde emanavit, quod propincus esset Gulussae Romanorum auxilia iuvantis. P. Scipio Aemilianus cum aedilitatem peteret, consul a populo dictus, quoniam per annos consuli fieri non licebat, cum magno certamine suffragantibus plebeis et repugnantibus ei aliquandiu patribus, legibus solutus et consul creatus. M'. Manilius aliquot urbes circumpositas Carthagini expugnavit. Pseudophilippus in Macedonia, caeso cum exercitu P. Iuventio praetore, ab Q. Caecilio victus captusque est et recepta Macedonia.

EX LIB. LI.

Carthago in circuitum XXIII passus patens, magno labore obsessa et per partes capta est, primum a Mancino legato, deinde a Scipione consule, cui extra sortem provincia Africa data erat. Carthaginienses portu novo, quia vetus a Scipione erat obstructus, facto et contracta clam exiguo tempore ampla classe infeliciter navali proelio pugnaverunt. Hasdrubalis quoque ducis eorum castra ad Nepherim oppidum loco difficili sita cum exercitu deleta sunt a Scipione, qui tandem [urbem] expugnavit septingentesimo anno quam erat condita. spoliorum maior pars Siculis, quibus ablata erant, reddita. ultimo urbis excidio, cum se Hasdrubal Scipioni dedidisset, uxor eius, quae paucis ante diebus de marito impetrare non potuerat, ut ad victorem transfugerent, in medium se flagrantis urbis incendium cum duobus liberis ex arce praecipitavit. Scipio exemplo patris sui Aemili Pauli, qui Macedoniam vicerat, ludos fecit, transfugasque ac fugitivos bestiis obiecit. belli Achaici semina referuntur haec, quod legati Romani ab Achaeis pulsati sint Corinthi, missi, ut eas civitates, quae sub dicione Philippi fuerant, ab Achaico concilio secernerent.

EX LIB. LII.

Cum Achaeis, qui in auxilio Boeotos et Chalcidenses habebant, Q. Caecilius Metellus ad Thermopylas bello conflixit, quibus victis dux eorum Critolaus mortem sibi veneno conscivit. in cuius locum Diaeus, Achaici motus primus auctor, ab Achaeis dux creatus, ad Isthmon a L. Mummio consule victus est. qui omni Achaia in deditionem accepta Corinthon ex senatus consulto diruit, quia ibi legati Romani violati erant. Thebae quoque et Chalcis, quae auxilio fuerant, dirutae. ipse L. Mummius abstinentissimum virum egit, nec quicquam ex eis opibus ornamentisque, quae praedives Corinthos habuit, in domum eius pervenit. Q. Caecilius Metellus de Andrisco triumphavit, P. Cornelius (Africanus) Scipio Aemilianus de Carthagine et Hasdrubale. Viriatus in Hispania primum ex pastore venator, ex venatore latro, mox iusti quoque exercitus dux factus, totam Lusitaniam occupavit, M. Vetilium praetorem fuso

eius exercitu cepit, post quem C. Plautius praetor nihilo felicius rem gessit. tantumque terrorem is hostis intulit, ut adversus eum consulari opus esset et duce et exercitu. praeterea motus Syriae et bella inter reges gesta referuntur. Alexander homo ignotus et incertae stirpis occiso, sicut ante dictum est, Demetrio rege in Syria regnabat. hunc Demetrius Demetri filius, qui a patre quondam ob incertos belli casus ablegatus Gnidon fuerat, contempta secordia inertiaque eius, adiuvante Ptolemaeo Aegypti rege, cuius filiam Cleopatram in matrimonium acceperat, bello interemit. Ptolemaeus graviter in caput vulneratus inter curationem, dum ossa medici terebrare contendunt, expiravit, atque in locum eius frater minor Ptolemaeus, qui Cyrenis regnabat, successit. Demetrius ob crudelitatem, quam in suos per tormenta exercebat, ab Diodoto quodam, uno ex subiectis, qui Alexandri filio bimulo admodum regnum adserebat, bello superatus Seleuceam confugit. L. Mummius de Achaeis triumphavit, signa aerea marmoreaque et tabulas pictas in triumpho tulit.

EX LIB. LIII.

Appius Claudius consul Salassos, gentem Alpinam, domuit. alter Pseudophilippus in Macedonia a L. Tremellio quaestore cum exercitu caesus est. Q. Caecilius Metellus proconsul Celtiberos cecidit et a Q. Fabio proconsule magna pars Lusitaniae expugnatis aliquot urbibus recepta est. Acilius senator Graece res Romanas scribit.

EX LIB. LIIII.

Q. Pompeius consul in Hispania Termestinos subegit. cum isdem et Numantinis pacem ab infirmitate fecit. lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta viginti septem milia, quadringenta quadraginta duo. cum Macedonum legati questum de D. Iunio Silano praetore venissent, quod acceptis pecuniis provinciam spoliasset, et senatus de querellis eorum vellet cognoscere, T. Manlius Torquatus, pater Silani, petiit impetravitque, ut sibi cognitio mandaretur; et domi causa cognita filium condemnavit abdicavitque, ac ne funeri quidem eius, cum suspendio vitam finisset, interfuit sedensque domi potestatem consultantibus ex instituto fecit. Q. Fabius proconsul rebus in Hispania prospere gestis labem imposuit pace cum Viriato aequis condicionibus facta. Viriatus a proditoribus consilio Servili Caepionis interfectus est et ab exercitu suo multum comploratus ac nobiliter sepultus, vir duxque magnus et per quattuordecim annos, quibus cum Romanis bellum gessit, frequentius superior.

EX LIB. LV.

P. Cornelio Nasica, cui cognomen Serapio fuit ab inridente Curiatio tribuno plebis inpositum, Dec. Iunio Bruto consulibus dilectum habentibus, in conspectu tironum res saluberrimi exempli facta est; nam C. Matienus accusatus est aput tribunos plebis, quod exercitum in Hispania deseruisset, damnatusque sub furca diu virgis caesus est, et sestertio nummo veniit. tribuni plebis quia non impetrarent, ut sibi denos quos vellent milites eximere liceret, consules in carcerem duci iusserunt. Iunius Brutus consul in Hispania eis, qui sub Viriato militaverant, agros et oppidum dedit, quod vocatum est Valentia. M. Popilius a Numantinis, cum quibus pacem factam inritam fieri senatus censuerat, cum exercitu fusus fugatusque est. C. Hostilio Mancino consule sacrificante pulli ex cavea evolaverunt; conscendenti deinde navem, ut in Hispaniam

proficisceretur, accidit [vox] 'mane, Mancine'. quae auspicia tristia fuisse eventu probatum est. et victus enim a Numantinis et castris exutus, cum spes nulla servandi exercitus esset, pacem cum eis fecit ignominiosam, quam ratam esse senatus vetuit. quadraginta milia Romanorum a Numantinorum milibus quattuor victa erant. Dec. Iunius Lusitaniam expugnationibus urbium usque ad Oceanum perdomuit, et cum fluvium Oblivionem transire nollent, raptum signifero signum ipse transtulit et sic ut transgrederentur persuasit. Alexandri filius, rex Syriae, decem annos admodum habens, a Diodoto, qui Tryphon cognominabatur, tutore suo, per fraudem occisus est corruptis medicis, qui illum calculi dolore consumi ad populum mentiti, dum secant, occiderunt.

EX LIB. LVI.

Decimus Iunius Brutus in Hispania ulteriore feliciter adversus Gallaecos pugnavit. dissimili eventu M. Aemilius Lepidus proconsul adversus Vaccaeos rem gessit clademque similem Numantinae passus est. ad exsolvendum foederis Numantini religione populum Mancinus, cum huius rei auctor fuisset, deditus Numantinis non est receptus. lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta septemdecim milia, nongenta triginta tria. Fulvius Flaccus consul Vardeos in Illyrico subegit. M. Cosconius praetor in Thracia cum Scordiscis prospere pugnavit. cum bellum Numantinum vitio ducum non sine pudore publico duraret, delatus est ultro Scipioni Africano a senatu populoque Romano consulatus; quem cum illi capere ob legem, quae vetabat quemquam iterum consulem fieri, non liceret, sicut priori consulatu legibus solutus est. bellum servile in Sicilia ortum cum opprimi a praetoribus non potuisset, C. Fulvio consuli mandatum est. huius belli initium fuit Eunus servus, natione Syrus, qui contracta agrestium servorum manu et solutis ergastulis iusti exercitus numerum implevit. Cleon quoque, alter servus, ad septuaginta milia servorum contraxit; et iunctis copiis adversus Romanum exercitum bellum saepe gesserunt.

EX LIB. LVII.

Scipio Africanus Numantiam obsedit, et corruptum licentia luxuriaque exercitum ad severissimam militiae disciplinam revocavit. omnia deliciarum instrumenta recidit, duo milia scortorum a castris eiecit, militem cotidie in opere habuit et triginta dierum frumentum ad septenos vallos ferre cogebat. aegre propter onus incedenti dicebat, 'cum gladio te vallare scieris, vallum ferre desinito', ali scutum parum habiliter ferenti, amplius eum scutum iusto ferre, neque id se reprehendere, quando melius scuto quam gladio uteretur. quem militem extra ordinem deprehendit, si Romanus esset, vitibus, si extraneus, virgis cecidit. iumenta omnia, ne exonerarent militem, vendidit. saepe adversus eruptiones hostium feliciter pugnavit. Vaccaei obsessi, liberis coniugibusque trucidatis, ipsi se interemerunt. Scipio amplissima munera missa sibi ab Antiocho rege Syriae, cum celare aliis imperatoribus regum munera mos esset, pro tribunali accepturum se esse dixit, omniaque ea quaestorem referre in publicas tabulas iussit: ex his se viris fortibus dona esse daturum. cum undique Numantiam obsidione clausisset et obsessos fame videret urgeri, hostes, qui pabulatum exierant, vetuit occidi, quod diceret velocius eos absumpturos frumenti quod haberent, si plures fuissent.

prehensus Romam mitteretur. Allobroges in deditionem recepti. L. Opimius accusatus aput populum a Q. Decio tribuno plebis, quod indemnatos cives in carcerem coniecisset, absolutus est.

EX LIB. LXII.

Q. Marcius consul Stynos, gentem Alpinam, expugnavit. Micipsa Numidiae rex mortuus regnum tribus filiis reliquit, Atherbali, Hiempsali, Iugurthae, fratris filio, quem adoptaverat. L. Caecilius Metellus Dalmatas subegit. Iugurtha Hiempsalem fratrem petiit bello, quem victum occidit; Atherbalem regno expulit. is a senatu restitutus est. L. Caecilius Metellus, Cn. Domitius Ahenobarbus censores duos et triginta senatu moverunt. praeterea motus Syriae regumque continet.

EX LIB. LXIII.

C. Porcius consul in Thracia male adversus Scordiscos pugnavit. lustrum a censoribus conditum est: censa sunt civium capita trecenta nonaginta quattuor milia trecenta triginta sex. Aemilia, Licinia, Marcia, virgines Vestales, incesti damnatae sunt, idque incestum quem ad modum et commissum et deprehensum et vindicatum sit refertur. Cimbri, gens vaga, populabundi in Illyricum venerunt; ab his Papirius Carbo consul cum exercitu fusus est. Livius Drusus consul adversus Scordiscos, gentem a Gallis oriundam, in Thracia feliciter pugnavit.

EX LIB. LXIIII.

Atherbal bello petitus ab Iugurtha et in oppido Cirtha obsessus contra denuntiationem senatus ab eo occisus est, et ob hoc bellum Iugurthae indictum; idque Calpurnius Bestia consul gerere iussus pacem cum Iugurtha iniussu populi et senatus fecit. Iugurtha fide publica evocatus ad indicandos auctores consiliorum suorum, quod multos pecunia in senatu corrupisse dicebatur, Romam venit et propter caedem admissam in regulum quendam nomine Massivam, qui regnum eius populo Romano invisi adfectabat (Romae interfectum), cum periclitaretur causam capitis dicere, clam profugit, et cedens urbe fertur dixisse 'o urbem venalem et cito perituram, si emptorem invenerit!'. A. Postumius legatus infeliciter proelio adversus Iugurtham gesto pacem quoque adiecit ignominiosam, quam non esse servandam senatus censuit.

EX LIB. LXV.

Q. Caecilius Metellus consul duobus proeliis Iugurtham fudit totamque Numidiam vastavit. M. Iunius Silanus consul adversus Cimbros infeliciter pugnavit. legatis Cimbrorum sedem et agros, in quibus considerent, postulantibus senatus negavit. M. Minucius proconsul adversus Thracas prospere pugnavit. L. Cassius consul a Tigurinis Gallis, pago Helvetiorum, qui a civitate secesserant, in finibus Nitiobrogum cum exercitu caesus est. milites qui ex ea clade superaverant, obsidibus datis et dimidia rerum omnium parte, ut incolumes dimitterentur, cum hostibus pacti sunt.

EX LIB. LXVI.

Iugurtha pulsus a C. Mario Numidia, cum auxilio Bocchi Maurorum regis adiutus esset, caesis proelio Bocchi quoque copiis, nolente Boccho bellum infeliciter susceptum diutius sustinere voluit. vinctus ab eo et Mario traditus est, in qua re praecipua opera L. Corneli Syllae, quaestoris C. Mari, fuit.

EX LIB. LXVII.

M. Aurelius Scaurus, legatus consulis, a Cimbris fuso exercitu

captus est; et cum in consilium ab iis advocatus deterreret eos, ne Alpes transirent Italiam petituri, eo quod diceret Romanos vinci non posse, a Boiorige feroci iuvene occisus est. ab isdem hostibus Cn. Manlius consul et Q. Servilius Caepio proconsul victi proelio castris quoque binis exuti sunt, militum milia octoginta occisa, calonum et lixarum quadraginta, secundum Arausionem. Caepionis, cuius temeritate clades accepta erat, damnati bona publicata sunt, primi post regem Tarquinium, imperiumque ei abrogatum. in triumpho C. Mari ductus ante currum eius Iugurtha cum duobus filiis et in carcere necatus est. Marius triumphali veste in senatum venit, quod nemo ante eum fecerat, eique propter metum Cimbrici belli continuatus per conplures annos est consulatus. secundo et tertio absens consul creatus, quartum consulatum dissimulanter captans consecutus est. Cn. Domitius pontifex maximus populi suffragio creatus est. Cimbri vastatis omnibus, quae inter Rhodanum et Pyrenaeum sunt, per saltum in Hispaniam transgressi ibique multa loca populati, a Celtiberis fugati sunt; reversique in Galliam in belli casus se Teutonis coniunxerunt.

EX LIB. LXVIII.

M. Antonius praetor in Ciliciam maritimos praedones (id est piratas) persecutus est. C. Marius consul summa vi oppugnata a Teutonis et Ambronibus castra defendit. duobus deinde proeliis circa Aquas Sextias eosdem hostes delevit, in quibus caesa traduntur hostium ducenta milia, capta nonaginta. Marius absens quinto consul creatus est. triumphum oblatum donec et Cimbros vinceret distulit. Cimbri cum repulso ab Alpibus fugatoque Q. Catulo proconsule, qui fauces Alpium obsederat flumenque Athesim [...] castellum editum insederat relinqueret, quae tamen virtute sua explicata fugientem proconsulem exercitumque consecuta est, in Italiam traiecissent, iunctis eiusdem Catuli et C. Mari exercitibus proelio victi sunt; in quo caesa traduntur hostium centum quadraginta milia, capta sexaginta. Marius totius civitatis consensu exceptus, pro duobus triumphis, qui offerebantur, uno contentus fuit. primores civitatis, qui ei aliquandiu ut novo homini ad tantos honores evecto inviderant, conservatam ab eo rem publicam fatebantur. Publicius Malleolus matre occisa primus in culleum insutus in mare praecipitatus est. ancilia cum strepitu mota esse, antequam Cimbricum bellum consummaretur, refertur. bella praeterea inter Syriae reges gesta continet.

EX LIB. LXVIIII.

L. Apuleius Saturninus, adiuvante C. Mario et per milites occiso A. Nunnio competitore, tribunus plebis per vim creatus, non minus violenter tribunatum quam petierat gessit et cum legem agrariam per vim tulisset, Metello Numidico, quod in eam non iuraverat, diem dixit. qui cum a bonis civibus defenderetur, ne causa certaminum esset, in exilium voluntarium Rhodum profectus est, ibique legendo et audiendo magnos viros avocabatur. profecto C. Marius, seditionis auctor, qui sextum consulatum pecunia per tribus sparsa emerat, aqua et igni interdixit. idem Apuleius Saturninus tribunus plebis C. Memmium candidatum consulatus, quoniam adversarium eum actionibus suis timebat, occidit. quibus rebus concitato senatu, in cuius causam et C. Marius, homo varii et mutabilis ingenii consiliique semper secundum fortunam, transierat, oppressus armis cum Glaucia praetore et aliis eiusdem furoris [socis] bello quodam inter-

fectus est. Q. Caecilius Metellus ab exilio ingenti totius civitatis favore reductus est. M'. Aquilius proconsul in Sicilia bellum servile excitatum confecit.

EX LIB. LXX.

Cum M'. Aquilius de pecuniis repetundis causam diceret, ipse iudices rogare noluit. M. Antonius, qui pro eo perorabat, tunicam a pectore eius discidit, ut honestas cicatrices ostenderet, et indubitate absolutus est. Cicero eius rei solus auctor. T. Didius proconsul adversus Celtiberos feliciter pugnavit. Ptolemaeus Cyrenarum rex, cui cognomentum Apionis fuit, mortuus heredem populum Romanum reliquit, et eius regni civitates senatus liberas esse iussit. Ariobarzanes in regnum Cappadociae a L. Cornelio Sylla reductus est. Parthorum legati a rege Arsace missi venerunt ad Syllam, ut amicitiam populi Romani peterent. P. Rutilius, vir summae innocentiae, quoniam legatus Q. Muci proconsulis a publicanorum iniuriis Asiam defenderat, invisus equestri ordini, penes quem iudicia erant, repetundarum damnatus in exilium missus est. C. Sentius praetor adversus Thracas infeliciter pugnavit. senatus cum inpotentiam equestris ordinis in iudiciis exercendis ferre nollet, omni vi eniti coepit, ut ad se iudicia transferret, sustinente causam eius M. Livio Druso tribuno plebis, qui, ut vires sibi adquireret, perniciosa spe largitionum plebem concitavit. praeterea motus Syriae regumque continet.

EX LIB. LXXI.

M. Livius Drusus tribunus plebis, quo maioribus viribus senatus causam susceptam tueretur, socios et Italicos populos spe civitatis Romanae sollicitavit, eisque adiuvantibus per vim legibus agrariis frumentariisque latis iudiciariam quoque pertulit, ut aequa parte iudicia penes senatum et equestrem ordinem essent. cum deinde promissa sociis civitas praestari non posset, irati Italici defectionem agitare coeperunt. eorum coitus coniurationesque et orationes in consiliis principum referuntur. propter quae Livius Drusus invisus etiam senatui factus velut socialis belli auctor, incertum a quo, domi occisus est.

EX LIB. LXXII.

Italici populi defecerunt Picentes, Vestini, Marsi, Paeligni, Marrucini, Samnites, Lucani. initio belli a Picentibus moto, Q. Servilius proconsul in oppido Asculo cum omnibus civibus Romanis, qui in eo oppido erant, occisus est. saga populus sumpsit. Servius Galba a Lucanis comprehensus, unius feminae opera, ad quam devertebatur, [e] captivitate receptus est. Aesernia et Alba coloniae ab Italicis obsessae sunt. auxilia deinde Latini nominis exterarumque gentium missa populo Romano et expeditiones in vicem expugnationesque urbium referuntur.

EX LIB. LXXIII.

L. Iulius Caesar consul male adversus Samnites pugnavit. Nola colonia in potestatem Samnitium venit L. Postumio praetore, qui ab eis interfectus est. complures populi ad hostes defecerunt. cum P. Rutilius consul parum prospere adversus Marsos pugnasset et in proelio cecidisset, C. Marius legatus eius meliore eventu cum hostibus acie conflixit. Ser. Sulpicius Paelignos proelio fudit. Q. Caepio legatus Rutili cum obsessus prospere in hostes erupisset et ob eum successum aequatum ei cum C. Mario esset imperium, temerarius factus et circumventus insidiis fuso exercitu cecidit. L. Iulius

Caesar consul feliciter adversus Samnites pugnavit. ob eam victoriam Romae saga posita sunt. et ut varia belli fortuna esset, Aesernia colonia cum M. Marcello in potestatem Samnitium venit. sed et C. Marius proelio Marsos fudit, Herio Asinio praetore Marrucinorum occiso. C. Caecilius in Gallia transalpina Salluvios rebellantes vicit.

EX LIB. LXXIIII.

Cn. Pompeius Picentes proelio fudit [...] obsedit. propter quam victoriam Romae praetextae et alia magistratuum insignia sumpta sunt. C. Marius cum Marsis dubio eventu pugnavit. libertini tunc primum militare coeperunt. A. Plotius legatus Umbros, L. Porcius praetor Etruscos, cum uterque populus defecisset, proelio vicerunt. Nicomedes in Bithyniae, Ariobarzanes in Cappadociae regnum reducti sunt. Cn. Pompeius consul Marsos acie vicit. cum aere alieno pressa esset civitas, A. Sempronius Asellio praetor, quoniam secundum debitores ius dicebat, ab eis qui faenerabant in foro occisus est. praeterea incursiones Thracum in Macedoniam populationesque continet.

EX LIB. LXXV.

A. Postumius Albinus legatus cum classi praeesset, infamis crimine proditionis ab exercitu suo interfectus est. L. Cornelius Sylla legatus Samnites proelio vicit et bina castra eorum expugnavit. Cn. Pompeius Vestinos in deditionem accepit. L. Porcius consul rebus prospere gestis fusisque aliquotiens Marsis, dum castra eorum expugnat, cecidit; ea res hostibus victoriam eius proelii dedit. Cosconius et Lucanus Samnites acie vicerunt, Marium Egnatium nobilissimum hostium ducem occiderunt compluraque eorum oppida in deditionem acceperunt. L. Sylla Hirpinos domuit, Samnites pluribus proeliis fudit, aliquot populos recepit, quantisque raro quisquam alius ante consulatum rebus gestis ad petitionem consulatus Romam est profectus.

EX LIB. LXXVI.

A. Gabinius legatus rebus adversus Lucanos prospere gestis et plurimis oppidis expugnatis, in obsidione hostilium castrorum cecidit. Sulpicius legatus Marrucinos cecidit totamque eam regionem recepit. Cn. Pompeius proconsul Vestinos et Paelignos in deditionem accepit. Marsi quoque, a L. Cinna et Caecilio Pio legatis aliquot proeliis fracti, petere pacem coeperunt. Asculum a Cn. Pompeio captum est. caesis et a Mamerco Aemilio legato Italicis, Silo Pompaedius dux Marsorum, auctor eius rei, in proelio cecidit. Ariobarzanes Cappadociae, Nicomedes Bithyniae regno a Mithridate Ponti rege pulsi sunt. praeterea incursiones Thracum in Macedoniam populationesque continet.

EX LIB. LXXVII.

Cum P. Sulpicius tribunus plebis auctore C. Mario perniciosas leges promulgasset, ut exsules revocarentur et novi cives libertinique [...] distribuerentur, et ut C. Marius adversus Mithridatem Ponti regem dux crearetur, et adversantibus consulibus Q. Pompeio et L. Syllae vim intulisset, occiso Q. Pompei consulis filio, genero Syllae, L. Sylla consul cum exercitu in urbem venit et adversus factionem Sulpici et Mari in ipsa urbe pugnavit eamque expulit. ex qua duodecim a senatu hostes, inter quos C. Marius pater et filius, iudicati sunt. P. Sulpicius cum in quadam villa lateret, indicio servi sui retractus et occisus est. servus ut praemium promissum indici

haberet, manumissus, set ob scelus proditi domini de saxo deiectus est. C. Marius filius in Africam traiecit. C. Marius pater cum in paludibus Minturnensium lateret, extractus est ab oppidanis, et cum missus ad occidendum eum servus, natione Gallus, maiestate tanti viri perterritus recessisset, inpositus publice navi delatus est in Africam. L. Sylla civitatis statum ordinavit, exinde colonias deduxit. Q. Pompeius consul, ad accipiendum a Cn. Pompeio proconsule exercitum profectus, consilio eius occisus est. Mithridates, Ponti rex, Bithynia et Cappadocia occupatis et pulso Aquilio legato Phrygiam, provinciam populi Romani, cum ingenti exercitu intravit.

EX LIB. LXXVIII.

Mithridates Asiam occupavit, Q. Oppium proconsulem, item [M'.] Aquilium legatum, in vincula coniecit, iussuque eius quidquid civium Romanorum in Asia fuit uno die trucidatum est. urbem Rhodum, quae sola in fide populi Romani manserat, oppugnavit et aliquot proeliis navalibus victus recessit. Archelaus praefectus regis in Graeciam cum exercitu venit, Athenas occupavit. praeterea trepidationem urbium insularumque, aliis ad Mithridatem aliis ad populum Romanum civitates suas trahentibus, continet.

EX LIB. LXXVIIII.

L. Cornelius Cinna consul cum perniciosas leges per vim atque arma ferret, pulsus urbe ab Cn. Octavio collega cum † sex tribunis plebis; imperioque ei abrogato corruptum Appi Claudi exercitum in potestatem suam redegit et bellum urbi intulit arcessito C. Mario ex Africa cum aliis exulibus. in quo bello duo fratres, alter ex Pompeii exercitu, alter ex Cinnae, ignorantes concurrerunt, et cum victor spoliaret occisum, agnito fratre ingenti lamentatione edita, rogo ei exstructo, ipse se supra rogum transfodit et eodem igne consumptus est. et cum opprimi inter initia potuissent, Cn. Pompei fraude, qui utramque partem fovendo vires Cinnae dedit nec nisi profligatis optimatium rebus auxilium tulit, et consulis segnitia confirmati Cinna et Marius quattuor exercitibus, ex quibus duo Q. Sertorio et Carboni dati sunt, urbem circumsederunt. Ostiam coloniam [Marius] expugnavit et crudeliter diripuit.

EX LIB. LXXX.

Italicis populis a senatu civitas data est. Samnites, qui soli arma recipiebant, Cinnae et Mario se coniunxerunt. ab his Plautius legatus cum exercitu caesus est. Cinna et Marius cum Carbone et Sertorio Ianiculum oppugnaverunt et fugati ab Octavio consule recesserunt. Marius Antium et Ariciam et Lanuvium colonias expugnavit. cum spes nulla esset optimatibus resistendi propter segnitiam et perfidiam et ducum et militum, qui corrupti aut pugnare nolebant aut in diversas partes transiebant, Cinna et Marius in urbem recepti sunt; qui velut captam eam caedibus ac rapinis vastaverunt Cn. Octavio consule occiso et omnibus adversae partis nobilibus trucidatis, inter quos M. Antonio, eloquentissimo viro, C. Lucio [que] Caesare, quorum capita in rostris posita sunt. Crassus filius ab equitibus Fimbriae occisus; pater Crassus, ne quid indignum virtute sua pateretur, gladio se transfixit. et citra ulla comitia consules in sequentem annum se ipsos renuntiaverunt; eodemque die, quo magistratum inierant, Marius Sex. Licinium senatorem de saxo deici iussit, editisque plurimis sceleribus idibus Ianuariis decessit, vir cuius si examinentur cum virtutibus vitia, haut facile sit

dictu, utrum bello melior an pace perniciosior fuerit. adeo, quam rem publicam armatus servavit, eam primo togatus omni genere fraudis, postremo armis hostiliter evertit.

EX LIB. LXXXI.

L. Sylla Athenas, quas Archelaus praefectus Mithridatis occupaverat, circumsedente [. . .] et cum magno labore expugnaret, urbi libertatem et quae habuerant reddidit. Magnesia, quae sola in Asia civitas in fide manserat, summa virtute adversus Mithridaten defensa est. praeterea excursiones Thracum in Macedoniam continet.

EX LIB. LXXXII.

Sylla copias regis, quae Macedonia occupata in Thessaliam venerant, proelio vicit caesis hostium centum milibus et castris quoque expugnatis. renovato deinde bello iterum exercitum regis fudit ac delevit. Archelaus cum classe regia Syllae se tradidit. L. Valerius Flaccus consul, collega Cinnae, missus, ut Syllae succederet, propter avaritiam invisus exercitui suo a C. Fimbria legato ipsius, ultimae audaciae homine, occisus est et imperium ad Fimbriam translatum. praeterea expugnatae in Asia urbes a Mithridate et crudeliter direpta provincia, incursiones Thracum in Macedoniam referuntur.

EX LIB. LXXXIII.

Flavius Fimbria in Asia fusis proelio aliquot praefectis Mithridatis urbem Pergamum cepit, obsessumque regem non multum afuit quin caperet. urbem Ilium, quae se potestati Syllae reservabat, expugnavit ac delevit, et magnam partem Asiae recepit. Sylla compluribus proeliis Thracas cecidit. cum L. Cinna et Cn. Papirius Carbo, a se ipsis consules per biennium creati, bellum contra Syllam praepararent, effectum est per L. Valerium Flaccum principem senatus, qui orationem in senatu habuit, et per eos qui concordiae studebant, ut legati ad Syllam de pace mitterentur. Cinna ab exercitu suo, quem invitum cogebat naves conscendere et adversus Syllam proficisci, interfectus est. consulatum Carbo solus gessit. Sylla cum in Asiam traiecisset, pacem cum Mithridate fecit, ita ut his cederet provinciis: Asia, Bithynia, Cappadocia. Fimbria desertus ab exercitu, qui ad Syllam transierat, ipse se percussit, impetravitque de servo suo, praebens cervicem, ut se occideret.

EX LIB. LXXXIIII.

Sylla legatis, qui a senatu missi erant, futurum se in potestate senatus respondit, si cives, qui pulsi a Cinna ad se confugerant, restituerentur. quae condicio cum iusta senatui videretur, per Carbonem factionemque eius, cui bellum videbatur utilius, ne conveniret effectum est. idem Carbo cum ab omnibus Italiae oppidis coloniisque obsides exigere vellet, ut fidem eorum contra Syllam obligaret, consensu senatus prohibitus est. novis civibus senatus consulto suffragium datum est. Q. Metellus Pius, qui partes optimatium secutus erat, cum in Africa bellum moliretur, a C. Fabio praetore pulsus est, senatusque consultum per factionem Carbonis et Marianarum partium factum est, ut omnes ubique exercitus dimitterentur. libertini in quinque et triginta tribus distributi sunt. praeterea belli apparatum, quod contra Syllam excitabatur, continet.

EX LIB. LXXXV.

Sylla in Italiam cum exercitu traiecit, missisque legatis qui de pace agerent et ab consule C. Norbano violatis, eundem Norbanum

proelio vicit. et cum L. Scipionis, alterius consulis, cum quo per omnia id egerat, ut pacem iungeret, nec potuerat, castra oppugnaturus esset, universus exercitus consulis, sollicitatus per emissos a Sylla milites, signa ad Syllam transtulit. Scipio cum occidi posset, dimissus est. Cn. Pompeius, Cn. Pompei filius eius qui Asculum ceperat, conscripto voluntariorum exercitu cum tribus legionibus ad Syllam venerat; ad quem se nobilitas omnis conferebat, ita ut deserta urbe ad castra veniretur. praeterea expeditiones per totam Italiam utriusque partis ducum referuntur.

EX LIB. LXXXVI.

Cum C. Marius C. Mari filius consul ante annos viginti per vim creatus esset, C. Fabius in Africa propter crudelitatem et avaritiam suam in praetorio suo vivus exustus est. L. Philippus legatus Syllae Sardiniam, Q. Antonio praetore pulso et occiso, occupavit. Sylla cum Italicis populis, ne timeretur ab eis velut erepturus civitatem et suffragii ius nuper datum, foedus percussit. idemque ex fiducia iam certae victoriae litigatores, a quibus adibatur, vadimonia Romam deferre iussit, cum a parte diversa urbs adhuc teneretur. L. Damasippus praetor ex voluntate C. Mari consulis cum senatum contraxisset, omnem quae in urbe erat nobilitatem trucidavit. ex cuius numero Q. Mucius Scaevola pontifex maximus fugiens in vestibulo aedis Vestae occisus est. praeterea bellum a L. Murena adversus Mithridaten in Asia renovatum continet.

EX LIB. LXXXVII.

Sylla C. Marium, exercitu eius fuso deletoque ad Sacriportum, in oppido Praeneste obsedit, urbem Romam ex inimicorum manibus recepit. Marium erumpere temptantem reppulit. praeterea res a legatis eius eadem ubique fortuna partium gestas continet.

EX LIB. LXXXVIII.

Sylla Carbonem, exercitu ad Clusium, ad Faventiam Fidentiamque caeso, Italia expulit; cum Samnitibus, qui soli ex Italicis populis nondum arma posuerant, iuxta urbem Romanam ante portam Collinam debellavit; reciperataque re publica pulcherrimam victoriam crudelitate, quanta in nullo hominum fuit, inquinavit. octo milia dediticiorum in villa publica trucidavit, tabulam proscriptionis proposuit, urbem ac totam Italiam caedibus replevit, inter quas omnes Praenestinos inermes concidi iussit, Marium senatori ordinis virum cruribus brachiisque fractis, auribus praesectis et oculis effossis necavit. C. Marius Praeneste obsessus a Lucretio Ofella, Syllanarum partium viro, cum per cuniculum captaret evadere saeptum exercitu, mortem sibi conscivit. id est, in ipso cuniculo, cum sentiret se evadere non posse, cum Telesino fugae comite stricto utrimque gladio concurrit; quem cum occidisset, ipse saucius impetravit a servo, ut se occideret.

EX LIB. LXXXVIIII.

M. Brutus a Cn. Papirio Carbone, qui Cossuram adpulerat, missus nave piscatoria Lilybaeum, ut exploraret, an ibi iam Pompeius esset, et circumventus navibus, quas Pompeius miserat, in se mucrone verso ad transtrum navis obnixus corporis pondere incubuit. Cn. Pompeius in Siciliam cum imperio a senatu missus Cn. Carbonem, qui flens muliebriter mortem tulit, captum occidit. Sylla dictator factus, quod nemo umquam fecerat, cum fascibus viginti quattuor processit. legibus novis rei publicae statum confirmavit, tribunorum plebis potestatem minuit et omne ius legum

ferendarum ademit, pontificum augurumque collegium ampliavit ut essent quindecim, senatum ex equestri ordine supplevit, proscriptorum liberis ius petendorum honorum eripuit et bona eorum vendidit; ex quibus plurima (prima) rapuit. redactum est sestertiûm ter milies quingenties. Q. Lucretium Ofellam, adversus voluntatem suam consulatum petere ausum, iussit occidi in foro, et cum hoc indigne ferret populus Romanus, contione advocata se iussisse dixit. Cn. Pompeius in Africa Cn. Domitium proscriptum et Hiarbam regem Numidiae bellum molientes victos occidit et quattuor et viginti annos natus, adhuc eques Romanus, quod nulli contigerat, ex Africa triumphavit. C. Norbanus consularis proscriptus in urbe Rhodo cum conprehenderetur, ipse se occidit. Mutilus, unus ex proscriptis, clam capite adoperto ad posticas aedes Bastiae uxoris cum accessisset, admissus non est, quia illum proscriptum diceret; itaque ipse se transfodit et sanguine suo fores uxoris respersit. Sylla Aeserniam in Samnio recepit. quadraginta septem legiones in agros captos deduxit et eos his divisit. Volaterras, quod oppidum adhuc in armis erat, obsessum, in deditionem accepit. Mitylenae quoque in Asia, quae sola urbs post victum Mithridatem arma retinebat, expugnatae dirutaeque sunt.

EX LIB. LXXXX.

Sylla decessit, honosque ei a senatu habitus est, ut in campo Martio sepeliretur. M. Lepidus cum acta Syllae temptaret rescindere, bellum excitavit. a Q. Catulo collega Italia pulsus et in Sardinia frustra bellum molitus periit. M. Brutus, qui cisalpinam Galliam optinebat, a Cn. Pompeio occisus est. Q. Sertorius proscriptus in ulteriore Hispania ingens bellum excitavit. L. Manlius proconsul et M. Domitius legatus ab Hirtuleio quaestore proelio victi sunt. praeterea res a P. Servilio proconsule adversus Cilicas gestas continet.

EX LIB. LXXXXI.

Cn. Pompeius cum adhuc eques Romanus esset, cum imperio proconsulari adversus Sertorium missus est. Sertorius aliquot urbes expugnavit, plurimasque civitates in potestatem suam redegit. Appius Claudius proconsul Thracas pluribus proeliis vicit. Q. Metellus proconsul L. Hirtuleium quaestorem Sertorii cum exercitu cecidit.

EX LIB. LXXXXII.

Cn. Pompeius dubio eventu cum Sertorio pugnavit, ita ut singula ex utraque parte cornua vicerint. Q. Metellus Sertorium et Perpernam cum duobus exercitibus proelio fudit; cuius victoriae partem cupiens ferre Pompeius parum prospere pugnavit. obsessus deinde Cluniae Sertorius adsiduis eruptionibus non leviora damna obsidentibus intulit. praeterea res ab Curione proconsule in Thracia gestas adversus Dardanos et Q. Sertori multa crudelia in suos facta continet; qui plurimos ex amicis et secum proscriptis crimine proditionis insimulatos occidit.

EX LIB. LXXXXIII.

P. Servilius proconsul in Cilicia Isauros domuit et aliquot urbes piratarum expugnavit. Nicomedes Bithyniae rex moriens populum Romanum fecit heredem, regnumque eius in provinciae formam redactum est. Mithridates foedere cum Sertorio icto bellum populo Romano intulit. apparatus dein regiarum copiarum pedestrium navaliumque; et occupata Bithynia, M. Aurelius Cotta consul ad

Calchedona proelio a rege victus; resque a Pompeio et Metello adversus Sertorium [gestae, qui] omnibus belli militiaeque artibus par fuit [. . .] et ab obsidione Calaguris oppidi depulsos coegerit diversas regiones petere, Metellum ulteriorem Hispaniam, Pompeium Galliam.

EX LIB. LXXXXIIII.

L. Licinius Lucullus consul adversus Mithridaten equestribus proeliis feliciter pugnavit et aliquot expeditiones prosperas fecit poscentesque pugnam milites a seditione inhibuit. Deiotarus Gallograeciae tetrarches praefectos Mithridatis bellum in Phrygia moventes cecidit. praeterea res a Cn. Pompeio in Hispania contra Sertorium prospere gestas continet.

EX LIB. LXXXXV.

C. Curio proconsul Dardanos in Thracia domuit. quattuor et septuaginta gladiatores Capuae ex ludo Lentuli profugerunt, et congregata servitiorum ergastulorumque multitudine, Crixo et Spartaco ducibus bello excitato, Claudium Pulchrum legatum et P. Varenum praetorem proelio vicerunt. L. Lucullus proconsul ad Cyzicum urbem exercitum Mithridatis fame ferroque delevit, pulsumque Bithynia regem, variis belli ac naufragiorum casibus fractum, coegit in Pontum profugere.

EX LIB. LXXXXVI.

Q. Arrius praetor Crixum fugitivorum ducem cum viginti milibus hominum cecidit. Cn. Lentulus consul male adversus Spartacum pugnavit. ab eodem L. Gellius consul et Q. Arrius praetor acie victi sunt. Sertorius a M. Perperna et M'. Antonio et aliis coniuratis in convivio interfectus est, octavo ducatus sui anno, magnus dux et adversus duos imperatores, Pompeium et Metellum, vel frequentius victor, ad ultimum et saevus et prodigus. imperium partium ad Marcum translatum, quem Cn. Pompeius victum captumque interfecit, ac recepit Hispanias decimo fere anno quam coeptum est bellum. C. Cassius proconsul et Cn. Manlius praetor male adversus Spartacum pugnaverunt, idque bellum M. Crasso praetori mandatum est.

EX LIB. LXXXXVII.

M. Crassus praetor primum cum parte fugitivorum, quae ex Gallis Germanisque constabat, feliciter pugnavit, caesis hostium triginta quinque milibus et ducibus eorum Casto et Gannico. cum Spartaco deinde debellavit, caesis cum ipso sexaginta milibus. M. Antonius praetor bellum adversus Cretenses parum prospere susceptum morte sua finiit. M. Lucullus proconsul Thracas subegit. L. Lucullus in Ponto adversus Mithridaten feliciter pugnavit, caesis hostium amplius quam sexaginta milia. M. Crassus et Cn. Pompeius consules facti † sic ut Pompeius, antequam quaesturam gereret, ex equite Romano, tribuniciam potestatem restituerunt. iudicia quoque per L. Aurelium Cottam praetorem ad equites Romanos translata sunt. Mithridates desperatione rerum suarum coactus ad Tigranem Armeniae regem confugit.

EX LIB. LXXXXVIII.

Machares filius Mithridatis, Bospori rex, a L. Lucullo in amicitiam receptus est. Cn. Lentulus et L. Gellius censores asperam censuram egerunt quattuor et sexaginta senatu motis. a quibus lustro condito censa sunt civium capita nongenta milia. L. Metellus praetor in Sicilia adversus piratas prospere rem gessit. templum

Iovis in Capitolio, quod incendio consumptum ac refectum erat, a Q. Catulo dedicatum est. L. Lucullus in Armenia Mithridaten et Tigranen et ingentes utriusque regis copias pluribus proeliis fudit. Q. Metellus proconsul bello adversus Cretenses mandato Cydoniam urbem obsedit. C. Triarius legatus Luculli adversus Mithridaten parum prospere pugnavit. Lucullum, ne persequeretur Mithridaten ac Tigranen summamque victoriae inponeret, seditio militum tenuit, quia sequi nolebant, id est legiones Valerianae, quae impleta a se stipendia dicentes, Lucullum reliquerunt.

EX LIB. LXXXXVIIII.

Q. Metellus proconsul Cnoson et Lyctum et Cydoniam et alias plurimas urbes expugnavit. L. Roscius tribunus plebis legem tulit, ut equitibus Romanis in theatro quattuordecim gradus proximi adsignarentur. Cn. Pompeius lege ad populum lata persequi piratas iussus, qui commercium annonae intercluserant, intra quadragesimum diem toto mari eos expulit belloque cum eis in Cilicia confecto, acceptis in deditionem piratis agros et urbes dedit. praeterea res gestas a Q. Metello adversus Cretenses continet et epistolas Metelli et Cn. Pompeii in vicem missas. queritur Q. Metellus gloriam sibi rerum a se gestarum a Pompeio praeripi, qui in Cretam miserit legatum suum ad accipiendas urbium deditiones. Pompeius rationem reddit hoc se facere debuisse.

EX LIB. C.

Manilius tribunus plebis magna indignatione nobilitatis legem tulit, ut Pompeio Mithridaticum bellum mandaretur. contio eius bona. Q. Metellus perdomitis Cretensibus liberae in id tempus insulae leges dedit. Cn. Pompeius ad gerendum bellum adversus Mithridaten profectus cum rege Parthorum Phrahate amicitiam renovavit. equestri proelio Mithridaten vicit. praeterea bellum inter Phrahaten regem Parthorum et Tigranen Armeniorum, ac deinde inter filium Tigranen patremque gestum continet.

EX LIB. CI.

Cn. Pompeius Mithridaten nocturno proelio victum coegit Bosporum profugere. Tigranen in deditionem accepit eique ademptis Syria, Phoenice, Cilicia regnum Armeniae restituit. coniuratio eorum qui in petitione consulatus ambitus damnati erant facta de interficiendis consulibus obpressa est. Cn. Pompeius cum Mithridaten persequeretur, in ultimas ignotasque gentes penetravit, Hiberos Albanosque, qui transitum non dabant, proelio vicit. praeterea fugam Mithridatis per Colchos Heniochosque et res ab eo in Bosporo gestas continet.

EX LIB. CII.

Cn. Pompeius in provinciae formam Pontum redegit. Pharnaces filius Mithridatis bellum patri intulit. ab eo Mithridates obsessus in regia cum veneno sumpto parum profecisset ad mortem, a milite Gallo nomine Bitoco, a quo ut adiuvaret se petierat, interfectus est. Cn. Pompeius Iudaeos subegit; fanum eorum in Hierosolyma, inviolatum ad id tempus, cepit. L. Catilina, bis repulsam in petitione consulatus passus, cum Lentulo praetore et Cethego et conpluribus aliis coniuravit de caede consulum et senatus, incendiis urbis et obprimenda re publica, exercitu quoque in Etruria conparato. ea coniuratio industria M. Tulli Ciceronis eruta est. Catilina urbe pulso de reliquis coniuratis supplicium sumptum est.

EX LIB. CIII.

Catilina a C. Antonio proconsule cum exercitu caesus est. P. Clodius accusatus, quod in habitu mulieris in sacrarium, quo virum intrare nefas est, clam intrasset et uxorem Metelli pontificis stuprasset, absolutus est. C. Pontinius praetor Allobrogas, qui rebellaverant, ad Solonem domuit. P. Clodius ad plebem transiit. C. Caesar Lusitanos subegit; eoque consulatus candidato et captante rem publicam invadere conspiratio inter tres civitatis principes facta est, Cn. Pompeium, M. Crassum, C. Caesarem. leges agrariae a Caesare consule cum magna contentione, invito senatu et altero consule M. Bibulo, latae sunt. C. Antonius proconsul in Thracia parum prospere rem gessit. M. Cicero lege a P. Clodio tribuno plebis lata, quod indemnatos cives necavisset, in exilium missus. Caesar in provinciam Galliam profectus Helvetios, vagam gentem, domuit, quae sedem quaerens per provinciam Caesaris Narbonem iter facere volebat. praeterea situm Galliarum continet. Pompeius de liberis Mithridatis, Tigrane et Tigranis filio triumphavit, Magnusque e tota contione consalutatus est.

EX LIB. CIIII.

Prima pars libri situm Germaniae moresque continet. C. Caesar cum adversus Germanos, qui Ariovisto duce in Galliam transcenderant, exercitum duceret, rogatus ab Aeduis et Sequanis, quorum ager possidebatur, trepidationem militum propter metum novorum hostium ortam adlocutione exercitus inhibuit et victos proelio Germanos Gallia expulit. M. Cicero Pompeio inter alios exorante, et T. Annio Milone tribuno plebis [agente], ingenti gaudio senatus ac totius Italiae ab exilio reductus est. Cn. Pompeio per quinquennium annonae cura mandata est. Caesar Ambianos, Suessionas, Viromanduos, Atrebates, Belgarum populos, quorum ingens multitudo erat, proelio victos in deditionem accepit, ac deinde contra Nervios, unam ex his civitatibus, cum magno discrimine pugnavit eamque gentem delevit, quae bellum gessit, donec ex sexaginta milibus armatorum mille superessent, ex sescentis senatoribus tres tantum evaderent. lege lata de redigenda in provinciae formam Cypro et publicanda pecunia regia, M. Catoni administratio eius rei mandata est. Ptolemaeus Aegypti rex, ob iniurias quas patiebatur a suis regno [relicto], Romam venit. C. Caesar Venetos, gentem Oceano iunctam, navali proelio vicit. praeterea res a legatis eius eadem fortuna gestas continet.

EX LIB. CV.

Cum C. Catonis tribuni plebis intercessionibus comitia tollerentur, senatus vestem mutavit. M. Cato in petitione praeturae praelato Vatinio repulsam tulit. idem cum legem impediret, qua provinciae consulibus in quinquennium, Pompeio Hispaniae, Crasso Syria et Parthicum bellum dabantur, a C. Trebonio tribuno plebis, legis auctore, in vincula ductus est. A. Gabinius proconsul Ptolemaeum reduxit in regnum Aegypti, reiecto Archelao, quem sibi regem adsciverant. victis Germanis in Gallia (caesis) Rhenum transcendit et proximam partem Germaniae domuit, ac deinde Oceano in Brittanniam, primo parum prospere tempestatibus adversis traiecit, iterum felicius, magnaque multitudine hostium caesa aliquam partem insulae in potestatem redegit.

EX LIB. CVI.

Iulia Caesaris filia, Pompei uxor, decessit, honosque ei a populo

habitus est, ut in campo Martio sepeliretur. Gallorum aliquot populi Ambiorige duce, [rege] Eburonum, defecerunt; a quibus Cotta et Titurius legati Caesaris circumventi insidiis cum exercitu cui praeerant caesi sunt. et cum aliarum quoque legionum castra oppugnata magno labore defensa essent, inter quae eius, qui in Treveris praeerat Q. Ciceronis, ab ipso Caesare hostes proelio fusi sunt. M. Crassus bellum Parthis inlaturus Euphraten flumen transiit, victusque proelio, in quo et filius eius cecidit, cum reliquias exercitus in collem recepisset, evocatus in colloquium ab hostibus velut de pace acturis, quorum dux erat Surenas, comprehensus et ne quid vivus pateretur repugnans, interfectus est.

EX LIB. CVII.

C. Caesar Treveris in Gallia victis iterum in Germaniam transiit, nulloque ibi hoste invento reversus in Galliam Eburonas et alias civitates quae conspiraverant vicit et Ambiorigem in fuga persecutus est. P. Clodi a T. Annio Milone, candidato consulatus, Appia via ad Bovillas occisi corpus plebs in curia cremavit. cum seditiones inter candidatos consulatus Hypsaeum, Scipionem, Milonem essent, qui armis ac vi contendebant, ad comprimendas eas Cn. Pompeius † legatus et a senatu consul tertio factus est, absens et solus, quod nulli alii umquam contigit. quaestione decreta de morte P. Clodii, Milo iudicio damnatus in exsilium actus est. lex lata est, ut ratio absentis Caesaris in petitione consulatus haberetur invito et contradicente M. Catone. praeterea res gestas a C. Caesare adversus Gallos, qui prope universi Vercingentorige Arverno duce defecerunt, et laboriosas obsidiones urbium continet, inter quas Avarici Biturigum et Gergoviae Arvernorum.

EX LIB. CVIII.

C. Caesar Gallos ad Alesiam vicit omnesque Galliae civitates, quae in armis fuerant, in deditionem accepit. C. Cassius, quaestor M. Crassi, Parthos, qui in Syriam transcenderant, cecidit. in petitione consulatus M. Cato repulsam tulit, creatis consulibus Ser. Sulpicio, M. Marcello. C. Caesar Bellovacos cum aliis Gallorum populis domuit. praeterea contentiones inter consules de successore C. Caesari mittendo, agente in senatu M. Marcello consule, ut Caesar ad petitionem consulatus veniret, cum is lege lata in tempus consulatus provincias obtinere deberet, resque a M. Bibulo in Syria gestas continet.

EX LIB. CVIIII QVI EST CIVILIS BELLI PRIMVS.

Causae civilium armorum et initia referuntur contentionesque de successore C. Caesari mittendo, cum se dimissurum exercitus negaret, nisi a Pompeio dimitterentur. et C. Curionis tribuni plebis primum adversus Caesarem, dein pro Caesare actiones continet. cum senatus consultum factum esset, ut successor Caesari mitteretur, M. Antonio et Q. Cassio tribunis plebis, quoniam intercessionibus id senatus consultum impediebant, urbe pulsis, mandatumque a senatu consulibus et Cn. Pompeio, ut viderent, ne quid res publica detrimenti caperet, C. Caesar bello inimicos persecuturus cum exercitu in Italiam venit, Corfinium cum L. Domitio et P. Lentulo cepit eosque dimisit, Cn. Pompeium ceterosque partium eius Italia expulit.

EX LIB. CX QVI EST CIVILIS BELLI SECVNDVS.

C. Caesar Massiliam, quae portas clauserat, obsedit, et relictis in obsidione urbis eius legatis C. Trebonio et D. Bruto profectus in

Hispaniam L. Afranium et M. Petreium legatos Cn. Pompei cum septem legionibus ad Ilerdam in deditionem accepit omnesque incolumes dimisit, Varrone quoque legato Pompei cum exercitu in potestatem suam redacto. Gaditanis civitatem dedit. Massilienses duobus navalibus proeliis victi post longam obsidionem potestati Caesaris se permiserunt. C. Antonius legatus Caesaris male adversus Pompeianos in Illyrico rebus gestis captus est; in quo bello Opitergini transpadani, Caesaris auxiliares, rate sua ab hostilibus navibus clusa, potius quam in potestatem hostium venirent inter se concurrentes occubuerunt. C. Curio, legatus Caesaris in Africa. cum prospere adversus Varum Pompeianarum partium ducem pugnasset, a Iuba rege Mauretaniae cum exercitu caesus est. C. Caesar in Graeciam traiecit.

EX LIB. CXI QVI EST CIVILIS BELLI TERTIVS.

M. Caelius Rufus praetor, cum seditiones in urbe concitaret novarum tabularum spe plebe sollicitata, abrogato magistratu pulsus urbe Miloni exuli, qui fugitivorum exercitum contraxerat, se coniunxit. uterque, cum bellum molirentur, interfecti sunt. Cleopatra regina Aegypti a Ptolemaeo fratre regno pulsa est. propter Q. Cassi praetoris avaritiam crudelitatemque Cordubenses in Hispania cum duabus Varronianis legionibus a partibus Caesaris desciverunt. Cn. Pompeius ad Dyrrachium obsessus a Caesare et, praesidiis eius cum magna clade diversae partis expugnatis obsidione liberatus, translato in Thessaliam bello, apud Pharsaliam acie victus est. Cicero in castris remansit, vir nihil minus quam ad bella natus. omnibusque adversarum partium, qui se potestati victoris permiserant, Caesar ignovit.

EX LIB. CXII QVI EST CIVILIS BELLI QVARTVS.

Trepidatio victarum partium in diversas orbis terrarum partes et fuga refertur. Cn. Pompeius cum Aegyptum petisset, iussu Ptolemaei regis, pupilli sui, auctore Theodoto praeceptore, cuius magna aput regem auctoritas erat, et Pothino occisus est ab Achilla, cui id facinus erat delegatum, in navicula antequam in terram exiret. Cornelia uxor et Sex. Pompeius filius Cypron refugerunt. Caesar post tertium diem insecutus, cum ei Theodotus caput Pompei et anulum obtulisset, infensus est et inlacrimavit; [nec] sine periculo Alexandriam tumultuantem intravit. Caesar dictator creatus Cleopatram in regnum Aegypti reduxit et inferentem bellum Ptolemaeum isdem auctoribus, quibus Pompeium interfecerat, cum magno suo discrimine vicit. Ptolemaeus dum fugit, in Nilo navicula subsedit. praeterea laboriosum M. Catonis in Africa per deserta cum legionibus iter et bellum a Cn. Domitio adversus Pharnacem parum prospere gestum continet.

EX LIB. CXIII QVI EST CIVILIS BELLI QVINTVS.

Confirmatis in Africa Pompeianis partibus, imperium earum P. Scipioni delatum est Catone, cui ex aequo deferebatur imperium, cedente. et cum de diruenda urbe Vtica propter favorem civitatis eius in Caesarem deliberaretur idque ne fieret M. Cato tenuisset, Iuba suadente, ut diurueretur, tutela eius et custodia mandata est Catoni. Cn. Pompeius Magni filius in Hispania contractis viribus, quarum ducatum nec Afranius nec Petreius excipere volebant, bellum adversus Caesarem renovavit. Pharnaces Mithridatis filius, rex Ponti, sine ulla belli mora victus est. cum seditiones Romae a P. Dolabella tribuno plebis, legem ferente de novis tabulis, exci-

tatae essent et ex ea causa plebs tumultuaretur, inductis a M. Antonio magistro equitum in urbem militibus octingenti e plebe caesi sunt. Caesar veteranis cum seditione missionem postulantibus dedit, et cum in Africam traiecisset, adversus copias Iubae regis cum discrimine magno pugnavit.

EX LIB. CXIIII QVI EST CIVILIS BELLI SEXTVS.

Bellum in Syria Caecilius Bassus eques Romanus Pompeianarum partium excitavit relicto a legione Sex. Caesare, quae ad Bassum transierat, occisoque eo. Caesar Scipionem praetorem Iubamque vicit ad Thapsum castris eorum expugnatis. Cato audita re cum se percussisset Vticae et interveniente filio curaretur, inter ipsam curationem rescisso vulnere expiravit anno aetatis quadragesimo octavo. Petreius Iubam seque interfecit. P. Scipio in nave circumventus honestae morti vocem [honestam] adiecit; quaerentibus enim imperatorem hostibus dixit 'imperator se bene habet'. Faustus et Afranius occisi. Catonis filio venia data. Brutus legatus Caesaris in Gallia Bellovacos rebellantes proelio vicit.

EX LIB. CXV QVI EST CIVILIS BELLI SEPTIMVS.

Caesar quattuor triumphos duxit, ex Gallia, ex Aegypto, ex Ponto, ex Africa. epulum et omnis generis spectacula dedit. M. Marcello consulari senatu rogante reditum concessit; quo beneficio eius Marcellus frui non potuit, a Cn. Magio cliente suo Athenis occisus. recensum egit, quo censa sunt civium capita centum quinquaginta milia. profectusque in Hispaniam adversus Cn. Pompeium, multis utrimque expeditionibus factis et aliquot urbibus expugnatis summam victoriam cum magno discrimine ad Mundam urbem consecutus est. Pompeius Sex. effugit.

EX LIB. CXVI QVI EST CIVILIS BELLI OCTAVVS.

Caesar ex Hispania quintum triumphum egit. et cum plurimi maximique honores a senatu decreti essent, inter quos ut parens patriae appellaretur et sacrosanctus ac dictator in perpetuum esset, invidiae adversus eum causam praestitere, et quod senatui deferenti hos honores, cum ante aedem Veneris Genetricis sederet, non adsurrexit, et quod [a] M. Antonio consule collega suo inter Lupercos currente diadema capiti suo inpositum in sella reposuit et quod Epidio Marullo et Caesetio Flavo tribunis plebis invidiam ei tamquam regnum adfectanti [moventibus] potestas abrogata est. ex his causis conspiratione in eum facta, cuius capita fuerunt M. Brutus et C. Cassius et ex Caesaris partibus Dec. Brutus et C. Trebonius, in Pompei curia occisus est viginti tribus vulneribus, occupatumque ab interfectoribus eius Capitolium. oblivione deinde caedis eius a senatu decreta, obsidibus Antoni et Lepidi liberis acceptis coniurati a Capitolio descenderunt. testamento Caesaris heres ex parte dimidia institutus C. Octavius, sororis nepos, et in nomen adoptatus est. Caesaris corpus cum in campum Martium ferretur, a plebe ante rostra crematum est. dictaturae honos in perpetuum sublatus est. C. Amatius, humillimae sortis homo, qui se Mari filium ferebat, cum apud credulam plebem seditiones moveret, necatus est.

EX LIB. CXVII.

C. Octavius Romam ex Epiro venit — eo enim illum Caesar praemiserat, bellum in Macedonia gesturus —, ominibusque prosperis exceptus et nomen Caesaris sumpsit. in confusione rerum ac tumultu M. Lepidus pontificatum maximum intercepit. et M. An-

tonius consul cum inpotenter dominaretur legemque de permutatione provinciarum per vim tulisset et Caesarem quoque petentem, ut sibi adversus percussores avunculi adesset, magnis iniuriis adfecisset, Caesar et sibi et rei publicae vires adversum eum paraturus deductos in colonias veteranos excitavit. legiones quoque quarta et Martia signa ab Antonio ad Caesarem tulerunt, deinde et conplures saevitia M. Antoni, passim in castris suis trucidantis qui ei suspecti erant, ad Caesarem desciverunt. Dec. Brutus, ut petenti Cisalpinam Galliam Antonio obsisteret, Mutinam cum exercitu occupavit. praeterea discursum utriusque partis virorum ad accipiendas provincias apparatusque belli continet.

EX LIB. CXVIII.

M. Brutus in Graecia sub praetextu rei publicae et suscepti contra M. Antonium belli exercitum, cui P. Vatinius praeerat, cum provincia in potestatem suam redegit. C. Caesari, qui privatus rei publicae arma sumpserat, propraetoris imperium a senatu datum est cum consularibus ornamentis adiectumque, ut senator esset. M. Antonius Dec. Brutum Mutinae obsedit, missique ad eum a senatu legati de pace parum ad conponendam eam valuerunt. populus Romanus saga sumpsit. M. Brutus in Epiro C. Antonium praetorem cum exercitu potestati suae subiecit.

EX LIB. CXVIIII.

C. Trebonius in Asia fraude P. Dolabellae occisus est. ob id facinus Dolabella hostis a senatu iudicatus est. cum Pansa consul male adversus Antonium pugnasset, A. Hirtius consul cum exercitu superveniens fusis M. Antoni copiis fortunam utriusque partis aequavit. victus deinde ab Hirtio et Caesare Antonius in Galliam confugit, et M. Lepidum cum legionibus, quae sub eo erant, sibi iunxit, hostisque a senatu cum omnibus qui intra praesidia eius essent iudicatus est. A. Hirtius, qui post victoriam in ipsis hostium castris ceciderat, et C. Pansa ex vulnere, quod in adverso proelio exceperat, defunctus in campo Martio sepulti sunt. adversus C. Caesarem, qui solus ex tribus ducibus supererat, parum gratus senatus fuit, qui Dec. Bruto obsidione Mutinensi a Caesare liberato triumphi honore decreto Caesaris militumque eius mentionem non satis gratam habuit. ob quae C. Caesar, reconciliata per M. Lepidum cum M. Antonio gratia, Romam cum exercitu venit et perculsis adventu eius eis, qui in eum iniqui erant, cum annos novemdecim haberet, consul creatus est.

EX LIB. CXX.

C. Caesar consul legem tulit de quaestione habenda in eos, quorum opera Caesar pater occisus esset, postulatique ea lege M. Brutus, C. Cassius, Dec. Brutus absentes damnati sunt. cum M. Antoni vires Asinius quoque Pollio et Munatius Plancus cum exercitibus suis adiuncti ampliassent, Dec. Brutus, cui senatus ut persequeretur Antonium mandaverat, relictus a legionibus suis profugisset, iussu Antoni, in cuius potestatem venerat, (caesus) a Capeno Sequano interfectus est. C. Caesar pacem cum Antonio et Lepido fecit, ita ut tresviri rei publicae constituendae per quinquennium essent ipse et Lepidus et Antonius, et ut suos quisque inimicos proscriberent. in qua proscriptione plurimi equites Romani, centum triginta senatorum nomina fuerunt, et inter eos L. Pauli, fratris M. Lepidi, et L. Caesaris, Antoni avunculi, et M. Ciceronis. huius occisi a Popillio legionario milite, cum haberet annos sexaginta

tres, caput quoque cum dextra manu in rostris positum est. praeterea res a M. Bruto in Graecia gestas continet.

EX LIB. CXXI QVI EDITVS POST EXCESSVM AVGVSTI DICITVR.

C. Cassius, cui mandatum a senatu erat, ut Dolabellam hostem iudicatum bello persequeretur, auctoritate rei publicae adiutus Syriam cum tribus exercitibus, qui in eadem provincia erant, in potestatem suam redegit, Dolabellam in urbe Laudicia obsessum mori coegit. M. quoque Bruti iussu C. Antonius captus, occisus est.

EX LIB. CXXII.

M. Brutus adversus Thracas parumper prospere rem gessit, omnibusque transmarinis provinciis exercitibusque in potestatem eius et C. Cassi redactis, coierunt Smyrnae uterque ad ordinanda belli futuri consilia. M. Messalae Poplicolam fratrem vinctum communi consilio condonaverunt.

EX LIB. CXXIII.

Sex. Pompeius Magni filius, collectis ex Epiro proscriptis ac fugitivis, cum exercitu diu sine ulla loci cuiusquam possessione praedatus in mari, Messanam oppidum in Sicilia primum, dein totam provinciam occupavit occisoque Pompeio Bithynico praetore Q. Salvidienum legatum Caesaris navali proelio vicit. Caesar et Antonius cum exercitibus in Graeciam traiecerunt, bellum adversus Brutum et Cassium gesturi. Q. Cornificius in Africa T. Sextium, Cassianarum partium ducem, proelio vicit.

EX LIB. CXXIIII.

C. Caesar et Antonius apud Philippos vario eventu adversus Brutum et Cassium pugnaverunt, ita ut dextra utriusque cornua vincerent et castra quoque utrimque ab iis qui vicerant expugnarentur. sed inaequalem fortunam partium mors Cassi fecit, qui cum in eo cornu fuisset, quod pulsum erat, totum exercitum fusum ratus mortem conscivit. altera dein acie victus M. Brutus et ipse vitam finiit, exorato Stratone fugae comite, ut sibi gladium adigeret. annorum erat [. . .] circiter quadraginta, inter quos Q. Hortensius occisus est.

EX LIB. CXXV.

Caesar relicto trans mare Antonio — provinciae ea parte imperi positae ei cesserant — reversus in Italiam veteranis agros divisit. seditiones exercitus sui, quas corrupti a Fulvia M. Antoni uxore milites adversus imperatorem suum concitaverant, cum gravi periculo inhibuit. L. Antonius consul, M. Antoni frater, eadem Fulvia consiliante bellum Caesari intulit. receptis in partes suas populis, quorum agri veteranis adsignati erant, et M. Lepido, qui custodiae urbis cum exercitu praeerat, fuso, hostiliter in urbem inrupit.

EX LIB. CXXVI.

Caesar cum esset annorum viginti trium, obsessum in oppido Perusia L. Antonium conatumque aliquotiens erumpere et repulsum fame coegit in deditionem venire, ipsique et omnibus militibus eius ignovit, Perusiam diruit, redactisque in potestatem suam omnibus diversae partis exercitibus bellum citra ullum sanguinem confecit.

EX LIB. CXXVII.

Parthi Labieno, qui Pompeianarum partium fuerat, duce in Syriam inruperunt, victoque Decidio Saxa, M. Antoni legato, totam eam provinciam occupaverunt. M. Antonius cum ad bellum adversus Caesarem gerendum [. . .] uxore Fulvia, ne concordiae ducum

TITI LIVI
LIBRORVM DEPERDITORVM
FRAGMENTA.

Fragmentis, quae non nisi coniectura ad suos libros relata sunt, asteriscus est praefixus.

* LIB. a. u. c. XII.

1) Livius: 'ni Pyrrhus unicus pugnandi artifex magisque in proelio quam bello bonus.' *Serv. ad Vergil. Aen.* I 456.

LIB. a. u. c. XIII.

*2) Curribus falcatis usos esse maiores et Livius et Sallustius docent. *Serv. ad Vergil. Aen.* I 476.

3) Livius in XIII: 'privato nos tenuissemus.' *Priscian. inst. gramm.* XV §. 11 *p.* 1009 *P.*

* LIB. a. u. c. XVI.

4) ... nam Sichaeus Sicharbas dictus est; Belus, Didonis pater, Methres; Carthago a Carthada, ut lectum est; quod invenitur in historia Poenorum et in Livio. *Serv. ad Vergil. Aen.* I 343.

5) Novae Carthaginis] Carthago est enim lingua Poenorum nova civitas, ut Livius docet. *Serv. ad Vergil. Aen.* I 366.

6) ... nam Bitias classis Punicae fuit praefectus, ut docet Livius. *Serv. ad Vergil. Aen.* I 738.

LIB. a. u. c. XVII.

7) 'Pridie Nonas,' 'pridie Idus' Livius ab urbe condita XVII. *Priscian. inst. gramm.* XIIII §. 38 *p.* 992 *P.*

LIB. a. u. c. XVIII.

[8) 'Inberbi' autem dicuntur, non 'inberbes.' .... Titus Livius autem XVIII 'inberbes' vulgariter. *Charis. inst. gramm.* I *p.* 74 *P.* 95, 18 *K. cf. anon. de orthogr. p.* 2788 *sq. P., sched. vet. gramm. ap. Barthium advers.* XXXVII, 14.]

*9) ... Quae quia supra usitatam rationem excedentia attigimus, serpentis quoque a T. Livio curiose pariter ac facunde relatae fiat mentio. is enim ait in Africa apud Bagradam flumen tantae [anguem] magnitudinis fuisse, ut Atilii Reguli exercitum usu amnis prohiberet, multisque militibus ingenti ore correptis, conpluribus caudae voluminibus elisis, cum telorum iactu perforari nequiret, ad ultimum ballistarum tormentis undique petitam, silicum crebris et ponderosis verberibus procubuisse omnibusque et cohortibus et legionibus ipsa Carthagine visam terribiliorem. atque etiam cruore

suo gurgitibus imbutis, corporisque iacentis pestifero adflatu vicina regione polluta, Romana inde summovisse castra. adicit beluae corium centum et viginti pedum in urbem missum. *Val. Max.* I 8. *ext.* 19.

* LIB. a. u. c. XVIII.

10) Tertii ludi (*saeculares sc.*) fuerunt, Antiate Livioque auctoribus, P. Claudio Pulchro, L. Iunio Pullo consulibus ** *Censorin. de die nat. c.* 17 *p.* 47, 7 *Iahn.*

11) ... nam Romani moris fuit et in comitiis agendis et in bellis gerendis pullaria captare auguria. unde est in Livio, quod, cum quidam cupidus belli gerendi a tribuno plebis arceretur, ne iret, pullos iussit adferri. qui cum missas non ederent fruges, irridens consul augurium ait 'vel bibant' et eos in Tiberim praecipitavit. inde navibus ad Africam tendens in mari cum omnibus, quos ducebat, extinctus est. *Serv. ad Vergil. Aen.* VI 198.

[* LIB. a. u. c. XX.

a) C. Manlius (*immo* C. Mamilius) et Q. Valerius. His consulibus ludis Romanis primum tragoedia et comoedia a Lucio Livio ad scaenam data. *Cassiod. chron. a. u.* 515 *Varr.*

b) M. Aemilius et M. Iunius. His consulibus Hamilcar Hannibalis pater in Hispania bellum Romanis parans occisus est. hic solitus dicere, quattuor filios contra populum Romanum velut catulos [se] educare. *Cassiod. l. l. a. u.* 524.

c) L. Veturius et C. Lutatius. His consulibus via Flaminia munita et circus factus qui Flaminius appellatur. *Cassiod. l. l. a. u.* 534.]

LIB. a. u. c. XI—XX.

12) Dic mihi, cum saepe numero in Romanis historiis legatur, Livio auctore, saepissime in hac urbe exorta pestilentia infinita hominum milia deperiisse atque eo frequenter ventum, ut vix esset, unde illis bellicosis temporibus exercitus potuisset adscribi, illo tempore deo tuo Februario minime litabatur? an etiam cultus hic omnino nihil proderat? illo tempore Lupercalia non celebrabantur? nec enim dicturus es, haec sacra adhuc illo tempore non coepisse, quae ante Romulum ab Euandro in Italiam perhibentur illata. Lupercalia autem propter quid instituta sunt, quantum ad ipsius superstitionis commenta respectant, Livius secunda decade loquitur, nec propter morbos inhibendos instituta commemorat, sed propter sterilitatem, ut ei videtur, mulierum, quae tunc acciderat, exsolvendam. *Gelasii papae epist. adversus Andromachum ap. Baronium annal. eccles. ad. a.* CCCCXCVI *num.* XXXV.

[* LIB. a. u. c. XXXVII.

d) M. Aemilius et C. Popillius. His consulibus metalla in Macedonia instituta. *Cassiod. l. l. a. u.* 596.

e) Q. Fulvius et P. Annius. Hi primi consules kal. Ianuariis magistratum inierunt propter subitum Celtiberiae bellum. *Cassiod. l. l. a. u.* 601.]

* LIB. a. u. c. XXXXVIIII.

13) De quartorum ludorum (*saecularium sc.*) anno triplex opinio est. Antias enim et Varro et Livius relatos esse prodiderunt L. Marcio Censorino, M'. Manilio consulibus, post Romam conditam anno sescentesimo quinto, at Piso Censorius et Cn. Gellius *etc. Censorin. de die nat. c.* 17 *p.* 48, 2 *Iahn.*

LIB. a. u. c. LVI.

14) Livius LVI ab urbe condita: 'Q. Pompeium morbum excusasse ferunt, ne, cum interesset deditioni, animos Numantinorum irritaret'. *Priscian. inst. gramm.* XVIII *p.* 1198 § 262 *P.*

[* *f*) Ser. Fulvius et Q. Calpurnius. His consulibus Aemilianus Scipio ob Numantinum bellum, cum candidatus non esset, consul creatur. *Cassiod. l. l. a. u.* 619.

* LIB. a. u. c. LXI

g) Cn. Domitius et C. Fannius. His consulibus C. Sextius oppidum aedificavit, in quo aquae Sextiae, in Galliis. *Cassiod. l. l. a. u.* 632.

* LIB. a. u. c. LXII.

h) M. Metellus et M. Scaurus. His consulibus L. Metellus et Cn. Domitius censores artem ludicram ex urbe removerunt praeter Latinum tibicinem cum cantore et ludum Atellanum. *Cassiod. l. l. a. u.* 639.

* LIB. a. u. c. LXVI.

i) Q. Servilius et C. Atilius Serranus. His consulibus per Servilium Caepionem consulem iudicia equitibus et senatoribus communicata. *Cassiod. l. l. a. u.* 648.

* LIB. a. u. c. LXX.

k) Cn. Domitius et C. Cassius. His consulibus Ptolemaeus Aegypti rex populum Romanum heredem reliquit. *Cassiod. l. l. a. u.* 658.]

* LIB. a. u. c. LXXVII.

15) *Καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν ὕπατος μὲν ἀποδείκνυται μετὰ Κοίντου Πομπηίου, πεντήκοντα ἔτη γεγονώς, γαμεῖ δὲ γάμον ἐνδοξότατον Καικιλίαν τὴν Μετέλλου θυγατέρα τοῦ ἀρχιερέως. ἐφ' ᾧ πολλὰ μὲν εἰς αὐτὸν ᾠδὴν οἱ δημοτικοί, πολλοὶ δὲ τῶν πρώτων ἐνεμέσων, οὐκ ἄξιον ἡγούμενοι τῆς γυναικὸς ὃν ἄξιον ὑπατείας ἔκριναν, ὥς φησιν ὁ Τίτος. Plut. Sulla c.* 6.

[16) *Ὅτι μέλλοντος ἐν Ῥώμῃ τοῦ ἐμφυλίου ἐγείρεσθαι πολέμου ἄλλα τε πολλὰ Λίβιος καὶ Διόδωρος ἱστόρησαν καὶ ἐξ ἀνεφέλου τοῦ ἀέρος καὶ αἰθρίας πολλῆς ἦχον ἀκουσθῆναι σάλπιγγος ὀξὺν ἀποτεινούσης καὶ θρηνῶδη τὸν φθόγγον, καὶ τοὺς μὲν ἀκούσαντας ἅπαντας ἔκφρονας ὑπὸ τοῦ δέους γενέσθαι, τοὺς δὲ Τυρρηνῶν μάντεις μεταβολὴν τοῦ γένους καὶ μετακόμησιν ἀποφήνασθαι σημαίνειν τὸ τέρας· εἶναι μὲν γὰρ ἀνθρώπων ὀκτὼ γένη, διαφέροντα τοῖς ἤθεσιν ἀλλήλων, ἑκάστῳ δ' ἀφωρίσθαι χρόνον ὑπὸ τοῦ θεοῦ συμπεραινόμενον ἐνιαυτοῦ μεγάλου περιόδῳ· τῆς δ' οὖν προτέρας περιόδου τελευτώσης καὶ ἑτέρας ἐνισταμένης κινεῖσθαί τι σημεῖον ἐκ γῆς ἢ οὐρανοῦ θαυμάσιον, ᾧ δῆλον εὐθὺς τοῖς ταῦτα σοφοῖς γίγεσθαι ὅτι καὶ τρόποις ἄλλοις καὶ βίοις ἀνθρωποι γεγόνασι χρώμενοι καὶ θεοῖς ἧττον τῶν προτέρων μέλοντες. Dion. Cass. exc. Maü script. vett. nov. coll. fr.* 67 II 548, *fr.* 102 *p.* 91 *Bk.* I *p.* 142 *sq. adn.* a *Dindf.*, *Suid. s. v. Σύλλας* (*v. Maium l. l. fr.* 123 *p.* 563) *cf. Plut. Sull. c.* 7.]

17) Sulla certe ipse ... cum primum ad urbem contra Marium castra movisset, adeo laeta exta immolanti fuisse scribit Livius, ut custodiri se Postumius haruspex voluerit, capitis supplicium subiturus, nisi ea, quae in animo Sulla haberet, diis iuvantibus implevisset. *Augustin. de civ. dei* II 24.

* LIB. a. u. c. LXXXIII.

18) Eversis quippe et incensis omnibus cum oppido simulacris

solum Minervae simulacrum sub tanta ruina templi illius, ut scribit Livius, integrum stetisse perhibetur, non ut diceretur 'Di patrii, quorum semper sub numine Troia est' (*Verg. Aen.* VIIII 247) ad eorum laudem, sed ne diceretur 'Excessere omnes adytis arisque relictis di' (*ibid.* II 351 *sq.*) ad eorum defensionem. *Augustin. de civ. dei* III 7.

[*l*) L. Cinna IIII et Cn. Papirius II. His consulibus Asiam in XLIIII regiones Sylla distribuit. *Cassiod. l. l. a. u.* 670.

* LIB. a. u. c. LXXXVI (LXXXV?)

m) L. Scipio et C. Norbanus. His consulibus Capitolium custodum neglegentia concrematur. *Cassiod. l. l. a. u.* 671.]

LIB. a. u. c. LXXXXI.

19) [Nocte] tamen insequenti ipso pervigilante in eodem loco alia excitata turris prima luce miraculo hostibus fuit. simul et oppidi turris, quae maximum propugnaculum fuerat, subrutis fundamentis, dehiscere ingentibus rimis et tu[gurium conflagrare c]o[rrept]um igni coepit, incendiique simul et ruinae metu territi Contrebienses de muro trepidi refugerunt, et, ut legati mitterentur ad dedendam urbem, ab universa multitudine conclamatum est. eadem virtus, quae inritaverat oppugnantem, victorem placabiliorem fecit. obsidibus acceptis pecuniae modicam exegit summam armaque omnia ademit. trans[f]ugas liberos vivos ad se adduci iussit, fugitivos, quorum maior multitudo erat, ipsis imperavit ut interficerent. iugulatos de muro deiecerunt.

Cum magna iactura militum quattuor et quadraginta diebus Contrebia expugnata relictoque ibi L. Insteio [cum valido praesidio], ipse ad Hiberum flumen copias adduxit. ibi hibernaculis secundum oppidum, quod Castra Aelia vocatur, aedificatis ipse in castris manebat, interdiu conventum sociarum civitatium in oppido agebat. arma ut fierent pro copiis cuiusque populi per totam provinciam edixerat; quibus inspectis referre vetera arma milites iussit, quae aut itineribus crebris aut oppu[gnationibus et proeliis inutilia] facta erant, novaque viris per centuriones divisit. equitatum quoque novis instruxit armis, vestimentaque praeparata ante divisa et stipendium datum. fabros, cura conquisitos, undique exciverat, quibus officina publica in[stituta uteretur], ratione inita, quid in singulos dies effici possit. itaque omnia simul instrumenta belli parabantur; neque materia artificibus praeparatis ante omnibus [e]nixo civit[at]ium [st]udio nec suo quisque operi artifex deerat. convocatis deinde omnium populorum legationibus et civitatium, gratias egit, quod, quae inperata essent in [p]edestre[s copias, prae]sti[tissent]; quas ipse res [in defendendis sociis] quasque in oppugnandis urbibus hostium gessisset exposuit et ad reliqua belli cohortatus est paucis edoctos, quantum Hispaniae provinciae interesset, suas partes superiores esse. dimisso deinde conventu iussisque omnibus [bono animo esse atque] in civitate[s redi]re suas, principio veris M. Perpernam cum viginti milibus peditum, equitibus mille quingentis, in Ilurcaonum gentem misit ad tuendam regionis eius maritimam oram, datis praeceptis, quibus itineribus duceret ad defendendas socias urbes, quas Ponpeius oppugnaret, quibusque ipsum agmen Ponpei ex insidii[s] adgrederetur.

Eodem tempore et ad Herennuleium, qui in isdem locis erat, litteras misit et in alteram provinciam ad L. Hirtuleium, praeci-

adsimulavere. *Tacit. Agric. c.* 10, *unde hausit Iornandes de orig. actuque Get. c.* 2.

* LIB. a. u. c. CVIIII.

30) Roma ipsa etiam, quamvis ad adventum domini nostri Iesu Christi perfecto proveheretur imperio, tamen paululum et ipsa in occursu numeri huius (*septenarii sc.*) offendit. nam septingentesimo condicionis suae anno quattuordecim vicos eius incertum unde consurgens flamma consumpsit, nec umquam, ut ait Livius, maiore incendio vastata est, adeo ut post aliquot annos Caesar Augustus ad reparationem eorum, quae tunc exusta erant, magnam vim pecuniae ex aerario publico largitus sit. *Oros.* VII 2.

31) Caesar Rubicone flumine transmeato, mox ut Ariminum venit, quinque cohortes, quas tunc solas habebat, cum quibus, ut ait Livius, orbem terrarum adortus est, quid facto opus esset, edocuit. *Oros.* VI 15 *indeque Guil. Malmesburiensis hist. novellae lib.* II *rer. Angl. script. Francof.* 1601 *fol. p.* 183.

[*r*) L. Lentulus et C. Marcellus. His consulibus perniciosae in curia conflantur de Pompeio Caesareque discordiae. *Cassiod. l. l. a. u.* 705.]

* LIB. a. u. c. CXI.

32) Crastine] Proprium nomen est illius militis, qui primus tela iaculatus est, ut ait Titus Livius: 'primus hostem percussit nuper pilo sumpto primo Gaius Crastinus.' *Schol. Voss. Lucani Phars.* VII 471.

33) *Ἐν δὲ Παταβίῳ Γάιος Κορνήλιος, ἀνὴρ εὐδόκιμος ἐπὶ μαντικῇ, Λιβίου τοῦ συγγραφέως πολίτης καὶ γνώριμος, ἐτύγχανεν ἐπ' οἰωνοῖς καθήμενος ἐκείνην τὴν ἡμέραν. καὶ πρῶτον μέν, ὡς Λίβιός φησι, τὸν καιρὸν ἔγνω τῆς μάχης καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν, ὅτι καὶ δὴ περαίνεται τὸ χρῆμα, καὶ συνίασιν εἰς ἔργον οἱ ἄνδρες. αὖθις δὲ πρὸς τῇ θέᾳ γενόμενος, καὶ τὰ σημεῖα κατιδὼν ἀνήλατο μετ' ἐνθουσιασμοῦ βοῶν 'Νικᾷς, ᾧ Καῖσαρ.' ἐκπλαγέντων δὲ τῶν παρατυχόντων περιελὼν τὸν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐνωμότως ἔφη, μὴ πρὶν ἐπιθήσεσθαι πάλιν, ἢ τῇ τέχνῃ μαρτυρῆσαι τὸ ἔργον. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Λίβιος οὕτω γενέσθαι καταβεβαιοῦται. Plutarch. Caes. c.* 47.

[* LIB. a. u. c. CXI. CXII.

s) Q. Fusius et P. Vaticanus. His consulibus Caesar Pompeium Pharsalico proelio superavit. Pompeius fugiens in Aegyptum occisus est. *Cassiod. l. l. a. u.* 707.]

LIB. a. u. c. CXII.

* 34) Interea, sicut dixit Livius, oppressus est Tubero et Pansa; fugerunt ad Pompeium, cum quaererentur. *add. f. proxime sqq. Schol. Gronov. in Cic. orat. pro Lig.* V 2, 415 *Cic. ed. Orell.*

35—37) Inveni tamen apud Livium in CXII ab urbe condita in d desinens barbarum nomen regis Maurorum 'Bogud', cuius genetivum secundum tertiam declinationem 'Bogudis' protulit, ut 'castra quoque diversis partibus Cassius et Bogud adorti haut multum afuere, quin opera perrumperent'. in eodem: 'quo tempore firmandi regni Bogudis causa exercitum in Africam traicere conatus sit'. idem in eodem: 'Cassius gessisset cum Trebonio bellum, si Bogudem trahere in societatem furoris potuisset'. *Priscian. inst. gramm.* VI §. 22 *p.* 686 *sq. P. cf. fragm. lib.* CXIIII.

38) Legati autem, quos rex miserat, duo fuerunt, quorum unus erat Dioscorides et alter Serapio. ex his unus occisus est, ut Titus

Livius meminit libro quarto (*belli sc. civilis*). *schol. Berol. C, Voss Lucani Phars.* X 471.

39) Arsinoe] soror Ptolemaei fuit; hanc Ganymedes quidam spado puellae acceptissimus in castra Achillae perduxit, cuius iussu Achillas occisus est et exercitui praeponitur Ganymedes. hunc postea Caesar victis Aegyptiis in triumpho duxit, ut meminit Livius in libro quarto civilis belli. *schol. Berol. C., Voss. (cf. Guelf.) ibid. v.* 521 *cf. schol. Vratisl. C. ibid. v.* 519.

* 40) Quadringenta milia librorum Alexandriae arserunt; pulcherrimum regiae opulentiae monumentum alius laudaverit, sicut et Livius, qui elegantiae regum curaeque egregium id opus ait fuisse. *L. Seneca de tranquill. anim. c.* 9.

LIB. a. u. c. CXIII.

41) Idem (*Livius sc.*) in CXIII oppidi nomen in d desinens per accusativum casum neutro genere protulit: 'et ipse circa Palpud oram tuebatur.' *Priscian. inst. gramm.* VI §. 22 *p.* 687 *P.*

LIB. a. u. c. CXIIII.

42) In d neutra sunt: 'quid' .. et 'Bogud,' nomen barbarum, quod Livius in centesimo quarto decimo declinavit 'Bogudis'. *Priscian. inst. gramm.* V §. 10 *p.* 643 *P. cf. fragm. lib.* CXII, *quo h. quoque l. rettulit Ruperti.*

* 43) Cumque tuo laeter adminiculo et in prima urbe terrarum primum et nobilitate et religione habere me gaudeam defensorem, tamen magis optarem illud mihi contingere, quod Titus Livius scribit de Catone: 'cuius gloriae neque profuit quisquam laudando nec vituperando nocuit, cum utrumque summis praediti fecerint ingeniis'. significat autem M. Ciceronem et C. Caesarem, quorum alter laudes, alter vituperationes supra dicti scripsit viri. *Hieronym. ad Pammachium prol. lib.* II. *in Hoseam t.* VI *p.* 54 *opp. ed. Vallars.*

[* LIB. a. u. c. CXV.

t) C. Iulius Caesar IIII et Fabius Maximus. His consulibus C. Iulius Caesar per quadriduum triumphavit. *Cassiod. chron. l. l. a. u.* 709.]

* LIB. a. u. c. CXVI.

44) ... *Οἱ δὲ οὔ φασι τῇ γυναικὶ (Calpurniae sc.) ταύτην γενέσθαι τὴν ὄψιν· ἀλλ' ἦν γάρ τι τῇ Καίσαρος οἰκίᾳ προσκείμενον οἷον ἐπὶ κόσμῳ καὶ σεμνότητι τῆς βουλῆς ψηφισαμένης ἀκρωτήριον, ὡς Λίβιος ἱστορεῖ, τοῦτο ὄναρ ἡ Καλπουρνία θεασαμένη καταρρηγνύμενον ἔδοξε ποτνιᾶσθαι καὶ δακρύειν. ἡμέρας δ' οὖν γενομένης ἐδεῖτο τοῦ Καίσαρος, εἰ μὲν οἷόν τε, μὴ προελθεῖν, ἀλλ' ἀναβαλέσθαι τὴν σύγκλητον· εἰ δὲ τῶν ἐκείνης ὀνείρων ἐλάχιστα φροντίζει, σκέψασθαι διὰ μαντικῆς ἄλλης καὶ ἱερῶν περὶ τοῦ μέλλοντος. Plutarch. Caes. c.* 63.

45) Vidimus undantem ruptis fornacibus Aetnam] Malum omen est, quando non fumum, sed flammarum egerit globos; et, ut dicit Livius, 'tanta flamma ante mortem Caesaris ex Aetna monte defluxit, ut non tantum vicinae urbes, sed etiam Regina civitas adflaretur'. *Serv. ad Vergil. Georg.* I 472.

46) ... Nam quod de Caesare maiori volgo dictatum est et a Tito Livio positum, in incerto esse, utrum illum magis nasci reipublicae profuerit an non nasci, dici etiam de ventis potest. *L. Seneca nat. quaest.* V 18.

[*u*) C. Iulius Caesar V et M. Antonius. His consulibus M. Antonius Lupercalibus sella aurea sedenti Caesari diadema renuenti

— is enim terminus saeculi — fieri mos'. *Censorin. de die nat.* c. 17 *p.* 46, 3 *Iahn.*

[* *dd*) M. Apuleius et P. Silius. His consulibus aquilas et signa Crassiana de Parthis Caesar recepit. *Cassiod. chron. a. u.* 734.

* *ee*) C. Sentius et Q. Lucretius. His consulibus Caesari ex provinciis redeunti currus cum corona aurea decretus est, quo ascendere noluit. *Cassiod. l. l. a. u.* 735.

* LIB. a. u. c. CXXXXII.

ff) Drusus Nero et L. Quintius. His consulibus apud Lingonum gentem templum Caesari Drusus sacravit. *Cassiod. l. l. a. u.* 745.]

INCERTORVM A. V. C. LIBRORVM FRAGMENTA.

54) ... nec est quod existimes verum esse quod apud disertissimum virum Livium dicitur 'vir ingenii magni magis quam boni'. *L. Seneca de ira*, I 16, 27 *F.* (20, 6 *H.*)

55) Equidem profiteor mirari, T. Livium, auctorem celeberrimum, in historiarum suarum, quas repetit ab origine urbis, quodam volumine sic orsum: satis iam sibi gloriae quaesitum, et potuisse se desinere, ni animus inquies pasceretur opere. *Plinius nat. hist. praef.* §. 16.

56) T. Livius ac Nepos Cornelius latitudinis (*freti sc. Gaditani*) tradiderunt minus septem milia passuum, ubi vero plurumum decem milia. *Plinius nat. hist.* III §. 4.

57) Alpis in longitudinem deciens centena milia pass. patere a supero mari ad inferum Caelius tradit, Timagenes XXII M pass. deductis, in latitudinem autem Cornelius Nepos C M, Titus Livius tria M stadiorum, uterque diversis in locis. *Plin. nat. hist.* III §. 132.

58) Quisquis es] licet hostis sis. et sunt, ut habemus in Livio, imperatoris verba transfugam recipientis in fidem: quisquis es, (*Verg. Aen.* II 148) noster eris (*ibid. v.* 149). *Serv. ad Vergil. Aen.* II 148.

59) Tum virgam capit] id est caduceum ... huius autem virgae haec ratio est: Mercurius et orationis deus dicitur et interpres deorum, unde virga serpentes dividit id est venena; nam .. bellantes interpretum oratione sedantur, unde secundum Livium legati pacis caduceatores dicuntur; sicut enim per fetiales bella indicebantur, ita pax per caduceatores fiebat. *Serv. ad Vergil. Aen.* IIII 242.

60) .. aere gravi donatus est (*Vergilius sc.*), id est massis, nam sic et Livius argentum grave dicit (id est massas). *Serv. ad Vergil. Aen.* VI 862 *cf. Isidor. origg.* VIIII 2, 63 *coll.* XVI 18, 13 *schol. Lucan. Berol. C.* II 50.

61) In hoc summo (*monte sc. Aeaeo*) oppidum fuit, quod et Circaeum dictum est et Circaei. nam utrumque Livius dicit. *Serv. ad Vergil. Aen.* VII 10.

62) Vitanda *μακρολογία* id est longior quam oportet sermo, ut apud Livium: 'legati non impetrata pace retro, unde venerant, domum reversi sunt (reverterunt *al.*)'. *Quint. inst. or.* VIII 3, 53 *cf. Charis. inst. gramm.* III *p.* 242 *P.* 271, 12 *K. quosque praeterea laudavi vol.* I *p.* XIII *adn.* 77.

63) Sed cum se egregius miles tantis telis undique urgeri conspiceret et micantem sicam callidi hostis se contra erigi conspexis-

set, expertus fragilitatem humanam cito ad proclivia labendo demergi, ut Livius ait, 'nihil tam sanctum religione tamque custodia clausum quo penetrare libido nequeat', evangelicum clipeum tenens laeva ensemque ancipitem ferens dextra contra immanes hostium cuneos coepit pergere, ne frustrato labore, quo potissimo ingenio sudaverat in grammatica, rhetorica, geometria et divinarum scripturarum serie, saeculi illecebris occuparetur. *Ionae vit. S. Columbani c.* II *opp. Bedae ed. Colon.* III 200 *sq.*

---

64) ... scimus concessum esse scribentibus, ut iteratione prooemii legentium reficiant interdum laborem. nam et Livius frequenter innovat principia, ut incensa a Gallis urbe et completis consulibus. *Serv. ad Verg. georg.* III 1.

65) ... et Livius in significatione scuti neutraliter saepius (*clipeum dixit sc.*) *Charis. inst. gramm.* I *p.* 59 *P.* 77, 17 *K.*

66) Callis ... feminino Livius lib. XXII (14, 8) .. idem sic frequenter. *Non. Marc. p.* 197, 19 *Merc.*

67) '*Δεκαπέντε*' *καὶ* '*πεντεκαίδεκα*,' nos contra 'quindecim' et 'decem et quinque.' Livius tamen frequenter etiam sine coniunctione 'septemdecem' et 'decemseptem.' *Prisc. inst. gramm.* XVIII §. 172 *p.* 1170 *P.*

68) Livius frequenter 'in milites' pro 'in singulos milites.' *Prisc. inst. gramm.* XVIII §. 231 *p.* 1188 *P.*

69) ... unde et 'assertio' tam a servitute in libertatem quam a libertate in servitutem trahi significat, quod apud Livium in multis legimus locis. *Prisc. inst. gramm.* XVIII §. 292 *p.* 1208 *P.*

70) Haec (*sc. nomina formae quartae gen. neutr.*) antiqui etiam singulari numero sicut masculina et feminina declinabant, dicentes 'huius genus' et 'huius cornus' et 'huic genui', 'huic cornui'. unde et Lucanus ... et Livius ubique in historia; posteritas inter monoclita posuit. *Auct. inc. de nom. et pronom.* 47 *p.* 139 *Eichenf.-Endl.*

FRAGMENTA DVBIA (*cf. fr.* 8. 16).

71) Quirito . Livius † in attico quirit * *Diom. art. gramm.* I *p.* 376 *P.* 381, 22 *K.*

72) Scalper, generis masculini, sicut culter, ut Titus Livius, quamvis quidam scalprum dicant (*sic adn. Hauptio T. Liv. a. u. c.* XXVII 49) *Auct. inc. de gen. nom. p.* 101 *Haupt.* (*in ed. Ovid. Halieut. etc.*); *p.* 55 *num.* 326 *Otto.*

73) Vepres generis feminini, ut Titus Livius: 'has vepres'. *Auct. inc. de gen. nom. p.* 102 *Haupt. p.* 57 *num.* 348 *Otto; tria haec fragmenta* (70—72) *et fr.* 8 *f. ad Livium Andronicum pertinent.*

74) Pompeius quinque annis fuit praefectus annonae, et illud officium usurpavit superveniente fame nec erat vile, cum dicat lv' (*sic cod.*; Livius *F. G. Otto*, Boethius *C. E. C. Schneider v. Boeth. de consol. phil.* III 4 *p.* 48, 16 *Obb.*) 'si quis quondam annonam in urbe factitasset, magnus habebatur': nec immerito, quia Roma volebat omni die octoginta milia modiorum annonae; et sic per hoc acquisivit sibi multos clientes. *Schol. Vratisl. C. Lucani Phars.* I 319.

FRAGMENTA AD ARTEM RHETORICAM SPECTANTIA.

75) Fuit igitur brevitas illa tutissima, quae apud Livium in epistola ad filium scripta, legendos Demosthenem atque Ciceronem, tum ita, ut quisque esset Demostheni et Ciceroni simillimus. *Quintil. inst. orat.* X 1, 39 *coll.* II 5, 20.

76) Titus autem Livius tam iniquus Sallustio fuit, ut hanc ipsam sententiam (*sc.* 'res secundae mire sunt vitiis obtentui') et tamquam translatam et tamquam corruptam dum transfertur, obiceret Sallustio. nec hoc amore Thucydidis facit, ut illum praeferat, sed laudat, quem non timet, et facilius putat posse a se Sallustium vinci, si ante a Thucydide vincatur. *Senec. rhet. controv.* VIIII 24 *Bu. cf. exc. controv. lib.* VIIII *p.* 433, 19.

77) Livius de oratoribus, qui verba antiqua et sordida consectantur et orationis obscuritatem severitatem putant, aiebat Miltiadem rhetorem eleganter dixisse '*ἐπὶ* † TON AEEION (*fort. τὸ δεξιὸν*) *μαίνονται*'. *Senec. rhet. controv.* VIIII 25 *p.* 259, 9 *Bu. cf. exc. controv.* VIIII *p.* 435, 23.

78) In hoc malum a quibusdam etiam laboratur; neque id novum vitium est, cum iam apud Titum Livium inveniam, fuisse praeceptorem aliquem, qui discipulos obscurare quae dicerent iuberet, Graeco verbo utens '*σκότισον*', unde illa scilicet egregia laudatio: 'tanto melior; ne ego quidem intellexi'. *Quintil. inst. orat.* VIII 2, 18.

INDEX RERVM
IN TITI LIVI AB VRBE CONDITA LIBROS.

Scripturae compendiis, ut omittam notiora, his usus sum: trib. m. c. p. = tribunus militum consulari potestate, P. = Periocha, F. = Fragmentum. Singulos locos laudabam libro et capite et paragrapho appositis. ib. 2 etc. significat rem, de qua agatur, iisdem libro et capite, paragrapho altera etc. commemorari; ibid., iisdem et libro et capite et paragrapho. P. littera citato loco subiuncta rem ostendit et ipso libro et periocha eiusdem libri notatam. Vncos [—] et (—) e textu in indicem transferebam, ubi ipsa Livii verba laudabam; praeterea si quem inveniebam solo cognomine commemoratum, ad suam quemque gentem revocabam, ita ut gentile nomen uncis (—) inclusum adderem.

I. KRETZSCHMER.

Abaci primum Romam advecti 39, 6, 7.
Abassium oppidum 38, 15, 15.
Abdera urbs 45, 29, 6.
Abderitae 38, 41, 9 queruntur de L. Hortensio praetore 43, 4, 8.
Abelux nobilis Saguntinus transfuga ad Romanos 22, 22, 6 obsides Hispanos ex Carthaginiensium potestate perducit ad Romanos ib. 17.
Aborigines Laurentum agrum tenentes 1, 1, 5 Latini appellati 1, 2, 4 cf. Latini.
Abrupolis socius Romanorum regno expulsus a Perseo 42, 13, 6 cf. 42, 41, 10.
C. Aburius legatus in Africam 42, 35, 7.
M. Aburius trib. pl. 39, 4, 3 praetor peregrinam sortitur 41, 15, 5.
Abydus a Philippo oppugnatur 31, 14, 4; 31, 17 Abydeni se suosque omnes occidunt ib. 5 P. cf. 33, 30, 3 oppugnata a C. Livio 37, 9, 11 cf. 37, 12.
Academia gymnasium Atheniense 31, 24, 10.
Acanthus urbs vi capta ac direpta 31, 45, 16 cf. 45, 30, 4.
Acaridos Come vicus 38, 15, 12.
Acarnanes dirempti ab Aetolis 26, 24, 6 eorum ira in Aetolos 26, 25, 11—12 cf. 28, 5, 5; 29, 12, 14 duo Athenis Cereris templum ingressi interfecti sunt 31, 14, 7 P. a Philippo auxilia impetrant adversus Athenas ib. 9 P. soli in societate Macedonum manent 33, 16 partim societatem Romanam decernunt ib. 3 id decretum tollunt ib. 4 Leucade amissa in dicionem veniunt 33, 17, 15 P. principes in Achaeorum concilio 35, 27, 11 alii Romanorum, alii Antiochi societatem malunt 36, 12, 2 Aetolorum legatos capiunt 38, 9, 2 iis Oeniadae dantur 38, 11, 9 cf. 42, 38, 3 eorum concilium Thyrii 43, 17, 6 iis adempta Leucas 45, 31, 12.
Acarnania Aetolis promissa a Laevino 26, 24, 6 eius situs 33, 17, 5 vastata ab Aetolis 38, 5, 6.
Accensi in quinta classe censendi 1, 43, 7 milites minimae fiduciae 8, 8, 8 cf. 38, 55, 4.
Acerrae ab Hannibale incensae 23, 17, 7 cf. 27, 3, 6.
Acerranis civitas sine suffragio data 8, 17, 12 permissum ut reparent urbem 27, 3, 7.
Achaeis opem fert Philippus 27, 29, 9 cum Eleis Aetolisque prospere pugnant 27, 33, 5 cf. 28, 5, 5 Philippus oppida aliquot res

28, 6, 6 cf. 29, 12, 14 eorum concilium Argis 31, 25, 2 Sicyone 32, 19, 6 desitum Aegii haberi 38, 30, 2 Philippi ope recusata bellum adversus Nabim decernunt 31, 25, 9 non licet de rebus referre in concilio nisi, ob quas convocatum est ibid. quotannis iurant in verba Philippi 32, 5, 4 inclinant ad societatem Romanam 32, 22, 12 pacta cum Romanis societas 32, 25, 11 P. cf. 32, 33, 8 et 32, 34, 11 cum iis indutias facit Nabis 32, 39, 10 Macedonas fundunt 33, 14—15 auxilium Rhodiis mittunt 33, 18, 2 et 5 Boeotis pacem impetrant apud Quinctium 33, 29, 11 iis redditur Corinthus 33, 31, 11 cf. 33, 34, 9 Romanis succurrunt Argos oppugnaturis 34, 25, 3 quanti iis servorum Romanorum redemptio steterit 34, 50, 6 de Nabidis consiliis Romam mittunt 35, 13, 3 bellum decernunt adversus Nabim 35, 25, 10 legatis Antiochi concilium dant 35, 48 bellum Antiocho nuntiari iubent 35, 50, 2 subsidia mittunt Chalcidem 35, 50, 6 Messenen oppugnant 36, 31, 5 eis Zacynthus adimitur 36, 32, 8 cf. 36, 35, 7 auxilia in Asiam mittunt 37, 20 cf. 37, 39, 9; 38, 7, 2 a Lacedaemoniis iis renuntiatur foedus 38, 31, 5 legatos Romam mittunt 38, 32, 6 Lacedaemonem sibi obnoxiam reddunt 38, 33—34 legatis Rom. concilium denegant 39, 33, 5 cf. 39, 35, 5 sqq. Messenen vincunt 39, 50, 9 cf. 40, 20, 2 Macedonibus interdixerunt finibus 41, 23 eos reconciliare sibi studet Perseus 41, 23, 2 legatos eius non admittunt 41, 24, 20 se neglectos a Romanis queruntur 42, 37, 8 concilium praebent Romanis 42, 44, 7 auxilia mittunt 42, 55, 10 fidissima gens 43, 17, 4 defendunt Thessaliam a Pseudophilippo P. 50 Achaici belli semina 51 legatos Romanos cur pulsaverint ibid. bis victi sese dedunt 52 Corinthus diruta ibid.

Achaeorum portus 37, 9, 7.

Achaia Phthiotis 42, 67, 9.

Achaia terra 45, 31, 9 eo duo legati ad criminum cognitionem missi ibid. in deditionem accepta a L. Mummio P. 52.

Acharrae Aetolis deduntur 32, 13, 13.

Acheron fluvius in Molosside 8, 24, 3 in Lucanis ib. 11.

Acherusia aqua 8, 24, 2 cf. Acheron.

Achillas Pompei percussor P. 112.

Achivi 1, 1, 1.

Achradina Syracusarum regio 24, 21, 7 fluctu adluitur 24, 33, 9 circumsedetur 25, 26, 2 deditur Marcello 25, 31, 2.

Acies Romana descripta 8, 8, 3—19 comparata cum acie Alexandri 9, 19 phalanx Macedonum 32, 17, 11—15.

Aciliani libri Graeci in Latinum conversi 25, 39, 12 cf. 35, 14, 5.

Acilius senator res Romanas Graece componit P. 53.

L. Acilius Celtiberorum castris ignem inicit 40, 31, 9.

M.' Acilius legatus ad Ptolemaeum 27, 4, 10 in eius sententiam SCtum fit 27, 25, 2.

M. Acilius 21, 25, 4.

M'. Acilius Glabrio trib. pl. 30, 40, 9 cf. 30, 43, 2 decemvir sacrorum suffectus 31, 50, 5 praetor 33, 24, 2 sortitur peregrinam 33, 26 aed. pl. 33, 25, 2 missus ad comprimendam servorum coniurationem 33, 36, 2 consulatum petens repulsam fert 35, 10, 3 cos. creatus 35, 24, 5 sortitur Graeciam 36, 2, 2 in Thessalia 36, 14 multa oppida recipit ibid. in Thermopylis prope Antiochi castra considit 36, 16, 5 contionatur 36, 17, 2 vincit regem 36, 18 sq. P. Heracleam oppugnat 36, 22, 4 capit 36, 24, 11 Aetolis postulata sua proponit 36, 28, 3 Naupactum obsidet 36, 30, 6 in Achaeorum concilio 36, 35, 7 cf. 37, 2, 7 Lamiam capit 37, 5, 3 triumphat 37, 46, 2 P. in eius sententiam SCtum factum 37, 49, 7 censuram petit 37, 57, 10 accusatus a tribunis desistit petitione ib. 15 eius statua a filio posita 40, 34, 5.

M.' Acilius Glabrio duumvir Pietatis aedem dedicat 40, 34, 5 patris statuam auratam ponit ibid.

Acrae Siciliae urbs 24, 36.
Acraeae Iunonis promunturium 32, 23, 10.
Acraephia urbs 33, 29, 6.
Acraeus Iupiter 38, 2, 5.
Acriae oppidum 35, 27, 3.
Acrillae Siciliae urbs 24, 35, 8.
Acrocorinthus praesidio tenetur 33, 31, 11 cf. Corinthus.
Actiacum bellum 1, 19, 3 Actiaci ludi F. 51 y.
Actium Acarnaniae portus 44, 1, 3 ibi pugna navalis inter triumviros P. 133. F. 51 x.
Acuca oppidum 24, 20, 8.
M. Acutius trib. pl. 5, 10, 11.
Acylla oppidum 33, 48, 2.
Adaeus a Beroea 43, 19, 3.
Addicti ob aes alienum obnoxii 6, 34, 2 cf. 6, 36, 12.
Adherbal praetor Poenorum victus effugit 28, 30, 12 cf. Atherbal.
Adoreus mons 38, 18, 8.
Adramytteum vastat Antiochus 37, 19, 7 cf. P. 49.
Adranodorus Hieronis gener ceteros Hieronymi tutores summovet 24, 4, 9 tendit ad societatem Carthaginiensem 24, 5, 8 ei torquendus traditur Theodotus ib. 10 occiso rege arcem munit 24, 21, 6 ab uxore admonetur, ne de postulatis populi cedat 24, 22, 8 contionatur ib. 13 creatur praetor 24, 33, 2 interficitur 24, 24, 4 cf. 24, 25.
Adria vd. Atria et Hadria.
Adriani vd. Hadriani.
Adriatici maris sinus intimus 1, 1, 2 ab Atria urbe vocatum 5, 33, 7.
Adsertor 3, 44, 8.
Advocati 3, 44, 11.
Aebura Hispaniae urbs 40, 30, 3.
Aebutia amita P. Aebutii 39, 11, 3.
L. Aebutius cos. moritur 2, 6, 8.
M. Aebutius trib. mil. 41, 1, 6.
P. Aebutius a matre et vitrico Bacchis initiari vult 39, 9, 2 sqq. monitus a meretrice 39, 10, 2 amitae iussu rem aperit consuli 39, 11, 9 quae praemia acceperit indicii 39, 19, 4.
T. Aebutius cos. 2, 19 magister equit. ib. 3. vulneratus ib. 8.
T. Aebutius Carus triumvir coloniae 39, 55, 8 decemvir agro dividendo 42, 4, 4.
Post. Aebutius Cornicen cos. 4, 11.
M. Aebutius Helva triumvir coloniae 4, 11, 5.
M. Aebutius Helva praetor sortitur Siciliam 44, 17, 10.
Post. Aebutius Helva mag. equit. 4, 21, 10.
Aecae Apulorum urbs oppugnata 24, 20, 5.
Aedes Iovi Capitolino vota 1, 38, 7 perfecta 1, 55 dedicata 2, 8, 6 P. Apollini vota 4, 25, 3 dedicata 4, 29, 7 Veneris ex aere multaticio 10, 31, 9 omnes aedes sacrae aperiuntur ad gratias agendas 45, 2, 6 aedi locandae duumviri 22, 33, 8 dedicandae 23, 21, 7 cf. templum.
Aediles plebei 3, 6, 9 ad eos summa rerum per pestilentiam venit ibid. aed. pl. diem dicit 3, 31, 5 iis qui nocuisset eius caput Iovi sacrum 3, 55, 7 ad eos SCta in aedem Cereris deferenda ib. 13 cf. 3, 57, 10 iis negotium deos peregrinos prohibendi datum 4, 30, 11 matronas probri accusant 25, 2, 9 aedilis pl. cum tribunis missus, qui P. Scipionem prenderet 29, 20, 11 aedilis non potest fieri, cuius pater qui sella curuli sederit vivit 30, 19, 9 cf. 27, 21, 10 viderent, ne Bacchanalia in operto fierent 39, 14, 9 ludos faciunt ex pecunia multaticia 10, 23, 13 pecuarios ad populi iudicium adducunt ibid. et 33, 42, 10 curules constituti 7, 1 P. eos alternis annis de plebe fieri convenerat postea promiscum fuit 7, 1, 6 diem dicunt faeneratoribus 7, 28, 9; 10, 23, 11 eorum munus ornandi fori 9, 40, 16 diem dicunt plerisque plus quam lege finitum erat agri possidentibus 10, 13, 14 iubentur maestitiae speciem ab urbe removere 23, 25, 2 sacrificulorum et vatum multitudinem emovere de foro conantur 25, 1, 10 convocant matronas ad placandam deam 27, 37, 9 frumentum discribunt vicatim 30 26, 6 cf. 33, 42, 8 iurant in leg 31, 50, 7 iubentur sacerdotes Ba

chanalium conquirere 39, 14, 9 aed. cur. ante iustos annos factus 25, 2, 6 aedilicia largitio ib. 8 ludorum curam habent 23, 30, 16; 24, 43, 7 cf. Ludi.
Aedilicii scribae viatoresque 30, 39, 7.
Aeditui iubentur aedes sacras aperire 30, 17, 6 prodigia nuntiant 43, 13, 4.
Aedui Celtarum gens 5, 34, 5 socii populi Rom. P. 61 a Caesare auxilium petunt P. 104.
Aegaeum mare 44, 28, 16.
Aegates insulae P. 19; 21, 10, 7; 21, 41, 6.
Aegeleos urbs ab Attalo expugnata 31, 46, 13.
Aegimurus insula 29, 27, 14 ubi sita sit 30, 24, 8.
Aegina insula 27, 33, 5. ibi versatur Attalus 31, 15, 8; 33, 30, 10; 42, 16, 6.
Aeginienses cf. Aeginium.
Aeginium Thessaliae oppidum prope inexpugnabile 32, 15, 4. oppugnatur 44, 46, 3 ad eam diripiendam missus Q. Fabius 45, 27.
Aegium 27, 30, 9 ibi concilium Achaeorum 28, 7, 17 cf. 35, 26, 6; 35, 48; 36, 35, 7; 38, 29, 3 inde concilium Argos tralatum 38, 30, 4.
Aegyptus 8, 24; P. 14; 31, 43, 5 eam invaserat Antiochus 45, 11 cf. P. 104 sq. ibi bellum inter Ptolemaeum et Caesarem P. 112.
C. Aelius trib. mil. 41, 1, 7; 41, 4, 3.
P. Aelius quaestor 4, 54, 3.
P. Aelius legatus ad Antiochum 34, 59, 8.
P. Aelius triumvir coloniae 41, 13, 5.
Q. Aelius trib. pl. 41, 6, 3.
T. Aelius trib. mil. 41, 1, 7; 41, 4, 3.
P. Aelius Ligur cos. 42, 9, 8 cogitur ire in provinciam 42, 22 ex quinque legatis in Illyricum 45, 17, 4.
L. Aelius Paetus aed. pl. 10, 23, 13.
P. Aelius Paetus cos. 8, 15 mag. equit. 9, 7, 13.
P. Aelius Paetus de plebe augur 10, 9, 2.
P. Aelius Paetus augur 27, 36, 5 moritur 41, 21, 8.
P. Aelius Paetus aed. pl. creatur praetor 29, 38, 4 urbanam sortitur 30, 1, 9 mag. equit. 30, 39, 4 cos. 30, 40, 5 vir prudens et moderatus ib. 8 C. Ampium in Boios mittit 31, 2, 6 eorum fines vastat ib. 11 decemvir agro dividendo 31, 4, 3 triumvir coloniae supplendae 32, 2, 7 censor 32, 7, 2.
Q. Aelius Paetus augur ambit consulatum 22, 35 in proelio Cannensi ceciderat 23, 21, 7.
Q. Aelius Paetus augur 41, 21, 9 cos. 45, 16 sortitur Galliam 45, 17, 6.
Sex. Aelius Paetus aed. cur. 31, 50 triumvir coloniae supplendae 32, 2, 7 cos. 32, 7, 12 sortitur Italiam 32, 8, 4 censor 34, 44, 4 P.
P. Aelius Tubero aed. pl. 30, 39, 8 praetor Siciliam sortitur 30, 40, 5 inter legatos ad res Asiae componendas 37, 55, 7 iterum praetor 41, 8 urbana ei evenit ib. 2.
Q. Aelius Tubero trib. pl. 34, 53 triumvir coloniae deducendae ib. 2.
Q. Aelius Tubero obviam missus Perseo capto ab Aemilio Paulo 45, 7 ei regis cura mandatur 45, 8, 7.
Q. (Aelius) Tubero auctor Livii incertus veri 4, 23, 2—3; 10, 9, 10.
Aemilia tribus 38, 36, 9 via 39, 2, 10 porticus 41, 27, 8.
Aemilia uxor Africani 38, 57, 61.
Aemilia virgo Vestalis incesti damnata P. 63.
C. Aemilius trib. m. c. p. 5, 26, 2 in Aequos missus Verruginem obtinet 5, 28, 6. iterum trib. m. c. p. 5, 32 Volsinienses vincit ib. 2—5.
L. Aemilius cos. Volscos et Aequos vincit 2, 42, 3 iterum cos. 2, 49, 9 dimicat cum Etruscis ib. 10. tertium cos. 2, 54, 3.
L. Aemilius trib. m. c. p. 6, 1, 8 iterum 6, 5, 7 tertium 6, 21 quartum 6, 22 quintum 6, 32, 3 mag. equit. 6, 38, 4 interrex 7, 17, 11 mag. equit. 7, 21, 9.
L. Aemilius interrex 8, 23, 17 dictator 9, 21 pellit Saticulanos et Samnites ib. 6.
L. Aemilius censor 23, 23, 3.
L. Aemilius consulatum ambit 39, 32, 6.

M.' Aemilius cos. 4, 53 cf. M.' Aemilius Mamercus.
M. Aemilius trib. m. c. p. 5, 32.
[M.] Aemilius cos. 10, 1, 7. Graecos in naves compellit 10, 2, 2.
M. Aemilius praetor Siciliae provinciae Lilybaeum tutandum curat 21, 49, 6 praefectus orae Siciliae 21, 51 vota curare iubetur 22, 9, 11 duumviros creat 22, 33, 8 cf. 23, 20, 6; 23, 22, 4.
M. Aemilius frater L. Aemilii Regilli decedit 37, 22, 2.
M. Aemilius cos. F. 11 b.
M. Aemilius cos. F. 12 d.
T. Aemilius cos. 2, 61 vastat agrum Sabinum 2, 62, 3 iterum cos. auctor est agri plebi tribuendi 3, 1, 2.
T. Aemilius quinquevir mensarius 7, 21, 6 praetor consulit senatum 8, 2.
Q. Aemilius Barbula cos. 9, 20, 7 Nerulam capit ib. 9 cos. iterum 9, 30 Etruscos vincit 9, 32, 9.
Q. Aemilius Cerretanus cos. 8, 37 cf. Q. Aulius Cerretanus.
M. Aemilius Lepidus bis consul augurque fuerat 23, 30, 15 ei tres filii ludos funebres dant 23, 30, 15.
M. Aemilius Lepidus consulatum ambit 22, 35.
M. Aemilius Lepidus aed. cur. cum esset, praetor creatus 24, 43, 6 Luceriam provinciam suscipit 24, 44, 2 praetori urbano negotium datum, ut populum novis religionibus liberaret 25, 1, 11 cf. 25, 3, 12 decemvir sacrorum 26, 23, 7.
M. Aemilius Lepidus legatus ad Ptolemaeum 31, 2, 3 eius colloquium cum Philippo 31, 18 pontifex suffectus 32, 7, 15 aed. cur. 35, 10, 12 praetor 35, 24, 6 Siciliam sortitur 36, 2, 6 cf. 37, 43 consulatum petens provincia decedit non consulto senatu 37, 47, 6 repulsam fert ib. 7 iterum deiectus 38, 35 cos. 38, 42, 3 intercedit SCto ib. 9 eius inimicitia cum M. Fulvio 38, 43 legatos Ambracienses in eius invidiam criminibus subornat ib. 3 eo auctore SCtum adversus Fulvium factum 38, 44, 3 Ligures vincit 39, 2, 7—10 P. praetorem iubet provincia decedere 39, 3, 2 viam Aemiliam Placentiam ducit 39, 2, 10 P. cf. 39, 4, 5 triumvir coloniae 39, 55, 8 pont. max. 40, 42, 12 censor 40, 45, 6 cum M. Fulvio censurae collega in gratiam redit 40, 46, 15 princeps senatus 40, 51 quae opera publica confecerit ib. 2 varias aedes dedicat 40, 52 iterum princeps senatus 41, 27 tertium 43, 15, 6; P. 46 sextum P. 47 de tenuitate funeris sui praecipit filiis P. 48.
M. Aemilius Lepidi F. trib. mil. 37, 43 triumvir coloniae 41, 13, 5 decemvir agro dividundo 42, 4, 4 legatus ad Gallos 43, 5, 10.
M. Aemilius Lepidus procos. a Vaccaeis victus P. 56.
M. (Aemilius) Lepidus acta Syllae rescindere conatus a Catulo Italia pellitur P. 90 moritur ibid.
M. Aemilius Lepidus P. 116 pontificatum max. intercipit P. 117 Antonium cum C. Octavio reconciliat 119 tresvir reipublicae constituendae P. 120 eius frater inter proscriptos ibid. a C. Octavio fugatus P. 125 bellum inferens Caesari vincitur et triumviratus honore privatur 129.
M. (Aemilius) Lepidus triumviri filius bellum moliens occiditur P. 133.
L. Aemilius Mamercinus dictator 8, 16, 12 cos. 8, 20, 3.
T. Aemilius Mamercinus cos. 8, 12, 4 alienatus ab senatu ib. 10.
L. Aemilius Mamercus cos. 7, 1, 2 iterum 7, 3, 3 mag. equit. 7, 39, 17.
Aemilius Mamercus trib. mil. c. p. 4, 16, 8 dictator 4, 17, 8 de Veientibus triumphat 4, 20, 1 iterum dictator 4, 23, 5 legem fert, ne plus quam annua ac semestris censura sit 4, 24, 5 P. a censoribus tribu motus ib. 7 P. ad cognitionem Fidenas missus 4, 30, 5 dictator 4, 31, 5 populum increpat 4, 32 Fidenates Veientesque vincit 4, 33, 10 Fidenas recipit 4, 34, 3 P. cf. 9, 34, 6

Aemilius Mamercus caedit Italicos P. 76.
L. Aemilius Mamercus cos. 8, 1.
M.' Aemilius Mamercus trib. m. c. p. 4, 61 iterum 5, 1, 2 tertium 5, 10.
M.' Aemilius Numida decemvir sacrorum defungitur 26, 23, 7.
L. Aemilius Papus consul censorque fuerat 23, 21, 6 triumvir mensarius ibid.
L. Aemilius Papus praetor 28, 38, 11 Siciliam sortitur ib. 13.
L. Aemilius Papus decemvir sacrorum defungitur 42, 28, 10.
M. Aemilius Papus dictator 9, 7, 14.
M. Aemilius Papus curio maximus moritur 27, 6, 16.
L. Aemilius Paulus legatus mittitur Carthaginem 21, 18 consul fuerat cum M. Livio damnationemque vix effugerat 22, 35, 3 iterum cos. ib. 4 eius verior quam gratior populo contio 22, 38, 8 collegam ferocem retinet ruentem in insidias 22, 42, 8 ad Cannas fortiter pugnans occumbit 22, 49, 12 eius verba ad Lentulum ib. 9 pontifex fuerat 23, 21, 7.
L. Aemilius Paulus triumvir coloniae 34, 45, 5 aed. cur. 35, 10, 12 praetor 35, 24, 6 sortitur Hispaniam ult. 36, 2, 6 ei prorogatur imperium 37, 2, 11 a Lusitanis victus 37, 46, 7 inter legatos ad res Asiae componendas 37, 55, 7 Lusitanos fugat 37, 57, 5 adversatur Cn. Manlio triumphum postulanti 38, 44, 11 cos. 39, 56, 4 prorogato imperio in Ingaunos ducit 40, 25 obsidetur in castris ib. 5 sqq. hostes devincit 40, 28 triumphat 40, 34, 7 patronus nominatur ab Hispanis 43, 2, 5 cos. iterum 44, 17, 4. Macedoniam sortitur ib. 10 omni cura intentus in bellum Macedonicum 44, 18 in contione monet, ne quis Romae consilia sua carpat vituperetque 44, 22, 2 (precatur, ut quidquid diri immineat Pop. Romano in suam domum convertatur P. 44) quae mutaverit in exercitu 44, 33 militum animos accendit 44, 34 de summa belli consultat 44, 35, 6 mittit ad occupandos transitus in Perrhaebiam ib. 14 Persea regem adgreditur in Elpei alveo 44, 35, 16 pugnam differt dissuadente P. Nasica 44, 36, 6 sqq. Persea ad Pydnam vincit 44, 41—42 anxius de filio 44, 44 ad Pellam stativa habet 44, 46, 4 Amphipolim ducit ib. 10 inlacrimasse dicitur sorti humanae 45, 4, 2 ad Perseum legatos mittit ib. 7 Persea captum in consilio de belli causis percontatur 45, 8 ei prorogatur imperium 45, 16, 2 ad circumeundam Graeciam profectus 45, 27, 6 Delphis columnas suis statuis destinat ib. 7 C. Sulpicium praepositum castris increpat graviter 45, 28, 9 Amphipoli consilium habet cum decem legatis ad res Macedoniae componendas 45, 29 Macedoniae leges summa cura dat 45, 32 ludicrum magno apparatu facit 45, 32, 8 dictum eius de ludicro ib. 11. domum redit 45, 33, 8 Epiri multa oppida diripienda dat militibus 45, 34 traicit in Italiam ib. 7 ad urbem subvectus 45, 35, 3 eius triumphum impedire conatur Ser. Sulpicius infestis Paulo ob praedam parciorem militibus 45, 35, 6 sqq. P. eius antiqua disciplina 45, 35, 6 et 37, 2 eius triumphus 45, 40 duos filios amittit 45, 40, 7 P. de rebus gestis et calamitate sua contionatur 45, 41 duos filios in adoptionem dederat ib. 12 moritur P. 46 eius abstinentia ibid.
L. Aemilius Paulus M. Lepidi frater proscriptus P. 120.
M. Aemilius Paulus mag. equit. 10, 3, 3 absente dictatore circumventus ab hostibus ib. 6.
L. Aemilius Regillus praetor sortitur classem 37, 2 Chium traicit 37, 14, 3 Asiae oram legit 37, 17, 3 eius res gestae 37, 27 sqq. Polyxenidam vincit ad Myonnesum 37, 30 P. Phocaeam recipit 37, 32, 10 eius litterae ad senatum 37, 47, 3 triumphum navalem agit 37, 58, 4 P.
M. Aemilius Regillus cos. dictus ab Aniensi tribu 24, 7, 12 flamen Quirinalis 24, 8, 10.

M. Aemilius Regillus flamen Martialis moritur 29, 11, 14.
L. Aemilius Scaurus missus Hellespontum ad exercitum traiciendum 37, 31, 6.
M. (Aemilius) Scaurus cos. F. 14 h.
Aenaria insula 8, 22, 6.
Aenea oppidum 40, 4, 9 ibi statum Aeneae conditoris sacrificium ibid.
Aenia 44, 10, 7; 44, 32, 7.
Aeneas Anchisae et Veneris filius 1, 1, 8 ad Laurentem agrum appellit ib. 4 Latini regis filiam uxorem ducit ib. 9 Lavinium condit ib. 11 mortuum Iovem indigetem appellant 1, 2, 6 cf. 40, 4, 9.
Aeneas Silvius Silvii filius 1, 3, 7.
Aenesidemus Dymaeus praeest praesidio Argorum 32, 25, 6 urbe prodita sibi mortem consciscit ib. 9.
Aenia cf. Aenea.
Aenianes gens 40, 4, 4.
Aenianus sinus 28, 5, 15.
Aenii 37, 33; 38, 41, 4; 45, 27, 4.
Aenus oppidum a Philippo captum 31, 16, 4 inde Antiochi praesidium deduci iubetur 37, 60, 7 urbem adfectat Philippus 39, 24, 7 cf. 43, 7, 10 Aenum sibi petit Attalus 45, 20, 2 ad eam diripiendam missus L. Postumius 45, 27, 4 cf. 45, 29, 6.
Aeolis 33, 38, 3; 37, 8, 5; 37, 18; 37, 25, 2; 37, 35, 9; 38, 16, 12.
Aepulo Histrorum regulus 41, 11 pectus ferro traicit ib. 5.
Aequi populus 1, 55 cum iis pax facta ibid. Latinum agrum invadunt 2, 30, 8 fusi 2, 31, 6 arma iungunt cum Volscis 2, 40, 13 de duce utrorumque committunt proelium ibid. victi a Romanis 2, 42, 1—3 bellum renovant 2, 43; 2, 48, 4; 2, 53, 4; 2, 58, 3; 2, 61; 2, 63, 5; 3, 1, 8 acie victi 3, 2, 12 fines Romanorum vastant 3, 3 fugati ib. 7 Furii castra obsident 3, 4, 8 caesi a T. Quinctio 3, 5, 9 populabundi prope Romam veniunt 3, 6, 4—7 repulsi 3, 8, 11 arcem Tusculanam occupant 3, 23 a Tusculanis sub iugum missi, a Romanis ad Columen occisi ib. 5 petentibus pax data 3, 24, 10 bello renovato imperium ad Gracchum Cloelium deferunt 3, 25, 5 primo prospere pugnant 3, 26, 3—4 a L. Quinctio victi et sub iugum missi 3, 28, 11 P. Corbionem recuperant 3, 30, 2 capiunt Ortonam ib. 8 fugantur ibid. agrum Tusculanum vastant 3, 31, 3 victi ib. 4 iterum vastant 3, 38, 5 Romanos in Algido castris exuunt 3, 42, 5 arma movent 3, 60 fugati 3, 61, 10 rebellantes ad moenia urbis penetrant 3, 66, 5 fusi castrisque exuti 3, 70, 13 rebellant 4, 26 devicti 4, 29, 4 indutias annorum octo impetrant 4, 20 fusi 4, 43, 2 fundunt Romanos 4, 46, 5 eorum anniversaria arma 4, 45, 4 vincuntur 4, 47, 3 fusi 4, 49, 8 arcem Carventanam occupant 4, 53, 3 rebellant 4, 56, 4; 5, 28, 5 Vitelliam expugnant 5, 29, 3 vincuntur ib. 5 bellum renovant 5, 31, 4 bellum molientes oppressi 6, 2 iis bellum fieri iubetur 9, 45, 8 unum et triginta oppida capta nomenque eorum prope deletum ib. 17 rebellantes subacti 10, 1, 9.
Aequiculi antiqua gens 1, 32, 5 ab iis ius fetialium descriptum ibid.
Aequimaelium area 4, 16; 38, 28, 3.
Aequimaelius vicus 24, 47, 15.
Aerarium 3, 31, 4 ob eius inopiam praeda vendita ibid. ager Campanus venditus 28, 46, 4 in aerarium omnis praeda delata 10, 46, 5 cf. 26 ex eo signa militum deprompta 3, 69, 8 eius inopia privatorum benignitate levatur 24, 18, 10—15 in sanctiore aerario aurum ad ultimos casus reservatum 27, 10, 11 in aerarium escendit censor 29, 37, 12 ex eo pecunia egesta 30, 39, 7.
Aerarium octiplicato censu faciunt censores 4, 24, 7. aerarii facti tribuque moti 24, 18, 6 populus omnis censorque alter aerarii facti 29, 37, 12—15.
Aeropus praetor Epiri 29, 12, 11.
Aes grave 4, 41, 10 plaustris ad aerarium convectum 4, 60, 6 ex aere multa fabrefacta 34, 52, 5 aeris alieni magna vis aedificando contracta 6, 11, 9 alienum causa seditionis 6, 31, 2 eius noscendi gratia censores creati ibid. cf. 6, 27 ex

aere alieno miseriae plebis 5, 34 de eo lex 6, 35, 4 aeri alieno dispensando quinque viri creati 7, 21, 5 ob aes alienum secedit plebs in Ianiculum P. 11 aere alieno civitas pressa P. 74.
Aesculapium Ambraciae 38, 5, 2.
Aesculapius deus arcessitus Romam ab Epidauro remedium pestilentiae 10, 47, 7 ei supplicatio habita ibid. templum constitutum in Tiberis insula P. 11 dona vota ob pestilentiam 40, 37, 2 eius aedes Carthagine 41, 22, 2 cf. 42, 24, 3 eius fanum tabulis pictis exornatum 43, 4, 7 eius nobile templum Epidauri 45, 28, 3.
Aesernia colonia P. 16 ab Italicis obsessa P. 72 a Samnitibus P. 73. a Sylla capta P. 89.
Aesernini fidem Romanis servant 27, 10, 8 ager Aeserninus 10, 31, 2 cohors 44, 40, 6.
Aesis fluvius 5, 35, 3.
Aestus maris 26, 45, 7.
Aesula 32, 29, 2 Aesulana arx 26, 9, 9.
Aethalia insula 37, 13, 3.
Aetna mons 26, 29, 4 ingentem flammam ante mortem Caesaris eicit F. 45.
Aetoli 25, 23, 9 eorum amicitiam adfectant Romani ibid. concilium dant Laevino 26, 24 bellum movent adversus Philippum ib. 15 P. Acarnaniae bellum inferre parant 26, 25, 9 depopulantur Achaeos 27, 29, 9 ad Attalum summum magistratum deferunt ib. 10 bis victi a Philippo 27, 30, 2 in concilio Philippum lacessunt ib. 13 adiuvant Elios 27, 31, 9 ab Achaeis victi 27, 33, 5 finitimos depopulantur 28, 5, 4 eorum concilium Heracleae ib. 13 eos ad pacem cogit Philippus 29, 12 frustra ab Attalo ad bellum excitantur 31, 15, 9 eorum concilium 31, 29 belli decretum differunt 31, 32 de pace belloque nisi in Panaetolico et Pylaico concilio agi non potest ib. 3 Romanis se iungunt 31, 9 cum Amynandro nonnullis captis urbibus in Thessaliam pergunt 31, 41, 7 a Philippo in fugam coniecti ib. 14 sqq. multi mercede conducti et in Aegyptum devecti 31, 43, 5 de ratione belli legatos mittunt ad Romanos et Attalum 31, 46 Thaumacos obsidione eximunt 32, 4, 2 Thessaliam invadunt 32, 13, 10 quid a Philippo postularint exponitur 32, 33, 8 eorum opera ad Cynoscephalas 33, 7, 13 eorum eques longe optimus in Graecia ibid. ob vanitatem adrogantiamque neglecti a consule 33, 11, 4 eorum aspera oratio 33, 12, 3 contentio cum consule de Thebis 33, 13, 7 decem legatorum decretum de libertate Graeciae carpunt 33, 31 cf. 33, 34, 7 queruntur Romanorum inconstantiam 33, 35, 10 alienati a societate Romana 33, 49, 8; 34, 22, 4 eorum querelas Alexander princeps profitetur Corinthi 34, 23, 5 inimice infesti Romanis 35, 12 Naupacti concilium habent ib. 3 Antiochum, Philippum, Nabim ad bellum Romanum excitant 35, 12, 5 P. concilium dant legato Antiochi 35, 32, 8 dein Romanis 35, 33 Antiochum ad liberandam Graeciam arcessunt decreto ib. 8 potiuntur Demetriade 35, 34, 12 qui missi erant ad necandum Nabim ipsi postea caeduntur 35, 36, 9 concilium dant Antiocho 35, 44 principes deligunt, quibuscum Antiochus consultet 35, 45, 9 Perrhaebiam invadunt 36, 10, 5 pauci succurrunt Antiocho 36, 15, 4 pars Heracleam obtinet, pars Thermopylas 36, 16, 11 nihil pacati respondent rege Graecia expulso 36, 22, 4 Heracleam amittunt 36, 24, 11 ad Antiochum mittunt legatos pecuniam et auxilia rogatum 36, 26 legatos de pace mittunt ad consulem 36, 27, 2 iterum 36, 28 commune concilium postulata consulis reicit 36, 29 indutias impetrant 36, 35, 6 iis neque data neque negata pax 37, 1, 5 eorum multi principes in lautumias coniecti 37, 3, 8 Coracem occupant 37, 4, 7 legatos mittunt de pace 37, 6, 7 indutias impetrant 37, 7, 6 eorum legati in senatu insolentia of-

fendunt 37, 49, 2 iubentur Italia excedere ib. 7 civitates varias in dicionem redigunt 38, 3, 3 iterum legatos mittunt Romam 38, 3, 7 bellum iis infert consul 38, 4 ad eum legatos de pace mittunt 38, 8 Romam mittunt de pace a Fulvio data 38, 10, 2 cum iis foedus ictum eiusque condiciones 38, 11 eorum intestina seditio 41, 25 ad eam sedandam legati Roma missi ib. 5 seditio in dies gliscit 42, 2, 2 obaerati 42, 5, 7 eorum causas cognoscit Marcellus ib. 10 cf. 42, 12, 7 praetorem creant Romanis faventem 42, 38, 2 in exercitu Persei 42, 51, 9 auxilia parva Romanis mittunt 42, 55, 9 eorum quinque principes qui in proelio primi fugerant Romam missi 42, 60, 10 suspecti Romanis 43, 17, 5 eis Stratum tradunt 43, 22, 2. eorum legatio occurrit L. Paulo querens de turbis a Lycisco et Tisippo motis 45, 28, 7 citati a L. Paulo ad causam dicendam 45, 31.
Aetoliae maritima vastata 38, 7, 2 cf. Aetoli.
C. Afranius trib. pl. 33, 22, 2.
C. Afranius legatus 43, 18, 10.
L. Afranius Cn. Pompei legatus Caesari se dedit P. 110 cf. 113 occisus P. 114 cf. Liv. ap. Tac. ab exc. d. Aug. 4, 34.
C. Afranius Stellio praetor 39, 23, 2 triumvir coloniae 39, 55, 9.
Afri transfugae in exercitu Scipionis 28, 20 cf. 27, 19, 2 gens infida ac mobilis 29, 3, 13.
Africa P. 17 eo transit Regulus ib. Africae motus 21, 1, 5 praesidio firmata ab Hannibale 21, 21, 12 ad regulos Africae legati missi 27, 4, 9 vastatur 27, 5, 9 eo traicit P. Scipio 29, 26 sqq. inde frumentum devectum 31, 50 ibi pestilentia ab ingenti lucustarum vi P. 60 Africae deserta P. 112 ibi Pompeianarum partium imperium P. 113 ibi bellum P. 123 motus et bella 127.
Africanae ludis adhibitae 44, 18, 8.
Africani cognomen 30, 45, 6 cf. P. Cornelius.
Africanus ventus 26, 42, 7.
Agamemnonia classis 45, 27, 9.
Agasones mulis impositi milites facti 7, 14, 7.
Agassae urbs Macedoniae 44, 7, 5 ad eam diripiendam missus Q. Fabius 45, 27.
Agathocles 28, 43, 21.
Agathyrna Siciliae urbs 26, 40; 16; 27, 12, 5.
Agema ala mille ferme equitum 37, 40, 5 Macedonum in exercitu 42, 51, 4.
Agepolis Rhodiorum legationis princeps 45, 3, 4.
Ager Romanus in Italia terminatur 27, 5, 15 cf. 27, 29, 5 publicus plebi divisus 5, 30, 8 agri ne quis plus quingenta iugera possideret, lex 6, 35, 5 P. cf. 10, 13, 14 reducendae in agros plebis cura mandatur consulibus 28, 11, 8 privatis datur pro pecunia mutua data 32, 13, 6 ne quis plus mille iugera possideret P. 58 lex ut triumviri iudicarent, qua publicus qua privatus ager esset ibid. militibus P. Scipionis divisus 31, 49, 5 militibus qui per multos annos stipendia fecerant 32, 1, 6 legionibus Syllae agri divisi P. 89 cf 125 cf. Agraria lex.
Agesimbrotus Rhodius navibus praeest 31, 46, 6 iterum 32, 16, 6.
Agesipolis pulsus a Lycurgo tyranno Lacedaemone 34, 26, 14.
Agmen quadratum 7, 29, 6; 21, 57, 7.
Agnus ad confirmandam fidem saxo perculsus 21, 45, 8.
Agraei Aetoliae populus 32, 34, 4.
Agraria lex nunquam sine maximis motibus agitata 2, 41, 3 primum promulgata ibid. P. venenum tribunorum plebis 2, 52, 2 cf. 3, 1, 2; 6, 11, 8 agrariae leges Ti. Gracchi P. 58 C. Gracchi P. 60 Saturnini P. 69 leges M. Drusi P. 71 Iulii Caesaris P. 103.
Agravonitae Illyrii 45, 26, 15.
Agrianes 28, 5, 12 in Macedonum exercitu 33, 18, 9; 42, 51, 5; 44, 11, 7.
Agrigentum receptum ab Himilcone 24, 35, 6 a Muttine proditur Laevino 26, 40, 7 quam poenam passa sit ib. 13.
Agrippa rex Albae 1, 3, 9.

Agrippa cf. Menenius et Vipsanius.
Aharna oppidum 10, 25, 4.
Aius Locutius templum accipit 5, 50, 5 cf. Iupiter et P. 5.
Ala sacra Macedonum 42, 66, 5 quingenti fere equites 10, 29, 12 cf. 26, 38, 11—14 ala egregia Scipionis trecentorum equitum 29, 1, 11 mille ferme equitum agema vocatur 37, 40, 5 in alas divisus socium exercitus 31, 21, 7.
Alabanda locus 33, 18, 7; 38, 13, 2.
Alabandenses 38, 13, 4 eorum legati in senatu urbi Romae se templum fecisse affirmant 43, 6, 5 cum Mylasensibus a Rhodiis vincuntur 45, 25, 13.
Alander fluvius 38, 15, 15; 38, 18.
Alares cohortes 10, 41, 5.
Alarii equites 35, 5, 8; 40, 40, 9.
Alba Silvius rex Albae 1, 3, 9.
Alba aedes Capuae 32, 9, 2; 40, 45, 3.
Alba in Aequis colonia 10, 1 P. militiam detrectat 27, 9, 7; 28, 11, 3 poenas dat 29, 15 cf. 30, 17, 2 eo in custodiam ductus Perseus 45, 42, 4 Bituitus P. 61 ab Italicis obsessa P. 72.
Alba Longa ab Ascanio condita 1, 3, 3 a Romanis diruta 1, 29, 6 cf. 7, 39, 8; 30, 17, 2
Albana vallis 3, 7, 5.
Albani 1, 27 eorum proditio ib. traducti Romam 1, 29, 1 cf. 1, 52, 2 principes in patres lecti 1, 30, 2 Albanus ager 6, 42, 6 arx 7, 24, 8 aqua 27, 11, 3.
Albani Asiae gens, a Pompeio victi P. 101.
Albanus lacus in altitudinem insolitam crescit, quod prodigii loco habitum 5, 15, 2 P. ex eo aqua derivata 5, 19.
Albanus mons 1, 3, 3; 5, 17, 2; 25, 7, 7 praesidio munitur 26, 99 cf. 27, 11, 2; 32, 1, 9 in eo triumphatum 33, 23, 3 et 8; 42, 21, 7 ibi aedes Monetae 45, 15, 9.
Albensis ager 26, 11, 11
Albingauni Ligures 29, 5, 2.
Albingaunum in Liguribus P. 29 cf. 29, 5, 2.
L. Albinius de plebe homo sacerdotes pop. Rom. Caere pervehit 5, 40, 9.
M. Albinius plebeius trib. m. c. p. 6, 30, 2.
Albinus cf. Postumius.
L. Albinus inter primos tribunos pl. 2, 33, 2.
C. Albius Calenus gregarius miles seditionis auctor 28, 24, 13 ad eum et C. Atrium defertur imperium ibid. securi percussus 28, 29, 11.
Albula fluvius (Tiberis) Etruscis Latinisque finis 1, 3, 5.
Alce Celtiberiae urbs deditur Romanis 40, 49, 2.
Alcibiades exul Lacedaemonius ab Achaeis damnatus 39, 35, 8.
Alcis Minerva 42, 51, 2.
Alco Saguntinus temptat pacis spem ad Hannibalem transiens 21, 12, 4 transfuga ex oratore fit ibid.
Alesia Gallorum urbs P. 108.
Aletrinates Hernici bello Romano se abstinent 9, 42, 11 suas leges quam Romanam civitatem malunt 10, 2, 2.
Alexamenus Aetolus mittitur Lacedaemonem occupatum 35, 34, 5 Nabidem interficiendum curat 35, 35, 18 in scrutandis tyranni thesauris tempus consumit 35, 36, 6 obtruncatur a Spartanis ib. 9.
Alexander Epiri rex 8, 3, 6 traicit in Italiam ibid. eius sorore natus Alexander Magnus ib. 7 escensione facta contra Lucanos et Samnites pugnat victor 8, 17, 9 morte sua sortes Dodonaei Iovis affirmat 8, 24.
Alexander Magnus 8, 3, 7 cum eo si foret bellatum quinam Romanis rebus eventus futurus fuerit 9, 17 sqq. P. Hannibali maximus imperator videtur 35, 14, 6 P. Macedoniae fines quantum prolatarit 45, 9, 5.
Alexander mag. equit. Epirotarum ad pacem conciliandam delectus a Philippo 32, 10, 2.
Alexander Aetolorum princeps, vir ut inter Aetolos facundus in Philippum invehitur 32, 33, 9 in Romanos eorumque socios 34, 23, 5.
Alexander Acarnan in consilio Antiochi de ratione belli disserit 35,

18, 3 dux Antiochi 36, 11, 6 vulneratus moritur 36, 20, 5.
Alexander Megalopolitanus oriundum se fert ab Alexandro Magno 35, 47, 5 socer Amynandri ibid. spem regni Macedonum concipit ib. 8.
Alexander Megalopolitani filius 35, 47, 5.
Alexander Beroeaeus Demetrii percussor 40, 24, 7.
Alexander Persei filius naturalis 42, 52, 5 in triumpho ductus 45, 39, 7 P. in custodiam ductus Albam 45, 42, 4.
Alexander ignotae stirpis Demetrio occiso regnat in Syria P. 52 a Demetrio filio bello interemptus ibid. eius filius a tutore interceptus fraude P. 55.
Alexander Antonii et Cleopatrae filius P. 132.
Alexandrea in Aegypto condita 8, 24 cf. 23, 10, 12; 27, 4, 10; 31, 43, 5; 38, 17, 11; 44, 19, 8 frustra ab Antiocho temptata 45, 11 cf. 45, 33, 6 tumultuantem urbem Caesar intrat P. 112 ibi M. Antonium obsidet Octavianus 133 eius bibliotheca combusta F. 40 ibi mausoleum F. 51 γ.
Alexandria Troas 35, 42, 2; 37, 35, 2.
Algalsus praefectus equitum Parthinorum 44, 30, 13.
Algidum castellum 26, 9, 12.
Algidus mons 3, 2, 6; 3, 3, 5; 23, 5; 25, 6 Aequorum solita sedes 3, 31, 3 ad Algidum Aequi a T. Quinctio victi 3, 27, 8 cf. 3, 42, 3; 21, 62, 9.
Alia fluvius Tiberino amni miscetur 5, 37, 7 ibi Romani a Gallis funduntur ibid.
Aliensis clades 5, 38 dies 6, 1, 11.
L. Alienus aed. pl. diem dicit C. Veturio 3, 31, 5.
Aliphera urbs Megalopolitis reddita 28, 8, 6 cf. 32, 5, 5.
Allifae Samnitium urbs in potestatem venit 8, 25, 4 cf. 9, 38; 9, 42, 6 Allifanus ager 22, 13, 6; 22, 17, 7; 26, 9, 2.
Allobroges insulam habitantes 21, 31, 5 Hannibalem commeatu adiuvant ib. 8 victi a Cn. Domitio P. 61 iterum ibid. in deditionem recepti ibid. rebellantes domiti P. 103.
Almana urbs 44, 26, 7.
Alope capta 42, 56, 7.
Alopeconnesus capta a Philippo 31, 16, 5.
Alorcus Hispanus miles Hannibalis ad Saguntinos hospites pacis condiciones transfert 21, 12, 4 eius oratio 21, 13.
Alpes 1, 1, 3; earum invia altitudo 5, 34, 7 Iuliae Alpis saltus transcendunt Galli 5, 34, 9 infames frigoribus 21, 31, 8; 21, 32, 7 transgressus Hannibalis 21, 32, 6 quanam transierit 21, 38, 6 Hasdrubal transit 27, 39, 6 Cimbri transeunt P. 68 earum longitudo F. 57.
Alpinae gentes Etruscae originis 5, 33, 11 cf. 21, 32, 8; 21, 34 Hasdrubalem recipiunt 27, 39, 6.
Alsiensis populus vacationem frustra rogat 27, 38, 4.
Aluccius princeps Celtiberorum a Scipione captivam sponsam recipit 26, 50.
Alyattos 38, 18, 3.
Amadocus Thracum dux a Philippo captus 39, 35, 4.
Amarynthis Diana 35, 38, 3.
C. Amatius ultimae sortis homo qui se Marii filium ferebat, necatur P. 116.
Ambarri Celtarum gens 5, 34, 5.
Ambiani Belgae a Caesare victi P. 104.
Ambigatus Celtarum rex 5, 34, 2.
Ambiorix Eburonum rex deficit P. 106 victum persequitur Caesar P. 107.
Ambitus 7, 15, 12 de eo prima lex lata a C. Poetelio ibid. iterum lex lata 40, 19, 11; P. 47 damnati ambitus coniurant P. 101.
Ambracia 32, 15, 5; 36, 14, 9 a consule obsessa 38, 4 ab Aetolis defensa ib. 7 sqq. aperiunt portas 38, 9, 9 ibi multa signa tabulaeque, quia Pyrrhi sedes fuerat ib. 13 cf. 42, 67, 9; 43, 17, 10.
Ambracienses permittunt se consuli 38, 9, 9 P. eorum legati M. Fulvium insimulant 38, 43, 2 de iis SCtum 38, 44, 3.

piti diadema imponit P. 116 F. 46 u Caesare occiso legem fert de permutatione provinciarum P. 117 adversus eum Octavius copias parat ibid. eius saevitia ibid. Mutinam obsidet P. 118 Pansam vincit 119 ab Hirtio et Caesare victus ibid. hostis a senatu iudicatus ibid. Octaviano se iungit ibid. tresvir reipublicae constituendae 120 D. Brutum occidi iubet ibid. in Graeciam traicit 123 ad Philippos vincit 124 ei orientis provinciae contingunt 125 eius uxor Fulvia irata C. Octavio ibid. Octaviam uxorem ducit P. 127 quomodo dissensio inter eum et Augustum composita sit F. 50 eius legatus Parthos repellit P. 128 alii Iudaeos subigunt ibid. eius infelix expeditio adversus Parthos 130 Cleopatram uxoris loco habere coepit 131 Artavasden in vincla conici iubet ibid. Armeniae regnum filio suo ex Cleopatra dat ibid. Octaviam uxorem repudiat 132 ad Actium victus et obsessus Alexandriae se interficit ibid. Ciceronem interfici iubet F. 48 a Caesare in mausoleo Alexandriae reconditur F. 51 y.

Q. Antonius 37, 32, 8.

Q. Antonius praetor a legato Syllae victus et occisus P. 86.

Q. Antonius Merenda trib. m. c. p. 4, 42, 2.

T. Antonius Merenda decemvir 3, 35, 11 cf. 3, 41, 10.

Antron 42, 42 a consule recepta 42, 67, 9.

Anuli magna specie gemmati Sabinorum I, 11, 8 aureorum ab Hannibale captorum multitudo 23, 12 equitum insigne ib. 2 senatorum insigne 26, 35, 5 cf. 27, 28, 4.

Anxur Volscorum oppidum, postea Tarracinae 4, 59, 4 direptum ib. 10 neglectum oppidi praesidium oppressum 5, 8, 2 cf. 7, 39, 7 recipitur 5, 13 eo colonia missa 8, 21, 11.

Anxurnas populus vacationem petit 27, 38, 4.

Aous flumen 32, 5, 10 angusta valle fluit inter montes ib. 11 ibi Philippus vincitur 32, 12.

Apama uxor Amynandri 35, 47, 5.

Apama Seleuci regis soror 38, 13, 5.

Apamea urbs 35, 15; 37, 18, 6; 37, 44, 6 unde appellata 38, 13, 5 cf. 38, 37, 8; 38, 38, 6.

Apelaurus locus Stymphaliae terrae 33, 14, 10.

Apelles Philippi legatus 40, 20, 3 suspectus facinoris in Demetrium perpetrati 40, 54, 9 Italiam fugit 40, 55, 6 cf. 42, 5, 4.

Apenninus 5, 33, 6 eum transire conatur Hannibal 21, 58 cf 39, 2, 3 et 9.

Aperanti 43, 22, 11.

Aperantia a Philippo recepta 36, 33, 7 magna ex parte Aetolorum fit 38, 3, 4 a Perseo recepta 43, 22, 11.

apum examen prodigium 21, 46, 2.

apex dialis 6, 41, 9.

Aphrodisias Ciliciae urbs ab Antiocho recepta 33, 20, 4.

Aphrodisias Cariae oppidum 37, 21, 5.

Aphthir profugus ex regno Masinissae 34, 62, 10.

Apiolae Latinorum urbs vi capta 1, 35, 7.

Apocleti sanctius consilium Aetolorum 35, 34, 2; 35, 46, 2.

Apodoti Aetoliae pars 32, 34, 4.

Apollinare appellata prata Flaminia 3, 63, 7.

Apollinares ludi quamobrem instituti 25, 12, 15 P. eorum ritus ac sacrum ib. 13—15 in perpetuum voti 26, 23, 3 cf. 27, 23, 5 a. d. III nonas Quintiles faciendi 27, 23, 7 ubi celebrati sint 30, 38, 10 cf. 37, 4, 4 a praetore urbano facti 39, 39, 13.

Apollo Delphicus 1, 56, 9; 36, 11, 6 eius aedes in pratis Flaminiis 3, 63, 7 pro valetudine populi aedes vota 4, 25, 3 dona vota in pestilentia 40, 37, 2 Apollo medicus 40, 51, 6 ei lectisternium factum 5, 13, 6 cratera aurea Delphos portata 5, 25, 10 aedes dedicata 7, 20, 9 Apollinaris sacri antistites decemviri sacrorum 10, 8, 2 ad Pythium Delphos mittitur 22, 57, 5 quid responderit 23, 11, 1—6 ei ludi instituti ca-

25, 12 P. voti factique 27, 11, 6 eius aedes 27, 37, 11 in eius aede senatus 34, 43, 2; 41, 17, 4 aedes Velitris32, 1, 10 cf. 32, 25, 2 eius ager Sicyone 32, 40, 8 eius templum Delium 35, 51 eius fanum in Hiera Come et oraculum 38, 13 cf. 38, 13, 6 Zerynthius 38, 41, 4 eius aedes Caietae 40, 2, 4 eius aedes Gabiis 41, 16, 6 ad Apollinis theatrum 40, 51, 3.
Apollinis promunturium 30, 24, 8.
Apollodorus Atheniensis seditionis auctor in exilium eiectus 35, 50, 4.
Apollonia in Epiro tentata a Philippo 24, 40, 2 Romani obtinent ib. 9 cf. 28, 8, 9; 29, 12, 5; 35, 24, 7; 37, 6; 42, 18, 3; 42, 36, 8; 43, 21, 3.
Apollonia in Macedonia 31, 27; 38, 41, 9; 45, 28, 9.
Apolloniatae a Philippo intra muros pulsi 26, 25, 2 eorum ager a Philippo vastatus 29, 12, 6 trecenti se coniungunt Romanis 33, 3, 10 iterum auxilia mittunt 42, 55, 9; 44, 30, 12; 45, 43, 10.
Apolloniatium legati ab adulescentibus Romanis pulsati P. 15.
Apollonides principum unus Syracusis salutarem orationem habet 24, 28.
Apollonius purpuratorum Antiochi unus dextro cornu classis praeest 37, 23, 7.
Apollonius princeps legationis Antiochi 42, 6, 6.
Apparitores ab Etruscis sumpti 1, 8, 3 circa domos dimissi ad pignera capienda 3, 38, 12 dictatoris 8, 33, 2.
appellatio provocatioque 3, 56, 13; 8, 33, 7 tribuni appellantur 9, 26, 10; 37, 51, 4.
Appia via 22, 1, 12 Appiae limes 22, 15, 11 cf. 26, 8, 10 P. 107.
C. Apronius trib. pl. 3, 54, 13.
Apsus fluvius 31, 27.
Apuani Ligures perdomiti 39, 2, 5 consulem circumveniunt 39, 20, 6 vastantur 39, 32, 1—3 in campestres agros deducuntur 40, 38, 2 sqq. iterum Neapolim tramissi 40, 41, 3.
L. Apuleius trib. pl. diem dicit M. Camillo 5, 32, 8 P.
M. Apuleius cos. F. 33 dd.
Q. Apuleius decemvir agro dividendo 42, 4, 4.
Q. Apuleius Pansa cos. 10, 6 circumsedet Nequinum 10, 9, 8.
C. Apuleius Saturninus quinquevir 45, 13, 11.
L. Apuleius Saturninus praetor 45; 44, 2.
L. Apuleius Saturninus trib. pl. per vim factus legem agrariam fert P. 69 C. Memmium occidit ibid. interfectus bello ibid.
Apuli foedere in amicitiam recepti 8, 25, 3 cum iis bellum 8, 37, 3 opem laturi Samnitibus fusi 10, 15 pars deficit ad Hannibalem 22, 61, 11; 25, 20, 6.
Apulia 6, 42, 8 perdomita 9, 20, 9 ibi motus servilis 39, 29, 8 ibi frumentum coemptum 42, 27, 8.
L. Apustius legatus Tarenti 23, 38, 9—11.
L. Apustius legatus P. Sulpicii mittitur ad populandos hostium fines 31, 27 complures urbes expugnat ib. 2—5 Athenagoram pellit ib. 7 classi praeest 31, 44 eius res gestae 31, 44—47, 2 a successore dimissus 32, 16, 3 legatus L. Scipionis 37, 4, 2.
L. Apustius tumultuario proelio cadit 37, 16, 12.
L. Apustius Fullo aed. pl. 31, 4, 7 praetor 33, 24, 2 sortitur urbanam 33, 26 triumvir coloniae 34, 53, 2 cf. 35, 9, 8.
Aqua Ferentina 1, 51, 9 in urbem ducta ab Ap. Claudio 9, 29, 6 Acherusia 8, 24, 2 Aquae Calidae 30, 24, 9 publica privatis adempta a censoribus 39, 44, 4 Aquae Cumanae 41, 16, 3. aquarum magnitudine annus insignis 30, 26, 5; 30, 38, 10; 35, 9, 2; 35, 21, 5.
Aqua et igni interdictum P. 69.
Aquae Sextiae colonia condita P. 61 F. 14 g unde nomen acceperit ibid. prope eam clades Teutonum P. 68.
Aquilae de hostibus receptae pace inita F. 53 dd.
Aquileia 39, 22, 6 eo colonia deduci iubetur 39, 55, 5 deducta 40,

34, 2 P. 41, 5, 2 eius muniendae cura quare dilata 41, 1, 4 sqq. eo coloni scripti 43, 17.
Aquileienses 43, 1, 5.
Aquilii fratres cum Tarquiniis conspirant 2, 4, 1 supplicium dant 2, 5, 6 P. cf. 2, 7, 8.
C. Aquilius cos. [illegible], 40, 14 Hernicos devincit ibid.
M.' Aquilius procos. bellum servile conficit P. 69 repetundarum reus absolvitur P. 70 legatus a Mithridate pulsus P. 77 in vincla coniectus P. 78.
P. Aquilius ad frumentum coemendum missus 27, 3, 9.
L. Aquilius Corvus trib. m. c. p. 6, 4, 7.
L. Aquillius Gallus praetor sortitur Siciliam 41, 15, 5.
Aquilonia 10, 38, 4 capta 10, 41, 14 incensa 10, 44, 2.
Aquinum 26, 9, 3.
Ara iniussu senatus aut tribunorum plebei partis maioris non dedicanda 9, 46, 7 maxima Herculi dicatur 1, 7, 10 et 11 cf. 9, 29, 9 Augusto condita ad Rhodanum P. 139.
Arabes 37, 40, 12; 45, 9, 6.
Arabia deserta 45, 12, 2.
Aradii 35, 48, 6.
Arar flumen P. 139.
Aratthus flumen 43, 21, 9.
Aratus princeps Achaeorum 27, 31, 8 Arati pater et filius Sicyonii interfecti 32, 21, 23
Arausio P. 67.
Arbocala Vaccaeorum urbs capta ab Hannibale 21, 5, 6.
Arcadia 1, 5, 2 inde allatum Lupercal ibid.
Archelaus Acarnanum princeps proditionis damnatus absolvitur 33, 16, 10.
Archelaus Mithridatis praefectus Athenas occupat P. 78 cum classe regia Syllae se tradit P. 82.
Archelaus ab Aegyptiis rex accitus pellitur P. 105.
Archidamus dux Aetolorum 32, 4, 2 legatus ad Achaeos 35, 48, 10.
Archidamus princeps Aetolorum 43, 21, 9 Perseo Aperantiam conciliat 43, 22, 11 ei civitati praepositus ibid. comes fugae Persei 44, 43, 6.
Archimedes Syracusanus unicus spectator coeli siderumque 24, 34, 2 si quid hostes pararent, ex oppugnata urbe ludificabatur ibid. 2 sqq. cogit hostem oppugnatione desistere 24, 34, 16 capta urbe intentus formis interficitur 25, 31, 9 P. eum sepeliendum curat Marcellus ib. 10.
Archippus dux Argivorum 34, 40, 6.
Archo Herodici filia Poridis uxor multos enisa fetus decedit 40, 4, 2.
Archo frater Xenarchi praetoris pro Persei amicitia verba facit in concilio Achaico 41, 24.
Ardea urbs Rutulorum 1, 57, 3 Ardeam colonia deducitur 4, 11, 3 Ardeas ager 8, 12, 2 Ardeae forum 22, 1, 19.
Ardeates et Aricini de agro ambiguo certantes pop. Romanum iudicem capiunt 3, 71, 2 P. ob foedum iudicium desciscunt 4, 1, 4 cum iis foedus renovatum 4, 7, 10 Ardeatium seditio 4, 9 a Romanis composita 4, 10, 6 ad eos redit ager interceptus 4, 11, 4 Camillo duce trucidant Gallos 5, 45, 3 militiam detrectant 27, 9, 7 poenas dant 29, 15 cf. 32, 9, 2; 39, 19, 2 eorum magistratus 39, 19, 2.
Ardiaei 27, 30, 13.
Ardyes Antiochi filius 33, 19, 9.
area Volcani 39, 46, 5; 40, 19, 2 Concordiae 39, 56, 6; 40, 19, 2.
Aretho amnis 38, 3, 11.
Arethusa fons Syracusis 25, 30, 6.
Arevaci Hispaniae gens F. 19.
Areus exul Lacedaemonius ab Achaeis damnatus 39, 35, 7.
Argei loca sacris faciundis 1, 21, 5.
Argenta Thessaliae castellum 32, 14, 3.
Argentanum Bruttiorum urbs ab Hannibale deficit 30, 19, 10.
Argentei decem unum aureum aequant 38, 11, 8.
Argentum nondum signatum 4, 60, 6 primus usus P. 15 multaticium 27, 6, 19 in Hispania foditur 28, 3, 3 Oscense 34, 10, 5; 34, 46, 2 bigatum 33, 27, 7 et 9; 34, 46, 2 infe-

ctum et factum 34, 52, 5 cf. Argentei.
Argentariae 9, 40, 16 earum domini ibid. Livii tempore novae appellatae ardent 26, 27, 2 cf. 40, 51, 5 in Hispania 34, 21, 7.
Argestaeus campus 27, 33.
Argi 27, 30, 8 ibi concilium Achaeorum 31, 25, 2 Philocli produntur 32, 25 Nabidi traduntur 32, 38, 6—9 cf. 34, 22, 10 in tutela Iunonis 34, 24, 2 ab Romanis exercitus adductus 34, 25, 4. duas arces habet urbs ib. 5 intestina seditio ib. 6 urbe cedit Nabis 34, 33, 3 P. eius praesidio pulso libera 34, 40, 6 cf. 42, 44, 7; 45, 28, 3.
Argiletum 1, 19, 2.
Argithea Athamaniae caput 38, 1, 4.
Argivi curationem ludorum ad Philippum deferunt 27, 30, 9 multi eorum privatis hospitiis inligati Philippo fidem servant 32, 22, 11 Philocli urbem produnt 32, 25 eorum mos, Iovem, Apollinem, Herculem praetores renuntiare primo comitiorum die ib. 2 Nabidis praesidium expellunt 34, 40, 6.
Argos Amphilochium 38, 10.
Ariarathes rex Cappadociae 37, 31, 4 auxilia mittit Antiocho 37, 40, 10 Gallis 38, 26, 4 legatos mittit ad consulem de venia petenda 38, 37, 5 filiam Eumeni despondet 38, 39, 6 cum eo amicitia iuncta ibid. P. cf. 40, 20 filium educandum Romam mittit 42, 19, 3 cum Eumene affini consilia consociat 42, 29, 4 mortuus P. 46.
Ariarathes filius praecedentis amicitiam cum populo R. renovat P. 46 a Demetrio regno pulsus restituitur P. 47.
Aricia 1, 50, 3 ab Etruscis oppugnata et proelio liberata 2, 14, 5—8 cf. 2, 26, 6 a Mario expugnata P. 80 cf. 24, 44, 8; 30, 38, 9; 35, 9, 4.
Aricini cum Ardeatibus de agro certantes populum R. iudicem capiunt 3, 71, 2 P. tuiti Pedanos vincuntur 8, 13, 5 in civitatem accepti 8, 14, 3.
Arietes tres in Sagunti oppugnatione 21, 12, 2 cf. 36, 23, 2; 38, 5, 3.
Ariminenses fidem servant Romanam 27, 10, 7.
Ariminum colonia P. 15; 21, 51, 7 provincia Gallia appellata 28, 38, 13; 34, 45, 7; 39, 2, 10.
Arines praefuisse dicitur praesidio Carthaginis novae a Valerio Antiate 26, 49, 5.
Ariobarzanes Syphacis nepos P. 48.
Ariobarzanes in regnum Cappadociae restitutus P. 70 cf. P. 74 a Mithridate pulsus P. 76.
Ariovistus Germanorum dux Gallia expulsus P. 104.
Aristaenus praetor Achaeorum ad Romanos inclinat 32, 19, 2 in concilio Achaeos increpat 32, 20, 3 suadet Romanorum societatem 32, 21 cf. 32, 32, 11 idem in concilio Boeotorum suadet 33, 2, 4 in Aetolos invehitur 34, 24, 2 eius de bello sententiam probat consul 34, 26, 6.
Aristo actor tragicus Syracusis index coniurationis 24, 24, 3.
Aristo Tyrius ab Hannibale missus ad sollicitandos Poenos 34, 61, 2 P. in senatum vocatus negat se mandata habere ib. 10 profugit ib. 14.
Aristodemus Cumarum tyrannus 2, 21, 5 heres Tarquiniorum frumentum a Romanis coemptum retinet 2, 34, 4.
Aristomachus Crotone princeps plebis 24, 29 ad Hannonem transfugit 24, 3, 13.
Aristonicus Eumenis regis filius Asiam occupat P. 59 vincit P. Crassum, dein ipse se dedit ibid.
Aristoteles Antiochi praefectus 36, 21, 2.
Arma capta praeter clupeos Diis concremata 45, 33 Samnitium auro et argento caelata 9, 40, 4 de Romanis armis cf. ibid. et 42, 52, 11.
Armenes Nabidis tyranni filius in triumpho Flaminini ductus 34, 52, 9.
Armenia P. 97 P. 101 eam Antonius filio suo dat 131.
Armillae aureae Sabinorum 1, 11, 8 dona militaria 10, 44, 3—5.
Armilustrum 27, 37, 4.
Arniensis tribus 6, 5, 8 P. 29, 37, 10.
Arnus flumen 22, 2, 2.

Arpi urbs 9, 13, 8; 22, 1, 9; 22, 13, 3 recepta a Romanis 24, 46—47.
Arpinates 10, 1, 2 iis civitas data 10, 1, 2 suffragii latio data 38, 36, 7—9.
Arpini 24, 47, 2 cf. Arpi.
Arpinum 9, 44, 16; 30, 2, 12.
L. Arrenius praefectus socium captus ab Hannibale 27, 27, 8.
Arretini soli Etruscorum bello Romano abstinent 9, 32 eorum seditiones 10, 3, 2; 27, 21, 6; 27, 24 obsides dare coguntur ib. 5 arma pollicentur classi parandae 28, 45, 16 cf. Arretium.
Arretium 9, 37, 12 pacem petit 10, 37, 4 cf. 22, 2 defectionis initium facit 27, 21, 6; cf. 27, 24; 28, 46, 13; 32, 9, 3; 34, 56, 4; 35, 21, 3.
C. et L. Arri(an)i tribuni pl. 27, 6, 3.
Q. Arrius praetor Crixum caedit P. 96 victus a Spartaco ibid.
Arruns Demarati filius 1, 34, 2.
Arruns Porsinae filius victus et occisus 2, 14, 5—8.
Arruns Clusinus Gallis auctor oppugnandi Clusii 5, 33, 4.
Arruns Tarquinius cf. Tarquinius.
Arsaces Parthorum rex P. 70.
Arsia silva 2, 7, 2.
Artatus amnis 43, 19, 4.
Artavasdes Armeniae rex ab Antonio in vincla coniectus P. 131.
Artemon Dolops praefectus Persei 42, 58, 10.
Artena urbs Caeretum iam a regibus deleta 4, 61, 11.
Artena Volscorum urbs diruta 4, 61, 9.
Arthetaurus Illyricus a Perseo occisus 42, 13, 6.
Artifices ludicram artem facientes 45, 32, 9.
Arverni Celtarum gens 5, 34, 5 Hasdrubalem recipiunt 27, 39, 6 victi et caesi a Q. Fabio P. 61 cf. P. 107.
Aruspices 1, 31, 4 cf. Haruspices.
Arx Romana dolo capta 1, 11, 6 et 7 Sabinis data 1, 33, 2 arx et Capitolium sedes deorum 5, 39, 10 et 12 cf. 8, 37, 6.
Ascanius Aeneae et Laviniae filius 1, 1, 11 Albam Longam condit 1, 3, 3 P.
Asclepiodotus praefectus Persei 42, 51, 7; 44, 2, 10.
Ascordus flumen Macedoniae 44, 7, 6.
Ascua urbs Hispaniae 23, 27, 2.
Asculum in Picentibus P. 72 inde bellum Italicum incipit ibid. captum a Pompeio P. 76.
Ascuris palus 44, 2, 6.
Asia 9, 19, 10—11 in eam traiciunt Romani 37, 33, 4 eius civitates tradunt se Romanis 37, 45, 3 ad res Asiae componendas decem legati missi 37, 55, 7 eorum decretorum summa a senatu constituta 37, 56, 2 cf. 38, 38 sq. eam occupat Aristonicus, cum Attali testamento Romanis legata libera esse deberet P. 59 a Mithridate occupata P. 78 ibi omnes cives Romani necati iussu Mithridatis ibid. urbes a Mithridate direptae P. 82 Asia cedit Mithridates P. 83 in regiones discripta a Sylla F. 18 eius amoenitas urbium et copia rerum 39, 1, 3; 38, 17, 18 cf. 38, 16, 9; 45, 23, 16.
Asiatici Graeci 36, 17, 5.
Asiaticus appellari vult L. Scipio 37, 58, 6.
(Asinius) Pollio cum exercitu Antonio se iungit P. 120.
Asnaus mons 32, 5, 11.
Asopus flumen 36, 22, 7.
Aspendii 37, 23, 3.
Asta Lusitanorum oppidum captum 39, 21, 3.
Astapa urbs Hispaniae 28, 22, 2 incolae cum in eo esset, ut urbs caperetur, mortem occumbunt pugnantes ib. 15 alii semet comburunt 28, 23, 2 cf. Gisia.
Asti Thraecum populus 38, 40, 7.
Astraeum Paeoniae 40, 24, 3.
Astragos castellum in agro Stratonicensi 33, 18, 6.
Asturae flumen 8, 13, 5.
Astures gens domita F. 52 cc.
Astymedes princeps legationis Rhodiae 45, 25, 4.
Asylum Romulus aperit 1, 8, 5 cf. 2, 1, 4 asyla Graecorum 35, 51, 2.
Atalante insula 35, 37, 8.
Atanagrus Ilergetum caput obsessum 21, 61, 6.

Atella dedita 26, 16, 5 eo traducti Nucerini 27, 3, 7 cf. 27, 37, 2.
Atellani deficiunt ad Hannibalem 22, 61, 11 de iis SCtum 26, 34, 6 Calatiam migrare iubentur 27, 3, 7.
Atellana fabula genus ludorum ab Oscis acceptum 7, 2, 12 earum actores nec tribu moventur et stipendia faciunt ibid. is ludus solus Romae relictus F. 14 h.
A. Aternius cos. 3, 31, 5 patricius tribunus pl. cooptatur 3, 65.
Athacus 31, 34, 7.
Athamanes 27, 30, 4; 31, 41 iis bellum inferunt Aetoli 37, 49, 6 queruntur de Philippo 39, 24, 8 eorum auxilia 43, 21, 4 cf. Amynander.
Athamania omnis in dicionem Philippi transit 36, 14, 9 deficit ad Amynandrum 38, 1 asperi et invii soli 42, 55, 2.
Athenae 3, 31, 8 eo legati missi ad describendas leges ibid. P. obsidentur a Macedonibus 31, 14, 3 ad liberandas missus C. Claudius ibid. urbem Philippus aggreditur 31, 24, 3 iterum frustra temptat agrosque vastat 31, 26, 6 ibi seditionem comprimit Quinctius 35, 50, 4 cf. 41, 20, 8 occupatae ab Archelao P. 78 summo labore a Sylla expugnatae P. 81 ibi oratio plurimum pollet 31, 44, 3 multa visenda habet urbs 45, 27, 11.
Athenienses 25, 24, 12 eorum classes demersae ad Syracusas ibid. mittunt legatos ad Philippum 27, 30, 4 cf. 29, 12, 14 Romam 31, 5, 6 qua causa sibi bellum cum Philippo contraxerint 31, 14, 6 P. bellum ultro decernunt 31, 15, 5 immodicos habent Attalo honores 31, 30 litteris verbisque, quibus solis valent, bellum adversus Philippum gerunt 31, 44, 2—9 eorum legati in concilio Achaeorum in Philippum invecti 32, 19, 12 iis aliquot insulae datae 33, 30, 11 legatus eorum gratias agit Romanis 34, 23, 2 a Quinctio ad Panaetolicum acciti 35, 32, 7 pro Aetolis deprecantur 37, 6, 4 cf. 37, 14, 2 iterum 38, 9, 3 et 38, 10, 2 finibus interdixerant Macedonibus 41, 23 legatos Romam mittunt 43, 6, 2 eorum naves a legato Romano dimissae 45, 10, 2 iis Sylla quae habuerant reddit P. 81.
Athenaeum castellum Athamaniae 38, 1, 11; 39, 25, 17.
Athenaeus frater Attali 38, 12, 8; 38, 40, 3 Romam missus 39, 46, 9 cum Eumene succurrit Romanis 42, 55, 7 L. Paulum comitatur in Graeciam 45, 27, 6.
Athenagoras Philippi praefectus a L. Apustio repulsus 31, 27, 6 unus ex purpuratis 31, 35 ad lacessendos hostes missus repellitur ibid. Dardanorum agmen turbat 31, 43 mittitur ad occupanda Stena 32, 5, 9 dux mercenariorum 33, 7, 11.
Athenagoras praefectus Persei 44, 32, 6.
Atherbal dux in Hannibalis exercitu P. 22 (apud Livium Maharbal).
Athesis flumen P. 68.
Athletae primi in ludicro Romano 39, 22, 2 in Graeco ludicro 45, 32, 9.
Atho mons inclitus magnitudine 44, 11, 3; 44, 28, 3; 45, 30, 4.
A. Atilius legatus 42, 37, 1—4 cf. 42, 38; 42, 47, 10.
C. Atilius duumvir aedi dedicandae 23, 21, 7.
L. Atilius trib. m. c. p. 4, 7, 1.
L. Atilius trib. m. c. p. 5, 13, 8 iterum 5, 18, 2.
L. Atilius trib. pl. 9, 30, 3.
L. Atilius quaestor cadit ad Cannas 22, 49, 16.
L. Atilius praefectus praesidii Locrensis 24, 1, 9.
L. Atilius trib. pl. 26, 33, 12.
L. Atilius praetor 32, 27, 7 sortitur Sardiniam 32, 28, 2.
L. Atilius inlustris iuvenis Samothraces in contione adloquitur 45, 5, 2.
M. Atilius praetor 10, 45, 4.
M. Atilius duumvir aedi dedicandae 23, 21, 7.
M. Atilius legatus ad Ptolemaeum 27, 4, 10.
M. Atilius praetor Sardiniam sortitur 42, 21 ei provincia prorogatur 42, 1, 3.

A. Atilius Calatinus cos. prope captus a Poenis P. 17 primus extra Italiam dictator P. 19.
M. Atilius Regulus cos. 8, 16, 4.
M. Atilius Regulus cos. 10, 32 Samnites pellit 10, 33, 4 cum Samnitibus duo proelia committit 10, 35 et 36 Iovi Statori aedem vovet 10, 36, 11 ei triumphus negatus 10, 36, 19.
Atilius Regulus victa Poenorum classe in Africam traicit P. 17 Xanthippo duce a Poenis victus captusque P. 18 Romam missus de componenda pace et captivis commutandis utrumque negandi auctor in senatu ibid. redit Carthaginem et supplicio perit ibid. cf. F. 9.
M. Atilius Regulus cos. suff. 22, 25, 16 exercitum Fabii accipit 22, 32 aetatem excusans Romam redit 22, 40, 6 bis cos. fuerat 23, 21, 6 triumvir mensarius ibid. censor 24, 11, 6 ei dies dicta 24, 43, 2 magistratu se abdicat ib. 4.
M. Atilius Regulus (Reguli cognomen 26, 33, 6) urbanam cum peregrina iurisdictione accipit 24, 44, 2 legatus Q. Fulvii Flacci 26, 6 in senatu de sententia rogatur 26, 33, 6.
A. Atilius Serranus aed. cur. 34, 54, 3 praetor 35, 10, 11 sortitur Hispaniam ult. 35, 20, 8 postea ei Macedonia et classis mandata ib. 9 classem regiam onerariarum excipit 36, 20, 7 successori classem tradit 36, 42, 7 praetor iterum 41, 28, 5 sortitur urbanam 42, 1, 5 cf. 42, 27, 4; 43, 11, 3.
C. Atilius Serranus praetor auxilium fert L. Manlio obsesso a Gallis 21, 26, 2 cum Scipione exercitum coniungit 21, 39, 3. vota decennalia suscipere iubetur 21, 62, 10 consulatum petit 22, 35.
C. Atilius Serranus praetor 39, 23, 2.
C. Atilius Serranus cos. F. 14 i.
M. Atilius Serranus triumvir coloniae 37, 46, 11.
Atina urbs 9, 28, 6 ager Atinas 10, 39, 5.
C. Atinius trib. pl. 32, 29, 3.
C. Atinius trib. mil. signum in hostes proicit 34, 46, 12.
C. Atinius praetor sortitur Hispaniam ult. 38, 35, 10 Lusitanos fugat 39, 21, 2 vulnere ictus moritur ib. 3.
C. et M. Atinii capita coniurationis auctoresque Bacchanalium 39, 17, 6.
M. Atinius a Thurinis urbe exclusus 25, 15, 9 sqq.
M. Atinius praefectus socium occisus 34, 47, 2.
C. Atinius Labeo trib. pl. postulat, ut consules separatim de triumpho agant 33, 22, 2 intercedit consuli 33, 25, 6 praetor sortitur peregrinam 33, 43, 5.
C. Atinius Labeo praetor sortitur Siciliam 37, 2.
C. Atinius Labeo trib. pl. censorem de saxo deici iubet, in senatu praeteritus ab eo P. 59.
Atintania 27, 30, 13; Philippi facta 29, 12, 13; 45, 30, 6.
L. Atius trib. mil. 41, 3, 9.
Atrax urbs ubi sita 32, 15, 8 a Flaminino nequicquam oppugnata 32, 17; 36, 10, 2.
Atrebates Belgae a Caesare victi P. 104.
L. Atreus 43, 13, 6.
Atria Tuscorum colonia 5, 33, 7.
Atriaticum mare cf. Adriaticum.
Atrinum oppidum a Tuditano expugnatur 24, 47, 14.
Atrium publicum in Capitolio 24, 10, 9 Libertatis 25, 7, 12; 45, 15, 5 regium 26, 27, 3 duo Maenium et Titium in lautumiis 39, 44, 7.
C. Atrius Umber gregarius miles seditionis auctor 28, 24, 13 ad eum et C. Albium defertur imperium ibid. securi percussus 28, 29, 11.
Attalis tribus Atheniensis 31, 15, 6.
Attalus Syracusanae coniurationis index 25, 23, 7.
Attalus rex Pergami 26, 24, 9 ad eum Aetoli summum magistratum deferunt 27, 29, 10 cum Sulpicio sese coniungit 27, 33, 4 Peparethum vastat 28, 5, 10 Oreum aggreditur ib. 18 Opuntem diripiens a Philippo repellitur 28, 7, 7 in

Asiam traicit ib. 10 legatos P. R. comiter excipit 29, 11, 7 foederi adscriptus cum Philippo inito 29, 12, 14 Romam mittit de Philippo 31, 2 Athenis opem fert 31, 14, 11 Athenienses ad bellum excitat 31, 15, 3 frustra cum Aetolis agit ib. 9 si honores immodici habentur ib. 6 classi Romanae se iungit 31, 44 ei Andrus concessa 31, 45, 7 in Asiam se recipit 31, 47, 2 legatos mittit Romam de invasione Antiochi 32, 8, 9 senatus responsum ib. 12 classem Romanis auxilio mittit 32, 16, 6 coronam auream Romam mittit 32, 27 in colloquio cum Philippo quae postularit legatus eius 32, 33, 5 cf. 32, 34, 7 interest colloquio cum Nabide 32, 39, 5 Sicyoni urbi decem talenta donat 32, 40, 8 a consule accitus 33, 1 in concilio Thebis parte membrorum captus 33, 2, 3 moritur Pergami 33, 21 P. eius liberalitas ib: 2 Gallis victis regium nomen adsciverat ib. 3 cf. 38, 16, 14.

Attalus frater Eumenis Antiochum transisse Hellespontum Romae nuntiat 35, 23, 10 ei dona data ib. 11. Pergamum defendit 37, 18, 4 eius opera in proelio ad Magnesiam 37, 43, 5 Cn. Manlio praesto est cum copiis 38, 12, 8 eius virtus et modestia 38, 23, 11 missus ad hostes legatus 38, 25, 5 legatus Romam venit 42, 11 deceptus rumore de fratre occiso 42, 16, 7 cum Eumene Romanis succurrit 42, 55, 7 in exercitu Romano 44, 4, 11 constans eius fides 44, 13, 13 in exercitu L. Pauli 44, 36, 8 spe regni elatus Romae versatur 45, 19 Stratii monitione, ut fidem fratri servet, compellitur ib. 8 sqq. in senatu pro fratre regnoque locutus Aenum et Maroneam sibi petit 45, 20 omnibus honoribus cultus ib. 3 cf. 45, 34, 12 caedem Prusiae adiuvat P. 50.

Attalus Eumenis filius populum Romanum heredem fecerat P. 58 de eius pecunia lex Sempronia ibid.

Attenes Turdetanorum regulus deficit ad Romanos 28, 15, 14.

(Attius) Labienus Parthos in Syriam ducit P. 127 occisus ibid.

Attius Tullius cf. Tullius 2, 35, 7.

(Attius) Varus a Curione victus P. 110.

Attus Clausus 2, 16, 4 cf. Ap. Claudius.

Attus Navius augur inclitus 1, 36, 3 cotem novacula discindit ib. 5. eius statua ibid.

Atys rex Albae 1, 3, 8.

Avaricum Biturigum urbs obsessa P. 107.

Avaritiae nomine praetores aliquot accusati P. 46.

Auctores fiunt patres regis a populo creati 1, 17, 9; 1, 22; 1, 32 in incertum comitiorum eventum Livii aetate 1, 17, 9.

Auctores Livii 27, 7, 5; 27, 27, 12; 29, 25; 29, 27, 14; 32, 6, 8.

Audena amnis 41, 19.

Avectius Nervius trib. mil. egregie pugnat P. 141.

Aventinum 1, 33, 2 cf. Aventinus mons.

Aventinus rex Albae 1, 3, 9.

Aventinus mons unde nomen habeat 1, 3, 9 eum Remus ad inaugurandum capit 1, 6, 4 ibi Iovis Elicii ara 1, 20, 7 Latinis datum 1, 33, 2 ibi nocturni coetus plebis 2, 28, 1 de eo publicando lex lata 3, 31 eum occupant milites plebesque 3, 50, 13 P. ibi comitia habita 3, 54, 10 Iunonis sedes 5, 22, 7; 27, 37, 7 aedes Libertatis 24, 16, 19 occupatus a C. Graccho P. 61.

Averni lacus 24, 12, 4.

Aves simul admisissent, pugnae signum datum 4, 18, 6 cf. 27, 16, 15 aves non addicentes in Tiberim praecipitatae F. 11 avis sanqualis 41, 13.

Aufidena capta 10, 12, 9.

Aufidius amnis 22, 44, 2.

Cn. Aufidius trib. pl. C. Lucretium accusat 43, 8, 2.

Aufugum urbs in Bruttis deficit ab Hannibale 30, 19, 10.

Auginus mons 39, 2, 2.

Augures 1, 18, 6; 4, 4, 2 eorum auctoritas augetur 1, 36, 6 decretum de tribunis mil. vitio creatis 4, 7, 3

Bos mirandae magnitudinis in Sabinis nata immolatur Dianae 1, 45, 7 sua sponte in tertiam contignationem escendit in foro boario 21, 62, 3 duo domiti per scalas perveniunt in aedificii tegulas 36, 37, 2 locutus „Roma cave tibi“ 35, 21, 4 bos locuta 3, 10, 6; 24, 10, 10; 27, 11, 4 eculeum peperit 23, 31, 15 bos eximius immolatur Marti 7, 37, 3 boves albi hostiae 22, 10, 7 centum Scipio Iovi sacrificat 28, 38, 8 trecenti voventur Iovi 22, 10, 7 bos auratus Apollini, aurata Latonae sacrificantur 25, 12, 13 decem bubus donatur M. Valerius Corvus 7, 26, 10 triginta C. Laelius donatur ob virtutem 26, 48, 14 centum P. Decius 7, 37 bove aurato donatur praefectus annonae 4, 16, 2 boves Herculis a Caco in speluncam tracti 1, 7, 5 boum cornibus Hannibal fasces virgarum praeligat 22, 16, 7.
Bosporus regnum P. 98 cf. P. 101.
Bostar Sagunti praefectus obsides Hispanos e custodia dimittit 22, 22, 10 et 17.
Bostar legatus ab Hannibale ad Philippum 23, 34, 2.
Bostar praesidii Punici Capuae praefectus 26, 5, 6 cf. 26, 12, 10.
Bottiaea regio 26, 25, 4.
Bottii bellicosa gens 45, 30, 5.
Bovarium forum cf. forum.
Bovianum Pentrorum caput 9, 31, 4 capitur ib. 5 iterum 10, 12, 9 eo confugiunt Samnitium nobiles 10, 41, 11.
Bovillae urbs Romanis a Coriolano adempta 2, 39, 3 ad Bovillas via strata 10, 47, 4 cf. P. 107.
Brachyllas Boeotarches factus, quod in exercitu Philippi militaverat 33, 27, 8 necatur 33, 28, 3.
Brancus ex regno Allobrogum a fratre pulsus 21, 31, 6 ei regnum restituit Hannibal ib. 7.
Brennus Gallorum regulus 5, 38, 3 eius colloquium cum Q. Sulpicio et insolentia 5, 48, 8 et 9.
Brennus Gallorum dux 38, 15, 16.
Briniates Galliae gens 41, 19.
Brittania P. 105 eo transvectus Caesar vincit ibid. forma similis bipenni vel scutulae F. 29 cf. F. 52.
Brittii P. 12; 25, 1, 2 cf. Bruttii.
Brixia urbs 5, 35 Cenomanorum caput 32, 30, 6.
Brixiani Galli 21, 25, 14.
Bruanium 31, 39, 5.
Brundisium colonia P. 19 cf. 23, 32, 17; 25, 22, 14 fidem servat Romanis 27, 10, 7 cf. 42, 18, 3 eo convenire iubetur exercitus in Macedoniam scriptus 42, 27, 2 cf. F. 50.
Brundisini 40, 18, 4.
Bruttii (Brittii) ab Alexandro Epirensi victi 8, 24, 4 adversus eos prospere res gesta P. 12—14 ad Hannibalem deficiunt 22, 61, 11 Crotonem expugnant 23, 30, 7 Hannonem adiuvant Graecas urbes tentantem 24, 1 ipsi Crotonem expugnant 24, 2, 10 partim in fidem redeunt 25, 1, 2 Bruttius ager vastatur 27, 12, 5 Romanis Tarentum produnt 27, 15, 8.
Brutulus vd. Papius.
Brutus vd. Iunii.
Bubulcus vd. Iunii.
Bucar a Syphace mittitur adversus Masinissam 29, 32 fugatum persequitur ib. 4 vanus auctor absumpti Masinissae redit ib. 10.
Bucculae 44, 34, 8.
Budares imperator Hispanus captus 33, 44, 4.
Bulla 26, 36, 5.
Bullini auxilium mittunt praetori 44, 30, 10.
Bullinus ager 36, 7, 19.
Bulotus amnis 29, 7, 3.
Bursa sedes prima Carthaginiensium 34, 62, 12.
Bursaones Hispaniae gens F. 19.
Busa mulier Apula genere ac divitiis clara Romanos fugitivos adiuvat frumento 22, 52, 7 ei honores habiti ibid.
Busta Gallica 5, 48, 3; 22, 14, 11.
Buxentum colonia deducitur 32, 29, 3; 34, 42, 6 cf. 34, 45, 2 suppletur 39, 23, 3.
Bylazor Paeoniae locus 44, 26, 8.
Byzacium 33, 48.
Byzantii a Perseo adiuti 42, 13, 8.
Byzantium 38, 16, 3; 39, 35, 4.

Cacus pastor boves Herculis in speluncam trahit 1, 7, 5 ictus clava moritur ib. 7.
Caduceatores pacis legati F. 59 cf. 26, 17, 5; 31, 38, 9; 32, 32, 5; 33, 11, 3; 37, 35, 4.
Caduceus pacis insigne 8, 20, 6.
Cadusii gens 35, 48, 5.
Caecilia uxor Syllae F. 15.
A. Caecilius aed. pl. 38, 35, 6.
C. Caecilius Salluvios vincit P. 73.
L. Caecilius praetor a Gallis cum legionibus occisus P. 12.
M. Caecilius legatus 31, 21, 8.
M. Caecilius decemvir agro dividendo 42, 4, 4.
M. Caecilius missus ad frumentum coemendum 42, 27, 8.
Q. Caecilius trib. pl. 4, 16, 5.
Caecilius Bassus bellum movet adversus Caesarem P. 114.
L. Caecilius Denter praetor sortitur Siciliam 40, 12.
M. Caecilius Denter legatus in Macedoniam 42, 6, 5.
Caecilius Metellus de Poenis speciosum triumphum agit P. 19 pontifex max. A. Postumium consulem et flaminem Martialem ad bellum profecturum retinet in urbe ibid. ex incendio Vestalis templi sacra rapit ibid.
(Caecilii) Metelli pontificis uxor stuprata P. 103.
(Caecilius) Metellus pontifex max. F. 15.
L. Caecilius Metellus nobilis iuvenis de deserenda patria consilia init 22, 53, 3 P. a Scipione coactus de conatu se cessurum iurat ib. 13 P cf. M. Caecilius Metellus 24, 18, 3.
L. Caecilius Metellus Dalmatas subigit P. 62 censor ibid. artem ludicram ex urbe removet F. 14 h.
L. (Caecilius) Metellus praetor piratas vincit P. 98.
M. Caecilius Metellus trib. pl. de aequando Minucii magistri equitum cum dictatore imperio 22, 10.
M. Caecilius Metellus princeps coniurationis de Italia deserenda factae a censoribus notatur 24, 18, 3. cf. L. Caecilius Metellus 22, 53, 3 P. quaestor fuerat 24, 18, 3 trib. pl. 24, 43, 2 praeteritus in lectione senatus 27, 11, 12.
M. Caecilius Metellus aed. pl. 27, 36, 9 praetor 28, 10, 3 urbanus ib. 9 legatus ad Attalum 29, 11, 3.
M. (Caecilius) Metellus cos. F. 14 h
Q. Caecilius Metellus pontifex 23, 21, 7 aed. pl. 27, 21, 9 aed. cur. 27, 36, 8 legatus 27, 51, 3 collaudatur a consulibus 28, 9, 20 mag. equit. 28, 10 cos. ib. 2 ei prorogatum imperium 28, 45, 11 dictator comitiorum causa 29, 10, 2; 29, 11, 9 eius in senatu sententia vincit 29, 20 eius sententia de pace Punica 30, 23, 3 cf. 30, 27, 2 adversatur L. Cornelio triumphum postulanti 35, 8, 4 legatus in Graeciam 39, 24, 13 redit 39, 33, 1 et 6 ad censores verba facit 40, 45, 8.
Q. Caecilius Metellus decemvir agro dividendo 31, 4, 3.
Q. Caecilius Metellus Romam missus a L. Paulo 44, 45, 3.
Q. Caecilius Metellus Pseudophilippum vincit P. 50 de eo triumphat P. 51 Achaeos vincit P. 52 procos. Celtiberos caedit P. 53. censor P. 59 extabat oratio eius de uxoribus ducendis liberos procreandi causa, quam postea Augustus in senatu recitavit P. 59 eum de saxo deici iubet C. Labeo tribunus praeteritus ab eo in senatu ibid. ceteri tribuni intercedunt ibid.
Q. Caecilius Metellus cos. adversus Baleares bellum gerit P. 60.
Q. Caecilius Metellus procos. adversus Cretenses bellum gerit P. 98 multas urbes expugnat P. 99 cf. F. 25 eius epistola ad Pompeium, qua de eo queritur ibid. leges dat Cretensibus P. 100 cf. F. 24 n.
Q. Caecilius Metellus Numidicus P. 69 duobus proeliis Iugurtham fundit et Numidiam vastat P. 65 ei dies dicta, quod in Saturnini legem iurare nolebat P. 69 voluntate exulatum it Rhodum ibid. ei aqua et igni interdicit C. Marius ibid. ingenti totius civitatis favore revocatus ibid.
Q. (Caecilius) Metellus Pius a C.

Fabio praetore pulsus P. 84 L. Hirtuleium caedit P. 91 Sertorium vincit P. 92 cf. P. 93; F. 19.
Caecilius Pius legatus Marsos vincit P. 76.
Caedicius centurio 5, 45, 7; 5, 46, 6.
C. Caedicius legatus 10, 40, 7.
L. Caedicius trib. pl. 2, 52, 6.
M. Caedicius de plebe prodigii index 5, 32.
Caelimontana porta 35, 9, 3.
Caelius additur urbi mons 1, 30 eum Tullus sedem regiae capit ibid. sedes Albanorum 1, 33, 2; 2, 11, 8.
Caelii vd. Coelii.
Caeni Thraecum populus 38, 40, 7.
Caeninenses Romam veniunt invitati 1, 9, 8 arma movent captarum mulierum causa 1, 10, 4 vincuntur ibid.
Caenomani vd. Cenomani.
Caenon oppidum captum 2, 63, 6.
Caere Etruscorum oppidum 1, 2, 3 eo exulatum it Tarquinius 1, 60, 2 eo pervecta sacra Romana, urbe capta 5, 40, 10 cf. 21, 62, 5 et 8; 27, 23, 3; 28, 11, 3.
Caeretes (Caeritis populus 7, 19, 6) 5, 50, 3 cum iis hospitium publice factum ibid. indutias centum annorum impetrant 7, 20, 8 commeatum pollicentur Scipioni 28, 45, 15 cf. 41, 21, 13 cf. Caere.
Caeretes aquae 22, 1, 10; 22, 36, 7.
Caerimoniae 6, 41, 9 caerimoniarum et auspiciorum neglegentia 22, 9, 7.
Caesetius Flavus trib. pl. P. 116 Caesari invidiam movet ibid.
Caetra 28, 5, 11 cf. cetra.
Caetrati 33, 15, 11 cf. cetrati.
Caiatia urbs 23, 14, 13.
Caiatinus ager 22, 13, 6.
Caicus amnis 37, 18, 6; 37, 37, 3.
Caieta urbs 40, 2, 4; F. 48 et v.
Calabria 23, 34, 3 ibi frumentum coemptum 42, 27, 8.
Calaguris Celtiberum oppidum 39, 21, 8; P. 93.
Calaguris Nasica urbs Hispaniae F. 19.
Calatia urbs 9, 2, 2 capta secundum quosdam auctores 9, 28, 6 a Samnitibus capta 9, 43 in deditionem venit 26, 16, 5 cf. 41, 27, 10; 42, 20, 5; 45, 16, 5.
Calatini deficiunt ad Hannibalem 22, 61, 11 de iis SC. factum 26, 34, 6.
Calavii Campani ob incendium Romae fraude factum puniuntur 26, 27, 9.
Novius Calavius Campanae coniurationis caput 9, 26, 7.
Ofillius Calavius Ovi filius Campanus de ingenio Romanorum disserit 9, 7, 3.
Ovius Calavius Campanae coniurationis auctor 9, 26, 7.
Pac. Calavius Campanus nobilis ac popularis 23, 2, 2 senatum sibi et plebi obnoxium reddit ib. 4 Ap. Claudio et Livio affinis ib. 6 filium a nece Hannibalis prohibet 23, 8, 8 sqq.
Caleni 10, 20, 3 Calenus ager 22, 13, 6.
Cales urbs Ausonum capta 8, 16, 10 P. eo colonia deducta ib. 14 P. cf. 22, 15, 10; 23, 31, 3; 24, 10, 7; 24, 13, 9; 26, 9, 2; 26, 14, 9 militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15.
Caletranus ager 39, 55, 9.
Calidae Aquae 30, 24, 9.
Callicinus collis in Thessalia 42, 58, 5.
Callicrates Achaeus pro sincera fide erga Romanos loquitur 41, 23, 5 criminum delator 45, 31, 10.
Callicritus princeps civitatis Thebanae a Perseo occisus 42, 13, 7.
Callicula mons 22, 15, 3.
Callidromon 36, 15, 10; 36, 16, 11.
Callifae Samnitium urbs Romanorum facta 8, 25, 4.
Calligenes medicus 40, 56, 11.
Callimedes Ptolemaei praefectus Aenum prodit Philippo 31, 16, 4.
Callipeuce saltus 44, 5, 11.
Callipolis a Philippo capta 31, 16, 4 cf. 36, 30, 4.
Callippus praefectus classis Persei 44, 28.
Callithera urbs Thessaliae 32, 13, 11.
Callo coniurationis index 24, 5, 9.
Calor fluvius 24, 14, 2; 25, 17.
Calpurnia Caesaris uxor quid somnio viderit F. 44.

C. Calpurnius 22, 61, 6.
L. Calpurnius legatus Romanus in Achaeorum concilio 32, 19, 11.
M. Calpurnius trib. mil. Atilium consulem a Poenis circumsessum liberat P. 17 cf. 22, 60, 11.
Q. Calpurnius cos. F. 14 f.
Calpurnius Bestia cos. ad bellum missus pacem init cum Iugurtha P. 64.
M. (Calpurnius) Bibulus cos. Caesaris collega et adversarius P. 103 eius res gestae in Syria 108.
Calpurnius Flamma 22, 60, 11 cf. M. Calpurnius P. 17.
(Calpurnius) Piso Livii auctor 1, 55, 8; 2, 32, 3; 2, 58; 9, 44, 3; 10, 9, 12; 25, 39, 15.
C. Calpurnius Piso praetor urbanam sortitur 25, 41, 13 cf. 26, 3, 9 Capitolio atque arci praeponitur 26, 10, 2 prorogato imperio in Etruriam missus 26, 28, 6 a Q. Fulvio dictatore Capuae praefectus 27, 6.
C. Calpurnius Piso praetor sortitur Hispaniam ult. 39, 8, 2 cum collega proelio victus ad Diponem 39, 30, 3 ad Tagum hostes vincit 39, 31 virtute excellit ib. 7 triumphat 39, 42, 3 triumvir coloniae 40, 29, 2 cos. 40, 35 moritur pestilentia 40, 37 ab uxore necatus veneno dicebatur ib. 5.
L. (Calpurnius) Piso Thracas domat P. 140.
L. (Calpurnius) Piso cos. F. 28 p.
C. Calvius Cicero trib. pl. diem dicit T. Romilio 3, 31, 5.
Calycadnus promunturium 38, 38, 9.
Calydon 36, 11, 7.
Camars urbs, postea Clusium appellata 10, 25, 11.
Cambunii montes 42, 53, 6; 44, 2, 6.
Cameli in Antiochi exercitu 37, 40, 12.
Camenis lucum sacrat Numa 1, 21, 3.
Cameria Latinorum urbs capta 1, 38, 4.
Camertes Umbri 9, 36, 7 Romanos adiuvant ib. 8 aequum foedus habentes cohortem armatam mittunt 28, 45, 20.
Campani Cumas Graecis adimunt 4, 44, 12 a Samnitibus pressi auxilium a Romanis petunt 7, 30 P. omnia sua in ditionem dedentes impetrant 7, 31, 7 P. eorum legatio 7, 38, 4 Sidicinos adiuvant contra Samnites 8, 2, 7 cum Latinis adversus Romam consilia ineunt 8, 3, 2 P. cum Latinis ad Vesuvium victi 8, 11, 11 iis Falernus ager ademptus ib. 13 Campanorum equitibus civitas data ib. 15 equitibus vectigal pendere populus iubetur ib. 16 equites tabulam aeneam in aede Castoris figunt ibid. Campanis civitas sine suffragio data 8, 14, 10 benigne excipiunt Romanos ex furculis Caudinis 9, 6, 7 eorum gladiatores Samnites appellati 9, 40, 17 Campana legio in praesidium Reginorum missa Regium occupat P. 12 ea securi percussa P. 15 Campanorum nobilissimus quisque, trecenti equites quasi obsides delecti in urbes Siculas 23, 4, 8 cives Romani et municipes Cumani facti 23, 31, 10 legatos mittunt ad consulem 23, 5 iterum misisse dicuntur consulem alterum postulantes Campanum 23, 6, 6 ad Hannibalem deficiunt 23, 7 P. cives Romanos necant ib. 3 tentant defectione Cumanos 23, 35, 2 ad Hamas opprimuntur ib. 18 a Fabio vexati castra ante urbem ponunt 23, 46, 10 Campani equites ad Romanos transeunt 24, 47, 12 legatos mittunt ad Hannibalem 25, 22, 10 legatos mittunt ad dedendam Romanis urbem 26, 14, 2 eorum poena ib. 7 sqq. cf. 26, 16, 5 sqq. deprecantur poenam 26, 27, 10 SC. de iis factum 26, 34 cf. 28, 46, 6 Romae censi 38, 28, 3 iis conubium datum 38, 36, 6 cf. Capua.
Campania 2, 52 inde frumentum advectum ibid. eius ora vastata a P. Cornelio 9, 38, 2 vastata a Samnitibus 10, 20 Campani agri regio venditur 28, 46, 4 ager colonis datur 34, 45, 2 de agro consul missus recognitum 42, 1, 6 de eo M. Lucretii lex 42, 19.
Campus Martius 1, 44 ibi comitia centuriata habita ibid. ibi praeda exposita 3, 10 ager Tarquiniorum

Marti consecratus campus Martius appellatus 2, 5, 2 P. eo milites conveniunt profecturi ad bellum 3, 27, 3 ibi senatus habitus inter milites 3, 63, 6 ibi villa publica, in qua census agitur 4, 22, 7 inundatus 38, 28, 4 cf. 40, 52, 4 in eum subductae naves captivae 45, 42, 12 ibi sepultus Sylla P. 89 sepulta Iulia Caesaris filia 106 Hirtius et Pansa P. 119. de ceteris campis vd. singula nomina
Canae 36, 45, 8.
Canastraeum promunturium 31, 45, 15; 44, 11, 3.
L. Caninius cos. F. 50 w.
C. Caninius Rebilus praetor 42, 28, 5 sortitur Siciliam 42, 31, 9.
M. Caninius Rebilus legatus in Macedoniam 43, 11, 2 ad Cotyn missus 45, 42, 11.
Canis usus in lustratione exercitus Macedonum 40, 6.
Canna amnis 25, 12, 5.
Cannae vicus ab Hannibale delectus ad castra ponenda 22, 43, 9 pugna ad Cannas 22, 44—49.
Cannensis pugnae reliquiae in Siciliam relegatae 23, 25, 7 P. cf. 24, 18, 9; 25, 6 vd. milites.
Cantabri Hispaniae gens, subacti P. 48 perdomiti F. 52 bb et cc.
Cantherium in fossam proverbium 23, 47, 6.
L. Cantilius scriba stupro facto cum Vestali a pontifice max. virgis caeditur et exspirat 22, 57, 3.
Cantor cum tibicine Latino in urbe relictus, cum ars ludicra removeretur F. 14 h.
C. Canuleius trib. pl. de conubio patrum et plebis rogationem fert 4, 1 dilectum vetat ib. 6 ad populum verba facit 4, 3—5.
L. Canuleius legatus ad Aetolos 41, 25, 5.
M. Canuleius trib. pl. 4, 44, 6.
L. Canuleius Dives praetor 42, 28, 5 sortitur Hispaniam 42, 31, 9 ei negotium datum Hispanis recuperatores eligendi 43, 2, 3 cf. ib. 11.
Canusini gens Apula, in deditionem veniunt 9, 20, 4 ab Hannibale sollicitati 27, 12, 8.
Canusium oppidum 22, 50, 4; 27, 42, 16.
Capena urbs 5, 10, 2; 22, 1, 10.
Capena porta 1, 26, 2; 3, 22, 4; 7, 33, 3 inde semita strata ad Martis 10, 23, 12 ad Capenam portam ut convenirent senatores, edictum a consulibus 23, 32, 3 cf. 25, 40, 3; 26, 10; 29, 11, 13; 33, 26, 9; 38, 28, 3; 38, 55, 2; 38, 56, 4.
Capenates Veios obsessos adiuvant 5, 8, 4 cum Faliscis castra Romana expugnant ib. 12 cum iis bellum 5, 12, 5; 5, 13, 10; 5, 18, 7; 5, 19, 7 iis pax data 5, 24, 3 accolae Feroniae templi 26, 11, 9 cf. 27, 4, 14; 33, 26, 7.
Capenus Sequanus D. Brutum interficit P. 120.
Capetus Capyis filius rex Albae 1, 3, 8.
Capitalium rerum cognitiones a solo Tarquinio exercitae 1, 49, 4.
Capitolini ludi 5, 50, 4.
Capitolinus clivus 41, 27, 7.
Capitolium 1, 10, 5 in Capitolium spolia opima lata ibid. sedes Sabinorum 1, 33, 2 ab exsulibus servisque occupatum 3, 15, 5 P. recuperatum 3, 18, 10 P. eam ob rem lustratum ibid. urbe a Gallis capta defenditur 5, 39, 10 P. anserum clangore servatum 5, 47, 4 P. a coniuratis occupatum Caesare occiso P. 116 concrematum F. 18 m. refectum dedicatumque F. 24 n. ibi area aedificando Iovis templo sumpta 1, 38, 7 ibi Herculis simulacrum positum 9, 44, 16 ibi Mentis et Veneris aedes 23, 31, 9 aedes duae Iovi dedicatae 35, 41, 8. propter lupos in eo visos lustratur 3, 29, 9 saxo quadrato substruitur 6, 4, 12 aenea limina facta in Capitolio 10, 23, 12 Capitolinus clivus silice stratus 41, 27, 7 quadrigae in eo positae 35, 41, 10 fornix in Capitolio adversus viam, qua escenditur, cum signis et equis et marmoreis labris 37, 3, 7 substructio super Aequimaelium 38, 28, 3 ibi senatus habitus 3, 21; 8, 5; 24, 10 comitia tributa 33, 25, 7 ibi senatus cenat 38, 57, 5 triumphantes in

Capitolium procedunt 28, 9, 15 ibi vota consules nuncupant ad bellum profecturi 21, 63, 7; 31, 14; 42, 49 in Capitolio et arce ne quis habitaret patricius lex 6, 20, 13 arx et Capitolium cf. arx.
Cappadoces auxiliares Antiochi 37, 40, 10.
Cappadocia P. 70. 74. 76 a Mithridate occupata P. 77 ea cedit Mithridates P. 83.
Capris albis auratis sacrum factum 25, 12, 13 quinquaginta in foro sacrificatum 45, 16, 6.
Caprae palus in campo 1, 16.
Captivi sub corona veneunt 2, 17, 6 nudi sub iugum missi 10, 36, 14 a Pyrrho sine pretio Romam missi P. 13 cf. 22, 59, 18 de commutandis captivis Regulus missus P. 18 eorum commutatio P. 19 in permutandis quid inter Romanos Poenosque convenerit 22, 23, 6 de redimendis agitur 22, 59—60 non redimuntur 22, 61, 3 P. cf. ib. 5 Romae carcere inclusi 24, 19, 11 virgis caesi et de saxo deiecti 24, 20, 6 ducenti sine pretio redditi 30, 43, 8 captivi Romani ab Achaeis dimissi 34, 50, 3 cf. 37, 60, 6 captivi suspecti ne minus decem pondo compedibus vincti in nulla alia quam in publici carceris custodia essent 32, 26, 18.
Capua olim Volturnus, Etruscorum urbs a Samnitibus capta et Capua dicta 4, 37 disciplinae militari minime salubris 7, 38, 5 in deditionem venit Romanorum 7, 31, 4 ei praefecti dati 9, 20, 5 leges datae a L. Furio praetore ibid. ibi occultae principum coniurationes adversus Romam 9, 26, 5 cf. 22, 1, 12 luxurians longa felicitate 23, 2 deditur Hannibali 23, 7 Capuae hiberna Hannibalis exercitum enervant 23, 18, 10 P. cf. 24, 27, 12 fames in urbe ante obsidionem 25, 13 oppugnatur a consulibus 25, 18 sqq. circumsederi coepta 25, 22, 7 incolis potestas fit exeundi ante certam diem ib. 12 iterum 26, 12, 5 obsessio narratur 26, 4 sqq. desperatio in urbe 26, 12 porta Iovis Romanis aperitur 26, 14, 6 res Capuae quomodo compositae sint 26, 16, 11 cf. 26, 33—34 coniuratio ibi detecta 27, 3, 4 cf. 27, 11, 2; 27, 37, 4; 32, 7, 3 ibi aedes Alba 32, 9, 2; 40, 45, 3 Martis aedes 35, 9, 4 cf. 41, 9, 5.
Capussa Oesalcis filius maior rex Numidarum fit 29, 29, 7 cadit in acie ib. 10.
Caput velat fetialis 1, 32, 6 caput humanum integra facie apparet aperientibus Iovis templi fundamenta 1, 55, 5 capita hostium equorum pectoribus suspensa et lanceis infixa gestant Senones 10, 26, 11 ex capite ducis hostium Boi poculum faciunt 23, 24, 12 Hasdrubalis caput ante stationes Hannibalis proiectum 27, 51, 11 capitibus rasis triumphum secuti qui exempti servitute erant 34, 52, 12 Ciceronis caput in rostris positum P. 120 cf. P. 80 et F. 48.
Capys Atyis filius rex Albae 1, 3, 8.
Capys dux Samnitium 4, 37.
Caralis urbs Sardiniae 23, 40, 2; 30, 39, 3.
Caralitanus ager 27, 6, 14.
Caralitis palus 38, 15.
Caranus primus Macedoniae rex 45, 9, 3.
Caravandis Caviorum urbs 44, 30, 9.
Caravantius Gentii regis frater 44, 30, 2 in Cavios missus ib. 7 cum fratre Romam abductus 44, 32, 4 in triumpho ductus 45, 43, 6 Iguvium ductus in custodiam 45, 43, 9.
Carcer media urbe aedificatur 1, 33, 8 carcer domicilium plebis vocatur 3, 57, 4 carceres in circo statuti 8, 20; 41, 27, 6 ne in ulla alia quam in publici carceris custodia essent captivi 32, 26, 18 cf. 6, 36, 12 inferior 34, 44, 8 quod indemnatos cives in carcerem coniecisset L. Opimius reus P. 61.
Cares 33, 18, 9 SCto liberi esse iubentur 44, 15.
Caria 33, 19, 11; 37, 56, 6 ex ea praefectos deducere iubentur Rhodii 45, 25, 6.
Caria Hydrela 37, 56, 3.
Carinae Esquiliae 26, 10; 36, 37, 2,

Carmen triumphale 3, 29, 5; 28, 9, 18; 39, 7, 3 carmina Sibyllae 10, 8, 2; 29, 10, 4 carmen exsecrationis 10, 38, 10 Marciana carmina 25, 12, 2 ad placandos deos canuntur 27, 37, 7 et 12 carmen cani per urbem a ter novenis virginibus iussum 31, 12, 9.
Carmenta Euandri mater veridica interpres deum 1, 7, 8 ante Sibyllae adventum celebrior ibid.
Carmentalis porta 2, 49, 8; 24, 47, 15; 25, 7, 6; 27, 37, 11.
Carmentis saxum 5, 47, 2.
Carmo valida Hispaniae urbs 33, 21, 8.
Carni gens 43, 1, 7; 43, 5, 3.
Carnuntem oppugnat Q. Mucius 43, 1, 2.
Carnutes Celtarum gens 5, 34, 5.
Caro feriis Latinis dari solet populo 32, 1, 9 cf. 37, 3, 4.
Carpentorum usus festo profestoque matronis concessus 3, 25, 9 cf. 34, 1, 3.
Carpetania 39, 30; 40, 30, 3.
Carpetani adoriuntur Hannibalem ad Tagum 21, 5, 8 victi et dediti ib. 16 rebellantes oppressi 21, 11, 13 in Hannibalis exercitu 21, 23, 4.
Carrorum usus in acie 10, 28, 9.
Carseoli colonia militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 eo missus in custodiam Bithys 45, 42, 5.
Cartala urbs opulenta et caput Olcadum ab Hannibale expugnata 21, 5, 4.
Carteia urbs 28, 30, 3 colonia facta 43, 3, 3.
Carthada F. 4.
Carthago unde dicta F. 4—5 de civitatis legibus et institutis 33, 46 sqq. ibi Aesculapii aedes 41, 22, 2 obsideri coepta P. 49 capta et incensa P. 51 in solum dirutae urbis colonia deducta P. 60.
Carthago Nova 21, 5, 4 eius situs 26, 42, 7 a Scipione oppugnatur 26, 43, 10 expugnata cum ingenti praeda 26, 46, 9 de tempore expugnationis dubitatur 27, 7, 5 eam frustra aggreditur Mago 28, 36, 4 cf. 40, 41, 10.
Carthaginienses exercitum in Siciliam traiciunt 4, 29, 8 cum iis foedus ictum 7, 27, 2 P. coronam auream Iovi mittunt gratulantes 7, 38, 2 foedus renovatum 9, 43, 21 foedus quarto renovatum P. 13 violant Tarento opem ferentes P. 14 Hieronis socii P. 16 cum iis bellum in Sicilia ibid. Cn. Cornelium fraude capiunt P. 17 eorum classis a C. Duillio victa P. 17 cum Atilio Calatino proeliantur ibid. Hannibalem ducem victum milites in crucem tollunt ibid. victi a Regulo navali proelio ibid. in Africa victi Xanthippum arcessunt P. 18 Regulum Romam mittunt de captivis, supplicium sumunt de redeunte ibid. fusi fugatique ad Aegates pacem impetrant P. 19 eorum senatus prope omnis Hannibalis 21, 11 bellum accipiunt a Fabio datum 21, 18, 14 viginti quinqueremes ad depopulandam Italiam mittunt 21, 49, 2 classem mittunt ad Lilybaeum occupandum ib. 9 circumventi fugiunt 21, 50, 5 Melitam amittunt 21, 51, 2 in Italiam classem transportant ib. 4 capiunt naves onerarias 22, 11, 6 eorum classes ad Siciliam 22, 56, 7 auxilia mittunt Hannibali 23, 13, 7 Hasdrubalem in Italiam ire iubent 23, 28 Magonem in Hispaniam, Hasdrubalem in Sardiniam mittunt 23, 32, 11 qua conditione cum Hieronymo pacti sint 24, 6, 7 cum Masinissa Syphacem vincunt 24, 49, 4 eorum pavor 29, 3, 8 Syphacis societatem nacti 29, 23, 2 eorum senatus dissentit de bello 30, 7, 5 urbem armant propugnaculis 30, 9, 5 de pace mittunt legatos 30, 16, 3 Hannibalem revocant 30, 19, 12 legatos de pace mittunt Hannibale auctore 30, 36, 4 iis condiciones dictae 30, 37 pacem impetrant 30, 42, 11 sqq. ad eos legati missi de Hamilcare dedendo 31, 11, 5 eorum responsum 31, 19 legatos mittunt cum stipendio 32, 2 de obsidibus eorum solvendis coniuratio servorum facta 32, 26, 4 P. cf. 33, 49, 4 Romam mittunt de bello ab Antiocho imminente 34, 60 P. de Masi-

nissa queruntur 34, 61, 16 omne stipendium et classem offerentibus id remissum 36, 4, 10 cum Masinissa de agro certant 40, 17 cf. 40, 34, 14 Persei legatis senatum dedisse arguuntur 41, 22, 2 P. de Masinissae iniuriis queruntur 42, 23 P. fraudis insimulati a Gulussa 43, 3, 6 frumentum pollicentur 43, 6, 11 cf. P. 47 apud eos navalis materiae vis deprehensa ibid. semina tertii Punici belli P. 48 bellum parare eos Romam nuntiatur ibid. iubentur navibus exustis exercitum dimittere ibid. Masinissae bello illato vincuntur ibid. iis bellum indictum P. 49 dedunt se Romanis ibid. indignitate postulatorum ad bellum compulsi ibid. portum novum faciunt vetere obstructo ibid. P. 51 navali proelio victi ibid. eorum urbs capta et incensa ibid.

Carthalo in exercitu Hannibalis equitibus praeest 22, 15, 8 fugientes intercipit 22, 49, 13 Romam missus de pace finibus excedere iubetur 22, 58, 9 ab Hannibale mittitur Ti. Gracchi caput Romanis delatum 25, 17, 7.

Carthalo Punici praesidii praefectus Tarento expugnata obtruncatur 27, 16, 5.

Carventana arx ab Aequis occupata 4, 53, 3 a Romanis recepta ib. 9 de ea certatur 4, 55, 4.

L. Carvilius trib. pl. Postumio diem dicit 25, 3, 13.

Sp. Carvilius suadet, ut senatus expleatur ex Latinis populis 23, 22, 5.

Sp. Carvilius trib. pl. diem dicit Postumio 25, 3, 13.

Sp. Carvilius legatus ad senatum 42, 36, 4—7.

Sp. Carvilius Q. F. Maximus aed. cur. 10, 9, 12 cos. 10, 39 Cominium capit 10, 45, 8 in Etruriam missus ib. 11. Faliscis indutias annuas dat 10, 46, 12 triumphat ib. 13 aedem Fortis Fortunae locat ib. 14.

Sp. Carvilius Maximus augur moritur 26, 23, 7.

C. Carvilius Spoletinus 43, 18, 10; 43, 19, 7.

Caryae locus 34, 26, 9.

Carystii 31, 45, 10 auxilium mittunt Chalcidensibus 35, 38, 6.

Carystus Euboeae vastatur 31, 45, 10 iterum 32, 16, 8 L. Quinctio deditur 32, 17, 2 cf. 33, 34, 10.

Carystus Liguriae oppidum 42, 7, 3.

Casander Philippi minister 39, 34, 2 Maroneae principum caedem facit ibid. a Philippo sublatus veneno creditur ib. 10.

Cascantini Hispaniae gens F. 19.

Casilinum 22, 13, 6 Vulturno flumine dirempta Falernum a Campano agro dividit 23, 14, 10 quingenti Praenestini occupant 23, 17, 8 oppidanos interficiunt ib. 10 oppugnantur et per hiemem obsidentur 23, 18, 1—9 redit ipse Hannibal 23, 19 ingenti fame vexati ib. 6—13 P. tradunt urbem ib. 16 a Fabio temptatur 24, 14 a Marcello capitur 24, 19, 10.

Casinas ager 22, 13, 5; 26, 9, 2.

Casinum urbs 22, 13, 6; 23, 17, 7; 26, 9, 2; 27, 23, 2 cf. Interamna Casina colonia 9, 28, 7.

Cassander 44, 11, 2.

Cassandrea 28, 8, 14; 31, 45, 14; 43, 23, 7 eius situs 44, 11 oppugnatur a Romanis ib. 4 cf. 44, 28, 3; 45, 10 urbs celeberrima 45, 30, 4.

Cassandrenses 44, 10, 12.

Cassia familia 2, 41, 10.

Cassignatus Gallorum dux in exercitu Romano cadit 42, 57, 9.

C. Cassius trib. mil. 41, 5, 8.

C. Cassius decemvir agro dividendo 42, 4, 4.

C. Cassius trib. mil. 44, 31, 15.

C. Cassius procos. a Spartaco victus P. 96.

C. Cassius F. 14 k.

C. Cassius M. Crassi quaestor Parthos caedit P. 108 ex interfectoribus Caesaris 116 absens damnatus 120 P. Dolabellam mori cogit, Syriam in potestatem suam redigit 121 cum Bruto se coniungit 122 ad Philippos victus vitam finit 124 cf. Liv. ap. Tac. ab exc. d. Aug. 4, 34.

L. Cassius cos. a Tigurinis caesus cum exercitu P. 65.

Q. Cassius praetor urbanus 45, 16, 3 cf. 45, 35, 4 Persea in custodiam ducit 45, 42, 4.
Q. Cassius trib. pl. Caesari favens urbe pellitur P. 109 praetor avaritia sua Cordubenses ad defectionem incitat P. 111 cf. F. 35—37.
Sp. Cassius cos. 2, 17 triumphat ib. 6 mag. equit. primus 2, 18, 5.
Sp. Cassius cos. 2, 33, 3 foedus cum Latinis ferit ib. 9.
Sp. Cassius cos. 2, 41 legem agrariam promulgat ib. 2 ei dies dicta regni crimine ib. 11 populi iudicio damnatus, eius aedes dirutae ibid. P.
C. Cassius Longinus cos. 42, 28, 5 sortitur Italiam 42, 32, 5 provincia relicta in Macedoniam transire conatur 43, 1, 4 a senatu revocatur ib. 11 de eo queruntur Galli et Histri 43, 5.
Castellum, ad lacum Fucinum 4, 57, 7.
Castellani antiquitus Ilotae apud Lacedaemonios 34, 27, 9.
Castori aedes vota 2, 20, 12 dedicata 2, 42, 5 eius in aede aenea tabula ab equitibus Campanis fixa 8, 11, 16 statua equestris ante templum posita 9, 43, 22.
Castra Carthaginiensium lignea ferme tota 30, 3, 8 Numidarum ib. 9 Romanorum castrorum admiratus Philippus et universam speciem et discripta suis quaeque partibus cum tendentium ordine tum itinerum intervallis 31, 34, 8 castra metari docuerat Pyrrhus Hannibale iudice 35, 14, 9 castrorum portae quattuor 40, 27, 2 sqq. principales 34, 46, 9 quaestoria 34, 47.
Castra Aelia locus F. 19.
Castra Pyrrhi locus 32, 13, 2; 35, 27, 14.
Castra Telmissium locus 37, 56, 4.
Castrum colonia P. 11.
Castrûm portorium, quo in loco postea oppidum 32, 7, 3.
Castrum Album in Hispania 24, 41, 3.
Castrum Mutilum 31, 2, 7.
Castrum Novum colonia 36, 3, 6.
Castrum Salerni 32, 29, 3.
Castulo urbs Hispaniae valida ad Romanos deficit 24, 41, 7 cf. 28, 13, 4 ad eam oppugnandam L. Marcius missus 28, 19, 4.
Castulonensis saltus 22, 20, 12; 26, 20, 6; 27, 20, 3.
Castus fugitivorum dux caesus P. 97.
Casus amnis 38, 14.
Cataphracti equites 37, 40, 11.
Catapultae 21, 11, 7; 24, 40, 15 maximae formae et minores 26, 47, 5.
Catina urbs Siciliae 27, 8, 19.
Q. Catius aed. pl. 27, 6, 19 Neronis castris praeest 27, 43, 12 legatus Delphos it 28, 45, 12.
Catmelus Gallorum regulus 41, 1, 8.
Caudinae furculae 9, 2, 6; 22, 14, 12 ibi Romani a Samnitibus inclusi ibid. P. Caudina pax 9, 5, 2.
Caudini Samnites 23, 41, 13 legatos mittunt ad Hannibalem 23, 42 devastantur 24, 20, 4.
Caudium 9, 2.
Cavii gens 40, 30, 7—9.
Caularis amnis 38, 15.
Caulonia urbs 27, 12, 6; 27, 15, 8.
Caunii 33, 20, 12 a Rhodiis deficientes vincuntur 45, 25, 11.
Causarii milites 6, 6, 14.
Celaenae Phrygiae quondam caput 38, 13, 5.
Celathara Thessaliae vicus 32, 13, 12.
Celeiates Ligurum gens 32, 29, 7.
Celeres trecentos ad corporis custodiam Romulus sumit 1, 15, 8 eorum tribunus 1, 59, 7.
Celetrum oppidum in paeninsula situm a P. Sulpicio captum 31, 40, 3.
Celines Galli 31, 10, 2.
Cella una duobus recte dedicari non potest pontificum decreto 27, 25, 8.
Celoces naves piratarum 37, 27, 4.
Celtae Galliae pars tertia 5, 34 cf. Galli.
Celtiberia 21, 43, 8 media inter duo maria 28, 1, 4 cf. 40, 47 et Celtiberi.
Celtiberi in exercitu Hannibalis 21, 57, 5 Romanorum socii in provinciam Punicam irrumpentes Hasdrubalem vincunt 22, 21, 7—8 eorum iuventutem ad se perducunt Scipiones 24, 49, 7 P. in castris Romanis mercenarii ib. 8 viginti

milia in exercitu Romano 25, 32, 3 deserunt Cn. Scipionem corrupti ab Hasdrubale 25, 33, 7 in exercitu Hannonis 28, 1, 4 iis mos est in proelio concursare 28, 2, 7 eorum iuventus seditioni favet 28, 24, 4 in Africa militant 30, 7, 10 victi a M. Helvio 34, 10 mercede conducti a Turdulis 34, 17, 4 proelio victi 35, 7, 8 in armis 39, 7, 7 cum L. Manlio confligunt 39, 21, 6—9 cum iis proelia secunda facit A. Terentius 39, 56 varia proelia committunt 40, 16, 8 bellum parant maximis copiis 40, 30 fusi fugatique 40, 32, 6 altera eorum manu victa plerique in dicionem veniunt 40, 33, 9 saltum obsidentes caeduntur a Fulvio 40, 39—40 cum iis bellum 40, 47—50 subacti a Ti. Graccho P. 41 repulsi a castris 41, 26, 4 subacti P. 48 caesi P. 53 Cimbros repellunt P. 67 victi a T. Didio P. 70 eorum urbes a Sertorio oppugnatae F. 19.

Celticum 5, 34, 2.

Cenaeum Euboeae 36, 20, 5.

Cenchreae 28, 8, 11 Corinthiorum emporium 32, 17, 3 captum 32, 23, 3 cf. 32, 40, 9.

Cenomani Galli in Italiam transcendunt 5, 35 in exercitu Romanorum 21, 55, 4 soli in fide manserant Gallorum ibid. bellum movent 31, 10, 2 in armis 32, 29, 6 Insubres socios deserunt 32, 30, 6 iis insontibus arma adempta 39, 3 causam obtinent apud consulem ib. 3.

Censores primi creati 4, 8, 7 P. in demortui locum non sufficitur 5, 31, 7 P. creati ad noscendum aes alienum 6, 31, 2 censor primus de plebe 7, 22, 10 de plebe primus lustrum condit P. 13 censor alter ut ex plebe utique fieret, lex 8, 12, 16 uterque ex plebe P. 59 sortiuntur uter condat lustrum 38, 36 in Campo ad aram Martis considunt comitiis confectis 40, 45, 8 in leges iurant et in aerarium escendunt 29, 37, 12 coloniarum censores 29, 37, 7 de variis eorum muneribus cf. 29, 37, 3; 34, 44, 4—5; 40, 51, 2 censum agunt 4, 8, 3; 4, 22, 7; 10, 47, 2 senatum legunt 29, 37, 3; 34, 44, 4 movent senatu praetereuntes ibid. P. 14 motis e senatu notas adscribunt 39, 42, 6 equitibus equos adimunt 24, 18, 6; 27, 11, 14 equites offendunt aspera censura 43, 16, 2 tribu motos aerarios faciunt 4, 24, 7; 24, 18, 6 nemini iniussu populi suffragii lationem adimere possunt 45, 15, 3 ob coniurationem notant 24, 18, 4 nimis callidos iurisiurandi interpretes notant ib. 5 ob iniustam vacationem militiae ib. 8 adiuvant dilectum 43, 14, 5 foedum notarum certamen inter censores 29, 37, 8 sqq. P. tributa locant 6, 32 portoria 32, 7, 3 agrum fruendum 27, 11, 8 aedificia reficienda ib. 16 quae varia confecerint opera 9, 43, 25; 40, 51, 2 iis pecuniae summa in opera publica decreta 40, 46, 16 ob inopiam aerarii locationibus aedium sacrarum se abstinent 24, 18, 10 vectigal novum ex salaria annona statuunt 29, 37, 3 colonos adscribunt 32, 7, 3 rei facti a tribuno pl. publicanorum ope 43, 16, 10 censori tribunus pl. intercedit 9, 33, 5 diem dicit 24, 43, 2 censor alter retinet motos a collega senatu 40, 51.

Censura instituta 4, 8, 2 eius incrementum ibid. antea quinquennalis, tum annua et semestris 4, 24, 5 lege Aemilia spatium sex mensum et anni 9, 33, 6 ne esset populari aurae obnoxia, cautum 29, 37, 17 tristis censura M. Porci Catonis 39, 44, 2 aspera P. 98 prorogari solet ad sarta tecta exigenda 45, 15, 9.

Census 1, 43 secundum eum populus divisus ibid. actus 3, 3, 9; 10, 47, 2 P.; P. 11; 13; 14; 16; 18; 19; 20; 29, 37, 5 P; 35, 9, 2; P. 45; P. 46 inchoatus 3, 22 perfectus 3, 24, 10 P. primum actus in villa publica 4, 22, 7 census tabulae publicae 6, 27, 6 equitum 29, 37, 8 censebantur socii Romae 41, 8, 7 in censendis civibus dilectus cura habita 43, 14, 5 ex tribus Galliis census actus P. 134 quo tempore habitus sit 44, 16, 8.

C. Centenius propraetor auxilio missus Flaminio ab Hannibale circumvenitur 22, 8.
M. Centenius Paenula insignis centurio 25, 19, 9 octo millibus militum acceptis ab Hannibale caeditur ib. 16 P.
Centunculi 7, 14, 7.
Centuriae bis equitum conscriptae 1, 13, 8 cf. 1, 36, 7 in centurias populus a Servio divisus 1, 43 centuria praerogativa 5, 18; 10, 22; 26, 22, 2 iuniorum centuria seniores consulit 26, 22, 10 centuriae exercitus 42, 34, 7.
Centuriati libertini sacramento adacti 10, 21, 4.
Centuriones securi percussi 2, 59, 11 quorum cohortes signa amiserant, ignominia affecti 27, 13, 9 a cohortibus leguntur 3, 69, 8 ab ipsis equitibus praefecti 4, 42 stipendium recusant 24, 18, 15 tribunos pl. appellant 42, 32, 7 in triumpho duplex peditis munus accipiunt 34, 52, 11; 36, 40, 13 duos centuriones ordo habet 8, 8, 4 centurio primi pili ib. 16; 25, 19, 9 princeps primus 25, 14, 7.
Cephallenes 37, 13, 12.
Cephallenia 36, 12, 9 eius fretum 37, 13, 11 ab Aetolis dirempta 38, 11, 7 a Fabio pacatur 38, 28, 5 P. cf. 42, 37, 3; 42, 48, 6—8.
Cephalus Epiri regulus 43, 18, 2.
Cephalus Tecmonis princeps interfectus 45, 26, 10 cf. praecedentem.
Cercei cf. Circei.
Cerceienses cf. Circeienses.
Cercetius mons 32, 14, 8.
Cercina insula 22, 31, 2; 33, 48, 2.
Cercinium oppidum ademptum Philippo 31, 41, 2.
Cercyri lemborum genus 33, 19, 10.
Cerdiciates Ligurum gens 32, 29, 7.
Cerdubelus Castulonensis seditionis auctor prodit urbem Romanis 28, 10, 11.
Ceremia urbs Illyrici capta 43, 1, 1—3.
Ceres 2, 41, 10 ei Sp. Cassii peculium consecratum ibid. ad aedem Cereris, Liberi Liberaeque familia eius venit, cuius caput Iovi sacrum 3, 55, 7 in eius aedem SCta feruntur ib. 13 ibi aureae paterae positae 10, 23, 13 eius sacrum ob luctum intermissum 22, 56, 4; 34, 6, 15 signa aenea in aede Cereris 27, 6, 19; 27, 36, 9 eius aedes de coelo tacta 28, 11, 4 eius sollemnia Athenis 31, 14, 7; 31, 47, 2 eius signum aeneum positum 33, 25, 3 ei ieiunium institutum 36, 37, 4 templum Cereris 40, 2, 2 supplicatio ad Cereris 41, 28, 2.
Cerialia ludi 30, 39, 8.
Cerindones Hispaniae gens F. 19.
Cermalus vicus 33, 26, 9.
Certima urbs praevalida 40, 47, 2 deditur ib. 9. oppidanorum sermo antiquae simplicitatis ib. 3.
Certis ab incolis appellatur Baetis amnis 28, 22.
Cerva sacra Dianae 10, 27, 9.
Cervi munitionum genus 44, 11, 4.
Cesennia urbs recepta a Samnitibus 9, 44, 16.
Cestrosphendona novum teli genus 42, 65, 9.
Cethegus cf. Cornelii.
Cetra sv. caetra peltae similis 28, 5, 11.
Cetrati 21, 21, 12; 23, 2, 6 caetrati 33, 15, 11 cetrata cohors 31, 36.
Chaerea 40, 55, 6.
Chaeronea urbs 42, 43, 6.
Chalbus Tartesiorum dux nobilis 23, 26, 6.
Chalcaspides 44, 41, 2.
Chalcedon 42, 56, 6; P. 93.
Chalcis Euboica 8, 22, 5 a Philippo firmatur praesidio 27, 30, 8; 28, 5, 11 frustra temptatur a Romanis 28, 6, 8 ponte iungitur continenti 28, 7, 2 indicio exulum a Claudio opprimitur et diripitur 31, 23 compes Graeciae 32, 37, 4 retinetur a Romanis 33, 31, 11 inde praesidium deductum 34, 51 frustra ab Aetolis temptatur 35, 37 sqq. Antiocho deditur 35, 51, 6 cf. 42, 43, 9 sqq.; 42, 55—56; 45, 27, 8 diruta a Romanis P. 52.
Chalcidenses Aetolis urbe potituris obviam eunt 35, 38, 7 Antiochum non recipiunt 35, 46, 9 queruntur in senatu de magistratuum avari-

tia 43, 7, 5 Achaeos adversus Romanos adiuvant P. 52 eorum urbs diruta ibid.
Chalcioecus Minerva eiusque templum Spartae 35, 36, 9.
Chaones gens 43, 23, 6.
Chaonia 32, 5, 9.
Charax locus 44, 6, 10.
Charilaus princeps Palaepolis urbem tradit Q. Publilio 8, 25, 10.
Chariolitus Rhodiorum dux 37, 23, 8.
Chariteles 32, 21, 23.
Charopus Epirota 32, 6 pastorem mittit ad consulem, qui ei viam ad hostium castra ostendat 32, 11.
Chauci Germaniae gens subacti P. 140.
Chaunus mons Hispaniae 40, 50, 2.
Chelidoniae Ciliciae promunturium inclutum foedere antiquo Atheniensium 33, 20, 2; 33, 41, 6.
Chersonesus 31, 16, 5 Eumeni datur 38, 39, 14.
Cherusci Germaniae gens, subacti P. 140.
Chimarus Eumenis popularis 44, 24, 9.
Chii legatos mittunt Phalara 27, 30, 4 eorum portus Phanae 36, 43, 11 agro donantur pro singulari fide 38, 39, 11.
Chius insula 37, 14, 3 horreum Romanorum 37, 27 cf. 44, 28, 7.
Chumstinctus trib. mil. ex civitate Nerviorum egregie pugnat P. 141.
Cia 31, 15, 8.
Ciani 33, 30, 4.
Cibyra civitas 38, 14, 3.
Cibyratae 45, 25, 13.
C. Cicereius praetor 41, 28, 5 Sardiniam sortitur 42, 1, 5 Corsis victis in Sardiniam transit 42, 7, 3 frustra postulato triumpho in monte Albano triumphat 42, 21, 6 aedem Monetae dedicat 45, 15, 9.
C. Cicereius legatus ad Gentium 42, 26, 7 ex quinque legatis in Illyricum 45, 17, 4.
Cieria Thessaliae urbs deditur Romanis 32, 15, 3 Antiocho 36, 10, 2 Romanis 36, 14, 6.
Cilices maritimi 38, 18, 12; P. 90 cum iis bellum geritur ibid.
Cilicia 33, 19, 11; P. 68; P. 93 ibi bellum piratarum P. 99 adempta Tigrani P. 101.
Cilnium genus Arretii divitiis praepotens 10, 3, 2; 10, 5, 13.
(Cilnius) Maecenas ab Augusto missus pactor foederis F. 50.
Cimbii locus prope Gades 28, 37.
Cimbri gens vaga Illyricum vastat P. 63 Papirium fundunt ibid. M. Silanum vincunt P. 65 iis agri Italiae a senatu negati P. 65 M. Aurelium, Cn. Manlium, Q. Servilium vincunt P. 67 Gallia vastata in Hispaniam transeunt ibid. a Celtiberis repulsi Teutonis se iungunt ibid. fugato Catulo Alpes transeunt et a Mario victi caesique sunt P. 68.
Cimetra urbs Samnitium capta 10, 5, 5.
Ciminia silva invia et horrenda 9, 36 ibi Etrusci fugantur ib. 13.
Ciminius mons 9, 36, 11.
Cincibili regis Gallorum legati queruntur de C. Cassio 43, 5 a senatu donatus cum fratre ib. 8.
Cincia lex de donis et muneribus 34, 4, 9.
Cincius Livii auctor 7, 3, 7 cf. L. Cincius Alimentus.
M. Cincius praefectus Pisis 34, 56.
L. Cincius Alimentus captum se scribit ab Hannibale 21, 38, 3 eius testimonium de numero militum Hannibalis ibid. praetor creatur 26, 23 cf. 26, 28, 3 ei exercitum Laevinus mandat 27, 5 ei imperium prorogatur 27, 7, 12 quam partem Siciliae tueri iussus sit 27, 8, 16 Locros traicere iubetur 27, 26, 3 ab Hannibale repellitur 27, 28, 17 legatus Crispini consulis 27, 29, 4 cf. Cincius 7, 3, 7.
M. Cincius Alimentus trib. pl. in Siciliam missus 29, 20, 11.
Cinctus Gabinus 5, 46, 2; 8, 9, 9.
Cineas legatus Pyrrhi ad senatum missus P. 13.
Cingilia Vestinorum urbs capta 8, 29, 13.
Circa dea 1, 49, 9.
Circaei et Circaeum F. 61 cf. Circei.
Circei (Cerceii 29, 15, 5) colonia 1, 56, 3 Romanis a Coriolano adem-

pta 2, 39, 3 militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 a servis occupatur 32, 26, 8.
Circeienses sv. Cerceienses quidam Volscos adiuvant 6, 12, 6 captivos frustra repetunt 6, 17, 7.
Circus Flaminius 3, 54, 15 a C. Flaminio exstructus P. 20; F. 11 c cf. 27, 21; 28, 11, 4 cf. Flaminius. maritimus Hernicorum 9, 42, 11 maximus ad ludos designatus 1, 35, 8 ibi fori facti 1, 56, 2 in circo carceres primum statuti 8, 20 fornix facta et signa aurata 33, 27, 4 ibi signa tempestate cum columnis eversa 40, 2, 2 Tiberi superfuso inrigatus ludorum tempore 7, 3, 2; 30, 38, 10 cf. 33, 27, 4; 36, 36, 5.
Cirrha 42, 15, 5.
Cirta (Cirtha P. 64) 29, 32, 14 regni Syphacis caput 30, 12, 3 Masinissae portas aperit ib. 9 Masinissae datur 30, 44, 12.
Cissis oppidum Hispaniae 21, 60, 7.
Cissus portus Erythraeorum 36, 43, 10.
Cistophori 37, 46, 3.
Cithaeronis saltus 31, 26, 2.
Citium Macedoniae oppidum 42, 51.
Citius mons 43, 21, 7.
Civis Romanus ne virgis caederetur, lex Porcia 10, 9, 5 miles a Scipione vitibus caeditur P. 57 cives Romani in Asia Mithridatis iussu necati P. 78 cf. P. 103.
Civile ius evulgatum a Cn. Flavio 9, 46, 5 bellum inter Caesarem et Pompeium P. 109 sqq.
Civitas data L. Mamilio 3, 29, 6 solis equitibus Campanis data 8, 11, 16 sine suffragio ceteris Campanis 8, 14, 10 eiusdem iuris Cumani Suessulanique ib. 11 Tusculanis servata, quam habebant ib. 4 Hernicorum populis, quia malunt quam civitatem, suae leges redditae 9, 43, 23 civitas sine suffragii latione data, concilia conubiaque adempta Anagninis ib. 24 Praenestini civitate donati non mutant 23, 20, 2 eam affectant Latini in coloniam adscripti 34, 24, 5 data Italicis populis P. 80.
Cius 32, 33, 16 cf. 32, 34, 6.
Clampetia in Bruttis capta 29, 38 cf. 30, 19, 10.
Clarigatio 8, 14, 6.
Classici milites 21, 61, 2.
Classicum 7, 36, 9; 8, 7, 14.
Classis quinque instituit Servius 1, 43 P.
Classis ornandae reficiendaeque causa duumviri navales instituti 9, 30, 4 classis sociorum opera fabricatur 28, 45, 14 die quadragesimo quinto quam ex silvis detracta materia erat, naves in aquam deductae ib. 21.
Clastidium proditione traditur Hannibali 21, 48, 9 Romanis deditur 32, 29, 7 incensum 32, 31, 3.
Claudia gens omnis sordidata 6, 20, 3 patrum maiestatem tuetur 6, 41, 3; 9, 34, 5.
Claudia tribus 2, 16, 5 P.
Claudia soror P. Claudii Pulchri multata P. 19.
Claudia Quinta matrona Idaeam matrem a sacerdotibus accipit 29, 14, 12.
Claudius auctor Livii 6, 42, 5; 8, 19, 13; 9, 5, 2 annales Acilianos ex Graeco in Latinum sermonem vertit 25, 39, 12 cf. 33, 10, 9; 33, 30, 8; 33, 36, 13; 35, 14, 5; 38, 23, 8; 38, 41, 12; 44, 15.
Ap. Claudius antea Atta Clausus, nobilis Sabinus magna clientium manu Romam transfugit 2, 16, 4 P. inter patres lectus ib. 5 iis ager trans Anienem datus ibid. cos. 2, 21, 5 vehementis ingenii 2, 23, 15 asperrime de creditis pecuniis ius dicit 2, 27 invisus plebi ib. 5 patribus mire gratus ib. 13 eius in senatu sententiae 2, 29, 9; 2, 44, 2.
Ap. Claudius Appi F. cos. 2, 56, 5 in tribunum pl. in contione lictores mittit ipse a viatoribus tentatus 2, 56, 13 eius in senatu sententia 2, 57, 4 in Volscos missus 2, 58, 4 P. eius odio exercitus vinci vult 2, 59, 2 decimum quemque militem securi percutit ib. 11 (fuste percutit P. 2) ei dies dicta 2, 61, 2 morbo moritur ib. 8.
Ap. Claudius decemvir 3, 33, 3 eius ambitio 3, 35, 3 decemviris crean-

dis comitia habens se ipse iterum creat ib. 10 eius certamen cum L. Valerio 3, 41, 1—4 ad comprimendos urbanos motus Romae relictus ib. 8 libidine captus Verginiam clienti vindicat 3, 47, 5 foro pellitur 3, 49, 5 ei dies dicta 3, 56, 2 in carcerem coniectus 3, 57, 6 P. mortem sibi consciscit 3, 58, 6 eius bona publicata ib. 10.

Ap. Claudius censor viam munit, aquam in urbem ducit 9, 29, 6 P. eo auctore Potitii servis publicis ministerium ad aram Herculis delegant ib. 9 ideo luminibus captus ib. 11 eius infamem senatus lectionem non observant consules 9, 30, 2 P. cos. 9, 42, 2 censuram ultra legitimum tempus retinet 9, 33, 4 a tribuno pl. prendi iussus reliquis intercedentibus censuram porro gerit 9, 34, 26 senatum libertinorum filiis lectis inquinat 9, 46, 10 P. urbanis humilibus per omnes tribus divisis forum et campum corrumpit ib. 11 legi Ogulniae adversatur 10, 7 interrex 10, 11, 10 cos. 10, 15, 12 in Etruria rem vix sustinet 10, 18, 6 collegam Volumnium opem laturum spernit ib. 10 reconciliatus cum eo hostes vincit 10, 19 Bellonae templum vovet ib. 17 praetor 10, 22, 9 adversus Samnites missus 10, 31, 3 in senatu obtinet ut Pyrrhus urbe arceatur P. 13.

Ap. Claudius missus ad Thessalorum res componendas 42, 5, 8 in Illyricum a consule missus 43, 9, 6 ab Vscanensibus repulsus 43, 10, 6.

Ap. Claudius cos. Salassos domat P. 53.

Ap. Claudius Ti. Gracchi socer triumvir agro dividendo P. 58.

Ap. Claudius P. 79.

Ap. Claudius procos. Thraces vincit P. 91.

C. Claudius Ap. F. cos. 3, 15 decemviratum petens Ap. Claudii opera repulsam fert 3, 35, 9 eius preces ad Ap. Claudium 3, 40, 2 pro Ap. Claudio reo precatur 3, 58, 2 in tribunos pl. invehitur constantissimus in optimatium causa 3, 35, 9 cf. 3, 63, 8; 4, 6, 7.

C. Claudius flamen dialis quod exta perperam dederat, flaminio abit 26, 23, 8.

C. Claudius praetor suffectus quaestiones de veneficiis exercet 40, 37, 4 cf. 40, 42, 5.

L. Claudius praetor Siciliam sortitur 41, 21, 3.

M. Claudius Ap. Claudii cliens fraude Verginiam in servitutem asserit 3, 44, 5 P. exulatum abit 3, 58, 10.

M. Claudius missus ad praeoccupanda loca Thessaliae 44, 3.

P. Claudius praefectus socium 27, 41, 7.

P. Claudius trib. mil. cadit in proelio 33, 36, 5.

Q. Claudius trib. pl. legem fert 21, 63, 3.

Ti. Claudius legatus in Asiam 42, 45.

Claudius Asellus certamen singulare init cum Vibellio Taurea 23, 47.

Ti. Claudius Asellus trib. mil. 27, 41, 7 praetor 28, 10, 3 in Sardiniam missus ib. 9.

Ti. Claudius Asellus aed. pl. 29, 11, 13.

Ap. Claudius Centho aed. cur. 40, 59, 6 Celtiberos fugat proconsul 41, 26, 4 ovans urbem intrat 41, 28, 3 ad res repetendas in Macedoniam missus 42, 25 in Illyricum missus ignominiam accipit 43, 9—10 Phanotam frustra oppugnat 43, 21, 4 inde revertentem Cleuas persequitur 43, 23, 3 Romam redit ib. 6 cf. 44, 20, 5.

C. Claudius Ap. F. Centho interrex 22, 34.

C. Claudius Centho dictator comitiorum causa 25, 2, 3.

C. Claudius Centho ad liberandas Athenas missus 31, 14, 3 Chalcidem oppressam diripit 31, 23.

Ap. Claudius Crassus trib. m. c. p. 4, 35, 4 praefectus urbis 4, 36, 5 decemviri filius odioque plebei imbutus ibid.

Ap. Claudius Crassus nepos decemviri ad tribuniciam potestatem intercessione dissolvendam hortatur 4, 48, 5 trib. m. c. p. 5, 1, 2 eius oratio ad populum 5, 3—6 eius de

praeda Veienti sententia 5, 20, 5 oratio de lege Licinia 6, 40, 2 dictator dictus 7, 6, 12 Hernicos fugat 7, 8, 5 cos. moritur 7, 25, 10.
Q. Claudius Flamen praetor 27, 21, 5 Tarentum provinciam accipit 27, 22, 3 cf. 27, 29, 6 eius imperium prorogatum 27, 36, 13 iterum 28, 10, 15.
Claudius Glicias sortis ultimae homo dictator dictus cogitur abdicare se magistratu P. 19.
C. Claudius Hortator mag. equit. 8, 15, 5.
M. Claudius Marcellinus praetor 39, 23, 2.
Claudius Marcellus Hispaniae pacator P. 48.
C. (Claudius) Marcellus cos. F. 31 r.
M. Claudius Marcellus cos. 8, 18 dictator 8, 23, 13.
M. Claudius Marcellus cos. Virdomaro Insubrium duce occiso spolia opima legit P. 20 praetor in Sicilia 22, 35, 6 ab Ostia Canusium ducit 22, 57, 7 a Nolanis accitus 23, 14, 3 L. Bantium defectionem molientem comitate conciliat 23, 15, 10 Hannibalem a Nola repellit 23, 16, 10—16 P. Romam accitus 23, 24 ei pro consule imperium defertur 23, 30, 19 eum consulem volunt patres 23, 31, 7 ingenti consensu cos. creatur ib. 13 vitio creatus sese abdicat ibid. pro consule missus ad exercitum Nolanum 23, 32, 2 propraetor Nolam in praesidium missus 23, 39, 8 crebro excurrit in agros hostium 23, 41, 13 ad Nolam vincit Hannibalem 23, 46, 2 P. cos. tertium 24, 9, 3 culpa Neronis Hannibalem frustra aggressus 24, 17 a Fabio accitus Casilinum 24, 19, 5 dissuadet de oppugnatione omittenda ib. 7 per occasionem urbem capit ib. 10 eius valetudo adversa 24, 20, 7 ei Sicilia decreta 24, 21 legatos mittit Syracusas 24, 27, 6 incipit oppugnare Syracusas 24, 33, 9 P. obsidere 24, 34, 16 urbes recipit, quae defecerant ad Poenum 24, 35 ei provincia cum imperio prorogata 24, 44, 4 iterum 25, *3, 6 litteras* Romam mittit de postulatis militum Cannensium 25, 5, 10 Syracusas ingreditur effracto hexapylo 25, 24, 7 inter Neapolim et Tychum castra ponit 25, 25, 5 Achradinam circumsedet 25, 26, 5 ob pestilentiam milites in urbem traducit ib. 15 Bomilcari obviam it 25, 27, 9 Moerici ope Achradinae partem et Nasum capit 25, 30, 8 sqq. urbem traditam militi diripiendam dat 25, 31, 8 Archimedis interfecti sepulturam curat ib. 10 eius integritas fidesque 25, 40 templa dedicat ad portam Capenam ib. 3 obviam it Carthaginiensibus ad Himeram 25, 40, 9 eos vincit 25, 41, 6 eius imperium prorogatur 26, 1, 6 ei senatus datur 26, 21 triumphat in monte Albano, ovans urbem intrat ib. 6 eius nomine supplicatio decreta ib. 3 cos. creatur 26, 22, 13 gloriam moderati animi nactus 26, 26, 9 ei Sicilia et classis evenit 26, 29 provinciam cum collega permutat ib. 9 Siculis accusantibus respondet in senatu 26, 31 ei Salapia traditur 26, 38, 11 Samnii urbes capit 27, 1 ad Numistronem castra ponit 27, 2, 4 ibi Hannibalem vincit ib. 10 P. eum sequitur in Apuliam ibid. dictatorem dicit 27, 5, 19 ei in annum prorogatum imperium 27, 7, 8 Hannibalem persequitur 27, 12, 8 P. cladem accipit ib. 14 P. contionem habet 27, 13 Hannibalem vincit 27, 14, 11 P. eum insimulat Bibulus trib. pl. 27, 20, 11 Romam venit ad purganda crimina ib. 13 cos. creatur cum ingenti consensu 27, 21, 4 in Etruriam missus ib. 7 religionibus Romae tenetur 27, 25, 7 in insidias incidit et necatur 27, 27, 7 P. de eius morte varia fama ib. 12 eius corpus ab Hannibale sepultum 27, 28, 2 augur fuerat 27, 36, 5.
M. Claudius Marcellus aed. pl. 23, 30, 17.
M. Claudius Marcellus filius Marcelli magni trib. mil. cum patre in insidias incidit et vulneratur 27, 27, 7 dedicat Virtutis aedem 29, 11, 13 trib. pl. in Siciliam missus 29, 20,

11 aed. cur. 31, 50 praetor sortitur Siciliam 32, 8, 5 cos. 33, 24 Macedoniae provinciae cupidus 33, 25, 5 a Bois victus 33, 36, 4 Insubres fundit ib. 9 sqq. triumphat 33, 37, 10 P. pontifex suff. 33, 42, 5 legatus it Carthaginem 33, 47, 7 legatus in exercitu 35, 5 litteras privatim Romam mittit de pugna adversus Boios 35, 6, 9 exercitui praefectus 35, 8 censor 37, 58, 2 cf. 38, 28 lustrum condit 38, 36, 10 moritur 41, 13, 4.

M. Claudius Marcellus praetor sortitur urbanam 38, 35, 10 eius iussu Carthaginiensibus traduntur, qui legatos eorum pulsarant 38, 42, 7 cos. 39, 45 Gallis arma adimit 39, 54, 4 ex Histria revocatur 39, 55, 5 eius imperium prorogatur 40, 1, 6 missus ad Aetolorum res componendas 42, 5, 10 decemvir sacrorum 44, 18, 7.

M. Claudius Marcellus pontifex 41, 13, 4 trib. pl. 42, 32, 7 praetor 43, 11, 7 dilectum habet 43, 14, 3 sortitur Hispaniam 43, 15, 3 Marcolica capta decedit 45, 4 cos. 45, 44, 2 consul Gallos subigit P. 46 legatus in Africam undis obruitur P. 50.

M. (Claudius) Marcellus P. 73.

M. Claudius Marcellus cos. P. 108 in senatu agit de successore Caesari mittendo ibid. ei Caesar reditum concedit P. 115 occisus a cliente suo ibid.

M. Claudius Marcellus filius Octaviae mortuus P. 140 eius nomine porticus dedicata et theatrum ibid.

Ap. Claudius Nero praetor Hispaniam ult. sortitur 33, 43, 5 inter legatos ad res Asiae componendas 37, 55, 7.

C. Claudius Nero mandata consulis male exsecutus increpatur 24, 17, 7 praetor 25, 2, 5 Suessulam sortitur 25, 3, 2 ad Capuam obsidendam accitus 25, 22, 7 viam quae Suessulam fert occupat 26, 5, 8 in Hispaniam transit 26, 17, 2 ab Hasdrubale fallitur ib. 5 legatus Marcelli 27, 14, 4 ante alios eminet 27, 34 cos. ib. 15 cum Livio collega in gratiam redit 27, 35, 9 Hannibalem vincit astutia 27, 41, 6 sqq. eum sequitur 27, 42, 14 litteras accipit Hasdrubalis 27, 43, 5 ad collegam ducit ib. 12 milites alloquitur 27, 45 in consilio extemplo proeliandum censet 27, 46, 8 in pugna Senensi dextrum cornu ducit 27, 48, 4 electa manu circumducta vincit ib. 14 ad stativa sua redit 27, 50 Hasdrubalis caput ante Hannibalis stationes proici iubet 27, 51, 11 triumphans equo sine militibus intrat 28, 9, 10 P. eius gloria ib. 11 P. dictatorem dicit 28, 10 censor collegam equum vendere iubet 29, 37, 8 P. lustrum condit ib. 6 eius pravum certamen cum collega ib. 11.

C. Claudius Nero legatus ad Ptolemaeum 31, 2, 3.

Ti. Claudius Nero praetor 29, 11, 11 Sardiniam sortitur 29, 13 cos. 30, 26 Africam sortitur 30, 27, 5 segniter classem parat 30, 38, 7 eius classis disiecta 30, 39, 1—3.

Ti. Claudius Nero praetor sortitur Siciliam 40, 18, 3.

Ti. Claudius Nero praetor 40, 59, 5 cf. 41, 5, 6 legatus in Graeciam 42, 19, 7 cf. 42, 45.

Ti. Claudius Nero praetor Siciliam sortitur 45, 16, 3.

Claudius Pulcher legatus a Spartaco victus P. 95.

Ap. Claudius Pulcher trib. mil. 22, 53, 2 proxime aedilis fuerat ib. 3 ad eum summa imperii a militibus delata ibid. praetor 23, 24, 4 in Sicilia 23, 30, 18 frustra Locros traicit oppressurus Bomilcarem 23, 41, 11 legatos mittit ad Hieronymum 24, 6, 4 litteras mittit Romam 24, 7, 8 Murgantiae naves habet 24, 27, 4 ad consulatum petendum Romam missus 24, 39, 12 cos. creatur 25, 2, 4 prospere adversus Hannonem pugnat P. 25 Capuam oppugnat 25, 18 sqq. obsidere coepit 25, 22, 5 comitia habet 25, 41, 11 ei imperium prorogatur 26, 1, 2 Campanos vallo arcet 26, 5, 10 vulneratur 26, 6, 5 facilis impetrandae senatui Campano veniae

Coelius Livii auctor 21, 38, 7; 21, 46, 10; 21, 47, 4; 22, 31, 8; 23, 6, 8; 26, 11, 10; 27, 27, 13; 28, 46, 14; 29, 25, 3; 29, 27, 14; 29, 35, 2.
L. Coelius legatus Illyrico praeest 43, 21.
M. Coelius Rufus praetor plebem sollicitat P. 111 urbe pulsus Miloni se iungit ibid. interfectus ibid.
Coenus mercator Perrhaebius 44, 35, 10.
Coetus nocturni vetantur 39, 14, 10.
Cohortes quae signa amiserant, hordeum accipiunt 27, 13, 9 quadringenariae 7, 7, 4; 10, 40, 6 alares ib. 8 parmatae novae 4, 39 subsidiares 9, 27, 2 caetratae 31, 36.
Coi 37, 11, 13 Coa navis 37, 22, 2.
Colchi populus P. 101.
Collatia Sabinis adempta 1, 38; 1, 57, 8.
Collegium ludis Capitolinis institutum 5, 50, 4 mercatorum 2, 27, 5 tribunorum pl. 3, 10, 5; 4, 26, 9 pontificum 9, 44, 12; 29, 20, 10; 31, 9, 8.
Collina porta 2, 11, 9; 2, 51, 2; 2, 64, 3; 3, 51, 10; 5, 41, 4; 4, 21, 8; 4, 22; ante eam locantur castra 4, 31, 9; 6, 28, 2 prope eam pugnatum 7, 11, 6 cf. 8, 15, 8.
Collina tribus, in ea libertini P. 20 cf. 22, 57, 2; 26, 10; P. 88.
Colonia Aesernia P. 16 Alba 10, 1 P. Antemnae 1, 11, 4 Antium 3, 1, 5; 8, 14, 8 Anxur 8, 21, 11 Aquileia 39, 55, 5 Ardea 4, 11, 3 Ariminum P. 15 Beneventum ibid. Bolae 4, 49, 6 Bononia 37, 57, 7 Brundisium P. 19 in Bruttios missa 34, 53 Buxentum 34, 45, 2 Cales 8, 16, 4 P. Carseoli 10, 3, 2 P. Carteia 43, 3, 4 Casina 9, 28, 7 Castrum P. 11; 36, 3, 6 Cercei 1, 56, 3 Cora 2, 16, 8 Cosa P. 14 Cremona 37, 46, 9 Croton 34, 45, 4 Crustumeria 1, 11, 4 Fidenae 4, 17 Firmum 27, 10, 8 Fregellae 8, 22, 2 P. Fregenae P. 19 Graviscae 40, 29 Hadria P. 11 Heraclea colonia Tarentinorum 8, 24, 4 Interamna 9, 28, 7 cf. Casina, Labici 4, 47, 6 Liternum 34, 45 Luceria 9, 26, 5 Menturnae 10, 21, 8 Mutina 39, 55, 6 Narnia 10, 10, 5 Nepete 6, 21, 4 Norba 2, 34, 6 Ostia 1, 33, 9 Parma 39, 55, 6 Pisaurum 39, 44, 10 Placentia 27, 10, 8 Pometia 2, 16, 8 Pontia 9, 28, 7 Posidonia P. 14 Potentia 39, 44, 10 Puteoli 34, 45 Pyrgi 36, 3, 6 Salernum 34, 45, 2 Saticula 27, 10, 8 Satricum 6, 16, 6 Saturnia 39, 55, 9 Sena P. 11 Setia 6, 30, 9 Signia 1, 56, 3; 2, 21, 7 Sinuessa 10, 21, 8 Sipontum 34, 45, 3 Sora 10, 1 P. Spolitium P. 20 Suessa 9, 28, 7 Sutrium 27, 9, 7 Tarracina 36, 3, 6 Tempsa 34, 45, 4 in Thurinum agrum 37, 53 Velitrae 2, 31, 4 Venusia 27, 10, 8 Vibo 35, 40, 5 Vitellia 5, 29, 3 Volturnum 34, 45 coloniae Latinorum 34, 53; 40, 43 libertinorum 43, 3, 4 triginta coloniae quo tempore fuerint 27, 9, 7 colonia Antium deducta cum eo, ut permitteretur, si Antiates et ipsi coloni adscribi vellent 8, 14, 8 duodecim coloniae militiam detrectant 27, 9, 7 poenas dant 29, 15 duodeviginti fideles se praestant 27, 10, 7 coloniarum census 29, 37, 7 patroni 9, 20, 10 colonia suppletur 31, 49, 6; 32, 2, 7; 43, 17 in singulas colonias trecenae familiae missae 32, 29, 4 treceni homines 34, 45 mille et quingentae familiae 43, 17 Latini qui in colonias essent adscripti, ut cives fierent temptatum sed recusatum 34, 42, 5 maritimae vacationem rei navalis frustra rogant 36, 3, 4 de coloniis deducendis rogatio Sempronia P. 60 deductae a Sylla P. 70.
Coloni quot fuerint 32, 29, 4; 34, 45 eorum numerus suppletur 2, 21, 7; 2, 34, 6; 31, 49, 6; 32, 2, 7 numerus SCto constituitur 43, 17 maritimi coguntur dare milites 27, 37, 3 libertini 43, 3, 4 ipsi urbis, in quam deducitur colonia, incolae 8, 14, 8.
Colophon 37, 26, 5; 37, 31, 3.
Colophonii oratores mittunt ad praetorem 37, 26, 9 iis immunitas data 38, 39, 8.
Colume locus in Algido, ubi clades Aequorum 3, 23, 6.
Columna aenea insculptum foedus cum Latinis ictum 2, 33, 9 colum-

nae in Circo tempestate eversae 40, 2, 2 rostrata fulmine discussa prodigii loco habita 42, 20 Herculis 21, 43, 13.
Combolomarus Gallorum regulus 38, 19, 2.
Combulteria urbs capta a Fabio 23, 39, 6.
Comenses cum Insubribus victi 33, 36 sqq. Comensis ager 33, 36, 9.
Cominium oppidum Samnitium 10, 39, 5 captum 10, 43, 1—8 deflagratum 10, 44, 2.
Cominium Ocritum 25, 14, 14.
L. Cominius trib. mil. 8, 30, 6.
Post. Cominius cos. 2, 18.
Post. Cominius cos. 2, 33, 3 cum Volscis pugnat ib. 9.
Comitia 1, 32 cf. 1, 17, 10 centuriata 1, 43 P. patrum ac plebis communia 4, 35, 6 auspicato habentur 2, 20, 6 comitiis tabernaculum parum recte captum 4, 7, 3 cf. 8, 23, 14 de caelo turbata 40, 42, 10 tempestate dirempta 40, 59, 5 in trinum nundinum indicta 3, 35 in campo Martio 1, 44 comitiorum tempore vexillum in arce positum 39, 15, 11 de senatus sententia plebique scitu habita 25, 7, 5 iis per clientium suffragia quos volunt patres creant 2, 56, 3 quae ferrentur legum ut patres ante initum suffragium auctores fierent 8, 12, 15 iis XII tabularum leges perlatae 3, 34, 6 leges consulares 3, 55, 3 bellum iubent 4, 30, 15; 31, 7—8 perduellionis damnant 6, 20, 10 creant consules 1, 60, 4 consularia ab eo habita consule qui extra Italiam erat 27, 4, 3 primo die consules, tum praetores creati 25, 2, 4 consulis subrogandi 3, 19, 2 praetoria 10, 22, 8; 25, 2, 4 tribunis mil. c. p. creandis 4, 7, 9 censoribus 7, 22, 7 proconsuli 23, 30, 19 prodictatori 22, 8, 6 duumviris aedi dedicandae 23, 30, 14 pontifici max. 25, 2, 2 decemviris 3, 35 habentur a consule 3, 35; 27, 4, 3 a praetore 22, 33, 8; 25, 7, 5 a dictatore 25, 2, 4 dictator comitiorum causa 22, 33, 11; 27, 33, 6 interrege 8, 23, 17 praefecto urbis 1, 60, 4 a pontifice 25, 2, 2 de rogandi formula cf. 6, 40, 15; 21, 17, 4; 36, 1, 5 prohibentur a tribunis pl. 4, 25 comitia praeter aedilium tribunorumque pl. nulla habita 6, 35, 10 curiata rem militarem continent 5, 52, 16 lex curiata 5, 46, 11; 9, 38, 15 tributa 2, 56, 2 in Aventino habita 3, 54, 11 in Capitolio 33, 25, 7; 34, 53, 2 iis comitiis ut tribuni pl. fierent, rogatio 2, 56, 2 primi creati 2, 58 creati aediles pl. 2, 56, 2 quaestores 4, 54, 2 tribuni militum ut crearentur lex 9, 30, 3 cf. 42, 31, 5 habentur a tribunis pl. 3, 64, 4 a pontifice max. 3, 54, 11 bellum iubent 6, 21, 5 senatum iubent decernere ut pax fiat 30, 43, 2 die dicta a tribunis iudicant 2, 56, 3; 2, 56, 8; 2, 61, 2 ut quod plebes tributum iussisset, populum teneret, lex 3, 55, 3 plebiscito imperium prorogatum 10, 22, 9 cum primo intro vocatae tribus rogationem antiquassent, res de integro retractata 45, 36, 9 cf. tribus.
Comitiales dies 3, 11, 3.
Comitium 6, 15 tectum 27, 36, 8.
Commeatus vulgo per ambitionem dati 43, 11, 10; 43, 14, 7.
Commentarii Numae 1, 31, 8; 1, 32, 2 Servi Tulli 1, 60, 4 Philippi regis 33, 11 pontificum 6, 1, 2 et 10 commentarius Eumenis de apparatibus belli 42, 6, 3.
Commercia conubiaque Latinis populis adempta 8, 14, 10 Macedonum vetita inter singulas regiones 45, 29, 10.
Comoedia primum ad scaenam data F. 11 a.
Compasium 39, 36, 3.
Compedes ne minus quam decem pondo sint 32, 26, 18 Graeciae Demetrias, Chalcis, Corinthus a Philippo appellatae 32, 37, 4.
Comploratio mortuo Tarquinio Prisco habita 1, 41, 6.
Compsa traditur Hannibali 23, 1, 3 a Fabio recepta 24, 20, 5.
Compsanus ager 24, 44, 8.
Compulteria Samnitium capta a Fabio 24, 20, 5.
Comum oppidum captum 33, 46, 14.

Conciliabula 25, 5, 6 conciliabula et nundinae 7, 15, 13.
Concilium 1, 8 ad concilium vocata multitudo ibid. comitiorum causa habitum dimittitur 3, 64, 8 concilia populi dirempta ubi aves non admisissent 1, 36, 6 concilium patrum 4, 48, 5 plebis 2, 57, 2; 6, 38, 4 Poenorum permixtum senatui populi concilium 21, 14; 30, 24, 11 Acarnanum 43, 17, 6 Achaeorum 31, 25, 2; 32, 19, 6 Aequorum 3, 2, 3 Aetolorum 26, 24; 27, 30, 13 Panaetolicum et Pylaicum 31, 32, 3 Antiatium 3, 10, 8 Arcadum 32, 5, 5 Boeotorum 36, 6, 5 Etruriae 4, 23, 5 concilia Hispaniae 21, 19, 11 Latinorum 1, 50 Macedonum 45, 18, 6 Samnitium 10, 12, 2 Tarentinorum 8, 27, 9 concilia adempta Hernicis 9, 43, 24.
Concordiae aedes dedicata ab aedile cur. 9, 46, 6 biennio ante vota locatur 22, 33, 8 dedicata 23, 21, 7 ara Syracusis 24, 22 cf. 26, 23, 4 area 39, 56, 6; 40, 19, 2.
Condylon castellum 44, 6, 10.
Congiaria, quibus multi obligati erant 37, 57, 11.
Congonnetiacus Bituiti filius P. 61.
Coniuratio Tarquiniorum restituendorum causa 2, 3, 2 P. servitiorum Romae 4, 45 P. nobilium adulescentium de relinquenda patria 22, 53, 5 P. clandestinae coniurationes 39, 8, 3 pastorum 39, 41, 6 oppressa P. 101 Catilinae eruta P. 102 in Caesarem facta P. 116 militum Romanorum, se fugae ergo non abituros 22, 38, 4 Acarnanum, nisi victores se non redituros 26, 25, 11.
Conscripti patres unde appellati 2, 1, 11.
Consentia urbs 8, 24, 4 a Poeno capta 23, 30, 5 in dicionem Romanam venit 29, 38 cf. 30, 19, 10.
Consentini redeunt in fidem Romanam 25, 1, 2 ager 28, 11, 13.
Q. Considius trib. pl. agrariae legis auctor 2, 52, 3.
Consilium patrum 1, 9, 2.
Consualia ludi 1, 9, 6.
Consules primi creati comitiis centuriatis 1, 60, 4 de plebe quoque facere ut liceat rogatio 4, 1, 2 ut alter saltem de plebe esset, lex lata 6, 35, 5 P primus de plebe 6, 42, 9 P. duo patricii 7, 17, 13; 7, 18, 10; 7, 19, 6; 7, 22, 2; 7, 28, 10 primum duo plebei 23, 31, 13 consules reficiendi ut populo ius esset belli temporibus 27, 6, 7 iterum fieri lex vetabat P. 56 consul ante iustos annos Scipio P. 50 se ipsi renuntiant Cinna et Marius P. 80 in biennium Cinna et Carbo P. 83 unus consul Carbo ibid. ante annos viginti per vim creatus C. Marius P. 86 ante quaesturam cos. Cn. Pompeius P. 97 idem a senatu factus solus et absens P. 107 annorum novemdecim C. Octavius P. 119 immolant Iovi singulis bubus ineuntes magistratum 41, 14, 7 maioribus hostiis litant 31, 5, 3 cos. a dictatore iussus se abdicare 3, 29, 2 ad dictatorem sine lictoribus venit 22, 11, 5—6 a consule uno dictator dici potest 22, 8, 5 cf. 2, 18, 5 unus in urbe fasces habet 2, 1, 8 primi omnia iura regia habent ibid. a tribunis pl. in carcerem ducti P. 48; P. 55 iis minantur vincula tribuni pl. ni senatui pareant 4, 26, 9 inter consules senatumque contentiones 42, 10, 9—15 intercedunt SCtis 38, 42, 9; 38, 43, 14 consulis decreta senatus rescindit 42, 8, 5 indicunt quo conveniant senatores convocati 23, 32, 3 cf. 36, 3, 3 ab urbe proficiscuntur paludati cum lictoribus 31, 14; 36, 3, 14 vota nuncupant 31, 14 in consulum verba iurant milites quamquam per dictatorem conscripti 2, 32 dilectum habent 3, 11; 4, 1, 6 iis libera potestas facta supplendi exercitus et eligendi 27, 38, 9 ius habent templi dedicandi 9, 46, 6 alterum Latinum esse petunt Latini 8, 4 Campanum Campani 23, 6, 6.
Consulares legunt dictatorem 2, 18, 5.
Consulatus ortus ex domo Iunia 2, 5, 7 initus Kal. Sextilibus 3, 6 a. d. III Idus Sext. 3, 8, 3 Id. Decembr. 4, 37, 3 Id. Martiis 22, 1, 4; 31, 5, 2

Kal. Ianuariis P. 47 cf. F. 12 e ex quaestura petitus 32, 7, 9 ante iustam aetatem datus P. 50 eidem ultro iterum delatus P. 56 per complures annos continuatur P. 67.
Contenebra Etruscorum urbs vi capta 6, 4, 9.
Contestania Hispaniae civitas F. 19.
Contrebia Hispaniae urbs deditur 40, 33, 2 a Sertorio expugnata F. 19.
Contrebia quae Leucada appellatur F. 19.
Contrebienses F. 19.
Conubium novo populo petitur a vicinis gentibus 1, 9, 2 de conubio patrum et plebis rogatio 4, 1 perlata 4, 6, 43 P. conubia Latinis populis inter se adempta 8, 14, 10 Hernicis 9, 43, 24 Macedonibus 45, 29, 10 conubium vetustum cum Campanis 23, 4, 7.
Conventus a praetore Romano acti 31, 29, 9.
Convivium publicum 22, 1, 10.
Cooptatio tribunorum pl. 2, 33, 2; 3, 64, 9 pontificis max. 39, 46; 40, 42, 12 pontificum 40, 42, 11 triumviri epulonis ib. 7 decemviri sacrorum ib. 12 auguris ib. 13.
Copais palus 33, 29, 6.
Coquus in pretio esse coepit 39, 6, 9.
Cora colonia Latina ad Auruncos deficit 2, 16, 8; 2, 22, 2 militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 Coranus ager 8, 19, 5; 26, 8, 11.
Coracesium ab Antiocho oppugnatum 33, 20, 4.
Corax mons altissimus Oetae 36, 30, 4 ab Aetolis occupatus 37, 4, 7.
Corbio urbs a Coriolano Romanis adempta 2, 39, 4 iis dedita 3, 28, 11 diruitur 3, 30, 8; 3, 66, 6.
Corbio Hispaniae urbs expugnata 39, 42.
Corbis patruelem fratrem superat certamine de imperio inito 28, 21, 6 sqq.
Corcura 27, 15, 7 cf. Corcyra.
Corcyra 26, 14, 11 et 16; 27, 15, 7; 40, 42, 4.
Corcyraei 38, 11, 5; 45, 43, 10.
Cordubenses a Caesare deficiunt P. 111.
Coreli Thraecum gens 38, 40, 7.
Corfinium urbs a Caesare capta P. 109.
Corinthus 28, 7, 16 obpugnatur a L. Quinctio 32, 23, 3 compes Graeciae 32, 37, 4 a Philippo firmatur praesidio 33, 14, 2 Achaeis redditur praeter arcem 33, 31, 11 ibi concilium 34, 22, 6; 34, 48, 2 Acrocorinthus Achaeis redditur 34, 50, 8; 42, 16, 6 urbs praeclara ante excidium 45, 28, 2 diruta quam ob rem P. 52.
Corinthiacus sinus 26, 26, 2; 28, 7, 18.
Coriolanus vd. C. Marcius.
Corioli Volscorum urbs 2, 33, 5 incensa, capta ib. 9 P. Romanis a Coriolano adempta 2, 39, 3.
Cormasa urbs 38, 15, 7.
Cornelia tribus 38, 36, 9.
Cornelia gens 38, 58, 3.
Cornelia venefica suo ipsius medicamento epoto perit 8, 18, 9.
Cornelia Pompei uxor Cypron fugit P. 112.
A. Cornelius quaestor diem dicit M. Volscio 3, 24, 3.
A. Cornelius pont. max. 4, 27.
A. Cornelius trib. m. c. p. 6, 36, 6 iterum 6, 42, 3.
C. Cornelius vates Patavinus F. 33.
Cn. Cornelius cos. a classe Punica circumventus fraude capitur P. 17.
Cn. Cornelius legatus ad Philippum 33, 35, 3.
Cn. Cornelius flamen Dialis 41, 28, 7.
L. Cornelius cos. Sardos et Corsos Hannonemque vincit P. 17.
L. Cornelius legatus ad Antiochum 33, 39 ad Ptolemaeum 33, 41, 2.
L. Cornelius duumvir navalis 41, 1, 3.
M. Cornelius trib. m. c. p. 6, 36, 6; 6, 42, 3.
P. Cornelius dictator 4, 57, 6.
P. Cornelius trib. m. c. p. 5, 26, 2.
P. Cornelius trib. m. c. p. 6, 1, 8.
P. Cornelius trib. m. c. p. 6, 11.
P. Cornelius praefectus orae maritimae Campaniam vastat 9, 38, 2.
Ser. Cornelius cos. 2, 41, 12.
Ser. Cornelius flamen Quirinalis moritur 3, 32, 3.
Ser. Cornelius trib. m. c. p. 6, 36, 3.

Ser. Cornelius trib. m. c. p. 6, 38, 2.
Ser. Cornelius cos. 10, 1.
Ser. Cornelius trib. mil. 29, 2, 8.
A. Cornelius Arvina dictator 8, 38 Samnites devincit 8, 38—39.
A. Cornelius Arvina fetialis pacis Caudinae sponsores Samnitibus tradit 9, 10, 9.
P. Cornelius Arvina cos. 9, 42, 10 Samnites vincit 9, 43, 20 eo censore lustrum conditum 10, 47, 2.
P. Cornelius Asina interrex 22, 34 omnes exercitus ad urbis praesidium revocandos censet 26, 8, 2.
Cornelius Barbatus pont. max. cogitur verba dedicandae aedi praeire 9, 46, 6.
Cn. Cornelius Blasio praetor Siciliam sortitur 34, 43, 7.
Cn. Cornelius Blasio 33, 27 cf. Cn. Corn. Lentulus.
P. Cornelius Blasio legatus 43, 5, 10 quinquevir liti diiudicandae 45, 13, 11.
P. Cornelius Calussa pont. max., cum sella curuli non sedisset 25, 5, 4.
L. Cornelius Caudinus aed. cur. 27, 21, 9.
P. Cornelius Caudinus 26, 48, 9.
Cornelius Cethegus paludes Pomptinas siccat P. 46.
(Cornelius) Cethegus cum Catilina coniurat P. 102.
C. Cornelius Cethegus procos. vincit Hispanos 31, 49, 7 aed. cur. creatus Romam redit 31, 50, 6 cos. 32, 27, 5 ei et collegae Italia decreta 32, 28, 8 Insubres vincit 32, 30 P. triumphat de Insubribus in magistratu 33, 23, 4 censor 34, 44, 4 P. Matutae aedem dedicat quam voverat 34, 53, 3 Carthaginem legatus it 34, 62, 16 lustrum condit 35, 9.
L. Cornelius Cethegus P. 49.
M. Cornelius Cethegus pont. suffectus 25, 2, 2 aed. cur. ib. 6 comitia habet pontifici maximo creando 25, 5, 2 praetor Apuliam sortitur 25, 41, 12 in Sicilia rem gerit 26, 21, 13 et 17 Marcelli gloriae obtrectat 26, 26, 8 eius exercitus dimissus 26, 28, 10 censor 27, 11, 7 lustrum condit 27, 36, 6 cos. 29, 11, 10 in Etruriam missus 29, 13 iudiciorum terrore Etruriam continet 29, 36, 10 prorogato imperio Galliam obtinere iubetur 30, 1, 7 Magonem vincit 30, 18 moritur 33, 42, 5.
M. Cornelius Cethegus legatus 43, 1, 12 triumvir coloniae 43, 17.
P. Cornelius Cethegus aed. cur. 39, 7, 8 praetor 39, 23, 2 iterum dicitur praetor creatus esse 39, 32, 14 peregrinam sortitur 39, 38, 2 ei utraque iurisdictio mandatur 39, 39, 13.
P. Cornelius Cethegus decemvir agro dividendo 42, 4, 4.
L. Cornelius Cinna legatus Marsos vincit P. 76 cos. perniciosas leges fert P. 79 pulsus urbe Romae bellum infert ibid. vocato Mario urbem obsidet ibid. Ianiculo occupato repellitur P. 80 in urbem receptus consulem se renuntiat ibid. in biennium se creat consulem P. 83 ab exercitu suo, quem invitum adversus Syllam ducebat, interfectus ib. cf. F. 18 l.
A. Cornelius Cossus trib. mil. Lartis Tolumnii spolia opima fert 4, 19, 5 P. eius in triumpho gloria 4, 20, 2—3 trib. m. c. p. 4, 31 urbi praeest, dictatorem dicit 4, 31, 4 mag. equit. ib. 5.
A. Cornelius Cossus cos. 4, 30, 4.
A. Cornelius Cossus cos. 4, 51.
A. Cornelius Cossus dictator 6, 11, 10 Volscos fugat 6, 13 Manlium Capitolinum per viatorem citat 6, 15 in carcerem mittit 6, 16 de Volscis triumphat ib. 5.
A. Cornelius Cossus mag. equitum 7, 19, 10 iterum 7, 26, 12 cos. 7, 28, 10 in Samnites missus 7, 32, 2 ab eo exercitus in iniquum locum ductus P. Decii consilio servatur 7, 36 P. Samnites fundit ib. 12 P. Decium laudat donatque 7, 37 triumphat 7, 38, 3 cos. 8, 17, 5.
Cn. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 4, 49, 7 cos. 4, 54.
Cn. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 4, 61, 4.
Cn. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 4, 58, 6 iterum 5, 10 cf. 5, 12, 5.

P. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 4, 49.
P. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 4, 58, 6.
P. Cornelius Cossus trib. m. c. p. 5, 24.
Cn. Cornelius Dolabella rex sacrorum 27, 36, 5 moritur 40, 42, 8.
L. Cornelius Dolabella duumvir navalis 40, 42, 8 eum inaugurare regem sacrorum non vult pontifex max. ibid. ad populum provocat ib. 9.
P. (Cornelius) Dolabella legem fert de novis tabulis P. 113 eius fraude Trebonius occisus 119 a senatu hostis iudicatus ibid. Laudiciae obsessus moritur P. 121.
(Cornelius) Faustus dux Pompeianorum occisus P. 114.
(Cornelius) Lentulus P. 95.
(Cornelius) Lentulus coniurat cum Catilina P. 102.
Cn. Cornelius Lentulus (Blasio 33, 27) trib. mil. in pugna Cannensi L. Paulum saucium protegere studet 22, 49, 6 quaestor 25, 17, 7 Ti. Graccho interfecto exercitui praeest Capuae succurrit consulibus 25, 19, 4 aed. cur. 29, 11, 12 cos. 30, 40, 5 ambitiose sibi Africam provinciam petit ib. 7 SCto de pace intercedit 30, 43 in Hispaniam missus proconsul 31, 50, 11 ovans urbem ingreditur 33, 27.
Cn. Cornelius Lentulus augur 39, 45, 8.
Cn. Cornelius Lentulus triumvir coloniae 32, 2, 7.
Cn. Cornelius Lentulus cos. a Spartaco victus P. 96 eius aspera censura P. 98.
L. Cornelius Lentulus cos. 8, 22, 8 Samnitibus oppositus ib. 9 dictatorem dicit 8, 23, 13 pacis Caudinae accipiendae auctor 9, 4, 7 cf. 9, 15, 9.
L. Cornelius Lentulus pont. max. de vere sacro populum consulendum censet 22, 10 moritur 25, 2.
L. Cornelius Lentulus decemvir sacrorum 25, 2, 2 praetor Sardiniam sortitur 25, 41, 12—13 legatus Marcelli 27, 14, 4 moritur 42, 10, 6.
L. Cornelius Lentulus a Scipione Hispaniam accipit provinciam 28, 38 cum L. Manlio rebellantes Ilergetes comprimit 29, 3, 5 aed. cur. absens creatus 29, 11, 12 ei prorogatur imperium in Hispania 29, 13, 2 iterum 30, 2, 7 cf. 30, 41, 5 reversus triumphum postulat 31, 20, 2 ovans urbem intrat ib. 6 cos. 31, 49, 12 Italiam sortitur 32, 1, 2 ei prorogatum imperium 32, 8, 3 praetor urbis servorum tumultus comprimit 32, 26, 8 (errare videtur Livius, cf. L. Cornelius Merula).
L. Cornelius Lentulus victoriae nuntius Romam missus 44, 45, 3.
L. (Cornelius) Lentulus cos. F. 31 r.
P. (Cornelius) Lentulus a Caesare captus et dimissus P. 109 cos. F. 28 q.
P. Cornelius Lentulus praetor 24, 9, 4 in Siciliam missus 24, 10, 5 ei imperium prorogatur 24, 44, 4 iterum 25, 3, 6.
P. Cornelius Lentulus praetor 29, 38, 4 Sardiniam sortitur 30, 1, 9 cum classe Vticam appellit 30, 36, 2 legatus in Graecia 33, 35, 2 inter legatos ad Asiae res componendas 37, 55, 7 cos. 40, 18 proconsule provinciam obtinet 40, 36, 7 triumphat nullo bello gesto 40, 38, 9.
P. Cornelius Lentulus legatus missus in Cephallaniam 42, 37, 3 cf. ib. 7; 42, 56, 3.
P. Cornelius Lentulus inlustris iuvenis consulem sequitur tribunus mil. 42, 49, 9 aedilis ludos magnificos facit 44, 18, 8.
P. Cornelius Lentulus a Paulo missus ad Perseum 45, 4, 7.
Ser. Cornelius Lentulus legatus in Cephallaniam missus 42, 37, 1—3 cf. ib. 7 praetor 43, 11, 7 sortitur Siciliam 43, 15, 3.
L. Cornelius Maluginensis cos. 3, 22 Romae ad praesidium remanet ib. 3 Antiatium bellum an gesserit dubitatur ib. 7 pro decemviris verba facit 3, 40, 8 certamen inter Ap. Claudium et L. Valerium dirimit 3, 41, 4.
M. Cornelius Maluginensis decemvir 3, 35, 11 in Aequos missus 3, 41, 10.

M. Cornelius Maluginensis cos. 4,21.
M. Cornelius Maluginensis censor suffectus 5, 31, 6 P. cf. 9, 34, 20.
P. Cornelius Maluginensis trib. m. c. p. 4, 61, 4.
P. Cornelius Maluginensis trib. m. c. p. 5, 16.
P. Cornelius Maluginensis trib. m. c. p. 5, 36, 12.
Ser. Cornelius Maluginensis trib. m. c. p. 6, 6, 3 iterum 6, 18 tertium 6, 22.
Ser. Cornelius Maluginensis trib. m. c. p. 6, 27, 2.
Ser. Cornelius Maluginensis mag. equit. 7, 9, 3.
A. Cornelius Mammula propraetor litteras ex Sardinia ad senatum mittit 23, 21, 4 cf. 23, 32, 8; 23, 34, 10.
A. Cornelius Mammula praetor 35, 24, 6 Bruttios sortitur 36, 2, 6 cf. 37, 2, 7.
M. Cornelius Mammula legatus 42, 6, 5.
P. Cornelius Mammula praetor Siciliam sortitur 40, 35, 8.
Cn. Cornelius Merenda praetor Sardiniam sortitur 34, 43, 7.
P. Cornelius Merenda ambit consulatum 22, 35.
Cn. Cornelius Merula inter legatos ad res Asiae componendas 37, 55, 7.
L. Cornelius Merula praetor urbanus 32, 7, 13 et 32, 8, 5 (cf. L. Cornelius Lentulus 32, 26, 8) triumvir coloniae 34, 45, 5 cos. 34, 54, 2 ei Gallia evenit 34, 55, 6 Boios proelio vincit 35, 5 de eius temeritate litterae privatim Romam missae 35, 6, 9 frustra triumphum postulat 35, 8, 3.
P. Cornelius Rufinus dictator 8, 17, 3.
P. Cornelius Rufinus consularis senatu motus quod decem argenti pondo facti habet P. 14.
P. Cornelius Scapula cos. 8, 22.
Cn. Cornelius Scipio Calvus a fratre Publio in Hispaniam mittitur 21, 32, 3 clementiae fama populos conciliat 21, 60, 4 Hannonem vincit ib. 7 Hasdrubalem insecutus Ilergetes recipit 21, 61, 7 Ausetanos ad deditionem cogit ib. 11 Lacetanos auxilium ferentes finitimis insidiis excipit ib. 8 in hiberna redit ib. 11 Hasdrubalis classem fundit 22, 19, 11 progreditur ad Castulonensem saltum multis populis receptis 22, 20, 12 cum Publio fratre communi consilio bellum gerit 22, 22, 3 ipse terra, frater navibus 23, 26, 2 Hasdrubalem vincunt 23, 29 P. litteras Romam mittunt 23, 48, 4 feliciter pugnant 23, 49, 10 et 13 Iliturgim et Bigerram obsidione eximit 24, 41, 9 sqq. ad Mundam vulneratur 24, 42, 2 lecticula in aciem vectus confligit ib. 5 a Celtiberis deseritur 25, 33, 7 tumulum occupat 25, 35, 7 sqq. eius mors 25, 36, 13 P. desiderabatur ab Hispanis ib. 16 cf. P. Cornelius Scipio frater.
Cn. Cornelius Scipio praetor 40, 44, 2 peregrinam sortitur ib. 6.
Cn. Cornelius Scipio pontifex suffectus 32, 7, 15 praetor Galliae partem sortitur 41, 8, 3.
Cn. Cornelius Scipio Hispallus cos. 41, 14, 4 ei sacrificanti hostiae iecur diffluit 41, 15 parte membrorum captus discedit 41, 16, 3.
L. Cornelius Scipio interrex 7, 21, 4 cos. 7, 23.
L. Cornelius Scipio cos. 10, 11, 10 Etruscos vincit 10, 12, 6 pro praetore 10, 25, 11 cf. 10, 26, 8.
L. Cornelius Scipio legatus 10, 40, 7.
L. Cornelius Scipio (Asiaticus 37, 58, 6 P. Asiagenes 39, 44) a Publio fratre ad Orongin urbem expugnandam mittitur 28, 3, 2 eam capit ib. 13 Romam mittitur 28, 4, 4 cf. 28, 17 Messanae in praesidio relictus 29, 7, 2 fratrem in Africam sequitur 29, 25, 10 Romam legatus it 30, 38, 4 praetor 34, 54, 2 Siciliam sortitur 34, 55, 6 consulatum frustra petit 35, 24, 4 legatus ex Graecia 36, 21, 7 cos. 36, 45, 9 ei Asia decreta 37, 1, 10 P. Aetolis indutias dat 37, 7, 6 per Macedoniam et Thraciam ducit ib. 16 ad Hellespontum 37, 33, 4 prope hostem castra ponit 37, 38, 2 eum aggredi constituit 37, 39, 5 ad Magnesiam vincit 37, 41, 2 sqq. P. Asiaticum se appellari vult 37, 58, 6 P. triumphat 37, 59, 2 fratre reo

absente morbum excusat 38, 52, 3 tribunos appellat ib. 8 legis Petilliae dissuasor 38, 54, 8 peculatus damnatur 38, 55, 5 P. eius fiducia ib. 11—13 eius statua in monumento Scipionum 38, 56, 4 cf. 8 sqq. cum in carcerem duceretur, Ti. Gracchus intercedit 38, 57, 3 P. in carcerem duci coeptus 38, 58, 2 pro eo verba facit P. Nasica ib. 3 intercedit Ti. Gracchus 38, 60, 4 in eius bona quaestores missi ib. 8 P. pecuniam a cognatis collatam non accipit ib. 9 P. ludos facit 39, 22, 8 censuram petit 39, 40, 2 ei equus ademptus 39, 44 cf. 39, 56, 7.

L. Cornelius Scipio praetor peregrinus 41, 21 et 41, 27, 2 senatu motus ibid.

L. Cornelius Scipio quaestor 45, 44, 7.

L. Cornelius Scipio cos. P. 85 eius milites ad Syllam transeunt ibid.

L. (Cornelius) Scipio cos. F. 18 m.

M. Cornelius Scipio praetor 41, 14, 5 provinciam iureiurando recusat 41, 15, 10 senatu motus 41, 27, 2.

P. Cornelius Scipio mag. equit. 5, 19, 2 trib. m. c. p. 5, 24 interrex 5, 31, 8 iterum 6, 1, 8.

P. Cornelius Scipio ex primis aedilibus 7, 1, 2 mag. equit. 7, 24, 11.

P. Cornelius Scipio dictator 9, 44.

P. Cornelius Scipio cos. 21, 6, 3 ei Hispania evenit 21, 17 mari pervenit Massiliam et castra ad Rhodanum locat 21, 26, 3 trecentos equites speculatum mittit ib. 5 castra Hannibalis deserta videns ad naves redit 21, 32, 2 Genuam repetit ib. 5 ad Padum festinat 21, 39, 3 ad Ticinum milites cohortatur ib. 10 flumen traicit 21, 45, 3 speculatum profectus et vulneratus a filio defenditur 21, 46, 7 P. redit ad Padum 21, 47, 2 dein ad Trebiam 21, 48, 4 cum collega dissentit dilaturus proelium 21, 52, 7 Placentiam ducit clade ad Trebiam accepta 21, 56, 9 in Hispania communi consilio cum fratre rem gerit 22, 22, 3 ipse navibus, terra frater 23, 26, 2 Hasdrubalem vincunt 23, 29 P. litteras Romam mittunt 23, 48, 4 Syphacem sibi conciliant 24, 48, 2 P. iis provincia prorogatur 25, 3, 6 Indebili obviam profectus ab adsecutis a tergo hostibus caeditur cum exercitu 25, 34, 11 P.

P. Cornelius Scipio P. F. Africanus ob egregiam victoriam de Poenis appellatus 21, 46, 8 P. patrem servat ad Ticinum ib. 7 P. trib. mil. 22, 53, 2 ad eum summa imperii ultro a militibus delata ib. 3 nobiles adulescentes coniurantes de relinquenda patria iurare cogit, non deserturos ib. 9 P. aed. cur. ante iustam aetatem 25, 2, 6 P. omnium consensu pro consule in Hispaniam missus 26, 18, 9 P. eius indoles et stirps divina 26, 19 P. Emporiis copias exponit ib. 11 exercitum adloquitur 26, 41, 2 Carthaginem novam adgreditur 26, 42, 3 milites oratione incendit 26, 43, 3 quingentos per stagnum in urbem ducit 26, 45, 7 P. ingenti praeda potitur 26, 47 sqq. milites collaudat donatque 26, 48 obsides benigne curat 26, 49 captivam sponso cum dote restituit 26, 50 cura habita exercitus et urbis Tarraconem proficiscitur 26, 51, 9 ei imperium prorogatum, donec revocatus foret 27, 7, 17 socios navales exercitui terrestri addit 27, 17, 6 Hasdrubalem vincit ad Baeculam 27, 18 P. regium nomen aspernatur 27, 19, 4 Massivam dimittit cum donis ad Masinissam ib. 8 P. Silanum mittit adversus Hannonem 28, 15 contra Hasdrubalem profectus Lucium fratrem relinquit 28, 3, 2 cf. 28, 13, 4 pugnae ordinem mutans hostem fallit 28, 14, 6 vincit 28, 14—15 eius ductu quinto anno postquam provinciam accepit in Hispania debellatum 28, 16, 14 P. in Africam traicit ad Syphacem 28, 17, 12 P. uno lecto cum Hasdrubale accumbit 28, 18, 5 P. foedere icto cum Syphace redit ib. 12 P. Iliturgin aggreditur 28, 19, 4 milites suo periculo inflammat ib. 17 urbe capta Castulonem ducit 28, 20, 8 munus gladiatorium

in honorem patris patruique edit 28, 21 P. gravi morbo implicitus 28, 24 exercitum seditiosum adloquitur 28, 27 seditionem opprimit 28, 29, 12 P. Ilergetes et Lacetanos rebellantes vincit 28, 33 pecuniam iis imperat 28, 34, 11 eius maiestas corporis et habitus vere virilis 28, 35, 6 cum Masinissa amicitiam iungit ib. 12 P. Gaditanos in dicionem accipit 28, 37, 10 P. Romam redit 28, 38 res gestas in senatu exponit ib. 2 creatur cos. ib. 6 P. centum boves in Capitolio sacrificat ib. P. ei Sicilia provincia extra sortem data ib. 12 eius oratio in senatu de Africa provincia sibi designanda 28, 43, 2 ei Sicilia data permissumque, ut in Africam traiceret 28, 45, 8 P. classem aedificat armatque ex voluntariis stipendiis ib. 13 trecentos Siculos cogit totidem iuvenes armis equisque instruere 29, 1 ad Locros recipiendos mittit 29, 6, 9 ipse aggressus Hannibale fugato urbem capit 29, 7 P. ibi seditionem militarem sedat 29, 9, 8 ei prorogatum imperium 29, 13, 3 eius mollitia et licentia in senatu insimulatur 29, 19 ad eius culpam cognoscendam legatio missa a senatu 29, 20, 11 P. (cf. P. 29) purgatus infamia 29, 22 P. milites Syphacis defectionem celat 29, 24, 4 legiones Cannenses secum traicit ib. 12 quantas copias traduxerit 29, 25 eius transitus ib. 5 sqq. cum Masinissa Hannonem vincit caeditque 29, 34 P. ab Utica abscedere coactus hiberna communit 29, 35 P. ei prorogatum imperium, donec debellatum foret in Africa 30, 1, 10 bina hostium castra delet 30, 6, 6 P. hostes fugat 30, 8, 4 classem defendit 30, 10 Syphacem captum excipit 30, 13, 8 Masinissam castigat ob intemperantiam 30, 14, 4 P. donat et laudat 30, 15, 11 legatis Carthaginiensibus pacis leges dicit 30, 16, 10 eum in Africa bellum gerere omnes tribus iubent 30, 27, 3 eius colloquium cum Hannibale 30, 30 P. aciem instruit 30, 33 Hannibalem vincit ib. 12 sqq. pacis condiciones dicit 30, 37 ei imperium prorogatur 30, 40, 13 pacem dare ex decem legatorum sententia iubetur 30, 43, 3 Masinissae Syphacis regnum donat 30, 44, 12 ex Africa traicit 30, 45 triumphum agit clarissimum ib. 2 P. Africani cognomen accipit ib. 6 P. censor 32, 7, 2 repugnat quominus de Hannibale legati Carthagine querantur 33, 47, 4 cos. iterum 34, 42, 4 eius de bello Antiochi sententia 34, 43, 4 princeps senatus lectus 34, 44, 4 cf. 34, 48; 34, 54, 8 legatus in Africam 34, 62, 16 fratrem commendat consulatum petentem 35, 10, 5 eius colloquium cum Hannibale de summo imperatore 35, 14, 5 P. se fratri in Asiam legatum iturum dicit 37, 1, 9 P. causam quaerens relinquendi honeste Aetolici belli clemens Aetolis 37, 6, 5 Salius erat 37, 33, 7 a comitate quae sine luxuria esset non aversus 37, 7, 15 placabilis satietate gloriae 37, 34, 3 eius filius captus ab Antiocho ib. 4 ad eum legatus regis de pace missus ib. 8 eius responsum 37, 36, 3 aeger Elaeam deductus 37, 37, 6 ei filius redditus ibid. cf. 37, 45, 6—11 princeps senatus tertium lectus 38, 28, 2 a tribunis accusatus pecuniae captae 38, 50, 5 P. orationem magnificam habet de rebus a se gestis ib. 11 prodicta causa contionem avertit a tribunis memoria Hannibalis eodem die victi 38, 51, 5 P. in Liternum concedit 38, 52 P. eius gratia Ti. Sempronius tribunus separatim decernit ib. 9 cf. 38, 53 Literni moritur ib. 8 eius laudes ib. 9 cf. 38, 55, 2 in eius fine multa dubia 38, 56—57 eius mors 39, 52 P. cf. 44, 16, 10.

P. Cornelius Scipio Africani filius augur 40, 42, 13.

P. Cornelius Scipio Africanus censor 40, 51, 4.

P. Cornelius Scipio Africanus Aemilianus naturalis L. Aemilii filius, adoptione Africani nepos 44, 44, 2 patrem comitatur in Graeciam 45, 27, 6 exemplo suo omnes ad mili-

tiam incitat P. 48 trib. mil. provocatorem Hispanum occidit murumque urbis primus transcendit ibid. castellum Romanorum liberat P. 49 exercitum fugatum servat ibid. a Catone laudatus ibid. Masinissae regnum inter tres eius filios dividit P. 50 aedilitatem petens cos. creatur P. 50 ei extra sortem Africa datur P. 51 Hasdrubalis castris captis ipsa urbe potitur ibid. exemplo patris ludos facit ibid. triumphat P. 52 ei ultro defertur consulatus P. 56 cf. F. 14 f. Numantiam obsidens disciplinam effrenatam restituit P. 57 Antiochi dona in tabulas publicas referre iubet ibid. Numantiam captam delet P. 59 triumphat ibid. dissuadet rogationem Papiriam gravissima oratione ibid. mortuus in cubiculo inventus ibid. eius uxor Sempronia suspecta ibid.

P. Cornelius Cn. F. Scipio Nasica adulescens nondum quaestorius optimus vir a senatu iudicatus matrem Idaeam excipit 29, 14, 8 P. triumvir coloniae supplendae 31, 49, 6 aed. cur. 33, 25 praetor Hispaniam ult. sortitur 34, 43, 7 multa secunda proelia facit 35, 1, 3 Lusitanos proelio vincit ad Ilipam propraetor ib. 5 consulatum petens repulsam patitur 35, 10, 2 sqq. cos. creatus 35, 24, 5 Italiam sortitur 36, 2, 2 ludis quos ipse voverat faciendis pecuniam a senatu postulat 36, 36 Idaeae aedem dedicat P. 36 cum Bois egregie pugnat 36, 38, 5 P. contra tribunum pl. obtinet, ut de solis Bois triumphet 36, 40, 10 procos. in Boios missus 37, 2, 5 censuram petit 37, 57, 10 cf. 38, 35, 4 ei Africani filia maior nupta 38, 57, 2 orationem habet pro L. Cornelio 38, 58, 3 censurae candidatus 39, 40, 2 triumvir coloniae 39, 55, 6 cf. 39, 56, 7 ab Hispanis patronus nominatur 43, 2, 5 Catoni adversatur suadenti bellum Punicum P. 48. 49 eo auctore theatrum destruitur P. 48.

P. Cornelius Scipio Nasica aed. ludos magnificos facit 44, 18, 8 a L. Paulo missus ad occupandas angustias 44, 35, 14 dissuadet de pugna differenda 44, 36, 9 ei respondet consul ib. 12 et 44, 38 Amphipolim missus 44, 46 ad depopulandos Illyrios 45, 33, 8 cos. Illyrios domat P. 47.

P. Cornelius (Scipio) Nasica Serapio cos. P. 55 unde Serapionis cognomen ceperit ibid. eo auctore Ti. Gracchus ab optimatibus occisus P. 58.

P. Cornelius Scipio consulatum ambit P. 107 Pompeianarum partium imperium accipit P. 113 a Caesare victus honestam mortem occumbit P. 114 cf. Liv. ap. Tac. ab exc. d. Aug. 4, 34.

P. Cornelius Sisenna praetor urbanus 39, 45, 5.

L. Cornelius Sulla sv. Sylla quaestor C. Marii P. 66 Ariobarzanem in regnum Cappadociae restituit P. 70 legatus Samnites vincit P. 75 Hirpinos domat, Samnites vincit ibid. cos. adversatur Sulpicio et Mario P. 77 utrumque urbe expellit ibid. colonias deducit ibid. expugnat Athenas P. 81 Mithridatem bis vincit P. 82 Thracas vincit P. 83 ad eum legati Roma de pace missi ibid. pacem cum Mithridate init ibid. ad eum transeunt Fimbriae milites ibid. a senatu frustra exulum restitutionem postulat P. 84 in Italiam traiecto exercitu frustra pacem temptat P. 85 C. Norbanum vincit ibid. ad eum transit alterius consulis exercitus et nobilitas ex urbe ibid. cum Italicis foedus iungit P. 86 eius fiducia victoriae ibid. C. Marium fundit et Praeneste obsidet P. 87 Romam recipit ibid. Carbonem ter vincit, Samnitibus victis victoriam crudelitate inquinat P. 88 dictator dictus leges fert P. 89 Q. Lucretium Ofellam occidi iubet ibid. Aesernia capta legionibus agros dividit ibid. mortuus in campo sepelitur P. 89 eius uxor Caecilia F. 15 cf. F. 15—17 et 18 l.

P. Cornelius Sulla praetor 25, 2, 5 urbanam et peregrinam sortitur

25, 3, 2 Apollini ludos facere iubetur 25, 12, 12 ei dilectus mandatur 25, 22, 4 consulibus litteras mittit ib. 11.
P. Cornelius Sulla praetor sortitur Siciliam 39, 8, 2.
Ser. Cornelius Sulla ex decem legatis in Macedoniam 45, 17, 3.
Cornicines quintae classi adscripti 1, 43, 7.
Cornicula militiae praemia 10, 44, 5.
Corniculana captiva mater Servii Tullii 4, 3, 12 cf. 1, 39, 5.
Corniculum Latinorum urbs capta 1, 38, 5.
Q. Cornificius P. Sestium in Africa vincit P. 123.
Cornus Sardiniae urbs 23, 40, 5 receptaculum fugae a Manlio capta 23, 41, 5.
Corolamus Boiorum regulus consulem vincit 33, 36, 4.
Corona aurea Iovi a Latinis missa 2, 22, 2 aurea parvi ponderis a sociis lata 3, 57, 7 populi iussu Iovi lata 4, 40, 4 a Carthaginiensibus missa 7, 38, 2 a Saguntinis in Capitolio posita 28, 39, 16 Delphos missa ex praeda Hasdrubalis 28, 45, 12 ab Attalo missa 32, 27 cf. 43, 6, 6—7 ab exteris gentibus Romam latae 44, 14, 3 viginti millium aureorum a Rhodiis decreta 45, 25, 7 aurea dictatori ab exercitu data 3, 29, 3 Augusto decreta F. 53 ee. aureae et argenteae militiae praemia 10, 44, 3 cf. 7, 26, 10; 7, 37 civicas octo, murales duas profert Manlius 6, 20, 7 muralis aurea 23, 18, 7 de murali certamen 26, 48, 5 navali donatur primus Agrippa P. 129 obsidionalis graminea P. Decio datur 7, 32, 2 vallaris 30, 28, 6 coronatus populus Apollinares spectat 25, 12, 15.
Coronea Boeotiae 33, 29, 6 obsessa a Quinctio ib. 9.
Coronaei 42, 44, 4 eorum ager vastatus 36, 20, 3 Persei partibus favent 42, 46, 9 pro iis SC. factum 43, 4, 11.
Corone urbs 39, 49.
Corrhagum Macedoniae castellum Apustius capit 31, 27, 2.
Corragus Macedo 38, 13, 3.
Corragus Eumenis praefectus 42, 67, 4.
Corribilo Hispaniae nobilis regulus captus 35, 22, 5.
Corsica P. 17; 22, 31; 30, 39, 2; 42, 1, 3.
Corsi a L. Cornelio victi P. 17 subacti P. 20 cf. 21, 61, 4 victi obsides dant 40, 34, 12 acie victi 42, 7 cum iis bellum P. 46.
Cortona Etruriae caput 9, 37, 12; 22, 4.
Cortonenses montes 22, 4, 2.
Cortuosa Etruscorum urbs vi capta 6, 4, 9.
Ti. Coruncanius primus de plebe pont. max. P. 18.
Corvus M. Valerium cum Gallo pugnantem adiuvat 7, 26, 3 P. inde Corvi cognomen ib. 12 P.
Corycum Teiorum promunturium 37, 12, 10; 37, 29, 7.
Corycus Ciliciae urbs capta ab Antiocho 33, 20, 4.
Corycus portus 36, 43, 13.
Corylenus urbs 37, 21, 5.
Cos ab Atto Navio discissa 1, 36, 4.
Cosani fidem Romanis servant 27, 10, 7 colonos novos petentes non impetrant 32, 2, 7 iis augetur colonorum numerus 33, 24, 8.
Cosanus portus 22, 11, 6; 30, 39.
Cosconius Samnites vincit P. 75.
M. Cosconius trib. mil. in acie cadit 30, 18, 14.
M. Cosconius praetor Sordiscos vincit P. 56.
Cossura insula P. 89.
Cotto Bastarna nobilis 40, 57, 3.
Cotton oppidum 37, 21, 5.
Cotys Odrysarum rex Persei partes sequitur 42, 29, 12 in eius exercitu 42, 51, 10 Seuthis filius ibid. cf. 42, 57, 6 laevo cornu praeest 42, 58, 6 cum donis ad suum regnum tutandum dimissus 42, 67, 4—5 ex pugna Pydnensi fugit 44, 42, 3 cf. 45, 6, 2 filium captivum obsidibus missis a Romanis petit 45, 42, 6 coactus Perseum se bello iuvisse profitetur ib. 7 ei filius remissus ib. 12.
Cous 37, 16, 2.
Cranii 38, 28, 6.

Cranon Thessaliae urbs ab Antiocho capta 36, 10; 42, 64, 7.
Crassus cf. Claudii et Licinii.
C. Crastinus F. 32.
Cratera aurea Apollini Delphos missa 5, 25, 10.
Craterus 35, 26, 5.
Creditori debitor fama et corpore satisfacit 6, 34, 2 cf. 8, 28, 9.
Cremaste Larisa urbs 31, 46, 12.
Cremera flumen 2, 49, 8 ad Cremeram Fabii caesi 2, 50 P.
Cremona colonia deducta P. 20 cf. 21, 25, 2; 21, 56, 9 a Gallis oppugnatur 31, 10, 3 cf. 34, 22, 3 eo novi coloni ducti 37, 46, 10.
Cremonenses Romanis fidem servant 27, 10, 7 agrum suum a Gallis incursari queruntur 28, 11, 10 dissipati in urbem redire coguntur 32, 26, 3 consuli gratias agunt 33, 23 in triumpho ib. 6 cohors Cremonensis 44, 40, 6.
Cremonis iugum 21, 28, 7.
Crene urbs 37, 21, 5.
Creon Antigonensis praefectus Persei 44, 32, 7.
Creta 34, 35, 9; 37, 60, 2 eo legati Roma missi 42, 35, 7 cf. F. 25.
Creta pluit 24, 10, 7.
Cretenses sexcenti inter auxilia Romana 24, 30, 13 in exercitu Philippi 31, 35 a Nabide auxilia dati consuli 32, 40, 4 in exercitu Romano 33, 3, 10; 37, 39, 10; 42, 35, 6 a Nabide conducti 34, 27, 2 auxiliares in exercitu Achaeorum 35, 28, 8 Antiochi in exercitu 37, 40, 8 Q. Fabii praetoris minas non timent 37, 60, 5 eorum intestina seditio 41, 25, 7 in exercitu Persei 42, 51, 7 armatus Creticus 42, 45, 10 triste senatus responsum ferunt, quod maior eorum numerus cum Perseo militabat quam cum Romanis 43, 7 quingenti regem fugientem comitantur 44, 43, 8 M. Antonium vincunt P. 97 adversus eos bellum gerit Q. Metellus P. 98 cf. 99 iis leges datae a Metello P. 100.
Creusa Ascanii mater 1, 3, 2.
Creusa Thespiensium emporium 36, 21, 5.
Crito Boeotius Philippi legatus 23, 39, 3.
Critolaus Achaeorum dux victus mortem sibi consciscit P. 52.
Crixus gladiatorum dux P. 95 caesus cum exercitu P. 96.
Croton 1, 18, 2 urbs praeter arcem a Bruttis expugnata 23, 30, 7 cf. 24, 2, 10 eius situs 24, 3 Poenis arx relinquitur ib. 15 cf. 26, 39, 7 eo colonia deducta 34, 45, 4 Graeci habebant ibid.
Crotonienses ad Hannibalem deficiunt 22, 61, 12 Locros abeunt urbe capta a Bruttis et Hannone 24, 3, 15 Crotoniense bellum 29, 18, 16 in agro Crotoniensi pugna 29, 36, 4 P.
Crustumerium colonia deducta 1, 11, 3 capta 1, 38, 4 Crustumeria capta 2, 19, 2 Crustuminus ager fertilis 1, 11, 4.
Crustumina tribus 42, 34, 2.
Crustumini Romam veniunt invitati 1, 9, 8 ob raptas filias bellum inferunt et vincuntur 1, 11, 3.
Crustumini montes 5, 37, 7.
Cuballum 38, 18, 5.
Culchas Hispaniae regulus auxilia praebet Scipioni 28, 13, 3 in armis 33, 21, 7.
Culleus P. 68 insutus in culleum matricida P. ibid.
Cumae frumentum Romanis praebent 2, 9, 6; 4, 25, 4 ibi frumentum coemptum et retentum pro Tarquiniorum bonis 2, 34, 4 Cumarum tyrannus Aristodemus 2, 21, 5 ibi Tarquinius Superbus moritur ibid. antea Graecorum urbs, a Campanis capta 4, 44, 12 cf. 23, 15, 6 urbem aggreditur Hannibal 23, 36, 7 ager vastatur 24, 13, 16 cf. 25, 7, 8; 27, 23, 2; 30, 38, 8.
Cumani Ariciam a Porsina obsessam adiuvant 2, 14, 6 iis civitas sine suffragio data 8, 14, 11 Chalcide Euboica originem trahunt 8, 22, 5 municipes Cumani fiunt Campani equites 23, 31, 10 a Campanis tentati consuli fraudem nuntiant 23, 35, 10 eis permissum ut Latine loquerentur 40, 42, 13 Cumanus Apollo 43, 13, 4.

Cumanae aquae 41, 16, 3.
Cuneus Macedonum, phalanx ab ipsis appellatus 32, 17, 11 cunei Latinorum in acie 8, 10, 6 Hispanorum 39, 31, 3.
Cuniculorum usus in oppugnationibus 4, 22, 4; 5, 19, 10 transversi hostium cuniculos excipientes 23, 18, 9 Macedonum cuniculi 36, 25, 4 cf. 38, 7, 6.
P. Curatius trib. pl. 5, 11, 4.
Cures Sabinorum urbs 1, 13, 5 inde Quirites nomen ibid.
Curiae triginta a Romulo institutae 1, 13, 6 P. iis raptarum mulierum nomina data ibid. curia Faucia 9, 38, 15 Hostilia 1, 30, 2; 5, 55 Pompei P. 116; F. 46 u in curia P. Clodii corpus a plebe crematum P. 107.
Curiata vd. comitia et lex.
Curiatii trigemini Albani 1, 24 certamine cum Horatiis inito cadunt 1, 25, 3—12 nobiles Albani in patres lecti 1, 30, 2.
Curiatius trib. pl. P. 55.
P. Curiatius cos. 3, 22 decemvir 3, 33, 3.
Curio maximus primus de plebe 27, 8, 3.
M.' Curius trib. pl. comitia impedit 32, 7, 8.
Curius Dentatus cos. Samnites et Sabinos vincit P. 11 de iis bis in eodem magistratu triumphat ibid. in dilectu habendo acer P. 14 Pyrrhum Italia expellit ibid.
Currus cum corona aurea Augusto decretus F. 53 ee currus falcati Antiochi 37, 41, 5 cf. F. 2.
C. Curtius cos. 4, 1 comitia habens tribunis militum creandis parum recte tabernaculum capit 4, 7, 3.
M. Curtius equo insidens in specum fori se immittit 7, 6, 5 P.
Curtius lacus a Mettio Curtio appellatus 1, 13, 5 immo a M. Curtio 7, 6, 5.
Curules magistratus cum nulli essent in republica, interrex creatus 4, 7, 7 nullos creari patiuntur tribuni pl. 6, 35, 10 duos magistratus, praesertim curules unus simul gerere non potest 39, 39, 4 curulis sella ab Etruscis sumpta 1, 8, 3 curules equi 24, 18, 10
Cusibi Hispaniae urbs 35, 22, 7.
Cutiliae 26, 11, 10.
Cutina Vestinorum urbs capta 8, 29, 13.
Cyatis Sames arx 38, 29, 10.
Cyclades insulae 34, 26, 11; 44, 28, 2 inter Cycladas fretis maioribus et minoribus divisas regio ventosissima est 36, 43.
Cycliadas Achaeorum praetor 27, 31, 10 perperam in regiis adsentatoribus habitus Philippo libere resistit 31, 25, 9 factionis Macedonicae princeps expellitur 32, 19, 2 exul apud Philippum 32, 32, 10.
Cydas Gortyniorum dux in exercitu Romano 33, 3, 10.
Cydas Cretensis Persei nuntius 44, 13, 9 ex intimis Eumenis 44, 24, 9.
Cydonia Cretae urbs obsessa P. 98 expugnata P. 99.
Cydoniatae 37, 60, 3.
Cylarabis gymnasium Argivum 34, 26, 2.
Cyllene 27, 32, 2.
Cyme deficit ad Antiochum 37, 11, 15.
Cymaei 38, 39, 8.
Cymine oppidum 32, 13, 10.
Cynosarges Herculis templum Athenis 31, 24, 17 a Philippo incensum ib. 18.
Cynoscephalae tumuli 33, 7, 3 ibi pugna ib. sqq.
Cynus Emporium Locridis 28, 6, 12.
Cyparissia 32, 21, 23.
Cyphaera Thessaliae castellum 32, 13, 14.
Cyprius vicus Romae 1, 48, 4.
Cyprus 33, 41, 6; 45, 11, 9 eam sibi dedi vult Antiochus ib. 11 eo fugit Ptolemaeus P. 59 provincia fit P. 104 cf. P. 112.
Cypsela a Philippo capta 31, 16, 4; 38, 40, 5.
Cyrenae 23, 10, 11; 34, 62, 10 ab Aegypto seiunctae P. 47 cf. P. 52 Romanis a Ptolemaeo Apione datae liberae esse iubentur P. 70.
Cyretiae Philippo ademptae 31, 41, 5 a Menippo captae 36, 10, 5 cf. 36, 13, 4 a Perseo captae 42, 53, 9.

Cyrtaei funditores 37, 40, 9.
Cyrtii inter auxilia Eumenis 42, 58, 13.
Cyrus Persarum rex 9, 17, 6.
Cythnus insula Macedonum praesidio tenetur 31, 15, 8; 31, 45, 9.
Cyzicus 41, 20, 7 ibi Prytaneum ibid cf. P. 95.
Cyzicena navis 31, 17, 6.

Daedala castellum 37, 22, 3.
Dahae 35, 38, 5 in Antiochi exercitu 37, 38, 3.
Dalmatae victi et domiti, quia Illyrios vastaverant P. 47 subacti P. 62 iterum subacti P. 131 domiti P. 132 iterum P. 141.
Damarata Hieronis filia, Adranodori uxor maritum revocat ad affectandum regnum 24, 22, 8 eum stimulat 24, 24, 2 necatur 24, 25, 11.
Damippus Lacedaemonius missus Syracusis ad Philippum a Romanis capitur 25, 23, 8 de eius redemptione agitur ib. 10.
Damiurgi decem magistratus Achaeorum 32, 22, 2; 38, 30, 4.
Damius dux Eumenis 44, 28, 4.
Damocles Argivus maioris animi quam consilii adulescens praesidium Nabidis expellere conatur 34, 25, 7 a Lacedaemoniis circumventus et interfectus ib. 11.
Damocritus praetor Aetolorum pecunia, ut fama est, a Philippo accepta consilium de bello differt 31, 32 Aetolos ad bellum excitat 31, 40, 9 Aetolos castigando deterret, quominus in Aegypto militent 31, 43, 6 ad Nabim missus 35, 12, 6—7 praetor Aetolorum Quinctio belli decretum poscenti superbe respondet 35, 33, 9 Romanis traditur 36, 24, 12 in lautumias coniectus 37, 3, 8 e carcere effugiens priusquam comprehenderetur gladio se transfigit 37, 46, 5.
Damoteles Aetolorum legatus 38, 8 cf. 38, 9, 2.
Daorsei populus immunitate donati 45, 26, 14.
Daphne 33, 49, 6.
Darda Epirotarum praetor 29, 12, 11.
Dardani 26, 25, 3 in Macedoniam effusi 27, 33 cf. 28, 8, 14 ex Macedonia redeuntes ab Athenagora turbantur 31, 43 a Philippo repulsi 33, 19 cf. 38, 16 gens infestissima Macedonum a Bastarnis petitur 40, 57, 5 ab iis vincitur 41, 19, 9 cf. 43, 18, 2 frustra Paeoniam repetunt 45, 29, 12 iis salis commercium datum ib. 13 omnibus libertas data ib. 12 cum iis bellum P. 92 domiti P. 95 confertim et pugnant et cedunt 31, 43, 3.
Dardanus urbs 37, 9, 7; 37, 37 Romanae originis gratia liberatur 38, 39, 10.
Darius Persarum rex 9, 17, 6.
Darsa urbs 38, 15, 8.
Dasius Brundisinus corruptus auro Clastidium Hannibali tradit 21, 48, 9.
Dasius Altinius Arpinus Romanis pollicetur se Arpos proditurum esse 24, 45 auctor fuerat desciscendi ad Hannibalem ib. 2 custodia servatur ib. 9 eius familia ab Hannibale combusta ib. 14.
Dasius Salapiae princeps Hannibali amicus 26, 38, 6 a Blattio aemulo proditionis insimulatur apud Hannibalem ib. 9.
Dassarenses Illyrii 45, 26, 14 iis vectigal impositum ibid.
Dassaretii 27, 32, 9; 31, 33, 4; 36, 10, 10 accersunt praesidium Romanum 42, 36, 9; 45, 26, 13.
Daulis urbs capta a Flaminino 32, 18, 7.
Debitoris bona, non corpus ut obnoxium esset creditori lege cautum 8, 28, 9 cf. creditores.
Decembri mense Saturnalia 22, 1, 19 Idibus consulatus initus 4, 37, 3 census actus 44, 16, 8.
Decemviri legibus scribendis creati nullo alio magistratu 3, 32, 6 P. sine provocatione ibid. moderate se gerunt 3, 33, 9 P. decem tabularum leges in contione proponunt 3, 34 P. denuo creati 3, 35, 11 P. eorum saevitia 3, 36, 5 duas tabulas adiciunt 3, 37, 4 P. magistratum deponere nolunt 3, 38 P. primum senatum advocant ib. 6 magistratu se abdicant 3, 54, 6 P.

exilii causa solum vertunt 3, 58, 10 P. bona eorum publicata ibid. iudices 3, 55, 7 iis qui nocuisset, eius caput Iovi sacrum ibid. sacrorum ut ex parte de plebe crearentur lex lata 6, 42, 2 interpretes carminum Sibyllae et antistites Apollinaris sacri 10, 8, 2; 21, 62, 6; 22, 1, 16; 22, 9, 8 Ardeae maioribus hostiis sacrificant 22, 1, 19 lectisternium curant 22, 10, 9 sacrum facere iubentur 25, 12, 13 sacrificium imperant 27, 37, 11 pompam sequuntur ib. 13 de portento rogati 31, 12, 9 decernunt supplicationem 38, 44, 7 agro adsignando 31, 49, 5; 42, 4, 4.

Decidius Saxa Antonii legatus a Parthis victus P. 127.

C. Decimius legatus in Cretam 42, 35, 7 praetor 43, 11, 7 peregrinam sortitur 43, 15, 3 legatus in Syriam et Aegyptum 44, 19, 13 eius moderata oratio ad Rhodios 45, 10, 10.

L. Decimius legatus ad Gentium regem 42, 37, 2 suspicione pecuniae a regibus captae infamis 42, 45, 8.

M. Decimius legatus in Graeciam 42, 19, 7.

Num. Decimius Samnis proelium restituit Romanorum 22, 24, 11.

Decimus quisque militum ad supplicium lecti ob ignaviam 2, 59, 11.

M. Decius trib. pl. 9, 30, 4.

P. Decius legatus Romam missus 45, 3.

Q. Decius trib. pl. L. Opimium accusat P. 61.

P. Decius Mus quinquevir mensarius 7, 21, 6 trib. mil. consilio animoque exercitum servat 7, 34—36 P. a consule laudatus donatusque 7, 37 centum boves donatos militibus dividit, qui cum eo fuerant ib. 2 corona graminea ab exercitu donatus ibid. cos. 8, 3, 5 ad Vesuvium pro legionibus semet ipse devovet 8, 9, 4 P. eius mors laudesque 8, 10, 1 et 10 (Muris cognomen P. 7 legitur, apud Livium P. Decius).

P. Decius Mus. cos. 9, 28, 7 graviter aeger dictatorem dicit 9, 29, 3 legatus fortiter pugnat 9, 40, 12 cos. 9, 41 eius res gestae ib. 9 sqq. mag. equit. 9, 44 censor 9, 46, 14 pro lege Ogulnia disserit 10, 7—8 de plebe pontifex 10, 9, 2 cos. tertium 10, 14 Apulos vincit 10, 15 prorogato imperio Samnitium exercitum finibus expellit 10, 16, 2 Murgantiam uno die, secundum quosdam Romuleam quoque et Ferentinum capit 10, 17, 3—10 cf. ib. 11—12 cos. quartum 10. 22, 9 altercatione de provinciis orta eius cum Fabio concordia turbatur 10, 24, 2 devovens se pro legionibus pugnam adversus Gallos restituit 10, 28, 12—18 P. cf. 22, 60, 11.

P. Decius Subulo triumvir coloniae 43, 17.

Decumae duae frumenti exactae 36, 2, 12 Siciliae Sardiniaeque binae imperatae 37, 2, 12.

Decuriae decem patrum 1, 17, 5.

Decuriati equites 22, 38, 3 decuriatus equitum ibid.

Decurrit exercitus in armis 26, 51, 4; 39, 22, 2.

Dedicatur templum 2, 8, 6 P; 2, 21, 2; 2, 42, 5; 4, 29, 7; 7, 20, 9 consulis et imperatoris est dedicare templum 9, 46, 6 dedicare non licet nisi senatus iussu et tribunorum pl. partis maioris ib. 7.

Dediti num venditi sint 7, 27, 9.

Deditícii 7, 31, 4.

Deditionis formula 1, 38, 2; 7, 31, 3.

Defectus solis 22, 1, 9; 30, 38, 8; 30, 2, 12; 37, 4, 4; 38, 36, 4 lunae 26, 5, 9; 44, 37, 5 P.

Deiotarus tetrarches Mithridatis duces caedit P. 94.

Delium Boeotiae 31, 45, 6; 35, 50, 11 templum Apollinis est 35, 51.

Delphi 1, 56, 5 Delphicum oraculum ibid.; 5, 15, 3 consulitur de placandis deis 22, 57, 5 eo corona ex praeda Hasdrubalis missa 28, 45, 12 cf. 29, 11, 5; 36, 11, 6 a Gallis quondam spoliati 38, 48, 2 cf. 41, 22, 5; 42, 15, 4 inclytum oraculum L. Paulus adit suisque statuis columnas inchoatas destinat 45, 27, 7.

Delus insula Atheniensibus data 33,

30, 11 cf. 36, 43; aris insignibus statuarumque copia exornata 41, 20, 9 cf. 44, 28, 16 templi sanctitas quasi indutias praebet adeuntibus 44, 29, 2.
Demarata cf. Damarata.
Demaratus Corintho profugus Tarquinii Prisci pater, 1, 34, 2.
Demetriacus sinus 28, 5, 18.
Demetrias urbs 27, 32, 11; 28, 5, 2; 31, 24 compes Graeciae 32, 37, 4 a Romanis retinetur 33, 31, 11 inde praesidium deductum 34, 51, 3 ibi Magnetum concilium 35, 31, 3 Aetolorum facta 35, 34, 12 a Philippo recepta 36, 33, 6 eo praesidium Perseus mittit 44, 13, 5.
Demetrium Phthiotidis 28, 5, 7.
Demetrium portus Samothracae 45, 6, 3.
Demetrius Pharius deposcitur a Romanis 22, 33, 3.
Demetrius Philippi pater 31, 28, 2.
Demetrius obses a Philippo patre traditur Quinctio 33, 13, 14 cf. 33, 30, 10 in triumpho ductus 34, 52, 9 patri remissus 36, 35, 13 ad iram senatus deprecandam missus 39, 35, 2 eius honoris causa legati ad patrem missi veniam pollicentes 39, 47, 11 insignem similitudinem Philippi prae se fert 39, 53, 3 ei favent Macedones, invident pater fraterque ibid. fratris artificiis patri suspectus 40, 5, 7 fratrem ludicro vincit 40, 6, 7 a Perseo parricidii insimulatur apud patrem 40, 8 sqq. P. a criminibus se defendit 40, 12, 3 suspiciones vitare studet 40, 20, 5 a patre ablegatur 40, 21, 7 fratris in eum insidiae ib. 10 fugam ad Romanos molitur 44, 23, 2 falsis litteris T. Quinctii accusatur 44, 24 iussu patris necatur ib. 7 P.
Demetrius Seleuci filius Roma elapsus Antiochum puerum necat et in regnum recipitur P. 46 Ariarathem regno pellit P. 47 Andriscum Romam mittit P. 49 dum in ganea iacet Ammonius regnat P. 50 ab Alexandro occisus P. 52.
Demetrius Demetrii regis filius patris percussorem bello interimit P. 52 ipse ob crudelitatem regno pulsus ibid. Cleopatram Ptolemaei filiam uxorem duxerat ibid. ab ea occisus P. 60.
Deminutio capitis 39, 19, 5.
Democrates classis Tarentinae dux 26, 39, 6 Tarentini praesidii dux 27, 15, 15 fortiter pugnans occumbit 27, 16, 3.
Dentes; pro ordine superiore dentium unum os continens habet Prusiae filius P. 50.
Dentheleti Thracum gens 39, 53, 12; 40, 22, 9.
Desudaba in Maedica 44, 26, 7.
Desultores 23, 29, 5.
Devotionis formula legesque 8, 9, 6—8; 8, 10, 11—14 verba praeit pont. max. 5, 41, 3 pontifex publicus 8, 9, 4 devovet se consulum alter 8, 9, 9; 10, 28, 18.
Deuriopus Paeoniae regio 39, 53, 14.
Dexagoridas praefectus Gythei pactus cum Romanis a Gorgopa interficitur 34, 29, 10.
Diadema Caesari imponit Antonius P. 116.
Diaeus Achaici motus auctor a L. Mummio victus P. 52.
Dialis flamen 1, 20 ei unam noctem extra urbem manere nefas 5, 52, 13 iure vetusto sacerdotii fretus in senatum introit 27, 8, 7—10 in leges iurare non potest 31, 50, 7 apex dialis insigne eius 6, 41, 9.
Dianae Ephesiae fanum inclitum 1, 45, 2 ei fanum Servius Tullius dedicat ibid. P. ei bos immolatur mirandae magnitudinis ib. 7 lectisternium factum 5, 13, 6; 22, 10, 9 Dianae aedes vota 39, 2, 8 dedicata 40, 52 eius templum Aulide 45, 27, 9 Abydi 31, 17, 5 Heracleae 36, 22, 8 Syracusis 25, 23, 14 Amarynthidis Dianae sacrum Eretriae 35, 38, 3 Tauropoli templum Amphipoli 44, 44, 4 lucus Dianae Anagniae 27, 4, 12.
Dianium 1, 48, 6.
Dicaearchus Plataeensis rogationem fert Thebis 33, 2, 6.
Dicaearchus Aetolus Thoantis frater 35, 12, 6 ad Antiochum missus ib. 15 eum sibi dedi postulat Glabrio 36, 28, 3.

Dictator primus creatus 2, 18, 4 moderator et magister consulum ib. 6 ei secures praeferuntur ib. 8 Sylla dictator cum fascibus viginti quattuor procedit P. 89 per viatorem citat 6, 15 refert in senatu 2, 31, 8 a dictatore nulla est provocatio 2, 18, 8 cf. 2, 29, 11 provocatum ab eo ad populum 8, 33, 7 magistrum equitum dicit 7, 3, 4 dictator sine magistro equitum 23, 22, 11 magistrum equit. abdicare se magistratu iubet 4, 34, 5 ei cum magistro equitum aequatur imperium 22, 25, 10 consulem sine lictoribus ad se venire iubet 22, 11, 5 dictatorem consulares legunt 2, 18, 5 cf. 22, 8, 6 pro dictatore Fabius a populo creatur, quia consul aberat 22, 31, 10 dictatorem extra agrum Romanum dici posse patres negant 27, 5, 15 ex plebiscito dictus ib. 19 de dictatore creando lex 2, 18, 5 nocte silentio dicitur 8, 23, 15 primus de plebe 7, 17, 6 primus extra Italiam P. 19 clavi figendi causa dictus 7, 3, 4; 8, 18, 12; 9, 28, 6 comitiorum causa 7, 22, 10; 7, 24, 11; 8, 16, 12; 22, 33, 11 feriarum causa 7, 28, 7 quaestionibus exercendis 9, 26, 14 ad senatum legendum sine magistro equit. dictator 23, 22, 11 ludos facit 30, 39, 8 duo dictatores tempore uno 23, 23 dictator in perpetuum Caesar P. 116.

Dictatura imperium suo ingenio vehemens 2, 30, 4 in sex menses accepta 3, 29, 7 cf. 9, 34, 12 in perpetuum sublata P. 116.

Dictynneum Spartae regio 34, 38, 5.

Didas ex praetoribus Philippi Demetrium fallaci consilio prosequitur 40, 21, 9—11 eius consilium arcanum patri aperit 40, 23, 3 Demetrio iussu patris venenum dat 40, 24, 5 praefectus Persei 42, 51, 6; 42, 58, 8.

T. Didius procos. Celtiberos vincit P. 70.

Dido F. 4.

Dies fasti nefastique a Numa instituti 1, 19, 7 festi profestique 5, 25, 9 comitiales 3, 11, 3 religiosi 6, 1, 11 de iis agitari coeptum ibid. Alliensis vocatus a. d. XV Kal. Sext. duplici clade insignis ibid.

Dies dicta a tribunis pl. 2, 35, 2; 6, 20 a quaestoribus 2, 41, 11 prodicta 3, 57, 6; 6, 20, 11 ad conveniendum exercitui vitio dicta 45, 12, 10.

Diespiter 1, 24, 8 cf. Iupiter.

Dii ne qui nisi Romani neu quo alio quam patrio more colerentur, aedilibus mandatum 4, 30, 11 dii praesides urbem tutantur 3, 7 Diis duobus una hostia sacrum fieri non fas est nisi certis 27, 25, 9 di indigetes 8, 9, 6 manes ibid. sociales 3, 18, 3 deorum neglegentia Livii saeculum tenens 3, 20, 5 doctrina deos spernens 10, 40, 10.

Sex. Digitius socius navalis corona murali dignum se ducit 26, 48, 6.

Sex. Digitius praetor sortitur Hispaniam cit. 34, 43, 7 multa adversa proelia facit 35, 1, 2 legatus nominatus a L. Scipione 37, 4, 2 legatus in Macedoniam 41, 22, 3.

Sex. Digitius legatus missus ad frumentum coemendum 42, 27, 8.

Sex. Digitius trib. mil. 43, 11.

Dilectus edicitur a consulibus 2, 55; 4, 1, 5 a praetoribus 25, 22, 4; 33, 43, 7 adiuvantibus censoribus 43, 14, 5 impeditur a tribunis pl. 3, 11, 2; 4, 1, 6; 6, 27, 10 ex decem tribubus sorte ductis habetur 4, 46 servorum 22, 57, 11 P. capitalis fraudis et pecuniae noxiorum, ultimum auxilium 23, 14, 3 conquisitio volonum 25, 22, 4 qui quadriennio non militassent sine iusta vacatione 24, 18, 8 aegre conficitur ob inopiam iuniorum 25, 5, 5 nova dilectus forma ib. 6 tota Italia habitus 41, 5, 4 difficilis ambitiosis consulibus 43, 14, 3 acer 27, 38 in dilectu Dentatus bona eius vendit, qui citatus non respondet P. 14 ob severum dilectum consules a tribunis in carcerem coniecti P. 48.

Dimallum 29, 12, 3 Romanorum fit ib. 13.

Dinarchus praefectus equitum Actolorum 43, 22, 4.

Diniae Phrygiae urbs 38, 15, 13.

Dino princeps Rhodiorum 44, 23, 10

Persei partium 44, 29, 7 Romam ad deditionem ductus 45, 22, 9.
Dinocrates Philippi praefectus 33, 18, 6 acie victus ib. 18.
Dinocrates Messeniorum praetor 39, 49, 12.
Dinomenes corporis custos apud Hieronymum 24, 7, 4 moratus de industria agmen satellitum prodit regem ib. 5 vulneratus evadit ib. 6 creatur praetor 24, 23, 2 Syracusanorum dux 24, 30, 6 ab exercitu desertus Syracusas fugit 24, 31, 10.
Diocles Aetolus missus occupatum Demetriadem 35, 34, 5 equitum praefectus ib. 9 urbe potitur ib. 12.
Diodorus Amphipolis praefectus Thracas ex urbe ablegat fictis litteris 44, 44, 4
Diodotus Tryphon Demetrium regno pellit P. 52 Alexandri filium, cuius tutor est, interficiendum curat P. 55.
Diomedis campus 25, 12, 9.
Dionysius Siciliae tyrannus 24, 3, 8 eius dictum de tyrannide 24, 22, 8.
Dionysodorus Attali legatus 32, 32, 11.
Diophanes praetor Achaeorum a Messene oppugnanda revocatur a T. Quinctio 36, 31, 6 T. Quinctio adversatur de Zacyntho 36, 32, 3 Achaeorum dux 37, 20 Philopoemenis discipulus ib. 2 eruptionem ex Pergamo facit ib. 6 Seleucum abire cogit 37, 21, 4 Megalopolitanus 38, 32, 6 legatus Romam missus ibid.
Dioscorides legatus F. 38.
Dioxippus praefectus cohortis mercenariae Athenis 31, 24, 6.
Dipo Hispaniae urbs 39, 30, 2.
Dipylon Athenis 31, 24, 9.
Disciplina Etruscorum 5, 15, 11 militaris restituta 44, 1, 5; P. 57.
Diti patri ludi facti ad Tarentum P. 49.
Diverbia in ludis 7, 2, 10.
Dium urbs 26, 25, 17; 33, 3, 5; 42, 38, 10; 44, 2, 12 eius incolae coacti Pydnam demigrare 44, 6, 3 ibi templum 44, 7, 2.
Dodonaeus Iupiter 8, 24.
Dolabrae ad vallum proruendum calonibus dividuntur 9, 37, 8 cf. 28, 3, 13.
Doliche urbs 42, 53, 6; 44, 2, 8.
Dolopes liberi pronuntiantur 33, 34, 6 iis bellum inferunt Aetoli 37, 49, 6 ad Aetolos deficiunt 38, 3, 5 a Perseo subacti 41, 22, 5; 42, 41, 13.
Dolopia 32, 13, 14 a Philippo recepta 36, 33, 7 cf. 42, 13, 8.
Cn. Domitius cos. 8, 17, 5.
Cn. Domitius 37, 39, 5.
Cn. Domitius pont. max. P. 67.
Cn. Domitius proscriptus a Pompeio vincitur et necatur P. 89.
Cn. Domitius infeliciter adversus Pharnacen bellum gerit P. 112.
Cn. Domitius cos. F. 14 k.
L. Domitius a Caesare captus dimittitur P. 109.
M. Domitius legatus ab Hirtuleio victus P. 90.
Cn. Domitius Ahenobarbus aed. pl. 33, 42, 10 praetor sortitur urbanam 34, 43, 6 comitia habet 34, 53, 2 Fauni aedem dedicat 34, 53, 4 cos. 35, 10, 10 in Boios proficiscitur 35, 22, 3.
Cn. Domitius Ahenobarbus pontifex oppido adulescens factus 42, 28, 13 legatus in Graeciam 44, 18, 6 ex decem legatis in Macedoniam 45, 17, 3 in Achaiam profectus 45, 31, 9.
Cn. Domitius Ahenobarbus procos. Allobroges vincit P. 61 cf. F. 14 g. censor P. 62 ludicram artem ex urbe removet F. 14 h.
Cn. Domitius Cn. F. Calvinus aed. cur. 10, 9, 12 censor primus de plebe lustrum condit P. 13.
Dona dantur circa omnia pulvinaria 42, 28, 8 donis persignandis triumviri creati 25, 7, 5 militaria 7, 37; 9, 31, 17—18 de donis et muneribus lex Cincia 34, 4, 9.
Donuca mons ingentis altitudinis Thraciae 40, 58, 2.
Dorimachus Aetolorum princeps 26, 24, 7.
Doris 28, 7, 13; 42, 13, 8.
Doriscon a Philippo captum 31, 16, 4.
Dorulatus Gallorum dux 34, 46.
Draudacum castellum Perseo deditum 43, 19, 5.

Drepana 28, 41, 5.
Dromades in exercitu Antiochi 37, 40, 12.
Dromos Spartae campus 34, 27, 4.
Druentia flumen 21, 31, 9 transitu difficillimus ib. 10.
Drumiae Doridis parvum oppidum a Philippo captum 28, 7, 13.
Drymusa insula 38, 39, 9.
Ducarius Insuber eques Flaminium occidit 22, 6, 3.
K. Duellius decemvir 3, 35, 11 in Algidum missus 3, 41, 10.
K. Duellius (Duillius) cos. 8, 16 triumvir coloniae deducendae ib. 14.
C. Duellius quinquevir mensarius 7, 21, 6.
C. Duellius (Duillius) cos. Poenorum classem vincit primusque navalem triumphum ducit P. 17.
Cn. Duellius (Duilius) trib. m. c. p. 5, 13, 3.
M. Duellius trib. pl. 2, 58, 2 Appio Claudio diem dicit 2, 61, 2 cf. M. Duellius 3, 54, 12
M. Duellius (qui tribunatum insignem ante decemviros creatos gesserat 3, 54, 12 cf. 2, 58, 2) secessionis auctor 3, 52 trib. pl. creatus 3, 54, 12 de consulibus cum provocatione creandis rogationem perfert ib. 15 eius moderatio 3, 59 comitiis praeest tribunis pl. creandis 3, 64, 4 Duellii tribunicii 3, 35, 5.
M. Duellius (Duilius) trib. pl. rogationem perfert de faenore unciario 7, 16.
Duellum idem quod bellum 22, 10, 2.
Duplicarii in exercitu virgis caesi et securi percussi 2, 59, 11.
Durnium Caviorum oppidum 44, 30, 9.
Duronia Samnitium urbs expugnata 10, 39, 4.
Duronia P. Aebutii mater 39, 9, 2 filium Bacchis initiare vult ib. 4 cf. 39, 11.
L. Duronius praetor Apuliam et Histros sortitur 40, 18, 3 cf. 40, 19, 9 redux de Gentio rege in senatu refert 40, 42.
Duumviri perduellionis a Tullo Hostilio creati 1, 26, 5 cf. 6, 20, 12 sacrorum libros adeunt de prodigiis 3, 10, 7 praeeunt verba obsecrationis 4, 21, 5 multa ad placandos deos avertendamque pestem ex libris faciunt 4, 25, 3 lectisternio Deos placant 5, 13, 6 duumviri sacris faciundis 5, 13, 6; 6, 5, 8 pro duumviris sacris faciundis ut decemviri creentur pars ex plebe, pars ex patribus, rogatio 6, 37, 12 duumviri ad aedem faciendam creati 7, 28, 5; 22, 33, 8 duumvir templum dedicat 2, 42, 5; 6, 5, 8 navales 40, 18, 7 classis ornandae reficiendaeque causa constituti populi suffragiis creantur 9, 30, 4 duumvir classi praeest P. 12.
Dux exercitus ob rem male gestam reus 2, 52, 3; 5, 11, 5; 26, 2, 7 cf. 8, 33, 17 duces tredecim in triumpho ducti P. 19 itineris dux ob errorem in crucem tollitur ab Hannibale 22, 13, 9.
Dymae 27, 31, 9; 31, 21, 8; 38, 29, 3.
Dymaei Philippo fidem servant 32, 22, 10.
Dyrrhachini 42, 48, 8 Durrachini 44, 30, 10 auxilia Romanis mittunt ibid. cf. 45, 43, 10.
Dyrrhachium 29, 12, 3; 31, 27; 42, 48, 7 Epidamni nomen Graecis celebre 43, 21, 3 cf. P. 111.

Eburones Galli Caesaris legatos caedunt P. 106 a Caesare victi P. 107.
Ebusus insula 22, 20, 7.
Ecetra 6, 31, 5.
Ecetrani Volsci pacem impetrant, agrum amittunt 2, 25, 6 auxilium Aequis offerunt 3, 4, 2.
Echecrates Antigoni pater 40, 54, 4.
Echedemus Acarnanum princeps tollendae societatis Romanae auctor 33, 16, 4.
Echedemus Atheniensis legationis princeps 37, 7, 4.
Echinus urbs 32, 33, 16; 33, 13, 6.
Edesco clarus Hispanorum dux ad Scipionem transit 27, 17.
Edessa Macedoniae urbs 45, 28, 8.
Edictum consulis 2, 24, 6; 8, 6, 16; dictatoris 2, 30, 6 praetoris 25, 1, 12 censorum 39, 44, 8.

Egeriae deae cum Numa congressus 1, 19, 5.
Egerius Arruntis filius 1, 34, 3 Collatiae in praesidio relictus 1, 38.
Gellius Egnatius Samnis Etruscis auctor belli Romani 10, 18 Samnites ducit 10, 19, 14 resurgit cum Etruscis, Vmbris, Gallis 10, 21, 2 occiditur 10, 29, 16.
Marius Egnatius Samnitium dux bello Italico occiditur P. 75.
Elaea 35, 13, 6; 36, 43, 12 a Seleuco temptata 37, 18, 2 ab Antiocho vastata 37, 19, 7 cf. 44, 28, 6.
Elaeus oppidum a Philippo captum 31, 16, 5 cf. 37, 9, 7.
Elatea Phocidis a Flaminino obsessa 32, 19 capta 32, 24, 7 cf. 33, 27, 5.
Elatia ad Tempe 42, 54, 7.
Elei 26, 24, 9 Achaeis invisi 27, 31, 9 Achaeorum praesidium adsciscunt ibid. Philippum depellunt 27, 32, 6 ab Achaeis victi 27, 33, 5 a Romanis foederi cum Philippo adscripti 29, 12, 14 auxilium ab Antiocho accipiunt adversus Achaeos 36, 5, 3 Antiocho fugato lenius respondent Achaeis 36, 31, 3 de iis actum in concilio Achaico 36, 35, 7.
Elephanti inusitata facie milites terrent P. 13 centum viginti in triumpho ducti P. 19 elephantos traiciendi varia Hannibalis consilia 21, 28, 5 visu et odore equos terrent 21, 55, 7 sub caudis facillime vulnera accipiunt ib. 11 plures a rectoribus quam ab hoste occisi 27, 49 eos celerrime interficiendi viam invenit Hasdrubal ib. 2 octoginta, quot nulla ante in acie, ad Zamam instructi 30, 33, 4 de iis in pace Punica cautum 30, 37, 3 Indici meliores Africis 37, 39, 13 suis hostiles 44, 5, 2 in ludis circensibus 44, 18, 8 nomen sine usu fuere in pugna Pydnensi 44, 41, 4.
Eleusis a Philippo tentata 31, 25, 2 a Philocle 31, 26, 3 iterum a Philippo ib. 5.
Eleusis ad Nilum 45, 12, 3.
Elimia 31, 40 Elimea 42, 53, 5.
Elimiotis Macedoniae regio 45, 30, 6.
Elis 27, 32, 2; 38, 32, 3 cf. Elei.
Elpeus amnis 44, 8, 5 eius natura ib. 6 eius ripam Perseus munit 44, 32, 10.
Elymaei sagittarii 37, 40, 9.
Emathia quae antea Paeonia 40, 3, 3.
Emathia urbs 43, 7, 10; 44, 44, 5.
Emporia Africae in agro fertilissimo 29, 25, 12 cf. 34, 62, 3.
Emporiae 21, 60, 2 urbs Graeca a Phocaea oriunda 26, 19, 11 duo oppida sunt 34, 9.
Emporitani fide colunt Romanos 34, 9, 10 Emporitani Hispani se dedunt 34, 16, 4.
Emporium prope Placentiam 21, 57, 6 Victumulae ib. 10 ad Tiberim 35, 10, 12 extra Trigeminam 41, 27, 8.
Empulum Tiburtium urbs capta 7, 18, 2.
Enetes sv. Eneti ex Paphlagonia in Italiam transmigrant 1, 1, 2.
Q. Ennius 30, 26, 9 eius statua in monumento Scipionum 38, 56, 4.
Enuptiō gentis 39, 19, 5.
Eordaea 31, 39, 7; 42, 53, 5.
Eordaei 45, 30, 6.
Epanterii montani cum Ingaunis bellum gerunt 28, 46, 9.
Ephesus 37, 13, 9 Romanis deditur 37, 45 Eumeni data 38, 39, 16.
Epicadus a Gentio occisus 44, 30, 3.
Epicadus praefectus peditum Parthinorum 44, 30, 13.
Epicrates Rhodius 37, 13, 11; 37, 14, 2; 37, 15, 6.
Epicydes natus Carthagine, oriundus a Syracusis ab Hannibale mittitur ad Hieronymum 24, 6, 2 ad Hannibalem rediturus rege occiso 24, 23, 8 praetor creatur Syracusis 24, 27, 3 Leontinos concitat Syracusis pulsus 24, 29, 6 cum Hippocrate fratre a Leontinis profugus 24, 30, 2 Syracusanum exercitum sibi reconciliant ib. 14 sqq. Syracusis recepti 24, 32, 5 iterum praetores creati ib. 9 Epicydes praeest Syracusis 24, 35, 7 plebei vinum praebet 25, 23, 14 Bomilcarem dicitur ex gaza regia donis affecisse 25, 25, 13 ad Bomilcarem navigat, inde Agrigentum 25, 27, 6—13 cum Hannone castra ponit ad Hi-

meram 25, 40, 8 Agrigento prodito in Africam fugit 26, 40, 11.
Epicydes Sindon cognomine ab Epicyde praefectus Siculis interficitur 25, 28, 5.
Epidamnus 43, 21, 3.
Epidaurus 10, 47, 7 inde Aesculapii signum tralatum P. 11 inops, sed nobilis Aesculapii templo 45, 28, 3.
Epidius Marullus trib. pl. P. 116 ei a Caesare potestas abrogatur ibid.
Epipolae Syracusis locus 25, 24, 4.
Epirotae P. 12 cf. Pyrrhus; legatos mittunt ad Philippum de communi pace 29, 12, 8 foederi Romano a Philippo adscripti 29, 12, 14 pacem conciliare student inter Philippum et consulem 32, 10 Philippo favent 32, 14, 6 eorum principes in Achaeorum concilio 35, 27, 11 eorum perplexa legatio ad Antiochum 36, 5, 3 eorum legati in senatu 36, 35, 11 cf. 38, 3, 9 Romanos adiuvant ib. 7; 42, 38 cf. 43, 23, 6 frumentum consuli mittunt 44, 16, 2 liberi pronuntiantur 45, 34, 2.
Epiri rex Alexander 8, 3, 6 Pyrrhus P. 12 in Epirum L. Anicius ducit 45, 26, 3 pacata ib. 11 civitates, quae ad Perseum defecerant, militibus praedae datae 45, 34 cf. P. 123.
Epistolae a Livio transscriptae P. 99.
Eposognatus Gallorum regulus 38, 18.
Epulae instructae ante omnium domos 3, 29, 5; 25, 12, 15 in propatulo aedium Beneventi ad recreandos milites 24, 16, 17 maiore cura adparari coeptae Romae 39, 6, 9 senatus post triumphum 45, 39, 13.
Epulones tresviri quando primum creati 33, 42 iis ius datum togae praetextae ibid. praetextatus cooptatur 40, 42, 7.
Epulum Iovis 25, 2, 9 ludorum causa 29, 38, 8; 30, 39, 8 in foro ob mortem pontificis max. 39, 46, 2 triumphator dat P. 115
Equester gradus 2, 1, 10 census 5, 7, 5 ordo 21, 59, 9 ei invisus qui publicanis adversatur P. 70 cf. equites; equestris statua 8, 13, 9 Fortuna 40, 40, 10 equestria arma dono missa 30, 17, 13; 43, 5, 8.
Equites 1, 13, 8 tres centuriae conscriptae ibid. decem turmae ex Albanis lectae 1, 30, 3 mille octingenti in tribus centuriis 1, 36, 7 duodecim centurias ex primoribus civitatis Servius Tullius scribit 1, 43, 8 ex equis desiliunt et pugnam restituunt 3, 62, 8; 7, 7, 8 effrenis equis aciem hostium perrumpunt 4, 33, 7; 8, 30, 6 velites in equos singulos accipiunt 26, 4, 5 centuriones sibi praeficiunt 4, 42 se suis equis stipendia facturos promittunt 5, 7, 5 tum primum equites equis merere coeperunt ib. 13 P. equiti certus numerus aeris adsignatus ib. 12 iis triplex stipendium datum 5, 12, 12 cf. 7, 41, 8 treceni apud singulas legiones 8, 8, 14 omnes ob insignem operam donantur 10, 44, 5 cf. 39, 31, 17 primum mare transgrediuntur adversus Hieronem missi P. 16 stipendium recusant 24, 18, 15 ab imperatore triumphante quantum acceperint 34, 46, 3; 36, 40, 13 ut idibus Quinct. transveherentur institutum 9, 46, 15 quamobrem equi iis adempti sint 24, 18, 6; 27, 11, 13 additum ne praeterita stipendia procederent iis, quae equo publico emeruerant, sed dena stipendia equis privatis facerent ib. 14 tribu moti et aerarii facti 24, 18, 6 qui equo mereri debebant neque militaverant 27, 11, 15 offensi aspera censura 43, 16, 2 octo centuriae equitum damnant censorem reum ib. 14 equitum census 29, 37, 8 seminarium senatus 42, 61, 5 ex equitibus senatus suppletur lege Sempronia P. 60 a Sylla P. 89 cum senatu consentiunt P. 60 penes equites iudicia erant P. 70 ea ut aequa parte penes senatum et equites essent lex Livia iudiciaria P. 71 cf. F. 14 i ad equites iudicia translata P. 97 de eorum sedibus in theatro lex Roscia P. 99 sexcenti equites Samnitibus obsides dati 9, 5, 5 P. plurimi in proscriptorum numero P. 120 aureos anulos ge-

stant 23, 12, 2 delecti equites extraordinarii 42, 58, 13 loricati in exercitu Antiochi, qui vocantur cataphracti 35, 48, 3; 37, 40, 11 sagittarii ib. 8 cf. 35, 48, 3 Macedonum equites sacrae alae 42, 58, 9; 44, 42, 2 equites Campani ob fidem servatam civitate donati 8, 11, 16 centum duodecim ad Romanos transfugiunt 24, 47, 12.
Equitatus Hannibalis melior quam Romanorum 21, 47 Aetolorum longe optimus in Graecia 33, 7, 13 Numidarum equitatus pugnandi ratio et virtutes 35, 11, 6 cf. 24, 48, 5.
Equus cf. Equites. ad equos emendos a Servio dena millia aeris data, ad alendos viduae attributae 1, 43, 9 equus publicus nota ademptus 24, 18, 6; 27, 11, 3 privatis equis ignominiae causa merere iubentur equites 27, 11, 14 equum vendere censor iubet 29, 37, 9 ut equum escendere liceat, dictator ad populum fert 23, 14, 2 albi ante currum Camilli triumphatoris 5, 23, 5 equi curules 28, 18, 10 phalerati dono missi regibus 30, 17, 13; 43, 5, 8 equorum greges ex Apulia domandos dividit Hannibal militibus 24, 20, 16 equis hostium crura succidunt Thraces 42, 59, 3.
Eretria Thessaliae vastata a Philippo 32, 13, 9 cf. 33, 6, 10.
Eretria Euboeae oppugnatur 32, 16, 10 capta ib. 15 cf. 33, 34, 10 inde deductum praesidium 34, 51; 35, 38, 3.
Eretrienses auxilium mittunt Chalcidensibus 35, 38, 6.
Eretum 3, 26, 2; 3, 29, 7; 3, 42, 3; 26, 11, 10; 26, 23, 6.
Ergastulum 2, 23, 6 ergastulorum multitudo congregata P. 95.
Ergavica nobilis et potens Hispaniae civitas Romanis deditur 40, 50.
Erge[tium] Siciliae urbs ad Poenos deficit 26, 21, 14.
Ericinium Thessaliae oppidum 36, 13, 5; 39, 25, 16.
Erigonus amnis 31, 39, 6; 39, 53, 15.
Eritium oppidum Thessaliae 36, 13, 4.
Eriza urbs capta 38, 14.
Eropus Lychnidum proditione capit 27, 32, 9.
Erucina Venus 22, 9, 10 eius aedes vota ibid. dedicata 23, 31, 9 cf. 30, 38, 10; 40, 34, 4 cf. Venus.
Erythrae Aetolorum urbs 28, 8, 8.
Erythrae Ioniae urbs 37, 27, 2; 44, 28, 8.
Erythraei pro singulari fide agro donantur 38, 39, 11 Erythraeae triremes 37, 11, 14 Erythraeorum portus Cissus 36, 43, 10.
Eryx mons et oppidum 21, 10, 7; 21, 41, 6—11; 28, 41, 5.
Esquiliae a Servio auctae 1, 44, 3 ibi coetus plebis nocturni 2, 28, 4 cf. 26, 10.
Esquiliarius collis 1, 48, 6.
Esquilina porta 2, 11, 5; 3, 66, 5; 6, 22, 8; 33, 26, 9 tribus, in ea libertini P. 20; 45, 15, 6 Exquilina 45, 15, 6.
Essedae Gallorum 10, 28, 9.
Etesiae 37, 23, 4.
Ethopia oppidum 38, 2, 4.
Etleva uxor Gentii Romam abducta 44, 32, 3—4.
Etovissa urbs 21, 22, 5.
Etruria totam Italiam fama nominis sui implet 1, 2, 5 inde augures acciti 1, 55, 6 fabri 1, 56 eo mittitur ad frumentum coemendum 2, 34, 3 cf. 4, 12, 9; 4, 13, 2; 4, 25, 4; 4, 52, 6; 25, 20, 3; 27, 3, 9 eius defectio nuntiata 27, 21, 6 cf. 27, 24 populi pollicentur consulem adiuturos paraturum classem 28, 45, 14 tota ferme ad Magonem versa 29, 36, 10 cf. 39, 8, 3; P. 102.
Etrusci a Latinis victi 1, 2, 6 ab iis lictores, sella curulis, apparitores, toga praetexta sumpta I, 8, 3 duodecim populi unum regem communem creant ibid. vates ad publica prodigia adhibentur 1, 56, 5 cf. F. 16 cum Veientibus arma consociant 2, 44, 7 devicti 2, 47, 8 capto Ianiculo Romam paene obsident 2, 51, 2 occisi ib. 9 duodecim populi concilium habent 4, 23, 5 eorum pristinae opes 5, 33, 7 Roma a Gallis capta agrum Romanum vastant 5, 45, 4 trucidantur ib. 8

principes coniurant 6, 2, 2 Sutrio capto a Camillo expulsi 6, 3, 6 iis Sutrium et Nepete ereptum 6, 9—10 ab Sutrio oppugnando orsi bellum funduntur proelio 9, 32, 9 iterum a Sutrio pulsi 9, 35, 7 in silva Ciminia fusi 9, 36, 13 iterum victi pacem petunt 9, 37, 12 eorum opes atroci proelio fractae 9, 39, 11 pacem petunt 9, 40, 20 indutias annuas impetrant 9, 41, 7 rebellant 10, 3, 2 vincunt ib. 6 gravi proelio fracti biennii indutias accipiunt 10, 10, 6 vastantur 10, 11, 6 vincuntur 10, 12, 6 cum Samnitibus rebellant 10, 18 victi 10, 19 iterum victi 10, 30, 1—3 cum iis bene pugnatum P. 12 et 13 defectionis consilia agitant 27, 21, 6 de iis quaestio habita 28, 10, 5 cf. 30, 26, 12 bello Italico deficientes victi P. 74.

Ettritus Platoris amicus a Gentio sublatus 44, 30, 3.

Euander ex Arcadia Lupercal attulisse fertur 1, 5, 2 Herculi sacra ritu Graeco instituit 1, 7, 14 ex Peloponneso profugus Latium auctoritate regit ib. 8.

Euander Cretensis auxiliorum dux ad Eumenem tollendum a Perseo missus 42, 15, 3 auctor regi proelii finiendi 42, 59, 8 regis fugientis comes 44, 43, 6 a Perseo interfectus 45, 5, 10.

Euboea 28, 5, 5 Euboeae civitatium conventum habet Flamininus 34, 51, 2 Chalcide dedita Antiochi tota fit 35, 51, 10 a Romanis recepta 36, 21, 2 ponte continenti iuncta 45, 27, 8.

Euboicus sinus 31, 47.

Eubulidas Chalcidensis (cf. Eubulus) ab Antiocho deditur Romanis 38, 38, 18.

Eubulum Chalcidensem (cf. Eubulidas) Romani deposcunt 37, 45, 17.

Euctus Pellae praefectus 44, 43, 5.

Eudamus Rhodiorum praefectus 37, 12, 9 eius sententia in consilio 37, 15, 5 Hannibalem proelio navali vincit 37, 23, 8 sqq. cf. 44, 28, 3.

Euersa princeps civitatis Thebanae a Perseo sublatus 42, 13, 7.

Euganei inter mare Alpesque incolentes ab Enetis pulsi 1, 1, 3.

Eugenium Romanorum fit 29, 12, 13.

Euhydrium Thessaliae oppidum a Philippo vastatum 32, 13, 9.

[Eulaeus] Pellae praefectus 44, 43, 5.

Eulyestas 42, 51, 4.

Eumenes Attali filius Pergami rex 33, 30, 9 auxilia suppeditat Quinctio 34, 26, 11 cupidus belli adversus Antiochum 35, 13, 7 donatur a populo Romano 35, 23, 10 Quinctio in Euripo occurrit 35, 39 subsidia Chalcidem mittit 35, 50, 6 C. Livio occurrit 36, 42, 6 eius opera in proelio navali ad Chium 36, 44, 4 cf. 37, 8, 6 eius sententia in consilio 37, 15 ad suum regnum tutandum redit 37, 18, 8 pacem aspernatur 37, 19 in castris L. Scipionis 37, 37, 4 eius opera in pugna ad Magnesiam 37, 41, 9 cf. 37, 45, 6 ei pecunia pacta in pace cum Antiocho ib. 15 ei Romae senatus datur 37, 52, 3 coactus optata in senatu exponit 37, 53 quae nactus sit 37, 55, 5 cf. 37, 56, 2; 38, 38, 14; 38, 39, 5 et 14 Ariarathis filia ei desponsa ib. 6 de Philippo queritur 39, 24, 6 eius legati Philippum insimulant apud legatos Romanos 39, 27, 2 fratrem Romam mittit questum de Philippo 39, 46, 9 legatos Romam mittit 40, 2, 6 cf. 41, 22, 5 eius liberalitas 42, 5, 2 cf. 42, 6, 3 Romae delaturus Persei consilia ingenti honore excipitur 42, 11 P donatur 42, 14, 10 Delphis ab insidiatoribus Persei oppressus 42, 15, 4 secreta eius curatio Aeginae 42, 16, 7 domum redit ib. 9 gratulantes ad eum veniunt legati Romani 42, 18, 5 opem Romanis fert 42, 55, 7; 44, 10, 12 fama fuit, inter eum et Perseum tractatas amicitiae condiciones 44, 13, 9 Pergamum abit ib. 10 varia de eo fama ib. 12 suspectus Romanis quod cum Perseo occulta agebat 44, 24, 7; 44, 25; 44, 27, 13 communem cum fratribus legationem mittit Romam 45, 13, 12 ei Romanorum ope regnum eripere vult Attalus 45, 19 Stra-

tium medicum Romam mittit fratris monitorem ib. 8 gravi morbo aeger 45, 34, 11 cum Romam iret lex lata ne cui regi Romam venire liceret P. 46 de eo queruntur Prusiae legati quod cum Antiocho conspirarit ibid.
Eumenes Thessalonicae praefectus 44, 32, 6.
Eunomus Thessalorum praetor 35, 39, 4.
Eunus servus natione Syrus bellum servile incipit P. 56.
Eupalium locus 28, 8, 8.
Euphanes Cretensis ab Antiocho Eleis missus 36, 5, 3.
Euphranor Persei praefectus occiditur a Dolopibus 42, 41, 14.
Euphranor ad Demetriadem tutandam missus 44, 13, 4.
Euphrates flumen P. 106 eum M. Crassus transit ibid.
Eupolemus Aetolorum dux Ambraciae subvenit 38, 4, 8.
Eupolemus Hypataeorum princeps 41, 25, 4 eius perfidia in exules ibid.
Euripus Chalcidicus 28, 5, 18; 31, 22, 7; 35, 37, 8; 45, 27, 8 temere in modum venti vertitur 28, 6, 10 Graeciam mari claudit 31, 23, 12 Euripus castellum caput Euboeae Antiocho deditur 35, 51, 9.
Euripus ad Cassandream 44, 11, 4.
Euromum 33, 30, 3.
Euromensium urbs 32, 33, 6 provincia 45, 25, 13 oppida a Mylasensibus occupata, a Rhodiis vindicata 45, 25, 11.
Eurotas amnis 34, 28, 2; 35, 29, 9.
Euryalus tumulus et arx Syracusis 25, 25, 2.
Eurydica Pleurati uxor 44, 30, 2.
Eurylochus Magnetum princeps a Romanis alienus 35, 31, 6 Magnetarches erat ib. 11 ad Aetolos profugus 35, 32 Demetriadem Aetolis tradit 35, 34, 12 cf. 35, 39, 6 mortem sibi consciscit 36, 33, 6.
Eurymedon fluvius 33, 41, 6; 37, 23, 3.
Eurymenae Thessaliae urbs 39, 25, 3.
Euthymidas princeps Chalcide expulsus a factione Romana 35, 37, 4 Aetolis opitulatur Chalcidem occupaturis ibid. Athenas redit 35, 18, 13.
Exaugurationes fanorum 1, 55, 2.
Exercitus a Servio Tullio constitutus 1, 43, 1—9 eius ordo in acie 8, 8, 3 cf. acies; lustratur in campo 1, 44, 2 extra urbem 3, 32, 4 ei dies ad conveniendum vitio dicta 24, 12, 10 voluntarius extra ordinem 5, 7, 7 tumultuarius 8, 11, 10 exercitus bello Punico quomodo duplicati sint 22, 36 odio imperatoris vinci vult 2, 59, 2 proditor militaris disciplinae decimatur ib. 11 P. cf. seditio; corruptus luxuria ad severiorem disciplinam revocatur 44, 1, 5; P. 57 Asiaticus luxuriam Romam fert 39, 6, 7 sub iugum missus Romanorum exercitus 9, 5, 12 amissi exercitus quae sit poena 8, 33, 17 sine imperatore triumphare non potest 2, 47, 10 Sullae exercitus in urbe P. 77 ut omnes dimittantur SC. factum P. 84.
Exodia conserta Atellanis fabellis 7, 2, 11.
Exta quod nimis laeta apparent post trunca et turpia, non placet haruspici 27, 26, 14 cruda a Scipione in Africam navigante in mare proiecta 29, 27, 5 laeta exta 31, 5, 7 egregie laeta F. 17. ab anguibus adesa 25, 16, 2 flamen, quod exta perperam dederat, flaminio abit 26, 23, 8.

Fabia gens invisa plebi 2, 43—44 popularis esse coepit 2, 47, 12 Veiens bellum in se sola suscipit 2, 48, 9 sex et trecenti numero ad unum impuberem omnis ad Cremeram caesi 2, 50, 11 P.
Fabiae M. Fabii Ambusti filiae 6, 34, 5.
C. Fabius cos. 7, 12, 6 contra Tarquinienses incaute pugnat 7, 15, 9 interrex 7, 17, 11.
C. Fabius mag. equit. suffectus 9, 23, 6.
C. Fabius praetor in Africa Metellum pellit bellum molientem P. 84 ob crudelitatem vivus in praetorio exustus P. 86.

K. Fabius quaestor 2, 41, 11 cos. 2, 42, 2.
K. Fabius cos. 2, 43 exercitui invisus ib. 6 exemplo suo milites accendit 2, 46, 6.
K. Fabius cos. 2, 48 in Aequos missus ib. 4 collegae subvenit ib. 5 pro gente in senatu loquitur ib. 8 Fabios in Veientes ducit 2, 49, 3.
L. Fabius a Scipione missus Carthaginem 30, 25, 2.
M. Fabius Caesonis frater cos. 2, 42, 7.
M. Fabius cos. 2, 43, 11 seditionem exercitus opprimit 2, 45, 12 labefactam aciem restituit 2, 46, 6 egregia victoria potitur 2, 47, 9 decretum triumphum deponit ib. 10 funera fratris et collegae ducit ib. 11.
M. Fabius pont. max. 5, 41, 3.
M. Fabius trib. m. c. p. 6, 36, 6 interrex 7, 17, 11 contendit adversus tribunos pl. ib. 12 interrex 7, 22, 2.
M. Fabius interrex 8, 3, 5.
M. Fabius captivus 8, 16, 9.
M. Fabius coloniae deducendae triumvir 8, 16, 14.
Q. Fabius cos. 2, 41, 12 praedam vendit 2, 42, 2.
Q. Fabius cos. 2, 43 acriter pugnans occumbit 2, 46, 4.
Q. Fabius uxoris T. Quinctii Flamininī sororis filius Romam missus legatus 32, 36, 10.
Q. Fabius procos. Lusitaniae partem recipit P. 53 cum Viriato pacem turpem init P. 54.
Q. Fabius quaestor 39, 29, 7.
K. Fabius Ambustus quaestor 4, 54, 3 trib. m. c. p. 4, 61, 4 trib. m. c. p. 5, 10 tertium 5, 24.
M. Fabius Ambustus trib. m. c. p. 6, 22, 5 eius filii missi oratores ad Gallos 5, 35, 5 contra ius gentium arma capiunt adversus Gallos 5, 36, 6 P. tribuni m. c. p. creati ib. 12 eius duae filiae nuptae Ser. Sulpicio maior, C. Licinio minor 6, 34, 5 earum colloquium ib. 6 M. Fabius cum Licinio genero consilia confert de honoribus plebi concedendis ib. 11.
M. Fabius Ambustus cos. 7, 11, 2 Hernicis victis ovans redit ib. 9 iterum cos. 7, 17 contra Tarquinienses Faliscosque profectus primo fusus hostes vincit ib. 5 interrex ib. 11 tertium cos. 7, 18, 10 dictator 7, 22, 10 (cf. 8, 33, 4) eius pro filio magistro equitum adversus dictatorem contentio 8, 33, 4.
M. Fabius Ambustus mag. equit. 8, 38 equitatum Samnitium prope delet 8, 39, 1—3.
Num. Fabius Ambustus trib. m. c. p. 4, 58, 6.
Q. Fabius Ambustus cos. 4, 52.
Q. Fabius M. Fabii Ambusti filius legatus missus ad Gallos in proelio Gallum ducem occidit 5, 36, 7 trib. m. c. p. ib. 12 ei dies dicta 6, 1, 6 morte opportuna iudicio subtractus ib. 7.
Q. Fabius Ambustus mag. equit. 7, 28, 8 dictator 9, 7, 13.
M. Fabius Buteo ex censoriis vetustissimus dictator sine magistro equitum ad senatum legendum 23, 22, 11.
M. Fabius Buteo aed. cur. 30, 26, 6 praetor Sardiniam sortitur 30, 40, 5.
Num. Fabius Buteo praetor 41, 28, 5 Hispaniam cit. sortitur 42, 1, 5 moritur 42, 4.
Q. Fabius Buteo praetor 33, 24, 2 Hispaniam ult. sortitur 33, 26.
Q. Fabius Buteo praetor Galliam sortitur 40, 18, 3 ei imperium prorogatur 40, 36, 17 triumvir coloniae 40, 43 quinquevir liti diiudicandae 45, 13, 11.
C. Fabius Dorsuo per medios Gallos Capitolium obsidentes in Quirinalem egreditur ad sacra faciunda 5, 46, 2.
M. Fabius Dorsuo cos. 7, 28.
Q. Fabius Maximi F. Gurges matronas stupri damnatas multat eaque ex pecunia aedem Veneris faciendam curat 10, 31, 9 cos. 10, 47, 5 adversus Samnites rem male gerit P. 11 pro eo deprecatus in senatu pater obtinet, ut legatus filio eat ibid. patris consiliis adiutus caedit hostes triumphatque ibid.
Q. Fabius Labeo quaestor urbanus 33, 42 praetor 37, 47, 8 classem

sortitur 37, 50, 8 a Cretensibus captivos Italici generis deposcit 37, 60, 4 regias naves incendit 38, 39, 3 in Italiam redit ib. 4 consulatum frustra petit 39, 32, 6 et 9 triumvir coloniae 39, 44, 10 cos. 39, 45 triumvir coloniae 39, 55, 9 ei prorogatum imperium 40, 1, 8 pontifex suffectus 40, 42, 6.

Fabius Maximus Q. Fabii Maximi Rulliani filius 10, 14, 10.

Fabius Maximus cos. F. 43 t.

Q. Fabius Maximus Rullianus aed. cur. ancillam indicem ad consules ducit 8, 18, 4 mag. equitum 8, 29, 10 contra edictum absentis dictatoris cum Samnitibus prospere confligit 8, 30, 3—9 P. milites obtestatur, ut se ab irato dictatore tueantur 8, 31 Romam confugit 8, 33, 3 P. pro eo patris minax oratio ib. 4—22 populi precibus donatur 8, 35, 5 P. quicquam pro magistratu agere vetatur 8, 36 cos. 8, 38 interrex 9, 7, 15 dictator 9, 22 ei Saticula deditur ib. 11 Samnites vincit 9, 23 cos. 9, 33 Etruscos ad Sutrium fundit 9, 35 persecutus hostem in silvam Ciminiam iterum vincit 9, 36 devincit 9, 37 L. Papirium Cursorem dictatorem dicit 9, 38, 14 Perusiam recipit 9, 40, 19 triumphat ib. 20 ob Etruriam egregie domitam ei consulatus continuatur 9, 41 eius res gestae in Samnio ibid. ei prorogatum imperium 9, 42, 2 Samnites captos sub iugum mittit ib. 8 censor factionem forensem humillimorum in quattuor tribus conicit easque urbanas appellat 9, 46, 14 P. inde ei Maximi cognomen ib. 15 P. ab eo instituta dicitur equitum transvectio ibid. secundum quosdam auctores consulatum recusans aedilitatem nanciscitur 10, 9, 10—13 invitus cos. creatus 10, 13, 5—13 magno proelio Samnites vincit 10, 14 creatus cos. honorem recusat 10, 15, 7—11 cos. 10, 22 eius altercatio cum collega 10, 24 ei extra sortem Etruria provincia decreta ib. 18 devoto collega P. Decio magnam cladem hostibus inicit 10, 29 Iovi Victori aedem vovet et spolia concremat ib. 14 et 18 triumphat de Samnitibus, Gallis, Etruscis 10, 30, 8 Etruscos rebellantes castigat 10, 31, 3 pro filio, qui male rem gesserat adversus Samnites, senatum deprecatur P. 11 eum legatus consilio adiuvat ibid. Rulli cognomen 30, 26, 8.

Q. Fabius Maximus Verrucosus legatus it Carthaginem 21, 18 sinu ex toga facto pacemne an bellum velint interrogat Carthaginienses ib. 13 prodictator dictus 22, 8, 6 libros Sibyllinos adeundos curat 22, 9, 8 aedem vovet Erucinae 22, 10, 10 consulis exercitum accipit 22, 11, 5 edictum proponit ib. 4 eius consilium nullo loco committendi 22, 12, 2 a magistro equit. ignaviae insimulatur 22, 14 sacrorum causa Romam vocatus magistrum equit. iubet proelio abstinere 22, 18, 9 eius invidia augetur 22, 23, 4 fidem publicam impendio privato exsolvit ib. 8 eius imperium cum magistro equitum aequatur 22, 26, 7 invicto a civibus hostibusque animo ad exercitum redit ibid. magistro equitum in insidias praecipitanti opem fert 22, 29 P. pater ab eo salutatur 22, 30, 2 P. non dictator sed pro dictatore a populo creatus 22, 31, 10 L. Aemilium Paulum adloquitur 22, 39 sententiam dicit in senatu 22, 55, 4 pontifex creatus 23, 21, 7 dissuadet de senatu ex Latinis supplendo 23, 22, 8 postulat ut aedes Veneris dedicetur 23, 30, 13 duumvir aedi dedicandae ib. 14 cos. tertium 23, 31, 14 iubet frumenta ex agris convehi 23, 32, 14 urbes aliquot capit 23, 39, 6 agrum Campanum vastat 23, 46, 10 Puteolis munitis Romam comitiorum causa proficiscitur 24, 7, 11 oratione habita deterret a consulibus praerogativa designatis 24, 8 ipse cos. quartum creatur 24, 9, 3 Casilinum oppugnat 24, 19 Marcellum arcessit ib. 3 incepto decedere vult ib. 6 Samnites devastat, oppida aliquot capit 24, 20, 3 comitia consularia habet 24, 43,

praetor sortitur Hispaniam cit. 40, 1, 2 cum Celtiberis confligit 40, 16, 8 ei prorogatur imperium 40, 18, 6 contra Celtiberos bellum parat 40, 30, 2 duobus proeliis victos in deditionem accipit plerosque 40, 33, 9 Romam mittit, ut deportare sibi liceat exercitum 40, 35, 3 cf. 40, 36, 10 Celtiberos saltum obsidentes caedit 40, 39—40 pontifex cooptatur 40, 42, 11 cos. creatus 40, 43, 4 triumphat ib. 5 vota solvit, ludos facit 40, 44, 8 Ligures vincit 40, 53 triumphat 40, 59 censor fratrem germanum senatu movet 41, 27, 2 coloniis multa opera locat ib. 11 Iunonis Laciniae templum detegit, ut templum ab ipso dedicatum tegat 42, 3 P. iubetur tegulas reportare ib. 10 P. Fortunae equestris aedem dedicat 42, 10, 5 foeda morte perit 42, 28, 11 post censuram minus sui compos ib. 12.

Ser. Fulvius Flaccus cos. Vardeos subigit P. 56 cf. F. 14 f.

Q. Fulvius Gillo legatus Scipionis 30, 21, 12 praetor 31, 4, 4 sortitur Siciliam 31, 6, 2.

M. Fulvius Nobilior aed. cur. 33, 42, 8 praetor sortitur Hispaniam ult. 34, 55, 6 complures gentes vincit 35, 7, 8 ei prorogatur imperium 35, 20, 11 eius res gestae 35, 22, 6—8 ovans urbem intrat 36, 21, 10 (cf. 36, 39 ubi idem narratur) cos. 37, 47, 7 ei Aetolia evenit 37, 50, 8 de bello consultat cum Aetolis 38, 3, 9 Ambraciam aggreditur 38, 4 in dicionem accipit 38, 9, 9 P. Aetolis pacem dat 38, 9, 9 P. Cephalleniam pacat 38, 28, 5 P. Samen oppugnat ib. 10 expugnat 38, 29, 11 contentionem inter Aetolos et Lacedaemonios dirimit 38, 32, 4 ei imperium prorogatur 38, 35, 3 de eo queruntur Ambracienses a M. Aemilio inimico inducti 38, 43, 2 eius causam excipit alter consul 38, 43, 8 adversus eum SCtum factum 38, 44, 3 triumphum postulat 39, 4, 2 intercessione tribunicia victa triumphat 39, 5, 13 ludos Iovi facit 39, 22 censuram petit 39, 40, 2 censor 40, 45, 6 cum M. Lepido collega in gratiam redit 40, 46, 15.

M. Fulvius Nobilior trib. mil. mensibus suis legionem dimittit 40, 41, 8 relegatur in Hispaniam ib. 10.

M. Fulvius Nobilior trib. pl. 42, 32, 7.

Q. Fulvius Nobilior triumvir coloniae 39, 44, 10.

Q. Fulvius Nobilior Catoni respondet pro Galba P. 49.

M. Fulvius Paetus cos. 10, 9, 9.

Funda Achaeorum a Baliarica discernitur 38, 29, 5.

Fundani civitatem sine suffragio accipiunt 8, 14, 10 Privernatium socii contra Romanos 8, 19, 4 pro populo Fundano senatus precatum obviam it ib. 10 iis suffragii ius datum 38, 36, 7—9.

M. Fundanius trib. pl. de lege Oppia abroganda fert 34, 1, 2.

M. Fundanius Fundulus aed. pl. 25, 2, 9.

Fundi urbs 41, 27, 11 ibi Iovis aedes ibid.

Funditores Baleares in exercitu Hannibalis 21, 21, 12 excellunt prae ceteris 28, 37, 6 Achaeorum meliores Balearibus 38, 29, 5 in exercitu Romanorum 27, 38, 12 Antiochi 36, 18, 3.

Funebres ludi 28, 21, 10; 31, 15, 4 cf. laudatio.

Funus 38, 55, 2 funeris sumptus a plebe collatus 2, 33, 11 in amplius funus pecuniam confert 3, 18, 11.

Furiae genti fato quodam Gallica bella data 31, 48, 12.

Furii sv. Fusii cf. 3, 4.

Furius legatus dimicans cadit 3, 5, 6.

Agrippa Furius cos. 3, 66 signa a signiferis accepta ipse infert et militem incitat ignominia 3, 70, 10.

Agrippa Furius trib. m. c. p. 5, 32 in Salpinates missus ibid.

C. Furius trib. m. c. p. 4, 31.

C. Furius duumvir navalis 41, 1, 2 legatus 43, 9, 5.

L. Furius cos. 2, 54 legi agrariae resistit ib. 2 eius cum iunioribus patrum seducta consilia ib. 7.

L. Furius trib. m. c. p. 6, 22, 5 proelium temere committit 6, 23—24 Camilli in eum moderatio 6, 25, 5.

L. Furius trib. m. c. p. 6, 36, 3.
L. Furius praetor leges dat Capuae 9, 20, 5.
L. Furius trib. pl. 9, 42, 3.
M. Furius legatus M. Aurelii eum defendit in senatu 30, 42, 5.
M. Furius legatus 31, 21, 8.
P. Furius triumvir agro dando 3, 1, 6.
Q. Furius pont. max. tribunis pl. creandis comitia habet 3, 54, 5.
Q. Furius cos. F. 33 s.
Sex. Furius cos. 2, 39, 9.
Sp. Furius cos. 2, 43 cum Aequis pugnat ib. 5.
Sp. Furius trib. m. c. p. 6, 31.
Sp. Furius pater patratus 1, 24, 6.
C. Furius Aculeo quaestor peculatus damnatur 38, 55, 5 cf. 38, 58.
L. Furius Bibaculus quaestor proelio Cannensi occumbit 22, 49, 16.
L. Furius Camillus dictator 7, 24, 11 patribus consulatus possessionem reddit ibid. cos. creatur ibid. Gallos fundit 7, 26, 9 M. Valerium Corvum laudat donatque ib. 10 dictator 7, 28, 2 in Auruncos profectus aedem Iunoni Monetae vovet ib. 4 victor reversus se abdicat ibid.
L. Furius Camillus cos. 8, 13 Pedum capit ib. 7 Latinos vincit ib. 8 triumphat ib. 9 ei equestris statua posita ibid. de Latinis ad senatum refert ib. 10 cos. iterum 8, 29, 2.
M. Furius Camillus trib. m. c. p. 5, 1, 2 iterum 5, 10 Faliscos vastat 5, 12, 5 trib. m. c. p. iterum (sic!) 5, 14, 5 a Capena praedas agit ib. 7 interrex 5, 17, 4 dictator 5, 19, 2 Faliscos et Capenates victos vastat ib. 8 Veios obsidet ib. 9 de praeda Veienti litteras ad senatum mittit 2, 20, 2 Veios capit 5, 21 P. obsecrat deos, ut nimiae suae fortunae invidiam quam minimo incommodo leniant ib. 15 simulacrum Iunonis Romam transfert 5, 22, 4 P. eius triumphus clarior quam gratior 5, 23, 6 Iunonis templum locat dedicatque ib. 7 decimam praedae partem Apollini Delphico vovet 5, 21, 2 Delphos deportandam curat 5, 25, 4—10 P. trib. m. c. p. 5, 26 in Faliscos mittitur 3 eorum liberos a magistro proditos parentibus remittit 5, 27, 9 P. ea iustitia ut oppidum dedatur evincit ib. 11 P. plebem castigat 5, 29, 8 adversus legem de transmigrando Veios senatum incitat 5, 30 interrex 5, 31, 8 die ob praedam Veientanam dicta in exilium abit 5, 32, 8 P. exul Ardeates in Gallos incitat 5, 44 eorum dux Gallos trucidat 5, 45, 3 de exilio revocatus 5, 46, 10 dictator absens dictus ibid. P. intervenit Gallis cum Sulpicio de pace agentibus 5, 49 P. Gallos urbe expellit caeditque ib. 5—6 P. triumphat ib. 7 fana restituenda curat 5, 50 transmigrandi Veios consilium dissuadet 5, 51—54 P. ut erectae urbis adminiculum ita innixae fulcrum fuit Camillus 6, 1, 4 interrex ib. 8 dictator Volscos ad deditionem subigit 6, 2, 13 Aequos opprimit, Bolas urbem expugnat ib. 14 Sutrium Etruscis deditum recipit 6, 3, 6 triumphat 6, 4 tres paterae aureae eius nomine inscriptae in cella Iovis ponuntur ib. 3 trib. m. c. p. 6, 6 ei collegae imperium submittunt ib. 7 Volscos, Latinos, Hernicos uno proelio dissipat 6, 8, 9 Satricum capit ib. 10 Sutrium Etruscis eripit 6, 9, 12 et Nepete 6, 10, 4 eius gloriae M. Manlius invidet 6, 11, 3 trib. m. c. p. 6, 18 iterum 6, 22, 5 ei extra ordinem bellum Volscum decernitur ib. 6 pugnam imprudentia L. Furii collegae amissam restituit 6, 23—24 eius modestia 6, 23, 9; 6, 25, 5 ad Tusculanum bellum eundem L. Furium collegam optat, cuius levet infamiam 6, 25, 5 dictator adversus tribunos pl. contendit 6, 38, 4 abdicat se magistratu ib. 9 dictator quintum 6, 42, 4 fundit Gallos ib. 7 triumphat ib. 8 moritur 7, 1, 8 P. eius virtus ib. 9—10 vir et vere Romanus 22, 14, 11.
Sp. Furius M. F. Camillus primus praetor 7, 1, 2.
M. Furius Crassipes triumvir coloniae 34, 53, 2 praetor 38, 42, 4 sortitur Galliam ib. 6 Cenomanis

insontibus arma adimit 39, 3 a consule iubetur provincia decedere ib. 3 iterum praetor 41, 28, 5 sortitur Siciliam 42, 1, 5.
Sp. Furius Fusus cos. 3, 4 ab Aequis victus in castris oppugnatur ib. 8 vulneratur 3, 5, 7 K. Quintii rei defensor 3, 12, 4.
M. Furius Luscus aed. pl. 39, 7, 10.
L. Furius Medullinus trib. m. c. p. 4, 25, 5.
L. Furius Medullinus trib. m. c. p. 4, 35 iterum 4, 44.
[L.] Furius Medullinus cos. 4, 51 Ferentinum capit ib. 7 iterum cos. 4, 54.
L. Furius Medullinus trib. m. c. p. creatur, iam functus eo honore 4, 57, 12 trib. m. c. p. tertium 4, 61.
L. Furius Medullinus trib. m. c. p. 5, 12, 10.
L. Furius Medullinus trib. m. c. p. tertium 5, 14, 5 quartum 5, 16 quintum 5, 24 sextum 5, 26, 2 septimum 5, 32.
C. Furius Pacilus cos. 4, 12 censor 4, 22, 7 cf. 4, 24, 7.
C. Furius Pacilus cos. 4, 52.
L. Furius Philus praetor 42, 28, 5 Sardiniam sortitur 42, 31, 9 pontifex moritur 43, 11, 13.
P. Furius Philus praetor urbanus 22, 35, 5 classem accipit 22, 57, 8 saucius ex Africa Lilybaeum venit 23, 21, 2 censor 24, 11, 6 ei dies dicta 24, 43, 2 moritur priusquam lustrum condidit ib. 4 augur fuerat 25, 2.
P. Furius Philus coniurationem nuntiat 22, 53, 4.
P. Furius Philus praetor Hispaniam cit. sortitur 41, 21, 3 ei imperium prorogatur 42, 4, 3 ab Hispanis accusatus exulatum abit 43, 2, 10.
L. Furius Purpureo trib. mil. praesidio Numistronis praeest 27, 2, 10 praetor 31, 4, 4 Galliam sortitur 31, 6, 2 senatui scribit de tumultu Gallico 31, 10, 5 contra Gallos ducit 31, 21, 2 eos vincit caeditque magno proelio ib. 17 P. triumphum petit 31, 47, 7 triumphat 31, 49, 2 P. cos. 33, 24 ei cum collega Italia decernitur 33, 25, 4 Boiorum agrum vastat 33, 37, 3 cum collega eos vincit ib. 7 cf. 34, 53, 7; 35, 41, 8 inter legatos ad res Asiae componendas 37, 57, 7 Cn. Manlio adversatur triumphum postulanti 38, 44, 11 rogationem Petilliam prolatandam censet Manlium incessens 38, 54, 7 censuram petit 39, 40, 2 legatus ad Gallos 39, 54, 13.
L. Furius Purpureo P. Sulpicii legatus 31, 29 eius oratio in Panaetolico 31, 31.
Fustuarium supplicium 5, 6, 14.

Gabii urbs Romae vicina a Sex. Tarquinio patri proditur 1, 54 cf. 24, 10, 9; 26, 9, 12; 41, 16, 6.
Gabina via 2, 11, 7; 3, 6, 7; 5, 49, 6.
Gabinus ager 3, 8, 6 cinctus 5, 46, 2; 8, 9, 9.
Gabinorum primores a Sex. Tarquinio occisi 1, 54, 8.
Gabinius Scodrae praefectus 45, 26.
A. Gabinius legatus re prospere gesta cadit P. 76.
A. Gabinius cos. F. 28 p. procos. Ptolemaeum reducit P. 105.
Gades 21, 21, 9; 24, 49, 5; 28, 16, 8 et 13; 28, 23, 6.
Gaditani perfugae urbem praesidiumque Punicum prodituros pollicentur 28, 23, 6 deprehensi a Magone 28, 30, 4 Magonem ob templa spoliata portis excludunt 28, 37 eorum sufetes in crucem sublati ib. 2 deduntur Romanis ib. 10 P. iis remissum, ne praefectus Gades mitteretur 32, 2, 5 libertate donantur a Caesare P. 110.
Gaditanum fretum F. 56 eius latitudo ibid.
Gaesa hastae genus 8, 8, 5; 9, 36, 6.
Gaetuli in exercitu Hannibalis 23, 18.
Gala Maesulorum rex Masinissam filium contra Syphacem auxilio mittit Poenis 24, 49, 4 moritur 29, 29, 6 cf. 40, 17, 2.
Galatia castellum prope Capuam 26, 5, 4.
Galaesus fluvius quinque milia a Tarento 25, 11, 8.
Galeae cristatae Samnitium 9, 40, 3; 10, 38, 12 galeati milites solent esse in stationibus 44, 33, 9.

Galeagra turris Syracusis 25, 23, 10.
Galeria tribus 27, 6, 3.
Gallaeci Hispaniae gens victa P. 56.
Galli Aedui P. 61 Allobroges 61 Alpini 46 Arverni 61 Belgae 104 Boii 5, 35, 2 Cenomani 5, 35 Cisalpini ib. 3 Libui 21, 38, 7 Insubres 5, 34, 9 montani 21, 32, 8 Salluvii P. 60 Salyes 21, 38, 7 Senones 5, 35, 3 Tectosages 38, 16, 11 Tolistobogii ibid. Transalpini 39, 22, 6 Trocmi 38, 16, 11 Volcae 21, 26, 6 Galli novi accolae Etruscis 5, 17, 8 adversus eos auxilium petunt Clusini 5, 33 quando primum in Italiam descenderint ib. 5 de eorum transitu quid sit traditum 5, 34 Insubres Mediolanium condunt ib. 9 Senones Clusium oppugnant 5, 35, 3 P. legatorum Romanorum iniuria concitati 5, 36, 1—7 P. Romam mittunt questum ib. 8 Romam petunt 5, 37, 5 P. Romanos ad Aliam fundunt 5, 38 P. inter Romam et Anienem considunt 5, 39, 3 urbem occupant praeter Capitolium 5, 41, 4 P. Capitolium frustra oppugnatum 5, 43, 2 obsident ib. 5 pars ab Ardeatibus Camillo duce trucidantur 5, 45, 1—3 anserum clangore prodíti de Capitolio deiciuntur 5, 47 P. mille pondo auri accipientibus Camillus intervenit 5, 49 P. urbe eos expellit ib. 3—5 P. caesi deletique ib. 6—7 P. in agro Albano victi 6, 42, 6—8 trans Anienem castra ponunt 7, 9, 6 eorum unus provocans Romanos a T. Manlio occisus 7, 10 P. trepidi in Campaniam transeunt 7, 11 redeunt Tiburtibus opem ferentes ib. 3 duplici pugna victi ib. 6—10 eos circa Pedum consedisse auditum 7, 12, 8 magna clade deleti 7, 15, 1—7 cf. 7, 24 uno ex iis a M. Valerio obtruncato fusi in Apuliam fugiunt 7, 26 Etruriam ingrediuntur 10, 10, 6 pecunia accepta societatem belli adversus Romanos recusant 7—12 auxilia mittunt Etruscis mercede capti 10, 18, 2 ingenti pretio a Samnitibus sollicitantur 10, 21, 2 delent legionem Romanam 10, 26, 7—9 equites Romanos fugant 10, 28, 9 sqq. circumventi caeduntur 10, 29, 16 Senones interficiunt legatos Romanorum ideoque iis bellum indictum P. 12 L. Caecilium praetorem cum legionibus caeduntibid. Transalpini caeduntur P. 20 Insubres duce Virdomaro occiso fusi aliquot proeliis in dicionem veniunt ibid. legatos Romanos ad societatem adducturos irrident 21, 20, 3 donis capti Hannibalem cum pace per fines suos transmittunt 21, 24, 5 montani insident tumulos Hannibale Alpes transeunte 21, 32, 8 in exercitu Hannibalis 21, 38, 3 legationes ad eum mittunt 21, 47, 8 auxiliarii in exercitu Romano caede facta ad Hannibalem transfugiunt 21, 48, 2 soli Cenomani in fide manent Romana 21, 55, 4 in Hannibalem odia vertunt 22, 1, 3 Cisalpini deficiunt ad Hannibalem 22, 61, 12 cf. Boii. Galli in Hispano Poenorum exercitu 24, 42, 8 fines Romanos incursant 28, 11, 10 in concilio Ligurum apud Magonem 29, 5, 3 in exercitu Magonis 30, 18, 9 tumultum movent 31, 10 magno proelio devicti 31, 21, 17 P. in armis 32, 29, 6 in exercitu Rhodiorum 33, 18, 3 in Asia ab Attalo victi 33, 21, 3 in exercitu Antiochi 37, 18, 7 Brenno duce in Dardanos perveniunt 38, 16 in Asiam procedunt ib. 9 cf. Gallograeci. Transalpini in Venetia urbem condunt 39, 22, 6 a senatu Italia excedere iubentur 39, 54, 2 sqq. benigne respondent 39, 55 agrum petentes iterum iubentur excedere Italia 40, 53, 5 in exercitu Persei 42, 51, 7 Transalpini auxilia pollicentur in bellum Macedonicum 44, 14 eorum auxilium oblatum Perseo eiusque avaritia dimissum 44, 26, 2 Galli equites in Eumenis exercitu 44, 28, 7 Attalum clade affligunt 45, 19, 3 cf. 45, 20 Romanorum legatione nihil moventur 45, 34, 13 Alpini a Claudio Marcello subacti P. 46 Salluvii Massiliensium fines populantur 60 Arvernis et Allobrogibus bellum illatum 61 Aedui socii

Romanorum ibid. cum Belgis Caesar bellum gerit 104 Gallorum aliquot populi deficiunt 106 victi 107 prope universi Vercingentorige duce deficiunt ibid. omnes in deditionem accepti 108 Galli gens nata in vanos tumultus 5, 37, 8 religionis haud neglegens 5, 46, 3 ad oppugnandarum urbium artes rudis, pigerrima eadem ad opera militaria 21, 25, 6 mollis ad labores 22, 2, 4 intolerantissimi laboris et aestus 10, 28, 4; 27, 48, 16 eorum mollia et fluida corpora 34, 47, 5 gens avidissima auri 21, 20, 8 corpora et animi eorum magna magis quam firma 5, 44, 4 procera corpora, promissae et rutilatae comae 38, 17, 3 eorum vestitus 22, 46, 6 arma 22, 46, 5; 38, 17, 3 acies 10, 28, 11; 38, 26, 3 essedis carrisque armati superstantes pugnant 10, 28, 9 eorum prima proelia plus quam virorum, postrema minus quam feminarum ib. 4 armati in concilia venire solent 21, 20 Gallus cum Galla ad placandos deos Romae vivi sub terra demissi 22, 57.

Galliae pars tertia Celtae 5, 34, 2 eo missi legati ad conciliandas civitates 21, 19, 11 vastata a Cimbris P. 67 Galliarum situs 103 ex tribus Galliis census actus 134 tumultus ob eam rem ortus componitur 139.

Gallica busta loci Romae nomen 5, 48, 3; 22, 14, 11.

Gallicus ager 21, 25, 2; 23, 14, 3 vasa aenea 36, 40, 11 carpenta ibid.

Gallicus sinus 30, 19, 2; 34, 8, 6.

Gallograeci Gallicos adhuc spiritus servantes 37, 8, 4 in Antiochi exercitu 37, 38, 3 cum iis bellum 38, 12 de historia eorum cf. 38, 16 sqq. eorum belli ratio 38, 19, 3 nudis corporibus pugnant 38, 21, 9 victi de pace mittunt 38, 29, 8 iis denuntiatum, ut morem vagandi cum armis deponerent 38, 40, 2.

Gallograecia 37, 8, 4; P. 94.

Gannicus fugitivorum dux caesus P. 97.

Ganymedes spado a Caesare in triumpho ductus F. 39.

Garamantes gens 29, 33, 9.

Garuli gens 41, 19.

Cn. Gavillius } Aquileienses indices
L. Gavillius } cladis Romanae 41, 5.

Gaulotus Gallorum regulus 38, 19, 2.

Gaurion vocant portum Andri 31, 45, 3.

Gaurus mons 7, 32, 2 pugna ad Gaurum ibid.

Geganii nobiles Albani in patres lecti 1, 30, 2.

L. Geganius trib. m. c. p. 6, 31.

M. Geganius trib. m. c. p. 6, 42, 3.

T. Geganius eos. 2, 34.

M. Geganius Macerinus cos. 3, 65, 5 cos. iterum 4, 8 Ardeam a Volscis obsessam liberat 4, 10, 1—6 triumphat ib. 7 cos. tertium 4, 17, 7 censor 4, 22, 7 in Mam. Aemilium animadvertit 4, 24, 7 legatus A. Postumii 4, 27, 10.

Proculus Geganius Macerinus cos. 4, 12, 6.

Gelo Hieronis filius maximus natu ad Poenos deficit 23, 30, 11 eum mors opportuna opprimit ib. 12 cf. 24, 5, 3.

Geminus Maecius cf. Maecius.

Genio Deo hostiae maiores sacrificatae 21, 62, 10.

Gentis Manliae decretum 6, 20, 14 minorum gentium patres 1, 35, 6; 1, 47, 7 gentium iura 4, 1, 2 gentes patriciae 10, 8, 9 gentis enuptio 39, 19, 5.

Gentius Illyriorum rex 40, 42 in eum L. Duronius omnem latrocinii maritimi causam avertit ibid. legatos miserat excusatum ib. 3 eius hostilia consilia ad senatum deferuntur 42, 26, 2 ad eum legati missi ib. 6 Romanorum an Persei partibus faveat ambiguum 42, 29, 11 eius lembi cum Romanorum classe abducti 42, 48, 8 regnat in Labeatibus 43, 19, 3 ad eum legatos mittit Perseus 43, 19, 13 iterum atque iterum 43, 23, 8 pecunia pacta obsides mittit Perseo 44, 23, 3 eius auxilium Persei avaritia dimissum 44, 26, 2 P. Romanorum legatos in vincula conicit 44, 27, 11 pecuniae

exiguam partem accipit a Perseo ib. 9 eius parentes 44, 30, 2 crudelitas in fratrem ib. 3 violentiam insitam intemperantia vini accendit ib. 5 contra Romanos ducit ib. 7 uxorem ducit Metutam ib. 4 praetori se dedit 44, 31, 13 in custodiam datus ib. 15 P. cum uxore liberisque Romam missus 44, 32, 4 P. eius uxor Etleva, filii Scerdilaedus et Pleuratus ib. 3 in triumpho ductus 45, 43, 6 Iguvium ductus in custodiam ib. 9.
Genua 21, 32, 5 a Magone capitur 28, 46, 8 ad eam exaedificandam propraetor missus 30, 1, 9.
C. Genucius cos. 7, 3, 3.
C. Genucius augur de plebe 10, 9, 2.
Cn. Genucius trib. pl. L. Furio et Cn. Manlio diem dicit 2, 54, 2 iudicii die domi mortuus inventus ib. 9.
Cn. Genucius trib. m. c. p. 5, 13, 3 iterum 5, 18, 2 eius mors honesta insidiis capti ib. 8.
L. Genucius cos. 7, 1, 7.
L. Genucius cos. 7, 4 in Hernicis rem male gerit 7, 6, 8—9 insidiis circumventus occidit ibid.
L. Genucius trib. pl. legem fert de faenore 7, 42.
L. Genucius cos. 10, 1.
L. Genucius legatus ad Syphacem 27, 4, 7.
M. Genucius cos. 4, 1.
M. Genucius trib. mil. in proelio cadit 35, 5, 14.
T. Genucius trib. pl. agrariae legis auctor 2, 52, 3 diem dicit T. Menenio ibid.
T. Genucius decemvir 3, 33, 3.
Genusus amnis 44, 30, 10.
Geraesticus portus Teiorum 37, 27, 9.
Geraestus nobilis Euboeae portus 31, 45, 10.
Gereonium urbs Apuliae a suis deserta 22, 18, 7 pauca tecta ab Hannibale in usum horreorum relicta 22, 23, 9.
Gergithum 38, 39, 10.
Gergovia urbs Arvernorum obsessa P. 107.
Germani a Caesare Gallia expulsi P. 104 victi in Gallia et trans Rhenum 105 multi populi a Druso subacti 139—142 perdomiti F. 52 bb.
Germaniae mores situsque P. 104 pars a Caesare domita 105.
Gerrunium Macedoniae castellum captum 31, 27, 2.
Geryon ab Hercule interemptus 1, 7, 4 cf. P. 60.
Gisgo ab Hannibale ad Philippum missus 23, 34, 2.
Gisgo pacem dissuadens ab Hannibale ex superiore loco detrahitur 30, 37, 8 P.
Gisgo Hamilcaris filius populum concitat bellum Romanum suadendo P. 48.
Gisia urbs Hispaniae cum oppugnatur, oppidani liberos coniugesque rogo exstructo occidunt seque insuper praecipitant P. 28 cf. Astapa.
Gitanae Epiri oppidum 42, 38.
Gladiatores Campanorum Samnitium nomine appellati 9, 40, 17 cf. 23, 30, 15; 28, 21, 2; 39, 46, 2 bellum excitant Spartaco et Crixo duce P. 95.
Gladiatorium munus in honorem defuncti primus edit D. Iunius Brutus P. 16 P. Scipio in honorem patris 28, 21 P. cf. 31, 50, 4; 41, 20, 11; 41, 28, 11; 44, 31, 15.
Gladius ab insolente Gallo ponderi additus 5, 48, 9 Gallorum praelongus sine mucrone, Hispanus brevis et cum mucrone 22, 46, 5 Hispanus ad pugnam propiorem habilis 7, 10, 5 foeda vulnera facit 31, 34, 4 Arabum tenuis, quaterna cubita longus 37, 40, 12 destrictis gladiis discincti centuriones destituuntur, quorum signa amissa erant 27, 13, 9.
Glaucias ex numero custodum corporis Persei 43, 20, 3.
Gnosii Cretenses 37, 60, 3.
Gomphi Thessaliae urbs 31, 41, 6 Amynandro deduntur 32, 14, 2 cf. 32, 15, 4; 36, 13, 6; 42, 55, 2.
Gonni vel Gonnus 33, 10, 6; 36, 10, 11 a Perseo capta 42, 54, 7 eius situs 42, 67, 6; 44, 6, 10.

Gonnocondylum a Philippo Olympias appellata 39, 25, 16 Perrhaebi reposcunt ibid.
Gordium 38, 18, 11.
Gordiutichos 38, 13, 10.
Gorgopas Gythei praefectus Dexagoridam proditorem interficit 34, 29, 10 pactus cum Romanis urbem tradit ib. 13.
Gortynii Cretenses quingenti in exercitu Romano 33, 3, 10 captivos Italicos reddunt 37, 60, 5.
Gracchuris Hispaniae oppidum P. 41.
Graccuritani Hispaniae gens F. 19.
Gracchus cf. Sempronii.
Graeci a Campanis privati Cumis 4, 44, 12 eorum classibus infestum mare 7, 25, 4 sqq. mari cedunt 7, 26, 14 cuius gentis fuerint, parum liquet ib. 15 Graecae originis Cumani 8, 22, 5 iis permissum ut publice Latine loquerentur 40, 42, 13 Neapolis et Palaepolis ibid. Graecorum expeditio in Italiam Cleonymo duce 10, 2 a Sallentinis usque ad Venetos circumvecti caeduntur ibid. Graecorum ora ad Hannibalem deficit 22, 61, 12 Graecis libertas restituta 33, 30, 2 cf. 43, 17, 2 qui Romanorum partibus favent, ad intolerabilem superbiam inflati 45, 31, 3 multi suspecti ad causam dicendam Romam evocati 45, 31, 9 gens lingua magis strenua quam factis 8, 22, 8 barbaris natura hostes 31, 29, 15 multas artes ad animorum corporumque cultum gens omnium eruditissima in Italiam invexit 39, 8, 3 Asiatici vilissima genera hominum et servituti nata 36, 17, 5 Graecus cum Graeca ad placandos Romae deos vivi sub terra demissi 22, 57, 6 Graecis litteris pueri Romae eruditi solent 9, 36, 3 Graecarum artium opera mirandi initium 25, 40, 2 Graeci libri de disciplina sapientiae in arca Numae inventi 40, 29, 7 annales Graeci 32, 6, 8 Punicis Graecisque litteris inscripta Hannibalis ara 28, 46, 16 Graeco ritu sacrificatum 25, 12, 10 et 13 fossa Graeca 28, 46, 4.
Graecia maior, quae vocatur Italiae ora 31, 7, 11 ulterior intestino fessa bello 7, 26, 15 describitur 36, 15, 6 a magistratibus Romanis vexata 43, 4, 5 sqq. SC., ne quis ullam rem magistratibus conferret, nisi quam senatus censuisset per omnes Graeciae urbes circumlatum 43, 17, 2 eius compedes tres urbes 32, 37, 4.
Graviscae colonia deducta 40, 29; 41, 16, 6.
Greges Iunonis sine pastore pascentes nocte ad stabula remeant 24, 3, 4.
Grumentum 23, 37, 10 in Lucanis 27, 41 ab Hannibale oppugnatur ib. 3.
Gubernatores navium 45, 42, 3.
Gulussa Masinissae filius respondet in senatu legatis Poenorum 42, 24 monet patres de fraude Carthaginiensium 43, 3, 6 Carthagine bellum parari Romam nuntiat P. 48 cf. P. 49 tertiam regni paterni partem accipit P. 50.
Gymnasium Syracusanum 29, 19, 12 Atheniense Cynosarges 31, 24, 17 Argivum Cylarabis 34, 26, 2.
Gymnesii appellati Baleares quare P. 60.
Gyrton 36, 10, 2; 42, 54, 6.
Gytheum valida urbs, receptaculum omnium maritimarum rerum Lacedaemone 34, 29, 2 Quinctio traditur diu defensa ib. 13 a Nabide oppugnatur 35, 13, 3 expugnatur 35, 27, 13.

Hadria colonia P. 11; 24, 10, 10 fidem servat Romanam 27, 10, 7.
Hadriani 34, 45, 8 Hadrianus ager 22, 9, 5.
Hadriaticum mare 44, 31, 4 cf. Adriaticum.
Hadrumetum Africae urbs 30, 29; 30, 35, 4; 33, 48, 4.
Haemus mons 40, 21, 2 eum ascendit Philippus 40, 22.
Haliacmon flumen 42, 53, 5.
Haliartus oppugnatur a Romanis 42, 56, 3—5 summa contentione capitur 42, 63.
Haliartii 42, 44, 4 Persei partibus

favent 42, 46, 9 acriter resistunt praetori 42, 63.
Halicarnassus 37, 16, 2.
Halicarnassenses 33, 20, 12.
Halys flumen 38, 16, 13; 38, 38, 4.
Hamae ubi sitae 23, 35, 13 ibi statum Campanis sacrificium ib. 3.
Hamilcar filium adigit iureiurando hostem fore Romanis 21, 1, 4 ingentis spiritus ib. 5 quare anxius de Carthaginiensium imperio ibid. eius apparatus in bellum Romanum 21, 2, 1—2 mors opportuna ib. 3 ei Hasdrubal flore aetatis, ut ferunt, conciliatus ibid. cf. 21, 41, 8 ubi mortuus sit magnus Hamilcar 24, 41, 3 quo anno mortuus F. 11 b dicere solebat quattuor filios velut catulos se educare in populum Romanum ibid.
Hamilcar Gisgonis filius Melitae praefectus traditur Sempronio 21, 51, 2.
Hamilcar a Locrensibus receptus 24, 1, 9 cf. 29, 6, 16.
Hamilcar praefectus classis ex Sardinia praedam agit 27, 6, 13.
Hamilcar Gallos ducit rebellantes 31, 10, 2 Placentiam invadit ibid. exilio multatus a Poenis eum dedere iussis 31, 19 magno proelio victus interficitur 31, 21, 18 cf. 32, 30, 12 eum in triumpho ductum esse quidam auctores sunt 33, 23, 5.
Hampsicora Sardorum auctoritate et opibus longe primus defectionem molitur ad Poenos 23, 32, 10 cum Hasdrubale victus sibi mortem consciscit 23, 41, 4.
Hannibal Poenorum dux P. 17 mari victus a Romanis ibid. a militibus suis in crucem sublatus ibid.
Hannibal a patre Hamilcare iureiurando adactus, hostem fore Romanis 21, 1, 4 ab eo in Hispaniam accitus 21, 3, 2 in Hispaniam missus omnem exercitum in se convertit 21, 4 eius ingenium ib. 2—10 in Olcades exercitum ducit 21, 5, 3 eos vincit ib. 4 Vaccaeorum urbes capit ib. 6 Carpetanos consilio vincit ad Tagum ib. 16 Turdetanos contra Saguntinos excitat 21, 6, 2 Saguntum oppugnat 21, 7 vulneratur ib. 10 legatos Romanorum non admittit et litteras mittit ad principes factionis Barcinae 21, 9, 4 prope omnis senatus Carthaginiensis Hannibalis est 21, 11 quietem dat militibus paucorum dierum ib. 3 Oretanos Carpetanosque celeritate opprimit ib. 13 Saguntum capit 21, 14, 3 P. praedam inter milites et cives distribuit 21, 15, 2 praeoccupaverat Gallorum animos 21, 20, 8 militibus Hispani generis commeatum dat 21, 21, 2 Gades profectus Herculi vota solvit ib. 9 Africam valido praesidio firmat ib. 10 Hispaniam Hasdrubali destinat 21, 22 eius somnium 21, 22, 6 praemissis ad Alpes spectatoribus Hiberum traducit 21, 23 subactis gentibus Hannonem praeficit ib. 2 parte copiarum dimissa Pyrenaeos transit 21, 24 P. donis Gallorum regulos sibi conciliat 21, 24, 5 ad Rhodanum profectus ab accolis naves cogit 21, 26, 7 Hannone circummisso ad hostes avertendos ipse transit 21, 27, 7 contionem habet 21, 30 mediterranea Galliae petens 21, 31, 2 ad Allobroges venit ib. 4 regni certamine composito ab iis adiutus ib. 8 primos clivos Alpium dolo occupat 21, 32, 8 montanos Gallos equitatum turbantes pellit 21, 33, 9 P. ad extremum periculum perductus 21, 34, 8 nono die in iugum Alpium pervenit 21, 35, 4 militibus Italiam ostentat ib. 8 descendentibus iter difficilius ib. 11 de temporis spatio in itinere consumpto et de copiis Hannibalis 21, 38 quanam Alpis transierit ib. 6—9 reficiendos curat milites 21, 39, 2 Taurinorum caput expugnat ib. 4 Scipionem offendit ad Ticinum ib. 7 imagine quadam proposita 21, 42 suos ipsorum condicionis admonet 21, 43 praemia proponit 21, 45, 4 proelio equestri consulem propelli[t] 7 P. secutus Scipionem [s]excentos Romanos [c]Padum transgressus ib. 8 ad Trebiam secu[m] Clastidio proditione [p]

9 columnae Herculis 21, 43, 13 eius aedes 21, 62, 9; 32, 1, 10 fanum 40, 51, 6 eius templum 26, 10, 3 Athenis a Philippo incensum 31, 24, 18 Ardeae 32, 9, 2 cf. 32, 25, 2 ei sacra in Oeta facit Glabrio 36, 30, 2 eius signum in aede positum 38, 35, 4 eius comes Balius P. 60 eius fons 22, 1, 10.
Hercynii saltus 5, 34, 4.
Hercynna dea 45, 27, 8.
Herdonea urbs 25, 21 ibi proelium 27, 1, 3 ad Hannibalem defecerat ib. 4 incensa ab Hannibale ib. 14.
Herdoneae 24, 20, 8.
Ap. Herdonius Sabinus servorum exulumque dux Capitolium occupat 3, 15, 5 servos Romanos ad libertatem evocat ib. 9. interfectus 3, 18, 10.
Turnus Herdonius Aricinus ferociter in Tarquinium invehitur 1, 50, 3 necatur 1, 51, 9 P.
C. Herennius 21, 25, 4.
Herennius Bassus Nolanus evocatur ad colloquium ab Hannone 23, 43, 9 Hannoni respondet 23, 44.
Herennius Cerrinius 39, 13, 9.
Herennius Pontius C. Pontii pater Samnis prudentissimus 9, 1, 2 eius duo consilia de Romanis ad Caudium captis 9, 3, 6—7.
Herennuleius Sertorii legatus F. 19.
Hergates Galliae populus 41, 19.
Herius Asinius Marrucinorum praetor occisus P. 73.
Herius Pettius Nolanus ad colloquium evocatur ab Hannone 23, 43, 9.
Hermaeum 35, 50, 9.
Hermandica Vaccaeorum urbs ab Hannibale capta 21, 5, 6 cf. ib. 7.
Sp. Herminius cos. 3, 65, 2.
T. Herminius in ponte sublicio fortiter pugnat 2, 10, 6 copias in insidiis collocat 2, 11, 7 Mamilium ad Regillum lacum occidens ipse vulneratur 2, 20, 9 exspirat ibid.
Hermione 31, 45.
Hermionicus ager 31, 44.
Hernici a Volscis in societatem assumpti 2, 22, 3 devicti 2, 40, 14 cum iis ictum foedus 2, 41 agri duae partes ademptae ibid. cum Latinis Volscos castris exuunt 2, 53, 4 Romanis subveniunt 3, 5, 8 iis gratiae actae ib. 15 Romam nuntiant se peti ab hostibus 3, 6, 4 infeliciter pugnant 3, 7, 5 in eorum agro bellum 3, 8, 4 iis Ferentinum Volscorum datum 4, 51, 8 deficiunt 6, 2, 3 Volscos adiuvant 6, 7; 6, 12, 6 iis bellum indictum 7, 6, 7 L. Genucium vincunt ib. 9 a Sulpicio fusi 7, 7, 7—9 iterum fugati 7, 8, 4 Ferentinum amittunt 7, 9 victi Romanis bellum indicunt 9, 42, 11 in deditionem recepti 9, 43, 7.
Herodicus Thessalorum princeps a Philippo occisus 40, 4, 2.
Herodorus Cianus mercator potens divitiis 35, 37, 5.
Herodorus Demetrii amicorum princeps 40, 23, 4 a Perseo in custodiam coniectus ibid. in tormentis moritur ib. 9.
Hersilia Romuli coniunx 1, 11, 2.
Hexapylon cf. Syracusae 24, 31, 4.
Hiarba Numidiae rex a Pompeio victus necatusque P. 89.
Hibera urbs ab Hibero appellata 23, 28, 10.
Hiberi Asiae gens a Pompeio victi P. 101.
Hibernacula primum militi aedificata 5, 2, 1 P. Carthaginiensium lignea ferme tota 30, 3, 8.
Hiberus finis constitutus inter Romanos et Carthaginienses 21, 2, 7 eum transit Hannibal 21, 23 in ostio fluminis Hasdrubal victus 22, 19, 5 sqq. cf. 28, 24, 5; F. 19.
Hiempsal Micipsae filius a Iugurtha fratre victus et occisus P. 62.
Hiems gelida et nivosa 5, 13 saeva 40, 45.
Hiera Come 38, 12, 9 sq.
Hiero rex Syracusarum bellum gerit cum Mamertinis P. 16 eius socii Carthaginienses ibid. Romani contra eum auxilium ferunt Mamertinis ibid. victo pax data ibid. Carthaginiensium naves captas Messanam ducit 21, 49, 3 consuli obviam profectus statum insulae exponit et fidem pollicetur 21, 50, 9 frumenti magnam vim et milites

et Victoriam auream Romam mittit 22, 37, 5 eius regnum classe Punica vastatum 22, 56, 7 unicum subsidium populi Rom. 23, 21, 5 argentum frumentumque Romanis mittit ibid. filii Gelonis ad Poenos inclinantis mors suspicione eum aspergit 23, 30, 12 frumentum mittit Romam 23, 18, 13 eius mors 24, 4 liberas Syracusas relinquere voluerat, ut fama erat ib. 2 eius filiae et generi ib. 3 civium erga eum caritas 24, 48 cf. 24, 5, 3 eius gaza 25, 25, 13 minor fama erat gaza 25, 30, 12.
Hierocles Agrigentinus Zacynthi praefectus 36, 31, 12 insulam Achaeis tradit 26, 32.
Hieronymus nepos Hieronis (filius P. 24) vixdum puer in avi locum succedit 24, 4 eius superbia 24, 5, 3 societatem cum Hasdrubale iungit 24, 6, 3 P. legatos Romanos illudit ib. 4 quibus conditionibus cum Poenis pactus sit ib. 7 ab coniuratis interficitur 24, 7, 5 P. eius corpus iacere insepultum patiuntur 24, 21, 3.
Hierophon missus ad Eumenem 44, 24, 10.
Hierosolyma Iudaeorum urbs capta P. 102; F. 27.
Hilernus regulus Hispanus vivus capitur 35, 7, 8.
Himera flumen Siciliam dividit 24, 6, 7; 25, 40, 8.
Himilco dux navium Carthaginiensium 22, 19, 3.
Himilco vir factionis Barcinae Hannonem increpat 23, 12, 6.
Himilco cum exercitu ad Hispaniam tuendam missus 23, 28, 2.
Himilco praefectus Hannibalis 23, 30.
Himilco exercitu exposito in Siciliam Agrigentum expugnat 24, 35, 6 ad Syracusas 24, 36, 2 Syracusas venit 25, 26, 3 pestilentia obit ib. 14.
Himilco Punicis auxiliaribus Castulone praefectus proditur Romanis 28, 20, 11.
Hippagogus navium genus 24, 28, 7.
Hippias Beroeaeus amicus legatusque Persei 42, 39, 7 dux phalangitarum 42, 51, 3; 42, 59, 7; 44, 2, 11 cum consule pugnat 44, 4 Paulo se dedit 44, 45, 2.
Hippias Thessalorum praetor 42, 54, 7.
Hippo Regius 29, 3, 7; 29, 32, 14.
Hippocrates natus Carthagine oriundus ab Syracusis ab Hannibale ad Hieronymum mittitur 24, 6, 2 ad Hannibalem rediturus rege occiso 24, 23 praetor creatur Syracusis 24, 27, 3 Leontinos mittitur 24, 29, 2 cf. Epicydes. eius fraus 24, 31, 6 Siculis praeest adversus Marcellum 24, 35, 7 Syracusis opem fert 25, 26, 3 a Crispino repulsus ib. 5 pestilentia obit ib. 14.
Hippolochus a Thessalis Pheras missus 36, 9, 3.
Hirpini 22, 13 (Irpini 27, 15, 2) ad Hannibalem deficiunt 22, 61, 11 eorum tria oppida vi recepta 23, 37, 12; 23, 41, 13 Romanis se dedunt 27, 15, 2 bello Italico domiti P. 75.
A. Hirtius cos. F. 48 v Antonium vincit P. 119 in castris cadit ibid.
L. Hirtuleius Sertorii quaestor L. Manlium proconsulem vincit P. 90 cum exercitu caesus P. 91 cf. F. 19.
Hispala Fecenia libertina meretrix 39, 9, 5 P. Aebutium deterret a Bacchis 39, 10, 2 ad indicium faciendum a consule arcessita 39, 12 quae ei praemia data sint a senatu 39, 19, 5.
Hispani a Romanis tentantur 21, 19, 6 aversi a societate Romana ib. 8 in exercitu Hannibalis 21, 27, 2 miles ad concursandum aptus inter saxa et levis cum velocitate corporum tum armorum habitu 22, 18, 3 robur in exercitu Poenorum 27, 14, 5 primi mercennarii in exercitu Romano 24, 49, 8 populi amplius centum Romanae dicionis facti 22, 20, 11 omnes fere ad Romanos aversi fama Hasdrubalis profecturi in Italiam 23, 27, 9 Romanis conciliati Scipionum victoria 23, 29, 16 P. nobilissimi in Italiam missi ad sollicitandos populares in exercitu Hannibalis 24, 49, 8 iis

restituti obsides Carthagine nova capta 26, 49, 10 fere omnis inclinant ad Romanos 27, 20, 4 cum Hispanis bella 33, 19, 7; 33, 21, 6 vincunt Romanos 39, 30, 3 fusi fugatique 39, 31 queruntur de magistratuum avaritia 43, 2 pro iis SC. factum ib. 12 cum iis bellum P. 47—48; P. 52 a Pompeio recepti P. 96 cum iis bellum gerit Augustus P. 134 eorum inquieta et in novas res avida ingenia 22, 21, 2 ex Hispanis mulieribus et militibus Romanis nati homines 42, 3, 2 Hispanorum vestitus 22, 46, 6 Hispanus gladius 7, 10, 5; 22, 46, 5; 31, 34, 4.

Hispania occupata ab Hamilcare 21, 2 ibi bellum inter Scipiones et Hasdrubalem 23, 26 sqq. cf. 24, 41 sqq.; 25, 32 sqq.; 27, 17 sqq. Hispaniarum conditio 28, 1, 2 aptior quam ulla terra bello reparando Augusti demum ductu perdomita 28, 12, 11 ex ea pulsi Poeni 28, 16, 14 in duas provincias divisa ulteriorem et citeriorem 32, 28, 2 ibi magnus tumultus 33, 19, 7; 33, 21, 6 cis Hiberum perdomita 34, 16, 6 ibi argentariae et ferrariae institutae locupletiorem in dies provinciam reddunt 34, 21, 7 duae provinciae iterum fiunt, cum una fuisset per bellum Macedonicum 45, 16 ibi bella infeliciter a Romanis gesta P. 47 Hispaniense bellum ita confundit civitatem, ut ne tribuni quidem aut legati inveniantur P. 48 ibi bellum Viriati P. 52 eam invadunt Cimbri P. 67 in ulteriore bellum Sertorii P. 90 Hispaniae a Pompeio receptae P. 96 ibi Pompeiani a Caesare victi P. 110 bellum adversus Caesarem renovatum P. 113 multas turres habet 22, 19, 6.

Hister flumen 39, 35, 4; 44, 27, 3.

Histiaeus Persei praefectus 44, 32, 9.

Histri gens fera 10, 2, 4 subacti P. 20 cf. 21, 16, 4 oram infestam reddunt 40, 18, 4 Aquileiae coloniae deductionem impediunt 40, 26, 2 cum iis bellum 41, 1 Romanorum castra capiunt 41, 2, 9 vinosi opprimuntur in castris 41, 4, 4 pacem petunt 41, 40, 4 tribus urbibus captis pacati 41, 11, 9 cf. 43, 5, 3.

Histria 39, 55, 4 tota pacata 41, 11, 9.

Histriones unde dicti 7, 2, 6.

Holitorium forum 21, 62, 2 cf. forum.

Homerus poeta F. 21.

Homolium prope Peneum 42, 38, 10.

Honori aedis vota a Marcello 27, 25, 7 aedificatur ib. 9.

Honorum ius ademptum liberis proscriptorum P. 89.

Horatia pila 1, 26, 10.

Horatia a fratre occisa hostem lugens 1, 26, 4 eius sepulcrum ib. 14.

Horatii trigemini fratres 1, 24 unus ex tribus relictus Curiatios vincit 1, 25, 1—12 sororem uni ex Curiatiis desponsam interficit 1, 26, 4 perduellionis reus provocat ib. 8 absolvitur ib. 12.

C. Horatius cos. 2, 51 ex Volscis revocatur ad arcendos ab urbe Etruscos ib. 2.

M. Horatius trib. m. c. p. 6, 31 Antium missus ib. 5.

P. Horatius pater trigeminorum pro uno reliquo filio apud populum deprecatur 1, 26, 9 ei imperatum, ut filium pecunia expiaret ib. 12.

L. Horatius Barbatus trib. m. c. p. 4, 35.

M. Horatius Barbatus ferociter in decemviros invehitur 3, 39, 3; 3, 41 Ap. Claudium foro pellit 3, 49, 3 legatus ad plebem missus 3, 53 cos. 3, 55 cum Valerio collega leges fert ib. 3 Sabinos vincit 3, 62 iussu populi triumphat 3, 63, 11 cf. 4, 6, 7.

Horatius Cocles pontem sublicium defendit et ponte rupto ad suos tranat 2, 10 P. ei statua posita et ager datus ib. 12—13.

C. Horatius Pulvillus cos. 3, 30 Aequos fugat ib. 8 augur moritur 3, 32, 3.

L. Horatius Pulvillus trib. m. c. p. 6, 6, 4.

M. Horatius Pulvillus cos. suffectus 2, 8, 5 Iovis aedem in Capitolio

dedicat cum invidia Valeriorum ib. 7, 8 cf. 7, 3, 8.
Hordeum datum ignavis cohortibus 27, 13, 9.
Horrea publica 24, 21, 11.
Horreum oppidum deditum 45, 26, 10.
L. Hortensius trib. pl. diem dicit C. Sempronio 4, 42, 3 eius ingenium placabile ib. 9.
L. Hortensius praetor 43, 4, 8 de eius crudelitate queruntur Abderitae ibid. item Chalcidenses 43, 7, 8 ad eum litterae a senatu missae 43, 8.
Q. Hortensius dictator plebem in Ianiculum segressam reducit P. 11 in ipso magistratu decedit ibid.
Q. Hortensius cos. F. 24 n.
Q. Hortensius ad Philippos cadit P. 124.
Hospitales dei 39, 51, 12.
Hospitium publice factum cum singulis 5, 28, 5 cum Caeretibus populo 5, 50, 3 legatis datum in villa publica 30, 21, 12.
Hostiae maiores ad sacrificium adhibitae 21, 62, 7 et 10; 24, 10, 12; 31, 5, 3 maiores et lactentes 22, 1, 15 humanae 22, 57, 6 maioribus hostiis litatum 36, 1, 2; 40, 19, 4.
Hostilia curia patribus data 1, 30, 2 ad forum sita 5, 55 cf. 22, 55.
Quarta Hostilia C. Pisonem maritum veneno necavisse dicitur 40, 37, 5 damnatur ib. 7.
C. Hostilius ad Antiochum missus 44, 19, 13.
Hostius Hostilius iniquo loco audacia rem Romanam sustinet 1, 12, 2 cadit ib. 3 eius nepos Tullus Hostilius 1, 22.
Tullus Hostilius vd. Tullus.
A. Hostilius Cato praetor 27, 35 Sardiniam provinciam obtinet 27, 36, 11.
A. Hostilius Cato decemvir agro dividendo 31, 4, 3.
A. Hostilius Cato legatus L. Scipionis peculatus damnatur 38, 55, 5 cf. 38, 58.
C. Hostilius Cato praetor 37, 35 ei urbana et peregrina eveniunt 27 36, 11.
L. Hostilius Cato decemvir agro dividendo 31, 4, 3.
L. Hostilius Cato peculatus reus absolvitur 38, 55, 5.
A. Hostilius Mancinus praetor urbanus 40, 35, 8 cos. 43, 4, 9 disciplinam militarem restituit 44, 1, 5.
C. Hostilius Mancinus cos. tristia auspicia habet P. 55 a Numantinis victus pacem foedam facit ibid. iis deditus non recipitur P. 56.
L. Hostilius Mancinus exploratum missus cum equitibus 22, 15, 4 longius quam praeceptum erat, progressus caeditur ib. 10.
C. Hostilius Tubulus praetor 27, 6, 12 urbanam sortitur 27, 7, 8 ludos Apollini vovet facitque 27, 11, 6 pro praetore in Etruriam missus 27, 22, 5 Etruriam peragrare iubetur 27, 24, 7 Tarentum missus 27, 35, 2 pro eo Capua data ib. 14 Hannibali cladem infert 27, 40, 10 ei provincia prorogatur 28, 10, 5 iterum prorogatur 29, 13, 6.
Hostus filius Hampsicorae 23, 40, 3 a Manlio fugatus ib. 4 in acie cadit 23, 41, 4.
Hyampolis Phocidis 32, 18, 6.
Hybla Siciliae urbs ad Poenos deficit 26, 21, 14.
Hybristas Lacedaemonius 37, 13, 12.
Hydrela urbs 37, 56, 3.
Hydrelatanus ager 37, 56, 3.
Hydruntum Italiae 36, 21, 5.
Hypata urbs 36, 16, 4; 36, 26; 37, 6, 2.
Hypataeorum ager vastatur 36, 14, 5 exules in patriam redeuntes interfecti 41, 25, 3.
Hyrcanus campus 37, 38.

Iacula septena data militibus praefixa ferro, quales hastae velitares 26, 4, 4.
Iaculatores leves armis ex Africa 21, 21, 11 in exercitu Romano 21, 46, 3.
Iamphoryna caput Maedicae 26, 25, 8 Philippo dedita ib. 15.
Ianiculum urbi adiectum 1, 33. 10 repentino impetu a Porsina can 2, 10, 3 praesidio occupatum ab Etruscis occupatum secedit plebs P. 11

Mario occupatum P. 80 cf. 5, 40, 8; 40, 29, 3.
Ianuae aedium tota urbe patefactae per lectisternium 5, 13, 7.
Ianus belli pacisque index a Numa factus 1, 19, 2 bis post Numam (cf. P. 1) clausus ib. 3 Ianus dexter 2, 49, 8 in devotionis carmine appellatur 8, 9, 6 Iani tres facti 41, 27, 12.
Iapydes Illyriae gens 43, 5, 3 a C. Graccho victi antea victores P. 59 subacti P. 131.
Iasenses exules 37, 17, 5.
Iasus oppidum 32, 33, 6; 33, 30, 3; 37, 17, 3 a praesidio Antiochi occupatum ibid. parumper a Romanis oppugnatum ib. 7.
Icilii infestissimi patribus 4, 54, 4 tres in unum annum tribuni pl. creati ibid. cf. 4, 56, 3.
L. Icilius tribunicius, vir acer et pro causa plebis expertae virtutis 3, 44, 3 ei desponsa Verginia ibid. cum Ap. Claudio de sponsa contendit 3, 45, 6 auctore eo exercitus a decemviris secedit 3, 51, 7 in monte sacro pro multitudine verba facit 3, 53, 3 trib. pl. 3, 54, 11 eius rogatio ib. 14 de triumpho consulum ad populum fert 3, 63, 8.
L. Icilius trib. pl. 4, 52.
Sp. Icilius trib. pl. 2, 58, 2.
Sp. Icilius trib. pl. 4, 42 equitum centurio ibid.
Icus insula 31, 45, 11.
Idaea Mater si a Pessinunte advecta foret, hostem alienigenam Italia pelli posse carmen Sibyllinum 29, 10, 5 P. lapis erat 29, 11, 7 P. Romae excepta a matronis et P. Scipione optimo viro 29, 14, 11 in aedem Victoriae asportatur ib. 13 eius in honorem Megalesia celebrata ib. 14 eius aedes dedicata 36, 36, 3 P.
Idem Hispaniae civitatem affectant Corbis et Orsua 28, 21, 6.
Idus Maiae dies sollemnis ineundis magistratibus 3, 36, 3 cf. 2, 21, 7; 3, 38 Decembres dies sollemnis magistratus ineundi 5, 11, 11 cf. 4, 37, 3 Idibus Martiis initus magistratus 22, 1, 4; 23, 30, 18; 26, 1; 26, 26, 5 all. Septembribus a praetore maximo clavus pangitur 7, 3, 5. Quinctilibus transvectio equitum 9, 46, 15 in a. d. III Idus Sextiles [Latinae] indictae 41, 16, 5.
Ieiunium Cereri institutum 36, 37, 4.
Ignes editi signa in altis locis 28, 5, 17 in castris crebri relicti ad decipiendos hostes 22, 41, 9; 36, 10, 12 ignis Vestae extinctus 28, 11, 6 P.
Iguvium ductus in custodiam Gentius 45, 43, 9.
Ilercaonia civitas Hispaniae F. 19 cf. Ilurcaones.
Ilerda Hispaniae urbs P. 110.
Ilergavonenses Hispana gens 22, 21, 6.
Ilergetes Hispana gens 21, 22, 3 ab Hannibale subacti 21, 23, 2 obsidibus Scipioni datis ab Hasdrubale ad defectionem impelluntur 21, 61, 5 in dicionem recepti ib. 7 rebellantes vincuntur 28, 33 rebellant 29, 1, 25 victi se dedunt 29, 3, 2 auxilium petunt a Catone 34, 11.
Iliberri oppidum 21, 24.
Ilienses Asiae civitas 29, 12, 14 Romanos a se oriundos appellant 37, 37, 3 ob originis memoriam donati a Romanis 38, 39, 10.
Ilienses, Sardiniae gens ne Livii quidem tempore pacata, proeliis victi 40, 34, 13 provinciam invadunt 41, 6, 6 fusi fugatique 41, 12, 5.
Ilipa Hispaniae urbs 35, 1, 11.
Iliturgi Hispaniae oppidum a Poenis oppugnatur 23, 49, 5 obsidione liberatur a Scipionibus ib. 12 a Poenis oppugnatur 24, 41, 8 a Cn. Scipione liberatur ib. 9 cf. 26, 17, 4 eius noxa in Romanos 28, 19, 2 a Scipione oppugnatur ib. 4 sqq. captum 8, 20, 5 cf. 34, 10, 1—2.
Iliturgitani Romanos produnt 28, 19, 2.
Ilium urbs 35, 43, 3; 37, 9, 7 a Fimbria deleta quod Syllae potestati se reservabat P. 83.
Illucia urbs in Oretanis capta 35, 7, 7.
Illyricum 26, 25, 3; 43, 9, 6 depopulatum 43, 20 ab Anicio pacatum 44, 32, 5 P. eo quinque legati missi ad res componendas 45, 17 in tres partes divisum 45, 26, 15 ibi bellum

P. 56 a Cimbris vastatum P. 63 cf. P. 110, 131, 132.
Illyrii 10, 2, 4 unum ex legatis Romanis occidunt P. 20 iis bellum indictum ibid. subacti ibid. rebellantes subacti ibid. cf. 21, 16, 4 eorum latrocinia maritima 40, 42 cf. 41, 1, 2 Illyrii speculatores Romae 42, 25, 3 cf. 42, 36, 9 eos liberos esse placet senatui 45, 18 cf. 45, 26, 12 qui Perseum iuverant vastantur 45, 33, 8 a Dalmatis vastati P. 47.
Ilotae agreste genus Spartae a Nabide caesi 34, 27, 9.
Ilva insula 30, 39, 2.
Ilvates bellum movent 31, 10, 2 Ligurum gens 32, 29, 7 a consule victi 32, 31, 4.
Ilurcaones gens Hispaniae F. 19 cf. Ilercaonia.
Imaginis titulo honores leguntur, quibus ornatus quisque erat 10, 7, 11 cf. 4, 16, 4.
Imber fusus ingentibus procellis proelium dirimit 6, 8, 7 continens per noctem totam 23, 44, 6 oppugnatos aequali sonitu sopit 24, 46, 5 cf. s. v. Pluit.
Imbrus insula 33, 30, 11; 35, 43, 4.
Imperator milites donat triumphans 10, 46, 15 sine eo exercitus non potest triumphare 2, 47, 10 imperatoris aut consulis est templum dedicare 9, 46, 6 lectus ab exercitu L. Marcius 26, 2, 2 ob temeritatem damnatus bona amittit cum imperio P. 67 in urbe Roma cum exercitu P. 77 imperatores magni Romani 9, 17, 8 de summo imperatore Hannibalis iudicium 35, 14, 5 P. Iupiter Imperator 6, 29, 8.
Imperium populi iussu et auctoritate patrum datur 26, 2 alternis diebus summa imperii administratur 4, 46, 3 prorogatur primum Q. Publilio Philoni 8, 23, 12 P. prorogatum donec revocaret senatus 27, 7, 17 duci sine exercitu decretum 26, 21, 5 abrogatum temerario duci P. 67.
Inachus amnis 43, 21, 6.
Inarimes in Maeoniae partibus F. 21.
Inauguratur flamen Dialis 27, 8, 4 augur 27, 36, 5 rex sacrorum ibid. flamen Martialis 29, 38, 6.
Inbrinius locus in Samnio 8, 30, 4.
Incendium Romae 24, 47, 15; 35, 40, 8 humana fraude factum 26, 27 cf. 35, 40, 8 ingenti incendio Roma vastata F. 30.
Incesti damnatae Vestales 2, 42, 11 P; 22, 57, 2 P; P. 14. 20. 63.
Indebilis (Indibilis 26, 49, 11) Ilergetum antea regulus tumultum excitat adversus Romanos 22, 21, 3 repellitur ib. 4 cum Suessetanis auxilium fert Poenis 25, 34, 6 eius filiae obsides una cum Carthagine nova captae ib. 13 ad Scipionem transit 27, 17, 3 eius oratio apud Scipionem ib. 10 donatur a Scipione 27, 19, 7 seditionem movet 28, 24, 3 cf. 28, 31, 5 acie victus 28, 33 veniam impetrat Scipionis per Mandonium fratrem 28, 35, 3 bellum excitat 29, 1, 19 in acie occisus 29, 2, 15 P.
Index coniurationis pecunia, libertate, civitate donatus 2, 5, 9 P.; 4, 45, 2; 22, 33, 2 incendii donatus 26, 27, 9 agro donatus 28, 46, 5 cf. 39, 17; 39, 19, 4.
Indi milites impedimentum magis quam auxilium 9, 19, 5.
India 9, 17, 17; 35, 32, 4; 45, 9, 6.
Indibilis vd. Indebilis.
Indigetem Iovem Latini Aeneam appellant 1, 2, 6 Indigetes dii 8, 9, 6.
Indus Cariae amnis unde dictus 38, 14, 2.
Indutiae in centum annos datae Veientibus 1, 15, 5 in centum annos cum Caeretibus factae referuntur in senatusconsultum 7, 20, 8 in quadraginta annos 2, 54 in octo annos pro foedere postulato 4, 30.
Infans in utero matris clamat: Io triumphe 24, 10, 10 ingenuus semestris triumphum clamat 21, 62, 2 ambiguo sexu natus 27, 11, 4; 27, 37, 5; 31, 12, 6 cf. semimas.
Infelix arbor 1, 26, 6 via 2, 49, 8.
Infulae supplicum 25, 25, 6.
Ingauni gens Ligurum bellum gerens cum Epanteriis a Magone adiuvatur 28, 46, 9 cf. 30, 19 oppida

ex Ingaunis capta 39, 32, 4 per indutias L. Aemilium in castris obsident 40, 25, 5 devicti in dicionem veniunt 40, 28, 6 cf. 40, 41, 6.
Ingenui 10, 8, 10 ad sacrificium adhibiti 37, 3, 6.
Initia Cereris 31, 14, 7 cf. 39, 8, 5.
Insani montes 30, 39, 2.
Insteius vicus 24, 10, 8.
C. Insteius Sertorii legatus F. 19.
L. Insteius Sertorii legatus F. 19.
Insubres Galli 5, 34, 9 aliquot proeliis fusi in dicionem veniunt P. 20 cum Boiis arma tollunt 21, 25, 2 bellum cum Taurinis gerunt 21, 39 bellum movent 31, 10, 2 exercitum Romanum circumveniunt 32, 7, 5 in armis 32, 29, 6 a sociis deserti vincuntur 32, 30, 10 P. a Marcello victi 33, 36, 9 sqq. 34, 46.
Insubrius ager 5, 34, 9; 21, 45, 3.
Insula in Tiberi paullatim coorta 2, 5, 4 ibi aedes Aesculapii P. 11.
Insula Allobrogum campus medius inter Rhodanum et Isaram 21, 31, 4.
Insula Syracusarum regio 24, 21, 11 muro firmo ab urbe intersaepta 24, 23, 4.
Intemelii Ligures 40, 41, 6.
Interamna 10, 36, 18; 26, 9, 3 colonia militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 Inter[am]na Casina colonia 9, 28, 7 Interamnas ager 10, 39.
Intercalares dies mensibus interponit Numa 1, 19, 6 intercalarius mensis 37, 59, 2 intercalariae Kalendae 43, 11, 13; 45, 43, 3.
Intercatia Hispaniae urbs P. 48.
Intercessio tribunicia a decemviris sublata 3, 36, 6 restituta 3, 55, 6 cf. tribuni pl.
Interregnum ab intervallo regni appellatum 1, 17, 6 cf. 1, 22; 1, 32; 7, 21, 2 consule utroque mortuo 3, 8, 2 ad auspicia repetenda 5, 17, 3; 5, 31, 7.
Interrex cum insignibus imperii et lictoribus 1, 17, 6 contionem advocat ib. 10 creatur si res publica sine magistratu curuli est 4, 7, 7 interreges deinceps undecim 7, 21, 2 quattuordecim 8, 23, 17.
Intibili Hispaniae oppidum 23, 49, 12.
Inuus vd. Pan.
Iolcus oppidum 44, 12, 8.
Ion Thessalonicensis Persei liberos tradit Cn. Octavio 45, 6, 9.
Ionia 37, 56, 2.
Ionium mare 42, 48, 7.
Iresiae Thessaliae urbs evastata a Philippo 32, 13, 9.
Irpini vd. Hirpini.
Isalcas Gaetulorum praefectus 23, 18.
Isara amnis 21, 31, 4.
Isauri a P. Servilio domiti P. 93.
Isidorus praefectus navium Antiochi 36, 20, 5 a Philippo captus et dimissus 36, 33, 3.
Isiondenses 38, 15, 4.
Ismenias Boeotorum princeps auctor foederis cum Perseo 42, 38, 5 praetor 42, 43, 9 cf. 42, 44.
Issa 43, 9, 5.
Issaei viginti lembos Romanis iungunt 31, 45, 10 auxiliares Romanorum 37, 16, 8 Gentii regis clandestina consilia deferunt 42, 26, 2; 42, 48, 8 immunes vectigalium quod salvo Gentio defecerint 45, 26, 13.
Issaici lembi 32, 21, 27.
Ister Tusco verbo ludio vocatus 7, 2, 6.
Isthmia ludicrum 33, 32.
Isthmus Corinthiacus 42, 16, 6 duo maria artis faucibus dirimens 45, 28, 2 ibi Achaei victi P. 52.
Italia supero et infero mari insulae modo cingitur 5, 33, 7 in Italia terminatur ager Romanus 27, 5, 15 Italiae ager amoenissimus 22, 16.
Italici Romanae civitatis spe sollicitati defectionem agitant P. 71 deficiunt P. 72 iis data civitas P. 80 cum iis Sulla foedus percutit P. 86.
Itonia Minerva 36, 20, 3.
Iuba Mauretaniae rex legatum Caesaris caedit P. 110 Vticam diruendam censet P. 113 adversus eum Caesar cum discrimine pugnat ibid. victus a Caesare P. 114 a Petreio interfectus ibid.

Iudaei a Pompeio subacti P. 102 cf. F. 27 iterum subacti a legatis Antonii P. 128.
Iudices olim appellati consules 3, 55, 11—12 iudices decemviri ib. 7 Carthagine potentissimus ordo 33, 46 ab Augusto ordinati F. 51 aa.
Iudiciaria lex P. 71.
Iudicium populi a senatu rescindi non potest 4, 7, 5 iudicia penes equestrem ordinem P. 70 ut aequa parte penes senatum et equites essent lex Livia iudiciaria P. 71 cf. F. 14 i ad equites translata P. 97 iudicia populi de perduellione 1, 26, 2; 2, 41, 11; 6, 20 de nece tribuni militum 4, 51, 2 de faeneratoribus 7, 28, 9; 10, 23, 11 de veneficio 8, 18, 8 sqq. de frumentariis 38, 35, 5 de imperatore ob exercitum amissum 2, 52, 3; 5, 11, 4; 26, 2, 7; P. 67 cf. 8, 33, 17.
Iugarius vicus 24, 47, 15; 27, 37, 14; 35, 21, 6.
Iugera agri publici ne quis plus quingenta possideat lex Licinia 6, 35, 4 P. ne quis plus mille possideat lex Sempronia P. 58.
Iugum tribus hastis factum 3, 28, 11 sub eo Aequi missi ibid. P. consules militesque Romani a Samnitibus 9, 6 P.
Iugurtha a Micipsa Numidiae rege patruo adoptatur P. 62 Hiempsalem fratrem occidit, Atherbalem regno pellit ibid. Atherbalem obsidet et occidit P. 64 cum eo pacem facit Calpurnius ibid. Romam evocatus ad indicandos senatores ab ipso corruptos ibid. Massivam interimit ibid. Roma profugus quid exclamarit ibid. cum eo Postumius pacem ignominiosam init, quam senatus reicit ibid. a Q. Metello bis victus P. 65 Numidia pulsus a Mario confugit ad Bocchum P. 66 Mario traditur a Boccho victo ibid. cum duobus filiis in triumpho ductus necatur in carcere P. 67.
Iulia Alpis 5, 34, 9.
Iulia Caesaris filia defuncta in campo sepelitur P. 106.
Iulii auctorem gentis suae Iulum nuncupant 1, 3, 2.
C. Iulius cos. 2, 43 legatus ad milites in Aventino 3, 50, 15.
C. Iulius cos. 3, 65, 5 iterum 4, 21, 6 tertium cos. secundum quendam auctorem 4, 23.
C. Iulius decemvir 2, 33, 3 Sestio diem dicit ib. 10.
C. Iulius censor decedit 5, 31, 6 P.
C. Iulius dictator 7, 21, 9.
L. Iulius trib. m. c. p. 4, 16, 8 mag. equit. 4, 26, 11 cos. 4, 30.
L. Iulius trib. m. c. p. 6, 30, 2.
L. Iulius praetor sortitur Galliam 39, 45, 5.
L. Iulius praetor 45, 44, 2.
Vopiscus Iulius cos. secundum quosdam annales 2, 54, 3.
C. Iulius Caesar vir nobilis a Marianis trucidatur P. 80.
C. Iulius Caesar Lusitanos subigit P. 103 cum Pompeio et Crasso conspirat ibid. cos. leges agrarias fert ibid. Helvetios domat in Galliam provinciam profectus ibid. Ariovistum Gallia expellit P. 104 Belgarum populos in deditionem accipit ibid. Nervios delet, Venetos vincit ibid. eius filia defuncta P. 106 eius legati a Gallis caesi ibid. ipse hostes fundit ibid. Treviris victis in Germaniam transit P. 107 complures Gallorum civitates vincit ibid. eius absentis ut ratio habeatur in petitione consulatus, lex ibid. Avaricum et Gergoviam obsidet ibid. omnes Galliae civitates quae in armis fuerant recipit P. 108 Bellovacos vincit ibid. pro eo agit Curio trib. pl. P. 109 negat se exercitum dimissurum nisi a Pompeio dimittatur ibid. adversus eum SC. factum ibid. cf. F. 31 Massiliam obsidet P. 110 legatos Pompei in Hispania in deditionem accipit ibid. in Graeciam traicit ibid. a partibus eius deficiunt Cordubenses P. 111 Pompeium ad Dyrrhachium obsidet, ad Pharsaliam vincit ibid. cf. F. 33 s omnibus se permittentibus ignoscit P. 111 ei caput Pompei oblatum P. 112 dictator creatus Cleopatram reducit ibid. Ptolemaeum vincit ibid. veteranos mi-

sis praefectus 29, 25, 5 cum Masinissa Syphacem victum capit 30, 12 P. corona a Scipione donatus 30, 15, 3 Romam missus res gestas exponit 30, 17, 1—3 quaestor extra sortem SCto 30, 33, 2 praetor 33, 24, 2 aed. pl. 33, 25, 2 Siciliam sortitur 33, 26, 2 consulatum petens repulsam fert 35, 10, 3 cos. 36, 45, 9 multum in senatu poterat 37, 1, 7 P. ei Italia decreta ib. 10 Romam redit 37, 47 ei imperium prorogatum 37, 50, 13.
C. Laelius in Macedoniam missus legatus 41, 22, 3 legatus ad Gallos 43, 5, 10.
Laetorius trib. pl. vi et tumultu legem Publiliam perfert 2, 56, 6 sqq.
Laetorius legatus 29, 12, 5.
C. Laetorius aed. cur. 23, 30, 16 praetor 26, 23 decemvir sacris faciundis 27, 8, 4.
C. Laetorius legatus ad consules mittitur 25, 22, 2.
C. Laetorius legatus 31, 21, 9 triumvir coloniae 34, 45, 5.
L. Laetorius aed. pl. 30, 39, 8.
M. Laetorius primi pili centurio a populo iussus dedicare aedem Mercuri 2, 27, 6.
Laevi Ligures antiqua gens circa Ticinum 5, 35, 2; 33, 37, 6.
Lagos urbs 38, 15, 2.
Lamia urbs 27, 30; 32, 4, 3; 35, 43, 9 eius situs 36, 25, 3 a Philippo oppugnatur 36, 25 ab Acilio capta 37, 5, 3.
L. Lamia Astures et Cantabros vincit F. 52 cc.
Lampsaceni coronam Romam afferunt 43, 6, 7 in amicitiam populi Rom. recepti 43, 6, 10.
Lampsacus Antiochi imperium recusat 33, 38, 3; 35, 40, 2; 37, 35, 2.
Lampsus castellum Thessaliae 32, 14, 3.
Lampter Phocaeae pars 37, 31, 8.
Lanienae in publicum emptae 44, 16, 10.
Lanistae 28, 21, 2.
Lanuvium 3, 29, 6 ibi Junonis Sospitae templum 8, 14, 2 Iovis aedes *32, 9,* 2 cf. 21, 62, 4 et 8; 23, 31, 15; *24, 10, 6; 29, 14,* 3; 31, 12, 6; 35, 9, 4; 40, 19, 2; 41, 21, 13; 42, 2, 4; 45, 16, 5 a Mario expugnata P. 80.
Lanuvinus ager ab Aequis vastatur 3, 25, 6 Lanuvini alias fidelissimi moliuntur bellum 6, 21, 2 tuentur Pedanos 8, 12, 7 victi 8, 13, 5 iis civitas data sacraque reddita cum eo, ut Sospitae aedes communis iis cum Romanis esset 8, 14, 2 cf. 32, 9, 2 Lanuvinus magistratus 41, 16.
Laodice Demetrii uxor necata ab Antonio P. 50.
Laodiceni in exercitu Rhodiorum 33, 18, 3.
Lapathus castellum 44, 2, 11; 44, 6, 10.
Lapicini Galliae populus 41, 19.
Lapides Atri locus Hispaniae 26, 17, 4.
Lapidibus pluit 1, 31, 4; 21, 62, 6; 25, 7, 7 in eo prodigio sollemne novemdiale sacrum 21, 62, 6 cf. 23, 13, 15 ob crebrius de caelo lapidatum libri aditi 29, 10, 4 cf. 36, 37, 3 per triduum lapidaverat 39, 22, 3 cf. 44, 18, 6 lapis sacer Mater deum vocatur Pessinunte 29, 11, 7 lapis decimus 27, 37, 9 quinquagensimus 25, 5, 6.
Lar Porsina vd. Porsina, Tolumnius vd. Tolumnius.
Sp. Larcius genere clarus factisque proelium sustinet 2, 10, 6 contra praedatores pugnat 2, 11, 7.
T. Larcius cos. 2, 18 dictator primus ib. 5.
T. Larcius cos. 2, 21 eius in senatu sententia 2, 29, 8.
Larentia Faustuli uxor, secundum quosdam Lupa appellata 1, 4, 7.
Lares 8, 9, 6 permarinis Laribus aedes dedicatur 40, 52, 4.
Largitionum spe perniciosa plebs concitata P. 70.
Larinas ager 22, 18, 7; 22, 24; 27, 40, 10; 27, 43, 10; 45, 2, 11.
Larisa arx Argorum 32, 25, 5.
Larisa urbs 28, 5, 2 obsidetur ab Antiocho 36, 10, 3 liberatur a Claudio ib. 10 cf. 36, 14, 10 ibi Thessalorum concilium 42, 38, 6 cf. 42, 47, 10; 42, 67, 10.
Larisa Cremaste expugnata 31, 46,

12 cf. 32, 33, 16 Aetolis redditur 33, 13, 6 cf. 42, 56, 7; 42, 67, 10.
Larisenses 31, 31, 4.
Larisus amnis 27, 31, 11.
Las maritimus Laconiae vicus 38, 30, 7 a Spartanis exulibus tenetur ibid.
Latiaris Iupiter 21, 63, 8.
Latina via 22, 12, 2; 26, 8, 10.
Latinae feriae 5, 17, 2; 8, 11, 15; 21, 63, 8; 38, 44, 8 usque a. d. V Kal. Maias consules praetoresque Romae tenent 25, 12 instauratae ob carnem Ardeatibus non datam 32, 1, 9 cf. 37, 3, 4 tempestate turbatae instaurantur 40, 45, 2 non recte factae 41, 16, 2 ad eas Lanuvini hostias praebent ibid. a. d. III Id. Sextiles, cum indictae fuissent a. d. III Nonas Maias ib. 5 Kal. Iuniis factae 42, 35, 3 pridie Kal. Apriles 44, 22, 16.
Latine loqui permissum Cumanis 40, 42, 13.
Latini ab Aenea Aborigines et Troiani appellantur 1, 2, 4 incursione facta ab Anco devicti 1, 33, 5 P. singula eorum oppida capit Priscus 1, 38, 4 (a Prisco superati P. 1) eos maxime sibi conciliat Tarquinius Superbus 1, 49, 8 eorum proceres convenire iubentur 1, 50 Turni in regem oratio ib. 3—6 ei Superbus necem machinatur 1, 51 cum Latinis revocatis foedus iniquum factum 1, 52, 1—5 ex Romanis Latinisque exercitus miscetur ib. 6 cum iis bellum 2, 19, 2 P. ad lacum Regillum fusi 2, 20 Volscos seditiosos Romam ducunt 2, 22, 4 captivorum sex milia iis donantur ib. 5 coronam auream in Capitolium mittunt ib. 6 hospitia iungunt cum Romanis ib. 7 iis arma capere non licet, sed inermes a Romanis defenduntur 2, 30, 9 foedus cum iis a Sp. Cassio ictum 2, 33, 9 sine Romano duce exercituque Volscos vincunt 2, 53, 4 Romanis succurrunt 3, 7, 4 deficiunt 6, 2, 3 Volscos adiuvant 6, 6, 4; 6, 7; 6, 12, 6 cum iis victi Antium petunt 6, 32, 6 a Volscis secedentes Satricum comburunt 6, 33, 4 Tusculum praeter arcem capiunt ib. 7 a Tusculanis et Romanis ad unum omnes caesi ib. 12 petentibus pax data 7, 12, 7 milites imperatos mittere nolunt 7, 25, 5 Paelignis bellum inferunt 7, 38 Sidicinos contra Samnites adiuvant 8, 2, 8 bellum coquunt Romanum 8, 3, 2 P. eorum decem principes Romam evocati ib. 8 concilium habent 8, 4 alterum consulem Latinum esse poscunt 8, 5 P. contra eos bellum iussum 8, 6, 7 ad Vesuvium victi 8, 10 P. iterum victi in deditionem veniunt 8, 11, 12 P. eorum ager plebi divisus ib. 13 rebellantes vincuntur et deduntur 8, 12, 5 Latinorum populi singulatim contra Romanos bellum gerunt 8, 13, 3 singula oppida capta ib. 8 de iis in senatu relatum 8, 13, 11—18 decretumque de singulis 8, 14 ex Latinis populis ut bini senatores legantur Sp. Carvilius suadet 23, 22, 4 Latini equites in exercitu 33, 36, 10 Latini qui in coloniam adscripti essent, ut cives Romani fierent, temptatum et recusatum 34, 42, 5 Latini qui Romam commigraverant domos remissi 39, 3, 4 quaeruntur quod Romae censeantur 41, 8, 6 de sociis nominis Latini censendis lex lata 41, 9, 9 auxilia mittunt bello Italico P. 72 Latinae coloniae 34, 53 cf. 40, 43.
T. Latinius de plebe homo ad senatum defert somnium de ludis Iovis iussu instaurandis 2, 36, 2.
Latinus rex Aboriginum pacem cum Aenea iungit 1, 1, 6 filiam ei uxorem dat ib. 9 proelio occumbit 1, 2, 2.
Latinus Silvius rex Priscos Latinos colonias deducit 1, 3, 7.
Latium duos praetores habet 8, 3, 9
Latii status miserabilis 8, 13, 2.
Latona 5, 13, 6 ei lectisternium factum ibid. bove femina aurata sacrum factum 25, 12, 13.
Latrones in Umbria armati ex spelunca excursiones faciunt 10, 1, 4 duo milia oppressi ib. 6.
Latus clavus 30, 17, 13 lati clavi in luctu publico positi 9, 7, 9.

Laudatio funebris 2, 47, 11; 2, 61, 9 laudibus funebribus memoria vitiata 8, 40, 4 laudationis post mortem sollemnis honos matronis quoque concessus 5, 50, 7.
Laudicia urbs P. 121.
Lavinia Latini regis filia Aeneae data uxor 1, 1, 9 antea pacta Turno regi erat 1, 2 filii tutelam suscipit 1, 3.
Lavinium ab Aenea conditur 1, 1, 11 renovato foedere iuncta 1, 14, 3; 2, 2, 10 Romanis a Coriolano adempta 2, 39, 4 cf. 26, 8, 11.
Laurea insigne triumphantis 2, 47, 10 laurea coronatus Fabius Pythium consulit 23, 11, 5 lauream in manu tenentes omnes maiores duodecim annis supplicant 40, 37, 3.
Laureatae litterae 5, 28, 13; 45, 1, 6.
Laurens ager 1, 1, 4.
Laurentes legatis pulsatis iure gentium agunt 1, 14 soli Latinorum non desciscunt 8, 11, 15 cum iis foedus quotannis renovatum ibid. iis caro debita Latinis non data 37, 3, 4.
Lautia legatis praebita 28, 29, 19; 33, 24, 5 negata 45, 20, 6.
Lautulae loci angusti nomen 7, 39, 7 ibi proelium cum Samnitibus 9, 23, 4.
Lautumiae carcer 26, 27, 3; 32, 26, 17 in lautumiis duo atria facta 39, 44, 7.
Lebadia 45, 27, 8 ibi templum Iovis Trophonii ibid.
Lechaeus Corinthi portus 32, 23, 4.
Lecti aerati quando Romam advecti 39, 6, 7.
Lectio senatus infamis 9, 29, 6 P. ea non observata a consulibus 9, 30, 2 P. cf. 27, 11, 9.
Lectisternium primum Romae factum 5, 13, 6 cf. 7, 2, 2; 7, 27; 8, 25 Caere imperatum 21, 62, 8 Iuventati habitum ib. 9 Iunoni factum 22, 1, 18 a senatoribus factum Saturno 22, 1, 19 cf. 22, 9, 10; 29, 14, 14 quibus dis 22, 10, 9 in nonnullis fanis maiorem partem anni fieri solitum 36, 1, 2 cf. 42, 30, 8.
Lecton promunturium 37, 37, 4.
Legati missi ad res repetendas 1, 22, 4 Tarquiniorum bona repetentes 2, 3, 5 ad describendas leges Athenas missi 3, 31, 8 P. sociorum gratulantes de concordia patrum plebisque 3, 57, 7 Ptolemaei gratulantes de victoria 37, 3, 9 amicitiam et societatem petentes 7, 27, 2; 42, 19, 6 decem legati ad componendas res Graeciae 33, 24, 7 Asiae 37, 55, 7 quinque in Illyricum missi ad res componendas 45, 17 ex legatorum sententia more maiorum imperator pacis leges dat 33, 24, 7 legati ad Porsinam e patribus honoratissimus quisque 2, 15 ex ordine senatorio lecti 35, 6, 5 consulares legati missi ad consulem 9, 38, 12 ad Coriolanum sacerdotes supplices eunt 2, 39, 12 legati Romanorum superbe excepti 3, 25, 7; 4, 58, 6 non admissi ab Hannibale 21, 9, 3 cum risu excepti a Gallis 21, 20, 3 legati Masinissae honorifice excepti 30, 17, 4 legatis munera data 9, 43, 26; 31, 9, 5; 37, 3, 11; 42, 6, 11; 43, 6, 10 et 14 multa dona Masinissae filio legato 45, 14, 6 munera ex instituto data 45, 13, 8 hospitium iis datum in villa publica 30, 21, 12 ibi lautia praebita 33, 24, 5 aedes liberae hospitio datae sumptusque decretus 42, 6, 11 locus lautiaque negata 45, 20, 6 vetantur urbem ingredi 30, 21, 12 iubentur urbe eodem die, Italia intra quindecim dies excedere 37, 1, 6 Italia intra undecimum diem excedere iubentur et custodiuntur, donec naves conscenderint 42, 36, 7 a consulibus in senatum introducti 3, 4, 6 a senatu ad populum reiecti 7, 20, 3 hostium legatis senatus extra urbem datus 42, 36, 2 in aede Bellonae datus 33, 24, 5 obsiti squalore et sordibus ramos oleae porgentes de legato Romano queruntur 29, 16, 6 coronam auream in curiam inferunt 44, 14, 3 flentes ad genua Catonis provoluti auxilium petunt 34, 11, 5 in legatis ius gentium violatum 2, 4, 7; 30, 25, 10 legati Romanorum a Fidenatibus

occisi 4, 17, 2 P. iis statuae publice positae ib. 6 P. a Gallis interfecti P. 12 a Tarentinis pulsati ibid. utrique populo eam ob causam bellum indictum ibid. legatus Romanus ab Illyriis occisus P. 20 legati Romani ab Achaeis pulsati P. 51 Syllae violantur P. 85 contra Gallos legati arma capiunt 5, 36, 6 P. eorum deditionem Galli postulant ib. 8 Apolloniatium legati Romae pulsati P. 15 qui pulsarant dediti ibid.; 38, 42, 7 Certimensium ridenda simplicitas nihil prius quum ut bibere sibi detur petentium 40, 47, 5 de Prusiae legatis lepide Catonis dictum P. 50 qui repente aliquo mitterentur singula iumenta per oppida imperabant 42, 1, 11 imperatorum legati lictores habent 29, 9, 7 legatum se fratri in Asiam iturum affirmat P. Scipio 37, 1, 9 P.

Legationis ius 6, 17, 8 in legationes consules singulis senatoribus binos equites adiciunt ob solitudinem urbis 4, 52, 7.

Legio Romana 1, 11 quantus militum numerus 6, 22, 8; 7, 25, 8; 8, 8, 14; 26, 28, 7; 29, 24, 14; 43, 12, 5 legiones veteres expletae et novae scriptae a Tullo 1, 30, 3 decem effectae quantus nunquam ante exercitus 2, 30, 7 cf. 7, 25, 12 duodeviginti 24, 11, 2 una et viginti 26, 28, 13 quadraginta septem Syllae agris donantur P. 89 legio classica 22, 57, 8 legio Campana in praesidium Reginorum missa, Reginis occisis urbem occupat P. 12 securi percussa P. 15 cf. 28, 28, 3.

Legionarii equites 35, 5, 8.

Lembi biremes 24, 40, 2 Issaici 32, 21, 27.

Lemnos 28, 5; 33, 30, 11.

Leo prope Syracusas 24, 39, 13.

Leo Apollodorum seditionis reum facit 35, 50, 4.

Leo Hicesiae filius 38, 10, 4.

Leones in ludicro Romae 39, 22, 2.

Leonides exul Lacedaemonius 42, 51, 8.

Leonnatus praefectus Persei 42, 51, 4; 42, 59, 7.

Leontini 24, 7, 2 legatos mittunt Syracusas 24, 29 ab Epicyde contra Syracusas concitantur ib. 6 a Marcello expugnantur 24, 30.

Leptis urbs Africae 30, 25, 12; 34, 62, 3.

Letus mons 41, 18.

Leucada Contrebia F. 19.

Leucadia insula antea paeninsula 33, 17, 5.

Leucae 35, 27, 3.

Leucas 32, 15, 5 ibi concilium Acarnanum 33, 16, 3; 33, 17 eius situs ib. 7 proditione capitur a L. Quinctio ib. 11 P. cf. 33, 34, 7 concilio Acarnanum exempta 45, 31, 12.

Leucata promunturium 26, 26; 36, 15, 9; 44, 1, 4.

Leves milites qui hastam tantum gaesaque gerunt 8, 8, 5 levis armaturae milites 30, 33, 3.

Leusus Cretensis 38, 13, 3.

Lex lata de incensis 1, 44 de provocatione 2, 8, 2 (cf. lex Valeria) de dictatore creando 2, 18, 5 sacrata 2, 33, 3; 4, 26, 3; 9, 39, 5 sacrata Ligurum 36, 38 leges sacratae 3, 32, 7 nihil auxilii habent 2, 54, 9 lex sacrata militaris ne cuius militis scripti nomen nisi ipso volente deleretur neve quis, ubi tribunus militum fuisset, postea ordinum ductor esset 7, 41, 4 leges decem tabularum latae 3, 34, 6 P. fons omnis publici privatique iuris ibid. duae tabulae adiectae 3, 37, 4 P. ne cui album in vestimentum addere liceret petitionis causa 4, 25, 13 de multarum aestimatione 4, 30, 3 de indicendo Veientibus bello 4, 60, 9 de transmigrando Veios antiquata 5, 55, 2 regiae leges 6, 1, 10 ne quis patricius in arce aut Capitolio habitaret 6, 20, 13 de decemviris sacrorum ex parte de plebe creandis 6, 42, 2 vetusta lex, ut praetor maximus idibus Septembribus clavum pangat 7, 3, 5 ne quis populum sevocaret 7, 16, 8 ne quis necteretur aeris alieni causa 8, 28, 9 P. lex curiata 9, 38, 15 ne quis templum dedicaret iniussu senatus tribunorumque pl. partis maioris 9, 46, 7 de ambitu 40, 19,

11; P. 47 de Latinis Romam commigrantibus 41, 8, 9—12 cf. 41, 9, 9 ne cui regi Romam venire liceret P. 46 de iterando consulatu P. 56 de Cypro provincia P. 104 ut Caesaris consulatum petentis ratio haberetur absentis P. 107 leges dantur Capuae a praetore Romano 9, 20, 5 legum ferendarum ius tribunis pl. ademptum P. 89 in leges iurant magistratus 31, 50, 7 Acilia Minucia de pace cum Poenis facienda 30, 43, 2 Aelia de duabus coloniis Latinis 34, 53 Aemilia de censurae spatio minuendo 4, 24, 5 P. cf. 9, 33, 4 Antonia de permutatione provinciarum P. 117 Appuleia Saturnini agraria P. 69 Atilia Marcia de tribunis mil. populi suffragiis creandis 9, 20, 3 Atinia de quinque coloniis maritimis 32, 29, 3 Baebia de quaternis praetoribus alternis annis creandis 40, 44 Canuleia de conubio patrum et plebis 4, 1 perlata 4, 6, 3 P. Cassia agraria 2, 41, 3 cf. 2, 43, 3 Cincia de donis et muneribus 34, 4, 9 Claudia de quaestu senatorum 21, 63, 3 P. Clodii P. 103 Corneliae Cinnae P. 79 Corneliae Dolabellae de novis tabulis P. 113 Corneliae Syllae P. 89 Duilia Menenia de faenore unciario 7, 16 Genuciae ne faenerare liceret et ne quis eundem magistratum intra decem annos caperet 7, 42 Horatiae vd. Valeriae. Icilia de Aventino 3, 32, 7 Iuliae agrariae P. 103 Liciniae Sextiae de aere alieno, altera ut consulum utique alter ex plebe crearetur, tertia ne quis plus quingenta iugera agri possideret 6, 35, 4 P. Licinia de epulonibus 33, 42 Liviae Drusi agrariae frumentariae iudiciaria P. 71 Lucretia de agro Campano 42, 19 Manilia de imperio Cn. Pompei P. 100 Manlia de vicesima manumissorum 7, 16, 7 Marcia vd. Atilia, Menenia vd. Duilia, C. Octavii de quaestione in Caesaris percussores habenda P. 120 eiusdem leges F. 51 aa Ogulnia ut sacerdotia plebi cum patribus *communia* essent 10, 6, 6 Oppia quando lata sit 34, 1, 3 de ea abroganda certamen ib. 2 P. abrogatur 34, 8, 3 P. Poetelia de ambitu 7, 15, 12 Porcia gravi poena sanxerat si quis verberasset necaretve civem Romanum 10, 9, 4 Publilia ut plebei magistratus tributis comitiis fierent 2, 56, 2 Publiliae secundissimae plebei ut plebiscita omnes Quirites tenerent, de auctoribus patribus ante initum suffragium, de censore altero utique plebeio 8, 12, 15 Roscia de equitum sedibus in theatro P. 99 Semproniae de faenore 35, 7, 4 Ti. Sempronii agrariae ne quis plus mille iugera agri publici possideret, et ut triumviri iudicarent, qua publicus qua privatus ager esset P. 58 Sempronia de pecunia Attali ibid. C. Sempronii agraria, frumentaria, de senatu ex equitibus supplendo P. 60 Sextiae vd. Liciniae Sulpiciae de exulibus et libertinis P. 77 Terentilia ut quinque viri crearentur legibus de imperio consulari scribendis 3, 9, 5 Trebonia, ut qui plebem tribunos rogaret, usque eo rogaret, dum decem effecisset 3, 65, 4 cf. 5, 10, 11 Valeriae Horatiae de plebiscitis patres tenentibus, de provocatione, de sanctitate tribunorum 3, 55, 3—7 Valeria de provocatione tertium sancta 10, 9, 3 Villia annalis 40, 44 Voconia de mulieribus heredibus P. 41.

Liberi Liberaeque aedes 3, 55, 7 ibi supplicatio 41, 28, 2 signa aenea 33, 25, 3.

Liberorum creandorum causa uxores ducendas esse omnibus Q. Metellus censor censet P. 59.

Libertas victis Tarentinis datur P. 15.

Libertatis aedes in Aventino 24, 16, 19 atrium 25, 7, 12 refectum 34, 44, 5 cf. 43, 16, 13; 45, 15, 5.

Libertinorum filii in senatum lecti 9, 46, 10 P. in quattuor tribus redacti P. 20 in tribum unam Exquilinam coniecti 45, 15, 6 in quinque et triginta tribus distributi P. 84 ad militiam sumpti 10, 21, 4; 22,

11, 8 socii navales lecti 36, 2, 15; 42, 27, 3; 43, 12, 9 militare coeperunt P. 74 de iis lex Sulpicia P. 77 libertinorum Hispanorum colonia 43, 3, 4 libertinae pecuniam conferunt Feroniae dono 22, 1, 18.
Libertum populi Rom. Prusias sese fert 45, 44, 19.
Libethrum 44, 5, 12.
Libitina funeribus vix sufficit 40, 19, 3; 41, 21, 6.
Libri fatales 5, 15, 11 lintei in aede Monetae 4, 7, 12; 4, 13, 7; 4, 20, 8; 4, 23, 2 magistratuum 4, 7, 10; 4, 20, 8 Sibyllini aditi 3, 10, 7; 5, 13, 5; 7, 27 ob prodigia 10, 31, 8; 21, 62, 6 et 11; 22, 36, 6; 22, 57, 4 ob pestilentiam 10, 47, 6 ob crebrius de caelo lapidatum 29, 10, 4 libri vaticinii 25, 1, 12 libri Numae inventi cremantur 40, 29, 11 P.
Libui gens 5, 35; 21, 38, 7; 33, 37, 6.
Liburni 10, 2, 4.
Libyphoenices mixtum Punicum Afris genus 21, 22, 3.
Licabrum Hispaniae oppidum 35, 22, 5.
Licinia ob veneficium cognatorum decreto occisa P. 48.
Licinia Vestalis incesti damnata P. 63.
Liciniae Sextiae leges 6, 35, 4.
C. Licinius trib. pl. 2, 33, 2.
C. Licinius primus de plebe magister equitum 6, 39, 3 trib. mil. iam fuerat ibid. cf. 10, 8, 8.
C. Licinius legatus Carthaginem missus 21, 18.
C. Licinius praefectus duarum urbium Illyrici 45, 26, 2.
L. Licinius praetor 27, 8, 8.
M. Licinius trib. mil. occisus 27, 12, 16.
P. Licinius trib. mil. c. p. 5, 18, 6.
P. Licinius legatus 45, 34, 13.
Sex. Licinius senator Marii iussu de saxo deiectus P. 80.
Sp. Licinius trib. pl. legem agrariam perferre studet 2, 43, 3.
C. Licinius Calvus cos. 7, 9.
P. Licinius Calvus trib. m. c. p. primus ex plebe 5, 12, 9 idem ei honos non petenti datur 5, 18 in filium ut transferatur impetrat ib. 3 eius de praeda Veienti sententia 5, 20, 4.
(Licinius) Crassus se ipse interficit, ne a Marianis indigna patiatur P. 80.
(Licinius) Crassus a Marianis occisus P. 80.
C. Licinius Crassus praetor 42, 9, 8 urbanus 42, 10, 14 apud eum consul causam dicit 42, 22, 7 iubetur naves reficere 42, 27 fratris consulis legatus 42, 58, 12 cos. 44, 17, 4 sortitur Italiam ib. 10 vitio diem dicit exercitui ad conveniendum 45, 12, 10 nihil memorabile gerit in Gallia ib. 11 ex decem legatis in Macedoniam 45, 17, 2.
M. Licinius Crassus 40, 51, 7.
M. Licinius Crassus praetor fugitivos vincit P. 97; F. 22 Spartacum cum exercitu caedit ibid. cos. cum Pompeio ibid. cum Caesare et Pompeio conspirat P. 103 ei Syria et Parthicum bellum data P. 105 a Parthis proelio, in quo filius cadit, victus et in colloquio comprehensus interficitur P. 106.
M. Licinius Crassus bellum gerit adversus Basternas aliasque gentes P. 134 adversus Thracas P. 135.
M. Licinius Crassus cos. F. 53 ff.
P. Licinius Crassus Dives (Divitis cognomen 27, 21, 5) aedilitatem petiturus pontifex max. creatur 25, 5, 4 magister eq. 27, 5, 19 ex aedilitate gradum ad censuram fecerat 27, 6, 17 cf. 27, 34, 6 censura se abdicat ib. 18 cogit flaminem Dialem inaugurare curionem maximum plebeium 27, 8, 4 cf. 27, 21 praetor 27, 21, 5 peregrina ei data provincia 27, 22, 3 Vestalem flagro caedi iubet 28, 11, 6 cos. 28, 38, 7 ei Brutti provincia nominata 28, 38, 12 morbum excusat comitiorum tempore 29, 10 ei imperium prorogatum 29, 13, 3 cum Sempronio vincit Hannibalem 29, 36, 6 facundissimus forma viribusque excellens iuris pontificii peritissimus 30, 1, 5 negat de incerta pecunia ludos voveri fas esse 31, 9, 7 ver sacrum

non recte factum renuntiat 34, 44, 2 praeit verba ludis vovendis 36, 2, 3 flaminem eundemque praetorem retinet, quominus in provinciam abeat 37, 51 moritur 39, 46 eius funeris causa visceratio ib. 2.
P. Licinius Crassus praetor 41, 14, 5 sacrificia excusat ne in provinciam proficiscatur 41, 15, 9 cos. 42, 28, 5 Macedoniam sortitur 42, 32, 5 paludatus proficiscitur 42, 49 Thessaliam petit 42, 55 primum proelium committit cum Perseo 42, 57 equestri proelio victus 42, 59 P. pacem a rege oblatam recusat 42, 62, 11 praesidium a Perseo obsessum liberat 42, 66 in hiberna concedit 42, 67, 12 complures urbes crudeliter diripit P. 43 cf. 43, 4, 5.
P. Licinius Crassus cos. et pontifex, quod nunquam factum erat, extra Italiam adversus Aristonem proficiscitur P. 59 victus et caesus ibid.
L. Licinius Damasippus praetor omnem nobilitatem trucidat P. 86.
C. Licinius Lucullus trib. pl. legem tulerat de creandis epulonibus 33, 42 inter primos epulones creatus ibid. duumvir Iuventatis aedem dedicat 36, 36, 5.
L. Licinius Lucullus aed. cur. 30, 39, 6 cf. ib. 7.
L. Licinius Lucullus cos. ob dilectum severe habitum in carcerem coniectus a tribunis P. 48 ignotas Hispaniae gentes subigit ibid.
L. Licinius Lucullus cos. Mithridatem vincit et seditionem militum opprimit P. 94 Mithridatis exercitum delet fame ferroque P. 95 Mithridatem vincit P. 97 Tigranem cum Mithridate vincit P. 98; F. 23—24 eum pars exercitus relinquit P. 98.
M. Licinius Lucullus praetor sortitur peregrinam 39, 8, 2.
M. (Licinius) Lucullus procos. Thracas subigit P. 97.
Licinius Macer Livii auctor 4, 7, 12; 4, 20, 8; 4, 23, 2; 7, 9, 4; 9, 38, *16; 9, 46, 3*; 10, 9, 10.
L. (Licinius) Murena bellum gerit adversus Mithridatem P. 86.
Licinius Nerva trib. pl. 41, 6, 2; 41, 7, 5.
A. Licinius Nerva legatus in Africam 42, 35, 7 legatus in Macedoniam 44, 18, 6 praetor 45, 44, 2.
C. Licinius Nerva legatus Romam missus 45, 3 praetor sortitur Hispaniam ult. 45, 16, 3 legatus missus ad Cotyn 45, 42, 11.
L. Licinius Pollio legatus Crispini consulis 27, 29, 4.
C. Licinius Stolo cum M. Fabio socero de patefaciendis plebi honoribus consilia confert 6, 34, 11 trib. pl. cum Sextio leges promulgat 6, 35, 4 P. decumum refectus trib. pl. leges perfert 6, 42, 9 cos. 7, 2 sua lege damnatus quod mille iugera cum filio possideret 7, 16, 9 P. cf. 10, 8, 8 ubi primus de plebe magister eq. fuisse dicitur C. Licinius Stolo et 6, 39, 3.
M. Licinius Strabo trib. mil. a fugientibus relictus opprimitur ab Histris 41, 2, 9.
P. Licinius Tegula carmen condit placandis diis 31, 12, 10.
P. Licinius Varus aed. cur. 27, 6, 19 praetor 27, 21, 5 urbanus 27, 22, 3 ei negotium datum oram urbi vicinam tuendi ib. 12.
P. Licinius Varus legatus Romam missus 27, 51, 3.
Lictores duodecim a Romulo instituti 1, 8, 2 ab Etruscis videntur sumpti ib. 3 quattuor et viginti apparent consulibus de plebe homines 2, 55, 3 centum et viginti decemvirorum 3, 36, 4 lictor manus conligat, laqueum inicit 1, 26, 7—8 deligat ad palum 8, 7, 20 praeeunt consuli 10, 25, 5; 24, 44, 10 paludatis lictoribus proficiscuntur consules 41, 10, 13; 45, 39, 11 legato apparent 29, 9, 7.
Ligures cf. Laevi Ligures 5, 35, 2 adversus eos primum exercitus ductus P. 20 in exercitu Hannibalis 21, 22, 2; 21, 38, 3 Hannibali duos quaestores Romanos tradunt 21, 59, 10 ad eos missi legati de auxilio Hannibali lato 22, 33, 4 Has-

drubali se iungere student 27, 39, 2 durum in armis genus 27, 48, 10 a Magone temptantur 28, 46, 8 eorum concilium 29, 5, 3 bellum movent 31, 10, 2 iterum in armis 32, 29, 6 omnes praeter Ilvates sub dicione ib. 7 cf. 33, 37, 5 in armis 34, 56, 2 ad Placentiam usque progressi ib. 10 eorum res gestae 35, 11 a Minucio in fines repulsi 35, 21, 7 eorum ager late vastatus 35, 40, 4 Romana castra aggressi 36, 38 in deditionem veniunt 37, 2, 5 praetorem circumveniunt 37, 57 hostis velut natus ad disciplinam militum continendam 39, 1, 2 et 5 cum iis bellum 39, 2 cis Apenninum subacti ib. 9 P. circumveniunt Romanos 39, 20, 6 a consulibus castigantur Apuani et Ingauni 39, 32, 1—4 duo millia orant, ut recipiantur 40, 16, 5 de iis queruntur Massilienses 40, 18, 4 cf. Ingauni; pacem perpetuam rogant 40, 34, 9 cf. Apuani; cladibus compluribus afflicti 40, 41 proelio victi 40, 53, 2 rebellant 41, 14 iis Mutina adempta 41, 16, 8 victi et montibus deturbati 41, 18, 13 victi acie 42, 7, 3 in eos consul saevit 42, 8, 3 senatus clementia ib. 5 cf. Statellates; in exercitu Romano 42, 35, 6 eorum ager vastatus 45, 44 subacti a Galba P. 46 Transalpini ab Opimio subacti P. 47 a M. Fulvio Flacco P. 60.

Cn. Ligurius trib. mil. 33, 22, 8.

Ligustini montes 34, 8, 6 scuta 44, 35, 19.

Sp. Ligustinus centurio verba facit pro se in contione 42, 34 ei primus pilus primae legionis adsignatur 42, 35, 2.

Ligynae Thessaliae castellum 32, 14, 3.

Lilybaeum occupatum venit classis Carthaginiensis 21, 49, 9 cf. 29, 24, 10; P. 89.

Limnaeum 36, 13, 9; 36, 14, 2.

ad Limnen quae appellatur urbs 38, 14, 10.

Lingones gens 5, 35, 2; F. 53 ff.

Lintrium usus in traiciendo Rhodano 21, 27, 8.

Liparae insulae 5, 28, 2; 21, 49, 2.

Liparenses piratae 5, 28, 2 donum Apollini destinatum cum legatis Romanis captis ad Liparas devehunt ibid.

Liris flumen 10, 21, 8; 26, 9, 3; 26, 34, 8.

Lissus 43, 20, 2; 44, 30, 6.

Litana silva 23, 24, 7 ibi L. Postumius cum exercitu a Gallis caesus ibid. cf. 34, 22.

Literninum 38, 52.

Liternum 22, 16, 4; 23, 35, 5 eo colonia ducta 34, 45 eo P. Africanus secedit 38, 52 et 53, 8 P. cf. 38, 56, 3.

Liternus fluvius 32, 29, 3.

Litigatores P. 86.

Litterae laureatae imperatoris 5, 28, 13; 45, 1, 6 Q. Metelli et Cn. Pompei a Livio transscriptae P. 99.

Litubium Ligurum oppidum deditur 32, 29, 7.

Lituus augurum baculum sine nodo aduncum 1, 18, 7.

Livius poeta 7, 2, 8; 27, 37, 7 tragoediam et comoediam ad scaenam dat F. 11 a L. Livius ibid.

L. Livius trib. pl. 9, 8, 13.

M. Livius ad custodiendum Tarentum missus 24, 20, 13 C. Persium mittit opprimendis frumentatoribus Tarentinis 26, 39, 21 de eo certamen in senatu 27, 25, 3.

M. Livius Denter cos. 10, 1, 7 pontifex de plebe 10, 9, 2 cf. 10, 28, 14.

Livius Drusus Scordiscos vincit P. 63.

(Livius) Drusus Augusti privignus Raetos domat P. 138 Germaniae bellum infert P. 139 aliquot populos subigit P. 140—142 vulneratus moritur P. 142 eius corpus pervectum Romam ibid. laudatus ab Augusto ibid. cos. fuerat F. 53 ff.

M. Livius Drusus trib. pl. iudicia ad senatum transferre studet P. 70. Italicos civitatis spe sollicitat P. 71 leges agrarias et iudiciariam fert ibid. domi occisus ibid.

M. Livius Macatus 27, 34, 7.

Ti. (Livius) Nero Augusti privignus Raetos domat P. 138 Dalmatas et Pannonios subigit P. 141 fratris corpus Romam pervehit P. 142.

C. Livius Salinator pontifex creatur 26, 23, 7 aed. cur. 29, 38, 8 praetor 30, 26, 11 Bruttios sortitur 30, 27, 7 equitibus alariis praeest 35, 5, 8 consulatum petens repulsam fert 35, 10, 3 mortuus 43, 11, 13.
C. Livius Salinator praetor 35, 24, 6 classem sortitur 36, 2, 6 ad bellum profectus 36, 42 Polyxenidam proelio navali vincit 36, 44 Hellespontum petit 37, 9, 6 Sestum recipit 37, 9, 9 Abydum oppugnat ib. 11 obsidionem solvit 37, 12, 3 tradita classe sententiam dicit in consilio 37, 14, 5 in Lyciam missus 37, 16 omisso incepto in Italiam redit ib. 14 legatus ad Prusiam 37, 25, 13 cos. 38, 35 ei Gallia obtingit ib. 9.
M. Livius Salinator legatus Carthaginem missus 21, 18 ex consulatu damnatus in urbem reducitur 27, 34, 5 multo squalore opertus ib. 6 cos. creatur ib. 15 cum Nerone collega in gratiam redit 27, 35, 9 eius dictum plenum irae in cives 27, 40, 8 sinistro cornu praeest in pugna Senensi 27, 48, 4 Romam reducit 28, 9, 3 triumphans quadrigis urbem intrat ib. 10 P. dictator comitia habet 28, 10, 2 in Etruriam a senatu mittitur quaestionem de defectione habiturus 28, 10, 5 procos. ib. 11 Ariminum missus 28, 46, 13 iunctus Sp. Lucretio 29, 5, 9 ei imperium prorogatum 29, 13, 4 censor Salinatoris cognomen accipit 29, 37, 4 eius pravum certamen cum collega ib. 8 P. praeter unam omnes tribus aerarios relinquit ib. 13 P. eius sententia in senatu 30, 23 cf. 36, 36, 6.
Locrenses ad Poenos deficiunt 23, 30, 8 cf. 23, 41, 12 exules cum fabris captis de tradenda arce agunt 29, 6, 5 apud Scipionem ib. 8.
Locri urbs ad Hannibalem deficit 22, 61, 12 Hannoni deditur 24, 1, 8 eo transmigrant Crotoniatae 24, 3, 15 a Crispino oppugnatur 27, 25, 11 a L. Cincio 27, 26, 3 ab Hannibale obsidione exempta 27, 18, 17 altera arx Romanis proditur 29, 6, 10 de urbe Poeni Romanique certant ib. 15 Hannibale pulso urbem Scipio recipit 29, 7 P. cruciatur Pleminii legati avaritia 29, 8, 7 de ea queruntur Locrenses in senatu 29, 16, 4 sqq. P. iis libertas et iura restituta 29, 21, 7 cf. 42, 48, 7.
Locris in Graecia 28, 6, 12; 33, 34, 8.
Locustae vd. Lucustae.
Longarus Dardanus suo nomine bellum cum Demetrio, Philippi patre, gesserat 31, 28, 2.
Longula Volscorum capta 2, 33, 4 Romanis adempta a Coriolano 2, 39, 3.
Longuntica 22, 20, 6.
Longus vicus Romae 10, 23, 6.
Lonorius Gallorum dux 38, 16, 2.
Loracinae flumen 43, 4, 6.
Loretanus portus 30, 39.
Loryma portus 37, 17, 8; 45, 10, 4.
Luae Matri arma capta a consule sacrata 8, 1, 6 ei spolia cremata 45, 33.
Luca 21, 59, 10.
Lucani adversus Alexandrum Epirensem pugnant 8, 17, 9 in fidem Romanorum recepti 8, 19, 3 Lucanorum exules 8, 24, 6 cum Lucanis foedus factum 8, 25, 3 fraude decepti ad Samnites deficiunt 8, 27, 9 foedus iterum ictum cum iis 10, 12 2 Lucana cohors in exercitu Romano 10, 33 cum iis bellum P. 11 adversus eos bene pugnatum P. 12—14 Lucana turma 22, 42, 4 deficiunt ad Hannibalem 22, 61, 11 eorum oppida aliquot expugnata a Sempronio 25, 1, 5 pars Romanis favet 25, 16, 5 Romanis se dedunt 27, 15, 2 cf. 27, 51, 13 tota gens in dicionem populi Rom. redit 28, 15, 15 deficiunt P. 72 victi P. 76.
Lucanus Samnites vincit P. 75.
Luceres equitum centuria 1, 13, 8 nominis causa incerta ibid.
Luceria Apulorum urbs 9, 2, 3 Romanis dedita 9, 15, 6 prodita Samnitibus 9, 26 recepta fit colonia ib. 5 a Samnitibus oppugnatur 10, 35 prope eam duo proelia Romanorum Samnitiumque 10, 35—36 cf. 22, 14, 12; 23, 33, 5.
Lucerini fidem servant Romanis 27, 10, 7.

Lucina Iuno 37, 3, 2.
Lucretia Tarquinii Collatini uxor 1, 57, 7 muliebri certamine superior ib. 10 a Sex. Tarquinio stuprata nuntium ad propinquos mittit ib. 5 se ipsa occidit ib. 12 P.
C. Lucretius duumvir navalis 40, 26, 8.
L. Lucretius trib. m. c. p. 6, 21.
L. Lucretius trib. m. c. p. 6, 22, 5.
L. Lucretius quaestor traditur Hannibali a Liguribus 21, 59, 10.
M. Lucretius trib. pl. 27, 5, 16.
M. Lucretius 27, 38, 12.
M. Lucretius trib. pl. legem promulgat de agro Campano 42, 19.
M. Lucretius a fratre praetore praemissus in Graeciam 42, 48, 6 Chalcidem venit 42, 56, 3.
Sp. Lucretius cos. 2, 15.
Sp. Lucretius praetor creatus, aed. pl. cum esset 28, 38, 11 Ariminum sortitur ib. 13 eius litterae de Magone 28, 46, 12 M. Livio se iungit 29, 5, 9 ei imperium prorogatum 29, 13, 4 iterum prorogatum ad Genuam exaedificandam 30, 1, 9 legatus 31, 11, 18.
Sp. Lucretius praetor 42, 9, 8 Hispaniam ult. sortitur 42, 10, 13 legatus in Graecia 44, 7.
T. Lucretius cos. 2, 8, 9 contra praedatores pugnat 2, 11, 8—10 iterum cos. 2, 16, 2.
L. Lucretius Flavus cos. 5, 29, 2 Aequos vincit ib. 5 trib. m. c. p. 5, 32 contra Volsinienses profectus ib. 2.
C. Lucretius Gallus praetor 42, 28, 5 ei, quo senatus censuisset, sors obvenit 42, 31, 9 classi praefectus ib. 6 in Cephallaniam traicit 42, 48, 8 sinum Corinthium petit infirmo corpore 42, 56 Haliarto capto Thebas se recipit 42, 63 a tribunis pl. in contionibus laceratur ob crudelitatem in socios 43, 4, 6 a Chalcidensibus accusatus poenas dat 43, 8.
Q. Lucretius Ofella Syllae legatus Marium Praeneste obsidet P. 88 invito Sylla consulatum petens occiditur P. 89.
Hostius Lucretius Tricipitinus cos. 4, 30, 4.
L. Lucretius Tricipitinus cos. 3, 8, 2 in Hernicos profectus Volscum agmen caedit ib. 9 triumphat 3, 10, 4 K. Quinctium reum laudat 3, 12, 5 praefectus urbi 3, 24, 2.
L. Lucretius Tricipitinus trib. m. c. p. 6, 4, 7.
P. Lucretius Tricipitinus trib. m. c. p. 4, 44, 13 iterum 4, 47, 7.
Sp. Lucretius Tricipitinus a filia stuprata arcessitus 1, 58, 5 praefectus urbi a Superbo institutus 1, 59, 12 primos consules comitiis centuriatis creat 1, 60, 4 genero auctor Roma cedendi 2, 2, 9 cos. suffectus moritur 2, 8, 4.
Lucrinus lacus in portum conversus F. 50 w.
Luctus Romae post cladem Caudinam 9, 7, 7 sqq. diebus triginta SCto finitus 22, 56, 5 in luctu purpura aurumque deponuntur 34, 7, 10.
Lucumo Demarati Corinthii filius Tarquiniis Romam transmigrat 1, 34, 8 L. Tarquinium Priscum se nominat (qui conferendus est) 1, 34, 10.
Lucumo iuvenis praepotens Clusinus 5, 33, 3.
Luci duo Romae, inter eos asylum 1, 8, 5 luci fanique religio et ius sanctum 35, 51, 2.
Lucustarum vis ingens 30, 2, 10; 42, 2, 4 in Apulia 42, 10, 7 ad eas tollendas praetor missus ib. 8 ab ingenti earum multitudine in Africa pestilentia orta P. 60.
Ludi primum editi 1, 9, 6 ex pecunia multatitia facti 10, 23, 13 quando primum ludos ob res bene gestas coronati spectaverint et palmae victoribus datae sint 10, 47, 3 ludorum causa Iovis epulum 29, 38, 8 voventur in principiis bellorum 31, 9, 5; 36, 2, 3; 42, 28, 8 in discrimine proelii 35, 1, 8 pestilentiae causa 7, 2, 3; 27, 23, 7 primi de incerta pecunia 31, 9, 10 ludis faciendis pecuniam ipse qui voverat dabat 36, 36, 2 de ludorum impensa 39, 5, 8 de ludis SCtum 40,

44, 11 instaurati ob prodigia 40, 59, 6 religionis causa 39, 7, 9 facti ob prodigium 42, 20, 3 ludorum magnificentia multis bestiis conductis 39, 22, 2; 44, 18, 8 ludos populus stans spectat theatro destructo P. 48 ludi ab imperatoribus facti 28, 45, 12; 45, 32, 8 a Scipione Pauli exemplo facti et transfugae bestiis obiecti P. 51 voti a dictatore 4, 27; 5, 19, 6; 30, 27, 11 a decemviris per secessionem plebis 4, 12, 2 a consule 31, 9, 5; 36, 2, 3; 42, 28, 8 a praetore 22, 9, 11 ludi Actiaci instituti F. 51 y Apollinares instituti 25, 12, 15 P. in perpetuum voti pestilentiae causa 26, 23, 3 cf. Apollinares, Capitolini 5, 50, 4 Circensis ludicri varia spectacula 44, 9, 4 Consualia Neptuno equestri sollemnia 1, 9, 6 Diti patri ad Tarentum ex libris ludi facti P. 49 funebres in foro per triduum facti 23, 30, 15 funebres Scipionis 28, 21, 10 funebres per quadriduum in foro facti 31, 50, 4 ob mortem pontificis max. 39, 46, 2 Magni vel Romani instituti 1, 35, 9 instaurantur 2, 36 voventur 4, 27; 5, 19, 6; 22, 9, 10 maximi fiunt et concordiae causa dies unus ad triduum adiectus 6, 42, 12 religionis causa 39, 7, 9 ab aedilibus cur. facti 23, 30, 15 diem unum instaurati 25, 2, 8; 27, 6, 19; 27, 21, 9 primum semel instaurati, ex quo Hannibal in Italiam venerat 27, 36, 8 ter toti instaurati 28, 10, 7; 29, 11, 12; 33, 25 quater instaurati 32, 27, 8 facti et in insequens lustrum voti 27, 33, 8 quo die celebrati 45, 1, 6 ludis Magnis tragoedia et comoedia a L. Livio ad scaenam datae F. 11 a Megalesia 29, 14, 14; 34, 54, 3 cf. Megalesia, Nemea 27, 30, 17 Olympia 27, 35, 3 plebei ludi ter instaurati 23, 30, 17 per biduum instaurati 25, 2, 9; 27, 36, 9 in unum diem 27, 21, 9 semel toti instaurati 28, 10, 7 quinquiens 38, 35, 7 septiens 29, 11, 12; 33, 25 quinquennales a T. Manlio dictatore voti fiunt 30, 27, 11 per quadriduum in circo celebrati ib. 12 cf. 31, 9, 9 Romani ludi vd. supra Magni; saeculares tertii quo anno fuerint F. 10 quarti quando F. 13 saeculares ingenti apparatu facti ab Augusto F. 53 scaenici ludi 7, 2 P. eorum origo et descriptio ibid. per quadriduum quo anno primum facti sint 24, 43, 7 magnifice apparateque facti 31, 4, 5 scaenici Megalesiis 34, 54, 3 scaenici primi secundum Valerium Antiatem 36, 36, 4 scaenici per quadriduum, unum diem in circo 42, 10, 5 cf. F. 11 a Taurii ludi 39, 22 eius ludicri varietas et copia ib. 2 ludi per dies decem voti, si respublica decem annos in eodem statu fuisset 42, 28, 8 cf. 36, 2, 3 ludorum oblectamenta addita epulis 39, 6, 8 ludi litterarum strepentes discentium vocibus 6, 25, 9 in tabernis circa forum erant 3, 44, 6.

Ludicra ars a censoribus remota praeter Atellanum ludum F. 14 h.

Ludiones ex Etruria acciti 7, 2, 4.

Lunae templum 40, 2, 2.

Lunae in defectu aeris crepitus nocte silenti cieri solet 26, 5, 9 defectus exercitui a C. Sulpicio praedicitur 44, 37, 5 P. luna solis orbem subiens lucem obscurat 37, 4, 4.

Luna urbs 34, 8, 5 colonia deducta 41, 13, 4 vastata 41, 19.

Lunae portus 34, 8, 4; 39, 21, 4; 39, 32, 2.

Lunensis ager a Liguribus vastatus 34, 56, 2 Lunenses certant de agro cum Pisanis 45, 13, 10.

Lupa Romulo Remoque mammas praebet 1, 4, 6 cum infantibus conditoribus urbis ad ficum Ruminalem posita 10, 23, 12.

Lupercal ludicrum 1, 5 ob sterilitatem mulierum institutum F. 12.

Luperci P. 116.

Lupus victor Martius ad Romanos currum flectit, cerva ad hostes 10, 27, 9 lupus castra ingressus prodigium 21, 46, 2 cf. 21, 62, 5 urbem ingressus prodigium 32, 29, 2; 41, 9, 6 Capuam ingressus 27, 37, 3 luporum simulacra 22, 1, 12 lupi ferrei in oppugnatores iniecti 28, 3, 7.

Lusitani in exercitu Hannibalis 21, 57, 5 a P. Scipione pro praetore victi 35, 1, 5 sqq. L. Aemilium fugant apud Lyconem 37, 46, 7 ab eodem fugati 37, 57, 6 in armis 39, 7, 7 victi proelio 39, 21, 2 aliquot proeliis victi 40, 44 subacti P. 41 adversus eos bellum gestum P. 46 infeliciter pugnatum P. 48 ut in libertatem restituantur rogatio Scribonia antiquatur P. 49 caesi a Ser. Galba quod per speciem pacis eum aggressuri erant P. 49 eorum ritu equus et homo immolati ibid. a Caesare subacti P. 103.
Lusitaniae montes 21, 43, 8 a Viriato occupata P. 52 partim recepta P. 53 perdomita P. 55.
Lustratio exercitus suovetaurilibus 1, 44, 2 in Macedonia quibus caerimoniis fiat 40, 6 lustratio urbis 21, 62, 7 prodigii causa oppidum lustratur 42, 20, 3.
Lustrum condit Servius Tullius 1, 44, 2 conditum 3, 3, 9 ab origine urbis decimum 3, 24, 10 conditum memoratur 10, 9, 14; 10, 47, 2; P. 13; 27, 36, 6 P.; 29, 37, 5 P.; 38, 36, 10 P.; P. 41; 42. 10 P.; P. 46. 47. 48. 54. 56. 59. 60. 63. 98 primo a censore plebeio conditum P. 13 condi religiosum est propter Capitolium captum et consulem occisum 3, 22 non conditum ob mortem alterius censoris 24, 43, 4.
Lutarius Gallorum dux 38, 16, 2.
C. Lutatius cos. Poenorum classem ad Aegates insulas fundit fugatque P. 19 Lutati foedus 21, 19, 2 cf. 22, 14, 12.
C. Lutatius cos. F. 11 c.
Q. Lutatius cos. 30, 44.
C. Lutatius Catulus (Catuli cognomen 30, 19, 8) triumvir agro adsignando Mutinam confugit Boiis infestis 21, 25, 3 ex captivitate receptus 30, 19, 7.
Q. (Lutatius) Catulus procos. a Cimbris fugatus P. 68 cum Mario eos vincit ibid.
Q. (Lutatius) Catulus M. Lepidum ex Italia pellit P. 90.
Q. (Lutatius) Catulus Iovis templum dedicat P. 98 Capitolium dedicat F. 24 n.
Cn. Lutatius Cerco legatus in Macedoniam 42, 6, 5.
Luxinius Hispaniae regulus 33, 21, 8.
Luxuria Romae crescens a Catone castigatur 34, 4 ab Asiatico exercitu Romam advecta 39, 6, 7 P. cf. 39, 44, 2.
Lycaeus cf. Pan.
Lycaonia 37, 56, 2.
Lychnidus Philippo adempta 27, 32, 9 Pleurato data 33, 34, 11 cf. 43, 9, 7; 43, 21.
Lycia 33, 19, 11; 37, 56, 5 ex ea praefectos deducere iubentur Rhodii 45, 25, 6.
Lycii a C. Livio fugati 37, 16, 12 eorum miserabilis legatio 41, 6, 8 a Rhodiis bello vexantur 41, 25, 8 cf. 42, 14, 8; 45, 25, 6.
Lyciscus Aetolorum praetor Romanis favens 42, 38, 2 de turbis ab eo motis legatio queritur 45, 28, 7.
Lycium Athenis incensum a Philippo 31, 24, 18.
Lyco oppidum in Bastetanis 37, 46, 7.
Lyco Achaeus praefectus Persei 42, 51, 9.
Lycortas Megalopolitanus equitibus praeest in exercitu Achaeorum 35, 29 princeps legationis Romam missae 38, 32, 6—8 praetor Achaeorum 39, 35, 5 respondet Appio legato 39, 36, 5.
Lyctus Cretae urbs expugnata P. 99.
Lycurgus tyrannus Lacedaemone 34, 26, 14.
Lycurgi leges et disciplina sublata 38, 34, 3 et 9 cf. 39, 33, 7; 39, 37.
Lydi 37, 40, 11; 37, 56, 2.
Lymphaeum oppidum Bruttiorum deficit ab Hannibale 30, 19, 10.
Lyncestae Macedonum gens 45, 30, 6.
Lyncus 26, 25, 4; 31, 33, 6; 32, 13, 2 describitur ib. 3.
Lysias Antiochi pueri tutor a Demetrio interemptus P. 46.
Lysimachia Thraciae 32, 33, 15 a Thracibus occupata 32, 34, 7 Antiocho restituta 33, 38, 10.

praesidium deducit Antiochus 37, 31 cf. 38, 16, 4 Eumeni data 38, 39, 14.
Lysimachia Aetoliae 36, 11, 7.
Lysimachus rex in acie caesus a Seleuco 34, 58, 5.
Lysimachus Philippi amicus 40, 8, 4.
Lysinoe urbs 38, 15, 8.
Lysis fluvius 38, 15, 3.

Macedones 7, 26, 15 eorum legati in senatu Romano 30, 42, 2 Macedonum phalanx 31, 39, 10 eorum animos sibi conciliat Philippus 32, 5, 7 de bello Macedonum cum Romanis vd. Philippus. Macedones in exercitu Antiochi 36, 18, 2 in exercitu Romano 37, 39, 12 cum iis iterum bellum 39, 23, 5 qui defecerant a Philippo in eos saeviendi ius ademptum regi 39, 23, 6 eorum quantum in pugna Pydnensi nunquam antea interfectum 44, 42, 7 Macedonici regni fines 45, 9, 2 Macedonum crescentes opes ib. 4 sqq. eos liberos esse in senatu placet 45, 18 deni principes civitatium a L. Paulo in consilium adhibiti 45, 29 liberi ut suis legibus utantur, pronuntiatum ib. 4 iis dimidium vectigalis, quod pependissent regi impositum 45, 29, 11 cf. omnino de mutata eorum condicione 45, 29 varie adfecti animis 45, 30 senatores vel synedros legere iubentur 45, 32, 2 principes Macedonum cum liberis in Italiam tramissi ib. 3 eorum legati queruntur de praetore P. 54.
Macedonia 1, 1, 4; 9, 18, 3 a Dardanis invasa 27, 33 eius reditus et frequentia a Philippo augentur 39, 24 omnis fere dedita L. Paulo 44, 45, 5 ad Macedoniae res componendas decem legati missi 45, 17 cf. 45, 18 in quattuor regiones discripta 45, 18, 7; 45, 29, 5 vetitum conubium commerciumque inter singulas regiones 45, 29, 10 a Pseudophilippo occupata P. 49 recepta P. 50 a Thracibus vastata P. 74. 76. 81. 82. 117 ibi metalla instituta *F. 12 d.*
Macedonica phalanx 8, 8, 3; 31, 39, 10 Macedonici exercitus lustratio 40, 6 Macedonici metalli ingens vectigal 45, 18, 3 Macedonica praeda uberrima 45, 33, 5 regia dives ornamentis 45, 33, 5.
Macedonicum mare 44, 11, 2.
Macellum Romae ex incendio refectum 27, 11, 16.
Machanidas Lacedaemoniorum tyrannus Achaeos urit 27, 29, 9 cf. 28, 5, 5 Eleos aggressurus Philippum fugit 28, 7, 17.
Machares Mithridatis filius Bospori rex in amicitiam receptus P. 98.
Macra Come 32, 13, 10.
Macra flumen 39, 32, 2; 40, 41, 3.
Macri campi 41, 18, 5; 45, 12, 11.
Macris insula 37, 13; 37, 28, 5.
Madamprum oppidum 38, 15, 2.
Maduateni Thraecum gens 38, 40, 7.
Madytus a Philippo capta 31, 16, 5 Antiocho deditur 33, 38, 9.
Maeander fluvius 37, 45; 37, 55, 5 vado superari nequit 38, 12, 9 eius fontes Celaenis oriuntur 38, 13, 4.
Maecenas vd. Cilnius.
Maecia tribus 29, 37, 13.
L. Maecilius trib. pl. 2, 58, 2.
Sp. Maecilius trib. pl. quartum 4, 48 agrariae legis lator ib. 2.
Ti. Maecilius Croto legatus praetoris 23, 31, 6.
Geminus Maecius Tusculanorum dux a filio T. Manlii Torquati caesus spoliatusque 8, 7, 11.
Maedi gens Thraciae 26, 25, 6; 28, 5, 7; 42, 19, 6.
Maedica 40, 21.
P. Maelius trib. m. c. p. 5, 12, 10 iterum 5, 18, 2.
Q. Maelius trib. pl. 9, 8, 13.
Sp. Maelius equestris ordinis praedives in frumenti inopia largitionibus plebem sibi conciliat 4, 13, 2 P. regnum adfectat ib. 4 P. a Servilio Ahala obstruncatur 4, 14, 6 P. eius domus diruta 4, 16, 1 bona vendita 4, 15, 8.
Sp. Maelius trib. pl. diem dicit L. Minucio et de Servilii Ahalae bonis publicandis rogat 4, 21, 3.
Maenium atrium 39, 44, 7.
C. Maenius cos. 8, 13 Latinos et Volscos fundit ib. 5 ei triumphus

et statua equestris decreta ib. 9 dictator 9, 26 coitionis reus absolvitur ib. 20.
C. Maenius praetor sortitur Sardiniam 40, 35, 8 ei quaestio de veneficiis mandatur 40, 37, 4 cf. 40, 43, 2.
Q. Maenius praetor 43, 4, 12.
T. Maenius praetor urbanus 39, 8, 2.
T. Maenius trib. mil. Romam missus 40, 35, 3.
Maeonia F. 21.
Maesessum, gentis Hispanae, urbs et civitas 28, 3, 3.
Maesuli gens Numidiae 24, 48, 13 (Massylii P. 24) de eorum regno certamina 29, 29, 6 sqq. Syphaci subiecti 29, 31, 8.
M. Maevius trib. mil. in acie cadit 30, 18, 14.
Magaba mons 38, 19.
Magalus Boiorum regulus ad Hannibalem venit 21, 29, 6.
Magella Siciliae urbs ad Poenos deficit 26, 21, 14.
Magister equitum primus 2, 18, 5 de plebe 6, 39, 3 magistro eq. aequatum cum dictatore imperium 22, 25, 10 abdicat se magistratu iussu dictatoris 4, 34, 5 ex plebiscito a dictatore dictus 27, 5, 19 cum aedilis esset, dictus 23, 30, 16 magister liberorum Faliscorum pueros prodit Camillo 5, 27 magistri navium 45, 42, 3 magister sacrorum 39, 18, 9.
Magistratus plebei ut comitiis tributis fiant rogatio 2, 56, 2 sacrosancti 2, 33 ne quis patricius plebeium magistratum caperet ibid. plebeius nullus auspicato creatur 6, 41, 5 curulis magistratus 4, 7, 7 cf. curulis; curules fieri tribuni pl. non passi sunt 6, 35, 10 magistratus minores iubentur circumire vigilias 32, 26, 17 duos unus praesertim curules nec capere nec gerere quisquam potest 39, 39, 4 ne quis ullum magistratum sine provocatione crearet 3, 55, 5 ne quis magistratum eundem intra decem annos caperet neu duos uno anno gereret plebiscitis cautum 7, 42, 2 magistratum plus quinque dies nisi qui iurasset in leges, gerere non licebat 31, 50, 7 magistratu se abdicat, qui inaugurari sacerdos vult 40, 42, 8 sine magistratu qui rem gessit, triumphare non potest 28, 38, 4 cf. 31, 20, 3 lex Villia lata de annis magistratuum 40, 44 cuncti magistratus supplicant circa omnia pulvinaria 43, 13, 8 de magistratuum avaritia queruntur Hispani 43, 2 item Graeci 43, 4, 5—13 initus Kal. Sextil. 3, 6 Idibus Maiis 3, 36, 3 cf. 2, 21, 7; 3, 38 a. d. III Id. Sext. 3, 8, 3 Id. Decembr. 4, 37, 3 Kal. Octobr. 5, 11, 11 Kal. Quinct. 5, 32; 8, 20, 3 Id. Martiis 22, 1, 4; 31, 5, 2 Kal. Ianuar. P. 47 cf. F. 12 e magistratuum libri 4, 7, 10; 4, 20, 8 magistratuum insignia ob victoriam sumpta P. 74 magistratus coloniarum 34, 7, 2 Anagninis magistratibus interdictum 9, 43, 24.
Cn. Magius Marcellum pātronum suum occidit P. 115.
Cn. Magius Atellanus medix tuticus 24, 19, 2.
Dec. Magius Campanus defectionem Capuae prohibere studet 23, 7, 4 unus non obviam it Hannibali ib. 10 traditus Hannibali Carthaginem mittitur 23, 10, 5 sqq. Cyrenas tempestate delatus liberatur ib. 12.
Magnesia ad Sipylum 36, 43, 9; 37, 37, 9 deditur Romanis 37, 44, 4 Eumeni data 37, 56, 3.
Magnesia urbs super Maeandrum Romanis deditur 37, 45 a Mithridate frustra oppugnatur P. 81.
Magnesia regio 36, 15, 7.
Magnetarches summus Magnetum magistratus 35, 31, 11.
Magnetes liberi pronuntiantur 33, 34, 6 eos Demetriadem in concilium legati Romani vocant 35, 31, 3 Romanam societatem recusant 35, 39, 5 in Philippi dicionem transierant 39, 23, 12.
Magni campi 30, 8, 3.
Mago 21, 47, 4 frater Hannibalis in insidiis collocatus 21, 54 in media acie in pugna Cannensi 22, 46, 7 partem exercitus accipit 28, 1, 4

nuntius Cannensis victoriae Carthaginem 23, 11, 7 effundi iubet anulos aureos 23, 12 P. Hannibalem omni ope iuvandum censet ib. 3 in Hispaniam mittitur 23, 13, 8 cf. 23, 32, 11 missus ad conquisitionem militum 24, 42, 6 cum Hasdrubale Gisgonis filio castra iungit 25, 32, 4 P. Scipionem vincit 25, 34, 10 sqq. castris exutus 25, 39, 14 hiberna habet supra saltum Castulonensem 26, 20, 6 in Baliares ad conducenda auxilia transit 27, 20, 7 a Silano vincitur 28, 2, 11; 28, 13, 6 Gades petit 28, 16, 13 a Carthaginiensibus auxilia petit 28, 31, 4 a senatu Carthaginiensi iubetur in Italiam traicere 28, 36 P. in Carthaginem Novam frustra impetum facit ib. 4 a Gaditanis exclusus in Baliarem minorem transit 28, 37, 8 inde in Italiam 28, 46, 7 P. Genuam capit ib. 8 cum Ingaunis societatem iungit 28, 46, 11 ei auxilia mittunt Carthaginienses 29, 4, 6 P. concilium Ligurum habet 29, 5, 3 vulneratus acie vincitur 30, 18, 13 P. domum redire iussus in itinere moritur 30, 19, 5 P.

Mago Poenorum dux a Scipione captus P. 21 cf. Hanno.

Mago Poenorum dux in Bruttis 25, 15, 8 Ti. Gracchum in insidias deductum interficit 25, 16, 24 P. 25, 21, 4 Locrorum praefectus 27, 28, 14.

Mago legatus missus ad Philippum 23, 34, 2.

Mago ex gente Barcina in Sardinia captus 23, 41, 2.

Mago Poenorum dux Carthaginem novam defendit 26, 44 urbe capta sese arcemque cum praesidio dedit 26, 46, 9 Romam captivus mittitur 26, 51, 2.

Maharbal Himilconis filius ab Hannibale exercitui praefectus 21, 12 ad populandum dimissus 21, 45, 2 cf. 22, 6, 11 (Atherbal P. 22) ad populandum missus 22, 13, 9 in pugna Cannensi dextrum cornu ducit 22, 46, 7 Romam oppugnandam *censet* 22, 52, 2; 23, 18, 4.

Malacini Hispaniae gens 33, 21, 8.

Malea 34, 32, 19.

Maleum 31, 44; 34, 32, 18.

Maleventum 9, 27, 14.

Maliacus sinus 27, 30, 3; 31, 46.

Malitiosa silva 1, 30, 9.

Malleoli teli genus 38, 6, 2.

Maloea 31, 41, 5 a Menippo capta 36, 10, 5 deditur Romanis 36, 13, 5 cf. 39, 25, 16 a consule capta 42, 67, 7.

Mamertinis opem ferunt Romani P. 16 cf. 28, 28, 6.

C. Mamilius cf. F. 11 a.

L. Mamilius Tusculi dictator Romanis opem fert contra Herdonium 3, 18, 2 ei civitas data 3, 29, 6.

Oct. Mamilius Tusculanus ab Ulixe deaque Circe oriundus 1, 49, 9 ei nubit Tarquinii Superbi filia ibid. ad eum confugit Tarquinius 2, 15, 7 eo auctore triginta populi adversus Romanos coniurant 2, 18, 3 Latinorum dux ad Regillum acriter pugnans caeditur 2, 20, 9.

C. Mamilius Atellus primus de plebe curio max. 27, 8, 3 praetor 27, 35 aed. pl. 27, 36, 9 ei Sicilia evenit 27, 36, 11 legatus missus ad Philippum 30, 26, 4 moritur 41, 21, 8.

Q. Mamilius Turrinus praetor 28, 10, 3 peregrinam sortitur ib. 9. aed. pl. erat ibid. in Galliam missus ib. 12.

Mandonius nobilis Hispanus tumultum excitat adversus Romanos 22, 21, 3 repellitur ib. 4 frater Indibilis Ilergetum reguli 26, 49, 11 eius uxor pro filiis Indibilis curam Scipionis impetrat ibid. ad Scipionem transit 27, 13, 3 cf. ib. 9 cum Indibili seditionem movet 28, 24, 3 cf. 28, 31, 5 victus proelio veniam Scipionis impetrat 28, 34, 3 auctor rebellandi traditur Romanis exposcentibus 29, 3, 4 P.

Manduria Sallentinorum urbs capta a Fabio 27, 15, 4.

Manes dei 8, 9, 8.

Manilius trib. pl. legem fert de imperio Cn. Pompei P. 100.

M.' Manilius cos. obsidere incipit Carthaginem P. 49 aliquot urbes capit P. 50 cf. F. 13.

P. Manilius ex quinque legatis in Illyricum 45, 17, 4.
Sex. Manilius in secessione creatus ab exercitu cum Oppio, ut summae rerum praeessent 3, 51, 10.
Manipulus 1, 52 ex Latinis Romanisque mixti manipuli ibid. manipulatim structa acies Romana 8, 8, 3 leves vicenos milites, aliam turbam scutatorum habet ib. 5.
Manlia gens decernit, ne quis post damnatum M. Manlium Marcus vocetur 6, 20, 14 (cf. P. 6 ubi id SCto cautum esse dicitur).
Manliana imperia 4, 29, 6; 8, 7, 22.
Manlianus saltus 40, 39, 2.
A. Manlius Athenas missus ad describendas leges 3, 31, 8 decemvir 3, 33, 3.
A. Manlius trib. m. c. p. 4, 61 iterum 5, 8.
A. Manlius trib. m. c. p. 5, 16.
A. Manlius legatus missus Delphos 5, 28, 2.
A. Manlius trib. m. c. p. 6, 1, 8 tertium 6, 21.
A. Manlius trib. m. c. p. 6, 11 tertium 6, 21.
A. Manlius trib. m. c. p. 6, 36, 3.
C. Manlius cos. 2, 54 ei dies dicta a Genucio ib. 2 cum iunioribus patrum seducta habet consilia ib. 3 Genucii morte lis dirempta ib. 9.
C. Manlius trib. m. c. p. 6, 30, 2.
C. Manlius (immo C. Mamilius) cos. F. 11 a.
Cn. Manlius cos. 2, 43, 11 eius clara pugna et mors 2, 47, 7 funus ib. 11.
Cn. Manlius cos. 7, 12.
Cn. Manlius cos. 7, 16 novo exemplo in castris de vicensima manumissorum legem fert ib. 7 interrex 7, 17, 11 censor 7, 22, 10.
Cn. Manlius cos. a Cimbris victus P. 67.
Cn. Manlius praetor a Spartaco victus P. 96.
L. Manlius 22, 61, 6.
L. Manlius legatus Gnaei fratris consulis 38, 20, 7 cf. 38, 37, 11 ad Antiochum missus 38, 39.
L. Manlius Carthaginiensibus deditus quod legatos eorum pulsarat 38, 42, 7.
L. Manlius quaestor 45, 13, 12.
L. Manlius procos. a L. Hirtuleio victus P. 90.
M. Manlius secundum quosdam auctores cos. 4, 23, 2.
M. Manlius trib. m. c. p. 4, 44.
P. Manlius trib. m. c. p. 5, 12, 10.
P. Manlius trib. m. c. p. 6, 30, 2 dictator magistrum eq. de plebe dicit 6, 39, 3.
P. Manlius trib. m. c. p. 6, 42, 3.
P. Manlius tresvir epulo 33, 42 praetor consuli in Hispaniam cit. adiutor datus 33, 43, 5 in Turdetaniam profectus 34, 17 cum Catone coniunctus 34, 19 iterum praetor 39, 56, 5 sortitur Hispaniam ult. 40, 1, 2 ei imperium prorogatur 40, 18, 6 secunda proelia cum Lusitanis facit 40, 34 moritur 40, 42, 7.
Manlii Acidini duo illustres tribuni militum 42, 49, 9.
L. Manlius Acidinus praetor 26, 23 litteras mittit ad consulem 27, 4, 4 Romam 27, 50, 8 ei Hispaniam Scipio tradit 28, 38 cum L. Lentulo Ilergetes rebellantes vincit 29, 2 ei imperium prorogatum 29, 13, 6 iterum 30, 2, 7 cf. 30, 41, 5 decedere provincia iubetur 31, 50, 11 a tribuno pl. prohibetur, ne ovans redeat 32, 7, 4.
L. Manlius Acidinus praetor 38, 35, 2 Hispaniam cit. sortitur ib. 10 cum Celtiberis prospere confligit 39, 21, 6—9 ovans urbem intrat 39, 29, 6 legatus in Galliam 39, 54, 13 triumvir coloniae 39, 55, 6 cos. 40, 43, 4.
Cn. Manlius Capitolinus mag. eq. 7, 28, 3.
L. Manlius Capitolinus trib. m. c. p. 4, 42, 2.
M. Manlius Capitolinus cos. 5, 31, 2 anserum clangore excitus Gallos de Capitolio deturbat 5, 47, 4 P. laudatur donaturque ib. 7 interrex 6, 5, 6 Camilli honoribus invidet 6, 11, 3 centurionem obstrictum aere alieno sua pecunia liberat 6, 14, 3 P. plebis animos sibi conciliat pravis artibus ib. 11—13 a dictatore vocatus 6, 15 in carcerem coniectus 6, 16, 4 vinclis liberatus 6, 17, 6

eius oratio ad plebem 6, 18, 5 sqq. ei dies dicta a tribunis 6, 20 de saxo Tarpeio deiectus ib. 12 P. cf. Manlia gens.
L Manlius Imperiosus dictator clavi figendi causa dictus 7, 3, 4 dilectum acerbe habet ib. 9 P. ei dies ideo dicta 7, 4 P. crimini ei datur filius crudeliter rus relegatus ib. 4 P. eius filii in patrem pium factum 7, 5 P. ei remissa causae dictio ib. 8 P.
A. Manlius Torquatus praetor sortitus Sardiniam ad res capitales cognoscendas retinetur 45, 16, 4.
T. Manlius L. F. Torquatus a patre crudeli rus relegatus 7, 4, 4 P. eius pium erga patrem facinus 7, 5 P. tribunus mil. populi suffragiis factus ib. 9 Gallum singulari certamine occidit 7, 10 P. a torque hosti detracto Torquatus dictus ib. 13 P. corona aurea donatus ib. 14 dictator 7, 19, 10 iterum dictator comitiorum causa 7, 26, 11 cos. 7, 27, 3 iterum cos. 7, 28, 6 tertium 8, 3, 5 eius sententia de Latinorum postulatis 8, 5, 7 filium, quia contra edictum hostem ceciderat, supplicio afficit 8, 7, 19 P. Latinos ad Vesuvium Decio collega interfecto consilio ac virtute vincit 8, 10 Romam redeunti nemo ex iuventute obviam it 8, 12 P.
T. Manlius Torquatus cos. 10, 9, 9 moritur 10, 11.
T. Manlius Torquatus 1, 19, 3 eo consule Iani templum clausum ibid. captivos non redimendos censet in senatu 22, 60, 5 de senatu e Latinis supplendo dissuadet 23, 22, 7 bis cos. censorque fuerat subegeratque in consulatu Sardos 23, 34, 15 in Sardiniam missus ibid. clara pugna Hasdrubalem Sardosque vincit 23, 40, 10 perdomita insula redit 23, 41, 7 pontificatum max. frustra petit 25, 5, 3 cos. creatus excusat oculorum valetudinem 26, 22, 5 eius sententia de Syracusis 26, 32 cf. 27, 11, 11 dictator comitiorum causa ludos magnos facit 27, 33, 8 cf. 27, 35, 3 pontifex moritur *30, 39, 6.*
T. Manlius Torquatus pontifex 43, 11, 13.
T. Manlius Torquatus filium repetundarum condemnat P. 54.
A. Manlius Volso sv. Vulso triumvir coloniae 34, 53, 2 cos. 40, 59, 4 ab Histris castris exutus 41, 2 castra recuperat 41, 4 laceratur a trib. pl. 41, 6, 2 ei prorogatur imperium ibid. cf. 41, 10, 6.
Cn. Manlius Vulso aed. cur. 33, 25 praetor 33, 42, 7 Siciliam sortitur 33, 43, 5 consulatum frustra petit 35, 10, 3 iterum frustra 35, 24, 4 cos. creatur 37, 47, 7 Asiam sortitur 37, 50, 8 bellum gerit in Gallograecia 38, 12 eius expeditio per Asiae civitates 38, 12—15 hostem assecutus contionatur 38, 17 Tolistobogios in Olympo monte oppugnat 38, 20, 2 castris exuit 38, 21—23 contra Tectosages proficiscitur 38, 24 fraude hostium paene interceptus 38, 25, 7 victis Gallis in hiberna redit 38, 27, 9 ei imperium prorogatum 38, 35, 3 ad eum legationes Asiae conveniunt 38, 37 domum proficiscitur cum exercitu 38, 40 per Thraeciam ducit ib. 5 Apolloniae hibernat 38, 41, 15 in senatu triumphum postulat adversantibus decem legatis 38, 44, 10 P. pro se verba facit 38, 47 sqq. P. ei triumphus decretus 38, 50, 3 P. cf. 39, 1, 4 triumphat 39, 6, 2 indulgens et ambitiosus 39, 7, 3 censuram petit 39, 40, 2.
L. Manlius Vulso praetor cum praesidio in Galliam missus 21, 17, 7 contra Boios profectus in insidias praecipitat cum magna clade suorum 21, 25, 9 ad Tannetum obsidetur ib. 14 cum Scipione exercitum iungit 21, 39, 3 aedem Concordiae voverat 22, 33, 7 consulatum petit 22, 35.
L. Manlius Vulso praetor 32, 27, 7 Siciliam sortitur 32, 28, 2.
P. Manlius Vulso praetor 26, 23 in Sardiniam mittitur 26, 28, 12 cf. 27, 6, 14.
Mantua 24, 10, 7.
Manubiae ad aedem Fortunae exstruendam adhibitae 10, 46, 14.

Manumissi 7, 16, 7 de vicesima manumissorum lex Manlia lata ibid.
Manus servus Calaviorum indicat dominos Romae incendium fecisse 26, 27, 7 ei libertas et pecunia data ib. 9.
Manu ad digitos usque involuta Fidei sacrum factum 1, 21, 4 manus speculatoribus abscissae 22, 33; 26, 12, 19 manus ferreae navibus iniciuntur 36, 44, 9.
Mapalia Maesuliorum 29, 31, 8.
Marcia rogatio 42, 21, 4.
Marcia Vestalis incesti damnata P. 63.
Marcium clipeum 25, 39, 17.
ad Marcium loci nomen 6, 2, 8.
Marcius Marci F. a Numa pontifex lectus 1, 20, 5.
Marcius inlustris vates carmina composuerat unum de clade Cannensi, alterum de ludis Apollini vovendis 25, 12, 2—10 P.
Marcius saltus 39, 20, 10.
C. Marcius trib. pl. 9, 30, 3 augur 10, 9, 2.
Cn. Marcius trib. pl. diem dicit Q. Fabio, quod cum Gallis, ad quos missus erat orator, pugnarit 6, 1, 6.
L. Marcius Septimi F. eques Romanus Scipionibus interfectis ab exercitu dux declaratur 25, 37, 6 P. Poenos repellit ib. 13 contionem habet 25, 38 bina castra expugnat 25, 39 P. flamma ei contionanti e capite fusa ib. 16 clipeum Marcium monimentum victoriae eius ib. 17 litteris ad senatum missis propraetorem se nuncupans offendit 26, 2 cf. 26, 17, 2 ei magnus honos habetur a Scipione 26, 20, 3 cf. 28, 14, 5 Tarracone relictus in praesidio 28, 17, 11 ad oppugnandum Castulonem missus 28, 19, 4 Astapam capit 28, 22 sq. Hannonem fugat 28, 30 in ulteriorem Hispaniam missus 28, 34, 12.
M. Marcius rex sacrorum moritur 27, 6, 16.
M. Marcius trib. mil. in acie interfectus 35, 5, 14.
Q. Marcius trib. mil. in acie interfectus 35, 5, 14.
Q. Marcius cos. Stynos expugnat P. 62.
L. Marcius Censorinus cos. obsidere incipit Carthaginem P. 49 Censorini cognomen F. 13.
Cn. (C. 2, 33, 5) Marcius Coriolanus adulescens consilio et manu promptus 2, 33, 5 Coriolos incendio capit, Volscos repellit ib. 7—9 P. inde ei Coriolano cognomen inditum ib. 5 eius sententia in senatu atrox 2, 34, 9 damnatus absens in Volscos exulatum abit 2, 35, 6 Volscorum dux contra Romanos 2, 39 ad urbem victor penetrat ib. 5 P. ad eum frustra legati missi ib. 10 P. frustra sacerdotes supplices eunt ib. 12 P. mater Veturia cum Volumnia uxore impetrat, ut ab urbe recedat 2, 40 P. in exilio mortuus sive paulo post sive senex ib. 10.
C. Marcius Figulus praetor 43, 11, 7 classem sortitur 43, 15, 3 profectus classe 44, 1, 3 Macedoniae oram legit 44, 10, 5 Cassandream oppugnat 44, 11 omittit 44, 12, 7 Oreum petit 44, 13, 11 cos. Dalmatas vincit P. 47.
T. Marcius Figulus 43, 13, 6.
L. (Marcius) Philippus Syllae legatus Sardiniam occupat P. 86.
Q. Marcius Philippus praetor sortitur Siciliam 38, 35, 10 cos. 39, 5 ei quaestio decreta de coniurationibus 39, 8, 3 in Ligures profectus circumvenitur 39, 20, 6 legatus missus ad Philippum 39, 48, 5 legationem renuntiat 40, 3 decemvir sacrorum 40, 42, 12 cf. 41, 21, 11 legatus in Graeciam 42, 37, 1—4 cf. 42, 38 hospitio iunctus cum Perseo colloquium habet ib. 8 verba facit 42, 40 auctor Perseo legatos Romam mittendi 42, 43 gloriatur de decepto rege in senatu 42, 47 iterum missus in Graeciam ib. 9 cf. 42, 56, 7 cos. iterum 43, 11, 6 Macedoniam sortitur 43, 15, 3 proficiscitur 44, 1 contionatur ib. 9 in Macedoniam ducit 44, 2, 2 P. cum hostibus confligit 44, 4 senex et praegravis corpore omnia militaria onera subit ib. 10 eius itineris inenarrabilis labor 44, 5 Tempe oc-

cupat 44, 7 eius litterae in senatu recitatae 44, 16.
Q. Marcius Philippi F. 44, 3, 2.
M. Marcius Ralla praetor 29, 11, 11 urbanus 29, 13, 2 ei Italiae ora tuenda datur 30, 2, 5 legatus Romam it 30, 38, 4.
Q. Marcius Ralla trib. pl. 33, 25, 6 Fortunae aedem dedicat 34, 53, 5 duumvir Iovis aedes duas 35, 41, 8.
P. Marcius Rex legatus 43, 1, 12.
C. Marcius Rutilus cos. 7, 16 eius magnificentia in milites ib. 3 de Privernatibus triumphat ib. 6 primus de plebe dictator 7, 17, 6 Etruscos fundit ib. 9 iussu populi triumphat ibid. cos. 7, 21, 4 primus de plebe censor 7, 22, 10 tertium cos. 7, 28, 6 quartum 7, 38, 8—9 seditionem militum artificio comprimit ib. 9 sqq.
C. Marcius Rutilus cos. 9, 33 bellum gerit adversus Samnites 9, 38 pontifex de plebe 10, 9, 2 censor 10, 47, 2.
Q. Marcius Sylla trib. pl. 42, 21, 4.
M. Marcius Sermo trib. pl. 42, 21, 4.
Q. Marcius Tremulus cos. 9, 42, 10 Hernicos in dicionem accipit 9, 43, 7 collegae contra Samnites opem fert ib. 10 triumphat de Hernicis ib. 22 ei statua equestris posita ibid.
Marcolica nobilis Hispaniae urbs capta 45, 4.
Marene regio 42, 67, 4.
Mari interdictum Antiati populo 8, 14, 8.
Maricae lucus 27, 37, 2.
Marius senatori ordinis vir a Sylla crudeliter necatus P. 88.
C. Marius Iugurtham Numidia expellit, Bocchum vincit, Iugurtha potitur P. 66 eum in triumpho ducit P. 67 triumphali veste primus in senatum venit ibid. ei per complures annos consulatus continuatur ob metum Cimbrici belli ibid. quartum cos. ibid. Teutones et Amburones pugna ad Aquas Sextias delet P. 68 quintum cos. ibid. ei triumphus offertur ibid. Cimbros caedit ibid. uno triumpho contentus ibid. Saturninum *tri*bunatum petentem adiuvat P. 69 sextum cos. largitione factus Metello Numidico aqua et igni interdicit ibid. homo mutabilis secundum fortunam ingenii in causam senatus transit ibid. legatus P. Rutilii Marsos vincit P. 73 iterum vincit ibid. dubio eventu pugnat P. 74 eo auctore P. Sulpicius leges promulgat P. 77 dux adversus Mithridatem creari vult ibid. a Sylla expulsus urbe et a senatu hostis iudicatus in Minturnensium paludibus latet ibid. maiestate sua servum occisurum deterret ibid. navi impositus in Africam defertur ibid. a Cinna revocatus urbem obsidet, Ostiam diripit P. 79 complures colonias occupat P. 80 in urbem receptus consulem se renuntiat ibid. Sex. Licinium de saxo deici iubet ibid. moritur ibid.
C. Marius C. Marii F. hostis a senatu iudicatus P. 77 cos. ante annos viginti creatus P. 86 a Sylla victus et Praeneste obsessus P. 87 vitam finit P. 88.
M. Marius quaestor Sertorii legatus F. 19.
Marius Alfius medix tuticus Campanorum 23, 35, 13 insidias struens Cumanis a consule opprimitur ib. 19.
Marius Blosius praetor Campanus 23, 7, 8.
Marius Egnatius Samnitium dux bello Italico occiditur P. 75.
Marius Statilius turmae Lucanae praefectus exploratum mittitur 22, 42, 4; 22, 43, 7.
Marmoreae urbs Samnitium capta 27, 1.
Maronea urbs a Philippo capta 31, 16, 4 inde praesidium Antiochi deducitur 37, 60, 7 cf. 39, 24, 9; 43, 7, 10 eam sibi petit Attalus 45, 20, 2 cf. 45, 29, 6.
Maronitae 31, 31, 4; 37, 33; 38, 41, 8 eorum exules queruntur de Philippo 39, 24, 9 apud legatos Romanos 39, 27, 7 in eos saevit Philippus 39, 34.
Marrucinis petentibus foedus datum 9, 45, 18 ab Hannibale vastantur 22, 9, 5 ager 27, 43, 10 voluntarii dant

nomina 28, 45, 19 Marrucina cohors 44, 40, 5 deficiunt a Romanis P. 72 cf. P. 73 caesi a Sulpicio P. 76 deduntur ibid.
Mars populi Romani eiusque conditoris parens praef. 7 eum incertae stirpis patrem nuncupat Rea 1, 4, 2 P. atrocissimus ubi ad gladios venit 2, 46, 3 ei flaminem Numa legit 1, 20, 3 ei aedes dedicata 6, 5, 8 cf. 38, 28, 3 aedes extra portam Capenam 7, 23, 3 Martis ara 35, 10, 12; 40, 45, 8 signum 22, 1, 12 silex 10, 47, 4 Mars pater invocatur 8, 9, 6 ei bos eximius a Decio immolatus 7, 37, 3 suovetaurilibus piaculum faciendum 8, 10, 14 votum non rite factum de integroque faciendum 22, 9, 9 lectisternium factum 22, 10, 9 ei spolia hostium concremata 45, 33 Gradivus invocatur testis 2, 45, 14 ei duodecim Salii leguntur 1, 20, 4 Martis hasta Praeneste sua sponte promota 24, 10, 10 eius aedes Capuae 27, 23, 2; 35, 9, 4 lucus in agro Crustumino 41, 9, 4.
Marsi populus 8, 6, 8 cum Samnitibus victi 9, 41, 4 iis foedus datum 9, 45, 18 victi 10, 3, 5 foedus restitutum ibid. P. vastantur ab Hannibale 22, 9, 5 voluntarii milites dant 28, 45, 19 cohors Marsorum 33, 36, 10 deficiunt P. 72 P. Rutilium acie vincunt P. 73 a C. Mario victi ibid. iterum victi praetore Herio Asinio occiso ibid. dubio eventu pugnant P. 74 a Cn. Pompeio victi ibid. aliquotiens victi P 75 pacem petunt P. 76.
Marsyas amnis 38, 13, 6 unde dictus ibid.
Marsyas cum Apolline tibiis certavit 38, 13, 6.
Martia legio P. 117.
Martius campus vd. campus.
Masaesulii gens adfinis Mauris 28, 17, 5; 29, 30, 9 Syphacis regnum 29, 32, 14 Massylii P. 28.
Masgaba Masinissae filius in senatu gratissima verba facit 45, 13, 12 sqq. cum multis donis dimissus 45, 14, 6.
Masinissa Galae filius iunctus Poenis Syphacem vincit 24, 49, 4 (Masanissa P. 24) cum equitatu Numidarum Romanos vexat 25, 34, 2 ad Hasdrubalem traicere vult 27, 5, 11 iubetur vagus per citeriorem Hispaniam sociis opem ferre 27, 20, 8 cf. 28, 13, 6 cum Silano clam congressus in Africam redit 28, 16, 11 cum Scipione amicitiam iungit 28, 35 P. apud Laelium queritur de segnitia Scipionis 29, 4, 8 P. ad Scipionem venit cum equitatu 29, 29, 4 P. quam varia fortuna usus sit in amittendo recuperandoque regno paterno, narratur 29, 29—33 cum Scipione Hannonem caedit 29, 34 P. a Scipione donatus 29, 35, 3 cum Laelio Syphacem victum capit 30, 12 P. Sophonibam, Syphacis uxorem, in matrimonium ducit ib. 20 P. ei venenum mittit 30, 15, 4 P. a Scipione donatur ib. 11 honorificum de eo SC. 30, 17, 12 ei regnum restitutum ibid. cf. 30, 15, 11 P. Syphacis regno donatus 30, 44, 12 ad eum legati gratulandi et auxilii petendi causa missi cum donis amplissimis 31, 11, 8 Numidas mittit 31, 19, 4 auxilia mittit 32, 27, 2 de eo Carthaginienses queruntur 34, 62 legatos mittit sese purgaturus ib. 5 frumentum et auxilia Romanis mittit 36, 4, 8 cum Poenis de agro certat 40, 17; 40, 34, 14 eos arguit tractatae cum Perseo societatis 41, 22, 2 de eius iniuriis queruntur Poeni 42, 23 P. Misagenem filium cum auxiliis mittit ad bellum Macedonicum 42, 29, 8 auxilia promittit 43, 6, 13 Masgabam filium ad senatum mittit 45, 13, 12 petit ut sibi liceat sacrificare in Capitolio ib. 17 quod senatus recusat 45, 14, 4 cf. P. 47 agro, de quo cum Poenis certabat, cedit P. 48 Carthaginienses adortos repellit P. 48 eius vigens et alacris senectus ibid. post sextum et octogesimum annum filium genuit P. 50 moritur ibid. eius regnum inter tres filios partitum ibid.
Massae aes grave F. 60.
Massicus mons 22, 14.
Massilia 21, 20, 7 a Caesare obsessa P. 110 ei dedita ibid.

Massilienses a Phocaea oriundi 5, 34, 8 socii Romanorum 21, 20, 8 legatos Romam mittunt de Hannibale 21, 25 eorum naves in classe Romana 22, 19, 5 officii causa prosequuntur P. Scipionem 26, 19, 13; 27, 36; 27, 54, 21 de Liguribus queruntur 40, 18, 4 eorum oppida Antipolis et Nicaea P. 47 cf. P. 60. 110.
Massiva Galae nepos Masinissae avunculo redditur captivus 27, 19, 12.
Massiva regulus a Iugurtha occisus P. 64.
Massylii P. 28 cf. Masaesylii.
Mastanabal Masinissae filius Graecis litteris eruditus P. 50.
Matri Magnae templum factum 29, 37, 2 cf. Idaea.
Mater Matuta 5, 19, 6 eius templum dedicatur 5, 23, 7 cf. 7, 27, 8; 33, 27, 4 igni correptum 24, 47, 16 reficitur 25, 7, 6 in eius aede tabula posita 41, 28, 8 templum Satrici 28, 11, 2 in incendio oppidi solum relictum 6, 33, 4.
Matres gaudio insperato exanimatae 22, 7, 13 P.
Materiam navalem caedere vetantur Macedones 42, 29, 14.
Materina Vmbrorum plaga 9, 41, 15.
Matricida insutus in culleum praecipitatur in mare P. 68.
C. Matienus duumvir navalis 40, 26, 8 triginta duas naves Ligurum capit 40, 28, 7 praetor 41, 28, 5 Hispaniam ult. sortitur 42, 1, 5 accusatus ab Hispanis in exilium abit 43, 2, 10.
C. Matienus accusatus quod exercitum deseruisset et virgis caesus P. 55.
P. Matienus trib. mil. a Scipione missus ad Locros occupandos 29, 6, 9 virgis caesus et interfectus 29, 9, 6.
Matronae lugent Brutum 2, 7, 4 P. Valerium Publicolam 2, 16, 7 in castra Coriolani frequentes procedunt 2, 40 earum obsecrationes in Veis oppugnandis 5, 18, 11 omnia ornamenta in aerarium deferunt 5, 25, 8 iis ideo honos habitus, ut pilento ad sacra ludosque, carpentis festo profestoque die uterentur ibid. aurum conferunt in publica inopia 5, 50, 7 ex quo earum sicut virorum sollemnis post mortem laudatio ibid. matronae veneficae ad centum septuaginta damnatae 8, 18, 10 nulla nisi spectatae virtutis et quae uni viro nupta fuisset ius sacrificandi habet ad aram Pudicitiae plebeiae 10, 23, 9 matronae stupri a populo damnatae et multatae 10, 31, 9 pecunia conlata Iunoni donum ferunt 22, 1, 18 probri damnatae ab aedilibus pl. 25, 2, 9 iubentur placare Iunonem 27, 37, 8 supplices per delubra vagantur 27, 50, 5 omnes excipiunt Idaeam matrem 29, 14, 10 cf. de lege Oppia contentiones 34, 1 sqq. inprimis 34, 5.
Mauretania P. 110.
Mauri in exercitu Hannibalis 21, 22, 3; 23, 26, 11 cf. P. 66.
Maurusii Numidae prope Oceanum 21, 49, 5.
Mausoleum Alexandriae F. 51 y.
Mazaetullus Capussam regno Numidarum privat 29, 29, 8 in eius potestatem populus concedit ib. 10 victus a Masinissa fugit 29, 30, 9 cum Masinissa in gratiam redit ib. 10.
Medi 37, 40, 6.
Media P. 130.
Mediolanium a Gallis conditum 5, 34, 9 cf. 34, 46.
Medion Acarnaniae urbs 36, 11, 10 Antiochum recipit 36, 12, 5.
Medionii 36, 12, 3.
Meduacus amnis 10, 2, 6.
Medullia Latinorum urbs 1, 33, 4; 1, 38, 4.
Medix tuticus summus Campanorum magistratus 26, 6, 13.
Megalesia ludi excepta Idaea celebrati 29, 14, 14 ludi scaenici Megalesiis 34, 54, 3.
Megalepolis sv. Megalopolis 35, 36, 10 ibi porticus refecta 38, 34, 7 cf. ib. 8; 41, 24, 20; 45, 28, 4.
Megalopolitae Alipheram recuperant 28, 8, 6 cf. 32, 5, 5 excedunt Achaeorum concilio, decreturo societatem Romanam 32, 22, 9 qua

causa ducti ib. 10 Megalopolitani 41, 20, 6.
Megara Siciliae 24, 30, 9 a Marcello diruta 24, 35, 2.
Megara Graeciae 28, 7, 16; 31, 22, 6.
Megiste portus 37, 22, 5; 37, 45, 2.
Meles Samnitium urbs a Marcello capta 27, 1.
Melambium Scotussaei agri 33, 6, 11.
Melas Thraciae amnis 38, 40, 5.
Melas amniculus ad Heracleam 36, 22, 8.
Meleon campus 43, 23, 3.
Meliboea Thessaliae urbs 36, 13, 16 eius situs 44, 13 oppugnatur a Romanis ibid. capta a Cn. Octavio 44, 46, 3.
Melita insula traditur Sempronio 21, 51, 2.
C. Memmius legatus ad Aetolos 41, 25, 5 praetor iterum 42, 9, 8 sortitur Siciliam 42, 10, 14.
C. Memmius candidatus consulatus a Saturnino interemptus P. 69.
T. Memmius legatus 43, 5, 10.
Memnon damiurgus Achaeorum 32, 22, 5.
Memphis 45, 11; 45, 12, 2.
Mendaeum 31, 45, 14.
Menecrates Persei dux 44, 24, 9.
Menelais in Dolopia 39, 26.
Menelaius mons 34, 28, 7.
Agrippa Menenius cos. 2, 16, 7 facundus vir, de plebe oriundus 2, 32, 8 ad plebem orator missus ibid. P. fabulam narrans plebei animos flectit ib. 9—12 mortuum effert plebes 2, 33, 11 P.
Agrippa Menenius triumvir coloniae 4, 11, 5.
C. Menenius cos. 3, 32, 5.
L. Menenius trib. m. c. p. 6, 5, 7 iterum 6, 27, 2 tertium 6, 31.
L. Menenius trib. pl. de faenore unciario legem perfert cum Duilio 7, 16.
M. Menenius trib. pl. legis agrariae lator 4, 53, 2 eius nomen celebre laudibus ib. 12.
M. Menenius trib. pl. diem dicit M. Manlio Capitolino 6, 19, 6.
T. Menenius cos. 2, 51 adversus Tuscos missus male pugnat ibid. ei dies dicta a tribunis 2, 52, 3 ob memoriam patris Agrippae ei multa edicta, cum capitis anquisitum esset ib. 5 ignominia fractus moritur ibid.
Agrippa Menenius Lanatus cos. 4, 13, 6 trib. m. c. p. 4, 44, 13 iterum trib. m. c. p. 4, 47, 7.
L. Menenius Lanatus cos. 4, 12, 6.
Menestas Epirota Aetolos ad defectionem compellit 36, 28, 3 eum sibi dedi postulat Glabrio ibid.
Menippus ex ducibus Philippi Chalcidem mittitur 28, 5, 11.
Menippus princeps legationis Antiochi 34, 57, 6 ad Aetolos legatus 35, 32, 2 eius verba in consilio ib. 8 praedatores Romanos caedit 35, 51, 4 Perrhaebiam invadit 36, 10, 5 cf. 36, 11, 6.
Menix insula vastatur 22, 31, 2.
Meno Antigonensis 42, 58, 7.
Menophilus mercator Perrhaebus 44, 35, 10.
Menti aedes vota 22, 9, 10 dedicata 23, 31, 9.
Mensarii appellati quinqueviri aeri alieno dispensando 7, 21, 5 triumviri creati ob argenti penuriam 23, 21, 6 cf. 24, 18, 12.
Mensis intercalarius 37, 59, 2.
Mentissa urbs Hispaniae 26, 17, 4.
Menturnae sv. Minturnae Ausonum urbs 8, 11, 11 proditione capta 9, 25, 4 colonia 10, 21, 8 cf. 27, 37, 2; 36, 3, 6; 36, 37, 3; 43, 13, 3 ibi paludes P. 77.
Menturnenses 27, 37, 3 vacationem militiae rogant 27, 38, 4; 36, 3, 6 Marium publice navi in Africam transmittunt P. 77.
Mercatorum collegium 2, 27, 5.
Mercennarii milites quando primum in exercitu Romano 24, 49, 8.
Mercurii aedes dedicata 2, 21, 7 ei lectisternium factum 5, 13, 6 Mercurii tumulus 26, 43, 6 promunturium 29, 27, 8.
Meropus mons 32, 5, 11.
Messana 21, 49, 3; 24, 1, 11 a Mamertinis occupata 28, 28, 6 ibi praesidium Romanum 29, 7, 2 a Sex. Pompeio occupata P. 123.
Messapii 8, 24, 4.
Messene 27, 33, 5; 32, 21, 23 cam

Nabis cepisse dicitur 34, 32, 16 extra concilium Achaeorum 36, 31, 2 ab Achaeis oppugnatur ib. 5 ab Achaeis post defectionem victa 39, 50, 9.
Messenii 27, 30, 13; 29, 12, 14; 34, 35, 6 a T. Quinctio, cui se permiserant, concilio Achaeorum adiunguntur 36, 31, 9 cur ab Achaeis defecerint 39, 49—50 Philopoemenem veneno tollunt 39, 50, 7 P.
Messia silva Veientibus adempta 1, 33, 9.
Vettius Messius Volscus factis quam genere nobilior suos paene circumventos liberat 4, 28, 3 sqq.
Metalla vetera recolit, nova instituit Philippus 39, 24, 2 ea exercere vetantur Macedones 45, 29, 11 in Macedonia instituta F. 12 d.
Metapontus 1, 18, 2; 8, 24, 17; 25, 11, 10; 27, 1, 14; 27, 42, 15.
Metapontini ad Hannibalem deficiunt 22, 61, 12; 25, 15, 6 oriundi ex Achaia ib. 7 cf. 26, 39, 18 ab Hannibale in Bruttios traducti 27, 51, 13 duo Metapontini Fabium decepturi comprehenduntur 27, 16, 16 Metapontinus ager 24, 20, 15.
Metaurus flumen 27, 47, 9.
Metellus cf. Caecilii.
Meteon Labeatidis terrae 44, 23, 3; 44, 32, 3.
Methres F. 4.
Methymnam traducti Antissaei 45, 31, 14.
M. Metilius trib. pl. 5, 11, 4.
M. Metilius legatus a senatu ad consules mittitur 25, 22, 2.
[M.] Metilius trib. pl. 4, 48 agrariae legis lator ib. 2.
Metrodorus princeps legationis Persei ad Rhodios 44, 23, 10.
Metropolis Thessaliae urbs 32, 13, 11 Romanis deditur 32, 15, 3 Antiocho 36, 10, 2 Romanis 36, 14, 6.
Metropolitanus campus 38, 15, 13.
Mettius Curtius Sabinorum dux repellit Romanos 1, 12, 3 reiectus per paludem evadit ib. 10.
Mettius Fuffetius Albanorum dictator 1, 23, 4 eius cum Tullo Hostilio colloquium ib. 7 Albanis auctor proditionis, ad bellum palam gerundum alios incitat 1, 27, 2 eius supplicium 1, 28, 10 P.
Metuta Monuni filia Gentio nubit 44, 30, 4.
Mevania 9, 41, 13.
Mezentius Etruscorum rex Caere imperitans socia arma Rutulis iungit 1, 2, 3.
Micipsa Masinissae filius P. 50 moritur P. 62.
Micythio Chalcidensis princeps 35, 38 Eretriam mittit auxilium implorans ib. 4. Antiocho adversatur, ne recipiatur 35, 46, 9 cf. 35, 50, 10; 35, 51, 6 pedibus captus et in senatum gestatus de magistratuum avaritia queritur 43, 7, 5.
Midon Beroeaeus 42, 58, 7 cf. 44, 32, 9 Paulo se dedit 44, 45, 2.
Miles primum de publico stipendium accipit 4, 59, 11 P. postquam stipendiarii facti sunt pro clipeis scuta habent 8, 8, 3 eorum acies descripta ib. 5 hastati ibid. principes ib. 6 triarii, rorarii, accensi ib. 8 milites, quod nunquam antea factum, iure iurando adacti 22, 38, 2 ad eam diem nihil praeter sacramentum fuerat ib. 3 mercennarii primi in exercitu Rom. 24, 49, 8 milites ab annis septemdecim et praetextati quidam scripti 22, 57, 9 omnes minores quinquaginta annos sacramento rogantur 40, 26, 7 veteres scripti usque ad quinquaginta annos 42, 31, 4 lex sacrata militaris, ne cuius militis scripti nomen nisi ipso volente deleatur 7, 41, 4 milites ob insignem operam donati 7, 37; 39, 31, 17—18 carminibus celebrant imperatores triumphantes 3, 29, 5; 28, 9, 18; 39, 7, 3 ipsi milites laureati in triumpho 45, 38, 12 donantur ab imperatore 5, 12, 12; 7, 41, 8; 10, 30, 10 sine militibus triumphus 28, 9, 10 P.; 37, 46, 6 ob praedam parciorem irati imperatori 45, 35, 6 legio ante tempus dimissa iubetur ad signa redire et multatur 40, 41, 8 qui incertis commeatibus per ambitionem imperatoris aberant ab exercitu, redire iubentur 43, 14, 7 imperatorem relinquunt stipendia a se im-

pleta dicentes P. 98 militaris disciplina relaxata restituitur 44, 1, 5; P. 57 militum seditio 2, 43, 7; 3, 50, 11; 3, 51, 7; 32, 3, 2 decimus quisque supplicio affectus ob proditionem 2, 59, 11 Capuanis hibernis corrupti Capuae occupandae consilia faciunt 7, 38, 5 P. consulis arte alii alio ablegati 7, 39, 2 metu poenae adversus urbem proficiscuntur T. Quinctio duce attracto ib. 6—17 per dictatorem revocantur 7, 40 P. eorum postulata 7, 41, 2 milites ex fuga Cannensi in Siciliam relegantur, donec in Italia bellum sit 23, 25, 7 P. cf. 24, 18, 9 Marcellum adeunt veniam petentes 25, 6 nihil impetrant a senatu 25, 7, 3 additum ignominiae ne in oppidis hibernarent 26, 1, 10 eadem ignominia affecti Cn. Fulvii milites 27, 7, 13 causa prope magni motus fiunt 27, 9 Cannenses milites Scipio secum ducit in Africam 29, 24, 11 ignavi iubentur, nisi cui morbus causa erit, stantes cibum capere quoad stipendia faciant 24, 16, 13 miles qui exercitum deseruerat damnatus a tribunis pl. et virgis caesus venit P. 55 militum opera quod in agro usus erat, L. Postumius damnatus P. 11.
Milesii 38, 39, 9 eorum legati in senatu 43, 6, 4.
Miletus 37, 16, 2.
Milionia Marsorum urbs capta 10, 3, 5; 10, 34.
Milionius praetor Lanuvinorum 8, 11, 4.
Militiam detrectant duodecim coloniae 27, 9, 7.
Milyas Eumeni data 38, 39, 16.
Staius Minacius dux Samnitium captus 10, 20, 13.
Mincius amnis 24, 10, 7; 32, 30, 4.
Minerva in Capitolio obsessa 3, 17, 3 ei donum ex argento latum 22, 1, 17 lectisternium habitum 10, 22, 9 spolia hostium concremata 45, 33 Minervae cella 6, 29, 9 templum dextro latere aedis Iovis O. M. 7, 3, 5 simulacrum integrum relictum omnibus aliis incensis F. 18 Minervae Alcidi Perseus sacrificat 42, 51, 2 Chalcioeci templum aereum Spartae 35, 36, 9 Iliensi sacrificat Antiochus 35, 43, 3 C. Livius 37, 9, 7 cf. 37, 37, 3 Itonia 36, 20, 3 praeses arcis Atheniensis 45, 28 cf. 42, 20, 3.
Minervae promunturium 40, 18, 8 ibi sacrificatum prodigii causa 42, 20, 3.
Minervium oppidum 45, 16, 5.
Minius Cerrinius 39, 13, 9 inter conditores et sacerdotes Bacchanalium 39, 17, 6 Ardeam in vincula missus 39, 19, 2.
Minnio princeps amicorum Antiochi regem ad bellum Romanum concitat 35, 15, 7 cum legatis Romanis pro rege colloquium habet 35, 16 mediae aciei praeest 37, 41.
Minoa Heraclea vd. Heraclea.
Minturnae vd. Menturnae.
Minucia Vestalis insimulata apud pontifices viva defoditur 8, 15, 8 P.
L. Minucius cos. 3, 25 ab Aequis circumsessus in Algido 3, 26, 4 a dictatore iubetur consulatu deposito legatus ad exercitum manere 3, 29, 2.
L. Minucius decemvir 3, 35, 11 in Algidum missus 3, 41, 10.
L. Minucius praefectus annonae 4, 12, 8 Sp. Maelii prava consilia ad senatum defert 4, 13, 10 bove aurato donatus 4, 16, 2 frumentum Maelianum assibus in modium aestimatum plebei dividit ibid. trib. pl. secundum quosdam ib. 3 ei frustra dies dicta 4, 21, 4.
L. Minucius legatus Q. Flacci Romam it 40, 35, 3.
M. Minucius cos. 2, 21.
M. Minucius cos. 2, 34, 7.
M. Minucius trib. pl. 5, 11, 4.
M. Minucius procos. Thracas vincit P. 65.
M. Minucius trib. pl. 23, 21, 6.
P. Minucius cos. 2, 34.
P. Minucius trib. mil. 35, 5, 3.
Q. Minucius cos. 3, 30 contra Sabinos profectus ib. 8.
Q. Minucius legatus 26, 33, 5.
Q. Minucius trib. mil. 35, 5, 3.
Q. Minucius legatus ad Cretenses 41, 25, 7.

Latinis 7, 38 infeliciter adversus Romanos bellant 9, 41, 4 petentibus foedus datum 9, 45, 18 caedunt Samnites 10, 30, 3 cf. 10, 31, 12 devastantur ab Hannibale 22, 9, 5 cf. 22, 18, 6 voluntarii nomina dant 28, 45, 19 cf. 44, 41, 9; 44, 42, 8 deficiunt P. 72 proelio victi P. 73 recepti P. 76 Paeligna cohors 25, 14, 4; 44, 40, 5.
Paeones in exercitu Persei 42, 51, 5 ad Axium colunt 45, 29, 7.
Paeonia 39, 53, 4 postea Emathia dicta 40, 3, 3 praeter Axium amnem 45, 29, 8 eam frustra repetunt Dardani 45, 29, 12.
Paestani pateras aureas Romam ferunt 22, 36, 7.
Paestum 8, 17, 9; 26, 39, 5 in officio manet 27, 10, 7.
Palaepharsalus Thessaliae urbs a Philippo vastata 32, 13, 9 cf. 44, 1, 5.
Palaepolis prope Neapolim sita 8, 22, 5 a Romanis obsessa 8, 23, 10 dedita 8, 26, 6.
Palaepolitani a Cumis oriundi 8, 22, 5 cum iis bellum geritur ib. 8.
Palatina tribus, in ea libertini P. 20.
Palatium mons unde dictus 1, 5 eum Romulus ad inaugurandum capit 1, 6, 4 munit 1, 7, 3 vetus Palatii porta 1, 12, 3 cf. 8, 19, 4; 29, 14, 3; 29, 37, 2; 30, 38, 9.
Palenses 38, 28, 6.
Palinurus 37, 11, 6.
Palla picta cum amiculo purpureo dono missa Cleopatrae 27, 4, 10.
Pallantium urbs Arcadica 1, 5.
Pallene 31, 45, 15 fertilis terra 45, 30, 4.
Pallenensis ager 44, 10, 11; 44, 11.
Pallori fanum vovet Tullius Hostilius 1, 27, 7.
Palmae primum victoribus datae 10, 47, 3.
Palpud loci nomen F. 41.
Paludamentum ab Horatia Curiatio sponso factum 1, 26, 2 paludamenta sub iugum ituris detracta 9, 5, 13.
Paludati ab urbe proficiscuntur consules 31, 14; 36, 3, 14 paludati lictores 41, 10, 5.
Palumbinum oppidum captum 10, 45, 9.
Pamphilidas praefectus Rhodius 37, 22, 3; 37, 23, 8; 37, 25, 3.
Pamphylia 38, 15, 6; 38, 39, 17.
Pamphylii coronam auream Iovi ferunt Romam 44, 14, 3.
Pamphylius sinus 37, 23, 3 Pamphylium mare 38, 13, 11.
Pan Lycaeus a Romanis Inuus vocatur 1, 5, 2 eius veneratio ibid.
Panaetolium concilium Aetolorum 31, 29; 35, 32, 7.
Pandosia urbs Epiri 8, 24, 3.
Pandosia urbs Italiae 8, 24, 5 in dicionem venit 29, 38.
Panhormus vd. Panormus.
Panis de Capitolio in hostium stationes iactatus 5, 48, 4.
Pannonii ab Octaviano subacti P. 131 a Ti. Nerone P. 141.
Panormus sv. Panhormus Siciliae 24, 36, 4; 29, 1, 14.
Panormus Samiae tetrae 37, 10, 6.
C. Pansa cf. Vibius.
Pantaleon Aetoliae princeps 42, 15, 8 Eumenem ab insidiatoribus prostratum tuetur ib. 10.
Pantauchus amicus legatusque Persei 42, 39, 7 a Gentio obsides accipit 44, 23, 2 eum in Romanos stimulat 44, 27, 11 Gentii lembos ducit 44, 30, 14 Paulo se dedit 44, 45, 2.
Paphlagonia 1, 1, 2.
Papinus mons 45, 12, 11.
Papiria tribus 8, 37, 12 lex 8, 17, 12 rogatio P. 59.
Papiriana saevitia 10, 3, 8.
L. Papirius trib. m. c. p. 6, 22.
L. Papirius trib. m. c. p. 6, 38, 2.
L. Papirius praetor legem fert de Acerranis 8, 17, 12.
L. Papirius faenerator 8, 28, 2 eius in debitorem adolescentem libido et crudelitas ib. 2—4 P.
M. Papirius mortem expetens Gallorum iram in se concitat 5, 41, 9.
M. Papirius quinquevir mensarius 7, 21, 6.
P. Papirius trib. m. c. p. 6, 27, 2.
Sp. Papirius trib. m. c. p. 6, 22.
Sp. Papirius consuli renuntiat am-

bigi de auspicio 10, 40, 9 donatur 10, 44, 3.
M. Papirius Atratinus cos. 4, 52, 4.
Papirius Carbo cos. a Cimbris fusus fugatusque P. 63.
C. Papirius Carbo praetor sortitur Sardiniam 44, 17, 10 idem praetor peregrinus Romae manere iubetur 45, 12, 13.
C. Papirius Carbo trib. pl. rogationem fert, ut eundem quoties vellet plebi liceret tribunum creare P. 59 triumvir agro dividendo ibid.
Cn. Papirius Carbo bello civili exercitui praeest P. 79 in biennium se consulem creat P. 83 Cinna interfecto solus consulatum gerit ibid. efficit, ut Syllae postulatum recusetur P. 84 SCti auctor, quo omnes exercitus dimitti iubetur ibid. ter victus a Sylla et expulsus Italia P. 88 occisus a Pompeio P. 89 cf. F. 18 l.
C. Papirius Crassus trib. m. c. p. 6, 18.
L. Papirius Crassus cos. 4, 21.
L. Papirius Crassus cos. 4, 30.
L. Papirius Crassus praetor 8, 12, 2 dictator dictus ibid. adversus Antiates missus ib. 3 cos. 8, 16 iterum 8, 19 praefectus urbis 8, 36.
M. Papirius Crassus cos. 4, 12.
M. Papirius Crassus dictator 8, 17, 6.
L. Papirius Cursor trib. m. c. p. 6, 5 iterum 6, 11.
L. Papirius Cursor mag. equit. 8, 12, 2 dictator 8, 29, 9 P. longe clarissimus bello ea tempestate ibid. Romam redit ad auspicia repetenda ib. 2 in Samnium proficiscitur 8, 30 contra eius edictum mag. equit. Q. Fabius cum hoste confligit ib. 4 reversus contione advocata eum citat 8, 32, 2 Romam fugientem sequitur 8, 33, 5 P. minis invictus precibus tandem populi donat magistrum 8, 35, 5 P. ab eo alienati militum animi ib. 12 comitate eos reconciliat 8, 36, 7 Samnites vincit ib. 11 triumphat 8, 37 cos. 9, 7, 15 fundit Samnites 9, 14 P. Luceriam recipit cum sexcentis obsidibus Romanis 9, 15, 7 P. Samnites sub iugum mittit 9, 15, 7 P. cf. Livii dubitationem ib. 8—10 ei continuatur consulatus secundum quosdam 9, 15, 11 Satricum capit 9, 16, 9 triumphat ib. 11 eius laudes ib. 12—19 cos. quintum 9, 28, 2 dictator 9, 38, 14 fusis Samnitibus triumphat 9, 40, 15 cf. 10, 9, 11; 22, 14, 12.
L. Papirius Cursor (cf. 10, 9, 11) cos. insignis 10, 38 Duroniam expugnat 10, 39, 4 contione advocata milites accendit ib. 11—17 pullarium mendacem in prima acie collocat 10, 40, 12 Samnites atroci proelio fundit 10, 41 P. Iovi victori pocillum mulsi, priusquam temetum bibat, vovet 10, 42, 7 triumphat 10, 46, 2 Saepinum capit 10, 45, 13 praetor 10, 47, 5.
C. Papirius Maso 21, 25, 4.
C. Papirius C. F. Masso pontifex moritur 25, 2.
C. Papirius L. F. Masso decemvir sacrorum moritur 25, 2.
L. Papirius Maso praetor 41, 14, 5 sortitur urbanam provinciam 41, 15, 5.
L. Papirius Mugilanus cos. 4, 7, 10 censor 4, 8, 7.
L. Papirius Mugilanus cos. 4, 30, 12.
L. Papirius Mugilanus trib. m. c. p. 4, 42, 2 interrex castigat oratione populum 4, 43, 9.
L. Papirius Mugilanus cos. 8, 23, 17.
M. Papirius Mugilanus trib. m. c. p. 4, 45, 5 iterum 4, 47, 8.
C. Papirius Turdus trib. pl. 41, 6, 2; 41, 7, 5.
Papius Brutulus nobilis Samnis belli auctor 8, 39, 12 devictis Samnitibus morte voluntaria defungitur ib. 14.
Papius Mutilus proscriptus, cum ab uxore domo non reciperetur, se ipse transfodit P. 89.
Parachelois 39, 26, 2.
Parastrymonia (vg. Parstrymonia) 42, 51, 5.
Parens patriae Caesar appellatus P. 116.
Parii 31, 31, 4.
Parilia 40, 2.
Parma colonia deducta 39, 55, 6 P.
Parmae velitum Romanorum breviores quam equestres 26, 4, 4 cf. 31, 35, 6 tripedales 38, 21, 13.

Perga urbs 38, 37, 9.
Pergamus 29, 11, 7; 31, 46, 4 ibi regia Eumenis 35, 13, 6 oppugnata a Seleuco 37, 18, 3 ager urbis vastatur 37, 19, 7 obsidione exempta 37, 21, 4 capta a Fimbria P. 83.
Perinthus urbs 32, 33, 7; 33, 30, 3.
M. Perperna legatus a Gentio in custodiam coniectus 44, 27, 11 a L. Anicio liberatus 44, 32 Romam missus ib. 4.
M. Perperna Aristonicum victum in deditionem accipit P. 59.
M. Perperna Sertorii legatus a Metello victus P. 92 unus de Sertorii percussoribus P. 96 ad eum imperium tralatum ibid. a Pompeio victus interficitur ibid. cf. F. 19.
Perranthes tumulus ad Ambraciam 38, 4.
Perrhaebi liberi pronuntiantur 33, 34, 6 queruntur de Philippo 39, 24, 6 cf. 39, 25 eos Philippus arguit 39, 26 obaerati 42, 5, 7; 42, 53, 6.
Perrhaebia 33, 41, 6; 32, 15, 8; 36, 10, 5 partim a Philippo recepta 36, 33, 7 cf. 42, 13, 9; 42, 36, 4; 42, 67, 7.
Persae 9, 18, 3; 35, 17, 7; 36, 16, 7.
Perseis urbs condita 39, 53, 16.
Perseus a Philippo ad fauces Thessaliae relictus 26, 25, 5.
Perseus Philippi filius puer admodum mittitur ad angustias Pelagoniae obsidendas 31, 28, 5 Amphilochos oppugnat 38, 5, 10 paelice ortus Demetrio fratri invidet 39, 53, 3—5 patrem ad odium Romanorum et Demetrii incendit 40, 5, 6 sqq. a fratre ludicro victus 40, 6, 7 eum apud patrem insimulat 40, 8 P. cf. 40, 9 ex fratre omnia arcana elicere studet 40, 21, 10 fictis litteris Demetrium apud patrem accusat 40, 24 invito patre regnum invadit 40, 57 P. Antigonum interfici iubet 40, 58, 9 legatos Romam mittit 41, 19, 5 Carthaginem 41, 22, 2 P. Dolopas subigit ib. 4 Delphos escendit ib. 5 Achaeos sibi conciliare studet ib. 8—41, 23 eius legati non admissi 41, 24, 20 Romanis suspectus 42, 2 bellum molitur 42, 5 multis caedibus infamis ib. 4 sqq. eius apparatus Eumenes Romam defert 42, 11 P. Seleuci filiam uxorem duxerat 42, 12, 3 Prusiae sororem dederat ibid. cum Boeotis foederibus iunctus ib. 5 eius facinora enumerat Eumenes 42, 13, 6 eius legati in senatu 42, 14, 2 Euandrum subornat ad caedem Eumenis 42, 15, 3 a Rammio Brundisino petit, ut duces Romanos hospites veneno tollat 42, 17, 5 legatis Rom. quid responderit 42, 25, 3 sqq. eius legationes ad reges 42, 26, 8 de bello cum eo rogatio Romae lata 42, 30, 10 legatos Romam mittit 42, 36 ad colloquium cum Q. Marcio hospite venit 42, 39 respondet ei 42, 41 indutiis impetratis legatos Romam mittit 42, 43 ad Rhodios et Boeotos mittit 42, 46 eius legatis Italia interdicitur 42, 48, 3 consilium habet 42, 50 castra ponit ad Citium 42, 51, 3 eius copiae et praefecti ib. 3—11 eius filii duo 42, 52, 5 milites hortatur 42, 52, 6 nonnulla oppida capit 42, 53, 5 sqq. leve proelium committit 42, 57 equestri proelio victor 42, 59 P. legatos de pace mittit 42, 62, 9 Romanos agros demetentes vexat 42, 64 sqq. in Macedoniam se recipit 42, 67 Illyriis bellum infert 43, 18, 3 complura castella capit 43, 19 legatos ad Gentium mittit ib. 13 in Macedoniam redit 43, 20, 4 in Aetoliam ducit 43, 21, 5 Aperantiam recipit 43, 22, 11 omnis saltus insidet 44, 2, 9 cum hoste confligit 44, 4 sqq. trepidans adventu hostis 44, 6 Pydnam refugit ib. 17 prope Dium castra ponit 44. 8, 5 pacta pecunia Gentium sibi adiungit 44, 23, 3 ad Rhodios mittit 44, 23, 9 ad Eumenem et Antiochum 44, 24 quae commoda per avaritiam dimiserit 44, 25—27 P. eius legatis benigne responsum a Rhodiis 44, 29, 7 in magno terrore ob Aemilii adventum 44, 32, 5 Elpei ripam munit ib. 10 in alveo proelium committit 44, 35, 16 pugna ad Pydnam vincitur 44, 41—42 ipse princeps fugae 44, 42, 2 eius fuga narratur

44, 42, 2 eius fuga narratur 44, 43, 1—8 Amphipolim venit 44, 45 inde oratores mittit ad Paulum ibid. Samothracen traicit 44, 45, 15 litteras mittit ad consulem regio nomine 45, 4, 2 regiam dignitatem omni vi amplexus frustra de pace agit ib. 7 Euandrum Cretensem interfici iubet, ne Samothracum iram in se convertat 45, 5, 10 fugam molitur 45, 6, 2 deceptus ab Oroande se filiumque Cn. Octavio dedit ib. 10 (ab Aemilio Paulo captus P. 45) ad consulem deductus 45, 6, 12 nullo comite castra ingreditur 45, 7, 4 eum Paulus percontatur, cur bellum susceperit 45, 8 quando a senatu rex sit appellatus 45, 9, 3 cf. 45, 27, 7 redeunti Paulo solutioribus vinclis obviam it 45, 28, 9 cum maiore filio A. Postumio missus in custodiam ib. 11 eius filia cum filio minore liberaliter habita ibid. in triumpho (cum tribus filiis P. 45) ductus 45, 40, 6 cum Alexandro filio in custodiam Albam ductus 45, 42, 4.

C. Persius Tarentinos frumentatores opprimit 26, 39, 21.

Perusia urbs 9, 37, 11 indutias impetrat ib. 12 deficit 9, 40, 18 oppugnata deditur ib. 19 diruta ab Octavio P. 126.

Perusini rebellantes caeduntur 10, 30, 2 auctores defectionis 10, 31 occiduntur ib. 3 pacem petunt 10, 37, 4 Perusina cohors in exercitu Romano 23, 17, 11 abietes pollicentur in classem Romanam 28, 45, 18.

Pessinus urbs 29, 10, 5; 38, 18, 9.

Pestilentia Romae 1, 31, 5; 3, 6, 5; 3, 32, 2; 4, 20, 2 et 6; 4, 25, 3; 4, 52, 3; 5, 13, 4; 5, 31, 5; 6, 20, 15; 7, 1, 8; 7, 2 P.; 7, 27; 10, 31, 8; 10, 47, 6; P. 11; 27, 23, 7; 38, 44, 7; 40, 19, 3 in exercitibus 28, 46, 15 ob pestilentiam supplicatio per totam Italiam 40, 19, 3 tertium iam annum Italiam vastabat 40, 36, 14 prodigii loco habita 40, 37, 2; 40, 42, 6; 41, 21, 5 Syracusis 25, 26, 7 in Africa ab ingenti lucustarum multitudine P. 60 cf. F. 12.

Petelia a Poenis expugnata 23, 30; 27, 26, 5.

Petelini soli ex Bruttis in fide Romana manent 23, 20, 4 auxilium non impetrant ib. 6.

Petelinus lucus 6, 20, 11 ibi populi concilium ibid. cf. 7, 41, 3.

Petillia rogatio 38, 54, 3.

L. Petillius scriba in agro suo duas arcas lapideas invenit Numae ossium alteram, alteram librorum 40, 29, 3 P.

L. Petillius legatus a Gentio rege in vincla coniectus 44, 27, 11 liberatus 44, 32.

Q. Petillii duo tribuni pl. diem dicunt P. Scipioni Africano 38, 50, 5 a contione relicti 38, 51, 12 in senatu probris vexati 38, 53, 7 cf. 38, 54, 2 rogationem promulgant adversus Scipiones ibid. cf. 38, 56, 2.

Q. Petillius Spurinus praetor urbanus 40, 18, 3 libros Numae inventos legi non oportere ius iurandum dare paratum se dicit 40, 29, 12 P cos. 41, 14, 4 in hostiae iocinere caput non invenit ib. 7 cf. 41, 15, 4 ei Ligures provincia evenit ibid. adversis auspiciis hostem aggressus cadit 41, 18, 11.

Petitarus amnis 43, 22, 8.

Petra in Pieria 39, 26; 44, 32, 9; 45, 41, 4.

Petra Maedicae urbs a Philippo capta 40, 22, 12.

M. Petreius Pompei legatus Caesari se dedit P. 110 cf. 113 Iubam seque ipse interficit P. 114.

Phacium Thessaliae oppidum vastatum a Philippo 32, 13, 9 cf. 36, 13, 3.

Phacus 44, 6, 2; 44, 10, 2 arx Pellae 44, 46, 6 ibi gaza regia ib. 8.

Phaeca Thessaliae urbs 31, 41, 9; 32, 14.

Phaeneas princeps Aetolorum 32. 32, 11 et 16 cf. 32. 32
ex oculis labo
tolorum in
9 eius
12, 12
praeto
ante d
45, 2

lem 36, 28 cf. 36, 35, 3 legatus ad M. Fulvium 38, 8.
Phaestum in Thessalia 36, 13, 3.
Phalangitae in exercitu Antiochi 37, 40 Persei 42, 51, 3.
Phalanna urbs 42, 54, 6 Phalannaeus ager 42, 65.
Phalanx Macedonica 8, 8, 3; 32, 17, 11 eam laudibus effert Philippus 33, 4, 3 robur Macedonici exercitus 33, 8, 7 gravis et immobilis 33, 9, 10 qua ratione turbari possit 44, 41, 6—9.
Phalara in sinu Maliaco 27, 30, 3; 35, 43, 8.
Phalarica missile telum 21, 8, 10 cf. falarica 34, 14, 11.
Phalerae a nobilibus depositae in luctu 9, 46, 12 phaleris donantur equites 39, 31, 17.
Phalerati equi dono missi Masinissae 30, 17, 13 cf. 43, 5, 8.
Phaloria Thessaliae urbs a Flaminino capta 32, 15, 2 direpta et incensa ib. 4 cf. 36, 13, 6; 39, 25, 3.
Phameas Himilco, praefectus equitum Poenorum, ad Scipionem transit P. 50.
Phanae portus Chiorum 36, 43, 11 Chii promunturium 44, 28, 7; 45, 10.
Phanota Epiri castellum 43, 21, 4 deditum 45, 26, 3.
Phanotea Phocidis capta 32, 18, 6.
Pharae in Laconica 35, 30, 9.
Pharnaces rex 40, 2, 6.
Pharnaces Mithridati patri bellum infert P. 102 Domitium vincit P. 112 a Caesare victus P. 113.
Pharsalia P. 111 ibi victus Pompeius ibid.
Pharsalus 32, 33, 16 Aetolis redditur 33, 13, 6 cf. 33, 34, 7; 36, 10, 9; 36, 14, 11.
Phaselis urbs 37, 22, 5 ubi sita 37, 23.
Pheneus urbs 28, 7, 16.
Pherae Thessaliae urbs Philippum excludit 32, 13, 9; 33, 6, 2 Antiocho deditur 36, 9, 12 Romanis 36, 14, 11 ager a Perseo vastatur 42, 56, 8.
Pheraei Antiocho resistunt 36, 9, 5 se dedunt ib. 12.
Pherinium castellum 32, 14, 3.
Phila urbs 42, 67, 2; 44, 2, 12; 44, 8.
Philadelphus Antonii ex Cleopatra filius P. 132.
Phileas Tarentinus cum per speciem legationis Romae esset, obsides Thurinos sollicitat 25, 7, 13 cum iis fugiens deprehenditur et de saxo deicitur ib. 14.
Philemenus Tarentinus coniurationis pro Hannibale factae princeps 25, 8, 3 simulans venatum se ire ad Hannibalem commeat ib. 4 sqq. vigilibus obtruncatis portam Hannibali aperit 25, 9, 15 eius mors dubia 27, 16, 3.
Philetaerus frater Eumenis 42, 55, 7.
Philippei nummi aurei 37, 59, 4.
Philippi urbs P. 124 ibi pugna ibid.
Philippopolis Thessaliae 39, 25, 3.
Philippopolis Thraciae a Philippo capta 39, 53, 13.
Philippus Macedonum rex Demetrium Pharium receperat 22, 33, 3 ad eum missi legati Romanorum deposcentes illum ibid. *legatos* mittit ad Hannibalem 23, 33, 4 foedus iungit cum eo ib. 9 P. ignarus icti iam foederis iterum legatos mittit 23, 39, 2 bellum movet 24, 40 ad Apolloniam nocte oppressus a Q. Naevio in Macedoniam refugit ib. 17 P. ad eum mittunt Syracusani 25, 23, 8 contra eum Aetoli bellum gerere incipiunt cum Romanis 26, 24, 15 eius expeditio in Illyricum et Maedicam 26, 25 Aetolos oppugnare parat 27, 15, 7 Achaeis opem fert 27, 29, 9 Aetolos bis vincit 27, 30, 2 Chalcidem praesidio firmat ib. 8 Argis Heraea sollemnia peragit et Aegii concilium celebrat ib. 9 Aetolos indignatus concilium dimittit 27, 30, 15 Romanos repellit 27, 31, 2 eius libido et licentia ib. 5 ab Eleis Romanisque pulsus magnam praedam facit 27, 32 in Thessaliam redit ib. 11 Demetriadem descendit 28, 5, 2 ab eo auxilium petunt socii 28, 4, 4 agrum Heracleensem vastat ib. 15 mittit qui ignes ederent altis locis ib. 16 Attalo supervenit Opuntem vastanti 28, 7, 6 Thronium capit ib. 12 Machani-

dam petit ib. 15 eius celeritas ib. 3 escensione facta ad Eruthras domum redit 28, 8 ab eo auxilium petunt Carthaginienses 29, 3, 4 Aetolos ad pacem subigit paciscendam 29, 12 Apolloniam contendit ib. 5 in Epirum se confert ad pacem Romanam componendam ib. 10 pacis eius condiciones ib. 13 ad eum legati a senatu missi, quod foedus ruperit 30, 26, 4 eius legati Romae 30, 40, 4 in senatu 30, 42, 2 triste responsum ferunt ib. 7 ei bellum indicitur 31, 8, 4 Abydum oppugnat 31, 14, 4 cum Antiocho coniunctus ib. 5 quare Atheniensibus bellum intulerit 31, 14, 6 P. Thraciae aliquot urbes capit 31, 16, 4 Abydum obsidione claudit 31, 17 urbem recipit 31, 18, 8 P. quid M. Aemilio questo regis iniurias responderit 31, 18, 3 Chalcidis ultionem petens Athenas ducit 31, 24, 3 quidquid sancti amoenive circa urbem erat, incendit ib. 18 Achaeorum contioni supervenit 31, 25, 2 eos frustra ad partes suas trahere studet ib. 6 frustra temptatis Eleusine et Athenis templa diruit 31, 26 Sciathum et Peparethum diruit 31, 28, 6 Persea ad angustias Pelagoniae mittit ib. 5 legatos ad Aetolos mittit ib. 6 bellum parat 31, 33 equites interfectos sepelit 31, 34 Romana castra admiratur ib. 9 levibus proeliis victus 31, 35—36 frumentatores prospere aggreditur ib. 7 intemperantius secutus repellitur 31, 37, 6 consuli viam frustra intercludit 31, 39, 7 eum avertunt alia bella 31, 40, 7 Aetolos oppressos fundit fugatque 31, 41, 10 sqq. adversus eum rogationes Athenis latae 31, 44, 4 frustra obsidet Thaumacos 32, 4 magna cura bellum apparat 32, 5 ad Aoum castra munit ib. 10 de pace agit cum Flaminino 32, 10, 2 a consule circumventus fugit 32, 11 et 12 P. eius fuga 32, 13 intra Tempe stativa ponit 32, 15, 9 eius nomen Argis addebatur deorum nominibus in praetoribus creandis 32, 25, 2 ei favent Argivi ib. 4 Achaei ab eo deficiunt ib. 11 eius colloquium cum consule 32, 32, 9—36, 10 natura dicacior quam regem decet 32, 34, 3 indutias bimestres impetrat 32, 36, 8 eius legati re infecta Roma redeunt 32, 37, 5 Nabidi Argos velut fiduciariam dat 32, 38, 2 dilectum per omnia oppida habet in magna inopia iuniorum 33, 3, 2 adhortatur suos ib. 11 sqq. levi proelio fusus Scotusam petit 33, 6, 8 ad Cynoscephalas victus 33, 7—10 P. commentarios suos comburi iubet 33, 11 obsides et pecuniam dat, legatos Romam mittit 33, 13, 14 Dardanos repellit 33, 19, 3 eius legati Romae 33, 24, 5 quibus condicionibus ei pax data sit 33, 30 pollicetur legatos Romam missurum 33, 35, 8 auxilia mittit Quinctio 34, 26, 10 ad eum Aetoli mittunt de bello Romano 35, 12, 6 P. cf. 35, 18, 6 eius legatis responsum gratum eum facturum, si consuli non deesset 36, 4, 4 iratus Antiocho 36, 8, 5 cum praetore in Thessaliam descendit 36, 13, 2 Philippum Megalopolitanum per ludibrium fratrem appellat 36, 14, 4 Athamaniam in dicionem accipit ib. 9 excusat quod morbo impeditus bello non interfuerit 36, 25 Lamiam oppugnat ibid. Nicandrum Aetolum comiter excipit 36, 29, 6 Demetriadem recipit 36, 33, 3 ne nimis crescat timet Quinctius 36, 34, 9 donum in Capitolium mittit 36, 35, 12 ei filius redditus ib. 13 commeatus benigne praebet exercitui Rom. 37, 7, 13 eius dexteritas humanitasque ib. 15 in Athamaniam frustra ducit 38, 2 in senatu de Aetolis queritur 38, 10, 3 rumor eum Thraces adversus Romanos sollicitavisse 38, 40, 8 una eum res maxime angit, quod ei ius saeviendi in Macedones seditiosos ademptum est 39, 23, 6 vectigalia regni auget 39, 24 legatos mittit ad purganda crimina Romam ib. 10 ab iis se defendit apud legatos Rom. 39, 26 elatus ira [illegible] omnium dierum ad exclamat ib. 9

ex urbibus aliquot deducere ib. 14 de criminibus Maronitarum et Eumenis pro se verba facit 39, 28 in Maronitas saevit 39, 34 id ad se pertinere abnuit apud legatos Rom. ib. 3 Demetrium filium Romam mittit 39, 35, 2 Thracas proelio deterret ib. 4 multi et privati et populi de eo Romae queruntur 39, 46, 7 in honorem Demetrii filii placabile de Philippo SC. fit 39, 47, 11 invidiam concipit in Demetrium 39, 53, 6 cum Thracibus bellum gerit ib. 12 suspectos habet omnes Macedones 40, 3, 6 eius foeda crudelitas 40, 4 eius odium in Romanos et Demetrium filium incendit Perseus 40, 5, 6 sqq. filios ad unanimitatem hortatur 40, 8, 7 legatos Romam mittit speculatum 40, 20, 3 bellum Romanum molitur 40, 21 Haemum ascendit 40, 22 falsis litteris deceptus Demetrium necari iubet 40, 24, 7 anxius desiderio eius et paenitentia 40, 52, 2 Antigonum successorem relinquere vult de Persei insidiis edoctus 40, 56, 3 P. moritur animo magis aeger quam corpore ib. 9 P. eius suprema consilia 40, 57, 2 sqq. bis in die foedus Romanum perlegerat 44, 16, 5.

Philippus frater Persei adoptione filius 42, 52, 5 cf. 44, 45, 9 Cn. Octavio traditus cum patre 45, 6, 9—12 in triumpho ductus 45, 39, 7 P.

Philippus vocatur mutato nomine Andriscus P. 49 cf. Andronicus et Pseudophilippus.

Philippus Alexandri Megalopolitani filius 35, 47, 5 ab Antiocho missus ad ossa Macedonum Cynoscephalis occisorum legenda 36, 8, 3 in Pellinaeo a praetore oppugnatur 36, 13, 7 decedens castello a Philippo rege frater per ludibrium appellatur 36, 14, 4 Romam missus in vincula ib. 5 Zacyntho praefuerat 36, 31, 12.

Philippus praetor Epirotarum 29, 12, 11.

Philippus magister elephantorum Antiochi 37, 41.

Philippus Amyntae filius 38, 34, 8 per eum gens Macedonum crescere coepit 45, 9, 4.

Philippus Poenus nobile scortum 39, 42, 8 P.

Philippus praefectus Cassandreae 44, 12, 2.

Philistio ab Epicyde praefectus Siculis interficitur 25, 28, 5.

Philo Chalcidénsis deposcitur a Romanis 37, 45, 17 cf. 38, 38, 18.

Philocles a Philippo ad Athenas vastandas missus 31, 16, 2 Eleusine frustra temptata Philippo se iungit 31, 26, 4 Chalcidis praefectus Eretriae opem laturus repellitur 32, 16, 14 Corintho succurrit 32, 33, 11 ei Argi produntur 32, 25 eam urbem Nabidi tradit 32, 38, 3 ad consulem in colloquium venit 32, 40, 6 Romam legatus it 40, 20, 3 suspectus ut minister facinoris Persei 40, 54, 9 missi a Philippo eum opprimunt 40, 55, 6.

Philocrates princeps legationis Rhodiae 45, 25, 4.

Philodemus Argivus Euryalo arci Syracusanae praeest 25, 25, 3 tumulum tradit ib. 10.

Philopoemen praetor Achaeorum omnes prudentia et auctoritate anteit 35, 25, 7 eius consilium prudens ib. 7 terrestrium certaminum cuivis par, navalium rudis 35, 26, 3 a Nabide mari vincitur ib. 9 castra hostium incendit 35, 27, 6 eius sollertia in ducendo agmine 35, 28 Nabim vincit 35, 29, 6 Spartae agros vastat 35, 30, 12 Spartam societati Achaeorum conciliat 35, 37, 2 cf. 35, 47, 4 concilium Achaicum Argos transfert ab Aegio 38, 30, 4 Lacedaemoniorum opes minuere studet 38, 31 iterum praetor Spartae muros dirui et leges tolli iubet 38, 33—34 a Messeniis captus 39, 49 veneno sublatus 39, 50, 7 P. eius gloria belli ib. 10 ossa Achaeis reddita ib. 9.

Philostratus Persei dux 43, 23, 8.

Philotas Abydi praefectus 37, 12, 2.

Phliasius ager vastatur 33, 14, 7.

Phlius urbs 28, 7, 16.

Phocaea urbs 5, 34, 8; 26, 29, 11; 36, 43, 8 ibi seditio 37, 9 a Seleuco re-

cepta 37, 11, 15 a Romanis oppugnata 37, 21, 8 eius situs 37, 31, 8 a Romanis recepta 37, 32, 10 cf. 38, 39, 12.
Phocaeenses 38, 39, 12.
Phocenses 33, 34, 8.
Phocis a Flaminino impugnata 32, 18, 4.
Phoebeum Spartae 34, 38, 5.
Phoenice terra 35, 13, 4 regio adempta Tigrani P. 101.
Phoenice urbs Epiri 29, 12, 11.
Phoenicum naves 37, 8, 3.
Phoenicus portus Erythraeae terrae 36, 45, 7.
Phoenicus portus prope Patara 37, 16, 6.
Phrahates Parthorum rex bellum gerit cum Antiocho P. 59.
Phrahates Parthorum rex amicitiam renovat cum Romanis P. 100 bellum gerit cum Tigrane ibid.
Phryges 37, 40, 11.
Phrygia utraque 37, 56, 2; P. 77; P. 94.
Phrygius amnis 37, 37, 9; 37, 38, 2.
Phthiae urbs 32, 33, 16.
Phthinia 31, 46, 7.
Phthiotae 33, 34, 7; 36, 15, 7.
Phthioticus ager 33, 3, 10.
Phthiotis 28, 6, 7; 42, 67, 9.
Phylace Molossidis oppidum deditum 45, 26, 10.
Phyto praefectus Cassandreae 44, 12, 2.
Piacula insolita et peregrina adhibita 4, 30, 10.
Piacularia sacrificia genti Horatiae tradita 1, 26, 13 piaculare sacrum 29, 19, 7 cf. 29, 21, 4.
Picentes foedus ineunt cum Romanis 10, 10, 12 rebellionem Samnitium nuntiant 10, 11, 7 victis pax data P. 15 initium faciunt belli Italici P. 72 a Cn. Pompeio victi P. 74.
Picenum 21, 62, 5 ager frugibus abundans 22, 9, 3; 23, 14, 3; 23, 32, 19.
Pieria regio 39, 26; 44, 7, 4; 44, 8, 2; 44, 9, 10; 44, 20, 3.
Pieria silva 44, 43.
Pietatis aedes in foro olitorio 40, 34, 4.
Pila Horatia 1, 26, 10.
Pilentum matronis permissum ad sacra ludosque 5, 25, 9.
Pilleatus, capite raso libertum populi Rom. Prusias se fert 45, 44, 19 pilleati triumphum sequuntur Cremonenses liberati 33, 23, 6 cf. 38, 55, 2.
Pilleum 24, 32, 9 cf. servi.
Pilus prima cuiusque ordinis militaris pars 8, 8, 8.
Pinarii in sacro Herculis ut extis adesis ad ceteram dapem venirent institutum 1, 7, 13.
L. Pinarius cos. 2, 56.
L. Pinarius magister equitum 7, 3, 4 praetor ut Graecos littore arceret missus 7, 25, 13.
L. Pinarius vir acer praefectus Hennae 24, 37, 3 eius cautio in fraude Hennensium ibid. sqq.
L. Pinarius Mamercus trib. m. c. p. 4, 25, 5.
M. Pinarius Rusca praetor sortitur Sardiniam 40, 18, 3 Corsos et Ilienses vincit 40, 34, 12—13.
Pineus Illyriae rex 22, 33, 5 ad eum legati de stipendio missi ibid.
Piraeus brachiis duobus muri semiruti Athenis iungitur 31, 26, 8; 35, 50, 3.
Piratae a M. Antonio fugati P. 68 a P. Servilio victi P. 93 victi a L. Metello P. 98 annonam intercludunt P. 99 victis et mari expulsis a Pompeio agri dati ibid.
Piraticae naves 37, 27, 4.
Pirustae Illyrii immunes 45, 26, 13.
Pisae 21, 39, 3; 34, 56; 39, 32, 2 vastatae 41, 19.
Pisani 40, 43 de agro cum Lunensibus certant 45, 13, 10 eorum ager 39, 2, 5.
Pisaurum colonia deducta 39, 44, 10 P. ibi Iovis aedes 41, 27, 11.
Piscatorium forum cf. forum.
Piscina publica 23, 32, 4.
Pisidae 35, 13, 5; 38, 13, 11; 38, 15, 9.
Pisidia 37, 54, 11.
Pisistratidae 31, 44, 8.
Pisistratus Boeotus Romanorum amicus 33, 27, 9 auctor Brachyllae caedis supplicium dat 33, 28, 11
Pisones vd. Calpurni

22, 57, 3 Vestalem caedi iubet 28, 11, 6 ab eius sententia ad collegium provocatur 31, 9, 8 flaminem retinet et multam dicit 37, 51, 2 pontificis max. certamen de rege sacrorum inaugurando 40, 42, 8 praetori multa irrogatur a pontificibus, quod cum pontifice max. iniuriose contenderat P. 47. primus extra Italiam ad bellum profectus, clade accepta occiditur P. 59.
Ti. Pontificius tribunus legem agrariam movet 2, 44.
C. Pontinius praetor Allobroges domat P. 103.
Pontius Cominius cortici incubans secundo Tiberi delatus senatum de revocando Camillo consulit 5, 46, 8.
C. Pontius Herenni filius Samnites ad bellum contra Romanos oratione excitat 9, 1, 3 exercitum Rom. capit in furculis Caudinis 9, 2 pacis condiciones imponit spreto patris consilio 9, 4, 3 eius oratio ad fetiales Rom. 9, 11 secundum quosdam annales sub iugum missus 9, 15, 8 captus et in triumpho ductus, dein securi percussus P. 11.
Pontus regnum Mithridatis P 77 provincia fit P. 102.
Popillia familia 42, 22, 7.
Popillius Ciceronem necat P. 120; F. 49 v.
C. Popillius cos. F. 12 d.
M. Popilius a Numantinis victus P. 55.
M. Popilius cos. 9, 21.
P. Popillius legatus ad Syphacem 27, 4, 7.
T. Popilius legatus in exercitu 26, 6.
C. Popillius Laenas cos. 42, 9, 8 pro fratre senatum deprecatur 42, 10, 10 senatui iratus ib. 15 in provinciam ire cogitur 42, 22 adversis auribus in senatu auditus 42, 28, 2 legatus in Graeciam 43, 17, 2 in Ambraciam missus ib. 10 Stratum recipit 43, 22, 2 ad Antiochum missus 44, 19, 13 dimissis Atticis navibus pergit ad peragendam legationem 45, 10, 2 Rhodum devectus asperitate orationis omnes territat ib. 8 Antiochum virga circumscribens certumque responsum postulans deterret a bello cum Ptolemaeis 45, 12, 5 P. renuntiat legationem 45, 13.
M. Popillius Laenas cos. 7, 12 Licinium Stolonem damnat quod cum filio mille iugera possidet 7, 16, 9 cos. iterum 7, 17 Tiburtium agros vastat ib. 2 tertium cos. 7, 23 Gallos fundit fugatque 7, 24, 8 triumphat 7, 25 quartum cos. 7, 26, 13.
M. Popillius Laenas triumvir coloniae 40, 43 praetor 41, 14, 5 deprecatur ne in provinciam eat 41, 15, 6 legatus ad Aetolos 41, 25, 5 cos. 41, 28, 4 Ligures vincit 42, 7, 4 vendit, oppidum diruit 42, 8, 3 iubetur a senatu eos in libertatem restituere ib. 7 frustra in senatu recusat 42, 9 eius invidia aucta Liguribus iterum superatis 42, 21, 2 coactus redire Romam ter causam dicit apud praetorem 42, 22, 7 advocatus centurionum 42, 33 consulem in Macedoniam sequitur 44, 1, 2 relictus ad custodiam saltus 44, 4, 11 cf. 44, 7 Heracleam oppugnat 44, 9, 2 ad Meliboeam oppugnandam missus 44, 13.
P. Popillius Laenas triumvir coloniae 40, 43.
C. Popillius Sabellus eques insignis fortitudine 41, 4, 6.
L. Poplilius Volscus tr. m. c. p. 5, 12, 10 cf. Publilii.
Populonienses ferrum pollicentur in classem Rom. 48, 45, 15.
Populonium 30, 39, 2.
Populus in triginta curias divisus a Romulo 1, 13, 6 in centurias et classes 1, 43 eius maior quam consulis maiestas 2, 7, 7 populi iudicium a senatu rescindi nequit 4, 7, 5 quod postremum populus iussit, id ius ratumque 7, 17, 12; 9, 33, 9 penes eum omnium rerum potestas 8, 33, 17 populi iniussu nil sanciri potest, quod populum teneat 9, 9, 4 eum ut plebiscita tenerent, lex lata 3, 55, 3; 8, 12, 14 eius iniussu per senatum de civibus Rom. agi non potest 26, 33, 10 populus regem iubet 1, 22; 1, 32 ab Ardeatibus et

Aricinis iudex sumitur 3, 71, 2 P. populi iussu senatusque consulto triumphatur 4, 20 cf. 3, 63, 11; 7, 17, 9 bellum indici solet 6, 22, 4; 45, 21, 5 cf. 4, 30, 15; 4, 60, 9 populi iussu corona aurea Iovi lata 4, 20, 4 populi scitum de Apollinaribus 27, 23, 7 cf. comitia centuriata; populo visceratio data 8, 22, 2 populus coronatus spectat Apollinares 25, 12, 15 saga sumit P. 72 populus Romanus Quiritium 1, 24, 5; 8, 9, 7; 9, 10, 9 senatus populusque Romanus 10, 7, 8 cf. 1, 49, 7; 4, 20.
Porcia lex 10, 9, 4 basilica 39, 44, 7.
C. Porcius cos. a Scordiscis victus P. 63.
L. Porcius Etruscos vincit praetor P. 74 cos. Marsis victis cadit P. 75.
C. Porcius Cato trib. pl. intercessionibus comitia tollit P. 105.
M. Porcius Cato quaestor cum P. Scipione in Africam transit 29, 25, 10 praetor Sardiniam sortitur 32, 8, 5 aed. pl. fuerat 32, 7, 13 sanctus et innocens, asperior tamen in faenore coercendo 32, 27, 3 cos. 33, 42, 7 Hispaniam sortitur 33, 43, 5 pro lege Oppia verba facit 34, 1, 7 P. eius Origines memorantur 34, 5, 8 in provinciam abit 34, 8, 4 ad socios in fide retinendos artificio utitur 34, 12, 3 hostes magno proelio vincit 34, 17, 3 omnibus cis Hiberum Hispanis arma adimit, muros diruit ib. 5 et 11 eius vis animi ingenique 34, 18, 3 ob res ab eo gestas supplicatio decreta 34, 21, 8 triumphat 34, 46, 2 P. aediculam dedicat Victoriae Virgini 35, 9, 6 legatus in Callidromum missus 36, 17 Aetolos deicit 36, 18, 8 nuntius victoriae Romam missus 36, 21, 4 censuram petit 37, 57, 10 testis exsistit contra competitorem M'. Acilium ib. 13 inimicus P. Scipionis 38, 54 rogationem in eius invidiam suadet ib. 11 exstat eius oratio de pecunia Antiochi ibid. eius vigens et versatile ingenium 39, 40, 4 censor 39, 41, 4 ferrei prope animi corporisque ib. 11 L. Quinctium e senatu motum accusat 39, 42, 7 atria duo et basilicam Porciam facit 39, 44, 7 eius censura simultatium plena ib. 9 legem Voconiam commendat P. 41 cf. 42, 34, 7 ab Hispanis patronus nominatur 43, 2, 5 Rhodiorum causam adiuvat 45, 25, 2 exstat ea oratio scripta in Originibus ib. 3 auctor belli Poenis indicendi P. 48 filii in praetura mortui funus tenui sumptu facit ibid. sapientissimus vir P. 49 auctor delendae Carthaginis ibid. vir promptioris ad vituperandum linguae ibid. rogationem de Lusitanis suadet ibid. exstat ea oratio in annalibus ibid. eius lepide dictum de Prusiae legatis P. 50 auctor Livii 34, 5, 8; 34, 15, 9.
M. Porcius Cato P. 104 Cyprum in provinciam redigit ibid. repulsam fert praeturam ambiens P. 105 in vincla ductus ibid. adversatur Caesari P. 107 frustra consulatum petit P. 108 laborioso itinere per deserta Africae ducit P. 112 imperio Pompeianarum partium cedit P. 113 ei tutela Vticae mandatur ibid. victo Scipione sibi mortem adsciscit P. 114 eius filio Caesar veniam dat ibid. de eo Livii iudicium F. 43.
P. Porcius Laeca trib. pl. orationem recusat 32, 7, 4 triumvir epulo 33, 42 praetor sortitur Pisas provinciam 33, 43, 5.
L. Porcius Licinus legatus in exercitu 26, 6 aed. pl. 27, 6, 19 praetor 27, 35 ei Gallia evenit 27, 36, 11 eius litterae 27, 39 consilio consulum ad Senam interest 27, 46, 6 mediam aciem tuetur 27, 28, 4 cos. 39, 32, 13 eius contentio cum Q. Fulvio praeturam petente 39, 39, 5.
L. Porcius Licinus praetor sortitur Sardiniam 34, 55, 6.
L. Porcius L. F. Licinus duumvir aedem dedicat Veneris Erucinae 40, 34, 4.
L. Porcius Licinus naves Brundisium deducit 42, 27, 7.
Porcus in foedere sanciendo saxo silice percutitur 1, 24, 9 cf. 9, 5, 3.
Poris Aenianum princeps liberos suos Athenas deportans, cum regii

instarent, in mare desilit 40, 4, 15.
Lar Porsina (Porsenna P. 2) Clusinorum rex Romam adoritur 2, 9, 4 P. primo repulsus conatu obsidet urbem 2, 11 C. Mucium dimittit 2, 12, 14 legatos de pace mittit 2, 13 P. exercitum ab Ianiculo deducit 2, 13, 4 Cloeliam obsidem honorifice remittit ib. 9 P. agro Rom. cedit ib. 4 castra dono reliquisse Romanis dicitur 2, 14, 3 filium mittit oppugnatum Ariciam 2, 14, 5 iterum legatos de restituendo Tarquinio Romam mittit 2, 15 pax ei fida cum Romanis ib. 7.
Porta Capena 1, 26, 2 Carmentalis 2, 49, 8 Coelimontana 35, 9, 3 Collina 2, 11, 9 Esquilina 2, 11, 5 Flumentana 6, 20, 11 Fontinalis 35, 10, 12 Naevia 2, 11, 9 Trigemina 4, 16, 2 cf. singula nomina. Iovis porta Capuae 26, 14, 6 portae castrorum quattuor 40, 27, 2 principales 34, 46, 9 dextra principalis 40, 27, 4 sinistra ib. 5 decumana 3, 5, 5; 10, 32, 8 sv. quaestoria 34, 47.
Porticus a Tarquinio Prisco factae 1, 35, 10 duae factae extra portam Trigeminam et ad Martis aram 35, 10, 12 extra portam Trigeminam 35, 41, 10 cf. 40, 51, 6 porticus post navalia, ad fanum Herculis, post Spei ad Tiberim, ad Apollinis aedem ibid. ab aede Saturni in Capitolium 41, 27, 7 Aemilia refecta ib. 8 porticus in Aventinum silice strata ib. 9 porticus Marcelli nomine dedicata P. 140 porticus Megalopoli refecta 38, 34, 7.
Portoria instituta a censoribus 40, 51, 8 portoriis liberata plebs 2, 9, 6 portoria venalicium Capuae Puteolisque, item Castrûm portorium locata 32, 7, 3.
Portus ex lacu Lucrino factus F. 50 w.
Posideum promunturium 44, 11, 3 ad Posideum augustissimum templum 42, 12, 6.
Posidonia colonia P. 14.
Postumia virgo Vestalis de incestu causam dicit 4, 44, 11 absolvitur ib. 12.
Postumiana imperia 4, 29, 6.
Postumius haruspex F. 17.
A. Postumius dictator prospere ad Regillum contra Latinos pugnat 2, 19—20 P. Castori templum vovet 2, 20, 12 cos. 2, 21, 2 equites ducit in Sabinos 2, 26, 2.
A. Postumius legatus ad Aequos missus 3, 25, 6.
A. Postumius cos. et flamen Martialis ad bellum gerendum profecturus a pontifice max. in urbe retinetur P. 19.
A. Postumius Cephalleniae praepositus 36, 11, 9.
A. Postumius turpem pacem cum Iugurtha facit P. 64.
C. Postumius trib. mil. 45, 6, 9.
L. Postumius trib. m. c. p. 6, 1, 8.
L. Postumius cos. 9, 44, 2 de Samnitibus triumphat ib. 14.
L. Postumius praetor a Samnitibus interfectus P. 73.
M. Postumius trib. m. c. p. 4, 31 Veios missus 4, 31, 3 ob rem ad Veios male gestam damnatur 4, 41, 10.
M. Postumius trib. m. c. p. 5, 1, 2.
P. Postumius cos. 2, 16.
P. Postumius cos. 2, 16, 7.
Sp. Postumius cos. 3, 2.
Sp. Postumius trib. m. c. p. 5, 26, 2 in Aequos missus ignavum exercitum increpat 5, 28, 8 Aequos vincit ib. 13.
Sp. Postumius cos. 8, 16, 12 censor 8, 17, 11 mag. equit. 8, 23, 14.
Sp. Postumius cos. 9, 1 P. cum exercitu in furculis Caudinis inclusus 9, 2 P. profectus ad pacis condiciones a Samnitibus accipiendas 9, 5 sub iugum missus 9, 6 P. pacem dirimendam censet 9, 8, 3 P. deditus remittitur 9, 11, 13 P.
Sp. Postumius legatus 42, 45.
A. Postumius Albinus 23, 13, 3.
A. Postumius Albinus Luscus aed. cur. 39, 7, 8 praetor 39, 23, 2 cos. 40, 35 Lusci cognomen ibid. Ligures perdomat 40, 41, 2—6 censor 41, 27, 2 inter decem legatos ad res Macedoniae componendas 45, 17, 2.
A. Postumius Albinus decemvir sa-

crorum 42, 10, 6 legatus in Cretam 42, 35, 7.
A. Postumius Albinus legatus Pauli 45, 4, 7 Perseus ei traditur in custodiam 45, 28, 11.
A. Postumius Albinus cos. ob dilectum severe habitum a tribunis in carcerem coniectus P. 48.
A. Postumius Albinus legatus ab exercitu interfectus proditionis crimine P. 75.
L. Postumius Albinus praetor 22, 35, 6 tertium cos. absens creatus 23, 24, 3 priusquam magistratum iniit, a Gallis cum exercitu caesus ib. 6 P.
L. Postumius Albinus praetor sortitur Hispaniam ult. 40, 35, 9 ei imperium prorogatur 40, 44, 4 Vaccaeos vicisse dicitur 40, 50, 6 Vaccaeos ac Lusitanos subigit P. 41 triumphat 41, 7, 2 P. cos. 41, 28, 4 in Campaniam missus Praenestinos iubet sibi obviam ire 42, 1, 7 legatus ad Masinissam 42, 35, 7 legatus in exercitu L. Pauli secundam legionem ducit 44, 41, 2.
L. Postumius Albinus flamen Martialis inauguratus 45, 15, 9.
M. Postumius Albinus tr. m. c. p. 5, 1, 2.
Sp. Postumius Albinus praetor sortitur urbanam provinciam 37, 50, 8 cos. 39, 6 ei quaestio de coniurationibus decreta 39, 8, 3 ad eum defertur iudicium de Bacchanalibus 39, 11, 3 defert rem ad senatum 39, 14, 3 contionem habet 39, 15 Romam redit 39, 19, 3 augur creatus 39, 45, 8 moritur 40, 42, 13.
Sp. Postumius Albinus praetor 39, 45, 2 sortitur Siciliam ib. 5 petit censuram 43, 14.
A. Postumius Albus cos. 3, 4 ei negotium datum, videret ne quid respublica detrimenti caperet ib. 9.
Sp. Postumius Albus legatus missus Athenas ad describendas leges 3, 31, 8 decemvir 3, 33, 3 legatus mediam aciem tuetur 3, 70, 2.
Sp. Postumius Albus trib. m. c. p. 4, 25, 5 legatus 4, 27, 8 saxo ictus acie excedit 4, 28, 8.
L. Postumius Megellus propraetor 10, 26, 15 cos. 10, 32 aedem Victoriae, quam aed. cur. faciendam curaverat, dedicat 10, 33, 9 Milioniam capit 10, 34 Feritrum aliaque oppida ib. 12—14 in Etruriam exercitu traducto nonnullas urbes capit 10, 37, 1—4 trium tribunorum auxilio iniussu senatus triumphat ib. 12 legatus L. Papirii consulis populi iudicium fugerat 10, 46, 16 opera militum in agro suo usus damnatur P. 11 interrex iis comitiis, quae ipse habebat, cos. creatus erat 27, 6, 8.
M. Postumius Pyrgensis publicanus avaritiae fraudisque plenus 25, 3, 9 fraudis reus concilium populi tollit ib. 13 sqq. rei capitalis accusatus 25, 4, 8 ei aqua ignique interdictum ib. 9.
A. Postumius Regillensis trib. m. c. p. 5, 16 in Tarquinienses missus ib. 5.
A. Postumius Regillensis trib. m. c. p. 6, 22, 5.
L. Postumius Regillensis trib. m. c. p. 6, 22, 5.
M. Postumius Regillensis trib. m. c. p. 4, 49, 7 ei bellum adversus Aequos permissum ib. 8 pravae mentis homo ibid. Bolas recipit ib. 9 praedam militi pollicitus fidem mutat ibid. ob crudelitatem a militibus occisus 4, 50, 5 P.
Sp. Postumius Regillensis censor decedit 6, 27, 4.
L. Postumius Tempsanus praetor 39, 23, 2 quaestiones exercet de motu servili Apuliae 39, 29, 9 cf. 39, 41, 6.
A. Postumius Tubertus mag. eq. 4, 23, 6 dictator 4, 26, 11 ludos magnos vovet 4, 27 Aequos Volscosque vincit 4, 29 triumphans urbem invectus dictatura se abdicat ib. 4 falsa de filio eius memoria tanquam occiso a patre ib. 5—6 severissimi imperii vir 4, 26, 11.
L. Postumius Tympanus quaestor ab hostibus occisus 34, 47, 2.
Potentia colonia deducta [illegible] P. cf. 41, 27, 11.
Pothinus Pompei nece 112.

Potidania 28, 8, 9.
Potitii ad sacrum Herculis adhibiti 1, 7, 12 iis exta apponuntur ib. 13 eius sacri antistites donec genus omne interiit ib. 14 ministerio servis publicis delegato intra annum exstincti 9, 29, 10.
Praeco vocat populum ad tribunum Celerum 1, 59, 7 civitatem ad dictatorem 4, 32 senatum ad decemviros 3, 38, 8 senatus consultum divulgant praecones 2, 37, 8 silentium facit 28, 27; 29, 27 citat in censu agendo 29, 37, 8 reum ex rostris citat 38, 51, 12 apud Graecos dicendi potestatem facit in conciliis 32, 20 libertatem Graeciae pronuntiat 33, 32, 4.
Praeda a consule vendita et in publicum redacta 2, 42, 2 ad quaestores redacta cum magna militum ira 5, 26, 8 nihil ex praeda datum militibus, omnis in aerarium delata 10, 46, 5 ob inopiam aerarii vendita 3, 31, 4 praedae parte privatus exercitus 3, 29, 2 ob praedam parciorem milites infesti 45, 35, 6 P. praeda militi concessa praeter aurum argentumque 9, 37, 10 praeter captivos 10, 31, 4 praeter libera corpora 6, 13, 6 militi concessa 7, 16, 3; 7, 24, 9; 7, 27, 8; 10, 17, 10 et saepius cf. 6, 4, 11 ingens data militibus 45, 34, 5 exposita in campo Martio, ut suum quisque cognitum abduceret 3, 10 cf. 35, 1, 12 de praeda Veienti quid decreverit senatus 5, 20, 4—10 eius decima pars Apollini data 5, 25, 7 praedam vendere cogitur miles 10, 17, 5—9 vendita a quaestore militibus dividitur 35, 1, 12 iniquissima sorte eorum fit, qui proelio non interfuerant 38, 23, 4 praedae assuetus miles omnes difficultates vincit 10, 17, 10 praedam large partiendo Hannibal militum animos confirmat 21, 5, 5 praedae aviditas Numidarum 21, 48, 5 praeda ingens Macedonica 45, 33, 5.
Praediis praedibusque populo cavendum mutua data privatis pecunia censetur in senatu 22, 60, 4 praediorum rusticorum locationes in Macedonia tolli placet 45, 18, 3.
Praefectus urbis a Tarquinio Superbo institutus 1, 59, 12 consules creat 1, 60, 4 cf. 3, 3, 6; 3, 5, 3; 8, 36 idem qui praetor urbanus 7, 23, 3; 24, 9, 5 praefectus iuris 3, 33, 8 praefecti Capuae dati 9, 20, 5 praefectus annonae 4, 12, 8 maritimae orae 9, 38, 2 praefecti sociorum sive auxiliorum 23, 7, 3; 24, 28, 8 cf. 8, 36, 6.
Praemium indici datum 2, 5, 9 P.; 4, 45, 2; 28, 46, 5 militibus praemia data 7, 37; 39, 31, 17—18.
Praeneste a Latinis deficit ad Romanos 2, 19, 2 post defectionem non vi, sed per deditionem receptum 6, 29, 7 cf. 7, 12, 8; 22, 1, 9; 24, 10, 10; 28, 9, 5; 32, 26, 15; 42, 1, 7; 45, 44, 8 obsessum a Sylla P. 87.
Praenestini deficiunt 6, 21, 9 iis bellum indictum 6, 22, 4 ad moenia urbis penetrant 6, 28, 2 ad Aliam fluvium fusi oppido se includunt 6, 29, 5 sub eorum dicione octo oppida erant ib. 6 ea capta, Praeneste in deditionem acceptum ib. 6—8 rebellant 6, 30, 8 tuentur Pedanos rebellantes 8, 12, 7 victi 8, 13, 8 agro multati 8, 14, 9 Casilinum obtinent Hannibale adventante 23, 17, 8 iis senatus duplex stipendium et quinquenni militiae vacationem decernit 23, 20, 2 a consule iubentur obviam ire 42, 1, 7 omnes inermes Syllae iussu conciduntur P. 88.
Praenestini montes 3, 8, 6.
Praerogativa centuria 5, 18; 10, 22 praerogativae sors 24, 7, 12 cf. 26, 22, 2.
Praesidio decedere apud Romanos capital 24, 37, 9
Praesultator Iovi displicet 2, 36, 2.
Praetextae ob victoriam sumptae P. 74.
Praetextati consules, praetor, aediles curules 7, 1, 5 adolescentes ad militiam sumpti 22, 57, 9.
Praetor olim, qui postea consul 3, 55, 12 iisdem auspiciis, quibus consules creantur, ib. 11; 7, 1, 6 praetor primus 7, 1, 2 praetor maximus

7,3,5 primus de plebe 8,15,9 praetores duo creati P. 19 quattuor P. 20 urbanus, peregrinus, Siciliae, Sardiniae 23,30,18 unus urbanam et peregrinam provinciam obtinet 27,36,11; 28,10,12; 36,2,6; 39, 39, 13 sex creantur crescentibus provinciis 32,27,6 lex Baebia de quaternis praetoribus alternis annis creandis 40,44,2 praetor ad praesidium urbis relictus 7, 23, 3 legiones contra hostes ducit 7, 25, 13 ne praetoribus quidem, qui ad ius dicendum creati erant, vacatio a belli administratione data est 23, 30, 15 cf. 24,44,2 dilectum habent 25, 22, 4; 33, 43, 7 cum sugillatione consulum 43, 14, 5 praetor consulit senatum 8, 2; 22, 7, 14 urbanus de senatus sententia plebique scitu comitia habet 25, 7, 5 cf. 22, 33, 8; 34, 53, 2 regi externo dona mittere iubetur 30, 17, 13 litteras mittit ad consules iussu senatus 22, 33, 9; 25, 22, 11; 27, 4, 4 ludis signum dat quadrigis mittendis 8, 40, 2 ei negotium datum a senatu, ut populum novis religionibus liberaret 25, 1, 11 supplicationem edicit 27, 51, 8 edicit ut aeditui aedes sacras aperiant 30, 17, 6 ludos Apollinares facit 39, 39, 13 praetor idem iterum creatur 39, 56, 5 in cultum praetorum sumptus a sociis fiebant 32, 27, 4 qui a Catone circumciduntur ibid. cf. 42, 1, 7 sqq. tribunalia praetorum, quibus iurisdictio erat, ad piscinam publicam posita 23, 32, 4 Latium duos praetores habet 8, 3, 9 praetor Praenestinus 9, 16, 17 Arpinus 24, 47, 7 Aetolorum 26, 24, 7 Achaeorum 31, 25, 9 Acarnanum 33, 16, 5.

Praetoria navis 21, 50, 8; 29, 25, 11.

Praetorium 7, 12, 14; 21, 54, 2 tria praetoria circa Capuam erecta 25, 22, 8.

Praetura instituta 7, 1 P.

Praetutianus ager 22, 9, 5; 27, 43, 10.

Prasiae Atticae locus 31, 45, 10.

Prata Vacci 8, 19, 4 Mucia 2, 13, 5.

Praxo Persei hospita auctoritate et opibus Delphis insignis 42, 15, 3 Romam ducta 42, 17, 2.

Precationes 25, 1, 12.

Priaticus campus 38, 41, 8.

Priene urbs 38, 13, 7.

Primipili 2, 27, 6; 8, 8, 16.

Princeps senatus legitur, qui primus censor ex iis, qui vivant, fuerit 27, 11, 10 cf. ib. 11—12 sextum lectus M. Aemilius Lepidus P. 47 princeps primus centurio 25, 14, 7 princeps tertiae legionis ib. 13 princeps primus prioris centuriae 42, 34, 8 principes milites robustioris aetatis in secunda acie stabant 8, 8, 6 scutati omnes insignibus maxime armis ibid.

Principia locus castrorum 7, 12, 14; 28, 25, 5.

Principium triste Fauciae curiae 9, 38, 15.

Prisci Latini 1, 3, 7.

Pristis navium genus 35, 26.

Privernates vastant agrum Romanum 7,15,11 eorum urbs capta 7,16, 6 Norbam et Setiam depopulantur 7,42, 8 iis victis agri duae partes ademptae, urbi praesidium impositum 8,13 eorum ager plebi Romanae dividitur 8, 11, 13 rebellant 8, 19, 4 urbe capta Privernatium senatores trans Tiberim habitare iubentur 8, 20, 9 iis civitas data 8, 21, 10 P.

Privernum urbs capta 7, 16, 6 praesidium accipit 8, 1, 3 obsidetur 8, 20, 6 capta muris privatur ib. 7 cf. 27, 11, 4; 31, 12, 5; 42, 2, 4.

Probri accusantur matronae 25, 2, 9.

Proca Albae longae rex 1, 3, 9.

Pro consule T. Quinctius subsidio missus 3, 4, 10 primus rem gerit Q. Publilius, cum consulatu abisset 8, 23, 12 P. cf. 8, 26, 7 pro consule imperium Marcello defertur, qui modo praetor erat 23, 30, 19 Fulvio proconsuli, ne intranti urbem imperium minueretur, par cum consulibus imperium datum 26, 9, 10 proconsuli creando comitia 26, 18, 4 cf. 31, 50, 10 cum imperio proconsulari Cn. Pompeius etiamtum eques Rom. mittitur P. 91.

Proculus Iulius 1, 16, 5.

Prodictator dictus, quia con

Ptolemaeus Apion rex Cyrenarum regni sui heredem facit populum Rom. P. 70 cf. F. 14 K.
Ptolemaei regis statua 23, 10, 11.
Publicanus infidus et avarus 25, 1, 4; 25, 3, 9 publicanorum audacia 25, 3, 17 sqq. cf. 39, 44, 8 a censoribus coerciti tribunum pl. nanciscuntur patronum 43, 16, 3 eorum avaritia improba 45, 18, 4 eorum iniuriis adversatus P. Rutilius repetundarum damnatur P. 70.
Publicia ob veneficium cognatorum decreto necata P. 48.
Publicius clivus 26, 10, 6; 27, 37, 15 ad solum exustus 30, 26, 5.
C. Publicius Bibulus trib. pl. Marcellum insimulat 27, 20, 11 eius accusationem Marcellus obruit 27, 21, 4.
L. Publicius Bibulus trib. mil. 22, 53, 2.
Publicius Malleolus matre occisa in culleum insutus in mare praecipitatur P. 68.
Publilia tribus 7, 15, 12 P.
C. Publilius adulescens creditoris, cui nexum se dederat, libidinem conqueritur coram populo 8, 28, 5.
Q. Publilius trib. pl. in Manlium invehitur 6, 19, 6 diem ei dicit 6, 20.
Q. Publilius quinquevir mensarius 7, 21, 6.
T. Publilius augur 10, 9, 2.
Volero Publilius de plebe homo negat se militem fieri debere, quod ordines duxerit 2, 55, 4 ad populum provocat ib. 7 consules in curiam compellit ib. 9 trib. pl. rogationem fert, ut plebei magistratus tributis comitiis fiant 2, 56, 2 trib. pl. refectus ib. 5.
Volero Publilius trib. m. c. p. 5, 13, 3.
Q. Publilius Philo cos. 8, 12, 5 fundit Latinos ib. 5—6. dictator a collega dictus ib. 13 eius tres leges populares ib. 14—16 primus de plebe praetor 8, 15, 9 mag. equit. 8, 16, 12 censor 8, 17, 11 cos. iterum 8, 22, 8 quod consulatu perfunctus bellum Palaepolitanum nondum finirit imperio prorogato primus pro consule rem gerit 8, 23, 12 P. obsidione hostes vincit 8, 26, 7 triumphat ibid. P. duo singularia ei primo contingunt prorogatio imperii actoque honore triumphus ibid. cos 9, 7, 15 Samnites fundit 9, 13, 4 coitionis accusatus absolvitur 9, 26, 21.
L. Publilius Volscus cf. Poplilius.
Pudicitia 10, 23, 3 plebeiae Pudicitiae ara dedicatur ib. 7 quo ritu culta sit ib. 9.
Pueri regii apud Macedones vocantur principum liberi ad ministerium regis delecti 45, 6, 7 Romani olim Etruscis litteris, sicut postea Graecis imbuti 9, 36, 3.
Pulchri promunturium 29, 27, 12.
Pullarius 8, 30, 2 cum pulli non pascantur, auspicium mentitur 10, 40, 4 pilo ictus cadit ib. 13 pullaria auguria F. 11.
Pulli cum non pascuntur, malum auspicium 6, 41, 8 cf. 10, 40, 4; P. 19 cum non ederent, in Tiberim praecipitati a consule irridente augurium F. 11 ex cavea evolant sacrificanti P. 55.
Pulvinaria sex in conspectu sunt 22, 10, 9 circa omnia pulvinaria supplicatio 21, 62, 9; 22, 1, 16 dona data ob devictum Persea 45, 16, 7.
Punicum bellum primum P. 16—19 cf. 21, 41, 6—9 secundum omnium bellorum maxime memorabile 21, 1 eius causae et natura ib. 2—5 Punico bello nullum nec maius nec periculosius 38, 53, 11 Punici belli tertii semina P. 48 initium P. 49 perfidia plus quam Punica 21, 4, 10 versutiae Punicae 42, 47, 7 religio Punica 22, 6, 12.
Pupillares pecuniae in aerario depositae 24, 18, 13.
Pupinia 26, 9, 12.
Pupiniensis ager 9, 41, 10.
C. Pupius duumvir aedi locandae 22, 33, 8.
L. Pupius aedilis petit praeturam 39, 39, 2 praetor Apuliam sortitur 39, 45, 5.
M. Pupius cos. F. 28 o.
P. Pupius de plebe quaestor 4, 54, 3.
Purpura qui utantur 34, 7, 2 sqq. cf. ib. 10.

Puteoli emporium coeptum frequentari a Fabio munitur 24, 7, 10; 24, 12, 4 frustra temptatur a Poeno 24, 13, 7 eo colonia missa 32, 29, 3 cf. 34, 42, 6; 34, 45, et 25, 20, 2; 26, 17, 2; 30, 21, 11; 32, 7, 3; 37, 3, 2; 41, 9, 5; 45, 13, 12.
Pydna 44, 6, 3; 44, 42, 2 pugna ad Pydnam 44, 41—42 dedita ac direpta 44, 45, 7.
Pydnaei 44, 45, 6.
Pygela portus 37, 11, 5.
Pylae 32, 4, 3.
Pylaemenes Enetum rex 1, 1, 2.
Pylaicum concilium 31, 32, 3; 33, 35, 8.
Pylus 27, 30, 13.
Pyra in Oeta monte 36, 30, 3.
Pyrenaei montes 21, 23, 2 eos transgreditur Hannibal 21, 24 eorum portus 34, 8, 5 promunturium 26, 19, 11.
Pyrgi colonia 36, 3, 6.
Pyrgus castellum 27, 32, 7.
Pyrrheum Ambraciae 38, 5, 2.
Pyrrhi castra locus in Triphylia 32, 13, 2; 35, 27, 14.
Pyrrhias Aetolorum praetor 27, 30 princeps legationis 31, 46, 2.
Pyrrhus Epirotarum rex Tarentinis opem fert P. 12 cf. 7, 29, 2 Romanos vincit maxime elephantorum terrore P. 13 populabundus ad urbem procedit ibid. sine pretio captivos remittit ibid. adversus eum dubio eventu pugnatum ibid. ad eum transfuga remissus, qui veneno eum sublaturum pollicitus erat ibid. in Siciliam traicit P. 14 in Italiam redux vincitur et Italia expellitur ibid. moritur ibid. cf. 22, 59, 8—18 ab eo Proserpinae thensauri Locris spoliati dicebantur 29, 8, 9 cf. 29, 18, 3 de eo iudicium Hannibalis 35, 14, 8 P. eius regia fuerat Ambraciae 38, 9, 13 unicus pugnandi artifex magisque in proelio quam in bello bonus F. 1.
Pythagoras Samius Servio rege in Italiam venit 1, 18, 2 Numae magister falso creditur ibid. cf. 40, 29, 8.
Pythagoras praefectus Argorum Nabidis gener 34, 25, 5 cura urbis Timocrati tradita ad Nabim venit 34, 29, 14 unus causa est, ne Sparta capiatur 34, 39, 9 cf. 35, 29, 12.
Pythicus Apollo 5, 21, 2 Pythicum oraculum 5, 15, 12.
Pythium oppidum 42, 53, 6; 44, 2, 6; 44, 32, 9.
Pythius Apollo 23, 11, 3.

Quadrantes in domum Valerii a plebe iactantur, quo ampliore funere efferatur 3, 18, 11.
Quadrigati nummi 22, 52, 2.
Quadrigis duabus Metti Fufetii corpus dilaceratum 1, 28, 10 mittendis praetor signum dat in ludis 8, 40, 2 ad eas mittendas escendit consul 45, 1, 6 quadrigis urbem intrat triumphator 28, 9, 10 P. quadrigae in Capitolii culmine positae 10, 23, 12 aureae in Capitolio positae 29, 38, 8 inauratae in Capitolio positae 35, 41, 10 falcatae Antiochi 37, 41, 6.
Quadringenariae cohortes 7, 7, 4; 10, 40, 6.
Quadruplator 3, 72, 4.
Quaestio de Postumiana caede iussu plebis mandatur consulibus 4, 51, 3 ex SCto habita a consulibus de Frusinatium coniuratione 10, 1, 3 extra ordinem de Bacchanalibus mandatur consulibus 39, 14, 6 quaestionibus exercendis dictator dictus 9, 26, 6 eae a Capua versae Romam in eos qui usquam in rempublicam coniurassent ib. 8 de coniurationibus principum in Etruria 28, 10, 5; 30, 26, 12 de coniurationibus in Bruttiis 32, 1, 7 de clandestinis coniurationibus 39, 8, 3 de servorum coniuratione 33, 36, 2 de veneficis quaestio 39, 38, 2 cf. 40, 37, 4 de expilatis Proserpinae thensauris 32, 12, 3 de pecunia ab Antiocho accepta 38, 54—55.
Quaestores perduellionis 2, 41, 11 comitia de reo habere vetantur a tribunis pl. 3, 24, 7 duobus urbanis ut duo adderentur, qui consulibus ad ministeria belli praesto essent, actum 4, 43, 4 ut quattuor promisce de plebe ac patribus fie-

rent ib. 12 quaestorum comitia 4, 44, 2 quattuor creantur, in quorum numero tres plebei 4, 54, 3 quaestorum numerus ampliatus, ut essent octo P. 15 ex aerario signa militum depromunt 3, 69, 8 damnati bona vendunt 4, 15, 8 praedam vendunt, in aerarium redigunt 4, 53, 10; 5, 26, 8 agrum populi Rom. vendunt 28, 45, 5 cum pontificibus contendunt de stipendio 33, 42, 2 urbani stipendium conlatum a populo in publicum solvunt 39, 7, 5 in senatum lecti 23, 23, 6 ex SCto quaestor extra ordinem datus 30, 33, 2.
Quaestoria porta 34, 47, 1—3; 40, 27, 2 quaestorium a Samnitibus captum 10, 32, 9.
Quaestus omnis senatoribus indecorus 21, 63, 4.
Quartarii vini a militibus in M. Manlii domum conlati 5, 47, 8.
Quercus pastoribus sacra in Capitolio 1, 10, 5 in Algido testis invocatur rupti foederis 3, 25, 8
Quietis fanum 4, 41, 8.
Quinctia prata 3, 26, 8.
Quinctiles Kalendae magistratuum initium 5, 32; 8, 20, 3 postridie Idus Quinctiles dies religiosus 6, 1, 12 Idibus Quinctilibus praetervectio equitum 9, 46, 15 Nonae Quinctiles sollemnis dies Apollinaribus 27, 23, 7.
Cn. Quinctilius dictator 8, 18, 13.
M. Quinctilius P. Quinctilii Vari filius impiger iuvenis 30, 18, 5.
Sex. Quinctilius cos. 3, 32 moritur ib. 3.
M. Quinctilius Varus trib. m. c. p. 5, 1, 2.
P. Quinctilius Varus praetor 29, 38, 4 Ariminum sortitur 30, 1, 9 cum Magone prospere pugnat 30, 18.
P. Quinctilius Varus flamen dialis moritur 44, 18, 7.
P. Quinctilius Varus praetor 45, 44, 2.
T. Quinctilius Varus legatus ad cohortandos milites missus 39, 31, 4 Romam 39, 38, 4.
Quinctii nobiles Albani in patres lecti 1, 30, 2.
D. Quinctius obscuro genere ortus, militari gloria illustris 26, 39, 3 classem viginti navium cogit ib. 4 in proelio navali cadit ib. 16.
K. Quinctius ferox iuvenis popularibus procellis resistit 3, 11, 7 ei dies dicta ib. 9 a principibus civitatis defenditur 3, 12 solum vertit exilii causa 3, 13, 9.
Q. Quinctius trib. m. c. p. 6, 36, 6.
T. Quinctius duumvir Martis aedem dedicat 6, 5, 8.
T. Quinctius trib. m. c. p. 6, 38, 2 mag. equit. 7, 11, 4 cos. 7, 18, 10.
T. Quinctius a seditioso exercitu dux in castra pertractus 7, 39, 14.
T. Quinctius triumvir coloniae deducendae 8, 16, 14.
T. Quinctius propraetor prorogato imperio Tarentum obtinet 29, 13, 6.
T. Quinctius Barbatus interrex consules creat 4, 7, 10 cf. T. Quinctius Capitolinus.
Cn. Quinctius Capitolinus aed. cur. 7, 1, 2.
L. Quinctius Capitolinus trib. m. c. p. 6, 11.
T. Quinctius Capitolinus cos. 2, 56, 5 plebem saevientem lenit ib. 15 ei gratias agunt patres 2, 57, 2 in Aequos missus 2, 58, 4 praeda militi data parens appellatur ab exercitu 2, 60, 3 iterum cos. 2, 64, 2 egregie rem gerit in Volscis ib. 5 sqq. Antium capit 2, 65, 7 triumvir agro dando 3, 1, 6 cos. tertium 3, 2, 2 collegam sequitur in Aequos ib. 7 Romam reversus ad tutandos fines proficiscitur 3, 3, 6 lustrum condit ib. 9 pro consule subsidio missus 3, 4, 10 K. Quinctium reum defendit 3, 12, 3; 3, 13, 4 quaestor M. Volscium reum facit 3, 25, 3 decemviratum petens honore deicitur 3, 35, 9 quartum cos. 3, 66 eius oratio ad populum 3, 67—68 penes eum summa imperii in proelio adversus Volscos 3, 70 hostes fugat ibid. eius sententia a caede violandisque tribunis abhorrens 4, 6, 7 cf. 4, 7, 10 et T. Quinctius Barbatus; quintum cos. 4, 8 sextum 4, 13, 6 dictatorem dicit ib. 12 legatus 4, 17, 10.

T. Quinctius Capitolini F. Capitolinus cos. 4, 43 trib. m. c. p. 4, 61.
T. Quinctius Capitolinus trib. m. c. p. 6, 11 mag. equit. ib. 10.
C. Quinctius Cincinnatus trib. m. c. p. 6, 32, 3.
L. Quinctius Cincinnatus filii rei defensor 3, 12, 8 ab eo pecunia exacta, quam filius extorris debebat 3, 13, 10 trans Tiberim devio tugurio vivebat ibid. cos. suff. 3, 19, 2 eius vehemens oratio ib. 6 sqq. consulem se refici contra SCtum non patitur 3, 21, 4 dictator dictus rure arcessitur 3, 26, 8 P. Aequos victos sub iugo mittit 3, 28, 10 P. triumphans urbem intrat 3, 29, 4 post damnationem M. Volscii, falsi in Caesonem filium testis, se abdicat ib. 6 corona aurea donatur ab exercitu L. Minucii consulis ib. 3 decemviratum petens honore deicitur 3, 35, 9 eius sententia a caede violandisque tribunis abhorrens 4, 6, 7 dictator dictus 4, 13, 12 Sp. Maelium a magistro eq. iure caesum pronuntiat 4, 15.
L. Quinctius Cincinnati F. Cincinnatus (cf. 3, 19, 3) trib. m. c. p. 4, 16, 7 dignus parente iuvenis 4, 17, 9 mag. eq. ibid. trib. m. c. p. 4, 35 tertio 4, 44.
L. Quinctius Cincinnatus trib. m. c. p. 6, 6, 3.
L. Quinctius Cincinnatus trib. m. c. p. 6, 32, 3.
Q. Quinctius Cincinnatus (cf. 3, 19, 3) trib. m. c. p. 4, 49 iterum 4, 61.
T. Quinctius Cincinnatus trib. m. c. p. 6, 4, 7 dictator 6, 28, 3 Praeneste capto triumphans inde Iovis signum in Capitolium fert 6, 29, 8.
T. Quinctius L. F. Cincinnatus Pennus (cf. 3, 19, 3) 4, 20, 8 cos. 4, 26, 2 eius rixae cum collega ib. 6 dictatorem dicit ib. 11 cum eo in hostes profectus diviso exercitu 4, 27, 2 eius opera in proelio ib. 7 cos. iterum 4, 30, 4 trib. m. c. p. 4, 31 legatus 4, 32, 9 quia ad Veios rem male gesserat (cf. 4, 31, 3) accusatus absolvitur 4, 41, 11.
L. Quinctius Crispinus sortitur Hispaniam cit. 39, 8, 2 cum collega victus 39, 30, 3 hostes vincit 39, 31 triumphat 39, 42, 4 triumvir coloniae 39, 55, 8.
T. Quinctius Crispinus classi praepositus 24, 39, 12 castris Syracusanis 25, 26, 4 Hippocratem repellit ib. 5 praetor 27, 6, 12 sortitur Capuam 27, 7, 8 cos. 27, 21, 4 Locros oppugnat 27, 25, 11 cum Marcello circumventus insidiis ipse fugit volneratus 27, 27, 7 P. sagaciter fraudem Hannibalis cavet 27, 28, 4 a Capua litteras Romam mittit 27, 29, 4 ex volnere moritur 27, 33, 6.
T. Quinctius Crispinus a Badio Campano hospite proelio provocatus certaminis victor abit et donatur 25, 18.
C. Quinctius Flamininus praetor 41, 8, 2.
K. Quinctius Flamininus duumvir aedi locandae 22, 33, 8.
L. Quinctius Flamininus augur 25, 2, 2 moritur 43, 11, 13.
L. Quinctius Flamininus praetor 31, 49, 12 urbanam provinciam sortitur 32, 1, 2 ei classis mandata 32, 16, 2 Athenas proficiscitur ib. 5 cum Attalo Rhodiisque Eretriam capit ib. 15 Corinthum oppugnat 32, 23, 3 ei imperium prorogatur 32, 28, 11 ad temptandos Acarnanes missus 32, 40, 7 Leucadem proditione capit 33, 17, 11 P. auxilia fratri suppeditat 34, 26, 11 orae oppidis receptis Gytheum oppugnat 34, 29, 2 iubetur onerarias omnes Oricum cogere 34, 50, 11 cos. 35, 10, 10 ei Gallia evenit 35, 20, 7 legatus 36, 1, 8 senatu movetur 39, 42, 7 P.
T. Quinctius Flamininus decemvir agro dividendo 31, 4, 3 aed. cur. 31, 4, 5 triumvir coloniae supplendae 31, 49, 6 ex quaestura (cf. tamen 31, 4, 5) consulatum petit duobus tribunis impedientibus 32, 7, 8 cos. creatur ib. 12 ei Macedonia evenit 32, 8, 4 maturius quam ceteri in provinciam abit 32, 9, 6 eius colloquium cum Philippo 32, 10, 2 pastoris ope Philippum circumventum in fugam conicit 32, 11 et 12 P. in Thessaliam descendit 32, 15 aliquot urbes capit ibid. P. Atracem

frustra oppugnat 32, 17 Phocidis oppida aliquot capit 32, 18, 4 sqq. cf. 32, 24 ei prorogatur imperium 32, 28, 9 eius colloquium cum Philippo 32, 32, 9 sqq. ei a senatu liberum belli ac pacis arbitrium permissum 32, 37, 5 cum Nabide amicitiam iungit 32, 39, 10 P. Thebas petit 33, 1 adversus Philippum proficiscitur 33, 3, 6 Pheris Scotusam contendit 33, 6, 8 Philippum ad Cynoscephalas vincit 33, 7—10 P. Aetolorum vanitate offensus 33, 11, 4 in concilium de pace socios advocat 33, 12 Aetolis resistit Philippi perniciem postulantibus ib. 5 cum Aetolis disceptationem habet de Thebis 33, 13, 7 ei prorogatur imperium 33, 25, 11 Boeotis veniam dat 33, 29, 12 dissuadet de urbibus Graeciae retinendis 33, 31, 8 ei prorogatum imperium 33, 43, 6 conventum Corinthi habet 34, 22, 6 Argos aggreditur 34, 25, 3 Lacedaemonem petit 34, 26, 8 aggreditur 34, 28, 2 cum Nabide colloquitur 34, 30, 7 ad pacem inclinatus socios in sententiam suam perducit 34, 33, 9 sqq. pacis cum Nabide condiciones conscribit 34, 35 oppugnata urbe cogit tyrannum eas accipere 34, 40, 4 P. cf. 34, 41, 8 Nemeis ludis praeest 34, 41 conventum habet Corinthi 34, 48, 2 item in Euboea 34, 51, 2 Thessaliae civitates in meliorem formam redigit ib. 5 triduum triumphat Romae 34, 52, 4 P. ei mandatum a senatu, ut legatis Antiochi responderet, quae ex dignitate et utilitate populi Rom. viderentur 34, 57, 5 fratrem commendat consulatus candidatum 35, 10, 8 legatus in Graeciam 35, 23, 5 Magnetum perfidiam castigat 35, 31, 13 in concilio Aetolorum verba facit 35, 33, 4 Chalcidem liberat 35, 39, 2 Demetriadem frustra recuperare studet ib. 3 Antiochi legato respondet in concilio Achaico 35, 49 Athenis seditionem comprimit 35, 50, 4 Messenen obsidione exemptam iubet esse Achaeorum concilii 36, 31, 9 de Zacyntho intercepta queritur ib. 10 Naupactum se confert 36, 34 Aetolis indutias impetrat 36, 34, 7 Romam revertitur 37, 1 censor creatus 37, 58, 2 cf. 38, 28 legatus ad Prusiam 39, 51 (ad exposcendum Hannibalem P. 39) cf. 40, 20, 3 eius falsae litterae ad Demetrium Philippi filium 40, 23, 7 eius mors 41, 28, 11.

T. Quinctius Flamininus in honorem defuncti patris munus gladiatorium edit 41, 28, 11 legatus ad Cotyn missus 45, 42, 11 augur lectus 45, 44, 3.

T. Quinctius Pennus mag. eq. 6, 42, 4 dictator 7, 9, 3 cos. 7, 22, 3.

Quinquatrus 26, 27; 44, 20.

Quinquennalia vota 31, 9, 9.

Quinqueremes singulis legatis in Africam datae 31, 11, 18.

Quinqueviri agro dividendo creati 6, 21, 4 aeri alieno dispensando creati, mensarii appellati 7, 21, 5 muris reficiendis 25, 7, 5 adiutores triumviris dati 39, 14, 10 Liguribus traducendis in novas sedes 40, 38, 7.

Quintana in castris 41, 2, 11

L. Quintius cos. F. 33 ff.

Quirina tribus trib. m. c. p. 6, 36, 6

Quirinalis mons a Servio urbi additus 1, 44, 3 in eo sacrificium Fabiae gentis 5, 46, 3 aedes Fortunae primigeniae 34, 53, 5.

Quirinalis flamen 1, 20, 3 in eius aedibus sacra Romana defossa 5, 40, 8.

Quirinus 1, 20, 3 ei Numa flaminem legit ibid. eius aedes 4, 21, 9 invocatur in devotione 8, 9, 6 eius aedes dedicata 10, 46, 7 de caelo tacta 28, 11, 4.

Quirites a Curibus appellati 1, 13, 5 populus Romanus Quiritium 1, 24, 5; 1, 32, 11 ut Quirites omnes plebi scita teneant, lex 8, 12, 14 Quiritium fossa cf. fossa.

M'. Rabuleius decemvir 3, 35, 11 cf. 3, 41, 9.

Racilia uxor Cincinnati 3, 26, 9.

M. Raecius legatus in Galliam missus 27, 36, 3.

M. Raecius praetor 43, 9, 6; 43, 11, 4.

Raeti Tuscae originis 5, 33, 11 domiti P. 138.
L. Rammius Brundisinus Persei scelerata consilia aperit 42, 17, 2.
Ramnenses equitum centuria a Romulo conscripta 1, 13, 8.
Raphia in Phoenice 35, 13, 4.
Rates ab Hannibale fabricatae ad traiciendum Rhodanum 21, 27, 5.
Rea Silvia ab Amulio Vestalis lecta 1, 3, 11 vi compressa geminum partum edit, Martem incertae stirpis patrem nuncupat 1, 4, 2 in custodiam data ib. 3.
Reate urbs 25, 7, 8; 26, 11, 10; 26, 23, 5; 30, 2, 11; 37, 3, 3; 40, 2, 4; 40, 45, 4; 43, 13, 4.
Reatini pollicentur milites 28, 45, 19.
Recuperatores ex ordine senatorio electi 43, 2, 3.
Regia Romae in Caelio monte 1, 30.
Regia potestas consulatu instituto non deminuta, sed annua facta 2, 1, 7 regium nomen invisum Romanis 2, 2, 6; 2, 41, 9 regium honorem pro magnis erga se meritis populus Rom. dat 31, 11, 16 regiae leges conquisitae 6, 1, 10 regii pueri apud Macedones 45, 6, 7.
Regillum Sabinorum oppidum 2, 16, 4.
Regillus lacus 3, 20, 4 in Tusculano agro 2, 19, 3 ibi pugna ib. 4.
Regini occisi a legione Campana P. 12 in fide manent Romana 23, 30, 9 cf. 26, 40, 18; 29, 21, 3; 42, 48, 7.
Regium urbs occupatur a Legione Campana P. 12 obsessum deditur P. 15 cf. 24, 1, 2; 26, 12, 2; 26, 39, 2; F. 45.
Regnum invisum Romanis 2, 15, 3 ambire Sp. Cassius credebatur 2, 41, 5 P. M. Manlius 6, 18, 16.
Religio multiplex et pleraque externa Romanorum animos invadit 4, 30, 9 externa civitatem incedit 25, 1, 6 nova obiecta ex carminibus Marcianis 25, 12, 2 religiones pie magis quam magnifice colebantur olim 3, 57, 7 religionibus dediti Etrusci 5, 1, 6.
Religiosi dies 6, 1, 11.
ad Rementem in Veienti lapidatum 42, 2, 4.
Remiges ut privatim pro censu darentur, edictum 26, 35, 2 sine edicto ex auri collatione publica parantur 26, 36, 12.
Remulcum in trahendis navibus adhibetur 32, 16, 4; 37, 24, 6.
Remus cf. Romulus.
Rex creatur a populo 1, 22; 1, 32 reges quamdiu Romae regnarint 1, 60, 3 exacti 1, 59, 11 neminem regnare passuros Romae iureiurando populus adigitur 2, 1, 9 de regibus revocandis coniuratio 2, 3, 2 non recipi reges Porsinae responsum 2, 15 rex amicusque nemo a populo Rom. nisi pro summis meritis appellari solet socius rex 31, 11, 16 primus appellatur Masinissa 30, 15, 11 ne cui regi Romam venire liceret, lex lata P. 46 regum mos venenum secum habere ad incerta fortunae 30, 15, 4 rex sacrificulus 2, 2; 6, 41, 9 sive sacrificus 40, 42, 8 sive sacrificiorum 9, 34, 11 sive sacrorum 27, 6, 16 creatur 2, 2 eius sacerdotium pontifici subiectum ib. 2 inauguratur a pontifice max. 40, 42, 8 ei magistratum gerere non licet ibid.
Rhenus flumen P. 105 eum transgreditur Caesar ibid.
Rhinocolura 45, 11, 10.
Rhion fretum 27, 29, 9 fauces sinus Corinthiaci 28, 7, 18.
Rhizon oppidum opportunum Illyrici 45, 26, 2.
Rhizonitae immunitate donati 45, 26, 13.
Rhoda a Catone occupata 34, 8, 6.
Rhodanus pluribus divisus ostiis in mare decurrit 21, 26, 4 ab Hannone traicitur 21, 27, 6 ab Hannibale ib. 7 ad eum ara Augusti dedicata P. 139 cf. F. 53 ff.
Rhodii legatos mittunt ad Philippum 27, 30, 4 Romam 31, 2 Atheniensibus succurrunt 31, 14, 11 iis ab Atheniensibus civitas data 31, 15, 7 naves auxilio mittunt Athenas 31, 22, 8 viginti naves classi Romanae iungunt 31, 46, 6 iterum viginti naves mittunt Agesimbroto

Scriba pari fere ornatu cum Porsina sedens pro rege obtruncatur 2, 12, 7 pontificis ob stuprum cum Vestali factum caesus virgis 22, 57, 3 a quaestore in decuriam lectus 40, 29, 10 scribae aedilicii pecuniam clam egessisse ex aerario damnati 30, 39, 7 peculatus rei 38, 55, 4 tribunos relinquunt 38, 51, 12 in pecuniae collatione non sufficiunt referundo 26, 36, 11.
C. Scribonius praefectus sociûm 40, 31, 3.
L. Scribonius 22, 61, 6.
C. Scribonius Curio aed. pl. 33, 42, 10 curio maximus ibid. praetor 34, 54 urbanam provinciam sortitur 34, 55, 6.
C. Scribonius Curio curio maximus 41, 21, 9.
C. (Scribonius) Curio procos. bellum gerit in Thracia P. 92 Dardanos domat P. 95.
C. (Scribonius) Curio trib. pl. primo adversus, dein pro Caesare agit P. 109 Caesaris legatus in Africa Varo victo occiditur a Iuba P. 110.
L. Scribonius Libo trib. pl. 23, 21, 6 cf. 22, 61, 6 triumvir mensarius 23, 21, 6.
L. Scribonius Libo praetor 29, 11, 11 peregrinam provinciam sortitur 29, 13, 2 Galliam provinciam ibid.
L. Scribonius Libo aed. cur. 34, 54, 3 praetor 35, 10, 11 peregrinam provinciam sortitur 35, 20, 8 triumvir coloniae 39, 23, 4.
L. Scribonius Libo rogationem promulgat de Lusitanis P. 49.
Scultenna flumen 41, 12, 8.
Scutale triplex crebris suturis duratum 38, 29, 6 duorum scutalium fundae 42, 65, 10.
Scutati milites 8, 8, 5; 28, 2, 10.
Scutum maius corpori tegumentum quam clupeus 9, 19, 7 scutis pro clupeis utuntur Romani milites stipendiarii facti 8, 8, 3 scutis densatis conferti tela excipere solent Romani 28, 2, 6 scuto prae se erecto stare solet in statione vigil 44, 33, 9 scuta in vigiliam ferre vetantur milites ib. 8 scutum pedestre 7, 10, 5 scuta equestria ab Alabandensibus dono data 43, 6, 6 Samnitium auro et argento caelata, summum latiora, fastigio aequali, ad imum cuneata 9, 40, 2 Gallorum similia Hispanis 22, 46, 5 longa, parum lata male tegunt 38, 21, 4 Ligustina 44, 35, 19 scuta captiva ad forum ornandum adhibita 9, 40, 16.
Scyllaeum 31, 44; 36, 42, 6.
Scyrus insula 31, 45, 11; 33, 30, 11.
Secessio plebis in montem sacrum 2, 32, 2 P. iterum 3, 52 militum 7, 39, 6.
Secures praeferuntur dictatori 2, 18, 8 decemviris cum multo terrore 3, 36, 4 cf. lictores.
Sedetani populi Rom. socii vastantur 28, 24, 4 ad Catonem deficiunt 34, 20 eorum ager 29, 1, 36; 31, 49, 7.
Seditio plebis 2, 23, 8; 2, 27, 8 militum 2, 43, 6; 2, 59, 2 P.; 3, 50, 11; 3, 51, 7; 7, 38, 5; 7, 39, 7; 28, 24, 5; 32, 3, 2; P. 98 seditiones C. Gracchi P. 59 in exercitu Hannibalis nulla unquam seditio 28, 12, 4.
Seduni populus 21, 38, 9.
Segestica civitas gravis et opulenta capitur 34, 17, 12.
Segovesus Ambigati regis Celtarum propinquus 5, 34, 3 in Hercynios saltus expeditionem facit ib. 4
Segovia Hispaniae urbs F. 19.
Seiuges in Capitolio positi 38, 35, 4
Selepitani Illyrii vectigales fiunt 45, 26, 14.
Seleucia 33, 41, 9 Seleucea P. 52 cf. 38, 17, 11.
Seleucus proavus Antiochi 34, 58, 5.
Seleucus Antiochi filius 33, 40, 6 Lysimachiae relictus 33, 41, 4 cf. 37, 8, 5 Phocaeam recipit 37, 11, 15 Pergamum oppugnat 37, 18, 3 discedit 37, 21, 4 in laevo cornu ad Magnesiam 37, 41; 37, 44, 6 in castra Rom. venit ad frumentum praebendum 38, 13, 8 defunctus P. 41 eius filia Perseo nupserat 42, 12, 3.
Seleucus Demetrii filius a Cleopatra matre occisus P. 60.
Selinus Ciliciae urbs 33, 20, 4.
Sella curulis ab Etruscis sumpta 1, 8, 3 ea sacerdotes utuntur 27, 8, 8 honoris causa in circo ad specta-

cula posita 2, 31, 3 sella Iovis 5, 50, 6 dono missa regibus 31, 11, 11; 42, 14, 10 eburnea Syphaci missa 27, 4, 8 sella aurea sedet Caesar F. 46 u.
Sellasia super Oenunta fluvium 34, 28.
A. Sellius equitum centurio creatur tribunus pl. 4, 42.
Sellularii ad militiam exciti 8, 20, 4.
Selymbria 33, 39, 2.
Semelae lucus 39, 12, 4.
Semigermanae gentes 21, 38, 8.
Semilixa Statorius 30, 28, 3.
Semimares foedum prodigium 27, 11, 4; 39, 22, 5 haruspicum iussu extorres agro Rom. necantur 27, 37, 5; 31, 12, 8.
Semita a Capena porta ad Martis saxo quadrato strata 10, 23, 12.
Semo Sancus 8, 20, 8 ei bona Vitruvii consecrata ibid. in eius sacello orbes aenei positi ibid.
Sempronia basilica 44, 16, 10.
Semproniae leges P. 58; P. 60.
Sempronia soror Gracchorum Africani uxor P. 59.
A. Sempronius cos. 2, 21.
A. Sempronius cos. 2, 34, 7.
C. Sempronius cos. adversus Iapydas cladem acceptam virtute D. Bruti emendat P. 59.
M. Sempronius trib. pl. legem fert de faenore 35, 7, 4.
P. Sempronius trib. pl. in Ap. Claudium censuram ultra legitimum tempus retinentem invehitur 9, 33, 7; 9, 34 eum prendi iubet ib. 26 praetor 10, 21, 4 et 9.
P. Sempronius praefectus sociûm 34, 47, 2.
Ti. Sempronius trib. pl. 45, 36.
A. Sempronius Asellio praetor a faeneratoribus in foro occisus P. 74.
A. Sempronius Atratinus trib. m. c. p. 4, 7.
A. Sempronius Atratinus trib. m. c. p. 4, 35 iterum 4, 44 comitia quaestorum habens malae fraudis arguitur ib. 5 tertium trib. m. c. p. 4, 47, 8.
A. Sempronius Atratinus mag. eq. 6, 28, 4.
C. Sempronius Atratinus cos. 4, 37 contra Volscos male rem gerit 4, 38—39 ideo dies ei dicta a tribuno pl. 4, 42 dimissus ib. 8 iterum accusatus damnatur 4, 44, 10.
L. Sempronius Atratinus cos. 4, 7, 10 censor 4, 8, 7.
Sempronius Blaesus quaestor in praedando interfectus in Africa 22, 31, 5.
C. Sempronius Blaesus trib. pl. Cn. Fulvio diem dicit ob exercitum amissum 26, 2, 7.
C. Sempronius Blaesus legatus Q. Fulvii 27, 6.
C. Sempronius Blaesus aed. pl. 39, 7, 10 praetor Siciliam sortitur 39, 32, 2 legatus in Graeciam 43, 4, 12.
P. Sempronius Blaesus trib. pl. Scipioni differendum triumphum censet, donec Ligures quoque vicerit 36, 39, 6.
C. Sempronius Gracchus Tiberii frater triumvir agro dividendo P. 58 rogationem Papiriam suadet P. 59 fratre eloquentior leges fert frumentariam, agrariam, de senatu ex ordine equestri supplendo P. 60 continuato tribunatu rogationem fert de coloniis deducendis ibid. triumvir coloniam ducit in Africam ibid. seditioso tribunatu acto et occupato Aventino a L. Opimio occisus P. 61.
P. Sempronius Gracchus trib. pl. 37, 57, 12.
Ti. Sempronius Gracchus mag. eq. 22, 57, 9 absente dictatore castris praeest 23, 19, 3 vetitus confligere Casilini praesidio dolia farre impleta mittit ib. 8 Romam accitus cos. creatur 23, 24, 3 aed. cur. erat ibid. patres consolatur 23, 25, 2; 23, 30, 14 ludos [illegible] ib. 16 volones et panos opperiri tur imperium profectus 24, tra Hannone. libertatem pol-- vincit 24, 16 Hannone fi 24, 43, 5 i

quia consul SCtum non ratum habiturus sit 28, 35, 5 si quis quid vellet interrogandi potestas more tradito patribus fit 30, 22, 5 senatus dictatoris relationem reicit 2, 27, 5 senatui intercedunt tribuni pl. 4, 6, 6 SC. absentibus tribunis factum 3, 36, 3 inter senatum et consules discordia 42, 10, 9—15 consul SC. non ratum habiturus 28, 35, 5 SCto intercedit 38, 42, 9; 38, 43, 14 senatus consulis imperata rescindit 42, 8, 7 senatum introeundi vetustum sacerdotii ius 27, 8, 8 a senatu populi iudicium rescindi nequit 4, 7, 5 per senatum agi de civibus Rom. iniussu populi non potest 26, 33, 10 senatus de dedicatione templi rem a se ad populum reicit 2, 27, 5 legatos hostium reicit 7, 20, 3 cf. 27, 8, 3 iurato senatui a populo decretum permittitur 26, 33, 14; 30, 40, 12 SCtum et auctoritas sibi opposita 4, 57, 5 SCta in aedem Cereris ad aediles deferenda 3, 55, 13 ad aerarium delata 39, 4, 8 ex SCto supplicatio 3, 7, 7; 5, 23, 3 ex SCto consulum nomine 3, 63, 5 ex SCto ludi facti 4, 12, 2 Apollinares 25, 12, 12 libri Sibyllini aditi 5, 13, 5 SC. de novis religionibus 25, 1, 11 de prodigiis 45, 16, 5 de Bacchanalibus 39, 14, 5 ex SCto hospitium factum 5, 28, 5 pax data 2, 25 in SCtum referuntur indutiae 7, 20, 8 ex SCto populique iussu bellum indictum 6, 22, 4 de bello indicendo consuli solebat, priusquam ad populum ferretur 45, 21, 5 ex SCto Corinthus diruta P. 52 SCta pro sociis facta 43, 2, 12; 43, 4, 11; 43, 17, 2 ex SCto dilectus habetur 4, 55, 2 novo exemplo habetur 25, 5, 6 liberam potestatem consulibus facit exercitus supplendi 27, 38, 9 SC. ut omnes exercitus dimittantur P. 84 de praeda Veienti 5, 20, 10 de militibus ignavis in Siciliam relegandis 23, 25, 7; 24, 18, 9 de tribuno mil. in Hispaniam relegando 40, 41, 10 ex SCto triumphatum 9, 40, 15 ex SCto iussuque populi 4, 20 senatus triumphum negat 3, 63, 8 sine eius auctoritate populi iussu triumphus ib. 11 cf. triumphus; iudicat de continuandis magistratibus 3, 21, 2 SC. de prorogando imperio 9, 42, 2 de consulari proconsulis imperio 26, 9, 10 iuratus senatus de provinciis decernit 30, 40, 12 SC. de colonia deducenda 4, 11, 3; 4, 47, 6 de duodecim coloniis Latinis, quae militiam detrectaverant 29, 15 ex SCto dictator dictus 4, 46, 10; 23, 22, 11 SC. de dictatore ex plebiscito dicendo 27, 5, 16 de interrege creando 5, 17, 4 de concilio plebis vi turbato 25, 4, 7 viderent magistratus, ne quid detrimenti respublica caperet, forma ultimae semper necessitatis 3, 4, 9; 6, 19, 3 ex SCto populus a consule ad arma vocatur P. 61 aedilibus negotium dat ut maestitiae speciem ab urbe removeant 23, 25, 2 SC., ne cui de Manlia gente Marco nomen esset P. 6 (Manliae gentis decretum erat 6, 20, 14) senatus duodecim cives hostes iudicat P. 77 civitatem Italicis dat P. 80 novis civibus suffragium dat P. 84 Pompeium solum et absentem consulem creat P. 107 decernit Caesari ingentes honores P. 116 oblivionem caedis Caesaris ibid. penes eum et equites ut iudicia aequa parte essent lex iudiciaria P. 71 cf. F. 14 i senatus vestem mutat in luctu P. 105 cenat in Capitolio 38, 57, 5 senatus Veliternus ex patria abductus 8, 14, 5 senatus Carthaginiensis 21, 11; 30, 7, 5.

Senensis a mari supero populus vacationem rogat 27, 38, 4.

Senes triumphales consularesque urbe a Gallis capta mortem expetunt 5, 39, 13 P. caeduntur 5, 41, 9 P.

Seniores patrum 3, 11, 4 seniores ad urbis custodiam delecti 5, 10, 4 seniorum cohortes factae in omnis generis dilectu 10, 21, 4 triginta seniorum principes sanctius apud Poenos consilium 30, 16, 3.

Senones Celtarum gens 5, 34, 5 ab Vtente usque ad Aesim fines habent

5, 35, 3 Romam adoriuntur ibid. cf. Galli.
Sentinas ager 10, 27 ibi pugnatum 10, 29.
C. Sentius praetor a Thracibus victus P. 70.
Seppius Loesius medix tuticus Capuae loco obscuro natus 26, 6, 13 matris de eo dictum ib. 15.
Septembribus Idibus praetor maximus clavum pangit 7, 3, 5.
Sepulcrum dirutum in ora Africae abominatus Hannibal praetervehi iubet gubernatorem 30, 25, 11 sepulcra Atheniensium a Philippo diruta 31, 24, 18.
Sequani Galli auxilium a Caesare petunt P. 104.
Serapio legatus F. 38.
Sergia venefica suo medicamento epoto perit 8, 18, 8.
C. Sergius trib. m. c. p. 6, 5, 7 [iterum 6, 11] tertium 6, 27, 2.
L. Sergius legatus Delphos mittitur 5, 28, 2.
M. Sergius decemvir 3, 35, 11 cf. 3, 41, 10; 3, 58, 10.
M. Sergius trib. mil. a Scipione Locros missus 29, 6, 9 a Q. Pleminio virgis caesus 29, 9, 6 interfectus et insepultus proicitur ib. 10.
L. (Sergius) Catilina coniurationem facit P. 102 urbe pellitur ibid. cum exercitu caesus P. 103 cf. F. 280.
L. Sergius Fidenas cos. 4, 17, 7 trib. m. c. p. 4, 25, 2 cos. iterum 4, 30, 4 Fidenas missus ad cognitionem proditionis ib. 5.
L. Sergius Fidenas trib. m. c. p. 4, 35, 4.
L. Sergius Fidenas trib. m. c. p. 4, 45, 5.
L. Sergius Fidenas trib. m. c. p. 5, 16.
M'. Sergius Fidenas trib. m. c. p. 4, 61, 4 iterum 5, 8 ab hostibus oppugnatus a collega inviso auxilium petere non vult ib. 11 eius rixa in senatu cum collega ib. 13 ad populum accusatur a tribunis pl. 5, 11, 4 damnatur 5, 12.
C. Sergius Plancus praetor 31, 4, 4 sortitur urbanam provinciam 31, 6, 2 ei prorogatur imperium agro adsignando 32, 1, 6.
M. Sergius Silus praetor 32, 27, 7 sortitur urbanam provinciam 32, 28, 2 cf. 33, 21, 9.
M. Sergius Silus legatus praeest Samnitium equitibus 44, 40, 5.
Serpens portentosae magnitudinis cum magna clade militum ab Atilio Regulo cos. occisus P. 18; F. 9 mira magnitudine ab Hannibale in somnio visus 21, 22, 8 cf. anguis.
Serrheum a Philippo captum 31, 16, 4.
Q. Sertorius bello civili unius exercitus dux P. 79 in Hispania ult. ingens bellum excitat P. 90 plurimas civitates in potestatem redigit P. 91 eius quaestor Hirtuleius cum exercitu caesus ibid. ipse a Metello victus P. 92 Cluniae obsessus ibid. Pompeium vincit ibid. multa crudelia in suos committit ibid. repellit Romanos P. 93 foedus iungit cum Mithridate ibid. victus a Pompeio P. 94 a coniuratis interfectus P. 96 eius ingenium moresque ibid. de eius belli ratione consiliisque F. 19—20.
Servi publici subeunt ministerium arae Herculis 9, 29, 9 cf. 1, 7, 14 servi exulesque Capitolium occupant 3, 15, 5 P. caesi 3, 18, 10 P. eorum coniuratio oppressa 4, 45, 1—2 P. in crucem acti, quod coniurassent 22, 33, 2 redempti publice armantur 22, 57, 11 P. victoria parta libertate donantur 9 P. ad pilleum vocantur sis 24, 32, 9 qui Vestae s igni defenderant, in p redempti 26, 27, 4 servorum multus 32, 26, 4 multi cum ob bus Poenorum erant ib. 5 in I ria coniuratio 33, 36 cives I in Graecia servientes liberati 50, 5 motus in Apulia 39, 29, servile bellum in Sicilia P. 56 f gitivi in Sicilia devicti P. 59 iterum bellum servile P. 69 servi a gladiatoribus ad bellum excitantur P. 95 cf. fugitivi; servi pestilentiae maxime obnoxius servus,

qui dominum prodiderat, praemio donatus de saxo deicitur P. 77.
Servilii nobiles Albani in patres lecti 1, 30, 2.
C. Servilius cos. 2, 49, 9.
C. Servilius trib. m. c. p. 4, 45, 5 a patre iubetur urbi praeesse ib. 8 dictatoris patris magister eq. 4, 46, 11.
C. Servilius triumvir agro adsignando 21, 25, 3 cf. Livii dubitationem et 27, 21, 10 ex servitute receptus a filio 30, 19, 7.
C. Servilius duumvir 34, 53, 7.
Cn. Servilius legatus Carthaginem 33, 47, 7.
Cn. Servilius legatus in Graeciam 35, 23, 5.
M. Servilius augur suff. 26, 23, 7.
M. Servilius legatus Scipionis 30, 25, 2.
M. Servilius trib. mil. 40, 27, 4 pontifex 43, 11, 13.
P. Servilius cos. 2, 21, 5 mitis ingenii 2, 23 de nexis ob aes alienum edicit 2, 24, 6 contra Volscos missus ib. 8 Suessam capit 2, 25, 5 in Sabinos profectus 2, 26, 2 nec plebi nec patribus gratus abit magistratu 2, 27, 13.
P. Servilius cos. 3, 6 moritur 3, 7, 6.
P. Servilius decemvir agro dividendo 31, 4, 3.
P. Servilius procos. in Cilicia bellum gerit P. 90 Isauros domat P. 93.
Q. Servilius cos. 2, 64, 2 Sabinos vastat ib. 4.
Q. Servilius cos. 3, 2 praefectus urbis 3, 3, 6.
Q. Servilius quaestor diem dicit M. Volscio 3, 24, 3.
Q. Servilius trib. m. c. p. 6, 22 iterum 6, 31.
Q. Servilius trib. m. c. p. 6, 36, 6.
Q. Servilius cos. 7, 1, 7 interrex 7, 17, 11 mag. eq. 7, 22, 11.
Q. Servilius cos. 7, 38, 8.
Q. Servilius procos. Asculi interfectus P. 72.
Sp. Servilius cos. 2, 51, 4 a Veientibus victus ib. 8 a tribunis ob cladem acceptam reus factus 2, 52, 6 periculum audaci oratione discutit ib. 7.
Servilius Ahala mag. eq. secundum quosdam 4, 46, 11.
C. Servilius Ahala mag. eq. dictus 4, 13, 4 Sp. Maelium obtruncat regnum affectantem 4, 14, 6 P. de eius bonis publicandis nequiquam Sp. Maelius trib. pl. rogationem profert 4, 21, 3 cos. 4, 30, 12.
C. Servilius Ahala trib. m. c. p. 4, 56, 2 eius moderatio in contentione collegarum 4, 57, 3 dictatorem dicit, ipse dicitur mag. eq. ib. 6 trib. m. c. p. iterum ib. 12 tertium 5, 8.
C. Servilius Ahala mag. eq. 6, 2, 6.
Q. Servilius Ahala cos. 7, 4 dictator dictus 7, 11, 4 Gallos in fugam vertit ib. 7 consules in senatu collaudat ib. 9 interrex 7, 17, 11.
Servilius Caepio P. 54 eius consilio Viriatus interfectus ibid.
Cn. Servilius Caepio pontifex suff. 25, 2, 2 aed. cur. 28, 10, 7 praetor urbanus 28, 38, 11—13 cf. 28, 46, 13 cos. 29, 38, 3 Bruttios sortitur provinciam 30, 1, 8 cum Hannibale confligit 30, 19, 11 eum a suis revocatum persequitur in Siciliam 30, 24 a dictatore eam ob rem dicto revocatur in Italiam ib. 3 moritur pestilentia 41, 21, 8.
Cn. Servilius Caepio aed. cur. 40, 59, 6 praetor in Hispaniam ult. missus 41, 21, 3 ad res repetendas in Macedoniam missus 42, 25 cos. 43, 11, 6 Italiam sortitur 43, 15, 3.
Q. Servilius Caepio cos. iudicia senatoribus et equitibus communicat F. 14 i procos. cum Cimbris temere congressus vincitur P. 67. damnati bona publicantur ibid.
Q. Servilius Caepio a Marsis insidiis interceptus P. 73.
C. Servilius Casca trib. pl. 25, 3, 15.
Q. Servilius Fidenas trib. m. c. p. 5, 8 iterum 5, 14, 5 interrex 5, 17, 4 trib. m. c. p. tertium 5, 24 quartum 5, 36, 12 quintum 6, 4, 7 sextum 6, 6, 3.
C. Servilius Geminus legatus missus ad frumentum coemendum 25, 15, 4 pontifex 27, 6, 15 aed. pl. 27, 21, 9 trib. pl. fuerat ib. 10 mag. equit. 27, 33, 7 aed. cur. 27, 36, 8 praetor 28, 10, 3 Siciliam provinciam sor-

titur ib. 9 cos. 29, 38, 3 Etruriam sortitur 30, 1, 8 C. Servilium patrem et C. Lutatium ex servitute recipit 30, 19, 8 ad populum latum, ne ei fraudi esset, quod patre, qui sella curuli sedisset, vivo trib. pl. et aed. pl. fuisset ib. 9 quaestiones habet de coniurationibus 30, 26, 12 ei prorogatur imperium 30, 27, 6 dictator 30, 39, 4 pontifex max. 39, 46, 2 piacula conquirere iubetur 40, 37, 2 eius contentio cum L. Dolabella 40, 42, 8 moritur ib. 11 decemvir sacrorum fuerat ibid.

C. Servilius Geminus decemvir agro dividendo 31, 4, 3.

Cn. Servilius Geminus cos. 21, 57, 4 cf. 21, 15, 6 exercitum Romam reducit 22, 9, 6 dictatori tradit 22, 11, 2 iussus classe littora Italiae tutari ib. 7 Africam transvectus in praedando repellitur 22, 31, 5 classem tradit Otacilio ib. 6 Minucii exercitum accipit 22, 32 ad Cannas mediae aciei praeest 22, 45, 8 inter mortuos numeratur 22, 49, 16.

M. Servilius Geminus aed. cur. 29, 38, 8 mag. eq. 30, 24, 4 cos. 30, 26 Etruriam sortitur 30, 27, 5 decemvir agro dividendo 31, 4, 3 triumvir coloniae deducendae 32, 29, 4 cf. 34, 45, 2 pro L. Aemilii triumpho contionatur 45, 36, 9 sqq.

(Servilius) Glaucia praetor Saturnini socius occisus P. 69.

Q. Servilius Priscus (Structi cognomen alii auctores dant 4, 21, 9) dictator 4, 21, 9 Fidenas capit 4, 22, 6 tribunos appellat adversus consules 4, 26, 7 Fidenas missus ad cognitionem 4, 30, 5 filium iubet urbi praeesse 4, 45, 8 eius vaticinium 4, 46, 7 dictator ib. 10 Aequos fundit, Labicos capit 4, 47, 5 Ap. Claudium collaudat quod non degeneraverit ab stirpe Claudia 4, 48, 10.

Sp. Servilius Priscus censor 6, 31, 2 trib. m. c. p. 6, 38, 2.

L. Servilius Structus trib. m. c. p. 4, 47, 7.

Q. Servilius Structus cf. 4, 21, 9.

Servius Tullius capite ardente visus 1, 39 P. liberaliter a rege educatus et gener assumptus ib. 4 occiso rege ipse voluntate patrum regnat 1, 41, 6 duas filias Tarquiniis iungit 1, 42 Veientes vincit ib. 3 P. censum instituit ib. 5 P. equitum centurias facit 1, 43, 8 suffragii ferendi gradus distinguit ib. 10 populum in tribus distribuit ib. 13 lustrum condit 1, 44, 2 urbem auget, pomerium profert ib. 3 Dianae fanum aedificandum curat 1, 45, 2 (dedicat P. 1) agro viritim diviso rex declaratur magno populi consensu 1, 46 e curia a genero per gradus deicitur 1, 48, 3 interficitur ib. 4 quattuor et quadraginta annos regnaverat ib. 8 eius commentarii 1, 60, 4.

Sescennalis bos 41, 15.

Sestius patriciae gentis vir 3, 33, 9 ad populum accusatur ob cadaver domi defossum ib. 10.

P. Sestius quaestor 4, 50, 2.

P. Sestius Capitolinus cos. 3, 32, 5 decemvir 3, 33, 3.

Sestos 32, 33, 7 C. Livio deditur 37, 9, 9.

Setiam novi coloni missi 6, 30, 9 aggrediuntur Privernates 7, 42, 8 urbs militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 ibi obsidum Poenorum servi coniurant 32, 26, 4 urbs per caedem et tumultum capta ib. 8 Setinus ager 8, 19, 5 cf. 26, 8, 11.

Setini nuntii defectionis Privernatium 8, 1.

Seuthes Cotyis pater, regis Odrysarum 42, 51, 10.

Sexetani Hispaniae gens 33, 21, 8.

Sextantibus in capita collatis Menenius effertur a plebe 2, 33, 11.

Sextarii vini 7, 37, 3.

Sextilis mensis unde appellatus Augustus P. 134 Kalendae Sext. olim anni principium 3, 6 a. d. XV Kal. Sext. dies duplici clade insignis 6, 1, 11 in a. d. III idus Sext. Latinae indictae 41, 16, 5.

Sextilia virgo Vestalis incesti damnata viva defoditur P. 14.

C. Sextilius trib. m. c. p. 6, 30, 2.

M. Sextilius Fregellanus 27, 10, 3.

C. Sextius Salluviis victis procos

Aquas Sextias condit P. 61 cf. F. 14 g.
L. Sextius trib. pl. rogationem temptat de colonia Bolas mittenda 4, 49, 6.
L. Sextius cum C. Licinio et M. Fabio consilia init de honoribus plebi patefaciendis 6, 34, 11 trib. pl. cum Licinio leges promulgat 6, 35, 4 P. intercessurum se minatur comitiis tribunorum mil. ib. 8 per quinquennium trib. pl. ib. 10 octavum tribunus refectus 6, 36, 7 decumum 6, 42, 2 primus de plebe consul ib. 9 P.
T. Sextius Cassii partium dux victus P. 123.
M. Sextius Sabinus aed. pl. 30, 26, 11 praetor ibid. sortitur Galliam 30, 27, 7.
Sibylla 1, 7, 8; 38, 45, 3.
Sibyllini libri aditi per duumviros 3, 10, 7; 5, 13, 5 fatales appellati 5, 14, 4 per decemviros adiri solent ob taetra prodigia 22, 9, 8 aditi ob cladem ad Trasumennum acceptam ibid. P.
Siccitas ingens Romae 4, 30, 7; 40, 29, 2.
Cn. Siccius trib. pl. 2, 58, 2 diem dicit Ap. Claudio 2, 61, 2.
L. Siccius decemvirorum iussu occulte interfectus 3, 43, 3.
Sichaeus apud Poenos Sicharbas dictus F. 4.
Sicharbas cf. Sichaeus.
Sicilia 1, 1, 4 eo missi qui frumentum coemerent 2, 34, 3; 4, 25, 4 eo traiciunt exercitum Poeni 4, 29, 8 Siciliae tyranni 7, 26, 15 eo traicit Pyrrhus P. 14 traiciunt Romani opem ferentes Mamertinis P. 16 Sicilia Poenis erepta 21, 1, 5 in Sicilia bellum Hieronymo interfecto 24, 4 sqq. captis Syracusis quomodo Siciliae res compositae sint 25, 40, 4 Sicilia pacata a Laevino 26, 40, 18 cf. 29, 1 ibi bellum servile P. 56; P. 69 eo Pompeius missus adversus Carbonem P. 89 cf. P. 98 a Sex. Pompeio occupata P. 123 ei concessa provincia P. 127.
Sicilinum Hirpinorum oppidum a Romanis receptum 23, 37, 12.
Sicimina mons 45, 12, 11.
Sicinius auctor secessionis 2, 32, 2 inter primos tribunos pl. 2, 33, 2.
C. Sicinius Sicinii (cf. 2, 33, 2) filius tribunus pl. 2, 54, 12.
C. Sicinius triumvir coloniae 41, 13, 5.
Cn. Sicinius aedilis petit praeturam 39, 39, 2 praetor sortitur Sardiniam 39, 45, 5.
Cn. Sicinius praetor 42, 9, 8 inter peregrinos 42, 10, 14 ad lucustas tollendas missus 42, 10, 8 prorogato imperio in Macedoniam missus 42, 27, 6 cf. 42, 36, 8 legatus 43, 5, 10.
L. Sicinius trib. pl. de agro Camptino rogationem fert 6, 6.
T. Sicinius cos. 2, 40, 14 cum Volscis pugnat ibid.
T. Sicinius trib. pl. de transmigrando Veios rogationem fert 5, 24, 11.
Siculorum tyranni frumento benigne adiuvant Romanos 4, 52, 6 cf. 7, 26, 15 Siculi obtrectatores Marcelli 26, 26, 6 Laevinum sequuntur in urbem 26, 27, 16 urbem querelis complent Marcello Siciliae designato 26, 29, 2 eum in senatu insimulant 26, 30 frumentum Romam Flaminii honoris causa advehunt 33, 42, 8 iis spoliorum maior pars datur Carthagine capta P. 51.
Siculum fretum 5, 28, 2.
Sicyone concilium Achaeorum 32, 19, 6; 32, 39, 3 Attalus urbi decem talenta dono dat 32, 40, 8 cf. 32, 14, 6 urbs nobilis 45, 28, 3.
Sida urbs 37, 23, 3.
Sidetae Pamphyliae populus 33, 48, 6.
Sidicini a Samnitibus infestati Campanis sese iungunt 7, 29, 4 contra Samnites cum Romanos frustra implorassent, Latinos auxilium rogant 8, 2, 6 cum iis Campanisque Samnium vastant ib. 8 Aurunculorum urbem delent 8, 15, 4 Ausonum adiuvant 8, 16, 2 Sidicinus ager 10, 14, 4; 26, 9, 2.
Sidonii 35, 48, 6 Sidonia navis 30, 9.

44, 28, 6.
colonia 1, 56, 3 iterum de-
2, 21, 7 cf. 8, 3, 9; 32, 2, 4.
ri signis amissis securi per-
2, 59, 11 signiferum manu
um secum in hostem rapit
lus 6, 8 signifero signum
m in hostes infertur 3, 70,
5, 15.
7, 8, 6 fidem Romanis ser-
7, 10, 7.
ı secundae vigiliae bucina
7, 35 bis canit in castris,
uo consules adsunt 27, 47, 5
a quaestoribus ex aerario
npta 3, 69, 8; 7, 23, 3 signum
hastati 27, 14, 8 secundi ha-
6, 5, 15 signum manipuli vel
is alicuius 27, 13, 7 unius
nilites 33, 1, 2 signum in ho-
ordines vel stationes proie-
sequuntur milites 3, 70, 10;
3; 25, 14, 4; 26, 5, 15 signa
re turpe 27, 12, 7 cf. 27, 13
ibus, quae signa amiserant,
ım datur et centuriones ma-
que destrictis gladiis discin-
tituuntur 27, 13, 9 cf. 27, 14,
a de Parthis recepta P. 141;
ld cum signum convelli ne-
oedum omen 22, 3, 12.
aenea deorum ex pecunia
ticia facta 27, 6, 19; 31, 50, 2
sea 27, 37, 12 signum aene-
noni a matronis dedicatum
8 signa aenea in Capitolio
a et in Circo cum columnis,
ı superstabant, eversa tem-
e 40, 2, 1—2 signa tabulae-
racusis Romam devecta 25,
26, 30, 9 signa Tarentinis a
relicta 27, 16, 8 multa pri-
artis Eretriae inventa 32,

Thessaliae urbs 36, 13, 6.
cf. Iunii.
scriptor Graecus 26, 49, 3.
ıs quaestor de plebe 4, 54, 3.
ppidum 28, 12, 14.
ıs 2, 7, 2..
Ascani filius casu quodam in
ıatus 1, 3, 6 rex Albae ibid. P.
cognomen regum Albano-
3, 8.

Silvius Aeneas rex Albae 1, 3, 7 cf. Aeneas.
Simulacrum Herculis 9, 44, 16 simulacra infantium conditorum posita 10, 23, 12 luporum 22, 1, 12 omnia excepto Minervae simulacro incensa et eversa F. 18 simulacrum pugnae navalis edit Scipio 29, 22, 2.
Sinda urbs 35, 13, 5.
Sindenses 38, 15.
Sinope cf. Sinuessa.
Sinope urbs Asiae 38, 19, 12.
Sinopenses 40, 2, 6.
Sinti 42, 51, 7.
Sintia Dardanorum urbs 26, 25, 3.
Sintice regio Macedoniae 44, 46, 2; 45, 29, 7.
Sintice Heraclea cf. Heraclea.
Sinuessa urbs 8, 11, 11 olim Graeca urbs Sinope 10, 21, 8 eo colonia deducta ibid.; 22, 14, 3 cf. 27, 11, 2; 31, 12, 7; 32, 9, 3; 41, 21, 12; 41, 27, 12.
Sinuessanae aquae 22, 13, 10.
Sinuessani populi vacatio 27, 38, 4.
Sipontum oppidum 8, 24, 4 eo colonia deducta 34, 45, 2 suppletur 29, 23, 3.
Sipylus mons 36, 43, 9; 37, 37, 9.
Sirae oppidum terrae Odomanticae 45, 4, 2.
Sisenna cf. Cornelii.
Sitella 25, 3, 16; 41, 18, 8.
Smyrna sv. Zmyrna Antiocho portas claudit 33, 38, 3 agro donatur 38, 39, 11 cf. 35, 42, 2; 37, 35, 2; P. 122.
Smyrnaeae naves 37, 16 cf. ib. 8.
Smyrnaeorum legati Romae 37, 54, 2.
Societas iuncta cum Ptolemaeo Aegypti rege P. 14 societatibus et reipublicae infidus publicanus 25, 1, 4.
Socii Latini nominis 26, 17; 38, 35, 9; 40, 1, 5 socii ac Latini nominis 33, 26, 4; 40, 1, 6 ex foedere milites dant 3, 22, 4 sociorum duae partes in exercitu, tertia civium ibid. praefectus sociûm 24, 20 socios sine duce [illegible] Romano bella [illegible] Romae 2, 53, 5 [illegible] tem di[illegible]

Stipendium Vestalibus de publico statutum 1, 20, 3 imperatum indutias petentibus 2, 54 stipendium annuum exercitus et frumentum, ut populus Rom. tributo vacaret, hostibus superatis imperatum 5, 27, 15; 5, 32, 5; 8, 2, 4; 9, 41, 7 miles primum de publico accipit 4, 59, 11 P. eques primum 5, 7, 12 duplex decretum Praenestino militi 23, 20, 2 stipendium ab equite et centurione recusatum 24, 18, 15 stipendium remigum privatis imperatum 26, 35, 2 cf. 39, 7, 5 stipendium militare et frumentum duplex post triumphum datur 37, 59, 6 militibus ex fuga Cannensi ademptum 23, 31, 2 legioni semestre in annum datum ignominiae causa 40, 41, 11.
Stipendiarii milites 8, 8, 3 civitates stipendiariae 37, 55, 5.
Stips confertur Apollini 25, 12, 14 cf. 5, 25, 5.
Stobi Paeoniae 33, 19, 3 vetus urbs 39, 53, 15 cf. 40, 21; 45, 29, 13.
Stragula vestis pretiosa Romam invecta 39, 6, 7.
Stratius medicus ab Eumene Romam mittitur speculator rerum, quae a fratre agantur 45, 19, 8 Attalum ad fidem fratri servandam permovet ibid. sqq.
StratoThessalonicensisPerseipraefectus 42, 58, 10.
Strato Bruti comes eum ipsius iussu occidit P. 124.
Stratonicea a Rhodiis frustra oppugnata 33, 18, 21 Rhodiis data a Romanis 33, 30, 11.
Stratonicensis ager 33, 18, 4.
Stratonidas Thebanus 33, 28, 10.
Stratus 36, 11, 7; 38, 4, 6 validissima Aetoliae urbs 43, 21, 6 cf. 43, 22.
Strymon Thessaliae castellum 32, 14, 3.
Strymon flumen 44, 44, 8; 45, 29, 5 Strumo 44, 45, 12.
Stuberra sv. Stubera urbs 31, 39, 4; 43, 18, 4.
Stupri damnatae matronae et pecunia multatae 10, 31, 9 stupra in Bacchanalibus virorum plura inter se quam feminarum 39, 13, 10 cf. 39, 10, 7.
Stymphalia terra 33, 14, 10.
Stymphalis regio Macedoniae 44, 30, 6.
Styni gens Alpina expugnati P. 62.
Subcenturionem quem vellet nominare permissum centurioni 8, 8, 18.
Subertanum forum 26, 23, 5.
Subitarii repentina auxilia appellati 3, 4, 11.
Subota insula interiecta Chio et Elaeae 44, 28, 6.
Subura regio Romae 3, 12, 2.
Suburana tribus P. 20.
Sucro oppidum 28, 24, 5.
Sucurium sub radicibus Ossae 28, 54, 10.
Sudes armorum loco 34, 15, 5.
Suessa Aurunca unde dicta 8, 15, 4 colonia deducta 9, 28, 7 P. militiam detrectat 27, 9, 7 poenas dat 29, 15 cf. 32, 1, 10; 32, 9, 3.
Suessa Pometia 1, 41, 7 capta 1, 53, 2 iterum capta 2, 25, 5.
Suessanorum legatio Romae 7, 38, 4 Suessana cohors in exercitu Rom. 10, 33 Suessanus ager 26, 9, 2.
Suessetani Poenis se iungunt in Hispania 25, 34, 6 socii populi Rom. vastantur 28, 24, 4 ad Catonem deficiunt 34, 20 cf. 39, 42.
Suessiones Belgae a Caesare vicit P. 104.
Suessula urbs 7, 37, 4; 23, 14, 13; 23, 17, 3; 24, 13, 9; 24, 46; 25, 7, 7; 25, 22, 7.
Suessulanorum condicio eadem quae Capuae 8, 14, 11.
Sufetes summus Poenorum magistratus 28, 37, 2 velut consulare imperium habent 30, 7, 5 cf. 34, 61, 15.
Suffragii ferendi gradus facti 1, 43, 10 suffragii ius populus cui vult impertit 38, 36, 8 suffragia mutata a censoribus regionatimque descripta 40, 51, 9 suffragii latione nemini, nedum ordini universo, censor iniussu populi adimere potest 45, 13, 3 SCto novis civibus datum P. 84 sine suffragio civitas data 8, 14, 10; 9, 43, 24.

Suggestus in foro exstructus rostris adornatur 8, 14, 12.
Suismontium mons 39, 2, 7; 40, 41, 2.
Sulla sv. Sylla Felix 30, 44, 6 cf. L. Cornelius Sylla.
Sulmo urbs 26, 11, 11.
Sulpiciae leges de exulibus et libertinis P. 77.
Sulpicia, gravis femina, socrus Postumii consulis 39, 11, 4.
Sulpicius legatus Marrucinos recipit P 76.
C. Sulpicius trib. m. c. p. 6, 22.
C. Sulpicius cos. 9, 24.
C. Sulpicius praetor sortitur Siciliam 25, 41, 13.
L. Sulpicius trib. mil. 40, 27, 4.
P. Sulpicius legatus consularis ad milites in Aventinum mittitur 3, 50, 15 legatus ducit equites 3, 70, 4.
P. Sulpicius interrex 10, 11, 10.
P. Sulpicius trib. pl. auctore Mario leges perniciosas promulgat P. 77 a Sylla expulsus urbe interficitur ibid.
Q. Sulpicius secundum nonnullos auctores cos. 4, 23, 2.
Ser. Sulpicius cos. 2, 19.
Ser. Sulpicius curio max. moritur 3, 7, 7.
Ser. Sulpicius cos. 3, 10, 5.
Ser. Sulpicius trib. m. c. p. 6, 32, 3 eius uxor Fabia Ambusti filia 6, 34, 5.
Ser. Sulpicius trib. m. c. p. 6, 36, 3.
Ser. Sulpicius trib. m. c. p. 6, 38, 2.
Ser. Sulpicius Paelignos vincit P. 73.
Ser. Sulpicius cos. P. 108.
C. Sulpicius Camerinus censor magistratu se abdicat 6, 27, 5.
P. Sulpicius Camerinus legatus Athenas missus ad describendas leges 3, 31, 8 dictator 3, 33, 3.
Q. Sulpicius Camerinus trib. m. c. p. 5, 8 iterum 5, 14, 5.
Ser. Sulpicius Camerinus cos. 5, 29, 2 trib. m. c. p. 5, 32 interrex 6, 5, 6.
Ser. Sulpicius Camerinus cos. 7, 28.
C. Sulpicius Galba pontifex 30, 39, 6 moritur 32, 7, 15.
C. Sulpicius Galba praetor 42, 28, 5 urbanus 42, 31, 9.
P. Sulpicius Servii filius Galba cos. creatus cum nullum curulem magistratum antea gessisset 25, 41, 11 Laevino succedit in Macedoniam 26, 22 iubetur omnem exercitum praeter socios navales dimittere 26, 27, 9 ei prorogatur imperium 27, 7, 15 iterum 27, 22, 10 Corinthi oram vastat 27, 31 a Philippo repellitur ib. 2 Elios adiuvat 27, 32, 2 cum Attalo se iungit 27, 33, 4 Peparetho vastata Oreum transmittunt 28, 5, 18 urbem recipiunt 28, 6, 4 Chalcidem frustra temptat ib. 8 Aeginam se recipit 28, 7, 11 dictator dictus consulem in Italiam revocat 30, 24, 3 cos. 31, 4, 4 ei Macedonia evenit 31, 6 contionem habet 31, 7 in Macedoniam proficiscitur 31, 14 ad Apsum castra habet 31, 27 cum regulis colloquitur 31, 28, 2 L. Furium mittit ad Panaetolium 31, 29 ad Lyncum castra ponit 31, 33, 6 levibus proeliis victor 31, 35—36 frumentatoribus opem fert 31, 37 Philippum repellit ib. 6 in Eordaeam venit angustiis superatis et rege deturbato 31, 40 aliquot urbes capit ibid. legatus iubetur esse in exercitu Flaminini 32, 28, 12 in numero decem legatorum, qui pacis leges Philippo dent 33, 34, 7 cf. 34, 59 iterum legatus mittitur ad Antiochum ib. 8 aeger Pergami remanet 35, 14 cum Minnione regis familiari colloquitur 35, 16.
Ser. Sulpicius Galba aed. cur. 27, 21, 9 legatus ad Attalum 29, 11, 3 pontifex 30, 26, 10 moritur 32, 7, 15.
Ser. Sulpicius Galba aed. cur. 38, 35, 5 praetor 38, 42, 4 sortitur urbanam provinciam ib. 6 de rogatione Petillia ad senatum refert 38, 55 petit consulatum 39, 32, 6.
Ser. Sulpicius Galba trib. mil. L. Paulo inimicus eius triumphum impedire conatur 45, 35, 8 sqq. praetor male adversus Lusitanos pugnat P. 48 rogatione Scribonia reus factus P. 49 absolvitur ibid.
Ser. Sulpicius Galba a Lucanis captus liberatur P. 72.
C. Sulpicius Gallus legatus Romam missus 40, 28, 8 patronus ab Hispanis nominatur 43, 2, 5 pra-

adventu veneunt 26, 11, 7 septem, quae postea quinque et argentariae, quae postea novae (cf. 3, 48, 5) appellatae sunt ardent 26, 27 refectae 27, 11, 16 omnes conflagrant 35, 40, 8 argentariae novae 40, 51, 5 quattuor in publicum emptae 39, 44, 7 tabernae et lanienae in publicum emptae 44, 16, 10 circa forum piscatorium in privatum venditae 40, 51, 5.

Tabula in templo fixa monumentum victoriae 6, 29, 9; 41, 28, 8 civitatis acceptae 8, 11, 16 concepti voti 40, 52, 5—7 tabula Sardiniae pacatae formam habet 41, 28, 8 tabularum ingens vis in praeda Macedonica 45, 33, 5 signa tabulaeque Syracusis Romam devecta 25, 40 cf. 26, 30, 9; 38, 9, 13 tabulae priscae artis Eretriae 32, 16, 17 tabulis pictis Aesculapii fanum exornatum 43, 4, 7.

Tabulae legum duodecim in aes incisae proponuntur in publico 3, 57, 10 cf. 3, 34, 6 P.; 3, 37, 4 P.

Tabulae publicae census cuiusque 4, 8, 4; 6, 27, 6; 26, 36, 11 obsignatae censoribus reis 43, 16, 13 tabularum novarum spe sollicitatur plebs P. 111 lex de novis tabulis lata P. 113.

Tabularium clausum a censoribus reis 43, 16, 13.

Tagus flumen 21, 5, 8; 27, 19; 35, 22, 7; 39, 30, 9.

Talassius 1, 9, 12 Talassio vox nuptialis ibid.

Talentum Euboicum 37, 45, 13; 38, 9, 9 Atticum 38, 24, 8; 38, 38, 13.

Tamiani populus 33, 18, 3.

Tanagra Boeotiae oppidum 33, 28, 10; 35, 51.

Tanaquil Lucumonis uxor 1, 34, 4 summo loco nata ibid. quo honoratiorem videat virum, Romam transmigrandi consilium capit ib. 5 caelestium prodigiorum perita virum alta sperare iubet ex augurio ib. 9 marito interfecto Servium ad capessendum regnum excitat 1, 41, 3 populum adloquitur ib. 4.

Tannetum vicus prope Padum 21, *25, 13* cf. 30, 19, 7.

Tarentinis opem fert Alexander Epirensis 8, 24, 2 fraude Lucanos ad defectionem adducunt 8, 27, 2 eorum legatio ad Romanos Samnitesque 9, 14 diripiunt classem Rom. P. 12 legatos de hac iniuria questos pulsant ibid. eis bellum indictum ibid. opem fert Pyrrhus ibid. auxilium ferunt Poeni P. 14 victis pax et libertas datae P. 15 ad Hannibalem deficiunt 22, 61, 12 iuvenes Tarentini ad Hannibalem veniunt 24, 13 tredecim pro Hannibale coniurant 25, 8, 3 P. mari Romanos fugant, terra ipsi vincuntur 26, 39 legatos Romam mittunt pacem petentes 27, 21, 8 de eis SC. factum 27, 25, 2 equites qui vocantur Tarentini 35, 28, 8 in exercitu Antiochi 37, 40, 13 cf. 40, 18, 4.

Tarentum urbs 21, 10, 8; [23, 32, 16] 24, 13 frustra ab Hannibale temptatur 24, 20, 9 sqq. cf. 25, 1 proditione Hannibalis fit praeter arcem 25, 8—10 P. quibus legibus ei dedita sit 25, 8, 8 arx obsidetur 25, 11 frumento et militibus instruitur 25, 15, 4—5 cf. 26, 20, 7; 27, 3, 9 Fabio proditur 27, 15, 9 P. ad Tarentum patri Diti ludi fiunt P. 49 ager Tarentinus 44, 16, 7.

Tarpeius mons 1, 55 Tarpeia rupis 6, 17, 4 de ea deiectus M. Manlius 6, 20, 12 cf. Saxum.

Sp. Tarpeius Romanae arci praeest 1, 11, 6 eius filia auro corrupta Sabinos in arcem recipit ib. 7.

Sp. Tarpeius cos. 3, 31, 5 legatus ad milites in Aventino 3, 50, 15 trib. pl. cooptatur 3, 65.

Tarquinienses Superbum regem adiuvant 2, 6, 4 P. domos abeunt omisso incepto 2, 7 praedatum mittunt exercitum in agrum Rom. 5, 16, 3 opprimuntur ib. 5 agrum Rom. vastant 7, 16, 2 trecentos Romanos captos immolant 7, 15, 10 cum Faliscis victi 7, 17, 5 bellum renovant ib. 6 opprimuntur ib. 8—9 in eos acerbe saevitum 7, 19, 2—3 indutias impetrant 7, 22, 5 metu subacti frumentum praebent et indutias petunt 9, 41, 5 lintea pollicentur in classem Rom.

28, 45, 15 eorum sacerdotes angues praeferentes facesque furiali incessu terrent Romanos 7, 17.
Tarquinii urbs Etruriae 1, 34; 26, 3, 12; 27, 4, 14 Tarquiniensis ager 6, 4, 8.
Tarquinii urbe expulsi 1, 60, 2 eorum bona direpta 2, 5, 2 P. ager Marti consecratus ibid. ad Porsinam confugiunt 2, 9 de restituendis nequiquam cum Porsina actum 2, 13, 3 Tarquinia factio Romae 2, 18, 4 Tarquinii in exercitu Latinorum ad Regillum 2, 19, 4 eorum heres Aristodemus tyrannus 2, 34, 4.
Tarquinia Superbi soror, Bruti mater 1, 56, 7.
Arruns Tarquinius Prisci filius vel nepos 1, 64, 4 Servii filiam alteram uxorem ducit 1, 42 mitis ingenii iuvenis 1, 46, 4 fratris et uxoris fraude tollitur ib. 9.
Arruns Tarquinius Superbi filius Delphos mittitur 1, 56, 7 ex equo moribundus labitur cum Bruto congressus 2, 6, 9 P.
Sex. Tarquinius Superbi filius minimus natu 1, 53, 5 Gabios missus fraude prodit patri 1, 54, 10 P. Lucretiam stuprat 1, 58 Gabiis necatur 1, 60, 2.
T. Tarquinius Superbi filius Delphos missus 1, 56, 7 aciem exulum ducit 2, 20.
L. Tarquinius Collatinus Egerii filius Lucretiae maritus 1, 57, 6 victor muliebris certaminis ib. 10 ab uxore vocatus Collatiam venit 1, 58, 6 primus cos. 1, 60, 4 eius nomen odiosum civitati 2, 2, 3 consulatu se abdicat et civitate cedit ib. 10.
L. Tarquinius Priscus antea Lucumo nominatus Romam commigrat 1, 34, 10 regis liberis tutor factus ib. 12 regnum ambitiose petit 1, 35, 2 regnare iubetur ib. 6 centum patres minorum gentium legit ibid. bellum cum Latinis gerit ib. 7 circum maximum designat, ludos instituit ib. 8 eius cum Sabinis bellum 1, 36 cum Atto Navio rixa ib. 4 Latinos fundit 1, 37 Collatiam recipit 1, 38 Latinorum oppida capit ib. 4 P. urbem muro lapideo cingit et cloacas ducit ib. 6 P. fraude occiditur 1, 40, 7.
L. Tarquinius Superbus Prisci filius neposne fuerit parum liquet 1, 46, 2 Servii filiam alteram uxorem ducit 1, 42 eius ingenium 1, 46, 2 cum fratris uxore sublatis fratre et uxore nuptiis iungitur ib. 9 stimulante Tullia regnum ambit 1, 47, 7 agmine armatorum stipatus in forum irrumpit et patres ad regem Tarquinium citari iubet ib. 8 Servio maledicit ib. 10 eum intervenientem e curia deicit 1, 48, 3 illo occiso regnum invadit 1, 49 P. primores patrum interficit ib. 2 corpus armatis circumsaepit ibid. senatum de omnibus consulendi morem solvit ib. 7 Latinorum sibi maxime conciliat gentem ib. 8 eorum proceres convocat 1, 52, 5 Latinos exercitui immiscet ib. 6 cum Volscis bellum gerit 1, 53, 2 P. Gabiis fraude potitur 1, 53—54 ad negotia urbana animum convertit 1, 55 Iovis templum in Tarpeio aedificat ibid. (Capitolium inchoat P. 1) foros in circo et cloacam maximam facit 1, 56, 2 colonias mittit ib. 3 filios Delphos mittit 1, 56, 6 Ardeam Rutulorum obsidet 1, 57, 3 ei exilium indictum 1, 60, 2 Caere exulatum it ibid. a Veientibus et Tarquiniensibus auxilium petit 2, 6, 2 eius irrita expeditio 2, 7 ad Porsinam confugit 2, 9 ad Mamilium generum 2, 15, 7 ad Regillum vulneratur 2, 19, 6 Cumis moritur 2, 21, 5.
L. Tarquitius mag. eq. 3, 27 bello longe primus iuventutis Romanae ibid.
Tarracina urbs ubi antea Anxur 4, 59, 4; 22, 15, 11; 27, 4, 13; 28, 11, 2; 29, 14, 3; 36, 3, 6; 36, 37, 3; 40, 45, 3 ibi foedus inter Antonium et Augustum confirmatum F. 50.
Tarracinae flumen 24, 44, 8 moles ad Tarracinam 40, 51, 2.
Tarraco urbs 21, 61, 4; 22, 19, 5; 26, 17, 2; 26, 41; 28, 13, 4; 34, 16, 6; 40, 40, 13.

Tartesii gens Hispana 23, 26, 5.
T. Tatius rex Sabinorum magni nominis 1, 10 eum conveniunt finitimorum legati ibid. arcem Romanam fraude occupat 1, 11, 6 Lavinii interficitur 1, 14, 2 cf. 1, 30, 6; 1 55, 2.
Taulantii Illyrii immunes 45, 26, 13.
Taurasini 40, 38, 3.
Tauriani in fidem Rom. redeunt 25, 1, 2.
Taurii ludi per biduum facti religionis causa 39, 22.
Taurini 5, 34, 8; 21, 38, 5 eorum bellum cum Insubribus 21, 39 eorum caput Hannibal expugnat ib. 4.
Tauropolus Diana 44, 44, 4.
Taurus mons finis constitutus regni Antiochi 37, 55, 5 P.; 38, 38, 4 Tauri vallis ibid.
Taurus flumen 38, 15, 7.
Taurus agrestis vaccam aeneam initam aspergit semine 41, 13, 2.
Taygetus 34, 28, 12.
Teanenses gens Apula sese dedunt 9, 20, 4.
Teanum urbs Apuliae 23, 24, 5.
Teanum Sidicinum 22, 57, 8; 26, 14, 9.
Teates gens Apula in dicionem veniunt 9, 20, 8.
Tecmon Molossidis urbs dedita 45, 26, 10.
Tectosagi Gallorum gens 38, 16, 12 Magaba montem occupant consule appropinquante 38, 19 eorum fraus 38, 25, 7 acie victi 38, 26—27 P.
Tegea urbs 34, 26, 9 ibi concilium Achaeorum 35, 27, 11; 38, 34, 5; 41, 20, 6.
Tegulae marmoreae a Q. Fulvio de Iunonis aede detectae iussu senatus restituuntur 42, 3, 2.
Tei 37, 12, 10 Antiochum adiuvant 37, 27, 3 a praetore vastantur 37, 28.
Telemnastus Cretensium dux 35, 29.
Telesia Samnii urbs ab Hannibale capta 22, 13 a Fabio recepta 24, 20, 5.
Telesinus Marii comes P. 88.
Tellenae Latinorum urbs capta 1, 33, 2.
Telluri se devovet P. Decius 8, 9, 8; 10, 28, 13 cf. Terra; Telluris aedes 2, 41, 12.
Telmessicus sinus 37, 16, 13.
Telmessium 37, 56, 4.
Telmessus 37, 56, 4 Romanis deditur 38, 39, 3 Eumeni datur 38, 39, 16.
Temenitis porta Tarentina 25, 9, 9.
Sex. Tempanius equitum decurio aciem Romanam consilio ac virtute restituit 4, 38, 2—5 in castra Rom. suos reducit 4, 39, 8 eius moderatio in consulem 4, 41 trib. pl. absens creatur 4, 42 eo auctore equites sibi centuriones praeficiunt ibid.
Tempe Thessaliae 32, 15, 9; 33, 10, 6; 33, 35, 7; 36, 10, 11; 39, 24, 14; 42, 54, 8; 42, 67, 6; 44, 6, 5—8 a consule occupata 44, 7.
Tempestas foeda prohibet castrorum oppugnationem 2, 62 certamen dirimit Hannibalis et Romanorum ante urbis moenia 26, 11, 2 P. tempestate Galli Delphos spoliantes perempti 40, 58, 3 Bastarnae obruti ib. 4 comitia Romae dirempta 40, 59, 5 tempestas in prodigium versa 40, 2, 1—3; 40, 45, 3 tempestates foedae 25, 7, 7.
Templum primum omnium Iovi Feretrio sacratum 1, 10, 7 ne quis iniussu senatus aut tribunorum pl. partis maioris dedicaret lex 9, 46, 7 consulis aut imperatoris est templum dedicare ibid. templa vovebantur in ipso discrimine proelii 10, 42, 7 omnium conditor ac restitutor Augustus Caesar 4, 20, 7 templis temperatur in diruenda Alba 1, 29, 6 templa Atheniensium a Philippo diruta 31, 26, 10 templis pagatim Attica ornata eximie ib. 11 duo in terris sanctissima, Delphis et Samothracae 45, 5, 11.
Tempsa colonia 34, 45, 4.
Tempsanus ager Bruttiis ademptus 34, 45, 4.
Tempyra Thraciae locus 38, 41, 4.
Tencteri, Germaniae gens, subacti P. 140.
Tendeba in Stratonicensi agro 33, 18, 4.
Tenedus 44, 28, 2.

Tensae 5, 41, 2 fori ornandi mos, cum tensae ducuntur 9, 40, 16.
Tenus insula 36, 21.
C. Terentillius Harsa trib. pl. rogat, ut quinqueviri creentur legibus de de imperio consulari scribendis 3, 9, 5 actionem differt ib. 13.
Terentina tribus 10, 9, 14 P.
L. Terentius legatus ad Antiochum 33, 35, 3.
Q. Terentius legatus ad Flaminium 21, 63, 12.
Q. Terentius Culleo captivus Carthagine a Scipione Romam reductus 30, 43, 11 eum triumphantem sequitur pilleatus 30, 44, 5 P. legatus Carthaginem it 33, 47, 7 praetor 38, 48, 4 peregrinam provinciam sortitur ib. 6 a senatu iubetur quaerere de pecunia ab Antiocho accepta nimis aequus aut iniquus Scipionibus 38, 55, 1—5 cf. 38, 60 in bona Scipionis quaestores mittit ib. 8 cf. 39, 3, 5 consulatum petit 39, 32, 8 legatus in Africam missus 42, 35, 7.
C. Terentius Istra praetor Sardiniam sortitur 40, 1, 2 triumvir coloniae 40, 29, 2.
L. Terentius Massiliota aed. pl. 31, 50 praetor sortitur Siciliam 38, 42, 6.
L. Terentius Massiliota trib. mil. Romam missus 40, 35, 3.
P. Terentius Tuscivicanus ex quinque legatis in Illyricum 45, 17, 4.
(Terentius) Varro Pompei legatus in Caesaris potestatem venit P. 110.
A. Terentius Varro missus ad custodiendum iter Aetolorum 37, 49, 7 praetor sortitur Hispaniam cit. 39, 38, 2 Corbionem expugnat 39, 42 proelia secunda cum Celtis facit 39, 56 ovans urbem intrat 40, 16, 11 legatus ad Gentium 42, 26, 7 ex decem legatis in Macedoniam 45, 17, 3.
C. Terentius Varro homo sordido loco natus 22, 25, 18 quaestura et duabus aedilitatibus postremo etiam praetura perfunctus ibid. cf. 22, 26, 3 suasor legis de aequando Minucii cum dictatore imperio ib. 4 cos. 22, 35, 2 eius multae ac feroces contiones 22, 38, 6 eum in insidias ruentem retinet collega 22, 42, 8 ad Cannas dissuadente collega signum proponit 22, 45, 5 clade accepta Venusiam perfugit 22, 49, 14 Canusium reliquias traducit 22, 54, 6 eius litterae ad senatum 22, 56 redeunti gratiae actae, quod de republica non desperasset 22, 61, 14 P nimis detegendo cladem contemptum Campanorum auget 23, 5, 2 ex Apulia accitus dictatorem dicit 23, 22, 11 prorogato imperio Apuliam tuetur 23, 25, 11 pro consule in Picenum agrum missus 23, 32, 19 ei prorogatur imperium 24, 10, 3 iterum prorogatur 24, 44, 5 a senatu in Etruriam mittitur 27, 24 Arretii legionem in praesidio habere iubetur ib. 6 pro praetore in Etruriam missus 27, 35, 2 legatus ad Philippum 30, 26, 4 in Africam 31, 11, 18 triumvir 31, 49, 6.
Terina urbs 8, 24, 4.
Termessus urbs 38, 15, 6.
Termessenses Isiondensium arcem expugnant 38, 15, 4.
Termestini, gens Hispana, subacti P. 54.
Terminalia 43, 11, 13; 45, 44, 3.
Terminus deus 1, 55, 3; 5, 54, 7.
Terra Mater 8, 6, 10 ei sive Telluri P. Decius se devovet 8, 9, 8; 10, 28, 13.
Terra Arpini campestri agro in ingentem sinum considit 30, 2, 12 terrae motus cf. motus.
Tesserarum ludus 4, 17, 3 tessera data militibus ad conveniendum 7, 35 ad armandum 9, 32, 4 cf. 27, 46; 28, 14, 7.
Testudo Romana ex ludicro Circensi ad belli usum versa 44, 9, 3 facta scutis supra capita sublatis continuatisque inter se 34, 39, 6 Gallorum structis ante se scutis confertorum 10, 29, 6 scutis super caput elatis Romani in urbem perrumpunt 10, 41, 14 cf. 31, 39, 14 testudines vineaeque in oppugnationibus urbium 5, 5, 6 testudini similis Peloponnesus 36, 32, 6.

Tetrachma trium fere denariorum argenti singula 34, 52, 6; 37, 46, 3.
Tetraphylia urbs 38, 1, 7.
Teus insula 37, 27, 3.
Teuticus princeps Illyriorum 44, 31, 9.
Teutoni Cimbris iuncti P. 67 a C. Mario victi et deleti P. 68.
Textilium ingens copia in praeda Macedonica 45, 33, 5.
Thabusion castellum 38, 14, 2.
Thapsus 29, 30, 5; 33, 48, 2 ibi Caesar Pompeianos vincit P. 114.
Thasus 39, 30, 3.
Thaumaci (sv. Thaumacus 32, 13, 14) a Philippo oppugnati 32, 4 eius oppidi situs ib. 3 vacuum oppidum captum 36, 14, 13.
Theaetetus praefectus classis Rhodiorum Romam missus legatus 45, 25, 7.
Theatrum ad Apollinis 40, 51, 3 iam exstrui coeptum Nasica auctore destruitur et populus stans ludos spectat P. 48 de gradibus in theatro equestri ordini adsignandis lex P. 49 cf. P. 140 Graecorum in theatro contiones 24, 39; 33, 28, 4 theatrum magnificum Tegeae aedificaturum pollicetur Antiochus 41, 20, 6.
Thebae Phthioticae 28, 7, 12; 32, 33, 16 urbis prodendae spes frustratur 33, 5 de ea disceptatio inter consulem et Phaeneam 33, 13, 7 cf. 33, 34, 7 emporium Thessalorum 39, 25, 9.
Thebae Boeotiae 33, 1 a praetore receptae 42, 63, 12 cf. 43, 17, 2 a Romanis dirutae P. 52.
Thebani discedunt a Persei societate 42, 43—44 nihil moventur Persei legatione 42, 46, 8.
Thebes campus Homeri carmine nobilitatus 37, 19, 7.
Theium oppidum 38, 1, 10.
Themistus Gelonis gener consiliorum Adranodori occiditur 24, 24, 4 cf. 24, 25 praetor fuerat 24, 26, 16.
Theodotus coniurationis in Hieronymum factae conscius torquetur 24, 5, 10 indicium ab consciis in insontem avertit ib. 12 Syracusas contendit rege occiso 24, 21, 4.
Theodotus princeps Passaronis civitatis favore Persei insignis 45, 26, 5 auctor desciscendi a Romanis ibid. eruptione facta occiditur ib. 9.
Theodotus adulescens nobilis Passarone auctor urbis dedendae 45, 26, 7.
Theodotus praeceptor Ptolemaei Pompei necis auctor P. 112 Pompei caput Caesari offert ibid.
Theogenes praefectus Persei 44, 32, 9.
Theondas Samothracum rex ad Perseum missus 45, 5, 6 ab eo corruptus pecunia ib. 12.
Theoxena Herodici filia Poridis uxor 40, 4, 1—5 liberis metuens persuadet, ut se ipsi interficiant ib. 13 P. in mare se praecipitat ib. 15 P.
Theoxenus Achaeorum dux 33, 18, 5.
Thermopylae ab Aetolis interclusae 28, 5, 8 terra Graeciam claudunt 31, 23, 12 ibi Pylaicum concilium 33, 35, 8 saltus describitur 36, 15, 6 unde dictae ib. 12 ab Antiocho munitae 36, 16 ibi Achaei victi P. 52.
Thesaurus sv. thensaurus publicus Messenae sub terra, saxo quadrato saeptus 39, 50, 3 thensauri Proserpinae spoliati 29, 8, 9; 31, 12 thesauri Gallici auri 6, 14, 11.
Thespiae 42, 43, 8.
Thespienses 36, 21, 5.
Thesproti adiuvant Romanos 43, 21, 4.
Thesprotius sinus 8, 24, 3.
Thessali 29, 12, 14 iis libertas cum Phthiotide data 33, 34, 7 auxilia mittunt Quinctio 34, 26, 10 Antiochi societatem spernunt 36, 9 de Philippo queruntur 39, 24, 6 apud legatos Romanos 39, 25 insimulati a Philippo 39, 26 obaerati 42, 5, 7 eorum res componit Ap. Claudius 42, 5, 8 concilium Larisae coram legatis Rom. 42, 38, 6 exigua auxilia Romanis mittunt 42, 55, 10 auxiliares Thessali ob egregiam operam laudantur 42, 60, 10.
Thessaliae campi opimi 31, 41, 7 a Philippo vastatur 32, 13, 5 ab Ae-

tolis ib. 10 ab Amynandro 32, 14 a Flaminino 32, 15 P. eius civitates liberatae et in meliorem formam redactae a T. Quinctio 34, 51, 4 sqq. ab Antiocho peragrata 36, 9—10 a consule 36, 14 ibi omnia turbat Perseus 42, 13, 9 ex ea legationes veniunt L. Paulo gratulantes 44, 46, 9 in Thessaliam progressus Mithridates P. 82 cf. P. 111.
Thessalonica 33, 19, 5; 39, 27; 40, 4, 9; 42, 67, 3 ibi navalia regia 44, 10 vastatur ib. 5 cf. 44, 28, 15 dedita L. Paulo 44, 45, 5 secundae Macedoniae regionis caput 45, 29, 9 Thessalonicae praefecti 44, 32, 6.
Thetideum Pharsaliae terrae 33, 6, 11.
Theudoria urbs 38, 1, 7.
Theuma Thessaliae vicus 32, 13, 12.
Thoas praetor Aetolorum 35, 12, 4 auctor decreti quo Antiochus in Graeciam vocatur 35, 33, 7 ad Chalcidem occupandam mittitur 35, 34, 5 infecta re domum redit 35, 38, 12 Hannibalem ambitionis apud Antiochum insimulat 35, 42, 6 de ratione belli a Phaenea dissidet 35, 45, 2 legatus ad Antiochum 36, 26 eum deposcunt Romani 37, 45, 17 cf. 38, 38, 18.
Thraces sv. Thraeces in exercitu Romano 37, 39, 12 Romanis advenientibus angustias obsident 38, 40, 7 cf. 38, 41, 12 eorum magna multitudo in Macedoniam traducta a Philippo 39, 24, 4 Maroneae caedem principum faciunt 39, 34, 2 a Philippo victi 39, 35, 4 iis bellum illatum a Philippo 39, 53, 12 cf. 40, 3, 4 obsides Philippo dant 40, 24, 3 Bastarnas repellunt 40, 58, 2 sqq. cum iis coniuncti 41, 19, 7 Thracum gentes aliquot societatem Rom. petunt 42, 19, 6 Thraces in exercitu Persei 42, 51, 5—7 feroces in acie 42, 59, 2 decepti a praefecto Amphipolis 44, 44, 4 cf. 45, 42, 6—9 a M. Minucio victi P. 65 C. Sentium vincunt P. 70 Macedoniam vastant P. 74. 76. 81. 82 victi a Sylla P. 83 ab Ap. Claudio P. 91 cf. P. 92 subacti P. 97 cum iis bellum P. 103 M. Brutum vincunt P. 122 domiti P. 140.
Thrasippus Persei praefectus 42, 51, 4.
Thraso Hieronymi familiaris ad societatem Rom. tendit 24, 5, 8 falso crimine damnatus poenam dat ib. 13.
Thrasymennus lacus P. 22 cf. Trasumennus.
Thrausi Thraecum gens 38, 41, 6.
Thronium a Philippo captum 28, 7, 12 ibi colloquium inter Philippum et Quinctium 32, 36, 3 cf. 33, 3, 6; 35, 37, 7.
Thuriae (sv. Thurii) a Graecis captae, Sallentinis a Romanis restitutae 10, 2, 1—2 cf. 9, 19, 4; 25, 15, 9; 27, 1, 14.
Thurini a Romanis adiuti P. 11 eorum obsides Roma fugere conati caeduntur 25, 7, 14 ad Hannibalem deficiunt 25, 15, 6 sqq. oriundi ex Achaia ib. 7 cf. 26, 39, 18; 37, 26, 5.
Thurrus sv. Turrus regulus Celtiberorum cum Graccho societatem iungit 40, 49, 4 sqq.
Thyatira urbs 37, 8, 7; 37, 37, 6 deditur Romanis 37, 44, 4.
Thyrium Acarnaniae urbs 36, 11, 10; 36, 12, 7 ibi concilium Acarnanum 43, 17, 7.
Thyrienses portas claudunt Antiocho 36, 12, 8.
Thyrsis Stuberaeus Demetrium occidit 40, 24, 7.
Q. Tiberilius centurio dignum se ducit corona murali 26, 48, 6.
Tiberinus pater 2, 10, 11.
Tiberinus Capeti filius, rex Albae, nomen dedit Tiberi fluvio 1, 3, 8.
Tiberis antea Albula nominatus 1, 3, 5 a Tiberino rege dictus ib. 8 eum transeunt Etrusci 2, 51, 2 trans Tiberim habitare iubentur Veliterni 8, 14, 6 Privernates senatores 8, 20, 9 insula Tiberis quomodo orta sit 2, 5, 4 in insula Tiberis Aesculapii aedes exstructa P. 11 gelida hieme innavigabilis 5, 13 circum inrigat 7, 3 agros inundat 1, 4, 4; 4, 49, 2; 24, 9, 6; 26, 24, 7

abundat aqua 30, 38, 10; 35, 9, 2 cf. 35, 21, 5; 38, 28, 4.
Tibicines quintae classi adscripti 1, 43, 7 avidum ferme vini genus 9, 30, 8 prohibiti in Iovis aede vesci, quod antiquitus traditum erat, Tibur confugiunt ib. 5 vino sopiti deportantur Romam ib. 9 iis permissum, ut quotannis cum cantu ac licentia per urbem vagarentur ib. 10 vescendi illud ius restitutum iis qui sacris praecinerent ibid. Latini relicti Romae arte ludicra remota F. 14 h.
Tibur 7, 11, 7; 9, 30, 5; 22, 11, 3; 30, 44, 4.
Tiburtibus bellum indictum 7, 9, 2 cum Gallis victi 7, 11, 7 pro portis Romae fusi 7, 12, 4 cum iis bellum 7, 17, 2 cf. 7, 18, 2 ad deditionem pugnatum 7, 19 tuentur Pedanos 8, 12, 7 cf. 8, 13, 4 victi ib. 6 agro multati 8, 14, 9 tibicines Romanos Romam revehunt 9, 30, 9.
Tichius Thermopylarum cacumen 36, 16, 11.
Ticinus fluvius 5, 34, 9; 5, 35, 2 ad eum occurrunt Hannibal et Scipio 21, 39, 10 ponte iunctus 21, 45 ad Ticinum proelium equestre 21, 47, 3.
Tifata mons a Samnitibus occupatus 7, 29, 6 cf. 23, 36; 32, 7, 3.
Tifernum oppidum 9, 44, 6; 10, 14, 6.
Tifernus mons 10, 30, 7.
Tigillum sororium 1, 26, 13.
Tigranes Armeniae rex P. 97 cum Mithridate victus P. 98 ei bellum infert Phrahates P. 100 bellum gerit cum Tigrane filio ibid. Pompeio se dedit et amissis aliquot provinciis restituitur P. 101.
Tigranes bellum gerit adversus patrem P. 100.
Tigurini Galli L. Cassium caedunt P. 65.
Timarum castellum Thessaliae 32, 14, 3.
Timasicrates Rhodius 37, 14, 3.
Timasitheus Liparensium princeps legatos Rom. a piratis captos sospites restituit 5, 28, 3 cum eo hospitium publice factum ib. 5.
Timavi lacus 41, 1, 2.
Timocrates Pellenensis Argorum praefectus 34, 29, 14 ob clementiam emissus data fide 34, 40, 7.
Timon princeps Thebanus 33, 5.
Timon Lydiae praefectus 42, 67, 2.
Tirones ut adsuescant signa sequi, saepius decurrunt milites 23, 35, 6 ab sedecim annis a Philippo scripti 33, 3, 4.
Tisaeum mons altus 28, 5, 17.
Tisippus Aetolus crudelitatis in principes Aetolorum accusatur 45, 28, 7.
Tiso Patrensis praefectus classis Achaeorum 35, 26, 7.
Tithronon Doridis parvum oppidum Philippus capit 28, 7, 13.
Titienses equitum centuria a Tito Tatio appellata 1, 13, 8.
C. Titinius trib. pl. 35, 8, 9.
L. Titinius trib. m. c. p. 5, 12, 10 iterum 5, 18, 2.
M. Titinius trib. pl. 3, 54, 13.
M. Titinius mag. eq. 10, 1, 9.
M. Titinius trib. pl. 35, 8, 9.
P. Titinius legatus 31, 21, 9.
Sex. Titinius trib. pl. 4, 16, 5.
M. Titinius Curvus praetor 40, 59, 5 cf. 41, 5, 7 ei prorogatur imperium in Hispania 41, 15, 11 avaritiae reus ab Hispanis fit 43, 2, 6.
Titium atrium 39, 44, 7.
Titurius legatus Caesaris a Gallis caesus P. 106.
Toga praetexta ab Etruscis sumpta 1, 8, 3 purpuream praetextam quinam gestare soliti sint 34, 7, 1—3 cf. 10, 7, 9 praetextae habendae ius triumviris epulonibus concessum, cum pontifices haberent 33, 42, 2 toga praetexta indutus, qui se devovet pro exercitu 8, 9, 5 togae praetextae et purpureae Masinissae dono datae 31, 11, 11 picta 10, 9, 7 Masinissae a Scipione data 30, 15, 11 purpurea Syphaci dono missa 27, 4, 8 cf. 31, 11, 11 candida 39, 39, 2 virilis 26, 19, 5.
Toletum 35, 7, 8 parva urbs, sed munita ad Tagum 35, 22, 8 capta ibid. cf. 39, 30, 2.
Tolistobogii Gallorum gens 38, 15, 15; 38, 16, 12 appropinquante consule Olympum petunt 38, 19 a Ro-

manis loco deiecti 38, 20—21 castris expulsi 38, 22—23 P.
Lar Tolumnius Veientium rex Fidenates iubet legatos Rom. interficere 4, 17, 2 occiditur et spoliatur 4, 19, 5 P.
Tonitru in occipiendo magistratu vitio creatum demonstrat 23, 31, 13.
Tormenta bellica multa invenit Archimedes 24, 34, 2.
Torone urbs 44, 12, 8 ad Toronen portus 45, 30, 4.
Toronae promunturium 31, 45, 15 cf. 44, 12, 8.
Toronaicum mare 44, 11, 2.
Torquatus cognomen T. Manlio inditum 7, 10, 13.
Torquis Gallo interfecto detractus Torquati cognomen T. Manlio addit 7, 10, 11—13 aureus magni ponderis Iovi donum in aede positus 33, 36, 13 in praeda Gallica magna torquium vis 33, 36, 13; 36, 40, 12.
Trabea 1, 41, 6.
Tragoedia primum ad scaenam data F. 11 a.
Tragula teli genus 21, 7, 10; 24, 42, 2.
Trahi ex Africa gens 33, 18, 3.
Tralles Illyriorum genus 27, 32, 4; 31, 35; 33, 4, 4 in exercitu Rom. 37, 39, 10 in exercitu Antiochi 37, 40, 8.
Tralles Asiae urbs Romanis deditur 37, 45 Eumeni datur 38, 39, 16.
Transfugae ad duo milia hominum verberati ac securi percussi 24, 30, 6 septuaginta Numidae, cum exploratores essent, supplicium dant 26, 12, 9 nominis Latini qui erant, securi percussi, Romani in crucem sublati 30, 43, 13 Italici in exercitu Philippi 32, 23, 9 cf. 24, 45, 2; 27, 17, 11 vd. perfugae.
Trasumennus lacus insidiis natus 22, 4, 2 ad eum clades Flaminii 22, 4 sqq. cf. Thrasymenus P. 22.
M. Trebellius Fregellanus 43, 21, 2.
Trebia fluvius 21, 28, 4 ad eum Scipio stativa munit ib. 7 eius descriptio 21, 54 ad Trebiam clades 21, 54—56.
Trebium Romanis ademptum a Coriolano 2, 39, 4.
Trebianus ager 23, 14, 13.
Trebius nobilis Compsanus 23, 1 cf. Statius Trebius.
C. Trebonius trib. pl. legem fert de provinciis Pompei etc. P. 105 M. Catonem in vincla ducit ibid. Caesaris legatus Massiliam obsidet P. 110 ex interfectoribus Caesaris P. 116.
Cn. Trebonius trib. pl. 5, 11.
M. Trebonius trib. m. c. p. 6, 21.
[T.] Trebonius legatus 10, 40, 7.
L. Trebonius Asper trib. pl. rogat, ut qui plebem tribunos roget, is usque eo roget, dum decem tribunos faciat 3, 65, 3 inde Asperi cognomen accipit ib. 4.
Trebula urbs recepta a Fabio 23, 39, 6.
Trebulanis civitas data 10, 1, 2.
C. Tremellius decemvir agro dividendo 42, 4, 4.
Cn. Tremellius trib. pl. 45, 15, 9.
Cn. Tremellius praetor poena multatus, quod cum pontifice max. iniuriose contenderat P. 47.
L. Tremellius quaestor Pseudophilippum caedit P. 53.
Cn. Tremellius Flaccus quaestorius ad Attalum missus 29, 11, 3 aed. pl. 30, 26, 11 praetor ibid. Siciliam sortitur 30, 27, 8.
Tresviri 32, 2, 6 cf. triumviri.
Treveri Galli P. 106 a Caesare victi P. 107.
Triarii 2, 47, 5; 7, 23, 7 veterani milites 8, 8, 8 ad triarios rem redisse, cum laboratur, proverbio increbuit ib. 11.
C. Triarius Luculli legatus victus a Mithridate P. 98.
Tribunal praetoris 27, 50, 9 imperatoris in castris 28, 27, 15 cf. 31, 29, 9; 45, 29, 2 tribunalia in urbe ad piscinam publicam posita 23, 32, 4.
Tribunus Celerum populum convocat 1, 59, 7.
Tribuni militum decem creantur a militibus seditiosis 3, 51, 6 decem ab altero exercitu ib. 9 ex iis duo delecti, qui summae rerum praeessent ib. 10 partim populi suffragio

23, 3 et 8; 42, 21, 4 triumphus sine militibus 28, 9, 10; 37, 46, 6 navalis primus actus a Duillio P. 17 navalis sine captivis et spoliis 45, 42, 2 triumphus Camilli clarior quam gratior 5, 23, 6 in triumpho centum viginti elephanti et tredecim duces ducti P. 19 magnificus Marcelli 26, 21, 7 clarissimus P. Scipionis 30, 44, 2 P. trium dierum Flaminini 34, 52, 4 nobilis L. Scipionis 37, 59, 2 L. Pauli 45, 50 quattuor dierum C. Caesaris F. 43 t.

Triumviri coloniae deducendae 4, 11, 5; 5, 24, 4; 6, 21, 4 in triennium creati 32, 29, 4 agro adsignando 21, 25, 3 colonis adscribendis 31, 49, 6; 32, 2, 6 agro dividendo a Ti. Sempronio creati P. 58 mensarii ob argenti penuriam facti 23, 21, 6; 24, 18, 12 aurum in publicum collatum accipiunt 26, 23, 8 capitales iubentur a senatu religiones externas ritusque novos prohibere 25, 1, 10 carceris diligentiorem curam habere 32, 26, 17 coetus nocturnos et incendia prohibere 39, 14, 10 dilectui habendo 25, 5, 6 sacris conquirendis donisque persignandis et aedibus reficiendis 25, 7, 5 epulones 33, 42, 2 cf. epulones; reipublicae constituendae in quinquennium creati P. 58.

Trocmi Gallorum gens 38, 16, 11; 38, 19, 2 victi 38, 26—27 P.

Trogilorum portus Syracusis 25, 23, 10.

Troia capta 1, 1 cf. 5, 4, 11.

Troia ad sinum maris Adriatici 1, 1, 3.

Troia in agro Laurenti 1, 1, 5.

Troiani 1, 1 cum Aenea profugi ad intimum Adriatici maris sinum appellunt ib. 3 cf. Latini.

Troilum Etruriae oppidum captum 10, 46, 10.

Tromentina tribus 6, 5, 8 P.

Trophonius Iupiter Lebadiae 45, 27, 8.

Q. Tubero cf. Q. Aelius.

Tubicines cf. Tibicines.

Tuccia Vestalis incesti damnata P. 20.

M. Tuccius aed. cur. 35, 41, 9 praetor sortitur Apuliam et Bruttios 37, 2 propraetor 37, 50, 13 triumvir coloniae 39, 23, 4.

Tulliae Servi regis filiae duae nubunt duobus Tarquiniis 1, 46, 5 maior obit ib. 9 minor marito sublato cum L. Tarquinio nuptiis iungitur ibid. maritum ad capessendum regnum stimulat 1, 47 per corpus interfecti patris carpentum agit 1, 48, 5 P. domo profugit 1, 59, 13.

Tullianum 29, 22, 10.

Tullii nobiles Albani in patres lecti 1, 30, 2.

Servius Tullius cf. Servius.

M'. Tullius cos. 2, 19.

Sex. Tullius, qui septimum iam primum pilum ducebat, pro exercitu a dictatore pugnam petit 7, 13 stricto gladio in hostes ducit 7, 16, 5.

M. Tullius Cicero auctor Livii P. 70 industria sua Catilinae coniurationem eruit P. 102 in exilium missus lege a P. Clodio lata P. 103; F. 28 p cum ingenti Italiae gaudio revocatus P. 104; F. 28 q Pompeio victo in castris remanet vir nihil minus quam ad bella natus P. 111 proscriptus necatusque P. 120 eius caput in rostris positum ibid. cf. F. 27 eius exitus describitur F. 48 et v; Livii de eo iudicium F. 49.

Q. (Tullius) Cicero legatus Caesaris ab hostibus obsessus a Caesare liberatur P. 106.

Tullus Hostilius Hostili nepos rex creatur 1, 22 bellicosus et ferocior Romulo ib. 2 Albanis bellum indicit ib. 5 in agrum Albanum impetum facit 1, 23, 4 cum Mettio Fuffetio colloquitur ib. 6 ei imperat, ut iuventutem in armis habeat 1, 26 duumviros facit ib. 5 clemens legis interpres Horatio auctor est provocandi ib. 8 Fidenates Veientesque vincit 1, 27 duodecim Salios fanaque Pavori et Pallori vovet ib. 7 Mettium ob perfidiam supplicio afficit 1, 28, 10 Albanorum civitatem cum Romana iungit, Albam diruit 1, 29 P. Caelium urbi addit 1, 30 eam sedem regiae capit

ibid. principes Albanorum in patres legit, curiam Hostiliam facit ib. 2 equitum decem turmas ex Albanis legit, legiones auget ib. 3 Sabinis bellum indicit ib. 4 eos devincit ib. 9 morbo implicitus superstitionibus obnoxius fit 1, 31, 6 fulmine ictus cum domo conflagrat ib. 8 regnaverat annos duo et triginta ibid.
Tumultus 34, 56, 11.
Tunicae binae ab Etruscis in militem exactae 9, 41, 7 militiae praemia 10, 30, 10 purpurea dono missa Syphaci 27, 4, 8 palmata 10, 7, 9 Masinissae donatur 30, 15, 11; 31, 11, 11.
Turda oppidum Hispanorum 33, 44, 4.
Turdetani finitimi Saguntinorum cum his certamina serunt Hannibale concitante 21, 6 a Romanis subacti, urbs deleta 24, 42, 11 deficiunt ad Romanos 28, 15, 15 omnium Hispanorum maxime imbelles 34, 17 victi Celtiberos conducunt ib. 4.
Turdetania 28, 39, 11 a Scipione deleta ibid. cf. 34, 16, 8.
Turduli gens Hispaniae 28, 39, 8; 34, 17, 4.
Turmae equitum decem ex Albanis lectae 1, 30, 3.
Turnus Rutulorum rex 1, 2 victus bello Aeneae Latinisque illato ib. 2 ad Mezentium confugit ib. 3.
Turnus Herdonius cf. Herdonius.
Turribus reficiendis quinque viri creati 25, 7, 5.
Turrus sv. Thurrus regulus Celtiberorum cum Graccho societatem iungit 40, 49, 4 sqq.
Tus ad supplicationes publice praebitum 10, 23, 2.
Tusci 1, 55 cum iis foedus renovatum ibid. ex Tuscis frumentum venit Romam 2, 34, 5 cf. Etrusci.
Tusculanum villa F. 48.
Tusculanus ager 3, 7, 3; 3, 31, 3 colles Tusculani 3, 8, 6.
Tusculani opem ferunt Romanis 3, 18, 4 iis gratiae actae ib. 10 Volscos inermes opprimunt 4, 10, 5 eos publice adiuvant 6, 25 pace constanti vim Romanam arcent ib. 6 pacem Romanam impetrant 6, 26, 8 paulo post civitatem ibid. 6, 36, 2 crimen rebellionis in paucos auctores vertunt et civitatem servant 8, 14, 4 supplices Romam veniunt Flavia rogatione accusati 8, 37, 8 veniam impetrant ib. 10.
Tusculum 2, 15, 7 occupatum ab Aequis a Q. Fabio liberatur 3, 23, 4 praeter arcem a Latinis capitur 6, 33, 7 liberatur a Romanis ib. 12 a Veliternis obsessum 6, 36 cf. 26, 9, 12; 27, 4, 12; 37, 3, 3; 41, 16, 6.
Tuscum mare, apud Graecos Tyrrhenum 5, 33, 7.
Tuscus vicus unde dictus 2, 14, 9; 27, 37, 15; 33, 26, 9.
Tutia flumen 26, 11, 8.
Tutomotulus Salluviûm rex ab Allobrogibus recipitur profugus P. 61.
Tutoris optio 39, 19, 5.
Tycha Syracusarum regio 24, 21, 7 instar urbis 25, 25, 5.
Tymbres fluvius 38, 13, 8.
Tyndareum 36, 2, 11.
Tynes urbs Africae a Scipione occupata 30, 9, 10; 30, 36, 9.
Tyrannis 24, 22, 9 de ea dictum Dionysii ibid.
Tyrii conditores Carthaginis 33, 49, 5 cf. 35, 48, 6.
Tyrrhenum mare 5, 33, 7.
Tyrus 33, 49, 5.
Tyscos vicus 38, 18.

Vacatio 7, 28, 3 sine vacationibus dilectus habitus ibid. quinquenni decreta Praenestinis 23, 20, 2 sacrosancta colonorum maritimorum 27, 38, 3 vacationem navalem frustra rogant coloni 36, 3, 4.
Vaccaei ab Hannibale infestati urbes amittunt 21, 5, 5 proelio victi a Romanis 35, 7, 8 iterum victi 40, 50, 6 subacti P. 41 a Lucullo cos. victi P. 48 M. Lepidum fugant P. 56 coniugibus trucidatis se ipsi interimunt P. 57 cf. F. 19.
Vacci prata 8, 19, 4 cf. Vitruvius Vaccus.
Vacunae aedes 24, 10, 9.
Vades publici 3, 13, 8 vel qui v

dare possent in carcerem coniecti 25, 4, 11.
Vadimonis lacus 9, 39, 5.
Valentia urbs Hispaniae P. 55.
C. Valerius trib. m. c. p. 6, 36, 3.
C. Valerius flamen dialis praeturam petit 39, 39, 2 praetor sortitur peregrinam provinciam 39, 45, 4.
C. Valerius legatus ad Perseum 42, 6, 5.
L. Valerius quaestor perduellionis 2, 41, 11 cos. 2, 42, 7 invisus plebi quam ob rem ibid.
L. Valerius cos. 2, 61 Aequorum agrum vastat 2, 62, 2 ad praesidium urbis relictus 3, 5, 3.
L. Valerius interrex 5, 17, 4.
L. Valerius legatus Delphos missus 5, 28, 2.
L. Valerius mag. eq. 5, 48, 5.
L. Valerius mag. eq. 8, 18, 3.
L. Valerius trib. pl. de lege Oppia abroganda fert 34, 1, 2 pro rogatione verba facit 34, 5.
M. Valerius fetialis 1, 24, 6.
M. Valerius Volesi filius dictator 2, 30, 5 eius edictum de nexis ob aes alienum ib. 6 Sabinos fundit 2, 31, 2 triumphat ib. 3 ei sella curulis data in circo ibid. dictatura se abdicat ib. 10.
M. Valerius augur moritur 3, 7, 6.
M. Valerius Volesi nepos quaestor perduellionis 3, 25, 3 cos. 3, 31.
M. Valerius mag. eq. 7, 12, 9.
M. Valerius cos. 9, 28, 7 legatus egregie pugnat 9, 40, 21 quartum praetor 9, 41.
M. Valerius legatus L. Aemilii Pauli 40, 27, 3.
M. Valerius 45, 16, 5.
M. Valerius cos. F. 28 o.
M'. Valerius M. filius Volesi nepos dictator secundum quosdam 2, 18, 6.
P. Valerius cos. 2, 52, 6.
Q. Valerius cos. F. 11 a.
T. Valerius cos. 8, 18 Flaccum alii annalium auctores, alii Potitum nominant ib. 2.
Valerius Antias Livii auctor 3, 5, 13; 4, 23, 2; 25, 39, 14 mentiendi nullum modum facit 26, 49, 3 cf. ib. 5 immodice auget numerum 30, 19, 11 cf. 28, 46, 14; 29, 35, 2; 30, 3, 6; 30, 29, 7; 32, 6, 5; 33, 10, 8; 33, 30, 8 et 10; 33, 36, 13; 34, 10, 2; 34, 15, 9; 35, 2, 8; 36, 19, 12; 36, 36, 4; 36, 38, 6 rumoris cuiusdam de Scipionibus auctor 37, 48 cf. 37, 60, 6; 38, 23, 8; 38, 50, 5; 38, 55, 8; 39, 22, 9; 39, 41, 6; 39, 43; 39, 52; 39, 56, 7; 40, 29, 8; 41, 27, 2; 42, 11; 44, 13, 12; 45, 40.
L. Valerius Antias 23, 34, 9.
M. Valerius Corvus tribunus mil. Gallum ferocem adiuvante corvo obtruncat 7, 26, 5 P. inde ei Corvo cognomen inditum ib. 12 P. decem bubus et corona aurea donatur ib. 10 tres et viginti annos natus cos. creatur ib. 12 iterum 7, 27, 5 Antiates vincit, Satricum incendit ib. 7—8 tertium cos. 7, 28, 10 eius oratio ad milites 7, 32, 5 Samnites fundit ad montem Gaurum 7, 33, 15 ad Suessulam 7, 37, 4 triumphat 7, 38, 3 dictator milites seditiosos patriae restituit 7, 40 P. interrex 8, 3, 5 cos. quartum Cales capit 8, 16, 10 triumphat ib. 11 interrex 8, 17, 5 iterum interrex 9, 7, 15 Corvinus cognomen 7, 40, 3.
M. Valerius Falto quaestorius ad Attalum legatus 29, 11, 3 aed. cur. 30, 26, 6 praetor sortitur Bruttios 30, 40, 5 propraetor in Sardiniam missus 31, 8, 9.
Valerius Flaccus tribunus mil. 25, 14, 6.
C. Valerius Flaccus flamen dialis inaugurari cogitur curionem max. plebeium 27, 8, 4 ob luxuriosam adulescentiam flamen captus erat ib. 5 ius repetit introeundi senatum ib. 7 sqq. aed. cur. 31, 50, 7.
L. Valerius Flaccus mag. eq. 9, 7, 14.
L. Valerius Flaccus C. Flacci frater 27, 8, 5 aed. cur. 31, 4, 5 legatus equitibus praeest 31, 21, 8 praetor 31, 49, 12 pro fratre aedile iurat 31, 50, 8 Siciliam sortitur 32, 1, 2 pontifex suffectus 33, 42, 5 cos. 33, 42, 7 Italiam sortitur 33, 43, 5 Boiorum manum fundit 34, 22 Dorulatum Gallorum ducem proelio vincit 34, 46 legatus in Rhoduntiam missus 36, 17 cf. 36, 19 et 36, 22, 7 cum

Aetolis legatis Hypatam missus de pace concilianda 26, 27, 3 censuram petit 37, 57, 10 commendatus a Catone censor cum eo fit 39, 41, 4 cf. 39, 42, 5 molem ad Neptunias aquas facit 39, 44, 6 moritur 40, 42, 6.
L. Valerius P. F. Flaccus triumvir coloniae 37, 46, 11.
L. Valerius Flaccus cos. missus, ut Syllae succederet, a Fimbria occiditur P. 82.
L. Valerius Flaccus princeps senatus efficit, ut legati de pace ad Syllam mittantur P. 83.
P. Valerius Flaccus legatus in Hispaniam et Africam missus 21, 6, 8 cf. 21, 11.
P. Valerius Flaccus legatus Marcelli 33, 16, 13 naves mittit ad legatos hostis capiendos 23, 34, 4 captos Romam mittit ib. 8 explorare de bello Macedonico iubetur 23, 38, 9 legatus Laevini 24, 40, 5 eius sententia in senatu 26, 8, 6.
T. Valerius Flaccus 8, 18, 2 cf. T. Valerius.
Valerius Laevinus cos. parum prospere adversus Pyrrhum pugnat P. 13.
C. Valerius Laevini filius pro Aetolis deprecatur 38, 9, 8 cf. 38, 10, 2.
C. Valerius Laevinus praetor sortitur Sardiniam 40, 44, 7 cos. suff. 41, 17, 6 legatus in Graeciam 41, 25, 5 in senatu refert 42, 17 censuram petit 43, 14.
C. Valerius Laevinus praetor sortitur Galliam 41, 8, 3.
M. Valerius Laevinus practor iterum 23, 24, 4 peregrinus praetor 23, 30, 18 in Apuliam missus 23, 32, 16 Macedonum legatos comiter excipit ab iis deceptus 23, 33, 6 tria Hirpinorum oppida recipit 23, 37, 12 ei prorogatur imperium ad Brundisium 24, 10, 4 Livium mittit ad Tarentum custodiendum 24, 20, 13 cum classe contra Philippum profectus Oricum recipit 24, 40, 6 cf. P. 24 ei Graecia provincia prorogatur 24, 44, 5 iterum 25, 3, 6 tertium 26, 1, 12 cos. creatur 26, 22, 13 amicitiam cum Aetolis iungit 26, 24 P. Zacynthum praeter arcem capit et Oeniadas Nasumque ib. 15 morbo implicitus serius spe Romam venit 26, 26, 4 Campanos poenam deprecaturos secum ducit Romam 26, 27, 15 de se in senatu refert 26, 28 ei Italia evenit provincia 26, 29 permutatione facta Siciliam accipit ib. 9 patres iubet omne aurum in publicum conferre ad remiges parandos 26, 36 Syracusis res componit 26, 40 Agrigentum recipit ib. 13 et alia oppida ib. 14 Siciliam pacat ib. 18 Romam vocatus ad comitia habenda 27, 4, 3 senatum habet 27, 5, 2 M. Valerium Messalam dictatorem dicere vetatur a senatu ib. 15 Roma clam abit ib. 18 ei prorogatur imperium 27, 22, 9 Africa vastata prospere confligit cum classe Punica 27, 29, 7 Carthaginiensi agro vastato classem hostium fugat 28, 4, 6 Arretium ducit 28, 46, 13 legatus in Asiam ad Attalum 29, 11, 3 senatum admonet de pecunia privatis reddenda 29, 16 eius in senatu sententia 30, 23, 5 pro praetore in Macedoniam missus 31, 3, 3 eius mortis causa ludi funebres a P. et M. filiis facti 31, 50, 4.
M. Valerius Laevinus praetor peregrinus 39, 56, 5; 40, 1, 2.
M. Valerius Laevinus legatus in exercitu 42, 58, 12.
M. Valerius Maximus trib. m. c. p. 5, 14, 5 iterum 5, 24.
M. Valerius Maximus censor 9, 43, 25 dictator 10, 3, 3 Marsos vincit ib. 4 Etruriam uno proelio de- 10, 5, 12 triumphat ib. 13 cos legem de provocatione te sancit 10, 9, 3 (Murena cos. cos. suff. 10, 11, 4 Etruriam va ib. 6.
[M.] Valerius Maximus censor P..
M. Valerius Messala praefectus cl. sis escensionem facit in Africa. 27, 5, 8 eum dictatorem dicturu erat Laevinus ib. 15.
M. Valerius Messala praetor 34, 54, 2 peregrinam provi 55, 6 consulatur 47, 7 cos. 38, 35 ei

obtingit ib. 9 nihil memorabile gerit 32. 42 legatus in Graeciam 41. 22. 3 decemvir sacrorum 42. 28. 13.
M. Valerius, Messala P. 122 cos. F. 51 x.
C. Valerius Potitus trib. m. c. p. 4, 49 cos. 4, 53 arcem Carventanam recipit ib. 9 militum in eum ira ib. 11 trib. m. c. p. 4, 57, 12 tertio trib. m. c. p. 4, 61, 4.
L. Valerius Potitus in decemviros acriter invehitur 3, 39, 2 et 3, 41 ad eum Appius iubet lictorem accedere 3, 41, 3 Appiura de foro pellit 3, 49, 5 cum Horatio missus ad plebem in sacrum montem 3, 53 cos. 3, 55 leges fert cum collega populares ibid. Aequos Volscosque adoritur 3, 60 suos hortatur 3, 61 hostes fundit ib. 9 populi iussu triumphat 3, 63, 11 cf. 4, 6, 7.
L. Valerius Potitus trib. m. c. p. 4, 49, 7 iterum 4, 58, 6 tertium 5, 1, 2 quartum 5, 10 quintum 5, 14, 5.
L. Valerius Potitus cos. 5, 31, 2 de Aequis triumphat ib. 4.
L. Valerius Potitus interrex 5, 31, 8.
L. Valerius Potitus interrex 6, 5, 6.
P. Valerius Potitus trib. m. c. p. 6, 6, 3 iterum 6, 18 tertium 6, 27, 2 quartum 6, 32, 3 quintum 6, 36, 3 sextum 6, 42, 3.
T. Valerius Potitus 8, 18, 2 cf. T. Valerius.
L. Valerius Publicola trib. m. c. p. 5, 26, 2 iterum 6, 1, 8 tertium 6, 5, 7 quartum 6, 21 quintum 6, 27, 2.
M. Valerius Publicolae frater cos. 2, 16 cum collega de Sabinis triumphat ibid. spectatae virtutis vir 2, 18, 7 in proelio ad Regillum caeditur 2, 20, 3.
M. Valerius Publicola cos. 7, 17, 13 iterum 7, 19, 6.
M. Valerius Publicola P. 122.
P. Valerius Publicola Volesi filius 1, 58, 6 cos. 2, 2, 11 adiutor Bruti in regibus exigendis ibid. pedites ducit 2, 6, 6 triumphans Romam redit 2, 7, 3 collegae funus facit ib. 4 ei invidia oritur ib. 5 summissis fascibus in contionem escendit ib. 7 leges fert, quae popularem reddunt 2, 8 de provocatione (L. Valerius P. 2, ib. 2 inde cognomen cepit Publicolae ibid. ad Veientium bellum profectus ib. 6 iterum cos. ib. 9 praedatores caedit 2, 11, 10 tertium cos. 2, 15 quartum cos. 2, 16, 2 princeps belli pacisque artibus moritur et de publico efferur ib. 7 eum matronae lugent ibid.
P. Valerius Publicola interrex 3, 3, 2 cos. 3, 15 eius oratio ad populum 3, 17, 2 pugnam ciens in Capitolio interfectus 3, 18, 8 in eius domum plebs quadrantes iactasse fertur ib. 11.
P. Valerius Publicola cos. 7, 21, 4 praetor 7, 23, 3 dictator 7, 28, 8.
P. Valerius Publicola mag. eq. 8, 17, 6.
C. Valerius Tappo trib. pl. 38, 36, 7.
L. Valerius Tappo praetor 35, 10, 11 Siciliam sortitur 35, 20, 8 pro praetore retinetur 36, 2, 11.
L. Valerius C. F. Tappo triumvir coloniae 37, 46, 11.
Valetudinis excusandae verba solita si quis honorem recusabat 6, 22, 7 valetudinis publicae causa supplicatio 40, 37, 3; 42, 2, 7.
Vallum Macedonum et Romanorum comparatum 33, 5, 5.
Vardei Illyrii subacti P. 56.
Vareia Hispaniae urbs F. 19.
P. Varenus praetor a Spartaco victus P. 95.
Vasa in formula fetialis 1, 24, 5 argentea in cella Iovis posita 10, 23, 12 argentea centum pondo, aurea viginti pondo Attalo dono data 35, 23, 11 aurea quingentûm pondo ab Antiocho missa censoribus traduntur, ut in templis, quibus ipsis videretur, ponerent 42, 6, 7 et 11 argentea et aurea caelata in praeda Scipionis 37, 59, 5 ingens vis in praeda L. Aemilii Pauli 45, 33, 5 aenea et argentea in praeda Gallica 36, 40, 11—12.
Vascones Hispaniae gens F. 19.
Vates 1, 45, 5 ex Etruria acciti 1, 55, 6 vatum et sacrificulorum multitudo SCto ab urbe removetur 25, 1, 8—10.
Vaticanus ager 10, 26, 15.
P. Vaticanus cos. F. 33 s.

Vaticinium de Caesaris victoria F. 33 vaticinii libri 25, 1, 12.
P. Vatinius praetor P. 105 exercitum Bruto tradit P. 118.
Vecilius mons 3, 50.
Vectigalia sub nutu atque arbitrio censorum 4, 8, 2 vectigal novum ex salaria annona 29, 37, 3 magna ex ferrariis argentariisque Hispaniae instituta a Catone 34, 21, 7 multa instituta a censoribus 40, 51, 8 vectigal dimidium eius, quod pependissent regi, Macedonibus impositum 45, 29, 11 ingens ex metallis Macedonicis 45, 18, 3 vectigalia summis pretiis locata 39, 44, 7 de eorum locatione contentio inter censores et publicanos 43, 16, 2 sqq. vectigal annuum censoribus in opera publica decretum 40, 46, 16 dimidium ex vectigalibus censoribus ad opera publica attributum 44, 16, 9 vectigal Campanus populus equitibus suis pendere iubetur 8, 11, 16 vectigalia Poenorum 33, 46, 8.
Vectones sv. Vettones, Hispaniae populus, proelio victi 35, 7, 8 magnas copias auxilio mittunt Toletanis 35, 22, 8.
Vediovi aedem dedicat L. Furius 31, 21, 12.
Veientes excursione in fines Rom. facta repelluntur 1, 15, 4 P. pacem petunt ib. 5 Fidenatibus arma consociant 1, 23, 3 vincuntur ib. 10 a Servio Tullio devicti 1, 42, 3 P. Tarquinium adiuvant 2, 6, 4 pugna ad silvam Arsiam pro victis cedunt 2, 7 iis ager restituitur ex pace cum Porsina facta 2, 13, 4 cum iis bellum 2, 43; 2, 44, 7; 2, 45, 3 vincuntur 2, 47, 9 Veiens bellum in formam latrocinii venit 2, 48, 5 Fabia familia in se sola suscipit ib. 8 P. caedunt Fabios ad Cremeram 2, 50, 11 P. Veientes et Etrusci ante moenia urbis 2, 51, 2 inter duas acies occisi ib. 9 cum Sabinis superati 2, 53, 3 iis indutiae datae in quadraginta annos 2, 54 depopulantur agrum Rom. 4, 1, 4 ad eos deficiunt Fidenates 4, 17 eorum rex Tolumnius legatos Rom. interfici iubet ib. 2 vincuntur 4, 19, 6 eorum ager vastatus 4, 21 Fidenates adiuvant ib. 8 bello renovato primo prospere pugnant 4, 31, 3 vincuntur 4, 34, 3 iis indutiae datae 4, 35, 2 eorum legati a senatu impetrant, ne res repetantur 4, 58, 2 Veiens senatus legatis Rom. superbe respondet ib. 6 iis bellum indictum 4, 60, 9 Veii obsessi 4, 61, 2 regem sibi creantes efficiunt, ut Etrusci auxilium iis denegent 5, 1, 3.
Veii urbs valida muris ac situ munita 1, 15, 4 obsessa 4, 61, 2 per decem annos obsidio continuatur 5, 7—21 a M. Furio Camillo capitur 5, 21, 10 diripitur ib. 14 Veiens ager 26, 34, 10; 27, 37; 32, 9, 2; 41, 21, 12; 42, 24.
Velabrum 27, 37, 15.
Velamenta supplicum 24, 30, 14; 25, 25, 6; 29, 16, 6; 35, 34, 7; 36, 20.
Velia altus ac munitus Romae locus 2, 7, 6 in Velia penatium aedes 45, 16, 5.
Velia urbs capta 10, 45, 8.
Velina tribus P. 19.
Velites ut in legionibus essent institutum 26, 4, 10 eorum arma parma et gladius 31, 35, 6 cf. 38, 21, 13.
Veliterni coloni Volscos adiuvant 6, 12, 6 iis triste responsum datur captivos repetentibus 6, 17, 7 in urbem pulsi 6, 22, 2 agrum Romanum vastant 7, 15, 11 Tusculum obsidentes in urbem repelluntur et oppugnantur 6, 36, 5 tuentur Pedanos 8, 12, 7 Volscis coniuncti funduntur 8, 13, 5 in eos saevitum 8, 14, 5 iussi trans Tiberim habitare ibid. nuntiant Apollinis et Sangus aedes de coelo tactas 32, 1, 10.
Velitrae captae 2, 30, 14 eo colonia deducta 2, 31, 4 numerus colonorum auctus 2, 34, 6 a Velitris coloni Volscos adiuvant 6, 12, 6 cf. 32, 1, 10; 32, 9, 3 Veliternus ager Volscis ademptus 2, 31, 4 cf. 30, 38, 8.
Vellia Lucaniae urbs 26, 39, 5.
Venatio in ludicro leonum et pantherarum 39, 22, 2.
Veneficia matronarum primum de-

prehensa 8, 18, 11 prodigii loco habita ibid. de iis quaestio 39, 38, 2; 39, 41, 5; 40, 37, 4; P. 48.
Venenum reges ad incerta fortunae secum habere solent 30, 15, 4 veneni poculum Demetrio datum 40, 24, 5.
Veneti circa Adriatici maris sinum 1, 1, 3; 5, 33, 10 Graecos caedunt 10, 2, 11.
Veneti, Galliae gens, a Caesare victi P. 104.
Venetia 39, 22, 6; 41, 27, 3.
P. Ventidius legatus M. Antonii Parthos Syria expellit P. 127 iterum vincit P. 128.
Venus 10, 31, 9 ei aedes ex aere multaticio stupri damnatarum facta ibid. Veneri et Marti pulvinar stratum 22, 10, 9 Veneris templum 29, 37, 2 Erucinae aedes vota 22, 9, 10; 22, 10, 10 dedicata 23, 31, 9 ea extra portam Collinam 30, 38, 10 Erucinae aedes dedicata 40, 34, 4 Genetricis aedes P. 116 Veneris templum a Philippo spoliatum restituendum 32, 33, 5.
Venusia urbs 22, 49, 14; 27, 2, 10; 27, 20, 10 Hannibalis bello adtenuata suppletur colonia 31, 49, 6.
Venusini reliquias exercitus Rom. veste et pecunia adiuvant 22, 54, 2 fidem Romanis servant 27, 10, 7.
Ver sacrum votum, si bellatum prospere esset 22, 9, 10 P. de vovendo populus rogatur 22, 10, 2—6 factum a consulibus 33, 34 non recte factum renuntiat pontifex max. 34, 44, 2.
Veragri 21, 38, 9.
Verbenae 30, 43, 9.
Vercellium Hirpinorum oppidum receptum a Romanis 23, 37, 12.
Vercingentorix Arvernus P. 107 eo duce prope universi Galli defecerunt ibid.
Vergiliarum sidus 21, 35, 6.
Verginia virgo forma excellens fraude in servitutem asseritur a cliente Ap. Claudii 3, 44, 5 P. stuprum ei inlaturus Appius clienti vindicat 3, 47, 5 P. a patre occisa virgo 3, 48, 5 P.
Verginia Auli filia Volumnio nupta, quod e patribus enupsisset, a sacris Pudicitiae patriciae arcetur 10, 23, 4 Pudicitiae plebeiae aram dedicat ib. 7.
A. Verginius cos. 2, 28 contra Volscos prospere pugnat 2, 30, 13.
A. Verginius cos. 2, 51, 4 collegae accusati testis 2, 52, 8.
A. Verginius cos. 2, 63 eius negligens imperium in Aequis ib. 5.
A. Verginius triumvir agro dividendo 3, 1, 6.
A. Verginius trib. pl. diem dicit K. Quinctio 3, 11, 9.
A. Verginius die dicta quia tribunus pl. rogationi tribuniciae intercessisset, decem milibus aeris condemnatus 5, 29, 7.
L. Verginius honestum ordinem ducit in Algido, vir exempli recti domi militiaeque 3, 44, 2 eius filia forma excellens libidinem movet Appii Claudii ib. 4 ex castris arcessitus 3, 46, 10 cum Appio contendit 3, 47—48 filiam cultro transfigit 3, 48, 5 P. in castra pergit ib. 6 milites oratione incendit 3, 50, 2 admonet, ut tribunos mil. decem creent 3, 51, 2 ipse creatus honorem recusat ib. 3 trib. pl. 3, 54, 11 Ap. Claudio diem dicit 3, 56 eum pro damnato in vincla duci iubet 3, 57, 5.
L. Virginius cos. 4, 21, 6 dictatorem dicit ib. 10 iterum cos. secundum Licinium 4, 23.
L. Verginius trib. m. c. p. 5, 8 collegae ab hostibus oppugnato non venit auxilio ib. 10 eius rixa cum collega in senatu ib. 13 ei dies dicta 5, 11, 4 damnatus decem milibus aeris 5, 12.
L. Verginius trib. m. c. p. 6, 1, 8.
L. Verginius trib. mil. 27, 43, 4.
Opiter Verginius cos. 2, 17.
Opiter Verginius cos. 2, 54, 3 cf. Livii dubitationem ibid.
Proculus Verginius cos. 2, 41 legis Cassiae dissuasor ib. 5.
P. Verginius de nexis sententiam dicit in senatu 2, 29, 7.
Sp. Verginius cos. 3, 31.
T. Verginius cos. 2, 21, 2.
T. Verginius cos. 2, 48.

T. Verginius Caelimontanus cos. 3, 65, 2.
T. Verginius Rutilus augur moritur 3, 7, 6.
Vermina Syphacis filius Masinissam victum persequitur 29, 33, 8 Carthaginiensibus auxilio profectus fugatur a Scipione 30, 36, 8 frustra legatos mittit ad senatum culpam purgaturos 31, 11, 13 fidei populi Rom. se permittit 31, 19, 5.
Verona 5, 35.
Verrugo oppidum Volscorum causa belli 4, 1, 4 a Romanis recepta 4, 55, 8 amissa 4, 58, 3.
Verulanus populus Hernicorum bello Romano se abstinet 9, 42, 11 suas leges quam civitatem Rom. mavult 9, 43, 23.
Vescelia Hispaniae urbs 35, 22, 6.
Vescellium Hirpinorum oppidum 23, 37, 12.
Vescia urbs 8, 11, 5 Ausonum urbs proditione capta 9, 25, 4.
Vescini 10, 20.
Vescinus ager 10, 21, 7; 10, 31, 2 saltus 10, 21, 8.
Veseris 8, 8, 19; 10, 28, 15.
Vesta 1, 20, 3 ei cum Vulcano lectisternium factum 22, 10, 9 eius sacerdotium Alba oriundum 1, 20, 3 eius aedes 5, 32, 6 eius templum ardet P. 19 sacra ex incendio rapta a pontifice max. ibid. eius aedes vix defensa ab igni servorum opera 26, 27, 4 in penetrali pignus fatale imperii Rom. conditum ib. 14 ignis exstinctus 28, 11, 6 P. ad Vestae supplicatio ib. 7 in Vestae aede Q. Scaevola pontifex max. occisus P. 86.
Vestales legit Numa 1, 20, 3 sacra Romana defodiunt 5, 40, 7 ipsae Caere pervectae ib. 10 cf. 7, 20, 7 Vestalis accusata et absoluta iubetur abstinere iocis colique sancte potius quam scite 4, 44, 12 suspecta ob mundiorem cultum iudicio facto viva defoditur 8, 15, 8 P. Vestales incesti damnatae 2, 42, 11 P.; P. 14; P. 20; 22, 57, 2 P; P. 63 Vestalis, cuius neglegentia ignis exstinctus erat, caesa flagro 28, 11, 6 P.
Vestia Oppia Atellana Capuae habitans sacrificarat pro salute populi Rom. 26, 33, 8 libertate et praemiis donatur 26, 34.
Vestimenta reliquiis exercitus Rom. a Venusinis suppeditata 22, 54, 2 missa exercitui 32, 27, 2; 44, 16, 4.
Vestini iungunt se Samnitibus 8, 29 pervastato agro victi ib. 12 cum iis foedus ictum 10, 3 deficiunt P. 72 in deditionem recepti P. 75 cf. P. 76 Vestina cohors 44, 40, 6.
Vestis mutatur a reis eorumque propinquis 2, 61, 5; 6, 20, 2 candida gratulantium 45, 20, 5 stragula pretiosa Romam advecta 39, 6, 7 cf. 4, 25, 13.
Vesuvius 8, 8, 19.
Veterani agro donantur 31, 4; P. 125 eorum seditiones P. 113. 125. 131.
Veteres campi 25, 16, 25 cf. 44, 16, 10.
M. Vetilius praetor a Viriato victus P. 52.
Veto vox tribunorum intercedentium 6, 35, 9.
Vettones cf. Vectones.
Veturia centuria 26, 22, 2.
Veturia mater Coriolani in castra eius profecta filii animum flectit 2, 40, 5 P.
C. Veturius cos. 3, 31, 2 ei diem dicit L. Alienus aed. pl. ib. 5 multa damnatus ib. 6 augur lectus 3, 32, 3.
C. Veturius trib. m. c. p. 6, 32, 3.
C. Veturius trib. m. c. p. 6, 36, 6.
L. Veturius decemvir 3, 33, 3.
L. Veturius trib. m. c. p. 6, 38, 2.
L. Veturius trib. m. c. p. 6, 42, 3.
L. Veturius aed. cur. 27, 6, 19.
L. Veturius cos. F. 11 c.
M. Veturius trib. m. c. p. 5, 13, 3.
T. Veturius cos. 8, 16, 12.
T. Veturius Calvinus cos. 9, 1 P. cum exercitu in furculis Caudinis captus 9, 2, 10 cum collega spondet 9, 5, 4 sub iugum missus 9, 6 P. Samnitibus deditus remittitur 9, 11, 13 P.
Sp. Veturius Crassus trib. m. c. p. 4, 47, 7.
T. Veturius Geminus cos. 3, 8, 2 Volscos fundit ib. 5 ovans urbem intrat 3, 10, 4.

Stanford University Libraries
3 6105 012 563 545

PA
6452
A2
1857
v.4

CECIL H. GREEN LIBRARY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(650) 723-1493
grncirc@sulmail.stanford.edu
All books are subject to recall.

DATE DUE

MAY 2 9 2002
MAY 9 2002